

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

שונה שישית
גיליון מספר 665

נצבים וילך
תשפ"ו

שבת

אתווקים

לוננים ותוכן של הארץ אוהבים

חפשו את
חוברת העלונים
לילדים
מבית דפוס
ספיד

מגזין קיסר ויליאם השקט

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

ער"ש מוצ"ש ר"ת

08:15	07:35	06:24	ירושלים
08:13	07:38	06:39	בני ברק
08:15	07:38	06:31	חיפה
08:13	07:38	06:39	אשדוד
08:15	07:36	06:23	בית שמש
08:14	07:37	06:41	קרית גת
08:15	07:36	06:33	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

דפוס
מהיר
ומתקדם

ספיד

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר

פר' נצבים-וילך תשפ"ו
גליון מס' 165

פודקאסט "עומקים" | פרק י"א - הגבול בין אמפתיה לדרישות | להאזנה בטלפון 08-6679134 | לצפייה פנה לכתובת המייל הרשום מטה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון כי תבא בענין 'הקליל'

אהבתי מאוד את ההסברים שלך על הצד של מוטי עם פרשנות של אירועי עבר ואת המסקנות המתבקשות ליישם בחינוך הילדים ובהתפתחות האישית למודעות טובה יותר.

במיוחד נהניתי איך בין השיטין קראת לקשר שלנו עם הקב"ה: "מערכת יחסים". זה נותן בהירות מסוימת והתייחסות נכונה.

*

אחד הקוראים ביקש להרחיב את הגיליון. דווקא הרעיון הזה לעצור באמצע סיפור, תובנה או רעיון - בדיוק באמצע, או לפני התפנית, זה בעיניי רעיון מדהים. כי אכן אתה לא דווקא מגיש לנו רק את החשיבה היחידה שלך... נכונה ככל שתהיה, אלא נותן לנו לפתוח את הראש והשכל - לחשוב רעיונות, כיוונים נוספים...

*

יחזקאל, אתה מדהים! אתה לא מוותר לשום פינה בנפש שלנו. מנער מכאן. מנער משם. אני מתפעל איך אתה ביד אומנת מרעיד את כל הנימים החבויים בלב ופורט עליהם...

הדמות של הקליל, דווקא לא יצא לי להכיר מקרוב, אך נראה לי שאצל כלנו קיים כל אחד מ"הארבעה בנים שלך". (מתחין כבר להכיר את הרביעי...)

החומרים הנפלאים שלך באים לשימוש בעבודה שלי בהשפעה לתלמידים בצורה כזו או אחרת. זכויותי רבות כרימון!

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: בשבוע שעבר עסקנו בשאלה, איך לתווך את חוסר הסבלנות שלנו מול הילדים. אך מה לגבי עצם הקושי להקשיב לסיפורים?

תשובה: לעתים, הקושי אינו נובע מחוסר סבלנות לילד, אלא מטעות במיקוד הקשב שלנו.

כשהילד פותח במונולוג מפותל, עמוס בפרטים, המוח העייף שלנו מנסה לבצע "מבחן בקיאות": לקלוט כל פרט טכני - מי אמר מה? מה קרה בהפסקה? איפה זה עמד? המאמץ הקוגניטיבי הזה פשוט סוחט אותנו.

אבל הילד כלל אינו מחפש חוקר עדים. הפרטים הם רק מעטפת לצורך עמוק בהרבה: הוא מבקש שיראו את החוויה שלו.

ברגע שנשחרר את הצורך לקלוט את העובדות ואת הפרטים, ונעבור להקשיב לרגש (להתלהבות, לעלבון או לפחד), המעמסה תהיה הרבה פחות. במקום לעקוב אחר העלילה, נביט בעיניים ונגיב לחוויה: "וואו, נשמע שהיית ממש נסער". כשמקשיבים ללב ולא לפרטים, ההקשבה הופכת פתאום לקלה וטבעית יותר.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

"לב נשבר" נצחי

מקרה. בהרגשה שלו, הוא שם למעלה אף פעם לא יהיה מרוצה.

למערכת הזאת יש שורשים ברורים. ניתן להכיר בהם בקלות. אלו אנשים שמאז מכירים את עצמם, חיים בתיסכול מתמיד.

ניתן למצוא לכך סימוכין בגיל הצעיר כבר. התגובות היו תמיד כאלו. "בכל זאת ציפיתי ממך ליותר".

כאשר היה מחזיר מבחן הביתה, וזכה לציון תשעים וחמישה אחוזים, המיקוד היה יותר בחמשת האחוזים שנעלמו. "כן, ברור שזה ציון יפה. אך אני חושב שאחרי כל ההשקעה שלך, היית אמור לקבל מאה..."

היה חוזר עם הקניה מהצרכניה, קנה מאה וחמישים מוצרים, ואיך שהוא משהו באחוזי השומן של היוגורט לא היה מדויק. ואז שיחה של חמש דקות, סביב המאמץ שלא היה, לבחון טוב יותר את הכמות המדויקת. "כי אתה באמת ילד חכם, ואפשר לצפות ממך". וכל זה בלי להזכיר במילה את הקניה המוצלחת.

הילד, תמיד עם ההנחה שמהו לא בסדר אצלו, היה רגיל לפזלול לכיוון הסמכות העליונה, במבט מייחל: "אנא, תתעלם! אל תראה מה קרה לי".

המסר היה סמוי, אך נוקב: "אתה ראוי לאהבה ולהערכה רק כאשר אתה מתפקד ללא שום רבב. טעות - פירושה: חוסר ערך".

הילד הזה גדל, והשליך את חוויית הילדות ישירות על כס המשפט: הוא בטוח שבזר עולם עומד מעליו עם זכויות מגדלת, מחפש רק את הפגמים, ומתאכזב ממנו בכל פעם מחדש. מבחינתו, הקב"ה הוא בוחן שאי אפשר לרצות לעולם.

יש לעתים שהפרפקציוניזם מספר לנו על שאיפות גבוהות. כן בהחלט, אחד שמחפש להיות את אותו צדיק שהקב"ה מדקדק עמו כחוט השערה. וזה מעולה. ההבדל הגדול, יחי, הוא בסגנון ההתייחסות. אם יש תחושת ביטול פנימית, המקור הוא לא שאיפה גבוהה לצידקות, אלא חיים לצד ההרגשה הנצחית, "אני מאכזב".

כי יש כאן נפש שנאבדת להרגיש שהיא שווה משהו רק דרך ביצועים מושלמים. ולעולם זה לא יהיה.

העיריני אחד הקוראים, שהוא אינו מחפש כאן מאמרי השקפה. ואני הסכמתי איתו לגמרי, כי אינני ראוי לכך. אך, איך אפשר בלי להזכיר, שכל מהותו של ראש השנה אינה עומדת על "מושלמות", אלא על הלב. קול השופר אינו מנגינה מורכבת ומהוקצעת, הוא זעקה פשוטה, שבורה, חסרת מילים. קול של ילד שבא אל אביו מתוך העפר, עם החסרונות והפגמים, ואומר לו: "אבא, זה מה שיש לי. אני לא מושלם, אבל אני שלך".

למעשה: בפעם הבאה, כאשר צפה בכם האכזבה המוכרת: כשהמחשבה ברחה באמצע התפילה, כשנשכשלתם בקוצר רוח, או כשהרגשתם שהמעשים שלכם "לא מספיק טובים" - עצרו רגע להתבוננות.

הבחינו בקול של אותו ילד מפוחד שחושש שלא יאהבו אותו אם לא יהיה מושלם. נשמו עמוק, חייכו אליו בחמלה. וגם תאהבו אותו.

אולי אתה מכיר את הסיטואציה בעצמך? אולי יצא לך לחוות אצל אדם קרוב?

עולה לדבר בפני הציבור. אולי דרשה בסעודת שבע ברכות, אולי איזה שיעור בבית המדרש, וכדומה.

עומד שם, הלב דופק בחוזקה. מבחוץ הדיבור נשמע זורם, אבל בתוך תוכו דרוך ומתוח כמו קפיץ. במקום להתרכז ברעיון, העיניים שלו רק סורקות את השורות בחיפוש אחר פנים חסרות סבלנות: מי מציץ בשעון? מי לוחש לחבר שלו? מי נראה ביקורתי?

בסיום, הקהל קם. אנשים ניגשים אליו זה אחר זה, לוחצים יד בחמימות, מחייכים ומחמיאים: "איזה יופי של דברים", "ממש נהנינו מכל משפט", "הווארט הזה יילך איתי לכל מקום".

ומה קורה לו באותם רגעים? האם הוא שמח? האם הוא נושם לרווחה? ממש לא.

בתוך הראש שלו מתנגן בלולאה רגע אחד מסוים: אי שם בדקה השביעית, כשהביא את דברי הגמרא או ציטט דרשן כל שהא, התבלבל בציטוט המדויק, שם המגיד, או אולי שכח להזכיר את החצי השני של הנמשל.

החינוך שהוא מחזיר לאנשים מרגיש לך מזויף. בלבו פנימה, הקול הביקורתי כבר מתרגם את כל המחמאות: "הם סתם אומרים", "הם פשוט מרחמים עליי", "לא נעים להם להביך אותי, אבל כולם קלטו את הפאשלה".

במקום לחזור הביתה עם תחושת סיפוק והודיה, הוא חוזר עם מועקה כבדה בלב. שיעור שהיה מוצלח להפליא, נמחק לחלוטין בגלל חצי דקה שלא הייתה מושלמת.

*

וכל זה רק כהקדמה לקראת "השיעור הגדול" שאנחנו עומדים למסור בימים אלו.

במהלך הסדרה שאנו עוסקים בו בחודש אלו, פגשנו שלוש דמויות: את בערי, שרועד מחרדת הדין ומשתתק. את אהרלה, ששקוע באשמה מתמדת ומרגיש שהתשובה היא בור שאינו נסלח. ואת מוטי, שלוקח הכל בקלילות ובזריזות מקשר רציני.

אבל היה שם גם את יענקב [שם בדוי]. יענקב אינו אדיש, הוא לא בורח, והוא משקיע את כל כוחותיו. הוא מסיים תהילים כמה פעמים במהלך החודש, משקיע בספרי מוסר, ומשכים לסליחות קודם הנץ. אבל יענקב חי במצב תמידי של חמיצות פנימית ואכזבה עצמית.

הוא עומד בסליחות ומתעצבן על עצמו שמחשבותיו נודדות. הוא מסיים את התפילה, מאוכזב שהיה מנותק. בראש השנה, בשבירר השנייה שבין תקיעה לתרועה, כשעולה לו פתאום הרורה על הצפיפות סביבו - הוא כועס על עצמו. כשפגש ידיד נעורים והחליף מילה איתו, כבר בהרגשה שעולמו הרוחני קרס: "זה! הרסתי את הראש השנה. במה אני עסוק כעת???"

מדי פעם הוא מרים עיניים למעלה. כמו בתחינה לקב"ה, "אנא! אל תבחין במה שקרה לי עכשיו".

בדיוק כמו זה שמחק דרשה שלמה בגלל טעות שולית, יענקב מנהל מול הקב"ה "מערכת יחסים" של מיקוד אובססיבי בחסר. מערכת שבה התיסכול מובטח בכל

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

נצבים ויאלך

ואשמעה... - כלומר: אם תהיה לכם עמידה חזקה, אזי תוסיפו כח גם בי, וממילא "ואשמעה..." (פאר ישראל)

"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוֹקֵיכֶם" (בט, ט)
כתב רש"י בסמוך, למה נסמכה פרשת "אתם נצבים" לקללות? לפי שעם ישראל הוריקו פניהם ואמרו: מי יכול לעמוד באלו? התחיל משה מפייסם: אתם נצבים היום - הרבה הכעסתם למקום, ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קיימים לפניו. עכ"ל.

כי על כן, כך דרכיו ומדותיו של הקב"ה: א-ל רחום וחנון, ארך אפים ורב חסד, נושא עוון ופושע. וכמו שהאריך בביאור עניין זה הרמ"ק בספרו תומר דבורה (פרק א).

אם כן, על האדם ללמוד מדרכיו ומדותיו של הקב"ה, כמו שדרשו חז"ל מן הפסוקים "והלכת בדרכיו" (דברים כח, ט) ו"לדבקה בו" (דברים יא, כב) - מה הוא רחום, אף אתה רחום. מה הוא סובל ומאריך אפו למכעיסיו, כן על האדם לסבול רעותיו של חברו ולהעביר על מידותיו, היינו שלא ידקדק למדוד מידה למצערם אותו, אלא מניח מידותיו והולך לו (רש"י ראש השנה יז, א).

סיפר רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: הגה"צ רבי אייזיק שר זצ"ל (חתנו של הסבא מסלבודקה) הגיע לירושלים לשיבת חברון. כשראה אותו ראש הישיבה הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, פינה מיד את מקומו ונתנו לרבי אייזיק. התיישב רבי אייזיק על מקומו של רבי יחזקאל במשך ארבעה ימים, ולאחריהם עזב את המקום ועבר לשבת במקום אחר.

"אתם נצבים היום כולכם..." (בט, ט)

הובא בדעת זקנים (לבעלי התוספות): [אמר משה רבינו לישראל] אימתי תהיה לכם הצבה והעמדה? כשתהיו כולכם באגודה אחת.

וכן אמרו חז"ל: אם אתם עשויים אגודה אחת - "אתם נצבים היום". מה היום פעמים מאפיל ופעמים מאיר, אף אתם - אף על פי שאפילה לכם, עתיד הקב"ה להאיר לכם אור עולם.

אימתי? כשתהיו באגודה אחת... (מדרש לקח טוב) סיפר כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"בית ישראל" זצ"ל, ששמע עם תחילת הנהגתו של בעל ה"חידושי הרי"ם", שהסתופפו בצילו אלפי אנשים.

שאלוהו לשם מה צריך הוא קהל גדול כל כך? השיב, שכדי שיצאו קומץ של בני-עליה, נחוץ שתהיה להם סביבה טובה והמוני חסידים, אפילו מפשוטי עם, כדברי המדרש "אחד מאלף".

עוד הוסיף ה"בית ישראל" בענין זה,

שבאופן זה יש השפעה מיוחדת מכח זכות הרבים, וכן כתוב (איוב לו, ה) "הן א-ל כביר ולא ימאס, רבי נתן אומר: מניין שאין הקדוש ברוך הוא מואס בתפלתן של רבים, שנאמר: הן אל כביר ולא ימאס (ברכות ח, א).

ומרגלא בפומיה: הצדיק מקבל את עיקר כוחותיו מן המתקרבים אליו.

וכך היה מפרש את דברי משה רבינו אלינו: "עמדו

"תְּכַלֶּה שָׁנָה וְקָלְלוּתֶיָּהּ"

הִנֵּה שׁוֹב אָנוּ נִצָּבִים בְּאֵן, מִמַּשְׁשִׁים אֶת שׁוֹלֵי גְלִימַת הַשָּׁנָה.

הַסְפִּירָה לְאַחֹר בְּעִיצוּמָהּ, כָּלֵם מִתְכַּוְּנִים לְיוֹם הַרְת עוֹלָם - הַיּוֹם בּוֹ יוֹלֵד הָעוֹלָם מִחֻדָּשׁ וְתִרְדֵּר רֹחַ חֲדָשָׁה וְנִקְיָה.

זוֹהִי בְּהַחֲלֹט נִקְדָּת זְמַן מִשְׁמַעוּתִית. עוֹד שָׁנָה חֲלָפָה לָהּ בִּיעָף, מוֹתִירָה אוֹתָנָה מוֹל מִשְׁקָעִי הַפְּצָעִים שֶׁהַשְּׂאִירָה אַחֲרֶיהָ.

תְּחוּשָׁה פְּנִימִית זֶרְמַת לְכַלְנוּ: "הִגִּיעַ הַזְמַן לַעֲבֹר כְּבָר, מִסָּפִיק סִבְלָנוּ. הִגִּיעַ הַזְמַן לִפְתּוֹחַ אֶת הַמִּתְנָה הַחֲדָשָׁה, אֶת שְׁנַת תִּשְׁפ"ז, הַחֲלָקָה וְהַלְבָּנָה".

אָכֵן, לֹא חֻיָּנוּ אֶת הַשָּׁנָה הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר, אֲבָל עֵינֵי כָלֵם נִשְׁוֹאוֹת כְּרָגַע אֶל הָעֲתִיד הַמְּזוּהָר.

הַבְּרָכָה שֶׁהִכִּי קוֹלַעַת לַמַּעֲבָ הִזָּה הִיא: "תְּכַלֶּה שָׁנָה וְקָלְלוּתֶיָּהּ, תִּחַל שָׁנָה וּבִרְכּוּתֶיָּהּ".

כְּמָה זְמַנִּים קָשִׁים עָבְרָנוּ, נוֹ, לֹא הִגִּיעַ הַזְמַן לַהֲפֹךְ דָּף? הָאֵם לֹא הִגִּיעַ הַזְמַן לְקַבֵּל אֶת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה בְּבִרְכּוּתֶיָּהּ?

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

לבית המדרש כשהיה תינוק ומיום שנולד לא הוציאה עריסתו מבית המדרש כדי שלא יכנסו באזניו אלא דברי תורה, ועל כך נאמר עליו "אשרי יולדתו" (רע"ב אבות ב, ח).

מעתה הפלא ופלא: עד עתה חשש רבי יהושע שאולי לא

היתה כל תועלת במה שאמו הביאתו לבית המדרש בקטנותו. הואיל ואינו לומד ואף אינו שומע! אך כששמע את ה'מרגלית' טובה' שנדרשה בבית המדרש - שיש שכר למביאי הטף, הבין שכל גדולתו בכך שנכנסו לאוזניו דברי תורה ובכך הוא מתקדש, הבין שכל גדולתו היא בגלל 'יולדתו', ואמר: "מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני?!" (להתעדן באהבתך)

"הקהל את העם, האנשים והנשים והטף... למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה'... ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת" (לא, יב)
טף למה באו, לתת שכר למביאייהם (רש"י)
מעצם השאלה "למה באו" משמע שבעצם אין תועלת בהבאתם, ואם כן, מדוע יקבלו שכר על זה? ועוד הלא כולם, גם הטף, נכללו במה שנאמר: "למען ישמעו ולמען ילמדו?"

מדוע על האדם להתאמץ ולמסור את נפשו על חינוך בניו לתורה? הרי ישנה הבטחה מפורשת בתורה: "כי לא תשכח מפי זרעו!" אך כל אחד יודע - גם כשיש הבטחה, יש צורך ב"איתערותא דלתתא", בהתעוררות מלמטה, בפעולה מצד האדם, כדי להוציא את ההבטחה הזאת מן הכח אל הפועל. מה היא ה"איתערותא דלתתא"? כמובן, בראש ובראשונה, שהאב ילמד לבנו, אך גם דברים אחרים, שאין השפעתם ניכרת כל כך, יכולים להיכלל במושג זה.

שאל אותו רבי יחזקאל: רבי אייזיק, כלום אין מקומי מוצא חן בעיניכם? מדוע הלכתם למקום אחר?

השיב רבי אייזיק: וכי עלה על דעתכם שאתפוס את מקומכם? לא עלה על דעתי לעשות כדבר הזה! כל מה שרציתי הוא לראות איך בן אדם מסוגל לוותר על המקום

שלו [הנכבד] ולתתו לאחר, לאחר שראיתי בעיניי, במשך ארבעה ימים, כיצד ויתרתם בלב שלם על מקומכם, למדתי את שרציתי ללמוד, ויכול אני כבר לשבת במקום אחר.

(יחי ראובן)

"הקהל את העם האנשים והנשים והטף" (לא, יב)

מסופר בגמרא בחגיגה (דף ג.): "מעשה ברבי יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר בן חסמא שהלכו להקביל פני רבי יהושע בפקיעין.

אמר להם: מה חידוש היה בבית המדרש היום?" אמרו לו שרבי אלעזר בן עזריה דרש בפרשת 'הקהל'.

שאל רבי יהושע: "ומה דרש בה?" - 'הקהל את העם האנשים והנשים והטף', אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף למה באין? - כדי ליתן שכר למביאייהן",

אמר להם: "מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני?!"

וצריך להבין, מדוע שמח

רבי יהושע על אמרה זו כמוצא שלל רב?

ביאר באופן נפלא בספר 'שער בת רבים': יש להבין את עצם הדרשה אם הטף אינו לומד ואף אינו שומע, מדוע יש שכר למי שמביא אותו? מה תועלת יש בהימצאות הטף? - אלא על כרחך צריך לומר שאף שהטף אינם מטים אוזנם לשמוע את דברי התורה, מ"מ נפשם קולטת דברי קדושה ומזדככת!

והנה ידוע שאמו של רבי יהושע היתה מביאתו

אבל האמת, שהשיח הזה נשמע קצת יותר מדי אגרגסיבי. כלל לא בטוח שמתר לנו לדבר כך. וכי כבר הסתיימה השנה שכן אנו מקללים אותה? ובכלל, האם עברנו שנה כה קשה שאנו מתירים לעצמנו לקרוא לה 'קללה'? אז נכון שחוינו קשים, אך כל עוד היא לא הסתיימה - מניין לנו הרשות לנהוג כך? וכי לא ראינו את יד ה' במלחמות וביומיום? וכי לא קבלנו ממנו מסות של מתנות, חסדים ורחמים בשנה זו?

רק שאלה: שמתם לב לכמות השנויים הפכירים שהתחוללו כאן בשנה האחרונה?

בנראה שאנו, שמצויים בתוך הסיר הגועש, לא שמים לב למה שקורה בו. בשנה האחרונה העולם התהפך בצורה דרסטית, וכל כך הרבה שנויים מקיפים עברו עליו: תכניות שהתהפכו בן-לילה, קשרים שנבנו ונסדקו, זוויות ראיה שהתחלפו, והרבה-הרבה סבות שהובילו למהפכה הגדולה שמסתכמת בשלהי השנה היוצאת. תסתכלו סביבכם: בבית - ילד שהיה אתמול תינוק והיום כבר מדבר במשפטים; במשפחה - שמחה שהתהפכה לאבל, או אבל שהתהפך לנחמה; בפרנסה - עסק שקם או עסק שנפל; בעולם הרחב - סדר ישן שמתמוטט וסדר חדש שמנסה לקום תחתיו. כמעט אין תחום אחד שנשאר השנה בדיוק כפי שהיה.

אם נקפל את כלם למשפט אחד, הרי שהעולם עבר מרשות היחיד - לרשות הרבים. כדי להבין איך כל זה קרה ומהו פשר ההתהפכות, עלינו לחזור לאחור בגלגל השנים.

הכל התחיל אז, כשעלה בו רצון לברא את העולם שהיציורים בו יעבדו אותו ויתפרסם שמו. העולם הזה נוצר מנקודה אחת של חבור לבוּרָא, וללא הנקודה הזעירה הזו לא יוכל העולם לעמוד על רגליו.

ואז זה קרה. פתאום התקבל שנוי בתכנית: אדם הראשון חטא.

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

משה רבנו שכך ציווהו ה', מכל מקום כבר הרגיש באותו רגע את גודל צער הקנאה והבין שאינו יכול להיות תלמיד ליהושע, וקיבל על עצמו את המיתה בלב שלם. דפח"ח. (המאור הגדול)

הן קרבו ימיך למות (לא, יד)

מסופר על הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א, שכאשר ביקר אצלו הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א, קיבלו ר' מאיר בכבוד רב ושמח מאד לקראתו. לאחר שהשתעשעו שניהם בחידושי תורה, פנה אליו ר' מאיר ואמר, הרב מצאנז, הלא כבודו הוא מבית דין הגדול, יאמר נא לי אם מאיר צריך לדור בדירות קטנות כאלו, וכי לא מן הראוי שידור בדירות גדולות וחשובות מאלו? השיבו ר' חיים, ודאי, מן היושר הוא שידור מר בדירות נאות יותר ומרווחות יותר. אמר ר' מאיר אם כבודו אומר כן, אעשה כדבריו. מיד הבין הצדיק מצאנז כי כוונתו אחרת, חזר ואמר, אני התכוונתי לדירות מרווחות בעולם הזה. השיב ר' מאיר, את הדבר אין להשיב רק רציתי הסכמתו של מר, ואם הוא כבר הסכים ודאי כן יהיה, וכעבור שבועות אחדים נסתלק ר' מאיר לבית עולמו.

כל מאמץ שנעשה כדי לקרב את הבן לתורה, גם אם אינו נושא פירות הנראים לעין, מכל מקום יש לו תועלת בכך, הוא מעורר את ההשפעה מלמעלה, ועל ידי כך זוכה הבן לקבל שפע של תורה.

זהו השכר המובטח להורים, המביאים את ילדיהם הרכים להקהל. אמנם, אין הילד עדיין מסוגל לקלוט, אבל מסירות נפש יש כאן.

בבוא הזמן יקצור הילד את הפירות של מסירות הנפש הזה, הוא יגדל בתורה, ואין לך שכר גדול מזה להורים!

(ע"פ שפת אמת)

"ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימיך למות קרא את יהושע וגו'" (לא, יד)

איתא במדרש (ילקוט שמעוני רמז תתקמ"א): ביום מיתת משה נתייחד הדיבור ליהושע. כשסים הדיבור, שאל משה את יהושע: מה אמר לך ה'? אמר לו יהושע: וכי כל ארבעים שנה שהיית לומד עמי שאלתי אותך מה דיבר עמך ה'? מיד אמר משה: טוב אלף מיתות ולא קנאה אחת! והדבר תמוה, וכי עלתה קנאה בלבו של משה רבנו ע"ה?

וביאר הגאון מבילנא זצ"ל: הקב"ה רצה שמשה רבנו יסתלק מן העולם בנפש חפצה. משה התפלל תפילות רבות וביקש שאף על פי שהגיע עת הנהגתו של יהושע, הוא מוכן להיות כתלמיד ליהושע, ובלבד

שיכנס לארץ ישראל ולא ימות.

רצה הקב"ה להראות לו שלא יהיה לו נחת מזה, ולכן ציווה השם יתברך ליהושע שאם ישאל אותו משה מה היה דבר ה' אליו - ישיב לו בזה הלשון: "וכי כל ארבעים שנה שאלתי אותך מה דיבר ה'".

כל זאת כדי שיסבור משה שיהושע משיב לו כן מדעתו, ויקבל על עצמו למות, כפי שאמר משה באמת: "טוב אלף מיתות ולא קנאה אחת". ואפילו אם אחר כך יבין

החטא, אמר הרה"ק רבי אשר פריינד זצוק"ל, לא היה עצם זה שאכל מן העץ הנאסר. החטא היה בזה שלא הכיר בבורא - שלא הכיר בכך שהבורא הכשיל אותו כדי שיקום על רגליו ויתחבר אליו.

ומאותו חטא ואילך - הכל כאן השתנה. מרשות של יחיד, העולם נהפך לרשות של רבים. כשאדם הראשון חטא, במקום לראות את היחיד שנמצא כאן - הוא בחר להאשים את אשתו, 'ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואכל' (בראשית ג, יב).

הופ! דמות נוספת הצטרפה לתמונה. זה היה השנוי הראשון בעולם! במקום שהבורא יראה בכל מקום, הוא נהפך למערפל ורחוק, ומאותו יום התחיל סדר יום חדש: פחות בורא וחבור - יותר דמיות, מציאות וראייה שטחית. והנה הנקדה: לפני החטא היתה בעולם 'רשות אחת' בלבד - האדם מול בוראו, בלי שום תחנה באמצע. ברגע שאדם הראשון אמר 'האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי', הוא לא רק הסיט אחריות - הוא פתח פתח שדרכו נכנסות עוד ועוד 'דמיות' אל תוך היחס שבין האדם לבוראו: אשתי, הנחש, המזל, הסביבה. ומאז, במקום קשר ישיר וחסוף בין היחיד לבוראו, יש 'רבים' של גורמים שמקבלים את הקרדיט או את האשמה תחתיו. זו משמעותה של 'רשות הרבים' - לא בידו של אדם, אלא מפוזרת בין דמיות רבות.

5,786 שנים לאחר מכן - שוב חוזרת המציאות על עצמה, ובאותה הצורה ממש. גם היום, בדיוק כמו אדם הראשון, אנו נוטים ליחס את ההצלחות ל'דמיות' אחרות - לכשרון שלנו, למאמץ, לנסבות - ולשכח את הנקדה האחת שממנה הכל יצא. משל זה - כמו חטאו של אדם הראשון - אינו מתאר יחיד אדם בלבד, אלא כל אדם ואדם, וגם את העולם כולו, המתפתח מדור לדור ושוכח בדרך את נקדת מוצאו.

"ואנוכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" (לא, יח)

מדוע כופל הכתוב "הסתר אסתיר"? מובא בשם ה"בעל שם טוב" הקדוש, שלפעמים מרגיש האדם רחוק מהקב"ה, והוא עושה מאמצים להתקרב. אולם, צרה גרועה יותר מזו היא כאשר הקב"ה מסתיר מן האדם את ההרגשה שהקב"ה רחוק ממנו, וכך הוא משוכנע שהוא קרוב, על אף שהוא בעצם מרוחק מאוד... וזהו "הסתר אסתיר" - הקב"ה יסתיר גם מעם

לזכות

הרב משה דוד בן אסתר רחל נ"ו

וכל החושבים עליו רעה מהרה תופר עצתם ותקולקל מחשבתם

ישראל את הסתר הפנים בעצמו, והם לא ידעו כלל וכלל כשהרוכל עם סחורתו בשוק כבר מכר את מרכולתו, ולא נותרו לו אלא שאריות בלבד, והוא נחפו הביתה, הריהו שהם רחוקים.

עונש כזה הוא גרוע הרבה יותר, שכן לא ניתן להתמודד איתו, משום שהאדם אינו משקיע מאמצים על מנת להתקרב לבוראו.

"ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם" (לא, יט)

יהודי בן תורה שאביו נסתלק לבית עולמו הגיע אל החזון איש להתייעץ עמו: רצונו להרבות זכויות עבור נשמת אביו ועלה במחשבתו רעיון להקים גמ"ח להלוואות לעילוי נשמתו.

אמר לו החזון איש: הן אמת שזו זכות גדולה לנשמת המת להקים גמ"ח על שמו, אבל אם מחפש אתה להרבות כמה שיותר זכויות עבור נשמת אביו, הנה לך רעיון: תקח בחור חלש בלימוד, תקבע איתו זמן ללימוד, ובלימוד הזה תבנה אותו, תעמידו על רגליו, ותקים את הבחור הזה להיות בן תורה, וכשהוא ישא אשה, הרי גם בניו יהיו תלמידי חכמים ובני תורה, ובכך עד סוף כל הדורות.

והנה - הוסיף החזון איש - בעוד שבהקמת גמ"ח תסייע למספר מסוים של בני אדם, הרי על ידי שתלמד עם בחור חלש ותבנה אותו לבן תורה, יתרבו הזכויות ככל כפלים לנצח, ובכך יתרבו הזכויות עבור נשמת אביו יותר מגמ"ח. (מעשה איש)

תחשבו על תינוק שנולד חסר דעת, ואט-אט מתפתח עד לנסיקה של גיל הבגרות. פתאום מוצאים כוכב עולה שמצליח ומשגשג, ויודע לענות על כל שאלה. האם זה אומר שעברו נמחק? ודאי שלא. כל מה שהוא יודע היום מגיע מאותה נקדה ראשונית של שכל. נקדת הפתיחה נשארת חקוקה בלבו - והיא נקדת האין-סוף שהטמיע בו הבורא כשנולד...

בראיה שטחית, יש לו במה להתפאר. אך אם יעמיק טפח, יגלה כי כל מה שמחזיק אותו היא הנקדה שהכניס בו הבורא.

העבודה של האדם היא להחזיר את הכל לבורא, שחלילה לא יגנב לעצמו שום קרדיט. כל הצלחה בשנה החולפת רשמה השג, אך ישנם גם שנויים מסוג אחר: הכאבים... הבורא שולח לכל אחד מאתנו כאבים והתמודדיות בחיים - בחנוך, בשדוכים, בפרנסה, בעסקה שנופלת או בספק שלא נפתר.

כל כאב - הוא כואב וצורם. וכתוצאה ממנו נוצרים בנו שנויים. אנו משתנים לפי הקשיים. נולדנו ממחצבת האין-סוף, ועם פריחתנו הכאבים מפציעים. הם תמיד יהיו שם. מה עושים מולם? האם יש דרך להפטר מהשנויים הללו? אמר רבי אשר: לא! מהכאבים לא מתפטרים, הם תמיד יהיו כאן צמודים ללבנו.

הכל תלוי לאן אנו לוקחים אותם. אנו יכולים לראות בהם נטל וקללה, ונוכל לראות בהם נכס יקר וברכה מאת הבורא!

בראיה שטחית הכאב נראה כקללה, אך מצד האמת - רק הוא מחבר אותנו לבורא! בלעדיו היינו ממשיכים לחיות באשליית האגו והשליטה העצמית.

בכל פעם שאנחנו מקבלים שנוי, זוהי ההזדמנות להתחבר אליו ותברך, לקבל זאת כברכה ולתקן את מעשה אדם הראשון.

"תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה" - 'שנה' היא לשון 'שנוי'. תכלה שנה וקללותיה - אלו הקללות שאנחנו במו ידינו גרמנו לשנויים להתפס כקללות, בזמן שהם משגרים אלינו מהבורא כברכות!

כעת זו ההזדמנות לאחל: שנפסיק לראות ב'שנוי' קללה. הגיע הזמן שבכל שנוי נמצא את הברכה וההזדמנות לחיות עם הבורא! תחל שנה וברכותיה, אמן!

(מציון תצא תורה - ספינקא)

נוטל את מעט האגסים שבסל האחד ואת מעט השזיפים שבסל השני, ואת מעט התפוחים שבסל השלישי, ומעורבבים ביחד, נותנם בערימה אחת, ומוכרם בחצי מחיר - שהוא רוצה להיפטר מהם מהר ככל האפשר.

ולפיכך - "והיה כי תמצאנה אותו רעות רבות וצרות", כשאתה רואה ערבוביה של צרות שונות ומשונות באות ויורדות על ישראל - סימן הוא, שכבר כלתה כל הסחורה, וכבר מגיעים אל השאריות, וזה הקץ ממש, עקבתא דמשיחא, נחפזים לחזור הביתה.

ורבי שמחה בונם מפשיסחא היה מסיח לפני ריבונו של עולם: הבטחת לנו על ידי רבותינו: אמר רבי יוחנן: אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי, או כולו חייב (סנהדרין צח, ב), והרי גלוי וידוע לפניך, שאם נצטרך חלילה לדור שכולו זכאי, מי יודע אם יגיע פעם כזה! ובכן, ברי, שבסופו של דבר, על כורחה תבוא הגאולה בדרך השניה - "בדור שכולו חייב", ואף זו דרך זו מתמשכת כך, ודאי משום שעוד מצויים בכל עיר יהודים יראים ושלמים שלא הגיעו עדיין חלילה למדרגה של כולו חייב, ובגללם הגאולה מתעכבת, ושואל אני ריבונו של עולם: מה

איכפת לך, שעדיין מצויים מעט יהודים יראי שמים,

ומפני מה תהיה מעכב בגללם את הגאולה?"

(ע' פנים לתורה)

"והיה כי תמצאנה אותו רעות רבות וצרות" (לא, כא) ומפני מה תהיה מעכב בגללם את הגאולה?

המגיד מדובנא המשיל את משלו: לעת ערב,

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

שנה לצאת העלון

לד

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 1281

שבת פרשת ניצבים וילך - כ"ג אלול תשפ"ו - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שיש סיבה לכך שלפעמים אנו רואים צדיק ורע לו ורשע וטוב לו. הסיבה לכך יכולה להיות גם מצד סוד הגלגול.

המקור בפרשה: "אתם ניצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם". בפסוק זה יש רמז לכך שלא יתפעל האדם ולא יתפלא כאשר הוא רואה צדיק ורע לו או רשע וטוב לו, שהרי: "צדיק וישר הוא" כל דרכיו משפט, ואין עוול לפניו.

בפרק הראשון של מסכת ברכות, דף ז', מביאה הגמרא את בקשת משה רבנו מהקדוש ברוך הוא: "הודיעני נא את דרכיך". אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: "ריבוננו של עולם, מפני מה יש צדיק וטוב לו ויש צדיק ורע לו, יש רשע וטוב לו ויש רשע ורע לו?"

השיב לו הקדוש ברוך הוא: צדיק וטוב לו - צדיק בן צדיק. צדיק ורע לו - צדיק בן רשע. רשע וטוב לו - רשע בן צדיק. רשע ורע לו - רשע בן רשע. והמקובלים פירשו שעניין זה קשור גם לסוד הגלגול, כאשר נשמת האדם יכולה להיות קשורה לתיקונים ולעניינים שהיו בגלגולים קודמים. לכן אין לאדם להתפעל ממה שנראה לעיניו בלבד, אלא עליו לדעת שדרכי ה' עמוקות ונשגבות מאיתנו.

הוראה למעשה

האדם חייב לקיים את המצוות בפועל, ולא להסתפק במחשבה, בידיעה או בהשגה בלבד.

המקור בפרשה: "פן יש בכם איש או אישה... כי בשרירות ליבי אלך".

אפשר לבאר שהפסוק מזהיר את האדם שלא יאמר: "מה לי צורך בקיום המצוות ובמעשה? די לי בעיון, בהשכלה ובהשגה רוחנית. אם אני מבין את המצווה ומרגיש אותה בליבי - הרי זה מספיק". ובעיון זה נאמר בקהלת: "וליבי ראה הרבה חכמה" (קהלת א', ט"ז).

זהו בבחינת: "כי בשרירות ליבי אלך" - שהאדם הולך אחר הבנת ליבו ורצונו, במקום לקיים בפועל את רצון ה'. והתשובה לכך היא: "הנסתרות לה' אלוקינו, והנגלות לנו ולבנינו עד עולם, לעשות את כל דברי התורה הזאת". הקב"ה מלמד אותנו שאין עיקר החיוב שלנו בידיעת כל הנסתרות. הנסתרות שייכות לה', ואילו החובה המוטלת עלינו היא לעשות ולקיים את דברי התורה בפועל. דהיינו: לקיים את מצוות העשה ולעשותן כראוי, וכן להיזהר ולשמור על מצוות לא תעשה.

המשך בעמוד הבא

נקי הדעת לפרושים

רבי פסח - בעל החיור הנצחי

"היה זה בשעה עשר בבוקר" החל ר' פסח לגולל את סיפורו המצמרר. "ניגשתי עם רעייתי לתחנת האוטובוס ברחוב מלכי ישראל בכדי לבקר את הנכד שנולד לנו בבית הרפואה "שערי - צדק". נעמדתי מאחורי התחנה ואישתי התיישבה על הספסל. לפתע שמעתי רעש בעוצמה רבה. מיד עלה בדעתי שמדובר בפיגוע חבלני, משום שבאותם הימים התרחשו לצערנו פיגועים רבים בירושלים ובסביבתה.

לפני שהספקתי לברוח, חשתי כיצד תחנת האוטובוס נופלת על ראשי ומתנפצת לרסיסים. מאותו הרגע לא זכורים לי המאורעות משום שכנראה כבר איבדתי את הכרתי. נודע לי לאחר מכן שהמחבל ימ"ש ניגש אליי והיכה אותי על ראשי בכלי קה". (וכאן הצביע ר' פסח על סדק שעדיין לא התאחה במצוה).

זכור לי שחלפה בראשי המחשבה באותם הרגעים שבזכות הרבנים אשר זכיתי לשתות בצמא את דבריהם במשך כל ימי חיי, אני אנצל בעזרת השם יתברך. התעוררתי בבית הרפואה כשתחבושות מכסות את פניי ועיני. הרופאים שעמדו ליד מיטתי חששו שאיבדתי את ראייתי. ואולם מיד כשהראיתי סימנים שאני מבחין באנשים שעומדים לידי, הם נשמו לרווחה וקראו קריאת שמחה: "הוא רואה הוא רואה!!"

ובנקודה זאת ר' פסח עצר רגע משטף דיבורו ושקע בהרהורים. לאחר כמה רגעים, הישיר מבטו אליי והמשיך לומר: "אמנם בסייעתא דשמיא אושפזתי לימים ספורים בלבד בבית הרפואה ואולם תהליך

הרה"ח ר' פסח קרישבסקי זצ"ל

באמונה שלו, בשמחת החיים שלו ובכוחו שהיה לו לשמח ולחזק כל כך הרבה אנשים. ואין לי ספק שכפי שבמשך חייו הוא שימח כל כך הרבה אנשים כאן בעולם הזה, כך גם עכשיו הוא משמח את הנשמות בגן עדן.

יהי רצון שזכותו תגן בעדנו, שתגן על עם ישראל, שתוסיף שמחה ואמונה בעולם, ושתסייע לזרז ולהביא את הגאולה השלמה במהרה בימינו. אמן ואמן.

ולהלן סיפור ההצלה הפלאי שהתרחש עם הרה"ח פסח לפני כעשור שנים.

בזכות הרבנים שלי אשר ליוו אותי במשך כל חיי, ניצלתי חיי את המשפט הזה שמעתי השבוע מהרה"ח ר' פסח קרישבסקי. ניגשתי לשוחח עימו בביתו שברחוב מודיעין בירושלים בנוגע לנס הגדול שאירע לו בעת פיגוע הדריסה שהתרחש לפני כשנתיים, בשכונת גאולה שבירושלים.

בשבוע שעבר, ביום חמישי, בפרשת כי תבוא, שבה אומר רש"י על הפסוק: "עשיתי ככל אשר צויתני" - את היסוד של "שמחתי ושימחתי", הסתלק יהודי שבמשך כל חייו, גם כאשר עבר ייסורים קשים וניסיונות לא פשוטים, קיים בשלמות את האמירה הזאת ואת המסר הגדול הזה: שמחתי ושימחתי. מדובר ב"פויקער" - המתופך המיתולוגי של ירושלים - רבי פסח קרישבסקי זצ"ל.

זכיתי שלפני עשרות שנים, ביום חתונתי, בסייעתא דשמיא, פסח שימח אותי ואת כל משתתפי החתונה. וכך הוא עשה במשך כל חייו, באלפי חתונות ושמחות. הוא היה מתופך, שר, ובעיקר - חיך תמיד היה נסוך על פניו. גם בתקופות הקשות ביותר בחייו, כאשר עבר דברים לא פשוטים בביתו ובמשפחתו, וכמה מהאנשים הקרובים אליו ביותר נפטרו במהלך חייו - הוא לא איבד את השמחה. ובמיוחד לאחר האירוע הקשה שבו ניצל בנס, כאשר מחבל ימ"ש דקר אותו, ובסייעתא דשמיא, לאחר מאבק קשה על חייו, הקדוש ברוך הוא השיב אותו לחיים ולמשלול החיים. גם אחרי כל מה שעבר, הוא לא איבד את התקווה, את האמונה ואת השמחה הגדולה שהייתה טבועה בו.

ר' פסח היה אדם שבאמת ידע לחזק יהודים ולשמח יהודים. הוא לא רק ניגן - הוא הכניס שמחה ללבבות. הדמות המיוחדת שלו נחרתה לעד בלבבות הירושלמים, בלב ליבה של ירושלים.

בשנת תשע"ח, לאחר הפיגוע הנורא שבו נדקר, עליתי לביתו וקיימתי איתו ראיון עבור העלון. וכעת, עם הסתלקותו, אני רוצה להביא בשנית את אותו ראיון, כדי שנוכל להיזכר בדמותו המיוחדת,

הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו השלמה של האברך החשוב הרב יוסף מאיר בן שרה שיחי' לרפואה שלמה בתוך שאר חולי עמו ישראל

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

כי המצוה הזאת (ל, יא)

מדרש רבה (ה, ב) וזה לשונם: "ואם תאמרו שמא לרעתכם נתתי לכם את התורה, לא נתתי לכם אלא לטובתכם, שמלאכי השרת נתאו לה ונעלמה מהן", עד כאן לשונם.

לכאורה תמוה, היכי הוה סלקא דעתא שנתנית התורה היא לרעתנו חס ושלום, ולמה הוצרך להביא ראיה ממלאכי השרת שנתאו לה.

אפשר לומר על פי מה דאיתא במסכת ביצה (כה, ב) וזה לשונם: "מפני מה ניתנה תורה לישראל, מפני שהם עזים".

ופירש רש"י, "ניתנה להם תורה שיעסקו בה, והיא מתשת כוחם ומכנת ליבם".

אבל המהרש"א שם כתב וזה לשונו: "ונראה דודאי לאו מהאי טעמא ניתנה התורה להן, דאם כן לאו לטובתן של ישראל נתנה להן, אלא דעיקר טעמו מפני שהן עזין ולא הביישן למד".

ולפי זה אפשר לפרש כוונת המדרש כך, ואם תאמרו שמא לרעתכם, רק להתיש כוחם ולהכניע את ליבם כנ"ל, ובשביל זה בלבד נתתי לכם את התורה. על זה מביא ראיה ממלאכי השרת שאין בהם יצר הרע ובכל זאת נתאו לה. ולא נתתי לכם אלא לטובתכם, שמפני שהם עזים יש בהם היכולת ללמוד תורה, כי לא הביישן למד, וגם אינם מתביישים מפני המלעיגים.

כי קרוב הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו (ל, יד)

הזכיר משה רבינו עליו השלום מקודם ב"פיו", ולכאורה היו צריכים לומר כפי הסדר, מחשבה, דיבור ומעשה.

ויבן על פי הספרי (דברים ו, ו): "לפי שהוא אומר ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך, איני יודע באיזה צד אוהבים את הקדוש ברוך הוא, תלמוד לומר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצווך היום על לבבך, שמתוך כך אתה מכיר את הקדוש ברוך הוא ומדבק בדרכיו".

נמצא שמקודם הוא "בפיו", ללמוד תורה ולהיות הדברים האלה וגו' "ושננתם לבניך". ועל ידי זה אתה מכיר בקדוש ברוך הוא ותגיע לאהבה את ה' אלקיך, וזהו "בלבבך". ואחר כך אתה מדבק בדרכיו, זהו מעשה, "לעשותו".

הוראות למעשה - המשך מעמוד קודם

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שחלק הנגלה שבתורה מותר וראוי לכל אחד ואחד להתעסק בו וללמוד אותו.

המקור בפרשה: "הנסתרות לה' אלוהינו, והנגלות לנו ולבנינו עד עולם, לעשות את כל דברי התורה הזאת." "הנסתרות לה' אלוהינו" מלמד שישנם דברים נסתרים ועמוקים שאינם מסורים לנו בשלמותם. ואילו "הנגלות לנו ולבנינו עד עולם" - אלו הדברים שנמסרו לנו ללמוד, להבין ולקיים. ועל כך ניתן לרמוז: "הנסתרות לה' אלוהינו" - אין לנו עסק במה שלא נצטוונו לדעת. "הנגלות לנו ולבנינו" - יש לנו עסק בתורה שנמסרה לנו ללמוד ולעסוק בה.

והמשך הפסוק מלמד מהי התכלית: "לעשות את כל דברי התורה הזאת." כלומר, חלק הנגלה שבתורה כולל את התורה, את תרי"ג המצוות, את פירושיהן ואת דקדוקיהן - וכל זאת כדי לעשות ולקיים.

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שתכלית לימוד התורה היא להגיע אל המעשה לקיים את מה שלמד בפועל.

המקור בפרשה: "הנגלות לנו ולבנינו עד עולם, לעשות את כל דברי התורה הזאת." הגמרא במסכת קידושין, דף מ' עמוד ב', דנה בשאלה: "תלמוד גדול או מעשה גדול?" ומבואר שם שמעלת המעשה גדולה, מפני שהתכלית של הלימוד היא להביא את האדם לידי עשייה וקיום. וכן מובא במסכת אבות, פרק ג', משנה ט': "כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקיימת." כלומר, החכמה צריכה להיות מחוברת ליראת שמים ולמעשה. וכן הדבר מרומז בפרשה שלנו: "הנגלות לנו ולבנינו עד עולם, לעשות את כל דברי התורה הזאת." הרי שהפסוק מדגיש את העשייה כתכלית.

ועל דרך זו אפשר להבין את מעלתם של ישראל שהקדימו "נעשה" ל"שמע". "נעשה" - המעשה והקיום בפועל. "שמע" - השמיעה, הלימוד וההבנה. כלומר, יהודי מקבל על עצמו בראש ובראשונה לעשות את רצון ה', ולאחר מכן ללמוד ולהעמיק כדי להבין את

הדבר יותר ויותר.

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שגם הדברים הקשים העוברים עליו יכולים להיות, בסופו של דבר, ברכה המביאה אותו לתשובה ולתיקון.

המקור בפרשה: "והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה, הברכה והקללה... והשבות אל לבבך". ולכאורה יש כאן קושי: מדוע התורה מזכירה גם את הברכה כאשר היא מדברת על העתיד לבוא ועל השיבה אל ה'? לכאורה היה אפשר להזכיר רק את הקללות, שהרי דווקא הצרות והייסורים מעוררים את האדם לתשובה. אלא שאפשר לומר שהתורה מלמדת אותנו יסוד גדול: לפעמים מה שנראה לאדם כקללה, מתגלה לאחר מכן כברכה, משום שהוא מביא אותו להתעורר, לשוב אל ה', לתקן את דרכיו ולהתקרב אליו. וכפי שנאמר: "ויהפוך ה' אלוהיך לך את הקללה לברכה" (דברים כ"ג, ו'). נמצא שגם כאשר האדם עובר תקופה קשה, עליו להתחזק באמונה ולדעת שייתכן מאוד שבתוך הקושי עצמו מסתתרת ברכה גדולה - ברכה שמטרתה לעורר אותו לתשובה, לתיקון ולהתקרבות אל הקדוש ברוך הוא.

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת ששלמות התשובה נעשית על ידי חרטה, וידוי ועזיבת החטא.

המקור בפרשה: "כי קרוב אליך הדבר מאד, בפיו ובלבבך לעשותו"

בפסוק זה מרמזים יסודות התשובה: "בפיו" - הוודוי, "ובלבבך" - החרטה, ו"לעשותו" - מעשה התשובה ועזיבת החטא. החרטה פירושה שהאדם מתבונן במעשיו, מצטער באמת על מה שעשה ומקבל על עצמו להשתנות. הוודוי הוא ביטוי החרטה בפה - להכיר בחטא ולומר לפני הקב"ה את אשר עשה. אך אין די בכך; צריך גם עזיבת החטא ותיקון הקלקול, וקבלה אמיתית שלא לשוב עוד לאותו מעשה. שלושת הדברים הללו - חרטה, וידוי ועזיבת החטא - מתחברים יחד לשלמות אחת, שהיא התשובה השלמה

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שיש בכוחו לפעול לשינוי מצבו ולהפוך גזר דין מרעה לטובה.

המקור בפרשה: "כי קרוב אליך הדבר מאד, בפיו ובלבבך לעשותו".

למדנו במסכת ראש השנה (ט"ז ע"ב), שרבי יצחק אמר שישנם דברים שבכוחם לקרוע או לשנות את גזר דינו של אדם: צדקה, צעקה, שינוי השם ושינוי מעשה; ויש אומרים אף שינוי מקום.

צדקה - כאשר האדם פותח את ידו ונותן משלו לאחרים, הוא מרבה חסד וזכות. צעקה - כאשר האדם פונה אל הבורא יתברך מעומק הלב, בבכי, בתחנונים ובתפילה, ומבקש ממנו רחמים וישועה. שינוי השם - אין הכוונה רק לשינוי השם כפשוטו, אלא שהאדם מכריז כביכול: אני אינני עוד אותו אדם שהייתי; אני רוצה להתחיל דרך חדשה ולהיות אדם אחר. שינוי מעשה - האדם משנה את דרכיו ומעשיו לטובה. הוא אינו מסתפק בחרטה על העבר, אלא בונה לעצמו דרך חדשה של

המשך בעמוד אחרון

סיפור קטן על יהודי גדול

הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

"...כי רבי משה זצ"ל, לא צורה חיצונית ראה במי שניצב למולו; נשמות ראה רבי משה. נשמת ישראל בטהרתה. וולא שרבי משה לא היה אנין טעם. נהפוך הוא: אנין טעם היה ביותר,

אלא אנינותו באה לידי ביטוי בהבנה מופלגת בנשמות ישראל שהביאתו לידי אהבת אמת אליהם. רגיש היה לנשמות ישראל ורואה תדיר את זוהרם ויפעתם אף אם מכוסים היו וטמונים תחת שכבות של בוץ..."

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

חכמתו של היועץ

וכמתו של הרב היהודי היתה מפורסמת בכל האיזור. שנינותו, חדות מחשבתו ופיקחותו הביאו לכך, שגם לא יהודים העריכוהו וכיבדוהו. אפילו מלך אוסטריה התרשם מאוד מרבי יהונתן אייבשיץ וביקש את קירבתו כדי ליהנות מתבונתו ולהימלך בדעתו הצלולה.

כמה מן השרים והיועצים לא יכלו לשאת את הליכתו הגאה של היהודי בחצר המלכות

העובדה, שרב יהודי זכה למעמד כה רם, לא נשאה חן בעיני אנשי החצר. כמה מן השרים והיועצים לא יכלו לשאת את הליכתו הגאה של היהודי בחצר המלכות, את קידומו, ואת היחס המיוחד במינו שהמלך גילה כלפיו. אנשי המלך ביקשו לא אחת להפילו בפח. להטעותו במידע כוזב, ולא נמנעו מלהסית את המלך נגד רבי יהונתן. אולם הוא הצליח תמיד להבחין במזימותיהם, ומעמדו טיפס ועלה מעלה מעלה.

ראו שונאיו שבדרכים אלה לא יוכלו לו, ועזבוהו לנפשו. אולם במקביל, דאגו להמעט מערכו בעיני המלך. כמעט תמיד היה משהו פולט איזושהי מלת זלזול ברבי יהונתן. מטרתם היתה לשכנע את המלך, שהתרשם מברק חיצוני של הרב היהודי, אך לאמיתו של דבר אין הוא חכם כל כך.

כך נולד רעיון המבחן. יום אחד עמד המלך לצאת למסע ציד. שונאיו של רבי יהונתן באו ואמרו למלך, שאם אמנם יועצו היהודי חכם כל כך, אולי יוכל לחזות מראש באיזה שער משערי העיר ייכנס המלך העירה בשו בו ממסעו. המזימה הצליחה, והרעיון מצא חן בעיני המלך.

"אני עומד לצאת מהעיר", הודיע המלך לרבי יהונתן. "אולי תוכל, בחכמתך, לומר לי באיזה שער אכנס אליה בשו בו? כידיע לך, קבועים בחומות העיר שני שערים, אחד גדול ואחד קטן באיזה מהם אבחר?" שאל המלך, כשהוא מזכיר לרבי יהונתן את הכלל ששמע מפיו: "חכם עדיף מנביא".

רבי יהונתן כתב בפתק באיזו דרך ייכנס המלך לעיר, והטמינו במעטפה סגורה.

"יכול אני לומר כיצד תיכנס לעיר", השיב הרב לאחר ההרהור קצר, "אולם אם אומר לך זאת עכשיו, הרי תוכל לעשות את ההיפך רק כדי להראות לי שלא צדקתי. אם כן נעשה כך: אני אכתוב את דעתי על דף נייר, שאותו נסגור במעטפה חתומה. מעטפה זו תיפתח רק בשו בו לארמון. או אז נדע אם צדקתי אם לאו". דבריו ההגיוניים התקבלו על לב המלך. רבי יהונתן כתב בפתק באיזו דרך ייכנס המלך לעיר. והטמינו במעטפה סגורה, שנחתמה בחותם בית המלכות והונחה במקום שמו. המלך נפרד מיועצו ויצא לדרך.

בדרכו חזרה נזכר ב'מבחן' שערך ליועצו, והחל לחשוב באיזו דרך יבחר. הוא ניסה לעמוד על דעתו של רבי יהונתן ולנסות לכוון לצורת חשיבתו. לכאורה, מן הראוי לו למלך שייכנס בשער הגדול, בשער הראשי של העיר, דרכו יכולים כרכרתו וכל פמלייתו לעבור בניחותא, גם מכובד יותר להיכנס בשער זה, ואולי דווקא בשל העומס והדוחק ב'דרך המלך' ראוי לו להיכנס דווקא בשער הקטן יותר, הצדדי והרגוע יותר, כדי לא לשבש את התנועה בדרך הראשית של העיר.

הנה! הוא יצליח להערים על היהודי, הוא יחבל

תחבולה שעליה לא היה יכול היהודי לחשוב! הרעיון להיכנס בשער הקטן מצא בתחילה חן בעיניו, אך מיד עלה בדעתו, שהרב חשב מן הסתם על אפשרות זו, ושיער שהמלך ייכנס דווקא בשער הקטן. אם כן, כדאי יותר להיכנס מבעד לשער הגדול, כדי שלא לאמת את דעתו של רבי יהונתן. במשך שעה ארוכה התלבט וחכך בדעתו כיצד לנהוג, ועדיין לא הגיע לידי החלטה. בינתיים כבר נראתה מרחוק חומת העיר, וההחלטה היתה חייבת להתקבל מיד.

לפתע צצה הברקה במוחו. הנה! הוא יצליח להערים על היהודי, הוא יחבל תחבולה שעליה לא היה יכול היהודי לחשוב! הוא לא ייכנס לא בשער הגדול ולא בשער הקטן. הוא ייכנס העירה דרך החומה!

עבדים חרוצים הורצו לפאתי העיר, וכלי מלאכה בידיהם. בתוך דקות מעטות פרצו בחומה פתח רחב מספיק למעבר המלך דרכו. לא היתה זו דרך סלולה, אך היא נעמה למלך מאוד, ובעוברו בה היה שפוך חיוך רחב על פניו. הנה כי כן, חשב, הוא הערים על החכם המופלג.

עם בואו לארמון זימן אליו המלך את רבי יהונתן ואת כל שריו ויועציו, כשהוא מהרהר בניחוח הצפוי לו. הכול נאספו באולם הגדול, ומזכירו של המלך פתח את המעטפה החתומה.

כששלף את הפתק מהמעטפה, אפשר היה לחתוך את המתח בסכין. עיני הנוכחים ננעצו ברבי יהונתן, אך הוא נשאר רגוע ושליו, ואפילו העלה חיוך קל על שפתיו. המזכיר פרש לפניו את הדף וקרא: "חכמינו אומרים: מלך פורץ גדר לעשות לו דרך ואין מוחים בידו".

התדהמה היתה עצומה. המלך לא הסתיר את השתוממותו נוכח קליעתו המוצלחת של הרב. "כיצד ידעת?" מלמלו שפתיו.

"יודע אני שאין מי שיעצור בעד המלך מלהגשים את חפצו", ענה רבי יהונתן בניחותא. "ידעתי גם כן שהמלך ישתדל לחבל תחבולות כדי להפריך את דבריו. לא נותר לי אלא להסתמך על דברי חכמינו, שנובעים ממקור התורה, שהיא החוכמה האמיתית והנצחית".

המלך קם ממקומו בהתרגשות וחייב את הרב היהודי באהבה. "מעתה תהיה יועצי האישי והבכיר ביותר", קרא באוזני כל הנוכחים, ופניהם חפרו.

רבי פסח - בעל החיוך הנצחי - המשיך מעמוד 1

לה' יתברך קבל עם ועדה על החסד הגדול שגמל עימי ועם רעייתי בכך שניצלו חיינו".

הרה"ח ר' פסח קרישבסקי זצ"ל משוחח עם להבדיל בין החיים לחיים, מחבר העלון שיחי

השיקום שלי היה ארוך למדי. למעשה עד היום עוד לא התאוששתי לגמרי מהפיגוע למרות הניסים הגדולים שנפלו בחלקי.

זכור לי גם שתוך כדי שהייתי שרוע על המדרכה ליד גופתו של המחבל ימ"ש, חלפה במוחי המחשבה שהקב"ה כביכול אמר למלאך המוות: עצור! ואז אכן ניצלו חיי". ושוב נדם לרגע ר' פסח מדיבורו. לפתע הבחנתי בדמעה שמבצבצת מעינו. ניכר היה עליו שהוא מבקש לומר דבר מה וההתרגשות עוצרת אותו מלמלא את מבוקשו. אולם לבסוף הוא התעשת ופלט: "לדאבון ליבי באותו הפיגוע קופחו חיי של בן דודי ר' ישעיהו קרישבסקי ה' יקום דמו".

לבסוף הפטיר רבי פסח ואמר: "ברצוני להודות

מ-ח"י אלול – שנים עשר הימים שמתקנים שנה

ב שבוע שעבר ציינו את היום הזכאי והמסוגל ח"י באלול.

ידוע שביום הזה נולדו שני המאורות הגדולים: מרן אור שבעת הימים, הבעל שם טוב הקדוש, והאדמו"ר הזקן, בעל התניא, רבי שניאור זלמן מלאדי. ביום הזה הפציע האור הגדול של תורת החסידות, אור שמחזיר אהבת ישראל לכל חלקי העם ומאחד בין יהודים מכל הסוגים. בזכות היום הזה אנחנו מתקרבים יותר ויותר אל היום הגדול והנכסף – היום שבו יבוא משיח צדקנו. וכפי שמשופר במעשה המפורסם, רבי ישראל בעל שם טוב עלה להיכלו של המשיח ושאל אותו: "אימתי קאתי מר? מתי אתה תבוא לגאול את העולם?" ענה לו המשיח: "לכשיפוצו מעיינותיך חוצה". היום אנחנו רואים כיצד מעיינות החסידות מופצים ביתר שאת וביתר עוז, בכל העולם, וזה כמובן גורם ומסייע לקרב את הגאולה השלמה.

ישנו דבר מיוחד נוסף שצריך לשים אליו לב: מח"י באלול ועד ראש השנה ישנם שנים עשר ימים. על פי המסורת, כל אחד מהימים הללו מסוגל לתקן יום אחד מהחודש המקביל בשנה החולפת שאנו יוצאים ממנה כעת. ואנחנו כבר נמצאים בשורות האחרונה – השבוע האחרון שלפני ראש השנה. זה הזמן להכין את עצמנו לקראת היום הגדול, היום הנשגב והנורא, שבו כל ברואי העולם יעברו כבני מרון לפני הקדוש ברוך הוא, ויבקשו שהשם יתברך יגזור עליהם גזר דין טוב, ויכתוב ויחתום אותם בספר החיים. וביום הזה, בראש השנה, גם אנחנו נמליך מחדש את הקדוש ברוך הוא על העולם.

ולדאבוננו, ברחובות משתוללת כיום אווירה סוערת, ויצר הרע גדול מנסה להסיט אותנו מהדבר העיקרי והחשוב ביותר, בין היתר בגלל אווירת הבחירות. יש פרסומים בעד ונגד, ויכוחים ודעות מכל הצדדים. אבל לפעמים דווקא כל האווירה הזאת עלולה להיות בבחינת מעשה שטן – לקר אותנו, להסיח את דעתנו ולהשכיח מאיתנו את העיקר. והעיקר הוא ראש השנה, עשרת ימי תשובה, יום הכיפורים – הימים הגדולים והנוראים שבהם אנחנו עומדים לפני הקדוש ברוך הוא ומבקשים רחמים, סליחה, כפרה ושנה טובה. לכן אנחנו צריכים עכשיו להשתדל להתנער מכל האווירה החיצונית הזאת, מכל העניינים השוליים, ולהתמקד בעיקר. איד, בעזרת השם, נזכה לשנה טובה ומתוקה, לכתובה ולחתימה טובה. ושבאמת השנה הבאה, שנת תשפ"ז, תהיה כשמה כן היא – שנה של פז, לשון אבן יקרה; שנה יקרה, טובה ומאירה.

שנה שבה כל החולים יתרפאו. שנה שבה כל הרווקים והרווקות ימצאו את זיווגם. שנה שבה כל הזוגות המצפים לפרי בטן יזכו לזרע של

קיימא. שנה שבה כל מי שיש בביתו מחלוקות יזכה שהשלום ישרה במעונו, והשכינה הקדושה תשרה בביתו. ובעיקר – שזכה בשנה הבאה לטובה ולגאולה השלמה, במהרה בימינו. אמן ואמן.

כיצד נפוצה תפילת השל"ה

בעלון של שבוע שעבר סיפרתי סיפור עם מסר כל כך נוקב, סיפור שעבר עליי באופן אישי. רצייתי רק לתמצת אותו עבור אלה שלא זכו לראות את הסיפור באריכות, וגם עבור אלה שראו אותו ואולי כבר שכחו. סיפרתי שם שהשתטחתי על קברו של הרמב"ם ועל קברו של השל"ה הקדוש. לאחר מכן מיהרתי לצאת לכיוון אזור המרכז, משום שהיה עליי להגיע לשם בשעת חצות. היה זה שיעור שאסור היה לי לאחר אליו אפילו רגע. הייתי מאוד לחוץ, משום שהנסיעה מטבריה לאזור המרכז היא נסיעה ארוכה. כשיצאתי מהמקום, השומר שאל אותי: "אתה נוסע לירושלים?" באותו רגע הבנתי שהוא כנראה רוצה לבקש ממני טובה כלשהי – אולי שאביא משהו למישהו בירושלים, או שאקפץ אדם לירושלים. בגלל הלחץ שבו הייתי שרוי, ענית לו שאני לא נוסע לירושלים. מצד אחד, זו הייתה אמת, משום שבשלב הראשון באמת הייתי צריך להגיע לבני ברק. אבל מצד שני, ידעתי שלאחר השיעור בבני ברק אני ממשיך לירושלים. כלומר, לא סיפרתי לו את כל האמת. לאחר מכן התברר לי שאיבדתי את הטלפון שלי בציון הרמב"ם. חזרתי לשומר ושאלתי אותו אם הוא ראה את הטלפון. הוא ענה לי: "כן. זו בדיוק הסיבה ששאלתי אותך בהתחלה אם אתה נוסע לירושלים." הוא סיפר לי שהוא הבין, מתוך השיחות והפרטים שהיו בטלפון, שהאדם שאיבד אותו מתגורר בירושלים, ולכן חשב שאולי אני אוכל לקחת את הטלפון ולהעביר אותו אליו.

באותו רגע ממש, ליבי החסיר פעימה. פתאום הבנתי את המסר שהיה טמון בכל הסיפור הזה. בכך שהתעלמתי מהאפשרות שהשומר מבקש ממני טובה, ובכך שלא אמרתי לו את כל האמת, בעצם הפסדתי הזדמנות לעשות חסד – לא רק עם אדם אחר, אלא גם עם עצמי. וזה מלמד אותנו יסוד גדול: כאשר אדם עושה חסד עם אדם אחר, הוא למעשה עושה חסד גם עם עצמו. שהרי אילו הייתי אומר לשומר את האמת – שאני אמנם נוסע קודם לבני ברק, אבל לאחר מכן ממשיך לירושלים – הייתי מקבל מיד את הטלפון, וחוסך מעצמי את כל עוגמת הנפש, את החזרה לציון ואת החרדה שמא הטלפון אבד ולא יימצא. לפעמים הזדמנות קטנה לעשות טובה למישהו אחר היא בעצם הזדמנות שהקב"ה נתן לנו לעשות טובה לעצמנו.

ורצייתי להוסיף עוד נקודה שזכרתי בה כאשר השתטחתי על קברו של השל"ה הקדוש. ידוע שהיום העמוס ביותר בציון השל"ה הקדוש הוא דווקא ערב ראש חודש סיוון, אפילו יותר מיום ההילולה שלו, י"א בניסן. הסיבה לכך היא שבערב ראש חודש סיוון רבים מגיעים לציון כדי לומר את תפילת השל"ה הקדוש – תפילה שבה מבקש האדם על ילדיו ועל צאצאיו, שיגדלו בדרך התורה והיראה ויזכו לחיים של תורה, מידות טובות וברכה.

המקור למנהג הזה, שהלך והתפשט מאוד בשנים האחרונות, קשור ליהודי ירושלמי בשם הרה"ח נתנאל קרישבסקי שיח"ו. הוא קיבל הוראה מאחד מגדולי האדמו"רים כ"ק האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א, להדפיס את תפילת השל"ה ולהפיץ אותה, ואף קיבל ממנו סיוע למימון הוצאות ההדפסה. הוא ביקש שהציבור יתחיל לומר את התפילה בערב ראש חודש סיוון. וכך, לאט לאט, המנהג הלך והתפשט, עד שהגיע לממדים העצומים שאנו רואים כיום. רבבות יהודים בכל קצוות תבל אומרים את התפילה הזאת, ובפרט מגיעים רבים לציונו של השל"ה הקדוש בערב ראש חודש סיוון. והכול התחיל ביזומה של אותו גדול בישראל, שהורה לר' נתנאל קרישבסקי להיות זה שידפיס בפועל את התפילה ויביא אותה לידי הציבור.

יהי רצון שתפילתנו על הצאצאים שלנו תתקבל במלואה, שזוכה לראות מהם הרבה נחת, ושזוכה לראות את ילדינו ואת נכדינו הולכים בדרכי אבותינו ואמותינו הקדושים. ובוודאי ובוודאי, כאשר הצאצאים הולכים בדרך התורה והמסורת, יש בכך זכות גדולה לעם ישראל, ומתוך כך נזכה במהרה ממש לגאולה השלמה. אמן ואמן.

138 זכר-אליהו

הוראות למעשה – המשך מעמוד 2

תורה, מצוות ומעשים טובים. ויש אומרים אף שינוי מקום – יציאה מהמקום והמציאות שבהם האדם היה רגיל לחטוא, והתחלה של חיים חדשים בסביבה ובדרך אחרת. וכל הדברים הללו מרומזים גם הם בפסוק: "בפיך" – רומז לצעקה ולתפילה היוצאות מפי של האדם, וכן לקבלה ולשינוי שהוא מבטא בפיו. "ובלבבך" – רומז לחרטה האמיתית ולשינוי הפנימי שבלב. "לעשותו" – רומז לשינוי המעשה: לא רק לחשוב ולהרגיש, אלא בפועל לשנות את הדרך, לתקן את הקלקול ולבנות מעשים חדשים וטובים. נמצא שהפסוק מלמד אותנו יסוד עצום: התשובה אינה רחוקה מן האדם. היא קרובה אליו מאוד – בפיו, בלבו ובמעשיו. כאשר האדם מתחרט באמת, מתוודה, עוזב את החטא, משנה את מעשיו ופונה אל הקב"ה מעומק הלב – הוא מתחיל דרך חדשה של תשובה, תיקון והתעלות.

הודעה משמחת: העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א – אוהבים של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבהר המנוחות ובשביל שמוליק לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב – א' של ראש חודש אלול התשפ"ז ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

1014

ניצבים וילך

כניסת השבת: 18:42

יציאת השבת: 19:32

רבנו תם: 20:18

ע"פ אופק ת"א

כג' אלול התשפ"ו

טוב העלון השבועי

להסות בה'

גלגל ההצלה במשפט

הסטרא אחרא (השטן וחילותיו) קמים כולם על האדם לקטרג עליו ביום הדין ולחייבו על מעשיו הרעים כל השנה, למען יצא חייב בדינו ח"ו. ואם כן, מה יעשה האדם ביום הגדול והנורא של ראש השנה, על מנת שיזכה לבטל הקיטרוג הנורא שהם מוציאים עליו?

עונה הצדיק ואומר: "ועיקר ההגנה בהכנה ליום הדין הנורא הוא - שיהיה באחוה ורעות עם כל בני ישראל. וזה כוונת הכתוב במזמור של ראש השנה: "בחצוצרות וקול שופר, הריעו לפני המלך" - 'הריעו' הוא לשון

אחוה ורעות". יכול להגיע יהודי שעשה הרבה עבירות השנה ולא זכה עדיין לשוב עליהם בתשובה, והשטן וחילותיו מקטרגים עליו ומבקשים לתת לו דין קשה ועונשים כבדים. אך אם היהודי הזה משתדל לאהוב כל אדם אחר בליבו ולא שונא אף אחד, לא מקטרג ונוטר שנאה בליבו על אף אחד - גם ה' עוצר את המקטרגים...

- המשך בעמוד 3 -

ראש השנה אחד, טרם יחלו תקיעות השופר, ראה ה'חפץ חיים' כמה בחורים ששכחו ממעלת היום הקדוש, והיו עסוקים לדבר בדברי הבל. נעמד ה'חפץ חיים' בבית המדרש וסיפר: "לפני כמה שנים, היה בחור אחד, שהלך ללמוד תורה בארץ ישראל, כשהוריו נותרו רחוק בביתם בחו"ל. אין זה כמו היום, שהיה קל לשוחח ולהיות בקשר ממדינה למדינה. לאחר כמה חודשים, חלתה האם במחלה קשה, ולא רצו להטריד את הבן מלימודו ולכן לא סיפרו לו. לאחר כמה שבועות נפטרה האם ולא ידעו כיצד להודיע לו זאת.

העלה האב רעיון שיעביר לו את המסר בצורה טובה: הוא שלח לו חליפה חדשה לכבוד שבת, ובתוך הכיס בחליפה הוא הניח לו פתק שכתוב בו: 'בני היקר, אמא אינה בין החיים, תשוב לבית'. וכך היה. החליפה הגיעה לידי של הבחור בארץ ישראל, ובעודו שמח ומאושר, לבש את החליפה החדשה, אלא שכאשר הכניס יד לכיס, גילה את הבשורה הקשה על פטירת אמו היקרה. עמד ה'חפץ חיים' ואמר: "בחורים יקרים, נמצאים אנו ביום הגדול והקדוש - ראש השנה, בו כולם לבושים יפה ואוכלים מאכלים חשובים, אך היום מכניסים לכל אחד פתק לכיס מה יארע לו בכל רגע ורגע בשנה הקרובה. אין זה זמן להתלוצץ ולאבד את הזמן היקר. אבא בשמיים, רוצה לזכות את בניו בשנה טובה, ולכן, זה הזמן הגדול ביותר בשנה להתפלל מכל הלב, לבקש, לומר תהילים ולקבל קבלה אחת חשובה, ואז ב"ה יכתבו לנו בפתק של החליפה כל כך הרבה טובות וישועות. רק נשפוך נפשנו לאבינו שבשמיים ביומיים הגדולים הללו".

דברים נוראים כותב האדמו"ר הקדוש בעל ה'תפארת שלמה' מרדומסק זצ"ל (רבי שלמה רבינוביץ זצ"ל, תלמידו של רבי אלימלך מליז'ענסק, שחי לפני 180 שנה): "יום ראש השנה, הבא עלינו לטובה, הינו יום מלחמה בשמיים, אשר כל מחנות

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

גאולה בת בלור

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א צ.ב.מ. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. רוויה בת ולרי.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אביאל בן רויטל.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרחיה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד. משה כהן בן נוהת ויוסף. יעקב בן שמחה. טליה מרים בת דינה וחיים. חסיבה בת רינה. יוסף בן נג'יה. יחזקאל בן ג'ורג'י. פרחיה בת טובה. אירית בת צדיקה. תקווה בת פנינה. אבי אמרה פקדו בן אבבה וצהיתו.

סגולות וישועות

חיזוק ליום הדין

(1) כל תחושה ודיבור של האדם בראש השנה, משפיע על כל השנה כולה! לכן, יזהר האדם מאוד שלא לכעוס, ולא להצטער כלל.

(2) **כתב החת"ם סופר:** הקונה מפטיר של ר"ה- תשרה עליו רוח שכינה כל השנה!

(3) **כותב ר' חיים פלאג'י זצ"ל:** יאמר ברכת 'שהחיינו' בליל ר"ה, לאט, באימה, ביראה ובשמחה, ויכוון: להודות לה' שזיכה אותו להגיע לרגע זה, והוא סגולה שיגיע גם לר"ה הבא בשמחה!.

(4) **גדולי ישראל** רבים נהגו להרבות באמירת תהילים בין התפילות של ימי ראש השנה. על 'בעל התניא' מסופר כי אחר מנחה של ערב ראש השנה עד אחר ערבית בליל ב' לא משה ידו מתוך ה'תהלים' - מחזור, מחזור - תהלים.

(5) **בעל התניא** היה מזהיר את תלמידיו להקפיד על דיבוריהם בר"ה וכי מי שסוגר פיו - המקטרגים סוגרים פיהם".

(6) **'מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה', ולכן יתחנן לה' שיפרנסהו השנה בכבוד!.**

יעלו למעלה, לפי שיש להן צינור ישיר עד כסא הכבוד, במעט שיש להן הזמן להתפלל, הן מתקרבות לעולמות העליונים יחד עם כל הציבור הקדוש, שעומד שעות ארוכות מכתיר ומבקש מאת המלך הקדוש היושב על כסא רם ונשא".

כמו כן אמר מרן הרב הגריא"ל שטיינמן זצ"ל: "אמא המטפלת בילדיה, ובקושי מצליחה לפתוח את המחזור בימי ראש השנה, אין לה מה לדאוג מזה ולחשוש, איזו שנה תהיה לה. אדרבה, בזכות המצווה הזאת שצריכה לעשות - לטפל בילדיה - תזכה לשנה טובה. מרן החפץ חיים הק' אמר לאשתו בזמן שהילדים היו קטנים שפטורה להתפלל". (קובץ "צדיק כתמר יפוח")

צריך לדעת כי להמליך את ה' בראש השנה, זה לקבל את הנהגתו כפי רצונו יתברך, ולא כפי איך שאני רוצה לעבוד אותו. כך שאם ה' רוצה ממני כעת שאני אהיה עם הילדים בבית, או שהגבר יגיע מבית הכנסת ויהיה לו ניסיונות - זה הרצון המעולה והמושלם שרוצה ה' שיעבדו אותו הגבר והאשה. וכל שמדמיינים שהכל יעבור בהתעלות וללא ניסיונות - אין זה מחשבתו ורצונו יתברך, והיא עיקר המלכת ה' ביום הקדוש הזה!.

הלכות והליכות

ימים נוראים בהלכה ובאגדה

שאלה: מתי עושים הדלקת נרות של יום טוב שני של ראש השנה? ומתי הכי טוב לברך על הסימנים - לפני הקידוש או אחריו?

תשובה: הדלקת הנרות לכבוד יום טוב שני של ראש השנה, תעשה אך ורק לאחר צאת השבת, ועל ידי הבערה מאש שהיתה דלוקה מלפני שבת, כמו 'נר נשמה'. ואשה המוציאה את השבת לפי זמן רבנו תם, תדליק הנרות רק אחר זמן זה.

רבתינו ז"ל הנהיגו לאכול בראש השנה מיני מאכלים לסימן טוב לכל ימות השנה. ולכן נהגו לאכול תמרים, רוביא (שעועית), קרא (דלעת), כרתי, סילקא (תרד), רימונים, תפוח בדבש, וראש כבש. ויזהר בכשרות ראש הכבש, שיהיה בשר 'חלק' בכשרות מהודרת. ואם אינו מוצא בשר 'חלק' בכשרות מהודרת, יאכל ראש של עוף או של דג, ולא יכנס בחשש אכילת איסור חס ושלום.

הזמן הנכון - לאכול סימנים אלו לאחר שיברך 'המוציא לחם מן הארץ' ויאכל כזית פת, ולא מיד לאחר הקידוש, כדי שלא יכנס בספק אם לברך ברכה אחרונה. ונהגו לטבל את חתיכת 'המוציא' במלח וגם בסוכר.

סדר אכילת הסימנים - אין צורך להקפיד על הסדר הכתוב בסידורים, והעיקר שיקדים לברך על התמרים שהם משבעת המינים, ואחר כך יאכל את הדברים המתוקים אחד אחרי השני, ולאחר מכן את שאר הטעמים כפי רצונו. יקדים את ברכת הפרי ויטעם ממנו, ולאחר מכן יאמר את נוסח 'יהי רצון'.

היכן אתם בחגים

עומדים אנו סמוך ממש אל היום הדין הגדול - ראש השנה, בו כולנו מתכוננים רוחנית וגשמית, אלא שהרבה פעמים כל אחד מתכנן ומדמין בליבו איך רוצה הוא לחוות ולהתרומם בראש השנה: 'הבעל מדמין כיצד הוא יושב בבית הכנסת אפוף התעלות והתרגשות, ומגיע לביתו כמלאך השומר על פיו מדיבורים אסורים ומנצל כל רגע לאמירת ספר התהילים. מנגד, רעייתו מדמיינת כיצד אף היא זוכה לומר את ספר התהילים כמה פעמים, ושומעת את התקיעות, והכל מתוך נחת ושלחה, תוך כדי שכולם רגועים והאוכל יצא טעים.

אך מה לעשות, וכאשר מגיע רגע האמת, התוכניות לא עובדות בדיוק כפי שאנו מתכננים, ולפתע הגבר עומד בניסיונות ע"י הילדים, והאשה שתיכננה לשמוע את התקיעות ולהשתתף בתפילות, מבינה שהילדים הזקוקים לעזרתה, לא מאפשרים לה לצאת ולעשות את רצונה.

על כן, הגיע הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, משגיח דשיבת 'כפר חסידים', ופירסם את הדבר הבא: **"יש לי בקבלה (צדיק מפי צדיק), הנשים הנמצאות בביתן בימים הנוראים ומטפלות בילדים אינן זקוקות לתפילה בציבור ולרוממות שיש בבית הכנסת, כדי שתפילותיהן יעלו**

גלגל ההצלה במשפט

הוא ביקש אישור מאשתו, וכיוון שמצב משפחתו איפשר לו את זה, הוא היה לידו צמוד למיטת חוליו, כל היוםיים של ראש השנה. אפילו את התפילות הוא כמעט לא הצליח לעשות, אלא התפלל ליד מיטת חוליו של חברו שהיה זקוק לו בכל עת.

והנה, כשהגיע עת התקיעות, ביקש האברך את רשות חברו החולה, ורץ מהר אל בית המדרש אל רבי שלומקה מזוועהיל שהיה סמוך לשם. מיד כשנכנס האברך באמצע התפילה, ישר לתקיעות, הצביע עליו הצדיק הרב מזוועהיל ואמר: **"דעו לכם, כי הוא בן העולם הבא. בזמן שכולנו מתפללים ומתחננים לשנה טובה, בשמיים מתפארים בו כאדם גדול והינו בן העולם הבא!"**. הוא לא התפלל כמו כולם, ולא עשה את החג כמו כולם, אך דוקא הלב לשני, המחשבה והעזרה לשני, ההטבה לשני, גם ביום הגדול הזה - **זיכתה אותו בדברים גבוהים יותר מכולם.**

לכל אחד מכניסים פתק בכיס מה יהא עימו השנה, ועיקר העיקרים הוא לפי היחס שלו והשיפטה שלו לשאר בני אדם שסביבו.

סיפר הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א סיפור נורא ואיום: **"בזמן המלחמה באירופה, התרכזו יהודים רבים בעיר 'גייטסהד' שבאנגליה, והתכוננו אל יום ראש השנה. אלא, שבעקבות המלחמה, האופה היהודי היחיד של העיר, היה מוגבל בזמן עבודתו, ולא יכל לייצר את כמות הלחמים שנהג לעשות כבכל שנה. אותה שנה, ראש השנה חל מיד אחר השבת, כך שהודיע האופה כי ביום שישי, ערב שבת שלפני ראש השנה, הוא יעשה את פס הייצור האחרון בבוקר בלבד. אך דא עקא, שהציבור צריך חלות ליומיים של ראש השנה, ובנוסף, אף להכין כמות שתספיק גם לשבת שלפני ראש השנה.... מה עושים?.."**

מחזיק את סובביו וחבריו בחזקת צדיקים - גם אותו יכתבו בספרי הצדיקים". איך כותבים את האדם בראש השנה? **כפי שהוא מסתכל על הסובבים אותו!** אשה הרואה את בעלה כי למרות שאינו לוקח הרבה בעבודות הבית ובקושי עוזר בטיפול התינוק, בכל זאת היא לא נוטרת לו כעס ושנאה בליבה, אלא חושבת: **"אין כמו בעלי, כמה הוא עובד קשה. שעות שהוא טורח בשמש להביא פרנסה לבית כדי שיהיה בריווח" -**

בשמיים היא כתובה בספרן של צדיקים. אפילו שהמנהלת צעקה עליך בעבודה, את לא לוקחת זאת ללב, אלא חושבת: **"כמהה היא אכפתית ורוצה שהעבודה פה תתפקד בצורה טובה" - את מיד בספרן של צדיקים.**

האדמו"ר ר' שלמקה מזוועהיל זצ"ל סיפר פעם אחת, כי אברך אחד חלה ונפל למשכב, והיה צריך לעשות את ראש השנה בבית החולים 'הדסה' עין כרם. לא ידעו מי יהיה איתו בראש השנה, שהרי אשתו צריכה להיות עם הילדים כל החג, ואינה יכולה לבוא איתם אל בית החולים, ובני משפחתו גם בעלי משפחות. עד שלפתע, חברו, אברך אחר, הציע ואמר כי הוא יעשה את ימי ראש השנה במחיצתו של האברך החולה.

ואומר להם: **'כמו שהוא לא משיב רעה או שנאה לאלו שציערו ופגעו בו - אף אני לא אשיב לו רעה, על כל המעללים שעשה השנה'.**

הגננת לא מתייחסת אל הבת שלך יפה, ואת מנקה את הלב ולא שונאת אותה, ולא מרכלת עליה, אלא חושבת עליה דברים טובים: **"היא באמת אשה טובה ומסורה, אך מה לעשות שכל ההורים שיגעו אותה באותו יום. אם הייתי במקומה - לא הייתי עומדת בזה".** אתה נמצא בבית הכנסת, וזה שיושב לידך מתעטש בלי הפסקה - אם אתה שונא אותו בליבך ואומר: **"מה יש לו זה? מה הוא בא להדביק אותנו ב'קורונה'? שישאר בבית, מה הוא השתגע?"**. ידע לו, כי מהשמיים מנסים אותו, כי המתעטש הוא רק שליח ה' לעשות את אשר נגזר משמיים. הוא איננו יכול לעשות דבר מעצמו, ללא רשות הבורא ברוך הוא. אך אם האדם מדבר אל ליבו ואומר: **"אזה צדיק, הוא לא מרגיש טוב, ובכל זאת בא לבית הכנסת להתפלל - איזו מסירות נפש. אני במקומו לא הייתי יוצא מהבית. כל הכבוד לו" -** מיד בשמיים רואים שהוא עשה היפך הטבע שלו, והליץ זכות על כלל ישראל - גם ה' חוסם פי המקטרגים ומליץ עליו זכות!.

ממשיך האדמו"ר מרדומסק זצ"ל וכותב: **"זה שכתוב: 'כי תצא מחנה על אויבך, ונשמרת מכל דבר רע' - לבל ידבר שום דבר רע על חברו ולא יראה כלל בחסרונו". עיקר ההגנה במשפט זה לא לדבר על אף אחד ולא לשנוא ולכעוס על אף יהודי!** ממשיך הצדיק ואומר: **"זה אשר כתוב: 'מי האיש החפץ חיים' - לבקש בראש השנה מהמלך 'כתבנו בספר חיים'. 'נצור לשונך מרע' - לבל ידבר על חברו שום רע, וזו היא ההכנה הגדולה ליום הדין להוציא משפטנו לאורה".**

ומסיים הצדיק ואומר: **"ואם האדם**

גלגל ההצלה במשפט

הרב השתתק לרגע, ואז נתן לו טפיחה על השכם ואמר לו במבט חריף: "אני מוכן להתחלף ללא ספק. כל החלות שאתה תכין - ייחשב בשמיים שאני עשיתי, וכל התפילות והכוונות שעשיתי - ייחשבו שלך.

או אז הוסיף הרב משפט חריף ביותר
ואמר: "אך דע לך, שאם גם אתה מוכן
להתחלף איתי והינך מסכים לך -
אינך יודע לעשות מסחר כלל וכלל!
כי הזכות של דאגה ועזרה ליהודים
רעבים בעיצומו של היום הקדוש,
גדולה ועצומה בשמיים פי כמה וכמה
מכל דבר אחר! כי בשמיים אוהבים
את הדאגה שיש אחד לשני מאד!".
מבהיל ביותר ומדהים!

הבריאות שלנו, הפרנסה, ההצלחות, השמחות, הישועות - הכל נכתב מחדש ביומיים הללו. כל מה שהיה עד כה - נמחק, וגם מה שיש בידינו עד כה - הכל עולה לדיון מחדש. האבא האוהב רוצה לתת, ואנו רק צריכים להתחנן, לקבל קבלה, כפי שכתב הרש"ש הקדוש כי הוא ערב שכל מי שיקבל קבלה ביום הזה - הוא ערב לו בשמיים לשנה טובה.

ולסיום, ברצוננו להציע לידידנו עסקה שתכריע את הכף בראש השנה, עמותת החסד 'זכרון משה קאטו' בראשותו של ר' מרדכי עוזרת למאות משפחות נזקקות לפני החג, ליתומים ואלמנות, והכל בהמלצתם וניהולם של גדולי הדור: הרב משה הלל שליט"א, הרב עמרם פריד שליט"א, הגר"ח קנייבסקי זצ"ל. ניתן לתרום ולקבל זכויות שיכריעו את הכף (ואף לראות תמונות והסכמות), בטל': **050-410-2252** (ר' מרדכי). הגר"ח קנייבסקי זצ"ל כתב בתורמים: "שיזכו להתברך בגשמיית ובורחניות, פרנסה טובה ויזכו לגן עדן". זכות גדולה ועצומה!

חייך, ואני רגיל להיות במקוה, להתפלל בכוונה ובדבקות, ולומר את כל התהילים, והרב רוצה שאני לא אתפלל ולא אומר את התהילים ביום הגדול הזה, אלא אהיה במאפיה כאילו אני ביום חול ואכין חלות!?!".

ענה לו הצדיק: "אל דאגה, לך להכין
כבר עכשיו חלות, ואני אטבול
בשבילך ואומר את התהילים
בשבילך, אומנם את התפילה -
תעשה כפי מה שתוכל, כך שבין
אפיה לאפיה, כשיש לך כמה דקות,

פתח את המחזור ותחטוף עוד כמה תחנונים ותפילות. אך כל מה שאעשה אכוון שיהיה גם בשבילך."

האופה השתתק לרגע, ואז אמר לרב בעזות כשהוא מצביע לשמיים: "הרב מוכן, שכל המצוות שהרב יעשה היום כל השעות הללו: המקוה, התפילות, המזמורים והתהילים - ייחשב בשמיים שאני עשיתי, וכל החלות שאני אעשה - ייחשב בשמיים שהרב עשה? **הרב מוכן להתחלף?....**"

והנה, הגיע הלילה הראשון של ראש השנה שחל במוצאי שבת, כשהגאון הצדיק ר' שלום שוצר זצ"ל ישב לסעוד בביתו את סעודת החג, כשסביבו מתאספים כ-20 אורחים ותלמידים שבאו לעשות את יום הדין אצל הרב הצדיק.

בסיום הסעודה, ניגש הבחור שהיה ממונה על ענייני הסעודה ואמר לצדיק: "רבנו, נותרו חלות רק למחר בבוקר - יום ראשון של ראש השנה, אך ללילה השני וליום השני - אין כלל חלות לסעודה". "מדוע השנה אין מספיק?", שאל הצדיק, והתלמיד ענה לו כי בעקבות שהיתה שבת לפני ראש השנה, האופה הודיע כי אין לו זמן ואפשרות להכין יותר חלות, כך שמשפחות רבות לא יוכלו לקיים את סעודות החג בלחם. שמע זאת הצדיק ר' שלום שוצר ושתק.

למחרת, 4:00 לפנות בוקר ביום ראש השנה הראשון, יום הדין הגדול והנורא, עשה ר' שלום את דרכו למקוה, והנה בכניסה למקוה הוא פוגש את האופה. מיד אורו עיניו של הצדיק, שפנה לאופה בהתלהבות: "בדיק התכוונתי לעבור אצלך בבית אחרי המקווה". האופה נרגש כולו, שאל בענוה: "מה זכיתי שהרב רצה לבוא אליי ועוד לפני התפילה?". פנה אליו הצדיק ואמר לו: "ראה, כעת השעה 4:00 לפנות בוקר, והתקיעות אצלי בבית המדרש הינם בשעה 12:00. יש לך כעת 8 שעות לאפות חלות (העברה מאש לאש) לכל בני העיר שלא נותר בביתם חלות לראש השנה". האופה הזדעזע כולו ואמר לצדיק: "רבנו, הרי היום הוא יום ראש השנה, בו מלאכים יחפזו וכותבים כל אדם לדין על כל

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: בנימין בן אלחנן יחיאל, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. **זיווג הנון:** מאירה ועדי בני ברוריה. **לע"נ:** מברוקה בת בובה, ניסים בן סניורה.

העלון להצלחת התורם בעילוי שם

לרפואת הרב דב חזקיהו בן שושנה שליט"א

החידה השבועית **!?** **אדם שאינו יהודי שקידש בת ישראל, והקידושין חלו. היתכן?**

(אז טראטו) זאל איר אירעלעבן

קו חיזוק בין אדם לחברו 4 דקות ביום.

להתחברות: 054-8566802. מספר הקו: 073-3473356

עזרה לנזקקים ויתומים!

בקרן "זכרון משה קאטו" במספר: 050-410-2252

daniel777achie

19 לקבלת העלון במייל daniel777achiel@gmail.com

משפחת אחיאל • משה בריל 9 ת"א • 052-7137136

ספרי תורה
מזוזות • תפילין
 יהונתן - 053-9462046
 ברמה הטובה ביותר
 לזיכוי הרבים

תרומה לעלון לזיכוי הרבים

בנק פאגי (52) סניף 188. חשבון 58-58-74 לכתוב עבור עלון טוב לחסות בה". ישנו החזר מס

משפחת אחיאל • משה בריל

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת נצבים-וילך- הימים שקובעים את כל השנה

"היום הרת עולם היום יעמיד במשפט כל יצורי עולם"

הצלחה בגור

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רון אברהם וב"מ
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.ש. כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב
דני בן שושנה אבישג ודניאל בני מירב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה ניט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
סליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיון ברקת בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
שמואל אימן בן אסתר זרי
רחל מרים בת יהודית
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
דוד עומרי בן יהודית

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניזרי בת סטה-
מרדכי ניזרי בן פרחה-
סימני בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורלי
לביא ישראל בת תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
אביתר חיים בן אורין
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן נדימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבירה
רפאל אבידן בן תקווה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימנים
יפה בת פדילה דליה

אנחנו מתקרבם לקראת יום הדין הגדול והנורא.
יום שבו אנו אומרים בתפילה: "היום הרת עולם",
היום יעמיד במשפט כל יצורי עולם". הספרדים
משכימים בכל חודש אלול לאמירת הסליחות. כל
אדם החושש ממה שייגזר עליו עושה חשבון נפש,
ממשמש ומפשפש במעשיו.

**עלינו לנצל את הימים הקדושים הבאים עלינו
לטובה. אל לנו לחשוב שמובטח לנו כי תיגזר
עלינו שנה טובה ומאושרת. אסור לנו להיות
שאננים.**

עלינו להרבות בתפילה, לבקש ולהתחנן לפני
בורא עולם, לעשות חשבון נפש, לשוב בתשובה
שלמה, לתקן את מידותינו ולבקש סליחה מכל מי
שפגענו בו.

רבי אמנון ממגנצא ממחיש לנו את גודל היום:
"ונתנה תוקף קדושת היום כי הוא נורא ואיום...
ובשופר גדול יתקע, וקול דממה דקה ישמע,
ומלאכים יחפזו, וחיל ורעדה יאחזו, ויאמרו: הנה
יום הדין... וכל באי עולם יעברו לפניך כבני מרון.
כבקרת רועה עדרו, מעביר צאנו תחת שבטו, כן
תעביר ותספור ותמנה נפש כל חי, וחתוך קצבה
לכל בריותיך, ותכתוב את גזר דינם. בראש השנה
יכתובו וביום צום הכיפורים יחתמו, כמה יעברו
וכמה יבראו, מי ישלו ומי יתייטר, מי ישפל ומי
ירום".

כלומר, בראש השנה נכתב הדין של כל בני-
האדם, וביום הכיפורים הוא נחתם: כמה ייפטר
מן העולם וכמה ייוולדו, מי יזכה לרוגע, לשלווה
וליישוב הדעת ומי חלילה יעבור מתח, דאגות
וייסורים; מי יאבד ממעמדו – כגון מי יפטר
מעבודתו או יורד בתפקיד – ומי יתעלה במעמדו
ויזכה לקידום, להערכה ולהצלחה.

בכלל הדברים הנדונים בראש השנה נכללים גם
עניינים רבים שיתרחשו במהלך השנה, ובהם
גם מצבו של שלום הבית והיחסים בין בני
המשפחה. לכן, היחס שיזכה לו האדם מבני
ביתו עשוי להיות בכלל גזר הדין של ראש
השנה. עם זאת, אין פירוש הדבר שהכול קבוע
ואינו ניתן לשינוי, שכן התשובה, התפילה,
המעשים הטובים וההתנהגות של בני הזוג
לאורך השנה יכולים להשפיע ולשנות את
המצאות.

סיפרה אישה שהתגלתה אצלה המחלה הידועה
ל"ע: "אילו ידעתי בראש השנה (ה'תשע"ג) את
אשר נגזר עליי וצפוי לי במשך השנה, הייתי
קורעת את השמיים בתפילה, ומתחננת לפני
בורא עולם בבכיות נוראות כדי לבטל מעליי
את רוע הגזירה".

מי יודע מה נגזר על כל אחד ואחת מאיתנו?
דווקא משום שאינו יודעים, עלינו לנצל כל רגע
מימי הרחמים והסליחות – להרבות בתורה,
תפילה, תשובה, צדקה וגמילות חסדים.

וכפי שאנו אומרים בסיום הפיוט: "ותשובה
ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה". יהי
רצון שנזכה כולנו לשוב בתשובה שלימה,
וניכתב וניחתם בספרו של צדיקים גמורים
לחיים טובים ולשלום.

בברכת שבת שלום וכתובה וחתימה טובה
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

שנת ה'תשפ"ג

יום	כניסת לבת	צאת לבת	יציאת חם
י"ג	18:24	19:35	20:21
יד	18:41	19:38	20:18
ט"ו	18:34	19:38	20:20
ט"ז	18:41	19:37	20:19

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל	תמר פורטונה בת מיסה ע"ה
לעילוי נשמת נחום בן כיריה ז"ל	לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר נועה בת אסתר ולילד אורי חיים בן שלי
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר	זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה	לע"נ יוסף דהן בן רחמה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה - ראש השנה - חלק ב'

מהם מנהגי ערב ראש-השנה?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו פנחסי שליט"א מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

נוהגים ללכת לבית החיים בערב ר"ה. מרביתם בתחנות ובקשות בקברי צדיקים, שיתפללו עבורנו לפני ה'. הטעם לכך הוא שבית החיים הוא מקום מנוחת הצדיקים, והתפילה לה' מתקבלת שם יותר. נותנים צדקה לעניים. ראוי לתת צדקה לפני שאומרים תחנות ובקשות. כשהולך לבית החיים, לא יתפלל חלילה לנפטר שימלא את בקשתו ותפילתו, משום שעובר על איסור "דורש אל המתים", אלא יבקש מה' יתברך, אדון כל העולמים, שירחם עליו בזכות הצדיקים שוכני עפר. הוא יכול לבקש מהצדיק שיתפלל עליו לפני ה' ויהיה מליץ יושר בעדו. **מקורות:** רמ"א בשולחן ערוך (סימן תקפ"א סעיף ד' בסוף).

נוהגים לקנות סכין חדשה בער"ה, ומשחזים אותה כסגולה לפרנסה לכל השנה. **מקורות:** סגולות ישראל, אות ר'. כתב, שסכין פגומה רומזת לס"מ, בתיקוני זוהר (תיקון כ"א) כתוב: "מאן סכין פגום, דא סמא ל". לאחר שמסירים את הפגומות, כביכול מורידים את האות מ', שהיא הרע שבסמא", המרמז על מוות, ונשארות האותיות סא"ל, שהוא שם קדוש בגימט' פא"י, ר"ת "פוחת את ידך". בא"ת ב"ש הוא אותיות חת"ך, שהוא שם פרנסה.

מכיוון שערב ר"ה הוא היום האחרון של השנה החולפת, יש הנוהגים להתענות בו. במדרש תנחומא (פרשת אמור), מובא שבתענית זו נמחלים שליש מהעוונות. לפי הפשט-אם רוצה לקום לפני עלות השחר כדי לאכול ולשתות, יעשה תנאי לפני שהולך לישון ואז יהיה מותר לו. לפי הזוהר הקדוש, אם ישן שנת קבע על מיטתו-אסור לאכול. לכן, אם ישן שנת קבע על מיטתו, טוב להחמיר ולהימנע מאכילה אולם שתיית תה או קפה מותרת. אדם שאין לו כוח להתענות אם לא יאכל קודם עלות השחר-עדיף שלא יתענה כלל. אדם שנשאר ער כל הלילה, מותר לו לאכול ולשתות עד עלות השחר, אפילו לפי הזוהר.

מכיוון שראש השנה פותח את השנה החדשה, נוהגים לעשות סימנים גם באכילה, כגון, אכילת דברים מתוקים, כדבש, לסימן שתהיה כל השנה טובה ומתוקה. לכן יש הנוהגים שלא לאכול מאכלים חריפים או חמוצים. אדם שרגיל לאכול מאכלים חריפים או חמוצים, ובלעדיהם המאכל יהיה תפל לחיכו, מותר לו לאכול אותם, ואין כל איסור בדבר.

במשך כל השנה ייזהר שלא יעס, יבכה או יהיה עצוב. בפרט יקפיד על כך ביום ראש השנה. ישתדל לשמוח ולשמח את אשתו ובני ביתו ככל יכולתו. יקנה לאשתו ולילדיו דברים המשמחים אותם, כגון: תכשיטים, בגדים וכו'. יעזור לעניים כפי יכולתו. הגברים ישמחו באכילת בשר ויין. עיקר החיוב הוא בבשר בהמה, ואם אינו אוהב בשר בהמה – יאכל עוף.

ייזהר שלא לבזבז את היום הקדוש בהוללות, בשחוק של הבל או בשיחת חולין. נהגו שלא לישון בר"ה, שאין נאה לישון ביום שבו ספרי חיים ומתים נפתחים. בתלמוד ירושלמי אמרו שהישן בראש השנה גורם לכך שמזלו ישן. לא יקום בעלות השחר אם יודע שלאחר מכן יהיה עייף במשך כל היום ולא יהיה מרוכז בתפילה.

אם הוא עייף במשך היום ומרגיש צורך גדול לישון, יעשה זאת לאחר חצות היום. בדרך מליצה אמרו: "מוטב שיהיה מזל ישן ממזל עייף". היושב בטל ועוסק בשיחה בטלה וכיוצא בזה – כישן דמי. אדם שיושב לפצח גרעינים או לקרוא עיתון וחושב כי העיקר הוא שלא ללכת לישון – הרי אלו דברים בטלים.

ירבה באמירת תהילים, מכיוון שהוא יום הדין שבו נכתב מה יעלה בגורלו במשך השנה הבאה עלינו לטובה. זכותו של דוד המלך ע"ה תהיה מליץ יושר עליו, על משפחתו ועל כלל ישראל, אמר. יש עניין לסיים פעמיים את ספר תהילים, העולים למניין "כפר" (מספר הפרקים בספר תהילים הוא מאה וחמישים. מספר הפרקים בשני מחזורי תהילים הוא 300, העולה בגימ' "כפר").

מדות מפלאות

מסופר על מרן הרב עובדיה יוסף שהיה רב אחד שכל הזמן דיבר נגדו. מרן היה שקוע בלימוד ולא התעסק בזה. יום אחד אותו רב הגיע למרן כדי לבקש המלצה לאסוף כסף למוסד התורני שלו בפנמה. הסיבה לכך הייתה שבפנמה בלי המלצה של מרן אין כמעט סיכוי לאסוף כסף. הבן שראה את הרב אמר לאביו: "זה הרב שמדבר עליך כל הזמן". למרות כל זאת מרן כתב לו המלצה חמה מאוד. כשיצא הרב מביתו מרן הסביר לבנו: "הוא אוסף כסף עבור לימוד תורה. לא מעניין אותי מה הוא אומר עליי".

רפואה טבעית- הקשר בין מערכת העצבים, החסון והלימפית- חלק א'

בגוף שלנו פועלות שלוש מערכות עוצמתיות שעובדות יחד מערכת העצבים, מערכת החיסון והמערכת הלימפית. הקשר ביניהן עמוק ומשפיע על הבריאות שלנו בגוף וגם בנפש. **מערכת העצבים**- קולטת רגשות, מתח, פחד או רוגע ומשדרת אותות לכל מערכות הגוף. כשאנחנו בסטרס, היא מדליקה את "מצב החירום" של הגוף – ואז כל שאר המערכות נחלשות. **מערכת החיסון**- ההגנה שלנו-מזהה חיידקים, וירוסים ודלקות ומטפלת בהם. אבל כשהנפש לחוצה לאורך זמן – היא נחלשת, ומתקשה להילחם. **המערכת הלימפית**- אחראית על ניקוז רעלים, חיזוק מערכת החיסון וזרימת נוזלים בגוף. היא זקוקה לתנועה ונשימה כדי לפעול כמו שצריך – אחרת מצטברים עומסים. (גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה

מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א תד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב אברהם אלטר בצלאל נתן נטע בידרמן זצ"ל

האדמו"ר הרב אברהם אלטר בצלאל נתן נטע בידרמן זצ"ל, המכונה 'הרבי מארץ ישראל' - נולד בשנת ה'תרכ"ב (1862) בעיר הקודש ירושלים. הסתופף בצל צדיקי דורו ובראשם אביו הקדוש. עוד בצעירותו ניכר כי לגדולות נועד. בשנת ה'תרנ"ד (1894) נסע רבינו לפולין, קבע את מושבו בעיר סוסנוביץ והחל לשמש בה כאדמו"ר. התבלט בצדקותו ובאהבת ישראל. רבים נשעו מכוח תפילותיו. יצא לו מוניטין כפועל ישועות נשגב ועובד את ה' בסילודין.

גם בחו"ל שמר על הליכותיו, לבושו והנהגותיו כמנהג בני ירושלים, ולכן כונה "הרבי מארץ ישראל". נפטר ב-כ"ה אלול ה'תרצ"ג (1933). חי כ-71 שנים ונקבר תחילה בבית העלמין בסוסנוביץ. כשנה וחצי לאחר פטירתו העלו את ארונו לארץ ישראל, והוא נטמן בהר הזיתים במקום קבורת אדמו"ר לעלוב. נקבר ביום ב' בכסליו ה'תרצ"ה (1934). אנשי חברה קדישא העידו כי אף שחלף זמן רב, גופו היה שלם ולא שלטה בו רימה, והיה הדבר לפלא.

סבו (מצד אביו): האדמו"ר ר' משה (מח"ס 'תפארת משה'). **אביו:** האדמו"ר ר' אלעזר מנחם מנדל (האדמו"ר מלעלוב). **אמו:** מרת מאטיל פייגא ציפורה (בת הרה"ק ר' צבי בן הצדיק ר' יעקב יצחק החוזה מלובלין). **אחיו:** האדמו"ר ר' דוד צבי שלמה מלעלוב, הרה"ק ר' ירחמיאל יוסף, ר' יעקב יצחק נח. **אחיותיו:** מרת דבורה גולדה (נישאה לר' יהושע אהרן אדלר), מרת שיינה אלקא (נישאה לר' שמואל שמלקה הורביץ). **אשתו:** מרת רבקה רחל (בת ש"ב הגה"צ ר' בנימין יהודה לייב ברינשטיין זצ"ל). **מרבתי:** אביו, האדמו"ר ר' אלעזר מנחם מנדל, האדמו"ר ר' שלמה הלברשטאם (ראש שושלת באבוב).

ישב לו כ"ק מרן אדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב בעל 'ברכת משה' זי"ע אצל שולחנו הטהור בהיכל בית מדרשו. ניגש יהודי אל הרבי ואמר לו: **"רבינו, אני הוא הפרי של חמישה עשר בשבט"**. הרבי חייך ושאל: **"מאי משמע?"**, היהודי התחיל לגולל את סיפורו:

"אח צעיר היה לו לזקן הקדוש הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע"א ושמו רבי אלטר אברהם בצלאל נתן נטע זצ"ל. הרה"ק רבי אלטר נסע לפולין וגר בעיר סוסנוביץ. בקרב כל תושבי פולין נודע בכינוי 'הרבי מארץ ישראל'. שמו יצא לתהילה כבעל מופת גדול המאציל להמוני בית ישראל ישועות פלאיות.

רבי אלטר היה נוהג בכל שנה ושנה בהגיע יומא דהילולא קדישא של זקנו רבי דוד מלעלוב, לנסוע מביתו שבעיירת סוסנוביץ להשתטח על ציונו הקדוש מיום ז' שבט עד לראש השנה לאילנות - חמישה עשר בשבט - או אז היה עורך את שולחנו הטהור לרגל יום ט"ו בשבט.

שנה אחת אירע בפולין בתקופה ההיא קור גדול משולב עם שלגים ורוחות סוערות. הדרכים והכבישים היו עקלקלות מלאות בבוץ ומכשולים רבים ששיבשו את הנסיעה. הרבי הקדוש רבי אלטר רצה לערוך את שולחנו הטהור לרגל יום חמשה עשר בשבט, אבל התברר לו כי אין בכל העיירה מין אחד של פרי ראוי הניתן לברך עליו ולערוך בשל כך את השולחן.

רבי אלטר הכריז בהבטחה בפני הקהל הקדוש: **"מי ששיג עבורי פירות לכבוד ט"ו בשבט, אברך אותו בפירות!"** כך אמר ולא יסף. הכוונה וההבטחה היתה ברורה לעיני כל. היה שם יהודי שמע את הבטחתו של רבי אלטר. אותו יהודי לא זכה להיפקד בזרע של קיימא זה שנים רבות מעת נישואיו. האיש כבר היה מעל גיל שישים!

האיש קם והחליט להשיג את הפירות לכבוד הצדיק. היהודי נסע בדרך לא דרך והגיע לעיירת טשקעצ'ין השוכנת במרחק רב ממשכנו של הצדיק בלעלוב. שם קנה ארגז פירות הראויים לברכה ומיד שב חזרה ללעלוב. שם נכח עדיין הצדיק מלעלוב סמוך ונראה לציונו הקדוש של זקנו רבי דוד זי"ע"א.

היהודי היה מאושר, שב כשכולו אורה ושמחה ואיתו עימו סלסלה נאה מלאת פירות טובים דשנים ורעננים, והניח לפני הצדיק כמנחת קודש. רבי אלטר נתן בו את עיניו, ובשרו נעשה חידודין. האיש לא היה צעיר כלל, וימי נעוריו של האיש ואשתו חלפו להם כבר מזמן, אבל אצל הצדיק רבי אלטר ההבטחה יצאה מפיו ודברו לא ישוב ריקם.

מיד רבי אלטר האציל ובירך הצדיק את היהודי הלה כי בזכות הפירות שהביא יזכה להיפקד בבן זכר בקרוב. למחרת הרה"ק רבי אלטר לקח עימו מניין עשרה איש על ציון המצויינת של הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע"א, **שם העתירו בתפילה ובתחנונים לפעול עבור היהודי את הישועה הנצרכת לו.**

כעבור תקופת שנה ובני הזוג - שכאמור מבוגרים מעל גיל שישים היו התמלא ביתם אורה זו שמחה. הם נפקדו בבן זכר בריא ושלם במזל טוב. **"אני הוא אותו בן",** האיש סיים את סיפורו המפעים באוזני הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב. **"הוא אשר אמרתי לרבי, אני הוא הפרי של חמישה עשר בשבט"** (מעובד מתוך מאמר ב'המבשר התורני').

פעם באו לרבינו שני אנשים, הראשון ביקש ברכה שירפא משיעוליו מכיוון שהוא משתעל כמעט ללא הפסק. רבינו אמר לו: את (את בהגייה חסידית נקרא כמו איים = השתעלות) ואמר לו: **"שהגלחים (הכומרים) ישתעלו", ואכן מיד בדרך פלא מאז פסקו שיעוליו והאיש הבריא לחלוטין.**

היהודי השני ביקש ברכה שלא יתגייס לצבא. רבינו אמר לו: **"שיביא לו משקה"**. היהודי כמובן עשה כפי שהרב ציווה עליו, הצדיק לקח את הכוס ובירך שהכל, ואמר שכתוב: **"על כלם - אם אמר שֶהִפֵּל - יִפֹּא" (מסכת ברכות פרק ו' משנה ב')** ואכן קיבל הלה פטור מן הצבא בקלות. (מעובד מתוך 'מלכות בית דוד')

הבִּלְגָה וִישׁוּעָה

יעבור". האישה המבוגרת הוציאה את הטלפון שלה ואמרה: "תתקשרי ממנו עכשיו. יכול להיות שתספיקי להגיע לתור עוד היום".

האישה שמחה על העזרה והתקשרה אליו. היא סיפרה לו שאמרו לה שיש התחייבות, וכעת, כשהגיעה, התברר שאין התחייבות, ויש לילדה תור בעוד שעה וחצי והיא בצום.

הוא ביקש ממנה את מספר תעודת הזהות של הילדה. אחרי שתי דקות הוא התקשר אליה בחזרה ואמר: "אני עכשיו דואג שהמזכירה האישית שלי תפקסס את ההתחייבות למרפאת ביה"ח. את יכולה ללכת לשם, היא כבר תחכה לך במזכירות".

היא הודתה לאישה ואמרה לה: "היה לי מאוד קשה לא לענות למזכירה. אבל עכשיו זה כבר עבר, ואני שמחה שלא פתחתי עליה את הפה. תודה רבה שעזרת לי עם הטלפון האישי של מנהל הסניף. זה מאוד עזר לי".

היא התחילה ללכת, אך האישה עצרה אותה. היא הסתכלה לה בעיניים ואמרה: "אני יודעת שעכשיו היה לך ניסיון קשה ועמדת בו בגבורה. שמעתי את כל הדושיח שלך, וממש התרגשתי לראות איך לא ענית לה ואיך התאפקת. כל הכבוד!"

"תדעי לך שמי שעומד בגבורה בניסיון כזה, יש לו זכויות עצומות. מה שבאותם רגעים מבקשים – בורא עולם נותן. אני מבקשת ממך שתברכי אותי. אני נשואה כבר למעלה מעשר שנים ואין לנו ילדים".

האישה ברכה אותה בחום שתזכה לזרע של קיימא. כשהיא אמרה לה את שמה, השם נשמע מוכר, אבל היא לא ידעה מאיפה. למחרת, בתפילת שמונה עשרה, כשהזכירה את השמות מהדף שעליו היא מתפללת מדי יום, היא נתקלה שוב בשם ונזכרה שגיסתה ביקשה ממנה להתפלל עליהם, משום שהם קרובי משפחתה, שכבר למעלה מעשור אין להם ילדים.

אחרי תפילת שמונה עשרה האישה ביררה עם גיסתה אם קרובת המשפחה שלה נראית כמו אותה אישה שפגשה במרפאה. היא סיפרה לה על מה שקרה, על העזרה שהיא נתנה לה ועל הברכה שבירכה אותה.

לאחר עשרה חודשים גיסתה התקשרה ואמרה: "את זוכרת שסיפרת לי על האישה שעזרה לך בקופת החולים?" "כן, כן. מה איתה?" "שאלה. היא ילדה זוג תאומים לפני שבוע".

"אני לא מאמינה. אני התפללתי עליהם שנים וזה לא עזר. מסתבר שבאותו יום שהיא ניגשה אליי, כשהייתי כל כך פגועה ולא ענית, ובירכתי אותה – זה מה שהביא להם את הישועה". צער של שנים מסתיים ברגע שאדם שותק ואינו משיב. בורא עולם שומע לו.

לאחת מקופות החולים נכנסה אישה עם עגלה, ובתוכה ילדה קטנה. היא מיהרה לעבר המזכירה. היא הגישה את כרטיס קופת החולים של הילדה ואמרה: "דיברתי עם המזכירה מירב בתחילת השבוע. היא אמרה שיש לי התחייבות לבדיקה בביה"ח עבור הילדה, ואמרה שרק אבוא ויוציאו לי את ההתחייבות. היא כבר הכינה אותה".

המזכירה בדקה במחשב ואמרה: "אני לא רואה פה שום התחייבות. תשאירי את השם שלך ואת סוג ההתחייבות שאת צריכה, ותוך יומיים אדאג להוציא לך אותה".

"אני חייבת אותה להיום! בעוד שעה וחצי יש לי תור עם הילדה בבית החולים לבדיקה. הילדה בצום מהבוקר. תוכלי להוציא לי את ההתחייבות עכשיו?"

המזכירה ענתה לאישה שהיא לא יכולה להוציא אותה עכשיו. יש לה עוד אנשים לקבל והיא לא יכולה להתעסק רק איתה. האישה אמרה: "אבל מירב אמרה לי שהיא הכינה לי את ההתחייבות. את יכולה לבדוק בבקשה עם מירב?".

המזכירה התעצבנה ואמרה בקול רם: "גברת, אם את רוצה, תבואי בשעה ארבע. מירב תהיה כאן. עכשיו תתני לאישה הבאה בתור להיכנס".

האישה אמרה שבשעה ארבע אחר הצהריים זה כבר יהיה מאוחר, וגם הילדה בצום במשך שעות, והיא אף לקחה חופש מהעבודה. המזכירה קמה וצעקה: "גברת, אני מבקשת ממך לעזוב את העמדה עכשיו. אם את לא תזוזי עכשיו, אני מזעיקה את איש הביטחון שיוציא אותך".

הצעקה שלה הייתה חזקה מדי. כולם הסתכלו על האישה. היא התביישה מאוד ואמרה לעצמה: "אני יכולה לענות, אבל מה אני ארוויח אם אענה? אני אוותר ולא אענה. בורא עולם יסדר לי את ההתחייבות לתור. איך? אני לא יודעת איך, אבל מי שמוותר, בורא עולם נותן לו סייעתא דשמיא בכל עניינו".

דמעה התגלגלה מעיניה. לפתע הרגישה טפיחה על השכם. היא הסתובבה. אישה מבוגרת סימנה לה לבוא אחריה. היא הלכה אחריה כשהיא חושבת: "העיקר שהיא הוציאה אותי מהמקום הזה. לא יכולתי להסתכל לאנשים בעיניים אחרי הצעקות שהמזכירה צעקה עליי".

הן הלכו לפינה צדדית במרפאה. ואז היא אמרה לה: "תשמעי, שמעתי את המקרה שלך עם הילדה. ממש כאב לי איך שהיא התייחסה אלייך. אני יכולה לעזור לך. יש לי את הטלפון האישי של מנהל הסניף. הוא אדם מדהים. את יכולה להתקשר אליו והוא יעזור לך בשמחה".

האישה ענתה: "עד שאגיע הביתה ואתקשר, התור כבר

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'נה ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים סוסר ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל
רחל רפאל בת השמת ע"ה
מרים בת שרה ע"ה
פייבל מלכה בת מזל ע"ה
נעמי בת כותן ע"ה
משה בן רוזה ז"ל
סעידה בת בסה ע"ה
בתי (מרדה) בת שמחה ע"ה
יוסף יחזקאל בן אסתר ז"ל

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זלבה בת שושנה רייזל ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
ר' שאול בן סילביה זצ"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל
שלום בן אסתר ז"ל
אריה בן מרים ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל
אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה
מאיר בן נעמי ז"ל
שפרה בת פסיה ע"ה
שרה גבריאל בת נאוה ע"ה
כל נשמות עם ישראל

ולד יחיא בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברוק דב ז"ל
מאירה בת יפה ע"ה
אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל
חוה בת יעקב צבי ע"ה
יצחק בן מישא אסתר ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל
דוד יצחק בן פרחת ז"ל
גורג'יה בת נעמה ע"ה
אליאור בן פרידה ז"ל
שושנה בת נעמי ע"ה
בנימין בן דב ז"ל
גרורי צבי בן מרים ז"ל

לע"נ

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל
חי ידזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעמה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה
סעידה בת חיים משה גרשון ז"ל
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל
נועה בת עיישה ע"ה

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
קסאנש בת דג'יטו ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה
שרה בת נקיס ע"ה
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה
חיים חמוטול בן רינה ז"ל
ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
נעמה בת שרה ע"ה
דניאל בן מיה ז"ל

להעניק לחתן חנוכה מכסף "כמנהג בעלי בתים חשובים דפה". עצם הרצון לקנות חנוכה היה ברור, אך מחירי הכסף כעת מרקיעים שחקים, כיצד נשיג כלי מכסף טהור, כאשר הפרוטה אינה מצויה בכיסנו.

הוי אומר:

חנוכה - ניחא, אבל מכסף - מנלן?

אמרתי לעצמי: "הרי כבר למדתי במסכת סוכה, כי צריך להתפלל על חנוכה, ולא על כסף! מבקשים מאבא מה שצריך, בלי להתערב יותר מדי בפרטים... והתחלתי להתפלל על כך. יום אחד התגנבה לי מחשבה: "באמת, מה אתה מתעקש להתפלל על חנוכה, וכי בגלל שצנחה לך מן השמים מרפסת, גם חנוכה תצנח לך? השכנים הרי לא צפויים לבנות מרפסת מעל הוטרניה..."

אך למרות הרהורים אלו שהציקו לי, התחזקתי באמונתי והמשכתי בתפילותי, "טאטע, איך דארף א מנורה!"

ואכן גם חנוכה צנחה מהשמים!

ברשותו של חמי שליט"א היתה מונחת במשך שנים ארוכות חנוכה, שנרכשה לפני כ-20 שנה עבור חתנו. מאחר שנישואי הזוג עלו על שרטון, נותרה החנוכה מונחת כאבן שאין לה הופכין.

באחד הימים חמותי ערכה סדר בבית והיא נתקלה בחנוכה, והציעה לנו ליטול אותה, שהרי ידוע היה שאנו זקוקים לחנוכה עבור החתן.

זוגתי התלבטה אולי הדגם מיושן, ואין טעם להעניקו לחתן הטרי, אך אני שהרגשתי לפתע כי התפלה שוב עשתה פירות בלתי צפויים, מיהרתי לומר: "כן, החנוכה הזאת אמורה להגיע אלינו", התפללתי על חנוכה וה' שלח לנו אותה. ובאשר לדגם הישן? הבה ונמתין למוצא פיה של הכלה.

תבקש כסף כדי לבנות, אלא בקש את עצם הדבר לו אתה זקוק - סוכה. אל לנו להשיא עצות לבורא עולם כיצד לפתור את בעיותינו. אם חסרה לנו סוכה - מתפללים על סוכה, ולא מבקשים כסף מתוך מחשבה ש'עם הכסף כבר נסתדר ונבנה'.

מעבר לאמיתות הדבר, היה בעצה זו חכמה רבה, שכן כאמור, גם אם הייתי מקבל כסף, זה אמור היה להיות מופנה לפירעון חובות, עכשיו כשהתפללתי על הסוכה עצמה, יכולתי יותר להתחזק שהקב"ה יתן לי סוכה - מבלי קשר לעניינים הכספיים, למרות שקשה היה לי לנחש באיזו צורה אנו אמורים לקבל סוכה מן השמים...

אימצתי את דבריו בחום. מדי יום, לפחות פעם אחת בברכת שומע תפילה, שטחתי את בקשתי כי אנו זקוקים לסוכה, והוספתי: "גם עוד כמה מטרים בסלון, יעזרו לנו מאוד".

כעבור תקופה, פנו אלינו השכנים בבקשה לבנות מעל הסוכה שלנו. כדי לאפשר זאת, הם הציעו לבנות עבורנו מרפסת סוכה חלופית, מהלך שיזכה אותנו גם בסלון מורחב במספר מטרים, וגם בסוכה חדשה ומרווחת.

הבנתי מיד כי תפילותי עשו פרי. השבתי להם שאסכים למהלך, בתנאי שיקבלו על עצמם את בניית המרפסת והסלון בהתאם לצרכינו, ללא כל השתתפות כספית מצדנו, שכן הדבר אינו באפשרותנו.

בסופו של דבר, אכן נבנתה עבורנו מרפסת סוכה רחבת ידיים, כפולה בגודלה מזו שתכננו בעבר, ובנוסף זכינו להרחבה המיוחלת של הסלון.

הודו לד' כי טוב כי לעולם חסדו!

מאז שנקלענו לאותו קושי כלכלי, אנו חווים השגחה פרטית מפעימה על כל צעד ושעל. ישנם ימים ושבועות בהם השגתו של כל כיכר לחם מלווה בסיפור פלאי של השגחה עליונה ניסית, אשר ייתכן ועוד אעלה אותם על הכתב בהמשך. אולם כאן המקום לשתף בסיפור נוסף, המהווה המשך ישיר לתובנה הקודמת.

בתקופה שבין האירוסין לחתונה, נדרשנו כנהוג לרכוש מתנות לחתן הטרי. לקראת חג החנוכה עלינו

סוכה מן השמים

תודה ענקית, הגיליון נקרא אצלנו בבית בשקיקה. אני במהלך רכישת דירה עבור צאצאי שנישאו במו"ט, וכבר כמה חודשים יש עיכוב מצדנו בתשלומים האחרונים, הדיירים הקודמים עזבו כבר את הדירה, ואנחנו עדיין לא יכולים לקבל מפתח, ואנו צפויים לתביעה בגין הפרת חוזה. יודעני כי "כל עכבה לטובה" ואנו מצפים לישועה. אמרתי לעצמי: נפרסם סיפור של השגחה פרטית מופלאה שהיה לי, כדי שיהיה לנו לזכות, ובעז"ה אחרי שהדירה תעבור לרשותנו בצורה הטובה ביותר בס"ד, בל"נ אשלח סיפור נוסף, אולי של הדירה בע"ה!

הרד
ישראל ריינס
ביתר

היה זה באחת השנים האחרונות, בעת שישבנו בצל הסוכה. ב"ה המשפחה התרחבה, במהלך השנה האחרונה נוסף לנו בן, חתני הצטרף למשפחה, וגם נכד נולד בשעה טובה, וכולם זקוקים למקום ראוי בסוכה, לא רק "ראשו ורובו".

גם עד היום הסוכה לא היתה מרווחת מדי, והגענו למסקנה כי אין ברירה, לשנה הבאה אנחנו חייבים לדאוג לסוכה גדולה יותר. יש לנו אופציה לבניה, ואי"ה, לשנה אחרת, הסוכה שלנו תהיה כפולה בגודלה.

אולם רבות מחשבות... במרוצת השנה נקלענו למצב כלכלי מורכב. נאלצנו לסגור את העסק המשפחתי, ונותרנו עם חובות כבדים. ידעתי היטב כי גם אם יגיע לידי מהיכנשהו סכום משמעותי, לא אוכל להפנותו לבנייה, שכן בראש ובראשונה חובה עלי לפרוע את חובותי. מה גם שבין נושי נמנו שכנים וידידים המתגוררים בסמיכות, המצפים למועד בו אוכל להשיב להם את כספם. ומאידך - הצורך בסוכה מרווחת נותר בעינו, ולא ראיתי כל פתרון מעשי באופק.

באחד הימים יצא לי לשוחח עם אבי שליט"א בענין זה, אבי יעץ לי: תתפלל לה' שאתה זקוק לסוכה. - אל

בטחוני בצורה – הוא אדיר פרשת נצבים וילך פ"ו ~ עמ' 2 ~

משהגיעה החנוכה לידנו, נוכחנו לראות כי אכן, מדובר בעיצוב שאינו עדכני זה עידן ועידינים, והחלטנו לקחת אותה להחלפה. מכיוון שהיתה זו חנוכה כבדת משקל ואיכותית, כפי שהיו נוהגים לצרוף כלי כסף בעבר, התאפשר לנו להחליפה בחנוכה חדשה ומהודרת, בתוספת תשלום מזערי בלבד.

הנה כי כן קיבלנו שוב שיעור ב"השגחה פרטית", ה' כל יכול, גם להפיל עלינו סוכה וחנוכה מן השמים. הוא רק מחכה לנו שנאמין, שנבוא לבקש!

דקדקות הנכתב, - תוצאות n6e2:

ייש"כ במיוחד על החיזוק בענין חזרת הש"ץ. דברך השפיעו עלי מאוד, בזכותך זכיתי להתחזק בהמון חזרות הש"ץ מאז. בעלונים כבר אינני מסוגל להסתכל, זכיתי לסור מהרע, אבל להצליח שלא לחלום - זו המשימה הבאה בתור, ומידי פעם כשאני נזכר בדברך ומצליח, זו תחושה נפלאה.

רציתי לחזק את ידך בניגוד למה שאי מי העיר שלא כדאי לכתוב על חיזוקים אחרים, כדי שהעלון לא יהפך לעוד עלון טורדני, ונראה שדבריו התקבלו על ידך במקצת, ואני הקטן טוען שאדרבה, ההפך הוא הנכון! ומי יודע אם לעת כזאת הגעת. כמו שאתה כותב מידי פעם, זה הכל מתנה ש' נתן לך, שלפני דברך הוקפצו למרכז הבמה, ודברך זוכים לתשומת לב ציבורית רחבה מאוד. ואולי זה לה' סובב כדי שיהודים יתחזקו בעוד עניינים חשובים?

ההשפעה שלך תהיה לא רק בענין אחד אלא בכל מרחבי האידישקייט, מה רע? מי שלא רוצה לקרא פשוט ידלג על הטור הזה.

הרי הקב"ה חנן אותך במקלדת שהופכת דיו לזהב, ממש כאותו "אלכימאי" של שער הבטחון... ועל הסיפורים - לא יותרו כל כך מהר רבבות הקוראים המכורים שלך!

ובכן - לא קיבלתי את ההמלצה הגורפת - לפתוח כל שבוע נושא אחר, אבל אני כן שואב אומץ מהמכתב הזה ועוד רבים בדומה לו, כדי לנצל את הבמה, להצביע על עניין שהוא בגדר "מת מצוה" ופחות מקובל לעסוק בו:

תיכף כל עם ישראל יהיה עסוק במצוות סוכה וארבעת המינים. לא מעט יהודים כבר ברגעים אלה עסוקים בהכנות והשתדלויות להשגת אתרוג ולולב נאים. יש שעוסקים בזה בעשרת ימי תשובה, ויש שמתחילים אחרי יום הקדוש. הצד השווה שבהם - יהודים משקיעים הונם

ואננם כדי להדר במצוות.

למרות שבכל המכירות הגדולות יש בצד גם דוכן קטן עם הכותרת "כשר לברכה" וכל אחד יכול לקיים את המצוה כהלכתה במחיר שאינו עולה על 50 ש"ח, זה משמש בעיקר כדי לרכוש סט לילדים לשם מצוות חינוך, או כמו במקרה שלי - כדי לקשט את הסוכה...

זכרתי ימים מקדם בטרם באו לעולם לולבי "דרי", כאשר בתום יום שלם של חיפושים בעשרות דוכנים תחת השמש הקופחת, הייתי מגיע הביתה עייף - אך מרוצה, כשידי אוחזות בהירות מופלגת לולב צמוק ושברירי, כזה שהיום היה מקוטלג אי שם באמצע ומטה...

עם ישראל מהדר במצוות, וכל יהודי מוציא על ארבעה מינים מאות שקלים ויותר, כל אחד כפי יכולתו הכלכלית ודרגתו בהידור המצווה, שכן הכתוב אומר "זה א-לי ואנוהו" ודרשו חז"ל התנאה לפניו במצוות.

אלא שלמרבית הפלא, בעוד בנוגע לארבעת המינים ה"ואנוהו" מתקיים בהידור רב, לעומת זאת - כשניכנס מחר בבוקר לבית הכנסת נפגוש לא מעט יהודים שה"טלית של מצוה" שלהם נראית כמו... בעצם עדיף שלא לומר!

לעיתים הפסים הלבנים מתקנאים באחיהם השחורים ומנסים להידמות להם, בצבע מוקה או קקאו הנוטה לשחור, ויש גם כאלה שבצידי הטלית מותקנים להם כעין "פתחי אוורור" "כמוציא ריחון", וכדאי ביזיון וקצף... ואם על המלך טוב - ימהרו לכבסה או להחליפה, כיום בעידן המכירות השונות, זה ממש לא כל כך יקר!

הדבר לא נובע מזלזול חלילה, מדובר ביהודים שמקפידים על טלית עם כל ההידורים, עם קשירות מהודרות וגם חוליות, ואפילו פתילים של "ניפוץ לשמה". זה נובע מחוסר תשומת לב. בשבת וי"ט רוב עם ישראל מתעטר בטלית צחה ובוהקת, ואילו בימות החול אנשים טרודים בעסקיהם וממהרים, ואין להם פנאי ויישוב הדעת לשים לב כיצד נראית הטלית שבה הם מתעטפים. מצבה של הטלית של זה שעומד לפניו, בדרך כלל יותר מוכר להם ממראה של הטלית שלהם עצמם... זכרתי בימי בחרותי כיצד לקראת ברכת כהנים הייתי מחזר כל פעם אחרי מי שישאילני טלית. ידעתי כבר מראש ממי כדאי לשאול, וממי יש להתרחק כמטחוני קשת כדי שלא יציע לי את טליתו... וכאן הבן שואל: זה א-לי ואנוהו, להיכן הלך? והרי אמרו חז"ל במפורש: (שבת דף קלג:) לעשה לך לולב נאה, טלית נאה, ציצית נאה, ¹ ונפסק כן להלכה בשו"ע ו"מ"ב, ובפני החיים האריך, שיש להקפיד שהטלית תהיה תמיד מכובסת ונקיה, נאה ולא קרועה.

אמנם מצאנו מגדולי הדורות שהידור להתעטר בטלית שניכר עליה הרושם של עבודת

התפילות, שאדברה זהו הנוי של הטלית שניכר שהתפללו עמה, אך פשוט שגם לדבריהם יש להיזהר שלא תהיה הטלית קרועה או מלוכלכת ממש, וכפי שהזהיר בפלא יועץ (עורר ציצית) "צריך ליהדר לקיים זה א-לי ואנוהו בטלית נאה, שאם מלוכלך בגדים נאים, והטלית קרוע ובלוי - הלא יבוש בעוה"ז ויכלם לעוה"ב וכדי ביזיון וקצף".

ומרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א כותב (בתשובות והנהגות ח"ג סימן ז) שיש משום 'ביזיון מצוה' בטלית שאינו נקיה. ומוסיף לחדש שכיון שאדם מתבייש לצאת לרחוב עם טלית מוכתמת, הרי נפסק בהלכה (א"ח סי' טו) שטלית כזו שאדם אין יוצא עמה לשוק אין יוצאים בה ידי חובה!

ואחרי בקשת המחילה, כאן מקום אתי להקדיש כמה מילים גם לנרתיקי הטלית ותפילין.

המג"ש שלי במכינה לשיבה קטנה הגר"ד יעקבזון שליט"א, כשהיה רואה נער בר מצוה מחזיק את נרתיק התפילין בידו ולא תחת בית שחיו בדרך כבוד היה עוצר אותו ושואל אותו: צדיקל, מה זה יש בידך? "א זעקל צוויבל"? שקית בצלים?

וכלפי מה הדברים אמורים? אין בכוונתי לשכנע אנשים לרכוש להם דווקא נרתיק מנוצה של עזים שנשחטו בקדושה באורגוואי... ואף לא להטיף מוסר למניחים את הט"ת בשקית שעליה פרסומת פלונית, שמאן דהו כתב ספר להוכיח שזהו העוון שכל הדור נתפס עליו... אך יש הטועים לחשוב כאילו מנהג ישראל הוא מקדמת דנא לעטוף את התפילין יחד עם נרתיקם בתוך נרתיק ניילון ובו י"ב קרעים, כנגד י"ב שבילים שנקרעו בי"ב שבטים. ויש גם ששקית התפילין שלהם נראית כמו מרכז למיחזור נייר... ובכן, אין כאן חובה או מנהג ישראל... הניילון הופיע בארצנו לפני כ-75 שנים בלבד. אני עוד זוכר שהסתדרו עם נרתיק מקטיפה בלבד. אם מצבו של "נרתיק הניילון" שלכם הוא כזה שלא הייתם משתמשים בו כמעיל גשם או כיסוי למגבעת... אז אל תאפסנו בו את היקר לנו מכל. תשקיעו 20 ש"ח ותרכשו ניילון חדש. אפשר דרא ויש היום גם תחליפים מכובדים ויקרים יותר. ואם אין לכם פנאי או ממון, אנא בטובכם, פשוט תיטלו מחר בבוקר את הניילון המבייש, ותגנוזהו. ² שכן, גם אם תשתמשו בנרתיק הקטיפה כמות שהוא, "ללא כיסוי מגן" במשך עשרים שנה, הוא עדיין לא ייראה כל כך נורא כפי שהוא נראה עכשיו בתוך הניילון המסכן הזה... מה גם שעוד עשרים שנה אין סיכוי שעוד תהינו לצאת עם אותו כיס של תפילין שאתם מחזיקים בו היום...

ומילה אחת של 'התחדשות' גם עבור אלו שהטלית שלהם מבהיקה ביופייה: כדאי להציץ לפעמים לפני העיטוף, ב"הי רצון" שמופיע בסידורי עדות המזרח.

¹ אין המכוון להעמיק כאן בפני ההלכה. יש בד' מינים עניינים הקשורים לדין "הדר", וכן חביבות מיוחדת למצוה עוברת. ההשוואה היא להמחשת הרעיון בעלמא.

² י"א שאם ניכר עליו ששימש לתפילין - הוא חייב גניזה. למען הסר ספק... אני לא מספק שרותי אבחון לטליתות ולנרתיקי תפילין.

כלא היה, עד כדי שלא ניתן היה להבחין אפילו באות אחת. תופעה זו רק חיזקה

בקרבי את הידיעה המדהימה, שאיש לא פתח את הספר בכל שמונה השנים שעברו עד היום הזה.

אכן, בשבילי נברא העולם!

רופא כל בשר ומפליא לעשות

יום שני, כ' באב, שעת אחה"צ בתקופה של חופשת בין הזמנים. התארחנו אצל קרובי משפחה לצורך שינוי אוויר ואווירה.

הגברים נסעו לירושלים, ואגף הנשים - ובהן גם רעייתי - יצאו לקניות כדי לנצל את המבצעים של התקופה. כעבור כעשר דקות רעייתי לא חשה בטוב, והן חזרו הביתה. היא חשבה שמנוחה קצרה תועיל ותשפר את ההרגשה, ולא רצתה לקלקל את התוכנית המשפחתית. לאחר מנוחה של כחצי שעה הן יצאו שוב להמשך הקניות. אולם הרגשתה לא השתפרה, והכאבים רק התגברו. היינו בעיר זרה, ובשלב מסוים היא ביררה על מוקד של קופת החולים, והלכה לשם בכוחות עצמה.

הרופא במקד הפנה אותה למיון. היא המתינה להגעתי מירושלים, וברגע שהגעתי נסענו מיד למיון - ובכך למעשה הסתיימה החופשה שלנו. הילדים נשארו בבית קרובי המשפחה

מדובר בראש ישיבה חשוב מאשדוד, שווחחתי עם בנו כדי לשמוע פרטים מדויקים לקבל רשות מפורשת לספר את המעשה. וכך בהשגחה פרטית מופלאה - התאפשר לי לשלב אותו בהרצאה על השגחה פרטית.

הספר המתין לי בארון שמונה שנים תמימות

לקראת ראש חודש אלול חיפשתי לי איזו התחדשות בעבודת השם, והתייעצתי עם יהודי בעל צורה איזה ספר כדאי להתחיל לקבוע בו לימוד. הוא הקשיב לי, והמליץ לי על הספר בשבילי נברא העולם.

נגישתי לחנות הסמוכה אך הספר לא היה במלאי. מכיוון שלא רציתי לדחות את ההתעוררות של ראש חודש אלול, היה לי חשוב להתחיל את הלימוד עוד באותו יום. פניתי אל בית הכנסת של "קהילת זוהר" הסמוך לביתי, שבו יש ספרייה עשירה, ורפרפתי על פני המדפים. מהר מאוד מצאתי את מבוקשי. שלפתי את הספר מהמדף, ולהפתעתי, ברגע שפתחתי את הכריכה, נפלה פתקית מן הדף הראשון. הייתה זו קבלה על רכישת הספר בספרי אור החיים. פתקיות מסוג זה [שפועלות בהדפסה תרמית] נוטות בדרך כלל לדהות ולהימחק במהירות, ולכן הסתקרנתי והצצתי בתאריך הרשום על החשבונית.

הופתעתי לגלות את התאריך הנקוב מחודשו הראשון של שנת 2018 למספרם. משמעות הדברים הייתה שלפני שמונה שנים טרח הגבאי או התורם ורכש את הספר הזה, ומאז הוא עומד וממתין רק לי. שכן, ברגע שמישהו היה פותח את הספר בשנים שחלפו, הקבלה הייתה נופלת ואובדת לחלוטין.

הרגשתי בחוש שהקדוש ברוך הוא דאג לי מראש, עוד לפני שמונה שנים, כדי שהספר שאחפוץ ללמוד בראש חודש אלול ימתין מוכן ממש מול ביתי. נרגש עד עמקי נשמותי, נטלתי עמי את הקבלה למזכרת על חסדי השם, הבאתי אותה הביתה והנחתי אותה על מדף נגיש מול עיניי כדי לזכור להודות תמיד.

אלא שלאחר ימים ספורים, כאשר נגישתי להראות אותה למישהו, ציפתה לי הפתעה נוספת. הקבלה הייתה ריקה לחלוטין. הכיתוב שעליה דהה ונעלם

העיתון של שנה שעברה

אני מוסר הרצאות כדי לחזק יהודים באידישקייט. יום אחד קראתי באחד הגיליונות סיפור נפלא, אודות יהודי ת"ח חשוב מאשדוד שחלה במחלת האלצהיימר ה"י, והם גילו כדור יקר מאוד שהיה מיועד בכלל למטרה אחרת, אך התברר שבחלק מהמקרים זה היה מחזיר אותו לצלילות דעתו למשך מספר שעות. לקראת חתונת נכדתו הם גמרו אומר להשיג עבורו את התרופה, כדי שיוכל להשתתף בשמחה ולהנות מכמה שעות של נחת וקורת רוח.

ואכן התרופה השפיעה לטובה, האיש חזר לצלילותו והגיע לחופה, אך מיד לאחר מכן נעלם! רק בסוף החתונה הוא חזר לאולם כשפניו קורנות מאושר. כששאלו אותו איפה הוא היה, הוא השיב: "קיבלתי במתנה כמה שעות של חיים, ולא יכולתי להרשות לעצמי לבזבז אותן על חגיגות. מהרתי לנצל את השעות הללו היקרות מפז - ללימוד התורה!"

ע"כ הסיפור שקראתי.

מאוד חפצתי לשלב את הסיפור הזה בהרצאה, כדי להמחיש להם מהו ערך של לימוד התורה - סם החיים של יהודי ש"כל חפצין לא ישוו בה". אך היתה לי בעיה. אמור הייתי להרצות בפני ציבור אינטליגנטי מחברי הנהלת בנק לאומי, וחששתי שיתריסו נגדי כי לא קיימת תרופה כזו לאלצהיימר, ויפקקו באמינות הסיפור.

באותו ערב צעדתי ברחוב שלא הייתי אמור לצעוד בו, וראיתי מגזין של עיתון חרדי מונח על הגדר. הכותרת על הכריכה היתה בנושא שעניין אותי, ולכן נטלתי את העיתון לידי ועלעלתי בו. פתאום העינים שלי נפלו על כתבה שכתב אחד המשתתפים באותה חתונה מדוברת שבסיפורנו. הכותב - אישיות מוכרת, תיאר שם ההתרחשויות לפרטיה, והוסיף שהוא חקר ובדק את המעשה ואימת שהסיפור התרחש בדיוק כך. הסתכלתי על התאריך שעל העיתון וראיתי שהוא יצא לאור בחודש סיוון שנה קודם לכן. בדיוק באותו ערב כשאני עברתי שם - מישהו הוציא את העיתון הישן הזה לרחוב, וכך קיבלתי אימות מוחלט לסיפור.

ביררתי מי היה אותו אדם, והתברר כי

עובר במירון, ושארץ להמתין לו בתחנה שבה האוטובוס עובר. רצתי לתחנה ואני מחכה. למעשה, הנהג של האוטובוס שהיה ערפוש ימ"ש, סירב לעצור בתחנה, והמשיך כשהשטריימל שלי ממשיך להתגלגל איתו לירושלים, ואני יודע שלא הוא זה שבידו לסייע או להפריע, הכל מאתו יתברך! אני מנסה להתקשר לאברך שמצא את השטריימל, ולא מצליח לתפוס אותו. אמרתי לעצמי, לא נורא - העיקר שהשטריימל בידים יהודיות.

אחרי כמה דקות מספרת לי רעייתי שאחותה התקשרה אליה בדרך כשנסענו למירון, ועדכנה אותה ב"חדשות חיוניות" שחמיה וחמותה נוסעים גם הם מירושלים לשבת - למירון. הם מתגוררים ברחוב בר אילן בירושלים. אז הנה יש כבר מחותן שלנו שבדרכו מירושלים לכאן. ניסיתי שוב להתקשר לאברך שמצא את השטריימל, והוא ענה לשיחה ואומר שהוא נוסע לירושלים, ומשם לביתר. שאלתי איפה הוא עוצר בירושלים? הוא עונה לי ברחוב שרי ישראל, שם יש אוטובוס לביתר. לשאלתו - אמרתי לו שאני צריך שזה יגיע ככל הניתן קרוב לאזור בר אילן. - "איפה כבר אילן?"

- **בר אילן 25**
באמת? הוא אומר בפליאה, איזו השגחה פרטית, הרווחנו פה "סיפור לבטחוני"! ואז הוא מסביר: קוראים לי דרברמדיק, ואני צריך להגיע לשרי ישראל לכיוון ביתר, אלא שנזכרתי עכשיו שאת השטריימל שלי מסרתי לשיפוץ, כך שגם אני זקוק לשטריימל חליפי לשבת. התקשרתי לידיד שלי שגר ברח' בר אילן 25 והוא אמר לי שיש לו שטריימל בשבילי לשבת. אז בשביל השטריימל שלי אני ממילא צריך להגיע לבר אילן 25. וכך היה, הוא הגיע לבר אילן 25 ולקח את השטריימל שלו מבית הידיד, ואת השטריימל שלי השאיר אצל המחזותן שלנו הרב וייספיש שמתגורר באותו בנין, שהביא לי את זה למירון עד לדירה'ה שלי ממש עוד לפני שבת. והכל על מקומו בא בשלום!

למנויים - "כובע של בבא מתגלגל" - הסיפור המרתק הקודם, מצורף בזה. כתיבה וחתימה טובה.

אך יש לי בשורות טובות!
נס גלוי - הבדיקות יצאו נקיות לגמרי!
כמובן שיש בידנו את כל הניירת המעידה על כך. יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם!

שבנו לחזור במחלקה ואמרנו בשמחה ובהתרגשות רבה "נשמת כל חי" כשהצוות מתעניין ומברר מה התפילה הזו... היא שוחררה לביתנו באותו היום לחיים ולשלום, והודינו לה' הגדול והנורא, עושה נפלאות גדולות לבדו.

הייתי השבוע בקבר רחל, הגיע יהודי ממוצא מזרחי בגיל הגבורות בעל זקן שיבה הדור. הוא ניגש אל הפרוכת שעל המצבה ואמר ברגש רב:

אמא תהיי שמחה. טוב לנו אמא!
תודה לך אמא שהתפללת עלינו. טוב לנו ברוך ד', את יכולה כבר לשמוח!
יש גם יהודים כאלה... גרסה מיוחדת של "מנעי קולך מבכתי".
הרב עמרם הירשמן ביתר

השטריימל של בעריש גנזל מהשיך להתגלגל

בגיליון פרשת וישלח פרסמת סיפור נאה על השטריימל שלי וגלגליו. עתה נוסף פרק נוסף לעלילה. ישר כוח על העלונים הנפלאים. אני חושב שאותה הפרה מ"לטובתי נשברה" כבר מזמן שכחה שכואב לה הרגל, ואיש לא מקשיב עוד לגעיות ה"מז" הנואשות שלה... כי הגיליון כל כך התנדרג, ונוספו כמה וכמה חיוקים ודיבורים מבורכים כמו חיוק במעשרות, בחזרת הש"א, ועוד.

נסעתי מבית שמש לרשב"י במירון, וכמנהגי - שכחתי באוטובוס את השטריימל.

התחזקתי שבעזרת השם נמצא את השטריימל, אמרנו כמה פעמים מזמור לתודה, והלכתי לדירה לסדר את הדברים ברוגע. אחרי כמה דקות אני מקבל שיחה מאברך שנוסע מצפת לירושלים, והוא מודיע לי שמצא את השטריימל. ברוך השם, הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו. בינתיים השטריימל מתגלגל מבית שמש למירון, ממירון לצפת, ועכשיו מצפת לירושלים...

הוא אמר שהאוטובוס לירושלים

וחזרו למחרת לעירנו בכוחות עצמם. רעייתי השתדלה לחזק את עצמה כל הזמן שהכול לטובה, ושכך הכי טוב עבורנו.

במיון נערכו בדיקות אשר גילו ממצאים מחשידים ומלחיצים מאוד. היא הושארה לאשפוז ולבירור מעמיק - והמתח נמשך בהתאם.

בזמן הזה נכנסתי למעון הקודש של הרבי מורה דרכנו, שאמר שאולי זה "רק וירוס", ובירך: "השם יעזור, ותצא ידי חובתכם ע"י הפחד" - "מ'זאל אפ קומען מיט שרעק". כמו כן הוא נתן לנו כמה עצות וקבלות לקבל על עצמנו לישועה.

כאן היה לרעייתי ניסיון באמונת חכמים. היא כמובן בטחה בברכה שקיבלנו, אך תהתה בלבה מה הקשר בין ממצאים מחשידים כאלו לבין וירוס? למרות זאת, היא חיזקה את עצמה שוב ושוב במחשבות של אמונת חכמים, ושיננה לעצמה שזה "רק וירוס" בתקווה שיצאנו ידי חובתינו וכפרת עוונותינו ע"י הפחד בלבד.

במקביל היא עשתה השתדלות רוחנית מרובה: כעצות הרבי, היא נתנה צדקה למוסדות שונים, וכן נערכו תפילות וקבלות טובות נוספות לזכותה. כמו כן, היא ציינה קו נפלא לנשים בעניין ברכת "אשר יצר", אשר היא מאזינה לו כבר כשלושה חודשים ובזכותו היא, משפחתנו ורבות ממכרותיה התחזקו בעניין (073-3022499). למפרע התברר שזו היתה הקדמת תרופה למכה. מאז היא הולכת לכל מקום עם ברכון קטן, כדי להשתדל לברך תמיד מתוך הכתב.

ביום חמישי, כ"ג באב, נערכו לה מספר בדיקות כדי לברר לעומק את הממצאים. לפני שנכנסה לבדיקות הללו היא נפגשה עם רופא בכיר שהכין אותה למה שממתין לה... היא ניסתה להציב סימן שאלה על האבחנה, אך הרופא היה מאוד בטוח בעצמו, ולא השאיר כלל מקום לאופציה אחרת, מה שכמובן העצים את תחושת הפחד עוד יותר. היא נטלה עימה את הברכון הקטן - שישמש עבורה כזכות במהלך הבדיקות.

והרופא אמר לה: "אני מאוד מופתע,

אור הזכיה

830

ניתן לתרום באשראי בנדרים פלוס:
כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל
דרכי חזקיה.

ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר
ושרה בת פֶּכֶב זמאיר בן אליהו זמכיל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל
ואסתר זי"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

סיפור לשבת קודש לע"נ יעקב בן מיכל

הלב של כל המצוות

סיפר המגיד מיישרים הרב מיכאל גרינוולד שליט"א:

יום אחד דרשתי בשיבה אחת בנושא של זהירות מדיבורי חולין בבית הכנסת.
לאחר הדרשה ניגש אלי בחור אחד ואמר:

"יש לי בעיה בלב, מה אני צריך לעשות", שאל אותי.

"תשמור על הפה בזמן התפילה בבית הכנסת", עניתי לו.

"כמה זמן אני אצטרך להקפיד על זה?", שאל.

"כל החיים", עניתי לו בחורזה.

"כל החיים להקפיד על זה? מה, תמיד אני אצטרך להזהר ולא לדבר?", ניסה לעמוד
איתי על המקח.

"אתה עושה משחקים עם הלב? אתה יכול לעשות מה שתחליט, אבל רק תשמע
לפני כן סיפור קצר".

סיפרתי לו מה שהתרחש בהזדמנות אחרת, כאשר באתי לדרוש. לאחר הדרשה
ניגש אלי אברך וסיפר שבנו התעלף ארבע פעמים בתלמוד תורה. עשו לו בדיקות
וגילו ליקוי נדיר של שני וורידים הסמוכים ללב. מאחר שסוג הבעיה הזה מאוד נדיר,
אין הרבה ידע בנושא, ואין כמעט ניסיון מעשי בטיפול. עסקנים מנוסים אמרו להורים
המיוסרים, שיש רק רופא אחד בעולם שיכול לטפל בבעיה על ידי סוג של צינתור.

נסע האברך עם בנו לרופא הזה, אך הטיפול לא הצליח. נסעו אליו ההורים פעם
שניה ושלישית, אך ללא כל הצלחה. בפעם הרביעית הם חיכו ליד חדר הטיפולים, אך
הרופא הודיע להם בצער שגם בפעם הזאת הוא לא נחל הצלחה. הרופא עוד הוסיף
ואמר לאב, שעליו להתכונן נפשית לגרוע מכל, כי עלול להיות דום לב בכל רגע.

מיד לאחר ששמע את הבשורה הקשה, אמר האב לאשתו שהוא מקבל על עצמו
לא לדבר בשעת התפילה. עמדו שניהם ובכו וביקשו מהבורא יתברך רחמים.

פתאום פתח הרופא חלון קטן וצעק: "מזל טוב, מזל טוב". הם הביטו בו המומים
ומבולבלים, מזל טוב? מה קורה כאן?

"רק רגע, עוד כמה דקות תוכלו להיכנס אל הילד", אמר. כאשר קרא להם הרופא
להיכנס, פניו האירו מרוב שמחה. "כששמעתי את הבכיות שלכם", הוא אמר,
"החלטתי להתקשר לרופא אחד שהוא מומחה גדול ביותר, ואני הייתי בעבר תלמיד
שלו. התייעצתי איתו והוא אמר שיש אפשרות לעשות צינתור באופן אחר. עשיתי
כפי שהציע, וברוך ה' זה הצליח, ומאחר שזה הצליח - יש לילד שלכם לב חדש, ואתם
יכולים לחזור הביתה בלי דאגות".

את כל זה סיפר לי האברך בשמחה גדולה. שאלתי אותו: "אתה יודע מה הקשר בין
לב לבין זהירות מדיבור בתפילה?" והשבתי בעצמי מדברי האר"י הקדוש, שאומר שאם
אדם עובר על מצוה חס ושלום הוא פוגם באיבר שכנגד המצוה. כאשר מתקנים את
האיבר הרחוני, מתרפא האיבר הגשמי. כתוב במהרש"א "אנוכי ה' אלוהיך" זה הלב של
כל המצוות. מי שחפץ לקיים כראוי מצוה זו של אנוכי ה' אלוהיך, שלא ידבר בשעת

התפילה. והוספתי: "אתה תיקנת את הלב שלך, קיבלת על עצמך שלא לדבר בשעת
התפילה, שזה הלב של כל המצוות, והקדוש ברוך הוא נתן לבך לב חדש".

עד כאן הסיפור האמיתי עד הפרט האחרון, שסיפרתי לבחור הישיבה ש"עמד על
המקח".

הבחור שמע את הסיפור, שם את ידו על פיו ואמר: "אני לא מדבר יותר בשעת
התפילה". הוא ידע שאסור לו לשחק עם הלב. הבעיה שלו היתה מאוד לא פשוטה,
הרופאים אמרו שהריאות שלו מתכווצות באופן חריג והלב גדל באופן חריג, והוא עלול
לקבל דום לב בכל רגע נתון. רגע אחד אולי הוא יילך בשלווה ברחוב, וברגע הבא יהיה
מוטל חסר הכרה על המדרכה.

השיחה איתו התקיימה ביום חמישי בשבוע. ביום שלישי שלאחר מכן הלך הבחור
לבדיקות.

"היי, בחור, מה קורה לנו כאן?" שאל הרופא בתמיהה, "עברת טיפולים שלא יודעים
לי? אני לא מבין, הכל תקין אצלך, איך זה?"

איך זה? - הוא תיקן את הלב של כל המצוות, וקיבל על עצמו שלא לדבר בשעת
התפילה, והקדוש ברוך הוא נתן לו לב חדש, תקין.

הזלזול, החלום והתיקון

את הסיפור הבא סיפר בשיעורי מגיד המיישרים הרה"ג ר' מאיר אקער שליט"א,
אשר שמע אותו מבעל המעשה בעצמו, וכך סיפר:

נסעתי לאשדוד כדי להשתתף בשמחת בר מצוה של 'תום' - אחד מחניכי 'בנינו'.
הגעתי לשמחה, והנה אני רואה יהודי בשנות החמישים לחייו המסתובב באולם ממש
כבעל השמחה, מקבל את פני האורחים ומחלק כיבוד. כאחד שמכיר את המשפחה
ונמצא הרבה בקשר איתם, רציני לדעת מי הוא האיש הקרוב כל כך לשמחה וטורח כל
כה, שהכל יהיה על הצד היותר טוב. ניגשתי לתלמידי היקר - חתן בר המצוה, ושאלתי
על אותו יהודי האם הוא דוד שלו או קרוב משפחה.

לשמע שאלתי ענה לי החתן בהתרגשות: "אה, יהודי זה היה ידיד קרוב מאוד לאבי
ז"ל, אני מציע לך לגשת אליו, יש לו סיפור נפלא ונורא על הקשר שלו לאבי ז"ל, גש אליו
והוא יספר לך את כל העניין". ואכן כך עשיתי.

ניגשתי אל האיש, והוא השיב לי שכעת הוא עסוק בקבלת האורחים, ואם ירצה ה'
כשיתפנה יספר לי.

בסוף השמחה, כאשר סוף סוף התפנה 'בעל השמחה', התיישבנו בצד והוא החל
לגולל באוזני את סיפורו:

"אני הייתי ידיד טוב של אבי החתן דן. היינו יושבים ביחד בבית המדרש בתפילות
שבת קודש, וכיהודים יראי שמים נוהגנו שלא לדבר בעת התפילה כפסק השו"ע. אך
בעת שירת 'לכה דודי' היינו יושבים כל שבוע ומדברים על דא ועל הא, והורינו היתר
לעצמנו שעל זה לא נפסק בשו"ע שאסור ואין זה בגדר 'מודבר בשעת התפילה'. חלפו
ועברו הימים ולצערי נחלה ידידי ז"ל ומצבו התדרדר עד שלא עליו נתבקש ליישיבה
של מעלה.

ויהי כעבור זמן מפטירתו, ובלילה אחד נתגלה לי בחלומי והנה אני רואה איך שידיו
ופניו מלאים בצרעת ושחין באופן נורא ומבהיל. הזדעזעתי מאוד לראותו בכך ושאלתי
בחלום על מה ולמה הגיע לך כך.

המשך סיפור לשבת קודש

אך לא די להימלט אל החדרים המוגנים, כדי להינצל צריך גם "וסגור דלתך". איזו דלת צריך לסגור? בילקוט שמעוני מובא, שצריך לסגור את הפה! הרד"ק במקום מפרש פסוק זה על מלחמת גוג ומגוג, על הצרות הנוראות שיהיו בתקופה הסמוכה לביתא גואל. אדם שיימלט לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, וישכיל לסגור שם את פיו מלדבר דיבורים בטלים - יינצל מהפורענויות הנוראות.

רק רגע, בואו נבין - איך בדיוק זה 'יעבוד' האם כל אחד יקבל פקס אישי, מיד כשישוגר לאוויר נשק גרעיני, ואז הוא ירוץ לבית הכנסת? האמת שלא, אפשר גם בלי פקס. ובלי התרעה. איך זה? איך יידעו לרוץ ולתפוס מחסה?

מחסה? אין צורך להיבהל. אם הפה סגור, ולא מדברים בתפילה. יש שמירה על האדם כל היום ובכל מקום, השמירה היא לא רק בשעת התפילה ולא רק בבית הכנסת. יש לאדם הזה שמירה תמידית של הקדוש ברוך הוא. בואו נוכיח שהשמירה היא גם בחוץ ולא רק בבית המדרש.

בילקוט שמעוני מובא עניינה של אישה אחת, וקנה מאוד, שנראה כאילו מלאך המוות 'שכח' לקחת אותה בזמנה... היא האריכה ימים ושמחה בחלקה, אבל המשיכה להארץ ימים עוד ועוד, עד שכבר לא היה לה כוח להמשיך. הגיעה האישה הישישה לרבי יוסי בן חלפתא, ואמרה לו: "קצתי בחיי". שאל אותה רבי יוסי: "איזה דבר טוב עשית בחיך?" רבי יוסי רצה לברך, על שום מה וזתה לאריכות ימים כל כך מופלגת. סיפרה לו הישישה, שבכל יום ויום, על אף נטל שנותיה, היא הולכת לבית המדרש. אמר לה רבי יוסי, שאם שלושה ימים ברציפות לא תלך לבית המדרש, תסור ממנה הזכות והיא תיאסף אל אבותיה. שלושה ימים נמנעה הישישה מללכת לבית המדרש, ולאחר יום השלישי נפטרה...

קידוש ה' גדול היה, כאשר ראו כולם את כוחו של בית המדרש. ואנחנו צריכים להבין: האישה הזאת היתה כל הזמן בבית המדרש ולא יצאה משם? לא, היא יצאה בהחלט. היא הלכה הביתה, ואכלה, וגם הלכה לשוק לקנות מתנות לנינים ולבני הנינים. אם כן, מדוע לא תקף אותה מלאך המוות בשוק או בפינת האוכל? משום שלמלאך המוות לא היתה שליטה עליה, גם בהיותה מחוץ לבית המדרש. הזכות של בית המדרש הגנה עליה בכל מקום, בכל עת.

רק משהוסרה ההגנה של בית המדרש, יכול היה מלאך המוות לשלוט בה. עכשיו שוב נעצור ושאל: מלאך המוות יכול או לא יכול להיכנס לבית הכנסת? מצד אחד, הגמרא אומרת, שכשם שמלאך המוות אינו יכול להיכנס לעיר לז' (שכל אנשיה דוברי אמת, ואין בה שום דבר שקר), כך אין מלאך המוות יכול להיכנס לבית הכנסת. וכן נאמר בגמרא בקידושין (דף ל): אם פגע בך מנוול זה, משכהו לבית המדרש. אולם במסכת בבא קמא (דף ס) אומרת הגמרא, שאם יש מחלת דבר בעיר, השטן מחביא את כליו - לא פחות ולא יותר - בבית הכנסת. האם הוא יכול להיכנס, או לא יכול? מהי התשובה על סתיירה? לכאורה יש לומר: בבית כנסת שלא מדברים בו בשעת התפילה, מלאך המוות לא יכול לדרוך. אם יש דיבור בשעת התפילה, מלאך המוות שרוי ומצוי שם. המילה "דיבור" מורכבת מהאותיות "דבר" ו"חל". והיה רצון שנוכה כולנו להתחזק בשמירת קדושת בית הכנסת ובית המדרש. (כבוד בית ה')

(מתוך הספר כך בטחנו מאת הרב נקי צבי 050-4124-438)

בשברון לב הוא סיפר לי: כל זה הגיע לי על כך שהייתי מדבר עמך בעת שירת 'לכה דודי' בבית הכנסת, וכעת כיון שאני כל כך צרוע ומוכה שחין איני יכול להגיע למקומי ולהיכנס לשום היכל, וכך אני נע ונד בעולמות...

ככה דיבר אלי האיש, וברוב תחנונים ביקש ממני שאעשה ככל יכולתי לטובת נשמתו. ויהי בבוקר ותפעם רוחי למראה החלום, וישבתי וחשבתי מה אני יכול לעשות לטובת נשמת ידידי ז"ל שיבוא על תיקונו. החלטתי שמשבוע זה ואילך אסתובב בכל שבת בבתי המדרשות שבעיר לעורר את אחינו בני ישראל על גודל חומרת שיחה בבית המדרש בשעת התפילה, וכן אספר להם על חלומי, ויהא זה לזכות ולעילוי נשמתו של ידידי ז"ל.

ואכן כך עשיתי: מאז, התחלתי לכתת גללי בכל שבת לבית מדרש אחר בכל קצוות העיר ולעורר את מתפללי בית המדרש. אמנם בלבי ייחלתי וציפיתי לראות אות וסימן מן השמים, שאכן אני מסייע בטרדתי זאת לנשמת ידידי ז"ל. עבר זמן רב, ועדיין לא ראיתי שום סימן.

כעבור כחצי שנה מאז שהתחלתי בפעולות הללו ברוב טרחה ויגיעה, והנה לילה אחד שוב אני רואה את ידידי, והפעם פניו זוהרות באור יקרות, ואין שום סימן מכל הצרעת והשחין שנראו עליו בחלום הראשון. הוא הודה לי על כל מה שעשיתי למענו ובישר לי שברוך ה' כבר הגיע למקום מנוחתו בזכות פעולתי לעורר יהודים על האיסור החמור שלא לדבר בשעת התפילה. (עלון מורא מקדש)

בבי"כ מותר לדבר רק עם בורא עולם!

הנביא יחזקאל אומר על תקופת הגלות: "ואהי... למקדש מעט". ודרשו על כך חז"ל במסכת מגילה (כט ע"א): אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות. ובמצודת דוד על פסוקי הנביא כתב: אשרה שכניתי בבתי הכנסיות שלהם, ועם כי רחוק מן מקדש, שהוא המקדש הגדול בירושלים, יהיה להם במקומו מקדש מעט. ע"כ.

בבית הכנסת שורה השכינה, ויש בו מן החיוב של 'מורא מקדש', שעליו נצטוונו: "ומקדשי תיראו"

השולחן ערוך (א"ח קכ, ז) כתב: לא ישיח שיחת חולין בשעה ששליח ציבור חוזר התפילה. ואם שח - הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגוערים בו. ע"ל. ובמשנה ברורה (ס"ק מ) כתב: אוי לאנשים שמשכיחים בעת התפילה, כי ראינו כמה בתי כנסת נחרבו בשביל עוון זה, ויש למנות אנשים ידועים להשגיח על זה. עכ"ל.

בפסוק בישעיהו (מ. ס) נאמר: "לך עמי... בחדריך ו... דלתך". הנביא אומר לנו, שבעת הפורענות נהיה "בחדריך" עד יעבור זעם, ועל ידי כך נינצל. לאלו 'חדרים' אנחנו יכולים להימלט? רש"י אומר: בבתי כנסיות ובבתי מדרשות.

סגולה בשם הרב בידרמן לקרוא בלילה הראשון של ר"ה פעמיים את ספר התהילים (ניתן לחלק בין כמה אנשים)				
מבקשים מקוראי העלון ללמוד לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך להחזקת הכלל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!		
אולם חדש בבי"כ חזון נחום עד 80 מקומות ישיבה לפרטים 050-4120-338		נא ללמוד לע"נ משה בן רוזה		
ליכוי הרבים: בית הוראה יחוזה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, 6730*		לע"נ נעימה בת ככב	לע"נ ככב בת גוהר	לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה
העלון לע"נ געדון בן יפה		נא ללמוד לע"נ משה בן רוזה		
נא לבקש רחמים על יוסף אברהם בן חנה לרפ"ש!		לע"נ ציון בן נובר מרים		
נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפ"ש!		לע"נ משה בן שרה		
נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפ"ש!		לדפואה שלימה: התנוקות עדי בת מניין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדון מיהא בת מורסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר, חלקו בן משה, שלומית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, חזקאל בן ג'ונגון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים		
נא להתפלל על רבקה בת רחל לרפ"ש ולזוג הגון		נא לבקש רחמים		
שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידורי "חסדי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה: 058-3297225 21:00-22:00		על להתפלל על רחל בת פאני לרפ"ש!		
שידורים לשם שמים למגור החודשי לנשים: 053-410655 לנברים: 053-410655 ניתן לפורסם בתוכנת אוצר ההכנסה ועוד 95955@okmail.co.il		נא להתפלל על רחל בת פאני לרפ"ש!		
מוהל מוסמך לשם שמים (בחנים) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורי: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.		נא להתפלל על רחל בת פאני לרפ"ש!		

סגולה מרבי נחמן לזש"ק

שתשים אישה עליה עלה עין שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחנים (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בוש"ק.

כלנו יודעי שמך

טוב להודות לה'

מאמרים, רעיונות, פרפראות וסיפורים, לחיזוק באמונה ובטחון בכורא יתברך שכל הנהגתו לטובה

- הרב שכנא וונגר -

פרשת - נצבים וילך - ה'תשפ"ו

סיפור א': סיפר מגיד המישרים הרב חיים זאיד שליט"א, רבה של פרדס כץ: אחד מתלמידי למד שיעורי נהיגה. והנה לפני כמה שבועות הוא ביקש ממורה הנהיגה לערוך 'שיעור כפול'. היום מחיר של שיעור נהיגה הוא בערך 130 עד 150 ₪, כך שהשיעור הכפול הגיע למחיר של כ-300 ₪. הם החלו בשיעור הראשון, ולא עוברות כמה דקות מתחילת השיעור והנה הם מוצאים את עצמם בפקק גדול - מה מתברר?... היה זה אותו יום של הפגנות כבדות בכבישים כמחאה על הסערה שהיתה עם הבחור האתיופי, כך שהם נעמדו באותו מקום במשך 3 שעות!

מי הפסיד מכך? מורה הנהיגה או התלמיד? זו שאלה הלכתית, אך אותו מורה נהיגה לא חשב פעמיים וללא רחמים קבע: "זו בעיה שלך. זה היה הזמן שלך והוא התבזבז על ההפגנה, תן לי בבקשה 300 ₪".

התלמיד שלי, עדין וצדיק כולו, החל להתחנן: "אבל אני לא אשם, ההפגנה לא היתה באחריותי, ואתה יודע שבקושי יש לי כסף ואני חוסך בשביל זה". אך המורה בשלו: "תן את הכסף, או שלא ממשיכים יחד".

התלמיד שלי התקשר אליי להתייעץ. שמעתי את כל הסיפור ואמרתי לו: תראה, אינני יודע עם מי הצדק, אבל דבר אחד אני בטוח יודע, והוא - כי הכי טוב לוותר ולהעביר הלאה. יודע אני כמאה עדים כי הקב"ה אוהב את הוותרנים יותר מכולם, ואם תוותר פה - תרוויח בגדול במקום אחר.

הוא חזר למורה נהיגה ושילם מכל הלב. יומיים לאחר מכן הוא עשה עוד שיעור נהיגה. מורה הנהיגה היה עסוק בפלאפון ולא הסתכל על הכביש. בינתיים, התלמיד שלי לא שם לב ונכנס לתוך רחוב 'אין כניסה'. מיד עצר אותם שוטר: "עבירת תנועה - דר"ח 150 ₪". ע"פ חוקי התנועה, במצב שכזה מי שאחראי על התלמיד הוא אך ורק המורה, הנועד לבדוק שהתלמיד לא עושה טעות, ולכן הוא זה שצריך לשלם את הד"ח. אלא, שהמורה לא חשב פעמיים ואמר לתלמיד: "תשלם בבקשה את הד"ח". התלמיד שלי היה בהלם, שהרי זו אשמת המורה, אך הוא לא ויתר שוב. עצוב וזועם התקשר אליי ושאל אותי האם לא לשלם לו ולעבור למורה אחר. הקשב לי, אמרתי לו, אל תעזוב אותו, זה ניסיון מהשמים, כי לעבור עכשיו מורה ולהתרגל אליו זה עוד סיפור ארוך. אם תשמע לי - בסוף תרוויח, תוותר על ה- 150 ₪ הללו ותראה שלא תפסיד.

אני יודע שכעת הרבה חושבים: 'איזה פראייר... אני הייתי תובע אותו, מוציא עליו שם רע', אבל אין ספק כי הדבר שבורא עולם רוצה יותר מהכל זה הוויתור והשלום. הוא שילם לו והמשיך הלאה.

והנה, ביום ראשון האחרון היה לו 'טסט'. הוא נסע בצורה רגילה, ופעם אחת הוא הבחין כי רכב אחד רוצה לצאת מהחניה ולהשתלב בכביש. ע"פ החוק, לנהג הנמצא כבר בכביש בנסיעה יש זכות קדימה, אבל הוא מטוב ליבו ורגישותו פנה לטסטר ושאל אותו: "האם אתה מרשה לי לוותר לו ולתת לו להיכנס?".

ה'טסטר' שלא היה איש רגוע ועדין במיוחד אמר לו: "אני לא מבין אנשים כמותך, אם תוותר לכל העולם - מתי תגיע לבית שלך? בכביש צריך להילחם". אך התלמיד שלי הסביר לו כי הוא לא יכול בלי לוותר, ותוך כדי סיפר לו כיצד ויתר על השיעור הכפול למורה נהיגה למרות שלא היה צריך לשלם, ואף ויתר למורה נהיגה על הד"ח שקיבלו, ושילם זאת בעצמו, כי דרכו לוותר לכולם ולהישאר בשלום.

ה'טסטר' שומע ושותק. והנה, רגע לפני סיום הטסט, פונה הטסטר לתלמיד ואומר לו: "תשמע בחור יקר, היה לך הרבה טעויות בטסט הזה: לא הפעלת איתות כמה פעמים, לא הסתכלת היטב לצדדים, והערתי לך הרבה פעמים - כך שאיך שנהגת אין סיכוי שעברת. אבל אני חייב לומר לך שנדיר למצוא אנשים כמותך שמוותרים בשביל השני ועושים הכל בשביל השלום. לכן דע לך, כי לא היית צריך לעבור, לא בטסט הזה ואולי גם לא בטסטים הבאים, אך הוויתורים שלך מקסימים אותי ואני אוהב ויתורים ולכן אני מעביר אותך - שיהיה לך בהצלחה!".

התפעלתי מכך מאוד, לדעתי התלמיד שלי היה צריך לעבור אולי טסט שמיני, ובזכות הוויתור על הד"ח ועל השיעור הכפול - הוא הוציא סכום קטן והרוויח סכום גדול, כי ה' אוהב ויתורים ואין אדם שמפסיד מהעברת המידות.

אבל כעבור רגע הוא התעשת, ובדיוק כמוכם - החליט לחכות עד סוף הסיפור

מזה כשעה וחצי (!) ממתין דוב בתור לפני חדר רופא-ילדים. התינוק שלו ממתין בעגלה, הוא מנסה לעיין בספר שהביא איתו, אך קשה לו להתרכז. עם התקרב התור שלו, שינן לעצמו את כל הדברים שאשתו ביקשה לציין באוזני הרופא: רזונו של הילד, חוסר התיאבון שלו, וכל הסימפטומים המשוונים שהופיעו אצל התינוק בשבועות האחרונים. הילד שאחריו בתור בכה ללא הרף כשסבתו מנסה להרגיעו. הזקנה עצמה נאנחה מפעם לפעם, והתלוננה על כאביה שלה עצמה.

כיון שהתייצב דוב סמוך לדלת הרופא, מוכן ומזומן להיכנס, פנתה אליו הזקנה בתחינה כי ירשה לה להיכנס לפניו. היא עצמה חולה, כך אמרה, והנכד שלה עם חום, והיא מקווה שזה יקח רק דקות. דוב התלבט, נאבק עם עצמו אך לבסוף הסיט בסבר פנים יפות את העגלה שלו הצידה, ומסר לזקנה את מקומו ליד הדלת. זו הרעיפה עליו ועל ילדו ברכות ואיחולי רפואה שלימה מכל ליבה.

09:37

תחושת הסיפוק הנפלאה של עשיית חסד, החלה להתפוגג בליבו של דוב...

09:44

ניצנים של עצבנות צצו בקרבו: האם נהג בחוכמה כשנתן את תורו לזקנה? גם התינוק שלו החל לנוע באי-שקט והוסיף על טרדתו. קול חדש נשמע בקרבו: הייתי שוטה ותמים, אמר הקול. איך הצליחה הזקנה לשכנע אותי כל כך מהר? וכי אני באתי לכאן עם תינוק בריא? וכי זמני שלי פנוי? לא היה קורה לה כלום אם היא היתה ממתנה כמה דקות לתור שלה. הנה היא יושבת עכשיו בפנים ומפטפת.

14 דקות חלפו כבר מאז נכנסה, קבע דוב בכעס בהסתכלו בשעונו. עם היפתח דלתו של הרופא זינק אל הפתח כשהתינוק על זרועו. בקושי הצליחה הזקנה לצאת עם נכדה, אחריה יצאה האחות ונעלה את הדלת בהכרזה: הפסקה! דוב נזכר עכשיו שבאמת ברבע לעשר יש הפסקה לרופאים. הרופא יצא כנראה מהצד השני. 'כמה זמן נמשכת ההפסקה?' שאל. 'רבע שעה', ענתה אחת הממתנות. 'הלוואי בעוד 25 דקות ישוב לקבל חולים!' הוסיפה במריירות שכנתה.

הפעם נתקף דוב בתסכול הקול בקרבו פצח בנימת תוכחה: זה עונשם של שוטים! גמילות-חסד תעשה בבית עם אשתך וילדיך, ולא עם איזו זקנה, ולא על חשבון ילדך...

09:59

ניסה להתרכז בספר שלו, אך הרגיעה ממנו והלאה. כולו זיעה, ומגרד לו בכל חלקי גופו. מחוגי השעון זוחלים באיטיות. אנשים נוספים מגיעים. שתי אימהות נדחקו אל דלת הרופא עם תינוקותיהן. אחד עם חום גבוה והשני עם פריחה החשודה כמדבקה

10:00

האחות מאשרת ששתי האימהות - עם המקרים הדחופים - תיכנסנה ראשונות ללא תור. ייאוש ותסכולו הגיעו לשיא. אם לא היה גבר בעל משפחה ואב לילדים היה פורץ בבכי. את כל זה אני עשיתי לעצמי, אמר. איזה שוטה לא-יוצלח אני. גבר בגילי לא צריך להיות תמים. הגיע הזמן להתבגר. אם ירצה השם אני יותר לא עושה טובות כאלה. מחשש להדבקה התרחק עם תינוקו לפינת הפרוזדור. שם היה שקט יותר והוא ניסה להירגע.

רגע אחד, אמר לעצמו, הרי עשיתי טובה מתוך שיקול נכון. אני לא אשם שיצא כך שהפסדתי יותר ממה שתכננתי מראש. אף אחד לא אשם בכך, גם לא הזקנה. מדוע אני צריך להתחרט על מעשה טוב שעשיתי? אינני רוצה להיות "תוהה על הראשונות". כך עוד אפסיד גם את המצוה. הרי ה' מנהל את העולם, כנראה שהוא רוצה לנסות אותי. זהו זה!

10:15

דוב נרגע, אך סאת ניסיונותיו טרם הסתיימה. כאשר גברה ההתמרמרות הממתנים והחלו להישמע טונים גבוהים, יצאה האחות והודיעה שהרופא היה צריך ללכת והוזמן ממלא-מקום. הוא עומד להגיע בכל רגע.

10:41

כל רופא לא הגיע, ורגיעתו של דוב הלכה שוב והתפוגגה דקה אחר דקה. אך עצבנותו הגיעה לשיאה כשנזכר שהתינוק צריך לאכול 10:30- את הדייסה המבושלת שלו שמוכנה במקרר בבית. הוא היה אמור להעביר אותה עם התינוק למטפלת בבית השכן כשיחזור מהרופא.

10:45

התינוק החל מייבב, וכל ספקותיו נייערו מחדש. לולא הטובה שעשה לזקנה היה כבר מזמן אחרי כל הסייט הזה. בדמיונו ראה את הזקנה מסתובבת לה בנחת בביתה בעוד הוא תקוע פה עם תינוק חולה ורעב בלי רופא. סידרתי את עצמי, אני טיפס גדול, אמר, ובייאושו הפסיק כבר להסתכל בשעון. אבל מיד התעשת. מה עם כל השיחות של המשגיח בישיבה על 'אברהם אבינו' ועל 'עולם חסד יבנה'. זה לא

"קונץ" גדול לעשות חסד שמחירו 5 דקות. הקונץ הוא להשאר נאמן בעקביות לחסד שעשיתי גם אחרי שהנסיבות מראות לי שכביכול הפסדתי בגלל החסד.

לא! אמר בעוז כשהוא מגייס את כל כוחותיו הנפשיים, איני חוזר ב'! גם לא אם אחזור הביתה בשעה 1:00.

10:48.

הרופא הגיע. תוך דקות סיים את הטיפול בשני המקרים הדחופים וקיבל את דוב ותינוקו. הרופא בדק בענין רב את התינוק, הרבה בשאלות וחקר את פרטי תזונתו. יש לך מזל! - אמר הרופא - התינוק סובל מאלרגיה לסוג של-אב-מזון. זוהי אלרגיה נדירה. רופא אחר היה מאבחן את המחלה רק אחרי שבועות ואולי חודשים של בדיקות שונות ומסובכות וניסיונות עם מזונות שונים. למזלכם זהו תחום התמחותי המיוחד וזיהיתי מיד את הרגישות הזאת. קח דף ורשום את הדיאטה המיוחדת של הילד לחודשים הקרובים. את הדיאטה שלו שפוך לכיור, זה רעל בשבילו. תנהגו לפי הדיאטה הזאת והילד יבריא - !

כל מילה נוספת - מיותרת. (גיליון איש לרעהו, ע"פ 'בעין יהודית').

מעשה מופלא על מידת החסד של מרנא ה'בית הלוי' זצ"ל

סיפור ג': סיפר הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, מה ששמע בבית בריסק על מרנא ה'בית הלוי' זצ"ל, שבתקופתו היו גזירות נוראות בגוף וברוח על עם ישראל, ופעם בשנה היו מתכנסים גדולי ישראל כדי לטכס עצה כנגד אותן הגזירות, ורבי יושע בער היה תמיד ראש המדברים באסיפות אלו.

היתה פעם אסיפה בוילנא באמצע החורף, ומכיון שהנסיעה מבריסק לוילנא ארכה כיומיים שלושה, לכן שכרו עגלה חזקה וסגורה ושני סוסים טובים, והכינו אוכל צידה לדרך לכמה ימים, ויצאו לדרך.

והנה לאחר נסיעה של כמה ק"מ כשעברו באיזה כפר, עצר אותם איזה גוי, ואמר, אתם היהודים היכן הלכה מידת הרחמנות שלכם - וסיפר - שבכפר יש יהודי מטופל בילדים שבביתו סובלים מחרפת רעב, והקור הוא נורא כי החלונות שבורים, ואין שום אדם שמתעניין בו...

כששמע זאת ה'בית הלוי', הורה מיד לעגלון לנסוע לביתו של אותו יהודי, וכשטען לו משמשו 'הרי אנו בדרך לאסיפה ומחכים שם כל הרבנים ואיך אפשר להתעכב', דחה אותו ה'בית הלוי' שיש מספיק זמן ויספיקו גם לאסיפה...

כשהגיעו לבית היהודי, אכן המחזה היה איום ונורא, כל החלונות פרוצים והקור נורא, האשה לובשת סחבות, הילדים מסתובבים מוזנחים, והאב שוכב קפוא מקור ובקושי פותח את פיו ומדבר, ואין אוכל בבית מלבד כמה חתיכות לחם יבשות.

מיד הורה ה'בית הלוי' להזמין זגג לתקן את החלונות, לקנות עצים לחמם את הבית, ולהביא מהעגלה את האוכל שהכינו לנסיעה - כדי להחיות את נפשם של בני הבית. אך הבעל-הבית מרוב חולשתו לא יכול היה אפילו לפתוח את פיו לאכול, ורבי יושע בער לקח מרק חם, והחל להאכילו במשך כמה שעות טיפה אחר טיפה, עד שלאחר כמה שעות כשגופו קצת התחמם, התחיל הוא קצת לחזור לעצמו.

כשראה השמש שהמצב בבית כבר יותר טוב, אמר, 'נו, עכשיו כבר אפשר להמשיך בנסיעה', אמר לו רבי יושע בער, עכשיו לילה, נלון כאן ולמחרת ניסע, אך למחרת בבוקר שוב ישב רבי יושע בער להאכיל את בעל הבית והילדים, ושוב השמש דוחק להמשיך בנסיעה, אמר לו רבי יושע בער: 'איך אפשר לעזוב אותו? צריך לחכות שיתחזק ויוכל לרדת מהמיטה'. אמר לו השמש 'הרי כל גדולי הרבנים מחכים באסיפה שכל ענייני כלל ישראל תלויים בזה, והרבי יודע שכל האסיפה תלויה רק בו, ואיך אפשר להתעכב'.

השיב לו ה'בית הלוי', כשיש צער ליהודי, נדחה הכל מפני זה, ואפילו דברים העומדים ברומם של עולם ודברים שכל עם ישראל תלוי בהם. ואכן נשארו שם עוד יום עד שבעל-הבית התחזק, והשאיר לו ה'בית הלוי' כסף, וגם את מעיל הפרווה שלו להחיות את נפשו, וכך חזרו לביתם ולא נסעו לאסיפה.

לאחר שנים נכנס יהודי עם מעיל פרווה לבית-הדין של ה'בית הלוי', ושאלו ה'בית הלוי' מי הוא ואיך הגיע מעיל הפרווה שלו אליו, אמר היהודי וכי הרב לא זוכר אותי, אני הוא אותו יהודי מכפר פלוני שהרב הציל אותי ואת ביתי ממוות, ובאתי להחזיר את מעיל הפרווה. ('אוצר פנינים ועובדות', מתוך הגש"פ "תבואות שמש" עמו' רט"ו).

"כחה של דמעה - תקיעות שופר"

סיפור ד': בספר "אדרבה" מביא את המאמר הבא, ולגודל חשיבותו אביאו לכבוד הקוראים, ויהי רצון מקמי שמיא, שיביא תועלת ומדות טובות לאחינו בני ישראל.

"באחת מן הדרשות שנשא רבי שבתי יודלביץ זצ"ל מגיד המישרים, הוא עמד ואמר את הדברים הבאים, המובאים בספר "דרשות המגיד". בראש השנה, עומדים כל קהל עדת ישראל בבתי הכנסת, ומקפידים לשמוע "מאה תקיעות" בשופר, הידורים על גבי הידורים מהדורים ישראל קדושים במצוה זו, ונהגים ונחרדים פן תחסר, חלילה, תקיעה אחת ממנין אותן מאה תקיעות, שכן אז - מי יודע מה

עלול לקרות! והנה, מדאורייתא, מצד עיקר הדין – די היה בשלושים תקיעות לכל היותר, מדוע, אפוא, נתקנה התקנה להוסיף עד מאה תקיעות? תשובה לכך מובאת בתוספות במסכת ראש השנה (ל"ג:) בשם הערוך, אשר כתב כי הטעם למנהג זה של "מאה תקיעות" – הינו כנגד מאה פעיות, מאה יבבות – שיבבה אם סיסרא כאשר בושש לבוא אחר שנהרג במלחמתו עם ישראל, יבבות המתוארות בפסוק (שופטים ה', כ"ח), "בַּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתֵּיבֶב אִם סִיסְרָא, בַּעַד הָאֶשְׁנָב, מְדוּעַ בִּשְׁשׁ רִבְבוֹ לָבוֹא, מְדוּעַ אַחֲרָיו פְּעָמֵי מִרְכָּבוֹתָיו".

מאחר שאם סיסרא יבבה מדאגתה לבנה אשר נפל במלחמתו כנגד ישראל, מאחר שמעיניה זלגו להן דמעות על מחמל עינה – הרי שצריכים אנו להעמיד מליצי ישר כנגד אותן יבבות, כנגד אותן דמעות, ואת זאת אנו עושים על ידי מאה התקיעות שתוקעים אנו בשופר בראש השנה!

הבה נתבונן איפוא, באותה מלחמה אליה יצא סיסרא ובה מצא את מותו, וננסה לעמוד על טיבן של אותן מאה יבבות שיבבה אמו – ועל סוד כוחן הגדול.

ובכן סיסרא הגבור, סיסרא האמיץ – היה בעל כח עצום ובלתי נתן לתאור. המדרש מספר (ילקוט שופטים רמז מ"ג) כי בן שלשים היה, וכבר אז – כבש את כל העולם בכוחו, כאשר את החומות הבצורות אשר הקיפו את המדינות בהן לחם – היה מפיל בקולו! כלל לא משנה אם היתה החומה עבה או דקה, אם היתה בצורה או רעועה, סיסרא היה נעמד מול החומה, מרעים בקולו החזק – והחומה היתה קורסת ונופלת תחתיה!

עוד אמרו שם חז"ל, כי כאשר היה סיסרא יורד לרחוץ בנחל הקישון – היה מעלה בזקנו כמות של דגים המספקת לסעודתם של כמה וכמה אנשים... כה חזק היה, כה גבור, כה גדול – עד שבזקנו העבות היו נתפסים ועולים הדגים מן הנחל... וכאשר היה מרעים בקולו על חית השדה – לא היתה מוצאת עוז בנפשה למוש ממקומה, רק עומדת על עמדה עד אשר נגש אליה ותפסה... הוא לא היה צריך לצאת לציד... הוא פשוט היה יוצא לשדה, רואה חיה עוברת במרוצה, נותן עליה קולו – והיא עומדת וממתינה עד אשר יגש אליה ויקחנה...

באופן כללי ניתן לומר, כי לסיסרא לא היתה כל בעיה לכלכל את צבאו האדיר... די היה בכך שירד אל הנחל וידוג דגים בזקנו, יעמוד בשדה ויצוד חיות בקולו, וכבר ניתן לספק את צרכיו של צבא שלם... אכן באותה מלחמה כנגד ישראל – לא הסתמך סיסרא על כוחו האדיר בלבד... בפסוקים מבואר (שופטים ד', י"ג) כי סיסרא יצא למלחמה ועמו תשע מאות רכב ברזל – תשע מאות טנקים, וחז"ל מוסיפים במדרש (שם) כי ארבעים אלף ראשי גיסות נלוו אליו! ארבעים אלף מפקדים – אשר תחת פקודו של כל אחד מהם נתון גיס שלם! איזה צבא אדיר! מיליוני חיילים, מאות טנקים, נורא ואיום!

אם ברצוננו להבין את משמעות כוחו האישי והצבאי של סיסרא – די בכך שנתבונן במה שאמרו חז"ל על הפסוק "מְדוּעַ בִּשְׁשׁ רִבְבוֹ לָבוֹא" – בא שש, שדרכו היתה לבוא בשלוש שעות או בארבע, וכעת משהגיעה השעה השישית ועדיין לא בא – החלה אמו ליבב... מלחמותיו של סיסרא – היו קצרות... שלש שעות... ארבע שעות... משהגיעה השעה הששית – החלה אמו כבר לדאוג! היא היתה רגילה שחוזר מהמלחמה לאחר שלש או ארבע שעות – וכעת כבר עברו שש שעות! די בכך כדי ללמדנו על עצמתם האדירה של סיסרא ומחנהו...

ומי עמד כנגדם? מי הוא אשר ההין לעמוד מול מחנה אדיר שכזה, של תשע מאות טנקים, מיליוני חיילים, ובראשם גבור מלחמה בעל כח אדיר ובלתי נתפס?

ובכן, היה זה ברק בן אבינועם מקדש נפתלי, אשר יצא על פי הוראתה של דבורה הנביאה – ועמו עשרת אלפים איש מבני נפתלי ובני זבולון, כאשר בראש המחנה צועדת דבורה בכבודה ובעצמה... כנגד תשע מאות טנקים ומיליוני חיילים – יוצא ברק למלחמה כשעמו עשרת אלפי איש הולכי רגלי, וכנגד סיסרא הגבור הנורא המפיל חומות בקולו, ושולה דגים בזקנו – צועדת דבורה הנביאה... האם בדרך הטבע היה לברק ודבורה סיכוי כל שהוא, ולו הקלוש ביותר, לנצח במלחמה? ודאי לא? זו היתה מלחמה אבודה מראש!

אלא שבפועל כידוע, נפל הנצחון בחלקו של ברק ועשרת אלפי חייליו... הכוכבים ממסילותם נלחמו עם סיסרא, היתה זו מלחמה שהתנהלה משמים – שכן בדרך הטבע לא היה כל ספק מי עתיד לנצח, וכאשר מתנהלת המלחמה משמים – אין כל משמעות לרכב ולפרשים, לעוצמה ולגבורים... צבא סיסרא נפל איפוא, כולו בחרב לפני ברק וקומץ חייליו, וסיסרא עצמו ברח כל עוד נפשו בו – וסופו שנפל שדוד לפני יעל אשת חבר הקיני, אשר השקתו חלב והרגתו בשנתו... זה היה סופו של הגבור העצום הזה וצבאו הכביר...

כעת, לאחר הנצחון המזהיר, הנצחון השמימי – פתחה דבורה הנביאה ואמרה שירה, שירה ארוכה ונפלאה, כאשר אחד הפסוקים האחרונים הנו הפסוק אותו הבאנו לעיל: "בַּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתֵּיבֶב אִם סִיסְרָא, בַּעַד הָאֶשְׁנָב, מְדוּעַ בִּשְׁשׁ רִבְבוֹ לָבוֹא, מְדוּעַ אַחֲרָיו פְּעָמֵי מִרְכָּבוֹתָיו", פסוק בו מתוארות היבבות אשר כנגדן מקפידים אנו על מאה תקיעות בכל שנה בראש השנה.

והנה, נעצור רגע ונתבונן: האם היתה כאן מלחמה הוגנת? האם סיסרא יצא להגן על מולדתו מפני צר הצורר עליה ומבקש לכבשה? לא ולא! סיסרא בקש להשמיד את הכל ולעקור את ישראל! ואמנם, לולי ה' שהיה לנו ונלחם את מלחמתנו – היה עולה זממו בידו, שכן בדרך הטבע לא היה כל סיכוי לעמוד כנגד צבאו האדיר!

ומעתה, נשאלת שאלה עצומה: למי איכפת בכלל מדמעותיה של אם סיסרא, אמו של הרשע המרושע הזה אשר אסר מלחמה כנגד ישראל וביקש להשמיד ולהרוג? בנה המושחת נלחם בישראל – ומצא במלחמה את מותו, והיא מיבבת... את מי זה מענין? כן מיבבת, לא מיבבת, מה זה נוגע אלינו?

אכן אנו רואים כי אין הדבר כן! אנו רואים שעמד מלאך וספר כל יבבה ויבבה: היא יבבה – והוא רשם: "פעם אחת!", יבבה שוב – "פעם שניה!", וכן הלאה, עד שהגיע למאה יבבות – ונרשם מנין זה לפני הקב"ה, ואפילו היום עדין צריכים אנו להעמיד זכיות כנגד אותן יבבות אשר נגרמו בעטים של ישראל – מאה תקיעות כנגד מאה יבבות! איזה רושם נורא עשו אותן בכיות לפני הקב"ה! נורא ואיום להתבונן עד היכן מגיע כוחן של בכיות, כחן של יבבות!

ואלו יבבות היו כאן? האם היו הן יבבות טהורות הנובעות מלב חם של אמא יהודיה? ההיפך הגמור! היא היתה גויה, ולא סתם גויה – אלא כזו אשר בודאי לא נמנתה על חסידי אומות העולם ... יבבותיה היו כולן יבבות של שחיתות! במקום ליבב ולרחם על בנות ישראל המעונות, במקום לחוס ולבכות על בחורי חמד אשר נשפך דמם כמים על ידי בנה האכזר מבלי שימצא כל עול בכפם – היא מיללת ומיבבת על בנה המאחר לשוב... אולם אף על פי כן ולמרות כל זאת – כוחן של יבבות אלו היה כה עז, עד שהן מהוות סכנה לכלל ישראל, ויש לנו לתקוע מאה תקיעות בכל שנה בכדי לבטל את השפעתן וכוחן!..

צאו וראו מה גדול הוא כוחה של דמעה, וכמה חשובה היא לפני ה'. ואם כך באם סיסרא, אשר כל יבבותיה כולן שחיתות, כמה יש להזהר מדמעה של אדם מישראל!

לא פעם עומד אדם ומצער את חברו בפגועו בו ברבים, ואלו הפגוע בוש להראות לעיני כל חבריו את עלבונו, ולכן הוא ממלא פיו צחוק על הבדיחה שנאמרה על חשבונו, אלא שבלילה, בשעה שהוא עולה על מטתו, הפגיעה צפה ועולה, ובאין אדם רואהו, במסתרים תבכה נפשו...

ואפילו הוא עצמו סבור, שאין איש רואה את דמעותיו, אולם אין הדבר כן! בשמים יושבים וסופרים כל דמעה הזולגת מעינו, ועל הכל בא האלקים בחשבון! [עד כאן המאמר מספר "אדרבה"].

ובס"ד אפשר לומר שזה כוונת הגמרא במסכת בבא מציעא נ"ט. שאומרת: "אמר רבי אלעזר, מיום שנחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה, שנאמר: "גם כי אזעק ואשוע שתם תפלת". ואף על פי ששערי תפלה ננעלו שערי דמעות לא ננעלו, שנאמר: "שמעה תפילתי ה' ושועתי האזינה, אל דמעתי אל תחרש". והיינו חושבים שהגמרא מדברת רק אל האדם עצמו, שעליו לדעת ששערי הדמעות שלו, לא ננעלו, אבל לא כן הוא, כי בגמרא לפני כן כתוב: "אמר רב לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו שמתוך שדמעתה מצויה אונאתה קרובה", ורש"י מפרש: "אונאתה - קרובה לבא, פורענות אונאתה ממחר לבא". לומדים אנו מזה, איך עלינו להזהר מהדמעות של השני, כי קרובה פורענותם לבוא על הבני אדם אשר ציערו אותם.

"בפרשת אחרי י"ח ה' כתוב: "וְשִׁמְרֶתֶם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחַי בָּהֶם, אֲנִי הוֹיָה".

סיפור ה': מעשה שהיה אצל הגאון הצדיק רבי שמחה בונם ורנר זצ"ל. בשכונה שייסד, הלא היא שכונת "בתי ורנר" בסמוך לשכונת "מאה שערים", התגוררה ישישה אחת שזכתה והגיעה לגיל מופלג ביותר, מאה ושש עשרה שנים. והנה קרב יום הכיפורים של אותה שנה. הישישה כבר היתה חלושה ביותר. כמעט כל כוחותיה עזבה. הלכו ושאלו אצל הרופא, האם מותר להניח לה לצום. מיהר הרופא לבדוקה וקבע בצורה החלטית ממש פיקוח נפש! אסור בתכלית להניח לה לצום! שמעה הישישה והגיבה בביטול רב: 104 שנים שאני צמה ביום הכיפורים והשנה לא אצום?! לא בא בחשבון! אצום כמו תמיד! לא שייך לשנות מאומה!

שמע רבי שמחה בונם ורנר והתלבט מה לעשות כאן. הרופא אוסר עליה את הצום. היא אכן ישישה מופלגת בשנים וסכנת פיקוח נפש היא ממש בעליל. מצד שני, היא מתנגדת, היא מסרבת לקבל את הכרעת הרופא. ואולי מי יודע, אם תאכל אולי דווקא זה יזיק לה. הגע בנפשך! ישישה כה מופלגת שעברו עליה כדבריה כבר 104 תעניות של יום כיפורים, כמה זה ישפיע עליה לרעה אם נכריח אותה לאכול! איזו עגמת נפש תהיה לה!...

אבל לבסוף מצא רבי שמחה בונם עצה נפלאה: האשה היתה לא רק ישישה וחלושה, אלא גם מאור עיניה כבר ניטל ממנה, ולא הבחינה אף בין אור לחושך, שלח לומר לה: יהי כדברייך! את תתעני ביום הכיפורים כמנהגך מימים ימימה. לא ניטול את הדבר הזה ממך. נרגעה הישישה ומלמלה דברי תודה על כך. ואולם, ביום הכיפורים, שעות אחדות בלבד לאחר שהאיר היום, בא רבי שמחה בונם לביתה של הישישה, ביחד עם כמה אנשים צעירים, וביזמתו הוציא אחד מהם שופר ותקע תקיעה, וכל האחרים עמדו וקראו את הקריאה: "לשנה הבאה בירושלים", כפי המנהג שתוקעים במוצאי יוה"כ...!

הישישה, שכאמור מאור עיניה כבר ניטל ממנה, מפאת זאת לא יכלה עוד לחשב בדייקנות חשבון של שעות, שמעה את הכל וקיבלה כי תם צום יום הכיפורים. הלכה ונטלה לפיה מעט משקה ואוכל והשביעה את נפשה כלאחר הצום בערב...

סיפור ו': השב תשיבם (כב, א). מובא בספר "חיים שיש בהם": מעשה ביהודי אחד, מאנשי לודז', מקום כהונתו של רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל, שטייל ברחובות העיר, ומצא ארנק מלא כסף.

כשבא לביתו, פתח ומצא בארנק סכום של אלף רובל. למחרת בבקר, קרא היהודי בעתון, מודעה מאחד הפריצים, שאבד לו ארנק ובתוכו מעות, ומי שמצאו ויחזירו, יקבל מאה רובל בשכרו.

ללא היסוסים ולא חשבונות עשה היהודי את דרכו לבית הפריץ, והחזירו לו. שמח הפריץ כי אבדתו הוחזרה לו, נטל את הארנק מיד היהודי, מנה את המעות שבתוכו, פניו מעידים בו כמאה עדים, כולו חימה. כך היא דרכו של גוי, חשב היהודי לתומו, פיו ידבר שקרים, הבטיח להעניק מאה רובל וכבר התחרט.

אבל המעשה לא הסתיים בכך, הפריץ החל צעק צעקות קללות חירופים וגידופים, גנב, כולכם גנבים! שני אלפים רובל היו לי בארנק, ואתה לא החזרת לי כי אם אלף! רעדה אחזתו ליהודי דגן אשר רצה לקיים מצות השבת אבידה, ולבסוף מעלילים עליו עלילת שוא. התחיל

לדבר תחנונים, ושהוא מוחל על המאה רובל שהובטחו למוצא הארנק, ובלבד לא יעליל עליו כזאת, אולם דברי היהודי נפלו על אזנים אטומות. הפריץ מסר את דינו לערכאות.

נחפז האיש אל בית הרב מרא דאתרא, וסיפר לו את כל הסיפור, הקשיב הרב לדברי היהודי, והרגיש כי אמת בפיו – בארנק שמצא לא היו כי אם אלף רובל ותו לא. פנה אליו והוכיחו: דע לך, כי צרה זו באה עליך, משום שבשעת קיום מצות השבת אבידה, היתה לך מחשבה זרה, לקבל שכר של מאה רובל, היה לך לקיים את המצוה – אפילו אבידתו של גוי – שלא על מנת לקבל פרס. עתה אם יש לך פרקליט המייצג אותך, אבקש שיואל לבוא לביתי, להתייעץ מה לטעון בבית המשפט. יום הדין מגיע, הפריץ "מוכר" את סיפורו בפני השופטים. התובע האשים את היהודי, ולעומתו, הסנגור הצדיקו.

בין הדברים פנה הסנגור אל הפריץ, ושואלו: האם כבודו מוכן להשבע, שאבד שני אלפי רובל! קפץ הפריץ ונשבע. שופטים נכבדים, פנה אליהם הסניגור – שבועתו של הפריץ במקומה עומדת, ואי אפשר כלל לפקפק בה, אבל היא מעידה, כלאחר יד, שהאבידה שמצא היהודי, אינה של הפריץ, מי שמחזיר אבידה – חזקתו כשר. רמאים וגנבים, אינם מחזירים אבידה. אם היהודי לא מצא אלא אלף רובל, הרי זוהי אבידה אחרת לגמרי, לא אבידתו של הפריץ, אני דורש להחזיר את האבידה, למי שמצאה..."

הפריץ עומד בפנים זעופות, השופטים ידעו כי שבועתו שבועת שוא, אבל כיצד יאשימוהו? משום כך התקבלה טענת הסניגור פה אחד, ופסק הדין יצא כי אלף הרובל שייכים ליהודי. זו תורה וזו חכמה.

סיפור ז': רב צעיר, חסיד חב"ד, נסע פעם מקנדה לניו יורק. הוא שב מחתונה, וציפתה לו נסיעת לילה ארוכה. אחרי כמה שעות נהיגה הרגיש החב"דניק שהוא עייף מאוד וחייב לעצור לנוח. ירד מהכביש המהיר ביציאה הראשונה והחל לחפש מלון. הוא נוסע ונוסע, ואין שום מלון באופק. רק אחרי כחצי שעה של נסיעה מצא סוף סוף שלט "מוטל".

הוא נכנס לקבלה. יושבת שם פקידה מנומנמת ואומרת לו: "אני מצטערת, אין לנו חדרים פנויים". "תגידי לי היכן יש מלון נוסף, כי אני מסוגל לנהוג עוד, ואני חייב לישון כמה שעות", מבקש החסיד. "האמת היא שבכל האזור אין שום מלונות", עונה הפקידה ומסתירה פיהוק, "אבל יש בית אבות כמה קילומטרים מכאן, ושם משכירים לפעמים חדר פנוי".

הרב הצעיר מגיע לאותו בית אבות, והבחור הנחמד בקבלה אומר לו שבדיוק היום התפנה חדר ונותן לו מפתח. החב"דניק מעדיף שלא לחשוב מה פירוש חדר שהתפנה בבית אבות, ופשוט הולך לישון כמה שעות. בבוקר הוא מתפלל ועומד לצאת לדרך. כשהוא כבר עומד ליד הרכב, הוא חושב לעצמו: "אם הגעתי עד לכאן בהשגחה פרטית, כנראה יש לי כאן שליחות". הוא חוזר פנימה ושואל את הפקיד: "האם יש כאן יהודים?" "מעניין שאתה שואל", משיב הפקיד, "היה לנו כאן רק יהודי אחד, והוא היה גר בחדר שישינת בו. הוא נפטר אתמול, ואנחנו מחכים לכומר שיבוא לקחת אותו לקבורה". "ודאי אתה מתכוון לומר שאתם מחכים לרב", תיקן אותו החב"דניק. "לא. אנחנו מחכים לכומר, כמו תמיד", התעקש הפקיד. הרב נבהל והחל להסביר לפקיד על חשיבות הקבורה

בשלב מסוים הפקיד השתכנע ואמר: "אתה יודע מה? אתה רב? אני אקח את הפרטים שלך ואוציא לך תעודת פטירה, ותיקח אתך את הנפטר". החב"דניק שלנו נדהם לרגע מהרעיון, אבל כשהתעשת הבין שלצורך זה נשלח לשם, ומיד הסכים. ואכן אחרי כחצי שעה יצא לדרך עם מטען קצת חריג, הוא נסע מיד לקהילה היהודית הקרובה, והחל להסביר למזכיר הקהילה את העניין, אך המזכיר אמר לו: "הרב אינו כאן. תחזור מחר".

כשראה שלא מכאן תבוא הישועה, נסע לעוד קהילה, וביקש את עזרת הרב בארגון הקבורה. רב הקהילה התפעל מאוד מההשגחה הפרטית – איך הגיע בדיוק בזמן להביא יהודי לקבורה יהודית, וסיפר לו שבבית הקברות שלהם יש חלקה מיוחדת שמישהו תרם בעבור יהודים גלמודים ובודדים שיוכלו להיקבר שם ללא תשלום.

שני הרבנים הולכים להכין את הנפטר לטהרה. ופתאום רב הקהילה צועק: "לא יאומן!" ומיד ממשיך ומספר: "היהודי הזה היה חבר בקהילה שלנו, ולפני כחמש שנים הוא נעלם, וכולנו חיפשנו אותו ואף פנינו למשטרה, אך לא מצאנו אותו. ותראה באיזו השגחה פרטית הוא חזר להיקבר בדיוק כאן, בבית הקברות הקהילתי שלנו. אך מה שיותר מדהים הוא שחמש שנים לפני שהוא נעלם, היהודי הזה הוא שתתם את החלקה המיוחדת לאנשים גלמודים כאן בבית הקברות".

סיכום: אנחנו כולנו שייכים לבורא העולם, ואנחנו כן מאמינים בו ועובדים אותו בכל לבבנו, ואפילו שיש זמנים שאנחנו לא מרגישים את העבודת ה' בכל חוזקה, גם אז אנחנו קשורים לבורא העולם בקשר כל ינותק, ולכן כולנו כן נקראים 'עובדי ה' – עבדי ה' באמת'.

לכן בס"ד אנחנו קוראים לרפים הללו בשם "כלנו יודעי שמך", כדי להודיע לכל באי עולם, על הטעות והשקר הנורא שהיצר מנסה לפתותינו שנחשוב שאנחנו לא "יודעי שמך", ואילו אנחנו נצטעק ונאמר לעצמינו ולסביבותינו שאנחנו שייכים לקבוצת "כלנו כן יודעי שמך", אנחנו כלנו עבדי ה', כל אחד בדרכו וברמה שלו, אבל המכנה המשותף לכלנו הוא, ש"כלנו יודעי שמך".

והיינו צריכים לכתוב את שם החוברת ככה: "כלנו יודעי שמך!!!" עם סימני קריאה מרובים, כדי להרגיש את הוודאות והבהירות אשר השם הזה מסמל עבורנו, ושאיך פה שום ספקות או אי וודאות ויאושים, ורק מפני שבכוונות ושמות של ספרים לא כתבים סימני קריאה, לכן לא נכתוב את זה, אבל לעצמנו אנו נשנן ונחזור ונשנן את האמת היחידה והבלעדית, בעוז בשמחה ובנאוה דקדושה, שאנו כמובן שייכים לקבוצה הנבחרת של בורא העולם הנקראת "אנחנו – כלנו יודעי שמך!!!"

מתיקות שלמה

מדרשותיו של מגיד המישרים רבי שלמה ברורמן שליט"א

גליון מס' 34 •

איך משכנעים את השופט?

איך מתרגשים מתפוחי אדמה טריים

אנו מתפוחי אדמה טריים לא מתרגשים, בעצם. ובעידן השפע של ימינו, גם לדברים המתוקים ביותר כבר התרגלנו. הכל נראה כמוהו מאליהו, וכבר מחכים ליעד הבא. אך האמת שזה פספוס של החיים, כי אם ר' אליהו הצליח להתחבר לקב"ה ברגש עמוק מתפוח אדמה רקוב, למה שלכל הפחות אנו לא נתרגש ונתחבר לקב"ה מהדברים הטובים והטעמיים?

איך המצב רוח השתנה ברגע

אני רוצה לספר לכם סיפור נוסף. השבוע נלב"ע יהודי צדיק בשם רבי אברהם מוזס זצ"ל, מוקיר רבן ורחים רבן, עובד ה' בכל ליבו, שעבר את שבעת מדורי הגיהנום בשואה. סיפר לי בנו ר' משה: "אבי היה בטבעו אדם מאוד מסודר, לא אהב בלגן. ולמשל, בסעודת פורים בביתנו הוא לא אהב שנכדים משתכרים, משתוללים, מקיאים וכו' – זה הפריע לו. שנה אחת היה בלגן יוצא מהרגלי; כשהלכתי איתו אחרי הסעודה להתפלל מעריב באיצקוביץ, ראיתי שהוא היה קצת מצוברח מהבלגן שהיה בבית. ואז שאלתי אותו: 'אבא, איך היה פורים במחנות?'. אבא שלי עבר שם מצבים לא פשוטים; למשל, פעם אחת כשהם היו עוד ברכבת לכיוון אושוויץ, באחת התחנות הדלת נפתחה, ונכנס גרמני ואמר שאם לא יתנו לו את כל הזהב שיש להם הוא יורה בהם, ואת הרובה הוא הניח על אבא שלי – כלומר, אתה השעיר לעזעזול הראשון. תבין איזה טראומה זה עשה לאבא שלי! ואני בכונה שואל אותו איך היה אצלכם בפורים". "אמר לי: 'איזה פורים ואיזה נעליים? לא היה לנו כלום, אבל מצות משלוח מנות הצלחנו לקיים – כל אחד נתן לשני את פרוסת הלחם שלו, ויצאנו ידי חובה, ובכך הסתכם כל הפורים'. אמרתי לו: 'ותראה מה היה לך כאן: שולחן כיד המלך, תראה כמה צאצאים, כולם בדרך ה', רוקדים ושומחים וצוהלים!'. הוא הבין את הרמז. כשהוא חזר הביתה, אמא שלי שאלה אותו: 'איך אתה מסכם את סעודת הפורים בביתנו?'. הוא ענה במאור פנים: 'היה שמח ביותר!'. מה קרה? כשהוא נזכר במה שהיה להם אז, בתוך רגע הוא הבין שלמרות כל אי-הנוחות יש לשמח ביותר". רבותי, וכאן שאלת השאלות: איך אנו מגיעים לשמחה גם במצבים של אי-נוחות?

עסק שלם בטביל תאנה אחת

בפרשת ביכורים מלמדת אותנו את הדרך לשמחה, אומרת התורה: ראית תאנה שהתחילה להתבשל, תקשור אותה בגמי ותקדש אותה בקדושת ביכורים. ואחר כך, כשזה בשל, אתה עוזב את כל עיסוקיך וענייניך ומצטרף לעוד קבוצה גדולה שגם הם

ה' היה בשואה!!!

מורי ורבותי היה לי דוד שעבר את השואה, קראו לו רבי אליהו רייזמן ז"ל, והוא סיפר לי: "עברתי את הגיהנום של החיים. מיד אחרי היותי בר מצוה הלכתי ללמוד בישיבת פאפא. לשם הגיעו הגרמנים והיו מעבירים אותנו עבודת פרך. הייתי ילד בר מצוה, התמודדתי לבד, תבין איזה קושי עברתי! אחר כך לקחו אותנו לאושוויץ, שם ראיתי את הקב"ה הולך איתי יד ביד. עברנו ליד מנגלה, לא ידעתי מי הוא, שמעתי אדם שצורח 'לינקס' – כלומר שמאלה, ורעכטס' – ימינה. אני עומד לידו, הוא שואל אותי בצרחות: 'זיפיל יאר ביסטו?' – כלומר בן כמה אתה? לא הבנתי מה זה משנה לו. ואז, כביכול, קול לוחש לי באוזן: 'תגיד שש עשרה, תגיד שש עשרה'. אמרתי: שש עשרה. טוב, רעכטס, ימינה. כל הסיפור הזה היה מוזר בעיניי, רק אחר כך הבנתי שבכך ניצלתי. אם הייתי אומר את האמת, הייתי נשלח לתאי הגזים רח"ל. לא היה לי הרבה זמן לחשוב".

חיי היומיום במחנה העבודה ותלאותיו

"העבודה בגטו הייתה משחק ילדים לעומת המחנה. תאר לעצמך: כל יום קימה בארבע לפנות בוקר, הליכת קילומטרים רבים ברגל, 'ארוחת בוקר' ספל מים חמים, ארוחת צהרים מרק עם כמה עשבים, וארוחת ערב – כיכר לחם לשניים עשר אנשים. וכל היום אתה צריך לסחוב משקל עצום ולהעלותו להר; מי שנפל היה חוטף מכות רצח, סבל איום ונורא. פעם אחת עמד לידי הרבי מקלויזנבורג, הוא היה נראה בעל גוף מוצק מאוד, אבל הוא לא הצליח לסחוב את המשקל העודף ונפל. הוא חטף כאלה מכות, כולנו היינו בטוחים שהוא מת, אבל פתאום הוא התחיל להתרומם. צעקנו: 'הוא חי!'. זו הייתה הפתעה גדולה. תבין איזה סבל פיזי ונפשי עברנו שם".

מעשה בתפוחי אדמה רקובים

ואז דוד שלי אומר לי: "אני רוצה לספר לך סיפור שעד היום השאיר בי רושם. אתה יודע, כל הזמן חשבנו על דבר אחד, והוא פרוסת לחם; זה היה החלום הכי מתוק של כל אחד ואחד מאתנו. יום אחד אני וחברי מצאנו מטמון אדיר – תפוחי אדמה רקובים! אתה מבין? רקדנו מאושר. הצלחנו להבריח אותם למקום העבודה, ושם אכלנו בחשאי מבלי שהגרמני יתפוס אותנו. רבותי, כשהוא מספר לי זאת, אני רואה את הפנים שלו – הם פשוט מוארות! והוא אומר לי: 'אוי, זה היה כזה זיס! אתה לא מבין, כזה דבר מתוק כמו ששלח לי אז ה' לא טעמתי בחיים שלי. עד היום הטעם המתוק של תפוחי האדמה הללו בפה שלי. אני עד היום לא גומר להודות לקב"ה על הטוב שעשה עמי, אז ששלח לי כאלה תפוחי אדמה רקובים אבל מתוקים".

לשאול אותך, בקבורה שמנו לב לתופעה מאוד מעניינת. הרי הרגל הכרותה של אביך הובאה לקבורה חמש שנים לפני פטירתו, והיא היתה קבורה בחלקה בתוך קופסא. אני נוכחתי לראות כיצד החברא קדישא מוציא את הרגל הכרותה מתוך הקופסא ומניח אותה בתוך החלקה, ושמותי לב שהרגל היתה כבדה, שלמה, ומעניינת! הרי עברו מאז חמש שנים, איך היא נשארה שלמה, טריה וכבדה כמו שעכשיו ממש כרתו אותה? יש לך הסבר? כשאני גומר לשאול, אני שומע את ר' מנחם בער בוכה. אמרתי לו: מה קרה? אמר לי: אני רוצה לספר לך, כאשר עמדו לכרות את הרגל, אבי ביקש מהרופאים שימתניו בכריתה, ואז הוא ביקש ממני שאקח מונית מניו יורק לפלטבוש ויביא את המגבת מהר לבית חולים. לא הבנתי למה הוא צריך את המגבת, וכשהגעתי אמר לי אבא: תעטוף את הרגל מכל הצדדים עם המגבת לקצת זמן, ורק אחר כך כרתו את הרגל. עכשיו אני מבין היטב מה עשתה המגבת לרגל.

בואו ונתרגש

רבותי, אני רוצה לשאול כל אחד לחוד: בואו ונניח שלאחד מצאצאי החפץ חיים יש כזאת "שמעטא" סגולית, ומכולם הוא בוחר לתת לך ורק לך, הלוא רמת הריגוש שלך תגיע לשיאים. אומרת התורה: "ולקחת מראשית פרי האדמה אשר תביא מארצך", הכוונה שהקב"ה כביכול ירד משמי שמים, צמצם את אורו, והפעיל מערכות ענקיות כמו שמש, ירח, אוויר, אדמה, גשם, חמצן ופחמן, בשביל לייצר לך בהשגחתו הפרטית המדויקת תאנה טעימה, מריחה, מוניה ומשביעה, בשביל שלך יהיה לאכול משהו טעים ומזין. במקביל, הוא ברא לך מערכת עיכול ומערכת בליעה וטעם, כדי שלך יהיה טעים ומזין. כמו כן, הוא הוציא אותך ממצרים כדי שתוכל לברך ולהודות לו כמו יהודי. ואז, חוץ ממה שתרגיש מיוחד במינו שאתה מחובר אליו, עוד תקבל שכר של נצח נצחים. הוא גם הכניס אותך לארץ ישראל, כדי שהתאנה תטעין אותך מקדושת ארץ ישראל. זה מרגש! אלא שהיצה"ר מכהה רגשות, ואנו רואים זאת כמובן מאליו.

צעדת ההתרגשות

אומרת התורה: אני רוצה שתתרגש, ולכן תיקח את התאנה הבודדה הזאת, תעלה איתה לירושלים בקול המון חוגג, מתוך שירים וריקודים, שירי הודאה ושמחה. לא על משכורת שמנה או הצלחה כבירה, אלא על תאנה שהבשילה. ושם תגיד לקב"ה: באתי להודות לך בביתך, להגיד לך תודה על התאנה שאמנם בשוק היא שווה פחות מפרוטה, אבל באמת היא שווה מיליארדים וערכה לא יסולא בפז. ולכן אני צענתי, פזזתי, רקדתי ושרתי, כי כשנותנים לי כל כך הרבה, אינני מושחת וכפוי טובה כמו ארמי אובד אבי, שבא יעקב לביתו, העשירו והצליחו לאין הכר, ובמקום להכיר טובה הוא רודף אותו בעשרות רמאויות ונוכליות, וכשיעקב בורח הוא מחפש להורגו באכזריות ולעקור את הכל. ואחר כך, כשנפגש עם יעקב, הוא מוציא מבלי להתבלבל משפט מסליד: "הבנים בני, הבנות בנותי, והצאן צאני, וכל אשר אתה רואה לי הוא". אלא אני מכיר בשפע שנתת לי, ואני מתרגש ממנה ונותן את עצמי למי שהביא לי אותה, ולכן אמרו הלויים: "ארוממך ה' כי דליתני".

אהבת ה' אלי באלפי פרטים

כל דבר טוב שיש לנו, אנו צריכים להפעיל את רגש ההתלהבות. מערכות הגוף שלי עובדות, כמה ניסים מתרחשים בהם בכל רגע! הניסים הללו הם לא כלליים, הם מכוונים בהשגחה ברורה ומדויקת מאהבת ה' אלי, עובדה שיש כאלה שהמערכות אצלם חורקות ואלו אצלי עובדות. כל מכשיר חשמלי שמשמש אותי, אני מחזיק אותו ביד ואומר: מאות פועלים עבדו על חלקי המכשיר הזה, יערות נכרתו, ספינות נסעו, מטוסים טסו, מערכת חובקת עולם, והכל היה מיוחד

מביאים את הפירות הבשלים שלהם. אתה הולך לעיר שבה גר ראש המעמד, אתה לך ברחוב, ובבוקר אתה צועד יחד עם כולם. אתם לוקחים שור בשותפות לקרבן, ולחביבות המצוה את הקרניים שלו אתם מצפים בזרה. איש שיועד לנגן בחליל מנגן לפניכם, וכל הדרך קורא בקול שמחתי באומרים לי בית ה' נלך. בדרך מצטרפים אליכם עוד אנשים עם בכוריהם, וכולם צוהלים, ששים, שרים ושמחים. קרוב לירושלים מעטרים את הסלים עם פירות רבים ויפים, וכשמגיעים לירושלים הכהנים והגזברים יוצאים לקראתכם, וכל בעלי אומניות שבירושלים עוצרים ממלאכתם. הגעת לבית המקדש, אתה נוטל את הסל של הפירות על כתפך אפילו אתה מלך, ומביא לכהנים. וכשהלויים רואים אותך הם מתחילים לשיר: ארוממך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי. כל זה בשביל תאנה אחת? וזה פלא, וכי בשביל תאנה אחת עושים כזה טראסק, ועוד על הבאת כמה פירות צריכים הלויים לומר ארוממך ה' כי דליתני? זה פלא.

מעשה "בשמעטא" מופלאה

רבותי, אני רוצה לענות על השאלה, אך קודם לפתוח בסיפור ששמעתי מהרב שמעון יוסף מלר. לחפץ חיים היה אחיין בשם רבי חיים יצחק פופקו שהיה גר בארה"ב, והעיד עליו רבי מרדכי צוקרמן שהוא היה האיש הכי קרוב לחפץ חיים. חמש שנים לפני פטירתו כרתו לו רגל, ואז הוא קנה חלקת קבורה בהר הזיתים ושלח את הרגל הכרותה לקבורה שם. כשהוא נפטר, הביאו אותו לקבורה בחלקתו שבהר הזיתים יחד עם הרגל הכרותה. סיפר לי הרב מלר: היות ואני הכרתי אותו היטב, אני ורבי מרדכי צוקרמן שהיה ידידו הטוב עוד מראדק, זיהינו אותו לפני קבורתו. עכשיו תשמע סיפור מבהיל: הבנים נשארו בארה"ב, ועל כן בשבעה התקשרתי לבנו ר' מנחם בער לנחם. ר' מנחם בער אומר לי: הקדמת אותי, רציני להתקשר אליך. שאלתי אותו למה, ואז הוא סיפר לי סיפור מדהים: אבא שלי הביא מהמלחמה מזוודה מלאה מכתבים נדירים מהחפץ חיים ומר' חיים עוזר. בין המכתבים היתה זרוקה שם שמעטא גדולה ישנה, לא הבנתי אף פעם מה היא עושה שם. יום אחד סדרתי את המזוודה, החלטתי שאני זורק את השמעטא לפח. אבא שלי ראה אותי לוקח אותה, שאל אותי להיכן, אמרתי לו לפח. הוא צוהל, אמר לי: השתגעתי? השמעטא הזאת יותר חשובה ויותר יקרה מכל המכתבים הנדירים של החפץ חיים! אמרתי לו: מה יש בשמעטא הזאת? אמר לי: אני אבספר לך מה שלא ספרתי לאף אחד.

החפץ חיים נפטר לפנות בוקר, החברא קדישא בקשו מבחורים שיבואו לבזוז בטהרה. אני שהייתי אחיינו ומקורבו מיד באתי, זה היה רגע קשה, מורי ורבי שזכר מת ואני לידו. אחרי שנגמרה הטהרה לקחתי את המגבת שהחברא קדישא נגבו אותו ושמרתי אותו בתוך המזוודה. אתה מבין? זה לא שמעטא, זה המגבת שאיתה נגבו את החפץ חיים אחרי הטהרה. ואז אבא שלי הוסיף משפט: כשאני אסתלק מהעולם אני מבקש ממך שתקבור אותי יחד עם המגבת. אמרתי לו: בטח. מאז כל כמה חודשים הוא שאל אותי: מנחם בער, אתה זוכר את המגבת? אל תשכח, זה חשוב לי מאוד. והנה כשעשו את הטהרה לאבא שלי, בקשתי מהחברא קדישא שאני רוצה להיות לבד עם אבא. הם הסכימו ויצאו, ואז פתחתי את התכריכים ועטפתי את הגוף שלו במגבת הזאת וסגרתי את התכריכים. לא עזבתי את גופת אבי עד שראיתי שמכניסים אותה לארון, ועד שהארון נכנס למטוס כדי להיות בטוח ששום דבר לא השתנה. והיות ואתה זיהית את אבי, אם כן היית בפתחת הארון, רציני לוודא שאף אחד לא נגע במגבת. אמרתי לו: תהיה רגוע ואל תדאג, אף אחד לא נגע במגבת.

הרגל נשארה שלמה

ואז אמרתי לו: ר' מנחם בער, אם כבר אנו מדברים, רציני

בשביבו כדי שאני אוכל ליהנות. כל דבר שיש לנו, עבדו על זה רבים בשבילנו. כשאנו מתלהבים ומבינים על מה יש להתלהב, אז זה מרגש.

היצר מיוחד מרגשות התורה

האנו מבלבל לנו את הראש: ממה אתה מתלהב? יש לכולם! עוזב, זו הנורמה. עוזב, לאחרים יש דברים הרבה יותר טובים. כל אלה הן סיסמאותיו של היצר. דרך זו אכן מפחידה אותו מאוד; האדם שחי בתורה והודאה מלחין אותו מאוד, הוא יודע שההודאה האמיתית של האדם מביאה אותו לכניעה מוחלטת, הוא מרגיש בידיים של אבא אוהב, הוא מקבל מה' אהבה ונותן בחזרה, הוא חי בביטחון מלא ובשמחת חיבור אמיתי. ההודאה האמיתית מנטרלת דיכאויות ורוממים עצמיים, היא מביאה שמחת מצוות מתוך חיבור אמיתי. על אדם כזה אין צורך לאיים ב"אם לא תשמע בקול ה' אלוקיך ובאו עליך כל הקללות האלה והשיגור", משום שהוא שמח לעשות את המצוות. ההודאה מחזקת לו מאוד את כוח התפילה, הוא מרגיש עד כמה הקב"ה גדול ורחמן, הלב שלו עד כמה הוא מעניק לנו כל רגע בלי סוף, ולכן הוא מסוגל לבקש על הכל מכל הלב מבלי לחשוש ולפחד, ובכך הוא מקיים את תכלית הבריאה.

כל הצרות של כלל ישראל נבעו מכפיית טובה

ולכן, בכל הכוח מתאמץ היצר להכחות את הרגשות החיוביים עם כל מיני תירוצים ומחשבות דמיוניות היושבות על פחד, שליטה וכו'. הוא מנפח את האגו ולא נותן לשחרר ולהמתין בציפייה ובתפילה, כביכול "אין ה' בארץ", וממילא רגשות התורה נעלמות ובמקומן יש מחשבות של שליטה. אומר הקב"ה: אם אתה חושב שאתה בעל הבית, אני לא שם, תסתדר לבד. איך כותב המורה? אסור לעשות טובה למי שאינו מכיר בטובה. לזה היצר מוכח. בהסתכלות הצרה והשלילית מתוך כפיית הטוב, הצליח השטן לחולל את כל הצרות של כלל ישראל: בכך הוא גרם לחטא העגל – "מתאוננים ומתאווים", ולחטא המרגלים – והמשפט "אתם בכיתם בכיה של חיים, אתם תבכו בכיה לדורות" מתנוסס על שמו. ומרובה מידה טובה: ככל שמתחברים בכל דבר לטוב של הבורא, כך הטוב מתחבר אלינו.

גדולי האומה רואים את הטוב בכל מיצב

לכן אנו רואים בגדולי האומה בכל הדורות כמה התאמצו להכיר בטוב ולחפש אותו בכל דבר, גם בדברים שחיצוניים אינם נראים טוב. הם עשו זאת הן בקשרים אישיים והן בקשר עם הבורא. הנה אמרו חז"ל: מי שכופר בטובת חברו, ממנה הוא בא לכפור בטובתו של מקום. מרובה מידה טובה: המכיר בטובת חברו ומודה לו על כך, על אחת כמה וכמה שממנו ילמד להכיר בטובת המקום. ניקח דוגמא מאברהם אבינו: עוד בטרם קיבל את מערת המכפלה, רק הובטח לו הבטחה כללית מבני חת "איש ממנו את קברו לא יכלה ממך מקבר מתן" כבר הוא רואה: הנה בני חת מעוניינים לתת לי, אני רואה בזה את הטובה של ה'. כמו כן, אנו רואים אצל אליעזר כשרבקה אומרת לו: "גם תבן וגם מספוא רב עמנו גם מקום ללון וכו'", הנה האשה אשר הוכחת לעבדך, ויקוד האיש וישתחו. רגע, אבל עדיין לא יישמת את שליחותך, עדיין רבקה לא אצלך, אתה הרי יודע שכוחות הסט"א לא יותירו כל כך מהר על רבקה – על מה אתה מודה? התשובה: נכון, אבל את תחילת הישועה ראיתי, זה כבר סיבה להודות ולהתחבר לטוב.

מבטו של יוסף הצדיק: מציאת הטוב גם במכירה הקשה

בואו ניקח דוגמא מיוסף: האחים חיפשו להרוג אותו ומכרו אותו באכזריות. אחרי שנים רבות שהיה גר בארץ ניכר, מנוכר מאביו וממשפחתו, כשהוא נפגש עמם לא רק שאינו נוקם בהם, אלא אף מוצא את הטוב בהם ואומר: המכירה שלכם אותי היתה לטובה, כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם. איך הוא מצליח להגיד להם משפט כזה? התשובה: הוא מחפש לחיות את הטוב של הקב"ה בכל מצב

ובכל עניין. ניקח דוגמא מראובן: יוסף מכיר בו כאחד השבטים למרות מעשיו בבלבול יצועי אביו באומרו "אחד עשר כוכבים משתחווים לי", אפילו שיוסף לא התכוון לזה, ראובן בא להכיר לו טובה ומתאמץ להצילו, ובכך הוא מתחבר לטוב של הבורא שלא הוציא מהשבטים.

אדם הראשון מכפיית טובה להכרה בטובה

בואו ניקח דוגמא מאדם הראשון: הקב"ה שואל אותו למה אכלת מעץ הדעת, הוא מפיל על האשה: "האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואכל". והנה זאת אמת, אך חז"ל הגדירוהו ככפי טובה, כי אמנם נקודתית היא האכילה אותו מעץ הדעת ויש אומרים אף הכריחה אותו לאכול, אך לא היה לו לכפור בכל הטוב שבה כמו שהיה נשמע מדבריו, ויש אומרים שמלכתחילה לא הודה על הטוב שבה ובגלל זה נגרם לו ממנה מכשול. אמנם אדם הראשון מיד אחר כך בא לתקן חטאו, אם בתחילה היתה שמה אשה כי מאיש לוקחה זאת, כלומר כל כוחה הוא ממנו, מעתה היא חוה אם כל חי – יש בה טוב שאין בו, היא מביאה חיים לעולם. ואמרו רבותינו: "זכה – עזרתו", האדם שמזכך את עצמו ומחפש באשתו את הטוב של הבורא, אז הוא זוכה שתהיה עזרתו, ואם אינו מזכך את עצמו ואינו מתאמץ והוא נשאב אחרי השלילה, אז היא "מנגדתו" ויש לו בעיות בשלום בית.

ראיית הטוב אצל רבי בן ציון אבא שאול

סיפר לי ר' דוד אוחנה: שמשתי את רבי בן ציון אבא שאול. אחרי שקיבל שיתוק, להכניס את הרב לאוטו וכן להוציא אותו היה לוקח לי לפחות חצי שעה. פעם אחת, אחרי שכבר הכנסתי את הרב לאוטו, אשתו של הרב צעקה לו: בן ציון, תראה איזה חתולה ראיתי, חצי שחור וחצי לבן, בחיים לא ראיתי כזאת חתולה, אתה חייב לראות! הרב שמע זאת, הוא אמר לי: תוציא אותי מהאוטו, אני רוצה לראות את החתולה! כלומר, חצי שעה של עבודה ואחר כך עוד חצי שעה להחזירו, והכל בשביל החתולה. כמובן אחרי חצי שעה החתולה כבר לא היתה שם, אבל מזה למדתי כמה רבי בן ציון ראה בה טוב, עד כדי כך שהיה מוכן להתאמץ בשביל לשמח אותה על דבר כזה זוטא. יום אחד הזדמנתי לבית דודי זקני, שם פגשתי את הרב פרלין, אחיינו של רבי בן ציון, ואז סיפר לנו כך: טפלתי בדודי רבי בן ציון אבא שאול בזמן מחלתו, ואשתו הביאה לו לאכול סלט קטן עם כוסברה ויירי כסף עטוף עם שניצל, היא האכילה אותה במסירות באכפתיות אמיתית. אמרתי לו: דוד, זכית באשת חיל, תראה איך היא הביאה לך אוכל כמו במלון רמדה, איך היא דואגת לך! אומרת לי אשתו: מה אתה מדבר שטויות? מה שאני נותנת לו זה כאין וכאפס ממה שהוא נתן לי. אתה יודע, שנים אחרי החתונה היינו עניים, לא היה לנו מה לאכול, כל הזהב והתכשיטים שרציתי הוא קנה לי, פשוט לקח הלוואות והביא לי, העיקר כדי שאהיה שמחה. אז הבנתי מה זה "זכה עזרתו".

רב ורבי חייא גם בהצקות הם רואים את הטוב

בואו ונראה את רב ורבי חייא, שנשיותיהם היו רעות והציקו להם. הגמרא מספרת שכשרב היה מבקש מאשתו אוכל, היא היתה מבשלת לו בכוונה דבר אחר. הם לא ויתרו, וגם בהם ראו את הטוב ואמרו: לא דיין שמגדלות את בנינו לתורה, עוד מצילות אותנו מן החטא. הם לא סתם אמרו זאת, הם כל כך התחברו לנקודות הטובות שבהם, עד שכבר לא הפריע להם כל ההצקות שלהן. ואנו רואים איך הקב"ה שילם להם כגמולם: לרבי חייא נולדו שני בנים, יהודה וחנניה, ועליהם אמר אליהו: רבי חייא ובנים גדולים הם כמו אברהם יצחק ויעקב, ואף רב זכה לבנים וחתנים גדולי עולם.

סיפור ההצלחה המופלא באמריקה

רבותי, אני רוצה לספר לכם סיפור: יש רבים שחושבים שהוא משל ואינו אמיתי, אך האמת הוא סיפור אמיתי. שמעתי אותו מיהודי

והקלטות, איך הוא מכחיש את הכל? לתדהמתי, השופט משתף איתו פעולה ומכריז: רבותי, זה לא פעם ראשונה שהמשטרה מביאה אנשים לבית משפט ומתברר שהכל שקר אחד גדול, המשטרה סתם תופרת תיקים לאנשים חפים מפשע, הם נטפלים לאנשים תמימים לשווא, לי כבר אין אמון במשטרה ולכן אני סוגר את התיק! השופט יצא מהאולם, הייתי מסומר למקומי, לא ידעתי זה מציאות או דמיון.

הדוד והאחיין רקחו מרקחת

אז ניגש אלי הסטאז'ר: אתה בטח תמה מה קרה כאן, אסביר לך: תראה, השופט הוא דוד שלי, הוא זה שדחף אותי למקצוע עריכת דין, הוא תמיד אמר לי "אני אעזור לך". הנה, באתי לייצג אותך, אני רואה שדוד שלי הוא השופט. הייתי המום, ניגשתי אליו ואמרתי לו: תראה, אתה הרי רוצה לעזור לי להתקדם, כעת, יש הזדמנות פז! אם אתה מזכה אותי, מאחר וזה אחד התיקים המדוברים ביותר בארה"ב, המניות שלי עולות ברגע אחד והקריירה שלי מובטחת לצמיתות. הדוד שלי אמר לי: אבל מה אני אגיד, הרי יש הסרעות וכו'? אמרתי לו: בוא ונגיד שהמשטרה סתם נתפלת לאנשים חסרי ישע וגונבת אותם וכו'. וכך הווה. משם הלכתי לרבי מסקליע להודות לו, ואז הוא אמר לי: זה לא אני, זה הקב"ה, הוא עשה לך טובה, לך תעשה לו גם אתה טובה, לך תנקה תפילין ותבטיח לי שאתה מניח אותם מדי יום ביומו. אמרתי: אני מבטיח. הלכתי לחנות של תשמישי קדושה לקנות תפילין, בעל הבית הבין את המצב שלי והוא חיבר אותי עם ישיבה לבעלי תשובה, וחזרתי בתשובה שלמה.

כשאתה רואה טוב רואים כך טוב

רבותי, אנו פחות משבועיים עומדים למשפט לא פשוט! עברנו שנה לא פשוטה, מאזעקות וטילים עד מיתות משוונות. המקורגים עובדים קשה להוכיח לקב"ה על אי-רצינותנו, על העבודה החסרה, על התפילות הלא מושלמות שלנו וכו', ובכך הם רוצים לקלקל לנו. כל אחד רוצה ייצוג טוב, כל אחד רוצה שהשופט יצא מגדרו עבורו ויסיר את טענות המקורגים ויכתוב אותנו לחיים טובים בספרם של צדיקים גמורים, ובפרט שהוא דוד שלנו, כמש"כ "אני לדודי ודודי לי". איך עושים את זה? תשמעו עצה מדברי חז"ל על הפסוק "ישא ה' פניו אליך": שואלים חז"ל, הרי כתוב שה' לא נושא פנים ולא לוקח שוחד? אמר הקב"ה: אני כתבתי בתורתך "ואכלת ושבעת וברכת", שחיוב ברכת המזון הוא רק כשיש שביעה, והם מחמירים עד כזית ועד כביצה, וכי לא אשא פנים לישראל? מסבירים רבותינו: מה שמחמירים עד כזית ועד כביצה הוא לא סתם איזה חומרא, אלא הם אומרים: אמנם כדי לברך מהתורה אני צריך להיות שבע, אבל אני באמת שבע גם כשיש לי רק כזית! כי כשאני מתבונן בחסד של הבורא אלי בכזית הזאת, אני כל כך מתרומם ומודה שזה פשוט משיבוע אותי. אומר הקב"ה: אם הוא שבע משיעור קטן כמו כזית, אז אני אוהה שבע גם כן מהדברים שלו, אפילו שהם חסרים הרבה ולגמרי בלתי מושלמים. אם הוא מחפש לראות הטוב שבי ומודה לי גם בדברים שהם בלתי נעימים ונוחים לו, גם אני אחפש לראות את הטוב שבו, גם במקרים שהמעשים שלו הם בלתי נעימים לי לגמרי. הוא בכל מצב רואה אותי כזכות – אף אני שופט אותו לזכות ואחתום אותו בספרם של צדיקים גמורים.

ת"ח שמוסר שיעור דף היומי בירושלים לבעלי תשובה. פעם אחת, כשערכו סיום, הוא ביקש שכל אחד יספר את סיפורו האישי. קם אחד וסיפר את סיפור חייו, סיפור מרעיש ומטלטל, אך הוסיף ואמר: אני מבקש שלא תפרסמו את שמי, כי אפילו ילדי אינם יודעים מעברי זה כלום. וכך סיפר: הייתי בארה"ב בשנות החמישים, לא היה לי קשר ליהדות בכלום. לא רק זה, הייתי סוחר בדברים אסורים, אחד הכרישים הגדולים בארה"ב. המשטרה ניסתה לתפוס אותי במשך תקופה ארוכה מאוד ולא הצליחה, עד שפשוט שמו לי פתיון. השוטרים שיחקו משחק תמים כאילו הם סוחרים גדולים שבאים לקנות סחורה על מנת למכור, ואני נפילתי בפח, ניהלתי איתם משא ומתן ולא ידעתי שאני מוקלט ומוסרט. זה נודע לי רק כשבאו לעצור אותי. שוחררתי בערבות, ידעתי שלפי הנהלים החמורים של ארה"ב על עבירות כמו שלי יושבים בכלא שנים ארוכות, ובטח אני הולך לבלות את חיי בכלא. חיפשתי עו"ד שיגן עלי, המליצו לי על עו"ד מומחה במשפטים כמו שלי. באתי אליו, אחרי שקרא את התיק אמר לי: עזוב, אין סיכוי, אולי אצליח להפחית לך בכמה שנים אך לא מעבר לזה.

הפתעה באולם בית המשפט

יצאתי ממנו מבוהל ומטושטש, והלכתי להיכן שנשאו אותי רגלי. פתאום אני מוצא את עצמי בשכונת היהודים שהייתה לא רחוק מביתו של העו"ד. נכנסתי לבית קפה קטן והתיישבתי על יד השולחן והזמנתי כוס קפה. שתיתי את הקפה כשאני נאנח באנחות כבדות, ישב מולי יהודי והסתכל עלי, ואז הוא שואל אותי: למה אתה נאנח כל כך ובכלל למה אתה כל כך עצוב ומדוכא? אמרתי לו: אם לך היו את הבעיות שלי, גם אתה היית עצוב ומדוכא. לפתע הוא מרים את השרול, אני רואה מספר שחקוק על זרועו, הוא מראה לי את המספר ואומר לי: יש לי את כל הסיבות להיות עצוב ומדוכא, אבל אני שמח, אז לך אין שום תירוץ! הלב שלי נפתח והתחלתי לספר לו, ואז הוא אמר לי: תראה, לא רחוק מכאן גר יהודי קדוש בשם הרבי מסקליע, הרבה אנשים נושעו על ידו, בוא ונלך אליו. הלכתי איתו יחד וסיפתי לרבי את כל הסיפור, ואז הוא אומר לי: העו"ד ששכרת לא יגיע למשפט, אבל אל תדאג, הכל יהיה בסדר. אני התעצבנתי, מאיפה הוא מחליט כאלה דברים? אפילו כעסתי עליו, חזרתי הביתה ושכחתי מכל הסיפור. יום המשפט הגיע, הדיון הראשון בתיק. אני במתח, אני נמצא באולם בית המשפט ומחכה לעו"ד שעדיין לא הגיע. כמה דקות לפני שמתחילים הדיונים, אני רואה מישהו ניגש אלי ואומר לי כך: העו"ד לא יוכל להגיע, כשאתה קבעת איתו הוא כבר היה תפוס למשהו אחר, רק אחר כך הוא שם לב לזה, הוא מאוד מתנצל ולכן הוא שלח אותי. אמנם אין לי תעודה, אני בסה"כ הסטאז'ר שלו, כלומר אצלו אני לומד את המקצוע. אם תרצה שאייצג אותך לפי מה שאני יודע, אתה מוזמן, ואם לא אז אני הולך. לא היתה לי ברירה, זה עדיף מכלום. המשפט התחיל, התובע אמר את התביעה, ואז השופט שואל את הסטאז'ר: מה יש לך להגיד? עונה הסטאז'ר: כל הסיפור הזה הוא מבויים, המצאות מרושעות של המשטרה, אין להאמין להם, הכל שקר! כשהוא אמר את זה, חשבת: מה, הוא נורמלי? הרי למשטרה יש עדויות

להצלחת משפחת התורה

ולעילוי נשמת

הרה"ח ר' אברהם יהודה בהרה"ח ר' פנחס ז"ל

תנצב"ה

בענין שיעורי הרב שליט"א ולהנצחות ניתן לפנות לטל: 0504168717

להערות והארות, ולקבלת העלון במייל, בכתובת: B41687@gmail.com

ניתן לשמוע את השיעורים והדרשות בקול הלשון: 0733718820

אופק חדרה

הדלקת הנר	ציאת שבת	רבינו תם
18:32	19:37	20:17
לוח מקומי		
18:42	19:32	20:18
אור החיים		

הבחור היה נסער - אלף שקל בגלל רגע של חוסר שימת לב. הוא תחב את הדו"ח בכיסו והמשיך בדרכו. ואז החליט לשמוע את המשך השיחה של הרב רוזנבלום.

ומה הוא שומע? אמר הרב רוזנבלום: אם אדם הולך ברחוב ומגיע בריון ונותן לו אגרוף ושובר לו שן, המזיק חייב לשלם לו על חמישה דברים: נזק, צער, ריפוי, שבת ובושת. ואם היה זה אדון שהיכה את עבדו והפיל לו שן, הדין הוא שהעבד יוצא לחרות. ומדוע? מה זה משנה מי המכה?

אלא - אמר הרב רוזנבלום - כשאדם מקבל דו"ח משוטט, הוא מתעצבן על השוטט, ולא פחות מכך כועס על עצמו שלא שם לב לשוטט... אבל אם הוא מאמין ויודע ששום דבר לא נעשה מעצמו, אלא הכל מה' אדון' - בשמיים - הוא 'יוצא לחרות' והקב"ה ישיפע עליו ברכה והצלחה.

האיש שב הביתה וסיפר לאשתו על הדו"ח מהשוטט, אשתו הקניטה אותו: "אמרתי לך לא להתעסק בטלפון באמצע נסיעה"... ואז סיפר לה על הדרשה ששמע ועל המסר של ה'יצאה לחרות' של מי שיודע שהמכה באה מה' אדון'. אמרה לו: איך יוצאים לחרות? מאיפה נשגי עכשיו אלף שקל מיותרים?...

חלפו הימים. כעבור זמן העניקה הנהלת המאפיה לעובדים כרטיס טיסה לקברי צדיקים באוקראינה. הוא טס עם חבריו לאוקראינה. בבוקר הם הגיעו למז'יבוז' לבית הכנסת של הבעל שם טוב. הם ניגשו להתפלל תפילת שחרית. הבחור התיישב בית הכנסת ופתח סידור, והנה הוא רואה בתוך הסידור שטר של מאה דולר.

הוא הבחין שהשטר לא נפל מהעץ... כנראה איזה נדיב החליט לתרום בצורה מקורית, ונעשה זאת על ידי הטמנת שטר כסף בתוך הסידור, והמתפלל שימצא אותו - יזכה בו. כשכולם סיימו את התפילה ויצאו החוצה להצטלם ולפטפט, הוא נשאר במקומו כדי לקרוא תהילים. הוא פתח את ספר התהילים והנה גם שם מצא שטר של מאה דולר. הוא דפדף בדפי הספר, אולי יש עוד, אך לא מצא...

חשב בליבו: אם הקב"ה עזר לי שאמצא כסף גם בסידור וגם בתהילים, אשב ללמוד. וכך, כשכולם הלכו לארוחת בוקר, הוא לקח גמרא ופתח אותה, ומה הוא מצא בתוכה? כמובן, שטר של מאה דולר... הוא קרא לחבריו וסיפר להם בהתרגשות על התגלית. אמר להם: "אנחנו לא ממששים בדרכנו עד שנשרוק את כל הסידורים והספרים שבבית הכנסת ונמצא את כל השטרות שהוטמנו בהם"... הם החלו לעבור על כל הספרים, סרקו ספר אחר ספר, דיפדפו בכל הדפים, מתחילה ועד סוף, אך לאזכבתם לא מצאו שום שטר. הסתבר שהנדיב הטמין בסך הכל שלושה שטרות של מאה דולר, ואת שלושתם מצא הבחור, ב'אקראי' כביכול.

ואז הבהירה בו המחשבה: שלוש מאות דולר הם שווי ערך לאלף שקל! הבחור סיפר לחבריו בהתרגשות: "קיבלתי דו"ח של אלף שקל על כך שהפסקתי מלימוד התורה בשביל פטפט עם חבר. ידעתי שהכל משמים, ואז הקב"ה החזיר לי את הסכום הזה כשהתיישבתי להתפלל, לקרוא תהילים וללמוד. כשכולם הלכו להצטלם ולפטפט, אני קראתי פרקי תהילים ולמדתי תורה, והקב"ה הוציא אותי לחרות!". באחת השנים, בליל ראש השנה, חזר חכם שלום כהן זצ"ל לביתו, ומצא שכל הנרות שהדליק לראש השנה כבו! לפעמים קורה שר אחד נכבה, אבל בביתו כבו כל הנרות. בני הבית הסתכלו זה על זה בזעזוע נורא. נשמתם כמעט פרחת, שהרי "נר ה' נשמת אדם", ומי יודע איזה סימן נורא יש בכך על כל השנה החדשה!

רק חכם שלום נותר רגוע. הוא אמר: "ביום טוב מותר להעביר מאש לאש, וכך להעלות אש בנרות". בכל הנרות הועלתה האש מחדש. בא חכם שלום לעשות קידוש, ותפס את הגביע בראשי האצבעות, כמנהג המקובלים, אבל הגביע נפל. היין נשפך, והמפה הלבנה הוכתמה.

בני המשפחה נתקפו הלם. הם חששו שאולי הקב"ה אומר להם, כביכול: אני לא רוצה את הקידוש שלכם, לא רוצה את המצוות שלכם...

אבל חכם שלום נותר רגוע, ובשמחה של מצוה מזג שוב יין לגביע. הפעם עבר הקידוש בשלום. בשעת הסעודה אירעה תקלה נוספת, אבל חכם שלו אמר "ממשכים הלאה", ובאמת המשיך כאילו לא אירע דבר.

"אתם ניצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם" (כט, ט)
 "אתם ניצבים היום כולכם לפני ה'", "לפני ה'" - זו אמונה! האדם צריך לעמוד לפני ה', לחיות אמונה, לחיות את הקב"ה, לדעת שהקב"ה נמצא איתו תמיד. אם האדם יחיה עם אמונה תמידית, השכינה לא תסור ממנו והוא יזכה בדין.

פעם הגיע רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל בחברת רב נוסף אל ה'חפץ חיים' זצ"ל. רבי חיים עוזר והרב הנוסף נעמדו סמוך לחפץ חיים ושוחחו ביניהם. שאל רבי חיים עוזר את הרב שלצידו: "עם מי עומד החפץ חיים?" אמר לו: "עם כבודו". חזר רבי חיים עוזר על שאלתו: "עם מי עומד החפץ חיים?" אמר לו: "גם איתי", שאל בשלישית: "עם מי עומד החפץ חיים?" הרב הבין שאינו יורד לסוף דעתו של רבי חיים עוזר ושאל: "עם מי?" אמר לו רבי חיים עוזר: "עם הקב"ה! החפץ חיים לעולם אינו עומד לבד. להיכן שהוא הולך, הוא לוקח את הקב"ה איתו".

אדם שמתחזק באמונה - מצליח. מובא ב"ספר המידות": תופעה רוחנית בעולם, שאדם מאבד חפצים יקרי ערך ונגרמת לו מכך עוגמת נפש רבה. מדוע זה קורה? כשיש לאדם חיסרון באמונה, מיד הקב"ה מעניש אותו ומאבד לו חפץ יקר, כדי להראות לו: אפילו על החפצים שלך אינך שולט!

ישנה סגולה ידועה המובאת בספרים, למציאת אבדה, לומר את לשון המדרש (בראשית רבה נג, יד): "אמר רבי בנימין: הכל בחזקת סומין עד שהקב"ה מאיר את עיניהם, נלמד מהפסוק: 'ויפקח אלוקים את עיניהם... ותלך ותמלא את החמית'". מה הכח המיוחד של סגולה זו? אלא, כאמור, האבדה נגרמה בגלל חוסר אמונה. כשהמאבד אומר שאנו סומין והקב"ה פוקח לנו את העיניים - הרי באותו רגע הוא התחזק באמונה, ובכך תיקן את הפגם שגרם לאבדה, וכשתוקן הפגם - כבר אין מקום לאבדה, וממילא הוא מוצא אותה מיד כי לכל מקום צריך לקחת את הקב"ה.

רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל סיפר: כשהרב אורי זוהר חזר בתשובה, אמרו לו החברים שלו: "לפני שאתה עוזב אותנו תספר לנו בדיחה אחרונה, בדיחת פרידה". והוא סיפר: שני דתיים נסעו על אופנוע. עמד שם שוטר שהיה שונא דת, שונא דתיים וחיפש לתת להם דו"ח. הוא עצר אותם: "רישיונות, בבקשה".

בדק את הרישיונות והכל בסדר... "נסעתם במהירות מופרזת". "לא! נסענו במהירות המותרת". "לא עצרתם בעצור". "עצרנו". כל הניסיונות לתפוס אותכם במשהו - לא הצליחו. "תשמעו", אמר להם, "כמה שניסיתי לתפוס אתכם לא הלך לי".

"בוודאי שלא הצלחת", השיבו. "ה' איתנו!" "אה, ה' איתכם?", הורצנו פניו של השוטר, "אזי הייתם שלושה על האופנוע ומגיע לכם קנס!"...

מה הקידוש כאן? תראו מה שהרב פינקוס עשה מזה: יש אנשים, אמר הרב פינקוס, שנוכרים בקב"ה רק כשיש להם שמחה גדולה. היה להם בן תקוע בשידוכים וסוף כל סוף הצליחו לחתן אותו, או כשרחמנא ליצלן מגיעה צרה, ואין להם במי לבטוח, אז נזכרים בקב"ה, שאפשר להתפלל אליו ולבקש ממנו ישועה. אבל ביום יום, אני הולך רגיל, הזזתי את היד כרגיל, דיברתי, אכלתי, ישנתי - הכל בסדר. לא כל כך זוכרים אות הקב"ה.

"וידע כל פעול כי אתה פעלתו" - כל פעולה, ולו הפשוטה והשגרתית ביותר, מאת ה' היתה זאת. **"ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלוקי ישראל מלך"** - על כל נשימה ונשימה תהלל י-ה! ה' הוא שנתן לך את הכח לנשום! צריך לחיות עם הקב"ה לא רק בזמנים מיוחדים, אלא כל רגע. אם אתה חי עם הקב"ה כל רגע - הקב"ה ייתן לך סיעתא דשמיא כל רגע, מידה כנגד מידה.

מעשה בבחור אחד שעובד כמשלוחן על אופנוע במאפיה גדולה בבני ברק. הוא נמצא שעות רבות בדרכים, ומשתדל לנצל את הזמן הזה להאזין לשיעור תורה.

יום אחד הוא שמע תוך כדי נסיעה שיחה של רבי ברוך רוזנבלום. לפתע צילצל הטלפון, על הקו היה אחד מחבריו. הוא ידע שצפויה לו קצת שיחה של טבלה, אשר כמובן תהיה על חשבון ההאזנה לשיעור, אך לא היה נעים לו מחבור והוא החליט לענות לו. השניים גלשו לשיחה על דא והא. לפתע הגיח שוטר והורה לו לעצור בצד הדרך. השוטר עמד לרשום לו דו"ח על התעסקות בטלפון בזמן נסיעה. בתחילה הבחור ניסה לדבר על ליבו: "זו היתה שיחה דחופה, פיקוח נפש"... אך השוטר לא השתכנע ורשם לו דו"ח של אלף שקל.

הפכות

הכנה משבת ליום טוב שני

- טוב לקרוא בערב ר"ה בפרשת "כי תבוא" מתחילתה ועד הפסוק: **"והגר אשר בקרבך"** (י-יא) וכל הקורא פרשה זו הקב"ה מעביר כרוז ברכה ואומר, גביתי מאדם זה כל החובות ומוחל על חטאיו. (מועד לכל ח"י, יב. ב.)

- הכנה בנרות החג - טוב ונכון להכין את הנרות גם של היום השני מבעוד יום בערב שבת, ואם לא הכין יחכה למוצ"ש ויסדר את הנרות וידליק בברכה. והמחמירים לשמור ר"ת יכולים להכין מיד במוצ"ש ולהדליק כשיגיע זמן ר"ת.

- נר דולק - יש להכין נר דולק בערב שבת ל-48 שעות לפחות כדי שתהא אש דלוקה מוכנה לשימוש ביו"ט.

- הדלקת נרות - ביום הראשון (ליל שבת) מברכים: **"להדליק נר של שבת ויום טוב"** ובבילה השני (במוצ"ש) כמה דק' לאחר צאת הכוכבים יאמרו ברוך המבדיל בין קודש לקודש. וידליקו בהעברת אש מאש דולקת.

- השנה יום ראשון של ר"ה יוצא בשבת וגם אם היה יוצא בחול קדושתו חמורה יותר מהיום השני ואיסורו מדאורייתא בעוד שהיום השני חמור אף הוא אך קל ביחס ליום הראשון ואיסורו מדרבנן ולכן אסור לנו להכין מיו"ט ראשון לשני.

- הוצאת מאכלים מהמקפא - ביו"ט ראשון שחל בשבת - לדעת מרן הגר"ע יוסף יצ"ל מותר להוציא מאכלים מהמקפא לצורך יו"ט שני אפילו סמוך לשקיעת החמה על מנת שיופשרו, והמחמיר להוציאם בעוד היום גדול, תבוא עליו ברכה.

- לאחר סעודת שבת ויו"ט, ביום הראשון - אם השארת הצלחות והלכלוך על השולחן גורם לאי נעימות ופגיעה בעונג שבת ויו"ט, מותר לפנות את השולחן, ולכבד את הבית במטאטא, אך לשטוף את הצלחות והסכו"ם - אסור מדין מכין משבת ויו"ט ראשון לשני. ואם השארת הצלחות והסכו"ם גורם לצער מחמת מיאוס, מותר לשוטפם באותו היום לכתחילה!

- סידור הבית - רק במקומות שנמצאים שם אנשים כגון סלון- מטבח וכדומה, באם האי סדר מפריע - יסדרו, אך לא בחדרי השינה מדין הכנה. וכן מותר להחזיר חפץ למקומו אף שאינו עתיד להשתמש בו ואין זה בגדר הכנה אלא דרך סיום שימוש (שש"כ כ"ח ס' פט'), וכן מותר באין אפשרות אחרת לקרר שתיה לצורך החג בעוד היום גדול, שבכך לא ניכר שמכין לצורך הלילה.

- השנה שחל יו"ט שני במוצ"ש ימתינו כשתי דק' לאחר צאת הכוכבים משום תוספת שבת, ויאמרו ברוך המבדיל בין קודש לקודש ואח"כ יתחילו בהכנה לסעודת יו"ט שני של ר"ה. ושימו את המאכלים על פלטה דולקת ומי שמקפיד על זמן צאת השבת כר"ת, ימתין מלשים על הפלטה, או יאמר למי שלא מקפיד על זמן ר"ת להניח המאכלים. וכל זה דווקא במאכל שרובו לח, כדי לחוש לבישול מהתורה. ואם רובו יבש, אין בו בישול, ולכן יהיה מותר לשים על פלטה דולקת גם למי ששומר זמן צאת השבת כר"ת.

פנינים

"לא יאבה ה' לסלוח לו" (כט, יט)

שאלו את המשגיח הנודע של ישיבת "קול תורה", רבי גדליה איזמן יצ"ל: מה העבודה המרכזית שצריכים לעבוד בחודש אלול? אמר המשגיח: הקדוש ברוך הוא הוא אב הרחמן, הוא מאריך אף והוא מוחל וסולח. ובכל זאת, בפרשת ניצבים כתוב על אדם שהקדוש ברוך הוא לא סולח לו - **"לא יאבה ה' סלוח לו"**. מיהו האדם הזה שלא זוכה למחילה? זה האדם שהאומר "שולם יהיה לי כי בשרירות ליבי אלך". הוא אומר שיעשה "מה שבא לו", ושאל אחד לא יגיד לו מה לעשות...

מאחר שהוא עושה "מה שבא לו", ולא מכניע את עצמו ולא מקבל תוכחה, הקדוש ברוך הוא לא יאבה לסלוח לו. כשאנחנו באים לחזור בתשובה, אנחנו צריכים לקבל על עצמנו להיזהר שלא להיסחף אחרי "מה שבא לנו". אנחנו צריכים לדעת להתגבר ולוותר בעת הצורך. הוויתור על תאוות ועל רצונות, גם אם הם לא ממש אסורים, הוא הפתח לתשובה, והוא ההכנה האמיתית של חודש אלול. זה המפתח לזכות לסליחה ולמחילה של הקדוש ברוך הוא. (שש באמרתך)

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמות: יואב בן מוחא בן סימי, שושנה שירה ח'י"ב בת אברהם, מיכאל ח'י"ב בן סעדיה, לזכות אריה ח'י"ב בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעדיה הינדי, ציון נגר בן סעדיה, אסתר תוהמי בת סעדי, מיטל ודיקלה בנות אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שני בת שולמית, סעדיה בן שלמה, חנוכה סמורס בן קלרה, אופיר בן יצחק, יאיר נגר בן זכריה, חראל בן דהסיה, דוד בן פריחה, חיים כלאפו בן אסתר, אליעזר בן זולה, ציון בן רחל, אריאל בן זילפה, בניהו בן יהודית, איל בן צדוק, כרמלה בת גורלי"ה, כוכבה בת אורה, אחרון בן חיים, שלמה בן רוזינה ואחרון, רוט רייזל בת יהודית, זכריה בן יפת חסן יעקב, שושנה שמעה בת ישראל, שושנה קמר בת עוואד. **לרפואת:** נוי בת הילה, חנה בת סין-שרה שפירנצח, רונית בת חבה, מארק בן רחל, אילן בן רומית, שושנה בת מזל, אסתר בת מרים, ליאת בת אסתר, מאיר רפאל בן מסעודה, שירן בת אילנה, נעמי בת אורלי, צבי כהן בן אמירה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

נצבים - וילך

"וְשַׁבַּת עַד ה' אֱלֹקֶיךָ וְשִׁמְעַתָּ בְּקוֹלוֹ" (ל, ב-ג).

הסבר נפלא אודות "זדונות נעשות לו כזכויות", מופיע בקונטרס הנדיר "שערי תבונה", שפרסם הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי - הסטייפלער זצ"ל, בימי בחירתו בשיבת נובהרדוק:

בגמרא (יומא, דף פו.) הקשה רבי חמא בר חנינא: 'כתיב: "שובו בנים שובבים" - דמניקרא שובבים אתם (= שנתעשו תשובה, מעלה עליכם כאילו תחילת החטא ע"י שובבות ושטות ונערות), וכתיב: "ארפא משובותיכם" (=משמע: מכאן ואילך, כבעל מום שנתרפא, שמקצת שמו עליו)! לא קשיא, כאן מאהבה (=השב מאהבה נעקר עונו מתחילתו), כאן מיראה (=נמחל החטא אך לא נעקר החטא מתחילתו)'.
הרי לנו שבתשובה מאהבה נעקר החטא למפרע, כהתרת נדר ע"י חכם, ואילו בהשב מיראה נעקר החטא רק מכאן ולהבא, ויש להסביר בטעם הדבר: כי הכלל הוא, שעל מה שמתחרט ומתחנן לפני הקב"ה בתפילתו - ממלאין לו את בקשתו, ואם כן בתשובה מיראה - האדם שב מיראת העונש **העתיד לבוא** (כי הייסורין והעונשים שכבר קיבל - כבר חלפו ואינם, ומה לו כי ידאג עליהם?), ונמצא שכל רצונו הוא שיעקרו פשעיו **מכאן ולהבא**, כדי שלא ייענש עוד עליהם, ולכן ממלאים את רצונו: שאמנם החטא אינו נעקר לגמרי, אלא שמכאן ולהבא אינו נקרא על שמו, ולכן הוא כמו שוגג, שאע"פ שעשה מעשה - אין שמו על המעשה, שליבו אנסו, אבל מעשה עבירה עדיין יש כאן, ואף על השוגג צריך כפרה, כיודע (ואין לומר שרוצה הוא שיעקרו החטא למפרע כדי שלא ייענש אף כשוגג, כי סוף סוף אינו מתחרט על עצם החטא, אלא על תוצאותיו, ובכגון זה א"א שיעקרו לגמרי). לעומת זאת, השב מאהבה, הלא מצטער הוא על עיקר החטא שעשה בעבר, ונפשו עליו תאבל על שעשה נגד רצונו יתברך, ולכן נעקר החטא למפרע. **והנה, במשנה במכות (ג, טו) אמרו:** 'כל היושב ולא עבר עבירה, נותנים לו שכר כעושה מצוה, ובגמרא בקידושין (לט:): התבאר שזהו כשבא נסיון לידו. מעתה, מכיון שבעושה תשובה מאהבה נעקר החטא לגמרי, נמצא למפרע שאף בשעת החטא ישב לו ולא עבר עבירה, וא"כ נחשב הוא כעושה מצוה, ולכן זדונות נעשות לו כזכויות.

"כִּי קָרֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ" (ל, יד).

הסדר הפוך, לכאורה, שהרי בדרך הטבע הפה מדבר את מה שהלב חשב לפניו כן, ומדוע כאן נקט 'בפִּיךָ' ואחר כך 'בלבבך'?
יישוב מוסרי מובא על כך בשמו של **הגה"צ רבי הירש לוינסון זצ"ל (חתנו של ה"חפץ חיים זצ"ל):**

יש לעיתים, שלבו של האדם טרוד בדאגות, ומתוך כך קשה לו להתרכז במחשבות של תורה. העצה היעוצה במצב זה: שלא ימתין עד שישתפר מצב רוחו כדי לעסוק בתורה, אלא יוציא דברי תורה מפיו אף בלי מחשבה - ואילו ישפיעו לטובה גם על הלב והמוח, כי בדיבור ובגנינה יש כח להשפיע על מערכת המחשבה, וכך יעלה בידו לשעבד את ליבו להגות בתורה.
הוסיף על כך תלמידו, הגאון רבי אברהם נשר (אדלר) זצ"ל, בספרו "פרחי שושנה" (י-ם התשי"ג), שעל כן אמרו חז"ל (**מגילה לב:**): 'כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה - עליו התנבא אומר "וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים"', כי בלי זמרה חסר לאדם הריכוז המלא ותשומת הלב הראויה לעסק התורה. וכעין זה אפשר להסביר מדוע במצוות רבות התלויות באמירה, כגון ברכת כהנים, מקרא ביכורים ועוד, מצוותן היא בהרמת הקול, ולכאורה: הלא לפני הקב"ה הוא מדבר, ומדוע צריך דוקא 'קול רם'? אלא שהקול משפיע על האדם עצמו, שיהיו פיו וליבו שווים.

הוא אשר אומר הכתוב: "כי קרוב אליך הדבר מאוד **בפִּיךָ וּבִלְבָבְךָ** לעשותו" - שאפילו אם **ליבו** עדיין בל עמו, ואף בו כל חפץ פנימי לעשות את המצוה, אבל פעולה חיצונית **בפה** תוכל לעורר את ליבו לעשות ולקיים! (ושלל לא יחסר)

"וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאַרְךָ יָמֶיךָ" (ל, ט).

סיפור נפלא הובא בקונטרס 'מלך ביופיו': בתקופת כהונתו כרב ראשי לישראל, נסע באחד הימים מן הראש"ל הגר"ע יוסף **צוק"ל** לעיר חיפה, לערוך שם מבחן בכולל אברכים, על כל מסכת פסחים. כל משך זמן הנסיעה למד מן את מסכת פסחים מתחילתה ועד סופה מתוך גמרא קטנה. בנסיעה חזר לירושלים, החלו כאבים עזים בעיניו של מרן צוק"ל, וזאת מחמת המאמץ הכביר שהתאמץ בלימוד מתוך גמרא קטנה, הכאבים היו חזקים מאד, עד שכמעט ולא יכול היה לפתוח את עיניו.

מקורביו לקחו אותו לבדיקות אצל רופא עיניים בכיר, והלה קבע שמרן לקה בעיניו, וזקוק הוא לניתוח אצל אחד מגדולי הפרופסורים בעולם, אשר מקום משכנו היה בחוף לארץ, אך משמים ראו בצרתו של מרן צוק"ל, ובאורח פלא אותו רופא מומחה בעל שם עולמי, הזדמן באותם ימים לארץ ישראל, ואכן היה אותו רופא שליח נאמן לטפל בעיני קודשו של מרן צוק"ל. משיימים לטפל בו, הזהיר אותו רופא את מרן ואמר לו כי אסור לו לקרוא כלל בעת נסיעה למשך כחודש ימים.

והנה כעבור כמה ימים נסעו מרן והרבנית למקום מסויים, ומרן לקח עימו ספר קטן שיוכל להגות בו בזמן הנסיעה, במהלך הנסיעה ניסה מרן להסתיר את דבר קיומו של הספר מעיניה הבוחנות של הרבנית, אשר כל דאגתה היתה לבריאותו של מרן ולשלומו. והנה, מבחינה היא כי מרן מנסה להסתיר דבר מה... בראותה כך, פנתה ואמרה: 'חכם עובדיה, מה יש שם?!'

מרן השיב ואמר לה: 'מה את רוצה? אני לא יכול, זה החיים שלי!'

(משוש תבל)

"וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן מֶאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם" (לא, ב).

דרך טעמי המקרא - אומר האדמו"ר מסלונים ניתן ללמוד כיצד 'להסתדר' עם היצר הרע...

בתורה מופיע ארבע פעמים טעם המקרא 'שלשלת' על המילים הבאות:
א. "ויתמהמה" (בראשית יט, טז) בענין לוט. ב. "ויאמר" (בראשית כד, ב), **בענין אליעזר עבד אברהם, כשעמד והתפלל על הבאר לעזרת הקב"ה. ג. "וימאן" (בראשית לט, ח), בענין יוסף. ד. "וישחט" (ויקרא ה, כג), בענין הקרבת הקרבנות.**
נגד יצר הרע מפעילים קודם כל את ה"ויתמהמה". כאשר היצר הרע מגיע לאדם ומבקש להחטיאו, הוא רוצה לעשות את זה כמה שיותר מהר לכן אומרים לו: 'רגע! נחכה עד מחר...' על דרך זו נאמר "צא והלחם בעמלק מחר" עמלק מסמל את היצר הרע. והמלחמה איתו זה לומר לו לבקשותיו "מחר" וכך ינצחו!

אבל הרי כתוב ש"אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, אדם לא יצליח לנצח את היצר הרע לבד, לכן צריך להתפלל להקב"ה שיסייע בידו, וזה החלק השני - ה"ויאמר", היינו תפילה.

לאחר שהתמהמה האדם והתפלל, עתה יכול הוא למאן - "וימאן" - לומר "לא!" ליצר הרע. ואם יעשה תהליך זה פעמים רבות, יגיע ל"וישחט" - יוכל לשחוט את היצר הרע.

"הֵן קָרְבִּי יְמִיךָ לְמוֹת" (לא, ד).

שח רבי מנדל שטיינמן זצ"ל בספרו 'עדות חיה':

זכורני, פעם אחרי קבלת שבת למד איתנו רבינו בעל ה"אמרי חיים" מו"ז נ"ק זיע"א שיעור מוסר מהספר הקדוש של"ה, ואמר בשם ספר ה'אמרי נועם' ביאור נפלא בפסוק כאן: דהנה, בתורה נאמר ה' פעמים הן, "הן קרבו ימך למוות", הן אני עץ יבש" (ישעיה נה, ג), הן אני ערל שפתיים" (שמות ו, ל), הן אני נשארתי לבדי" (ישעיה מט, כא), "הן אני כפיך לאל" (איוב ו, ו).

וההסבר הוא כך: "הן קרבו ימך למוות", יהודי זקן שוכב במיטתו ורואה כי ימיו כלים והגיע עתו לפרוש מן העולם, ומחשב חשבון נפשו, מה יהיה איתו אחרי שתעלה נשמתו השמימה, הוא שוכב ומסתכל סביבו וחושב, הן כל ימי השקעתי כ"כ הרבה כסף על מנת ליפות את הבית ברהיטים יפים וחפצים יקרים, והם עונים לו, "הן אני עץ יבש".

הוא חושב על בניו שבצעירותם שלח אותם ללמוד באוניברסיטה ופונה אליהם, רופאים, פרופסורים, האם תלמדו פרק משניות לטובת נשמתך?! והן עונים לו: "הן אני ערל שפתיים", הרי לא שלחת אותנו ללמוד בחיידר או בישיבה, ואיננו יודעים איך לומדים פרק משניות. סופק האב את כפיו ואומר, הוי, "הן אני נשארתי לבדי". הוא נשאר דומם וחושב בלבו הן אני נשארתי לבדי, אין מי שיעשה לי טובה בבוא היום, אולם בפינת החדר יושב נכד קטן אשר אביו שלח אותו ללמוד בתלמוד תורה, והוא אומר לזקינו, "הן אני כפיך לאל", סבא יקר, אל תדאג, אני אדאג ואשתדל ללמוד משניות לטובת נשמתך בבוא העת!

אמנם הסבא שהיה חכם אמר: מוטב אלמד ואני משניות לעילוי נשמותי, ולא אסתמך על נדבות של אחרים...

(להתעדן באהבתך)

אמרתי לכם שאין רצוני בכך".

הם ענו לי כי יחתמו לפניו שאין בכך שום מחויבות מצידו להיות רב, והסכים.

בני לביני הביא הרב שלמה לורנץ ז"ל את מנהלת המחוז של משרד השיכון כדי שתראה את הצפיפות בבית. המטרה הייתה שהיא תשכנע להעניק תנאים טובים למשכנתא זולה ונוחה עבור הדירה העתידית בשכונה החדשה.

היה זה ביום שישי, בשעה שתיים בצהריים, כאשר כל הילדים שוהים בבית. לפתע הגיעה לבית משפחת פלמן משלחת מאנשי משרד השיכון ובראשה מנהלת המחוז, אישה לא דתית המשתייכת למפא"י דאז. יחד עמם הגיעו ר' שמעון סירוקה, ר' שלמה לורנץ והרב לסקר.

עד היום לא ידוע מדוע הגיעו דווקא ביום שישי, אולי הם ציפו שהיא תראה בית יהודי מלא בילדים, "מפוזר ומפורד" כפי שבדרך כלל נראה בית כזה בעיצומן של ההכנות לשבת...

חברי הוועדה ביקשו מהרבנית שרק מנהלת המחוז תכנס פגימה ותסתובב בבית והם יישארו בפתח. הם קיבלו רשות לכך.

מנהלת המחוז עברה בחדרי הבית, הציצה לכאן ולשם ומדדה. היא יצאה נסערת: "כיצד יכולות ארבע עשר נפשות לחיות בתנאים כאלו, בדירה כזאת קטנה, וכזו שמחה ושלווה יש בבית...? זה דבר לא מובן!".

והוסיפה ואמרה: "אני מקנאת בכם. יש לי בן ובת וכלב בבית גדול, ולמרות זאת אין לי בביתי אושר ושלווה כפי שיש כאן בבית של שני חדרים ובהם ארבע עשר נפשות! אני מתפעלת ומודיעה בזאת, שמיד בשבוע הבא יהיה אישור של כל בקשה שתבקשו!".

באותה תקופה החליפה מדינת ישראל את המטבע מלירה לשקל. האינפלציה הייתה גדולה, וכיון שהמשכנתא המשלימה באישור משרד השיכון הייתה בנויה כתשלומים שאינם צמודים למדד, זה גרם לכך שכל סכום ההלוואה הפך לסכום מנוחך ולכן בוטל מאליה כל החוב לבנק. הבנק מחק את המשכנתא. נמצא בסופו של דבר, שמשפחת פלמן קיבלה בשכונה החדשה דירה של ארבעה חדרים - חינום!!!

ר' בן ציון היה משוחח לפעמים על המקרה הזה, כדי לחזק ולעודד, וכה אמר לילדיו בכולל: "כשמותירים לא מפסידים. תמיד כשוויתרתי לא הפסדתי. ולדוגמא במקרה זה, לו היינו בונים היינו מסתכסכים עם השכן, הייתי נשאר בדירה אחת קצת יותר גדולה, שלושה חדרים, ועם סכסוך שכנים. ועכשיו שוויתרתי, קיבלתי דירה גדולה של ארבעה חדרים חינום! בנוסף לכך, את הדירה הישנה יכולתי לתת עבור גיטרה נגינה ששמדו בפרק השידוכין, וחפצו בחתנים תלמידי חכמים".

סיפור זה, המופיע בספר ברכת דוד, מלמדנו שיהודי שרוצה להידבק במידותיו של הקב"ה וללכת בדרכיו, פירשו רבותינו: מה הוא חנון אף אתה חנון, מה הוא רחום אף אתה רחום (פסטי"ד). ובגמרא (ר"ה יז:) נאמר על הפסוק "ה' א-ל רחום וחנון וגו' נושא עוון ועובר על פשע", אמר רבא כל המעביר על מידותיו מעבירים לו על כל פשעיו, שנאמר "נושא עוון ועובר על פשע", נושא עוון למי שעובר על פשע. פירש רש"י: אין מידת הדין מדקדקת אחריו אלא מניחה לו והולכת.

(מהספר 'מאה ושניים סיפורים' - חלק 5, מאת הרב צבי נקר)

המשיך מודד העירייה לספר, שביקשו ממנו שאולי הוא ישכנע את ר' בן ציון שאין לשכן שום זכות להתנגד מבחינה חוקית, ואכן הוא שוחח עמו אך ר' בן ציון ענה לו במאור פנים: "לא שווה לבנות אפילו מטר אחד אם משום כך תיווצר מחלוקת עם שכנים!". הוא הודה לי מאוד על המאמצים

ושיבח את טוב הלב שלנו, בירך אותי בכל לב ונפרדנו.

"לא נתקלתי בכל שנות עבודתי בעירייה בדבר כזה! לכן באתי במיוחד לספר לכם" - סיים מודד העירייה לספר. "עוד אנשים ניסו לפעול ולשכנע, אך ר' בן ציון ביקש לחדול מלעסוק בכך ומלדבר על זה לגמרי".

נו, ומה עם השכן? לא נשאר לר' בן ציון שום קפיצה עליו, והמשיך לדבר איתו כידד ממש, ותמיד כשנפגשו דיבר איתו בשמחה, כאילו הוא חברו הטוב ביותר. המחיקה מתאי המוח הייתה לחלוטין. תוספת הבנייה לדירה לא צלחה, אך תוספת הבנייה למידותיו התרומיות והנעלות של ר' בן ציון ומשפחתו צלחה גם צלחה.

בימים ההם החלה להיבנות שכונה חדשה בבני ברק. הנהלת צעירי אגודת ישראל ביקשה להביא רב חשוב לשכונה. הם נכנסו למרן הרב שך זצ"ל כדי להתייעץ את מי להכתיר לרב.

אמר להם הרב שך: "תיקחו את הגרב"צ פלמן, שהוא יהודי משכמו ומעלה, צדיק ומלא ביראת שמים, ואיש הלכה".

הנהלה דיברה עם הגרב"צ, אך הוא מיאן, כי היה סבור שתפקיד הרבנות יגרע מלימודיו. ניסו לשכנעו שיטול על עצמו את הכתר, אך הוא דחה את כל המשכנעים בכל לב.

הם חזרו לרב שך במפח נפש. הוא הרבה רגע קצר וייעץ להם: "תראו, ר' בן ציון חי בדירה קטנה מאוד עם הרבה ילדים. תדאגו שהוא ירכוש דירה בשכונה, וכאשר יתגורר בשכונה, ממילא הכל יבואו לשאול אותו ועם הזמן תבקשו ממנו גם למסור שיעור בשכונה וכו'. וכי יש צורך שיהיה רב רשמי? וכי את החזון איש מינו להיות רב? ועם זאת, הוא היה רב של כלל ישראל ללא כל מינוי רשמי. כך גם הוא, יהיה אתכם ויהיה רבכם".

ואכן, ראשי הקהל נכנסו לר' בן ציון בהצעה לבוא להתגורר בשכונה בדירה מרווחת, והבטיחו לו כי ידאגו לדירה בעלת תנאים טובים באופן שלא יצטרך לשלם על הדירה החדשה יותר ממחיר דירתו הישנה. בנוסף לכך הבטיחו, כי ידאגו למשכנתא משלימה על כל הדירה, כך שלא יאלץ למכור מיד את הדירה הישנה קודם שייכנס לדירה החדשה (אז עוד הייתה "דירה על הנדון").

הוא השיב: "אני מבין שאתם דואגים לי מתוך מחשבה שבסופו של דבר אהיה שם רב, אבל כבר

ישנם יהודים המהווים דוגמה חיה ומאלפת להווי חיים שכזה - שם שמים שגור בפיו. כל מהלך חייהם נמדד בשם שמים השגור על פיהם ונמצא במחשבתם.

וכך היה הרה"ג ר' שלום בן ציון פלמן זצ"ל. מספרים מכריז ומשפחתו, כי כל דבר שעשה או שנמנע מלעשות - אלו היו השיקולים: שם שמים שגור בפיו.

למתבונן מן הצד זה היה נראה כאילו הכל הולך בצורה קלה ומופלאה, ההתמדה, התפילות, המידות הטובות - נו, וכי איזה יצר הרע יש לו? אך ר' בן ציון הקיף עצמו ב"קבלות" ועמל. הוא התאמץ בכל רגע ורגע להתעלות עוד ועוד, וכפי שרואים בצילום דף ה"קבלות": לא לשנות מים קרים כלל כל היום, לא לקרוא מודעות בחירות ולא לדבר על זה, להרהר כסדר בדברי תורה, שיוותי, ורבי עקיבא וכו', לדבר דברי תורה לעצמי, להתחזק בכל דרכיך דעהו, באכילה רק בדברי תורה להרהר, ברכות הנהנין וכו' בסידור.

בבית ברחוב סעדיה גאון הצטופפו 14 נפשות בשני חדרים, אחד לבנים ואחד לבנות, ועוד מרפסת קטנה שסגרו ל"חדר הורים". אחד מתלמידיו של ר' בן ציון זצ"ל שהכיר את הצפיפות, ביקש מהרה"ג ר' יודל בויראר שיבקש מאביו (שהיה סגן ראש עיריית תל אביב) לנסות להשיג אישור לתוספת בנייה להרחבת הדירה עבור הרב פלמן.

אביו של ר' יודל בא לבית הגרב"צ כדי לבדוק את האפשרות לתוספת בנייה. הוא שירטט תכנית הרחבה, ולאחר מכן פנה עם התכנית לראש העיר בני ברק ואמר לו: "זו בקשה אישית שלי לרישיון עבור הדירה של משפחת פלמן", והגלגלים החלו לנוע.

מודד העירייה, שהגיע לנחם אחרי פטירת ר' בן ציון, סיפר על מה שהתרחש "מאחורי הקלעים" של אותה תכנית בנייה.

מי שלא ראה את הצפיפות ששררה בביתם לא יבין במה מדובר. ואכן, לאחר עבודה אינטנסיבית, כל השכנים של הרב פלמן שגרו בצד הבניין שלו, קיבלו תחילה רישיון לתוספת בנייה. כדי לאשר למשפחת פלמן חדר גדול ומרפסת, הייתה חובה לאשר תוספת בנייה גם לשכנים, מה שנקרא "שינוי תב"ע".

חלק מדיירי הבנין מימשו במהירות את הרישיון, אבל ר' בן ציון לא השיג כסף למימון הבנייה. העניין נודע לאחד התלמידים משיבת פוניבז' והוא השיג הלוואה מאביו, גביר תושב צרפת, והעניינים החלו להתקדם תכניות, קבלן וכו'.

ערב אחד נכנס אחד השכנים בבנין סמוך לר' בן ציון והודיע לו כי הוא מתנגד לבנייה. מדובר היה בשכן שהוא עצמו הצליח שנה קודם לכן לבנות, וקיבל אז רשות מהרב פלמן והוא כמוכר בנה כאוות נפשו, אבל כעת הודיע על התנגדותו הנחרצת. עד היום לא ברור מה המניע לסירוב התקיף.

ר' בן ציון שמע היטב בסבלנות את דבריו של המתנגד, וניסה להבין מה מפריע לו ולא הבין, אבל מה שכן הוא הבין שאין סיכוי שהוא יתפייס, לא בממון ולא בתחנונים...

כאשר נפרדו, הרהר כמה דקות, ושוב הרהר, ואז הודיע לבני הבית בצורה החלטית: "לא בונים!".

הוא יצר קשר מידי עם הקבלן והודיע לו על ביטול התכנית, ושאל אם הוא חייב בתשלומי קנס על ביטול התכנית.

כ"ג אלול - ח' תשרי תשפ"ו - חולין קכח - קע"ב | שנה חציה עשרה

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפך (קידושין ל.)

סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403
m@sda.co.il

לנ"ג
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
474-475

חולין דף קכ"ח. יום שב"ק פרשת נצבים וילך - כ"ג אלול תשפ"ו

יום זה לזכות שבת בה מרים לאה לברכה והצלחה ולסייעתא דשמיא

דף קכ"ח - ע"א

ביאור שיטת רבי מאיר ורבי שמעון באיבר ובשר המדולדלים האם הוכשר בשחיטת הבהמה:

לרבה - לרבי מאיר: בהמה נעשית יד לאבר, ולרבי שמעון: אינה נעשית.

לאביי ורבי יוחנן - לרבי מאיר: אחוז בקטן ואין גדול עולה עמו הרי הוא כמוהו כיון שאם אחוז בגדול קטן עולה עמו, ולרבי שמעון: אינו כמוהו.

לרבה - לרבי מאיר: יש יד לטומאה ולהכשר, לרבי שמעון: רק לטומאה ולא להכשר.

לרב פפא - היה רבי עקיבא שונה: חלב שחוטא בכפרים צריך מחשבה ואין צריך הכשר שכבר הוכשר בשחיטה. ואמר לו רבי יהודה: לימדתנו רבינו מין עשב שליקט והדיח לבהמה ונמלך עליהם אדם צריכות הכשר שני, וחזר בו רבי עקיבא. ובה נחלקו - לרבי מאיר: מועיל הכשר קודם מחשבה לאכילה - כמו ששנה רבי עקיבא תחילה, ולרבי שמעון: אינו מועיל - כרבי עקיבא לאחר חזרה.

לרב אחא בריה דרב איקא - מדובר אם נתקנה הדם בין סימן לסימן, רבי מאיר: סובר ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף והוא דם שחיטה, רבי שמעון: סובר אינה לשחיטה רק לבסוף והוא דם מכה.

לרב אשי - לרבי מאיר: דם שחיטה מכשיר, לרבי שמעון: רק שחיטה מכשיר ולא דם.

אוכל שנשבר ומוערה במקצה, רבי מאיר אומר אם אחוז בקטן וגדול עולה עמו - הרי הוא כמוהו, ואם לא - אינו כמוהו. ואמר רבי יוחנן (לשיטתו לעיל): לרבי רבי שאין לחלק בין טבול יום לשאר טומאות החליף כאן רבי מאיר שיטתו, שבכל מקום הוא סובר שאם אחוז בגדול וקטן עולה עמו הרי הוא כגוף אחד, אף על פי שאם אחוז בקטן אין גדול עולה עמו.

דף קכ"ח - ע"ב

בעי רבה: בהמה בחיה (לרבי מאיר) האם נעשית יד לאיבר? תיקו.

בעי אביי: שנינו קישוא שנטעה בעצץ ויצאה חוץ לעצץ - להנא קמא: כולה טהורה. לרבי שמעון: מה שבתוך עצץ מקבל טומאה מה שחוץ טהור, ומסתפק (לרבי שמעון) אם נעשה יד לחבירתה? תיקו.

בעי גבי ירמיה: שנינו המשתחוה לחצי דלעת - אסרה, ומסתפק אם נעשה יד לחבירתה? תיקו.

בעי רב פפא: שנינו ענף של תאנה שנתלש ומחובר בקליפת האילן - לרבי יהודה: טהורים התאנים מטומאת אוכלים, כיון שמחובר לאילן אינו כאוכל. לחכמים: אם יכול לחיות - טהורים, ואם לא - טמאים. ומסתפק (לחכמים) אם נעשה יד לחבירתה? תיקו.

בעי רבי זירא: שנינו אבן שבזית בבית המנוגע, כשהוא חולץ - חולץ כולה, וכשהוא גונץ - גונץ את שלו ומניח את של חבירו. ומסתפק אם נעשה יד לחבירתה? תיקו.

איבר מן החי - מטמא, שנאמר 'וכי ימות מן הבהמה'. בשר הפורש מנבילה - מטמא, אף על פי שאינו איבר. טריפה שנשחטה - אינה מטמאה, שנאמר 'וכי ימות מן הבהמה' ללמד על טריפה שנשחטה שאינה מטמאה.

בשר הפורש מהחי - אינו מטמא, שנאמר 'וכי ימות מן הבהמה'. המקור א. לרבי יוסי: מה מיתה שאינה עושה חליפין גם כל שאינו עושה חליפין. ב. לרבי עקיבא: מה 'בהמה' גידים ועצמות אף כל גידים ועצמות. ג. לרבי: מה 'בהמה' בשר גידים ועצמות אף כל בשר גידים ועצמות. ונחלקו להלכה: 'בארכובה' שיש בה רק גידים ועצמות בלי בשר - לרבי עקיבא: הרי היא 'אבר', ולרבי: אינה 'אבר'. 'כוליא וניב שפתים' לרבי יוסי הגלילי: מטמאים - כיון שאינם עושים חליפין, ולרבי עקיבא: אינם מטמאים - משום שאין בהם עצם - ואם היה נאמר הפסוקים רק בבהמה אינו מלמד לשרץ - שהייתו אומר שרק בבהמה משום שאין מטמא בכעדשה ולכן אינה מטמאה, אבל שרץ המטמא בכעדשה מטמא מחיים.

בשר הפורש מהשרצים - אינו מטמא, המקור א. לרבי יוסי הגלילי: שנאמר 'במותם' - מה מיתה שאינה עושה חליפין אף כל שאינה עושה חליפין. ב. לרבי עקיבא: שנאמר 'שרץ' - מה שרץ גידים ועצמות אף כל גידים ועצמות. ג. לרבי: מה שרץ בשר גידים ועצמות אף כל בשר גידים ועצמות. ונחלקו להלכה: 'ארכובה' שיש בה רק גידים ועצמות - לרבי עקיבא: נחשב כאבר, ולרבי: אינה כאבר. 'כוליא וניב שפתים' לרבי יוסי הגלילי: מטמאים - כיון שאינם עושים חליפין, ולרבי עקיבא: אינם מטמאים - משום שאין בהם עצם - ואם היה נאמר הפסוקים רק בשרץ, אינו מלמד לבהמה - שהייתו אומר שדרשין שאינו מטמא במשא אינו מטמא מחיים, אבל בהמה המטמאה במשא מטמא מחיים.

חולין דף קכ"ט. יום א' דסליחות - כ"ד אלול תשפ"ו

דף קכ"ט - ע"א

כזית בשר שנחתך מאבר מן החי, אם חתך ואחר כך חשב עליו להאכיל לגוי - טהור, אם חשב ואחר כך חתך - טמא, משום שבשעה שפירש מהאבר נטמא ממנו בטומאת אוכלים. והוא כשיטת רבי מאיר שטומאת בית הסתרים מטמא, ובאופן שהוכשר לקבל טומאה, וצריך הכשר כרבה.

אוכל המשמש כעץ - לרבה, צריך הכשר אף על פי שטימא טומאה חמורה משום האיבר:

כופת שאור שיהיה לשינה, ביטלה מתורת חמץ - שנהיה מיוחד לכלי, ונטמא בישיבת חזב - לאביי: נטמא רק מדרבנן - שאם מדאורייתא הרי מצינו לאוכלים שטומאת חמורה ולמה צריך הכשר. ודחו אותו לרבה: מטמא מן התורה, כשישים מעשה עץ שימש.

אוכלים שהוקדשו לעבודה דיה, מטמא באוהל - לאביי: מטמא רק מדרבנן - שאם מדאורייתא הרי מצינו לאוכלים שטומאת חמורה ולמה צריך הכשר. ודחו אותו לרבה: מטמא מן התורה, כשישים מעשה עץ שימש.

בצק שבסדקי עריבה, ככלים לעניני טומאה - לאביי: טמא ומטמא רק מדרבנן - שאם מדאורייתא הרי מצינו לאוכלים שטומאת חמורה ולמה צריך הכשר. ודחו אותו לרבה: הם ככלים מן התורה - כשישים מעשה עץ שימש.

חלב נבילה בכפרים, כדי לעשותו אוכל צריך מחשבה להאכילו לגוי והכשר לקבלת טומאה. רב פפא: דייק מכך שמה שטמא חלב נבילה שהכליה טמונה בו בתורת שומר הוא רק מדרבנן - שאם מדאורייתא הרי מצינו שטומאת חמורה חמורה ולמה צריך הכשר. ודחו אותו לרבה: טומאת חלב נבילה הוא מן התורה, וצריך הכשר - כשישים מעשה עץ שימש.

בית שסיכנו בזרעים, טיהרו מטומאת אוכלים שנעשו חלק מהבית - לרב מתנה: אם פרחא צרעת באותו בית מטמא אדם וכלים שיש בבית רק מדרבנן - שאם מדאורייתא הרי מצינו לזרעים שטומאת חמורה חמורה ולמה צריכים הכשר. ודחו אותו לרבה: מטמא הזרעים מן התורה - ולא מצינו שטומאת חמורה כשישים מעשה עץ שימש.

לתרומות והנצחות 'נדרים פלוס' ע"ש מחודדים

שנינו במשנה: רבי שמעון מטהר - בהוי אמינא: אמרו שעולה על מה ששינו ברישא שאבר ובשר מדולדלים בבהמה מטמאים טומאת אוכלים. למסקנא: חולק גם על הסיפא וסובר שבשר מן החי אינו מטמא. רבי יוחנן פירש טעמו - שדרש 'מכל האוכל אשר יאכל' - רק אוכל שאתה יכול להאכילו לגוי נקרא אוכל, וזה אסור להאכילו לגויים. למסקנא: כיון שמעורה לבעל חי אינו נחשב לאוכל. 'בתחילה אמרו' לגבי מה שטיהר אבר ובשר מדולדלים. ודחו: אפשר שטעמו משום שכיון שמעורים לבהמה אינם 'אוכל'. 'שוב אמרו' לגבי מה שאין האיבר והבשר המדולדל מוכשר לקבל טומאה בשחיטת הבהמה. ודחו: אפשר שטעמו או כרבה - שאין בהמה נעשית יד לאיבר, או כרבי יוחנן - שלא נאמר יד לעניני הכשר. 'למסקנא' על מה שטיהר רבי שמעון בשר מן החי.

ענף של תאנה שנתלש ומוערה בקליפה - לרבי יהודה: התאנים טהורים מטומאת אוכלים, כיון שמעורים לאילן אינם כאוכל. לחכמים: אם יכול לחיות - טהורים, ואם לא - טמאים.

משנה, האיבר ובשר שמדולדלים באדם - טהורים. מת האדם - הבשר: טהור, שמיטה עושה גיפול. האיבר - לרבי מאיר: מטמא משום אבר מהחי ולא משום איבר מהמת. והחילוק ביניהם: א. בכזית בשר או עצם וכשעורה הפורש מהאיבר - שמאיבר מהמת טמאים, ומהחי טהורים, וכרבי יהושע הלך. ב. לענין אחד מהם, וכדעת אחד מהתנאים הלך (רבי אליעזר, או רבי נחוניא). רבי שמעון: מטהר, וביאור דבריו הוא, א. מדיוק דברי רבי מאיר שאבר מהמת מטמא - ועל זה חולק רבי שמעון ומטהר וכרבי אליעזר הלך. ב. כדרך ב' לעיל בדעת רבי מאיר, ורבי שמעון חולק ומטהר גם כזית בשר הפורש מאבר מהחי וגם עצם כשעורה הפורש ממנו (כרבי יהושע הלך).

איבר מן המת - אמר רבי אליעזר: שמעתי שאבר מהחי מטמא. לרבי יהושע: קל וחומר שמן המת מטמא, שמה חי שהוא עצמו טהור איבר שפורש ממנו טמא, מת שהוא טמא לא כל שכן? ומה ששמעתי 'מן החי' לא בא למעט מן המת, וכנאמר במגילת תענית שאין להספיד בפסח קטן, וכי בפסח גדול מותר? רבי אליעזר השיבו: כך שמעתי מרבתי שרק מן החי מטמא.

כזית בשר הפורש מאיבר מן החי - לרבי אליעזר: טמא, לרבי נחוניא בן הקנה ורבי יהושע: טהור.

עצם כשעורה הפורש מאיבר מן החי - לרבי נחוניא: טמא, לרבי אליעזר ורבי יהושע: טהור.

הדרן עלך פרק הורונו

חולין דף קכ"ל. יום ב' דסליחות - כ"ה אלול תשפ"ו

פרק עשירי - הורוע והלחיים

דף קכ"ל - ע"א

משנה, זרוע לחיים והקיבה, נוגעים בין בארץ ובין בחוץ לארץ, בפני הבית ושלם בפני הבית, בחולין ולא במוקדשים - שנאמר ואתן 'אותם' לאהרן הכהן ולבניו לחק עולם, אין לו אלא מה שאמור בעניני.

קדשים שקדם מום קבוע להקדש - אין בהם רק קדושת דמים. לכן, אם נפדו הם כחולין גמורים. א. חייבים בכבודו - אם ילדו בכור. ב. חייבים במתנות. ג. יוצאים לחולין להיגזר ולעבוד בהם, ד. וולד ה. וחלב שלהם מותר לאחר פדיון (ואין בהם דין פסולי המוקדשים). ו. השוחט בחוץ גם קודם פדיון פטור, ז. ואין עושים תמורה גם קודם פדיון, ח. אם מתו יפדו (אף על פי שאין פודים קדשים להאכיל לכלבים). חוץ מבכור ומעשר שאף על פי שקדם המום להקדש חלה עליהם קדושה גמורה, אלא שאינם כשרים להיקרב.

קדשים שקדם הקדש למום או שהיה להם מום עובר קודם להקדש ונולד להם מום קבוע - ונפדו, פטורים מן א. הבכורה. ב. מן המתנות - שהם כצבי וכאיל, ג. אינם יוצאים לחולין להיגזר ולעבוד בהם, ד. וולד ה. וחלב שלהם אסור לאחר פדיון, ו. השוחט בחוץ קודם פדיון חייב (בדוקין בעין, וכסובר אם עליו לא ירדו נמצא שראוי לפתח אוהל מועד), ז. עושים תמורה, ח. אם מתו יקברו (או משום שצריך העבודה והערכה, או משום שאין פודים קדשים להאכיל לכלבים).

חולין בחזה ושוק - אינם חייבים בקל וחומר מקדשים, שהרי נאמר בהם תנופה, ואם יניף בחוץ אין זה 'לפני ה', ואי אפשר להניף בפנים שהרי אין מכניסים חולין בעזרה.

דף קכ"ל - ע"ב

אף על חזיק מונח כחונה - 'לרב חסדא' פטור מלשם. או משום שנאמר 'זה יהיה משפט הכהנים', ומשמע שרק בעודם קיים חייב ליתן, או מצד סברא שהוא ממון שאין לו תובעים. אם באו ליד כהן גם בטבל, מוציאו בדיניהם לסובר מתנות שלא הורמו כמו שהורמו. ועל זה דרשו 'זה יהיה משפט הכהנים' מלמד שהמתנות דין, 'הלכה' כרב חסדא.

א. אין נוגעים מתנה לכהן עם הארץ - שנאמר 'ויאמר לעם ליושבי ירושלים לתת מנת לכהנים וללוים למען יחזקו בתורת ה', כל המחזיק בתורת השם יש לו מנת, מי שאינו מחזיק בתורת השם אין לו מנת.

ב. חזה ושוק אינו בכלל דין זה - ואינו לכל הכהנים רק לאותו בית אב. שנאמר 'זה'.

ג. בעל הבית שהיה עובר ממקום למקום וצריך לקחת לקט שכחה ופאה או מעשר עני - לרבי אליעזר: נוטל ולכשיחזור ישלם, לחכמים: פטור, שהרי עני היה באותו שעה. וגם אם היה עשיר אינו צריך לשלם מעיקר הדין, שהרי אין לו תובעים, ורק צריך להחזיר ממדת חסידות.

ד. בעל הבית שאכל פירות טבל או לוי שאכל מעשרות טבל - פטור מהתשלומים, שנאמר 'ולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו', אין לך בהם רק משעת הרמא ואלך. אבל משעת הרמא ואילך - מטמא שטמא אם באו לידו גם כשהם טבל - לסובר מתנות שלא הורמו כמו שהורמו.

ה. אנסו בית המלך גורנו - אם לקחו בחובו: חייב לעשר ממקום אחר ולתת לכהן, משום שמרוויח בעל התבואה, ואם לקחו בהפסד ובחיים: פטור מלעשר.

ו. האומר לחבירו מכור לי מעי פרה ויש בהם מתנות כהונה - נותן לכהן כיון שהם בעין, ואינו מנכה מן הדמים. לקח ממנו במשקל - נותן לכהן ומנכה למוכר מהדמים.

ז. תשעה נכסי בתן: א. תרומה, ב. תרומת מעשר, ג. חלה, ד. ראשית הגז, ה. מתנות, ו. דמאי, ז. הביכורים, ח. חוקרן, ט. וחומש. ולא להוציא בדינים, אלא לומר שקונה בהם עבדים וקרקעות ובהמה טמאה, ובעל חוב - נוטל בחובו, ואחר - בכתובות, וספר תורה.

למזבח - דפוס ספיר פרשת ואלה

חולין דף קל"א יום ג' דסליחות - כ"ו אלול תשפ"ו

דף קל"א ע"א

ארבע מתנות עניים בכרם: א. פרת. ב. ועוללות, שנאמר 'זכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט', ג. שכחה, שנאמר 'אחריו', ד. לומדים בגזירה שווא 'אחריו' מזה שנאמר בו 'לא תפאר אחריו' - אל תיקח תפארתו ממנו.
ו. ובמתנות אלו אין בהם טובת הנאה לבעלים - שנאמר 'עזיבה' ולא תנינה. וגם עני שבישראל מוציאם מידו, שנאמר 'ולקט קצירך לא תלקט לעני' וגו', להזהיר לעני על שלו.

שלוש מתנות עניים בתבואה: א. הלקט. ב. השכחה. ג. הפאה, שנאמר 'ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת בך בקצרך ולקט קצירך וגו' כי תקצור קצירך בשדך ושכחת עומר בשדה' - ובמתנות אלו אין בהם טובת הנאה לבעלים - שנאמר 'עזיבה' ולא תנינה. וגם עני שבישראל מוציאם מידו, שנאמר 'ולקט קצירך לא תלקט לעני' וגו', להזהיר לעני על שלו.

שני מתנות עניים באילן: א. הפאה, שנאמר 'כי תחבטו זיתך לא תפאר אחריו', אל תיקח תפארתו ממנו. ב. שכחה, שנאמר 'אחריו' זה שכחה - ובמתנות אלו אין בהם טובת הנאה לבעלים - שנאמר 'עזיבה' ולא תנינה. וגם עני שבישראל מוציאם מידו, שנאמר 'ולקט קצירך לא תלקט לעני' וגו', להזהיר לעני על שלו.

מעשר עני המתחלק בתוך ביתו - יש בו טובת הנאה לבעלים, שנאמר בו 'תנינה'. וגם כעני שבישראל מוציאם מידו, שלומדים בגזירה שווא 'לגר לגר' ממתנות עניים.

זרוע לחיים וקיבה - אין מוציאם אותם לא מכהן לכהן ולא מלוי ללוי, אבל מוציאם מלוי לכהן, ולרב (שאין מוציאם מיד לוי שמא אינו בכלל 'העם') הכוונה על ראשית הגז שהיא כגון זרוע, שמוציאים אותה מיד הלוי, משום שלא נאמר בה 'העם'.

דף קל"א ע"ב

נתינת תרומה - לכהן. **נתינת מעשר ראשון** - **לרבי עקיבא**: ללוי, **לרבי אלעזר בן עזריה**: גם לכהן. ולאחר שקנס עזרא את הלויים נותנים אותה רק לכהן ולא ללוי. אבל לוי שיש לו מעשר ראשון משלו, אין מוציאים מידו.

דבר שהוא בקדושה שאסור לזרים (תרומה ותרומת מעשר וחלה) - מוציאים אותם מיד לוי לכהן. **דבר שאינו בקדושה** (זרע והלחיים והקיבה, לבם גרם מעשר ראשון לאחר שקנס עזרא) - אין מוציאם מידם.

השושלת לזרע ולגוי: פטור מהמתנות. **השושלת לישראל**: חייב במתנות. **השושלת ללוי**: מחלקו תנאים בדבר אם הם בכלל העם (כדלהלן). **לרב**: ספק הוא, ואין מוציאם מידו שהמוציא מחבירו עליו הראיה, 'הלכה' כרב.

נאמר בעבודת יום הכיפורים: 'וכפר את מקדש הקדש' - שמכפר על טומאה שאירעה לפני ולפנים. **זאת אחל מועד** - זה על טומאה שאירעה בהיכל. **את מוצחב** - כמשמעו, שמכפר על מי שעבד בטומאה במזבח בלא חיוב מועד, כגון נטמא במקדש ועבד בלא שחייה. **וכפר** - על טומאה שאירעה בעזרתו, **זעל הכהנים** - כמשמעו. **זעל כל עם הקהל** - יש אומרים: אלו ישראל, אבל לויים אינם בכלל קהל, ויש אומרים: אלו ישראל ולויים. **וכפר** - אלו לויים. **ליש אומרים**: עולה על העבדים.

חולין דף קל"ב יום י' דסליחות - כ"ז אלול תשפ"ו

דף קל"ב ע"א

מתנות לבת כהן - **לעזרא**: נותנים מתנות לכהנות גם אם היא אשת ישראל, שהנאמר 'כהן' אישמה גם כהנת. **לרבי ישמעאל**: נותנים רק לכהן ולא לכהונה, שלומדים שתום מהמפורש במנחה שכהנות אינה בכלל כהן. **לרבי אליעזר בן עקיבא**: בכל קדום שנאמר 'כהן' אין כהנת במשמע, חוץ ממתנות שנאמר שני פעמים, ואין מיעוט אחד מיעוט רק לרבות. **'הלכה' כעולה**, ולכן רב כהנא ורב פפא ורב יימר ורב אידי בר אבין אכלו מתנות משום שנשתתיהם היו כהונות.

מנחת חרות נאכלת - ואינה כמנחת כהן שהוא כליל, גם לסוכרים שכהן משמע גם כהונת, משום שכתובים בפרשה אחרת ובניו.

לזיה שילדה - בנה פטור מחמש סלעים, משום שהוולד פטר רחם מלויה.

חיוב מתנות כהלאים - שבא מעד ומרחל, חייב שנאמר 'אם שור' לרבות את הכלאים.

חיוס מתנות בכוי שנוול מצבי הבא על התיישה - **לרבי אליעזר**: פטור ממתנות. **לרבי אלעזר**: פטור ממתנות. **לרבי שמעון**: חייב - שהנאמר 'שה' משמע גם מקצת שה ולדברי הכל יש ספק אם חוששים לזרע האב - ולדעת ר'חיים נחלקו האם חייב בכל המתנות, **לרב הונא בר חיאיא**: חייב רק בחצי מתנות, אבל בחצי השני, אומר לו הבא ראה שאין חוששים לזרע האב וקח. **לרבי יוחנן**: חייב בכל המתנות, שהנאמר 'אם שה' בא לרבות כוי.

כוי: יש בו דברים שווה לבהמה - שחלבו אסור. יש בו דברים שווה לחיה - שחייב בכיסוי. יש בו דברים שווה לחיה ובהמה - שדמו וגידו אסור כבהמה וחיה. לחכמים: חייב בדורע ולחיים והקבה ('א': בחצי ו"א: בכל המתנות, כגון שנתאכל) מריבוי אם/ 'לרבי אליעזר: פטור, וצריך אם/ כדי לחלק.

דף קל"ב ע"ב

משנה, בכור שנתערב בבהמות חולין: אם בא לידי כהן, ומכר לישראל במומו, ונתערב במאה בהמות אחרות וכל אחד שוחט את שלו, פוטרים את כולם מהמתנות, שכל אחד יכול לומר לכהן שלי הבכור. ואם אחד שוחט כולם - פוטרים לו את כולם. אבל אם נתערב קודם שבא לידי כהן - גם במאה שהשוחטים את כולם, יבוא עליו לכהן משני צדדים, ויאמר אם בכור הוא כולו שלי, ואם אינו בכור תן לי את מתנותי.

השושלת לזרע ולגוי - פטור מן המתנות. והמשתתף עמהם צריך שירשום בו סימן שאין הכל של ישראל. אמר כהן לישראל לא מוכר כל פרה זו חוץ ממהמתנות שבה - פטור ישראל מהמתנות.

אמר לטבח מכור לי בני מניע פרה, והיה בהם מתנות - נותן לכהן ואינו מוריד לו מדמי מכירה, לקח ממנו במשקל - נותן לכהן ומוריד למוכר מדמי מכירה.

יכול כהן לטבוח המתנות מהטבח - ואף על פי שאין תבהמה של טבח רק של אחרים.

טבח כהן ששחט - חייב במתנות, שנאמר 'מאת זובחי הזבח' גם כהן. **השושלת לכהן** - פטור, 'מאת העם' כהן מאת הכהנים. **כהן שנשנה טבח** - שבטובתו הראשונים פטור מהמתנות, מכאן ואילך שקבע לעצמו טבח חייב במתנות. **כהן שקבע חנות** - חייב מיד. וכן הדין בכהן שנשתתף עם טבח ישראל, כיון שקבע חנות, אין שותפותו הכהן פוטרת אותו מהמתנות.

קנס למוכר המזלגל במתנות כהונה, 'רב חסדא' עשה גידוי על כהן שמוכר בשר ואינו מפריש מתנות לכהן אחר, שבחי' הוצל עומדים בגידוי של רב חסדא 22 שנה וקונסים אותם בלי התראה. 'רבא' היה קונס למי שלא היה רוצה לתת מתנות ליטול ממנו כל הדין ונתנה לכהן. 'רב נחמן' לקח פעם בגדו.

העובר בלאו שיש בה מיתה או כרת - אין מגדים אותו, משום קנס ליה בדרכה מיניה, **העובר על מצות עשה**, כגון שאומרים לו עשה סוכה או לולב וציצית ואינו עושה - מגדים וחוזרים ומגדים, ומכים אותו על שצטא נפשו.

אכילת בשר במבהמה שלא הורם המתנות - **לרבי יוחנן**: אסור, וכאילו אוכל טבל (בגזירה שווה תנינה תנינה מתרומה) - ואין להלכה כן.

אמר רב חסדא:

נתינת המתנות לכמה כהנים - **בבהמה דקה**: מחלק לארבע כהנים ונותן הזרוע לאחד, וקיבה לאחד, ולחיים לשני כהנים, שנאמר 'ונתן לכהן' וצריך שיהא תנינה יפה. **בבהמה נסה**: שביארי' גדולים, מחלק כל עצם לשני כהנים.

אכילת מתנות כהונה - אינם נאכלות רק בצלי ובחרדל, שנאמר 'למשחה', כלומר לגדולה כדרך שהמלכים אוכלים.

כהן שאינו בקי איך אוכלים מתנות כהונה - אין נותנים לו. 'הלכה' - אין הלכה כמותו, רק כל כהן שמודה בעבודה - אף על פי שאינו בקי בהם ונותנים לו, ומי שאינו מודה בעבודה - אין לו חלק בכהונה - שנאמר 'המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה'. ולא רק אם אינו מודה בעבודה זו, אלא כל שאינו מודה באחת מתוך 15 עבודות, כגון א. יציקות. ב. בלילות. ג. הפתיתות. ד. מליחות. ה. תנפות. ו. הגשות. ח. קמיצות. ט. מליקות. י. קבלות, י"א. הזאות, י"ב. השקאת סוטה, י"ג. עריפת גלגל ערופה. י"ד. טהרת מצורע, ט"ו. נשיאות כפים במקדש ובגבולים - אין נותנים לו, שנאמר 'מבני אהרן', עובדה האמורה לבני אהרן.

חולין דף קל"ג יום ה' דסליחות - כ"ח אלול תשפ"ו

דף קל"ג ע"א

חוטים שבלוי: **לרב**: אין נותנים לכהן שאינו יודע לנקר - כיון שאסור משום דם. **'הלכה'** - אין הלכה כן, שכן אם צולה אותו, ובין אם חותך ומולח לקדירה, הרי דם זב ממנו ומותר.

הנהגת הכהן במתנות כהונה: לא יחטוף המתנות - שנאמר 'ונתן' ולא שיטול מעצמו. ולא יבקש בפה - שנאמר

בבני שמואל 'ויטו אחרי הבצע', ששאלו חלקם בפיהם. והצנועים מושכים ידיהם - גם כשנותנים להם בלי בקשה. אבוי היה רגיל לחטוף משום חיבוב מצוה, לאחר ששמע הברייאת שלא יחטוף התחיל לבקש בפה, ולאחר מכן שהגברייאת חזר וגם לא יבקש בפה, אבל אם נתנו לו היה לוקה, כיון ששמע שהצנועים מושכים ידיהם והגברנים מלקטים, לקח מתנות עבר עבר יום כיפור כדי שלא ישתכח הדבר שהוא כהן, משום שלא היה רגיל לישא כפיים מחמת קביעות עתים לתורה לתלמידיו.

נתינת מתנות כהונה לתלמיד חכם עני - כהן שרוצה לתנות לכן עיר תלמיד חכם, יכול לזכות לו כל המתנות שלו קודם שבאו לידו, אם הוא כהן ניכר בעיר, שרוב בני אדם אורבים אותו ונותנים לו המתנות. ורק אם מזהב לו מוצאנו לתלמיד חכם עני ודחוק. רבא ביקש למשמש כהן שיוכח לו מתנות שיקבל הגבורת כדי לאכול לשון בחרדל, רבא אכל מזה אבל רב ספרא לא אכל, והשמש הסכים לזה בעל כרחו משום חשיבות האורחים, ורבא לא היה דחוק, וחקריאו לרב ספרא מן השמים על רבא פסוק זה 'מערבה בגד ביום קרה חומץ על נתר שר' בשרים על רב ע'ב' כלומר שלא ידע להבין טעמו זה וכולם יודעים שיש לו חלק בה, אבל בכהן לא קולטים שהוא שותף - משום שצנעו וסוּמך על הטבח.

השונה לתלמיד שאינו הגון לרב: א. נופל בגיהנם, ב. כוזרם אבן למרקולים.

דף קל"ג ע"ב

שינוי במטעה, **שותף עם כהן** או גוי שחייב לרשוש שידעו שפטור ממתנות, **המשתתף עם כהן**: גם אם יושב הכהן על הקפה - חייב לרשוש שאין יודעים שיש לו שותפות בה, שמא האמינו בעל ה**השתתף עם גוי**: אף על פי שנמצא הגוי בחנות, אם אינו יושב על הקופה - צריך לרשוש, שאין מבחינים שיש לו שותפות בה, שמא בא לקנות בשר. ואם הוא יושב על הקופה - אינו צריך לרשוש, שבוודאי יש לו בה שותפות, כי לא יתכן שהאמינו בעל הבית, שאין אמונה בעובד כוכבים. ויש אומרים: שכלל אופן שנמצא בחנות אינו צריך לרשוש - שהגוי צועק תמיד למוכר שלא יתן בסכום זה וכולם יודעים שיש לו חלק בה, אבל בכהן לא קולטים שהוא שותף - משום שצנעו וסוּמך על הטבח.

המוכר פסולי המוקדשים - מה שנמכר בבית: (בכור ומעשר) אינו צריך לרשוש, שניכר הדבר שאינם נמכרים כדרך חולין. מה שנמכר בלאיילו: צריך לרשוש.

שותפות של כהן או גוי בחלק מהאיברים - **לרב הונא**: היה שותף בראש - גם באין לו רק אחד ממאה, פטור מהלחי וחייב בשאר. היה שותף ביד - פטור מהזרוע וחייב בשאר. היה שותף בבני מעיים - פטור מהקיבה וחייב בראש. **לחייא בר רב**: גם בהיה שותף באחת מהם פטור מכולם, וגדחו דבריו.

מתנות כהונה: יגינו לאהרן ולבניו בכלל ופרט, וברית מלח - ולכן כל המקיים כאילו קיים כללות ופרטות שבתורה, וברית מלח של קרבנות. וכל מי שעובר עליהם, כאילו עובר על כלל ופרט וברית מלח. **10 במקדש**: 1. חטאת, 2. חטאת העוף, 3. אשם ודאי, 4. אשם תלוי, 5. זבח שלמי צבור, 6. לוג שמן של מצורע, 7. שתי הלחם, 8. לחם הפנים, 9. שירי מנחת, 10. מנחת העומר, 4 בירושלים: 11. הכבדור, 12. ביכורים, 13. זרים, 14. מתודה ומאיל נזיר, 14. עורות קדשים, 10 **בגבולים**: 15. תרומה, 16. תרומת מעשר, 17. חלה, 18. ראשית הגז, 19. מתנות (זרוע לחיים והקיבה), 20. פדיון הבן, 21. פדיון פטר חמור, 22. שדה אחוזה, 23. שדה חרמים, 24. גזל הגר.

כולה שייך לכהן או גוי, ומכר הראש לישראל - חייב בלחיים, אף על פי שעיקר הבהמה של כהן.

גוי או כהן שמסרו צאן לישראל לגזוז - פטור מראשית הגז. **הלוקח גז של גוי** - פטור מראשית הגז, גם קודם שנגזו. זה חמור בדורע ולבחיים ובקיבה יותר מראשית הגז, שבמתנות אם קנה ישראל אחת מהאיברים קודם שחטתה, חייב במתנות מהאיבר שקנה.

חולין דף קל"ד יום ו' דסליחות - כ"ט אלול תשפ"ו

דף קל"ד ע"א

כהן שוכר לישראל ואמר לו חוץ מהמתנות - פטור מהמתנות, שהוא שיוור ושייך לכהן. **אמר לו 'על מנת שהמתנות שלי'** - יש אומרים: שחייב במתנות ונותן לכל כהן שירצה, שהרי 'על מנת' אינו שיוור רק תנא, ומכר לו הכל על מנת שיהי לו, ואין בו כח להתנות. ויש אומרים: שהמתנות שייך לכהן המוכר, 'שעל מנת' הוא שיוור.

לקח מהטבח בני מעיים במשקל, נותן מתנות לכהן וחוזר ותובע כסף מהמוכר. **לרב**: רק אם לקח בעצמו, שכיון שהטבח לא נגע בהם אינו בעל דברים יש לו כהן, לכן הלוקח נותן ותובע כסף מהטבח, שעליו היה מוטל לתת. אבל אם שקל הטבח, דינו של כהן ותביעתו גם על הטבח, והטבח חוזר עליהם, ואם הם לפנינו נותן לכהן, ויכין גדל ואין תנייאיס הבעלים ואכלו ואמר, שירצה מזה גובה ורצה מזה גובה, שמתנות כהונה נגזלות. **לרב אסי**: אין אם שקל הטבח היה לו של כהן עם הלוקח, משום שגזילה לציני, שמתנות כהונה אינם נגזלות, וכל זמן שהם בעין החוב מוטל למי שהם אצלו לתת לכהן, והראשון לא נעשה גזלן עליהם.

משנה, גר ששחט פרה: נשחט עד שלא נתגיר - פטור ממתנות, נשחט לאחר שנתגיר - חייב. ספק אם נשחט קודם שנתגיר או לאחר מכן - פטור, שהמוציא מחבירו עליו הראיה.

חיוב לקט: ר'עניים שלח הגיעיו לשם הקוצרים - כל הנמצא בהם לבעל הבית, שחיוב לקט הוא רק בנושר בקציירה. לאחר הקוצרים - **לתנא קמא**: חטים העליונים שעל פי החור - שייך לעניים, שיש לומר לקט הם בנושרו שביבולים בשעת קציירה. תחתונים - לבעל הבית, שקודם קציירה נכנסו נמלים שם. **לרבי מאיר**: הכל לעניים, שספק לקט שם, שנאמר 'עני ורש הצדיק', צדק משלך ותן לו. ואינו דומה לספק מתנות ששינוי שפטור, שבקמך יש חזקת חיוב שהרי היא של ישראל, ובפרה יש לה חזקת פטור שהיה של גוי.

חיוב חלה: נעשה בשעת לגלוג עיסה, לגלג גוי - פטור. גוי שהיה לו עיסה ונתגיר: אם עד שלא נתגיר נתגלגל - פטור, ואם התגלגל לאחר שנתגיר - חייב. היה ספק - חייב, ואין הולכים אחר חזקת פטור כמו במתנות, שספק ממון לקולא, וספק איסור לחומרא.

בגר נאמר 8 ספיקות: 4 שהם ספק איסור לחיוב - א. קרבן אשתו, שבספק אם ילדה שהיתה גויה ספק מההתגירייה - מבאיא קרבן. ג. חלה (כמו בהתנאר). ג. בכור בהמה טמאה, והוא פטר חמור לסוכר שאסור בהנאה עד שיפדה. ד. בכור בהמה טהורה, שאסור מספק לשלוח בחיין עד שיסתאב. 4 שהם ספק ממון לפטור - א. ראשית גז, ב. המתנות, ג. פדיון הבן, ד. פדיון פטר חמור, שלאחר שנפדה מעכב הטלה בידו שאין בו קדושה ואינו אלא ספק ממון.

דף קל"ד ע"ב

חיוב לקט שכחה ופאה במקום שאין עניים - אינו צריך להניח, שנאמר 'לעני ולגר תעזוב אותם', ולא לעורבים ולא לעטלפים.

חיוב תרומה במקום שאין כהן - אינו צריך הישראל לטרוח ולהביא תרומה מהגורן לעיר או ממדבר ליישוב ליד הכהן. ואם אין שם כהן - שוכר פרה ומביאה מפני הפסד תרומה. ואינו דומה למתנות עניים שאינו צריך להניח שכאין שם עניים מצויים, שבתרומה נאמר 'תנינה'.

חיוב מתנות כהונה במקום שאין כהן - מקום שנהגו למלוג **העגלים ברותחים עם עורם**, לא יפישט את הזרוע, רק נותן לקט כמו שהוא בעורו. וכן מקום שנהגו להפשית הראש, לא יפשיט הלחי, שצריך ליתן לו גם העור. ואם אין שם כהן, מעלה אותם בדימים ואוכל הפסד כהן. ואינו דומה למתנות עניים שאינו צריך להניח כשאין שם עניים מצויים, משום שנאמר בהם 'תנינה'.

בעל הבית שזכה מהפקר, הפקיר כרם והשכים ובצר - חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ובפאה, ופטור מהעשרות, שנאמר במתנות עניים 'תעזוב' מיותר לרבות הפקר שחזר וזכה בו.

זכיה בבכמי צדקה, רבי אדם זוכה בדגריי זהב שנשלח לבית המדרש. יש אומרים: שזכה לעניים. ויש אומרים: שזכה לעצמו משום שהוא אדם חשוב, ולמדנו מהנאמר 'והכהן הגדול מאחי', שיהא גדול מאחינו בניו בחכמה ובעושר. ואם אין לו, אחיו הכהנים מגדלים אותו, שנאמר 'והכהן הגדול מאחי', גדלוה משל אחיו.

משנה, זרוע - הוא מהפרק של ארכובה עד כף של יד, וכן זרוע האמור בגזיר. צריך לתת זרוע ימין ולא שמאל - א. שנאמר 'זרועו' מיומנת שבזרוע, ב. שזרוע נגד יד שעושה מלחמה והיא ימין. ג. שנאמר בשוק 'שוק הימין', וכן זרוע מוקדשים של איל נזיר שנאמר 'תרומה', וכן זרוע של חולין של מתנות כהונה, שנאמר 'לתנו', ודורשי' תמורות אמרו 'זרוע' כנגד היד של פינחס וכן נאמר 'אמר יצחק ביד'.

שוק - **לתנא קמא**: הוא כנגד הזרוע ברגל. (והם העצמות מהפרק של ארכובה עד בוקא דאטמא, שהוא כל הירך). **לרבי יהודה**: מן הפרק של ארכובה עד סוכך של רגל (הוא פרק שבין הקולית ועצם אמצעי).

לחי - הוא מהפרק של לחי אצל הצדיעים, וחותר כלפי מטה עד פיקה של גרגרת (שיפוי כובע שהוא פתחה של קנה היה הבליעה, והוא לחיים התחתונות עם הלשון). אבל אינו נוטל את בית השיטה, שיש אומרים: שנוטל בית השיטה עמה, ואינם חולקים בדין, רק שרבי יחינא בן אנטיגנוס היא שמשייר שיחטה למעלה מבית הבליעה. ויש אומרים: שנוטל 'עמה' הוא עם הבהמה, ולא עם הלחי. נותן עם הלחיים צמר שבראש כבשי' ושער כבשי' תיישים - שנאמר 'הלחיים', ודורשי' חמורות אמרו 'לחיים' כנגד תפילת פינחס וכן נאמר 'יעמוד פינחס ויפול'.

קיבה - נותן עם הקיבה חלב שעל גבי הקיבה וחלב שבתוך הקיבה, שנאמר 'הקבה', וכהנים נהגו בו עין יפה ונתנו לבעלים, ודורשי חמורות אמרו 'קיבה' כמשמעה ונאמר 'ואל האשה אל קבתה'

הדרן עלך פרק חזרוע והלחיים

חולין דף קל"ה - יום שבת קודש - א' דראש השנה תשפ"ו

יום זה לזכות אימנו היקרה מרים לאה בת מלכה

פרק אחד עשרה - ראשית הגז

דף קל"ה - ע"א

משינה, ראשית הגז - נוהג בארץ ובחוץ לארץ, בפני הבית ושלא בפני הבית, בחולין אבל לא במוקדשים.

זרוע ולחיים וקיבה - נוהג בבקר ובצאן, במרובה ובמועט, **ראשית הגז** - נוהג רק ברחלות, ונוהג רק במרובה, **מריבה - לבית שמאי**: שתי רחלות, **לבית הלל**: חמש - לרבי דוסא בן הרכינס: חמש רחלות שגוזזות מכל אחת מנה ופרס חייבות בראשית הגז, לחכמים: חמש רחלות גוזזות כל שהם. נתינה לכהן - משקל חמש סלעים ביהודה שהם עשר סלעים בגליל, מלובן ולא צואי שלא לבן עדיין כולו, כדי לעשות ממנו בגד קטן, שנאמר 'תתן לו', שיהא בו כדי ממתנה.

לא נתן עד שבע - פטור, משום שקנאו בשינוי. **הלבין ולא צבע** - חייב, שאין זה שינוי.

הלוקח גז צאן מגוי במחומר - פטור מראשית הגז. **הלוקח גז צאן מחבידו**: אם שייר - חייב המוכר, לא שייר - חייב הלוקח. היו לו שחופות ולבנות, מכר לו שחופות ולא לבנות, זכרים ולא נקיבות, זה נותן לעצמו וזה נותן לעצמו.

ראשית הגז בקדשי מזבח - פטור, משום שאינם בני גיזה, שנאמר 'ולא תגזז בכור צאנך'. וגם אם הקדיש חוץ מגיזותיה וכחיה - פטט קדושה בכלולה וחלה גם על הגיזה. ומה ששינוי שאין ראשית הגז במוקדשים: א. מדובר בקדשי בדק הבית, שאף על פי שאסורים בגיזה ועבודה מדרבנן, מן התורה הם בני גיזה, והחידוש כאן שאין צריך לפדות ראשית הגז וליתן לכהן, שנאמר 'צאנך' ולא צאן הקדש. ב. לסובר קדשי בדק הבית בכלל 'הזמדה והתריבה' ואי אפשר לפדות את הגיזה, מותר רבי ינאי: כשהקדיש חוץ מגיזות וכחיה, שאף על פי שהגיזה אינה של הקדש, אינו צריך להפריש וליתן. ג. לרבא: מדובר במקדשי גיזה עצמה, והחידוש שאינו צריך לפדות לאחר גיזה ולתת לכהן, שנאמר 'גז צאנך תתן לו', מי שאינו מחוסר רק גיזה ונתינה, יצא זה שמחוסר גיזה פדייה ונתינה.

האומר חלק של זו עולה, הקדיש איבר שהנשמה תלויה בו - פטט קדושה בהכל. הקדיש איבר שאין הנשמה תלויה בו - **לרבי יוסי**: כולה עולה, **לרבי מאיר**: אין כולה עולה.

בהמת שותפים - שני ישראלים (לחכמים: חייב בראשית הגז, שדורשים 'צאנך' למעט שפטור בשותפות גוי, ואין לנו מיעוט לבהמת שותפים, **לרבי אלעאי**: פטור, שירוש 'צאנך' המיוחד לך ולא של שותפות.

שותפות עם גוי - לרבי: הכל פטור מראשית הגז, **לרבי אלעאי**: א. שלומדים ראשית הגז ממה שנאמר בתחילת הפסוק לעניין תרומה 'ראשית דגנך' ולא שותפות גוי, ואף על פי שהנאמר 'ראשית' לעניין ראשית הגז הפסיק העניין - 'וראשית גז' מחבר ביניהם. ב. מהנאמר 'צאנך', וסובר שכמו שמעטים שותפות גוי משום שאינו מיוחד לישראל, ממעטים גם בהמת שותפים, משום שאינו מיוחד לאחד מהם. **לחכמים**: משום שנאמר 'צאנך' למעט שותפות גוי, ואינם לומדים מתרומה, א. שהרי הפסיק העניין. ב. שמחייבים בתרומה בשותפות גוי.

דף קל"ה - ע"ב

ישראל וגוי שלקחו שדה בשותפות - **לרבי**: מעורבים טבל וחולין זה בזה - שאין ברייה. **לרבן שמעון** בן **גמליאל**: של ישראל - חייב, ושל גוי - פטור, משום שיש ברייה. ושניהם סוברים ששותפות הגוי מחייבת בתרומה.

שיעור עיסה בחיוב בחלה - עשירית האיפה כעיסת מדבר, שנאמר 'עריסותיכם' כדי עריסותיכם.

'לרבא' מודה רבי אלעאי שאינה פוטרת השותפות:

א. **תרומה** - שנאמר 'תרומותיכם'. והנאמר 'דגנך' - למעט שותפות גוי - וחלקו עליו והוכיחו מברייתא שרבי אלעאי פוטר שותפות מתרומה.

ב. **חלה** - שלומדים גזירה שווה 'ראשית ראשית' מתרומה (ואין לומדים לפטור מראשית הגז, שלומדים רק להחמיר).

ג. **פאה** - שנאמר 'ובקצרכם את קציר ארצכם', והנאמר 'שדך' - למעט שותפות גוי.

ד. **ברירה** - שנאמר 'ובכורות בקרכם וצאנכם', והנאמר 'בבקר ובצאנך' - למעט שותפות גוי - וחלקו עליו והוכיחו מברייתא שרבי אלעאי פוטר בהמת שותפות מבכורה מהנאמר 'בבקר ובצאנך' והנאמר 'בקרכם וצאנכם' נאמר על כל ישראל.

ה. **מזוזה** - שנאמר 'למען ירבו ימיכם וימי בנים', והנאמר 'ביתך' - ללמד שבדרך ביאה לבית קובעים מזוזה, והוא ימין.

ו. **מעשר** - שנאמר 'מעשרותיכם', והנאמר 'דגנך' - למעט שותפות גוי.

ז. **מגנות** - שנאמר 'ונתן' ללומדים בגזירה שווה 'נתינה נתינה' מתרומה. (ואין לומדים מראשית הגז, שלומדים רק לחמיר), - וחלקו עליו והוכיחו מברייתא שרבי אלעאי פוטר בהמת השותפים מבכורה מגזירה שווה מראשית הגז, ומגזירה שווה מתרומה לומד שנוהג רק בארץ, ומכך שאינו לומד בגזירה שווה מתרומה לחייב בהמת השותפים - מוכח שפטור גם בתרומה

ח. **בימורים** - שנאמר 'בכורי כל אשר בארצך', והנאמר 'ארצך' - למעט חוצה לארץ.

ט. **ציצית** - שנאמר 'על כנפי בגדיהם לדורותם', והנאמר 'כסותן' - למעט טלית שאולה שפטור מציצית כל שלושים יום.

י. **מקעה** - שנאמר 'כי יפול הגופל ממנו', כל שראוי לפילול וגם שותפות, והנאמר 'גגך' - למעט בית כנסת ובית מדרש (שישיר לכל ישראל. ואינם בית דירה).

דף קל"ו - יום א' - ב' דראש השנה תשפ"ו

יום זה לזכות שלום יוסף חיים בן מרים לאה

דף קל"ו - ע"א

לרבי רבי אלעאי:

מתנות וראשית הגז בחוץ לארץ - אינם נוהגות רק בארץ, שלומדים בגזירה שווה 'נתינה נתינה' מתרומה שאינה נוהגת בחוץ לארץ.

ראשית הגז אינה טובלת - אף על פי שלומד מתרומה, שנאמר 'וראשית גז צאנך תתן לו', אין לך בו רק מראשיתו ואילו.

מיתה וחומש בראשית הגז - אין חייבים עליה מיתה וחומש כתרומה, שנאמר בתרומה 'ומתו בו' - ולא בראשית הגז, 'ויסף עליו' - ולא על ראשית הגז.

חיוב מעשר ראשון ושני בראשית הגז - אין חיוב אחריה כתרומה, שנאמר 'ראשית', אין לך בו אלא ראשית בלבד.

צירוק חדש וישן בראשית הגז - היו לו שתי רחילות, גזז אחת והגיז בשנה זו, וגזז שניה בשנה שניה והניח, עד שיהיו לו חמש גיזות, אינם מצטרפות, כיון שלא היה לו חמש צאן ביחד. אבל אם היה לו חמש צאן, וגזז שתיים בשנה זו, ושלב בשנה שניה, **לחכמים**: מצטרף הגם שהוא חדש וישן, **לרבי אלעאי**: אינם מצטרפות, שלומדים מתרומה שאין תורמים מהחדש על הישן.

הלוקח גז צאן גוי, קדוש שנגזז - פטור מראשית הגז. קנה צאן כשהיא עומדת לגזוז - **לחכמים**: חייב, אף על פי שגדילה ביד גוי. **לרבי אלעאי**: פטור, שלומדים מתרומה שהגדל בחיוב חייב, והגדל בפטור פטור.

ישראל שלקח מגוי שדה בסוריא: לא הביא שליש - חייב בתרומה. הביא שליש - **לרבי עקיבא**: חייב בתוספת, **לחכמים**: פטור - מכיון שהביאה שליש ביד גוי כאילו נגמור הכל בידו.

דף קל"ו - ע"ב

תרומה ממניו על שאינו מינו - היו לו שני מיני תאנים שחור ולבן, או שני מיני חיטים, **לתנא קמא**: אין תורמים ומעשרים מזה על זה. **לרבי אלעזר**: 'לבית שמאי' אין תורמים, 'לבית הלל' תורמים.

היו לו שחופות ולבנות, מכר לו שחופות ולא לבנות - זה נותן לעצמו וזה נותן לעצמו. מכר לו זכרים ולא נקיבות - זה נותן לעצמו וזה נותן לעצמו. ואף על פי שהנאמר 'ואשר יצא המוכר' - חייב המוכר בראשית הגז, **לחכמים**: עצה טובה היא למוכר שלא יתן ראשית הגז מנקיבות השמורות לו על הזכרים שמכר, משום כי של זכרים גיזתם קשה ושל נקיבות רך, לכן יקנה מההלוקח כדי ראשית הגז של זכרים מצמר הזכרים. וכן

בשחופות ולבנות, גיזה של לבנות טובה משל שחופות, ויקנה מההלוקח כשיעור השחופות ויתן לכהן. **לרבי אלעאי**: הרי לומדים מתרומה שאין תורמים ממין על שאינו מינו, ולכן אין גוזזים משל שחופות על לבנות ולא משל לבנות על שחופות, ורק בזכרים ונקיבות שהם מין אחד.

האומר כל גזרני תרומה או כל עיסתי חלה - לא אמר כלום, שצריך שיהא 'ראשית' ששייריה ניכרים. **האומר כל גזירי ראשית** - **לרבי אלעאי**: לא אמר כלום, שלומדים ראשית הגז מתרומה, **לחכמים**: דברי קיימים.

אמר רב נחמן בר יצחק - מנהג העולם להקל:

בראשית הגז - כרבי אלעאי שנוהג רק בארץ.

בדברי תורה - כרבי יהודה בן בתירה שאינם מקבלים טומאה, ובעל קרי אינו צריך טבילה לדברי תורה.

בכלאים - כרבי יאשיהו שאינו חייב עד שיזרע חיטה ושעורה וחרצון במפולת יד.

טריפה בראשית הגז - 'לרבי שמעון' פטור, שלומד גזירה שווה 'צאן צאן' ממעשר בהמה שאינו נוהג בטריפה, שנאמר 'כל אשר יעבור תחת השבט', חוץ לטריפה שאינה עוברת (כגון שנחתכו רגליה מהארכובה. וממנה לומדים לשאר טריפות). ואינו לומד (בגזירה שווה 'צאן צאן') ראשית הגז מבכור שנוהג בטריפה - אף על פי שדומה ביותר לבכור ביותר ממשעו, מכל מקום יותר טוב ללמוד 'פשוט מפשוט'.

ראשית הגז דומה ליני מעשר: א. שהם - אינם צריכים זכרים, (ובכור - רק בזכר). ב. שהם - אינם נוהגים במטמאים, (ובכור - נוהג בחמור). ג. שהם - רק במרובים: מעשר - בעשרה, ראשית הגז - בחמש, (ובכור - ביחיד). ד. שהם - אינם קדושים מרחם, (ובכור - קדוש מרחם). ה. שהם - אינם נוהגים באדם, (ובכור - נוהג באדם). ו. שהם - נוהגים רק בפשוט. ז. שהם - אינם לפני הדיבור, (בכור בהמה - נאמר במצורים).

ראשית הגז דומה ליני בכור: א. שהם - נוהגים ביתום אף על פי שמתה אמו קודם לידתו, כגון זה פירש למיתה וזה פירש לחיים, (מעשר - לא). ב. שהם - נוהגים בלקוח, ג. נוהגים בשותפות ד. ונוהג בנתינה מתנה, (מעשר - לא). ה. שהם - נוהגים גם שלא בפני הבית, (מעשר - לא). ו. שהם - ממתנות כהונה, (מעשר - נאכל לבעלים). ז. שהם - אין צריך להקדיש, שבכור קדושתו מרחם, וגז אין בו קדושה, (ומעשר - מקדישו בשבט). ח. שהם - יכול כהן למכור, (ומעשר - אינו נמכר).

חולין דף קל"ז - יום ב' פרשת האזינו - ג' תשרי תשפ"ו

דף קל"ז - ע"א

ראשית הגז רק ברחלים - שנאמר 'תתן לו' ולא לשקו, וגזית שור ראיהו רק לשק. ונוצה של עזים - פטורה הגם שראוי לבגדי אדם, שנאמר בפרשה של ראשית הגז 'לעמוד לשרת', דבר הראוי לשירות, והוא לתכלת של בגדי שרד שהוא מצמר, וצמר הוא רק מרחלים.

נאמר 'לא תעבוד בכבור שורך ולא תגזז בכור צאנך' - אין לך רק שור בעבודה וצאן בגיזה, מניין ליתן האמור של זה בזה ושל זה בזה? תלמוד לומר 'לא תעבוד ולא תגזז'.

כבשים שצמרם קשה - פטורים מראשית הגז, שנאמר 'ומנז בכשי יתחמם'.

הגוזז עזים - פטור. **השוטף רחלים - לחכמים**: חייב, **לרבי יוסי**: פטור, שמדייק לשון 'גז'.

מזוזה לקט: הקוטף ביד שיובליו קמטו 'לרבי יוסי' - אין הנוטר לקט, שמדייק 'לקט קצירך' שאין לקט רק הבא מחמת קציר, ולא לקט קיטוף. ומודה רבי יוסי בדבר שדרכו בכך, כגון בצל ושום שקיטוף שלהם זה קציר, וכן העוקר עדשים עם השורשים, והתולש פולין ביד הרי זה קציר.

שורות בצלים שבין חירק - **לרבי יוסי**: נוטלים פאה מכל אחד ואחד, שהירק שבין מלבן למלבן מפסיק, **לחכמים**: נוטלים מאחת על הכל.

חיוב ראשית הגז - א. **לבית שמאי**: שתי רחלות, ששתיים נקרא צאן. ב. **לבית הלל**: חמש, שנאמר 'חמש צאן עשויות', שמחייבות לבעליהם ואומרות לו קום עשה מצוה חדשה שלא היה מצוה עליו בפחות מכן, והוא ששאלו את שנתמרה בזה צאן שמשמע מרובה, אבל בבכור ומתנות חייב גם באחת. ג. **לרבי יוסי**: ארבע רחלות חייבות, שנאמר 'וארבע צאן תחת השה'. 'הלכה' הכריע רבי כרבי יוסי אף על פי שאינה מכרעת, משום שנאמרה מפי חגי זכריה ומלאכי.

דף קל"ז - ע"ב

שינוי לחכמים חמש רחלות גזוזות 'כל שהן' חייבות. וכמה כל שהן?

א. **לשמואל**: צריך שיהיו 60 סלעים.

ב. **לרב**: מנה ופרס, ובלבד שיהיו מחומשות, והם 7 סלעים וחצי לכל אחת מהם. ולמסקנת הגמרא דברי רב אמורים על מנה בן 40 סלעים, נמצא מנה ופרס הם 60 סלעים.

ג. **לרבי יוחנן**: צריך שיהיו 6 סלעים.

ד. **לרבי אלעזר**: כל שהם שנינו, וגם אין גזוזות כולם רק מסלע אחד.

נתינה לכהן - **לרבי יוחנן**: נותן חמש סלעים (בין כשגזו רק שש, ובין כשגזו אלף, נותן לכהן חמש). **לרב ושוואל**: נותן אחד משישים. ואם יש לו הרבה גזי צמר, שחלק ששים שבהם יש לו כדי לחלק להרבה כהנים, ומבטל לתת להרבה כהנים - לא יתן לכל כהן פחות מחמש סלעים.

שיעור תרומה - מן **התורה**: חיטה אחת פוטרת את הכרי. **מדרבנן**: בתרומת תירוש ויצהר שהיא מן התורה, עין יפה - אחד מארבעים (וביבנות אחד מחמשים, ועין רעה אחד מששים), ובתרומה - שהיא מדרבנן אחד מששים.

שיעור פאה - מן **התורה**: אין לה שיעור, **מדרבנן**: אחד בשישים בין בארץ ובין בחוץ לארץ.

לשון תורה - לעצמה, רחלים. לשון חכמים - לעצמם, 'רחלות'.

חולין דף קל"ח - יום ג' פרשת האזינו - ד' תשרי תשפ"ו

יום זה לזכות יעקב יחזקיהו בן רבקה פיגיה

דף קל"ח - ע"א

סדק בחמת חדשה מעור, אם לא גמר תפירתה ושייר בה סדק - אף על פי שמקבלת רימונים טהורה. תפרה ונקרעה - **לתנא קמא**: שיעורה כמוציא רימונים, **לרבי אליעזר** בן **יעקב**: כפקעיות של שתי; אחת מארבע במנה בן ארבעים סלעים.

נתינת ראשית הגז לכהן - חמש סלעים מלובנות, ואינו צריך ללבנו, רק שילבנו כהן ויעמוד על חמש סלעים. וצריך שיהא ראוי לעשות בו בגד קטן שנאמר 'לעמוד לשרת', דבר שראוי לשירות והוא אבנט, ואין לומר מעיל - שהרי תפשת מרובה לא תפשת. ואין לומר כיפה של צמר - שנאמר 'הוא ובגיו' דבר השווה לאחרון ולבגיו. וגם לסובר אבנט של כהן גדול בכל השנה היה מבוץ - שם אבנט נוהג באהרן ובניו.

מקום ציצ - כיפה מצמר היה בראש כהן גדול ועליה ציצ, לקיים מה שנאמר 'ושמת אותו על תפיל תכלת'.

גזז ומכר קודם שהצטרף לחמש - **לרב חסדא**: חייב. **לרבי נתן בר הושעיא**: פטור, שצריך שיהא 'צאנך' כשהגיע לשיעור. שנינו לקח גז צאנו של גוי - פטור מראשית הגז, לקח צאנו לגזוז - חייב, ולרבי נתן בר הושעיא שפטור אם לא היה 'צאנך' כשהצטרפו לשיעור, צריך להעמיד כשהקנה לו כל 30 יום, כלומר שיהיו כל הגופנים קנויים לו עד תשלום כל גזי צמר.

הלוקח גז צאן חבירו, אם שייר אצל מוכר - המוכר חייב, לא שייר - הלוקח חייב. שאין אדם מוכר מתנות של כהן, לכן אם שייר אצל מוכר, אומר לו לוקח מתנות של כהן הוא אצלך. ואם לא שייר - אומר לו מוכר מתנות של כהן לא מכרתיו לך ונתן אותם לכהן. וכן שנינו לעניין מתנות, שאם מכר לו בני מעיה של פרה, נותן הלוקח מתנות לכהן - ואינו מנכה מהדמים. ואם מכר במשקל - מנכה לו מהדמים.

המוכר קלחי אילן בתוך שדה - נותן פאה לכל אחד ואחד, 'לרבי יהודה' רק בזמן שלא שייר בעל השדה, אבל שייר בעל השדה נותן פאה על הכל. וכל זה כשהתחיל בעל השדה לקצור, שנאמר 'ובקצרכם את קציר ארצכם', שכל השדה התחיל לקצור - חייב בכל השדה.

הדרן עלך פרק ראשית הגז

פרק שנים עשר - שילוח הקן

דף קל"ח - ע"ב

משינה, שילוח הקן - נוהג בארץ ובחוץ לארץ, בפני הבית ושלא בפני הבית, בחולין אבל לא במוקדשים. שנאמר 'שלח תשלח את האם', במי שאתה מצווה לשלחו, יצא זה שאין אתה מצווה לשלחו רק להביאו לידי גיזבור.

כיסוי אוזים - נוהג בחיה ובעוף, במזומן וגם בשאינו מזומן, **שילוח הקן** - נוהג רק בעוף, ורק בשאינו מזומן, כגון אדומים ותרנגולים שקיננו בפרדס, אבל אם קננו בבית וכן יונים שדרכם לגדול עם בני אדם - פטור משילוח.

עוף טמא - פטור מלשלח. **עוף טמא רובץ על ביצי עוף טהור, וטהור רובץ על ביצי עוף טמא** - פטור מלשלח.

מקום ששיניו בארץ ובחוץ לארץ – שלא לצורך, חוץ מראשית הגז, להוציא משיטת רבי אלעאי שאינו נוהג רק בארץ. **מקום ששיניו בפני הבית ושלא בפני הבית** – שלא לצורך, חוץ מאותו ואת בנו, שלא נפרש שנוהג רק בזמן שיש קדשים משום שנכתב בעניין קדשים. **מקום ששיניו בחולין ובמקדשים** – לצורך, חוץ מגיד הגשה, שאין טעם לומר שהאיסור נפקע על ידי הקדש, ומכיוון שנשנה בשאר מקומות לצורך, נשנה גם בגיד הגשה של לצורך.

עוף טהור שהרג נפש ולא נגמר הדין – פטור משילוח, שנאמר 'שלח שלח את האם', במי שאתה מצווה לשלחו, יצא זה שאין אתה מצווה לשלחו רק להביאו לבית דין ולקיים בו 'ובערת הרע מקרבך'.

חולין דף קל"ט. יום ה' פרשת האזינו - **ה' תשרי תשפ"ו**

דף קל"ט – ע"א

לקח הבנים והחזיר לקן, וחזרה האם עליהם – פטור משילוח.

הגביה האם והקדיש והחזיר – כבר נתחייב בשילוח קודם שהקדיש.

הקדיש חיה ושחטה – פטור מכיסוי הדם. **שחט והקדיש** – חייב לכסות, שכבר נתחייב בכיסוי קודם שיבוא ליד הקדש.

נתמעת מקדשים לשילוח הקן - **לרב**: במקדיש גוזלות שובכו למזבח לעולת נדבה, וכשגדלו מרדו ויצאו וקיננו במקום אחר, אבל קדיש בדק הבית שמרדו, כיון שהם קדושת דמים, פקעה הקדושה על ידי מדידתה וחיוב משילוח. **לשמואל ורבי יוחנן**: במקדיש נתרנגול לבדק הבית ומרדה, ופטור משילוח. **הקדושה אינו נפקע במדידה** - שהרי בכל מקום שהוא הם ברשות הקדש, שנאמר 'לה' הארץ ומלואה'.

אמר מנה זה לבדק הבית ונגנב או נאבד - 'למסקנא' לרברי הכל פטור מהאחריות, כיון שלא אמר 'עלי', וכל מקום שהוא ברשות הקדש הוא. **אמר מנה עלי לבדק הבית ונגנב או נאבד** - **לרבי יוחנן**: חייב באחריות עד שיבוא ליד גיבור, **לריש לקיש**: פטור מהאחריות. ואינו דומה להאומר על בקדש מזבח שהוא חייב באחריות משום שהוא מחוסר הקרבה, מה שאין כן קדשי בדק הבית שאינם מחוסרים הקרבה.

נדר: זה האומר הרי עלי עולה - נגנב או נאבד חייב באחריות. **נדרבה**: זה האומר הרי זו עולה - מת או נגנב או נאבד - אינו חייב באחריות.

האומר שור זה עולה, בית זה קרבן: מת השור או נפל הבית, אינו חייב באחריות. **שור זה עלי עולה, בית זה עלי קרבן**: מת השור ונפל הבית חייב לשלם, וגם לריש לקיש שהאומר עלי מנה ונגנב פטור, הוא משום שבכל מקום הוא ברשות הקדש, אבל כשנפל הבית ומת השור ואינם בעולם - חייב באחריות.

בערכין אם לא אמר עלי - חייב באחריות, שנאמר 'ונתן את הערכך ביום ההוא קדש לה', חולין הם בידך עד שיבואו ללדי גיזבר.

דף קל"ט – ע"ב

נאמר 'כי יקרא' - מלמד שאינו צריך לחזור בהרים וגבעות למצוא קן, שבמאורע מדבר הכתוב.

נאמר 'קן' - מלמד שגם אם יש בקן אפרוח או ביצה אחת חייב בשילוח.

נאמר 'לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ' - מלמד שדין שילוח הוא, בין כשנמצא הקן ברשות היחיד, וברשות הרבים, באילנות, בבורות שיחין ומערות.

נאמר 'לפניך בדרך' - מלמד על יוני שובך ויוני עלייה שקיננו בטפוחים ובבירות ואווזים ותרנגולים שקיננו בפרדס חייב בשילוח, אבל קיננו בתוך הבית וכן יוני הרגילות לגדול בין בני אדם - פטור משילוח, שנאמר 'כי יקרא' חייב למזונם, היו לפניך ומרדו - חייב, שנאמר 'לפניך'.

נאמר 'בדרך' - מלמד שאם מצא קן בים - חייב בשילוח, שנאמר 'בדרך', ונאמר 'כה אמר ה' הנותן בים דרך', מצא קן בשמים כגון עוף נושא קן באוויר - פטור, אף על פי שנאמר 'דרך נשר בשמים', שנקרא דרך נשר, ולא דרך. מצא קן בראש אדם - חייב, שנאמר 'ואדמה על ראשו'.

משה מן התורה - רמז קודם שסופו לבוא, שנאמר 'בשגם הוא בשר' בשגם גימטריה משה, ונאמר שם 'והיו ימינו מאה ועשרים שנה', וכך היו ימי חיי משה, כלומר עתיד לבוא בשגם שהוא משה מן הנולדים, וכן היו ימינו. **המן מן התורה** - שנאמר 'המן העני'. **אסתר מן התורה** - שנאמר 'ואנכי הסתר אסתיר', **מרכיב מן התורה** - שנאמר 'מז דורו', ותרנוגמו 'מירא דכיא'.

יש שונה 'יוני הרדסיות' - על שם הורדוס שהתחיל להתעסק בגידולם, **יש שונה 'יוני הרדסיות'** - על שם מקומו.

שילוח הקן בעוף טמא - פטור מלשלח, שנאמר 'כי יקרא את צפור לפניך', עוף משמע בין טהור ובין טמא, אבל ציפור אינו משמע רק טהור, שלא מצאנו טמא שנקרא ציפור. ואע"פ שנקרא 'צפור שמיא', ציפור סתם לא נקרא. וכל מקום שנאמר 'צפור' 'לכנף', כגון 'תבנית כל צפור כנף' 'דמש וצפור כנף' 'כל צפור כל כנף' 'אמור לצפור כל כנף' - ציפור הוא עוף טהור, וכנף הוא טמא וחגבים.

חולין דף קמ"ב. יום ה' פרשת האזינו - **ו' תשרי תשפ"ו**

דף קמ"ב – ע"א

נאמר 'כל צפור טהרה תאכלו' - למעט שחוטה של מצורע שהוא דבר הלמד מענינו, ואף על פי שכבר אסור מהנאמר 'וזה אשר לא תאכלו', למד שעובר עלי ביעשה ולא תעשה.

ציפורי מצורע: צריך שלא יהיו מחוסרים אברים - שנאמר 'שתי צפרים חיות' שחיים ראשי אברים שלהם. ולא יהיו טריפה - שנאמר מכשיר מכשיר אברים (אשם מצורע ושאר אשמות), ונאמר מכשיר ומכפר בחוץ (ציפורי מצורע ושעיר המשתלח), מה מכשיר ומכפר הנאמר בפנים עשה בו מכשיר כמכפר, גם מכשיר ומכפר הנאמר בחוץ עשה בו מכשיר כמכפר, ושעיר המשתלח אסור אם יש לו מום, שצריך שיהא ראוי למזבח אם יפול ליד הגורל להשם.

נאמר במצורע שתי צפרים חיות 'טהורות' (והרי אינו צריך למעט טמאות, שהרי לא נקרא 'ציפור'):

א. לרב נחמן בר יצחק: למעט ציפורי עיר הנדחת, שלא ישתמש בהם לשחוטה, אבל למשוולחת אינו צריך מיעוט, שלא אמרה תורה שלח לתקלה.

ב. לרבא: למד שאם לא ילדו מצורע אחר לאחר שיטהר את זה, לא יאמר הכהן הבא אחרת וזווגה למשוולחת של מצורע וראשון קודם שילוחיה, וישתמש בה גם לשילוח שני.

ג. לרב פאפא: למעט ציפורים שהתחילו בעבודה זרה, שלא ישתמש בהם לשחוטה, שנאמר 'והיית חרם כמוהו', כל מה שאתה מהייה החרם כמוהו. אבל לאחר גמור - אינו צריך מיעוט, שלא אמרה תורה שלח לתקלה.

ד. לרבינא: למעט עוף שהיה הנפש בו קודם גמור - שאל ישתמש בה לשחיטה, אבל לשילוח אינו צריך מיעוט שצריך לקיים בו 'ובערת הרע מקרבך'. ולאחר גמר דין אינו צריך מיעוט - שמחויב סקילה.

עוף טמא הרובץ על ביצי עוף טהור - פטור משילוח, משום שאינו 'ציפור'. **עוף טהור הרובץ על ביצי עוף טמא** - פטור משילוח, שנאמר 'תקח לך', ולא לכלבדך.

היה האם טריפה - חייב בשילוח. **היו האפרוחים טריפות** - פטור משילוח, שנאמר 'תקח לך' ולא לכלבדך.

דף קמ"ב – ע"ב

הושיט ידו לקן ושחט מיעוט סימנים - אם מכיוון שאם מניחם יטרפו נחשב 'לכלבדך', או מאחר שבידו לגמור שחיטתם, הוא בכלל 'תקח לך' וחייב בשילוח? תיקן.

משולית פרוטע על הביצים והאם רובצת עליה - אם הוא חציצה ואין קורים בה 'רובצת'? תיקן.

האם כנפים חוצצות? תיקן.

האם ביצים מזורזות שאין אפרוח בא מהם חוצצים? תיקן.

היו שני סדרי ביצים בני קיימא זה על גבי זה, והתכווין לקחת התחתונים, האם אמצעים חוצצים ופטור מלשלח? תיקן.

היה הזכר על גבי ביצים, ונקיבה על גבי זכר האם חוצצים? תיקן.

יונה על ביצי תסיל (עוף טהור הדומה ליונה) או תסיל על ביצי יונה האם יש חיוב שילוח הקן? תיקן.

זכר הרובץ על הביצים - פטור משילוח, שנאמר 'אם'. **קורא זכר** - **לרבי אליעזר**: חייב בשילוח, שלומדים גזירה שווה גזירה דגירה, שנאמר 'קורא דגר ולא ילד' ונאמר 'ובקעה ודגרה בצלה'. **לחכמים**: פטור. **קורא נקבה** - לגזירה דגירה חייב בשילוח, וישתמש בה גם שדרכם לגדלם.

משנה, היתה מעופפת, בזמן שכנפיה נוגעות בקן - חייב לשלח. אין כנפיה נוגעות בקן - פטור מלשלח. שנאמר 'רובצת' ולא מעופפת, וממה שלא נאמר 'ושבת' למדנו שאם כנפיה נוגעות בקן חייב.

נאמר 'והאם רובצת על האפרוחים או על האביצם' - מלמד שאם היו שם אפרוחים מפריחים או ביצים מזורזות, פטור מלשלח, מה אפרוחים בני קיימא גם ביצים בני קיימא יצאו מזורזות, ומה הביצים צריכים לאמם גם האפרוחים צריכים לאמם, יצאו מפריחים.

יושבת בין שני רובדי אילן, והביצים תחתיה, אבל הענפים סומכים האם ומגביהים אותה באוויר - רואים כל שאילו ידחה זה מזה תישמט האם ותיפול על הביצים - חייב. ואם נופלת לצדדים - פטור. **יושבת ביניהם**, שביצה מכאן וביצה מכאן - פטור מלשלח אף על פי שנוגעת בהם מן הצד, כיון שאינה מעליהם. **יושבת על גביהם** - חייב לשלח. לרברי רב גם אם אינה נוגעת מעליהם, כיון שאם תישמט תיפול עליהם, חשוב 'על'.

חולין דף קמ"א. יום ו' פרשת האזינו - **ז' תשרי תשפ"ו**

דף קמ"א – ע"א

משנה, נאמר 'שלח' - מלמד שאם שילחה וחזרה גם ארבעה וחמשה פעמים, חייב לחזור ולשלח גם מאה פעמים.

'נאמר שלח את האם' - מלמד שאם אמר הריני נוטל האם ומשלח הבנים, חייב לשלח את האם.

לקח הבנים והחזיר לקן, וחזרה האם עליהם - פטור מלשלח, מכיון שלקח הביצים נעשה קן מזומן.

צריך לאם לדרב מצוה כגון ליוולדת או לטהרת מצורע - חייב לשלח, שנאמר 'תשלח' מכל מקום. וריבוי זה הוא באופן שצריך לעבור רק על העשה של שילוח ולא על לאו (ראה בסמוך). שהיה צד לומר שעשה של טהרת מצורע דוחה עשה של שילוח האם, לפי שגדול שלום שבין איש לאשתו, ומצורע כל זמן שלא נטהר אסור בתשמיש. אבל באופן שיש עליו עשה של שילוח ולא תעשה של 'לא תקח האם על הבנים', אינו צריך ריבוי, שהרי אין עשה דוחה לא תעשה ועשה.

עבר ונטל את האם - לסובר קיימו ולא קיימו: כבר עבר על הלאו, ומעתה אין עליו רק עשה. ולסובר בטלו ולא נטלו: כל זמן שלא שחט האם ולא ביטל הלאו, יכול לתקן ולא לעבור על הלאו על ידי שישלח, ואם לא ישלח - עובר בלאו ועשה. לרבי יהודה: כיון שכבר נטל את האם אין עליו גם עשה, כי 'שלח' מתחילה משמע. **נטל על מנת לשלח** - לא עבר על הלאו, ומעתה אין עליו רק עשה. (וגם לרבי יהודה הרי הוא בעמוד ושלח).

גדול שלום שבין איש לאשתו - שהרי אמרה תורה שמו של הקדוש ברוך הוא שנכתב בקדושה ימחה על המים.

מצורע שלא נטהר - אסור בתשמיש, שנאמר 'וישב מחוץ לאהליו שבעת ימים', אהליו זו אשתו.

משנה, הנוטל אם על הבנים - **לחכמים**: משלח ואינו לוקה, שעשה של שילוח הוא תיקון ללאו, ואין לוקים על לאו שניתק לעשה. **לרבי יהודה**: לוקה ואינו משלח, כי 'שלח' מתחילה משמע, כלומר שכשנמצא קן אל תקח קן שלח, ואם לא שלחת עברת על עשה ולא תעשה.

כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה - אין לוקים עליה, שלכך ניתקו הכתוב לעשה, לומר אם עברת על הלאו, תעשה כך וכך. וגם רבי יהודה סובר כלל זה.

גנב וגזלן - אינם בכלל מלקות גם לרבי יהודה, שהוא לאו הניתק לעשה, שנאמר 'לא תגזול', ואם גזל 'והשיב את הגזילה'.

דף קמ"א – ע"ב

עבר ושב לקחת שטחה, או עבר וכלה ולא הניח פאה - לרבי יהודה: לוקה 40, ואף על פי שנאמר 'לעני ולגר תעזוב אותם' כח זה ניתק לעשה, כי 'תעזוב' מתחילה משמע.

עבר והזוית מבשר הפסח - אינו לוקה, שנאמר 'לא תהריתו ממנו עד בקר וגו' באש תשרופו', בא הכתוב ליתן עשה אחז לא תעשה לומר לך שאין לוקים עליו.

מרחק השילוח - כדי שתצא מתחת ידו, ואם יכול לחזור ולתופשה מותר. **אופן השילוח** - **לרב הוגא**: ברגליה, שאם תלש גפה ושלחה נפטר ממצות שילוח כיון שהלכה שני פסיעות או שלושה, ומותר לחזור לתופשה. (רש"י בלשון שיראה בעיניו). **לרב יהודה**: בגפה, שתוכל לעוף כדרכה. רב יהודה הלך לאחד שתלש את גפה ושלחה ותפסה, והורה לו שישעה אצלו עד שיגדלו כנפיה וישלח. ואין זה מלקות מן התורה, לחכמים שמשלחו ואינו לוקה, רק מכת מרדות מדרבנן.

תימה - רבא הורה על עוף טהור הנקרא 'תימה' שחייב בשילוח, גם אם אין שם רק ביצה אחת, ותפסה רבא מרחוק במצודה.

יוני שובך יוני עלייה - חייבות בשילוח ואסורות משום גזל מפני דרכי שלום, י"א: שאינו פטור משום מזומן בקניין חצירו שקונה שלא מדעתו, משום שהביצה חייבת בשילוח עם יציאת רובה, וחצירו קונה רק כשתיפול בחצירו, וחייבות בשילוח קודם שתיפול לחצירו. והאיסור מפני דרכי שלום הוא על האם, וי"א: שגם על הביצה כיון שכבר יצאה רובה. 'למסקנא' אינו פטור משום מזומן גם כשנפלה הביצה, לפי שאסור לזכות בביצים שהאם רובצת עליהם, וכיון שהוא אינו יכול לזכות, גם חצירו אין קונה עבורו. והאיסור לגזול מפני דרכי שלום הוא לקטן שאינו חייב בשילוח, ואם לקחו קודם שילוח, חייב אביו להחזיר מפני דרכי שלום. אבל בגדול אם עדיין לא שילח חייב בשילוח, וכיון ששילח כבר זכה חצירו והוא גזל גמור.

זכיה בביצים - אסור לזכות בביצים שהאם רובצת עליהם, שנאמר שלח את האם, ולאחר מכן הבנים תקח לך.

המקנה פירות שובר לאחר - והיו שם ביצים חדשים שהטילה האם ולא עמדה מאליהם מעולם, נמצא שלא היו של מוכר עדיין, כי חצירו אינו קונה כל זמן שלא שילח האם, לכן צריך לטרוף את הקן כדי שיפרחו האמהות, ואז יהיו של מוכר, ויוכל להקנות לקונה בקניין סודר.

חולין דף קמ"ב. יום שב' פרשת האזינו - **ח' תשרי תשפ"ו**

דף קמ"ב

משנה, לא יקח אדם אם על בנים גם לטהר המצורע, ומה אם מצוה קלה שהיא כאיסר אמרה תורה 'למען ייטב לך והארכת ימים', קל וחומר על מצות חמורות שבתורה.

אין לך מצוה שבתורה שמתן שכרה בצדה שאין תחית המותים תלויה בה - א. בכיבוד אב ואם נאמר 'למען יאריכון ימיך ולמען ייטב לך'. ב. בשילוח הקן נאמר 'למען ייטב לך והארכת ימים', ומעשה באחד שאמר לו אביו עלה לבירה והבא לי גוזלות, ועלה ושלח את האם ולקח את הבנים, ובחזרתו נפל ומת, היכן אריכות ימינו של זה והיכן טובתו של זה? רק 'למען יאריכון ימיך' - בעולם שכולו ארוך, 'למען ייטב לך' - לעולם שכולו טוב. ואין לומר שהיה מהרהר בעבודה זרה, כי אם יש שכר מצוה בעולם הזה היה מגין המצוה עליו שלא יבוא להרהור.

מחשבה רעה - אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, הרהור של עבודה זרה - מצרפה, שנאמר 'למען תפוש את בית ישראל בלבם'.

שלוחי מצוה - אינם ניזוקים לא בהליכה ולא בחזה, בהיזק קבוע כגון שעלה על סולם רעוע - יכול להינזק שהרי שמואל אומר 'איך אלך ושמע שאול והרגני'.

אחר - י"א: שראה מעשה כעין שראה רבי יעקב בן בתו. וי"א: שראה לשון של חוצפית המתורגמן מוטלת באשפה, אמר מה שהפיק מרגליות ליתרון עפר. ולא ידע כי 'למען ייטב לך' בעולם שכולו טוב, 'למען יאריכון ימיך' בעולם שכולו ארוך.

הדרן ענך שילוח הקן וסליקא לה מסכת חולין

יהי רצון מלפניך כשם שעזרתני לסיים מסכת חולין, כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם, וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי – לכתובה וחתימה טובה, ולשנת גאולה וישועה, מתוך שפע נחת ואושר.

כניסת השבת - 18.31
יציאת השבת - 19.37
רבנו תם (גד דקות זמניות) - 20.13
(אופק חדרה)

מתוק מדבש

שנה 12 - גיליון 490
פרשת נצבים וילך תשפ"ו

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י
הרב ברוך בוקרה שליט"א
פנתי הפנסת 'בית יוסף' ו'אהבת אחים' בשעת אולפנה

ניתן לצפות ולשמע את שיעורי הרב באחר 'קול הלשון' ובמלפון 073-2951228

יום חמישי בשעה 17.55 ביהכ"נ 'אהבת אחים' שיעור פרשת השבוע. ניתן לשמוע את כל השיעורים בקול הלשון בטלפון 073-2951228

שבת קודש 16.30 - שיעור 17.30 - מנחה
בית הכנסת 'בית יוסף' א.ת.ג, אולגה

מרכיב הפאקט פסט ה'!

אתם נצבים היום כולכם (כט', ט')

מובא בזוהר הקדוש: 'היום - זה הוא ראש השנה'. לפי זה מסביר ה'ערבי נחל' זיע"א התורה נותנת לנו עצה טובה, אם אתם רוצים להיות 'נצבים' וזכאים בדין ביום ראש השנה, עליכם להיות 'כולכם' באחדות ביניכם ללא שנואה וללא מחלוקת. מתוק מדבש!

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' א-לוקיכם (כט', ט')

מובא בזוהר הקדוש: 'היום - זה הוא ראש השנה' שבו הקב"ה מעמיד במשפט כל יצורי עולם וגזור מי יחיה ומי ימות... וגם על מי שיחיה איך הוא יחיה.

וראיתי בדרך רמז (תורת שלום) 'אתם' ר"ת אבן מקיר תזעק דהיינו גם מי שכל השנה ליבו הוא לב אבן ואטום לכל דבר שבקדושה, בראש השנה צריך לזעוק ולבקש רחמים ממלך מלכי המלכים הקב"ה. מתוק מדבש!

בכל לבבך ובכל נפשך... ושב ה' א-לוקיך את שבתך... (ו, ב)

רבי מאיר יחיאל ממאגלינצא זצ"ל ביאר נפלא: הקב"ה מבקש מבניו 'פתחו לי פתח כפתחו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם...'

אך מה יהיה אם גם את הפתח הקטן הזה יהודי מתקשה לפתוח? והוא כביכול מבקש: 'שובה ה' את שבתנו' גם את חלקנו בתשובה תעשה אתה.

לזה בא הפסוק ומבטיח שבאחרית הימים אם יהודי רק יביע רצון אמיתי לשוב בתשובה, אזי גם את הפתח שאנו צריכים לפתוח ה' ידאג לפתוח בעצמו. וזהו שנאמר 'בכל לבבך ובכל נפשך' כשרצונך לשוב 'יהיה כנה בלב ונפש, אז 'ושב ה' א-לוקיך את שבתך' גם את חלקך... מתוק מדבש!

ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך: לאהבה את ה' א-

לוקיך לשמוע בקולו ולדבקה בו (ל', יט-כ')

ויש לשאול: כיצד מותר לאדם לבחור בתורה 'למען תחיה אתה וזרעך'? והלא נאמר במשנה (אבות א', ג') 'אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס'?

מתוך נפלא רבי אליהו הכהן זיע"א בספרו 'אזור אליהו': 'אם כוונת האדם שיחיה הוא וזרעו כדי שיוכל לעבוד את ה' ולעשות נחת רוח ליוצרו, אין זה נחשב כעבודה על מנת לקבל פרס ומותר לעשות כן'.

וזה שאומר הפסוק 'ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך' וכל זה כדי 'לאהבה את ה' א-לוקיך לשמוע בקולו ולדבקה בו'. וזה רצון והגון לפני ה'... מתוק מדבש!

ואמר ביום ההוא הלא כי אין א-לקי בקרבי מצאוני הרעות

האלה (לא', יז')

שואל ה'כתב סופר' (מדשן ביתך): אם הוא חדור אמונה בהשגחה פרטית ומאמין שכל הרעות האלה מצאוהו על כי

'אין אלוקיו בקרבו' למה שהקב"ה לא ימחל לו? ומדוע מגיע לו עונש כבד 'ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה'?

ומתוך, אין זאת כי הוא אומר את הדברים רק 'ביום ההוא' בלבד, ביום שבאה אליו הרעה, אבל משנחלץ ממנה הריהו שוכח מה שקרה לו אתמול ומה שהוא הבטיח...

שמשא לכת מוכר ומתאים למה שקורה לנו?

כי ידעתי את יצרו (לא', כא')

ידוע כי היצר הרע מכונה 'מלך זקן וכסיל' (קהלת ד', יג) שואל החפץ חיים זיע"א: למה? הרי היצר הרע רחוק מלהיות כסיל, אדרבה, בכוחו ללכוד אף את החכם הגדול ביותר, שהרי אין צדיק אשר יעשה טוב ולא יחטא?

מסביר החפץ חיים: היצר הרע קרוי כסיל בגלל אומנותו, כשם שהסנדלר נקרא כך על שם מלאכתו הסנדלרות וכן החייט המתעסק בחייטות, כך היצר הרע קרוי כסיל על שם מלאכתו שהיא ה'כסילות' - לגרום לבני אדם להשתטות בחטא הכסילים ולשכוח את תפקידם המרכזי בחיים שהוא לעשות רק את רצון ה' יתברך.

אשרי האיש שיועד לבחון את דרכיו במשקל ולא ללכת שולל אחרי היצר הרע אלא לעשות את רצון אביו שבשמים. והקב"ה לא ימנע ממנו טובה וברכה, כי 'נאמן הוא בעל מלאכתך לשלם לך שכר פעולתך' מתוק מדבש!

ופצנ"ן 'פסל' מילתא דפדיונותא

פני אחים קטנים מנחמים בחדר ומלפני פסל. 'תראה איזה יופי' מתלפף הקטן. 'לא! אף תצלה על זה' וזאק הפדוף. 'למה?' עולף הקטן.

'לא יודע מה זה עולה' אומר הפדוף 'אבל ככל פסל'

אנא עולה על זה, היא עצובה!'

סגולה נפלאה לקראת ראש השנה

מובא ב'דרכי משה' בשם ה'כל-בו': 'בערב ראש השנה נוהגים להתענות ולתת צדקות גדולות ולטבול בנהר'.

מה ההגדרה של 'צדקות גדולות'?

מובא במאירי (כתובות פה', ב'): 'ומן הצדקות הגדולות מי שמהנה תלמידי חכמים מנכסיו...'

ומדוע יש עניין לתמוך בת"ח דווקא בערב ראש השנה?

מסביר הרב יהונתן דומב שליט"א באופן נפלא:

הקדמה: מובא באיוב (א, ו'ז): 'ויהי היום (התרגום- ראש השנה) ויבואו בני הא-לוקים להתייצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם' (רש"י - לקטרג). 'ויאמר ה' אל השטן מאין תבא? ויען השטן... ויאמר משוט בארץ ומהתהלך בה'.

ויש לשאול: איפה ראינו קטרוג בתשובתו של השטן? וכמו כן מה פשר הכפילות 'משוט בארץ ומהתהלך בה'?

מתוך ר' לייב צינץ זצ"ל: מובא בזוהר פרשת 'וישלח'

שעונשו של הנחש הקדמוני (שהוא השטן) היה שהקב"ה קיצץ לו את הרגליים. אבל יש לשטן אפשרות להחזיר לעצמו את הרגליים. ואיך? כאשר הוא מונע מאנשים לתמוך בתלמידי חכמים שעוסקים בתורה. ומדוע? כיוון שהתומכים בתלמידי חכמים נחשבים כרגליים של התלמיד חכם, אבל אם אין תמיכה בתלמידי חכמים אז הרגליים הללו הופכות להיות רגליים של השטן ח"ו ואז הוא יכול לקטרג באופן נורא ואיום.

לפי זה מתורצים השאלות: השטן אומר לקב"ה אני הייתי במצב של 'שוט בארץ' דהיינו בלי רגליים, אבל עברתי למצב של 'התהלך בה' דהיינו עם רגליים. ואיך? בגלל שאין בארץ אנשים שתומכים בתלמידי חכמים ומהם קיבלתי את הרגליים בחזרה.

לפי זה המילים 'משוט בארץ ומהתהלך בה' הם עצמם הקטרוג הנורא על ישראל שלא תומכים בעמלי התורה. ולכן אומר ה'כל-בו' שבערב ראש השנה יש עניין חשוב לעשות 'צדקות גדולות' שזה לתמוך במיוחד בעמלי התורה ובכך אנו מונעים את הקטרוג של השטן ביום ראש השנה כנגד ישראל ונחתמים לחיים טובים אמנ!

מוסיף נפלא רבי חיים פלאג' זיע"א (מועד לכל חי): ידוע שג' הרגלים הם כנגד ג' האבות ו-יב' החודשים הם כנגד יב' השבטים (טור). לפי זה חודש אלול הוא כנגד שבט זבולון שהוא כידוע היה תומך ביששכר שעסק בתורה. ללמדנו שבחודש אלול בכלל ובערב ראש השנה בפרט יש עניין להרבות בצדקה ובפרט לעמלי תורה. *אמרו אלה!*

רציון וסיפור – הצ'יפס הצהובים...

ושבת עד ה' א-לוקיך... גם אם יהיה נדחק מקצה השמים משם יקבצך ה' א-לוקיך (ל' ב'ד')

נפתח בסיפור נפלא ומרגש:

נכנסתי לרכבת והתיישבתי על אחד המושבים, שקשוק גלגלים, צפירה, הרכבת החלה לנסוע...

בתחילה לא שמתי לב ליושבים לצדי, הייתי עסוק בהרהורים, אבל לאחר זמן מה צד את תשומת ליבי הבחור שישב לצדי. לא, לא היה לו מראה מוזר או שונה, אך משהו בהתנהגות שלו גרמה לי להתבונן בו: בכל פעם בה הרכבת עצרה, הוא התבונן החוצה בציפייה, כאילו נצמד לחלון. הוא לא היה רגוע ולא שקע בשינה או בקריאת ספר כשאר הנוסעים, הוא היה דרוך, כל תזוזה גרמה לו להביט שוב ושוב בחלון, כאילו חיכה למשהו...

הסתכלתי בו ומבט של תמיהה על פני, כנראה שלאחר זמן מה הבחין במבטי הבוחנים ופנה אלי: 'אתה בטח לא מבין מדוע אני מתבונן בחלון' ספק שאל ספק קבע. הנהנתי בראשי, הרגשתי קצת לא נוח מכך שנתפסתי במבטי, אך ציפיתי לתשובה שלו.

'ובכן, אספר לך מה עבר עלי עד עתה ואולי כך תבין' אמר ועיניו הפכו להיות מהורהרות משהו.

'הנסיעה הזו, היא נסיעתי הראשונה לאחר 3 שנים בהם לא נסעתי ואף לא יצאתי לרחובה של עיר. הייתי אסיר שלוש שנים בבית הסוהר. ואם תשאל מדוע? ובכן, אני מגיע ממשפחה ענייה ובאחד הימים בהם הייתי זקוק

לסכום של כסף בדחיפות, הלכתי וגנבתי סכום כסף קטן על מנת שאוכל להשתמש בו.

אני יודע שעשיתי מעשה שלא ראוי לעשות, ואני מצטער על כך, אולם כאב לי ביותר כאבה של אמי. השמועה התפשטה חיש מהר על דבר המעשה שעשיתי, אנשים באו וטרחו להודיע לאמי עד כמה בנה הוא גנב, ביישו אותה, גרמו לה צער נורא. לא ידעתי שהמעשה שעשיתי יגרום עד כדי כך צער ובושה לאמי, בכל מקום אשר פנתה הזכירו לה את דבר הגניבה, וגם במשפט, לא חשבתי שיחמירו איתי עד כדי כך והנה הם גזרו עלי 3 שנים מאסר ואמי לא ידעה מה לעשות מרוב כאב ובושה.

עכשיו, לאחר שהשתחררתי מבית הסוהר, רציתי כל כך לחזור הביתה, לראות את אימא, להתחרט, לבקש סליחה, אבל... לא ידעתי אם היא תסכים לקבל אותי לאחר כל מה שגרמתי לה, ואז החלטתי לכתוב לה מכתב

'אימא יקרה' היה כתוב במכתב, כתבתי לה שאני בנה, רוצה לחזור לראותה, ואני מצטער על הכל, אך אינני יודע אם היא עוד תחפץ בכך שאשוב הביתה 'לכן אימא' כך כתבתי 'יש לי בקשה יחידה - אם את רוצה שאבוא ואשוב הבית, אני מבקש ממך שתתלי בתחנה צעיף צהוב, כדי שאדע שאני יכול לרדת בתחנה... כדי שאדע שאני יכול לחזור' 'אבל...' פנה אלי הבחור בעיניים דומעות 'אם לא יהיה בתחנה צעיף צהוב, אני אדע שעלי להמשיך הלאה ברכבת, לנסוע ליעד בלתי ידוע, ולא לחזור עוד לעולם' 'עכשיו אתה מבין?' אמר לי 'אני מסתכל בכל תחנה, בכל מקום, לראות אם יש צעיף צהוב תלוי, אני מתבונן אולי אמא תלתה את הצעיף בתחנה אחרת ואולי אני צריך לרדת מוקדם יותר'...

'והיכן באמת התחנה הקרובה לביתך?' שאלתי אותו. 'בעוד מספר תחנות' ענה הבחור 'ואם שם לא יהיה צעיף צהוב, אמשיך הלאה לנסוע' ענה בקול צרוד. עכשיו, לא רק הוא הביט בחלון, שנינו, נצמדנו לשמשת הזכוכית, מביטים בכל תחנה, מחפשים סימן לצעיף הצהוב. 'בעוד שתי תחנות - זו התחנה שליד הבית שלי' הוא לחש לי. ושנינו הבטנו בעיניים מצועפות דרך החלון. הרכבת עצרה בעוד תחנה, נותרה עוד תחנה אחת. אחזנו בחלון כמבקשים לצאת דרכו, עתה, היינו שנינו מתוחים, מצפים, מחכים, מי יודע...

הרכבת עצרה בתחנה לה חיכינו כל הדרך. לא, לא היה שם צעיף צהוב. לא היה שם צעיף צהוב אחד, היו שם עשרות צעיפים צהובים! כל התחנה הייתה מלאה בצעיפים מתנופפים ברוח. קוראים לבן לשוב הביתה... ואימא? אימא עמדה שם מחכה, מצפה לבנה אהובה, ועל צווארה... צעיף צהוב!!!

אחים יקרים! הגענו לתחנה... ערב ראש השנה תשפ"ז... המלך – הקב"ה נמצא ממש כאן מעוטר בהמון צעיפים צהובים – מידות חסד ורחמים בלי גבול, מצפה לבן / לבת שלו שרק יגיעו ויאמרו שתי מילים 'אבא התגעגעתי'...
ש'א' מ'א' כ'א' י'ור' ב'תחנה ו'ר' ח'פ'א' את א'א'ל'

שבת שלום ומבורך!

לע"נ: אבי מורי ממוס בן ג'זרה ואמי מורתי גיטה בת מנשה ז"ל

הצדיק רבי עמוס כמוס גואטה בן פורטונה זצ"ל / מו"ר חמי עמרם בן רחל ז"ל / צורי שדי חג' בן פורטונה ז"ל / יעקב בן רבקה ז"ל / אליהו בן איזה ז"ל / מו"ל מיכל בת סוליקה ז"ל רחל (רשל) בת נעימה ז"ל - יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להעלאת: גב' דינה חג' ומשפחתה – לברכה ושמוחה / דקל מלכה – לברכה והעלאת / סוזן בת ימנה – רפ"ש

נר לשולחן שבת

נצבים וילך

גליון 951 תשפ"ו

לע"נ אאמו"ר
הג"ר מנחם מנדל
בן רבי יחיאל מיכל זצ"ל

נצבים - פרשת התשובה: "ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו". (ל' ב')

שנת תשפ"ו, תכלה שנה וגניבותיה, תחל שנה וחסדיה - לפני זמן היתה גניבה ממאפיה בעיר עפולה. גנבו מהקופה סכום כסף נכבד. לאחר זמן המשטרה תפסה את הגנב. בחיפוש בביתו נמצאה שקית ובה כסף.

כדי לאמת שזה הכסף שנגנב מהמאפיה ולא ממקום אחר, שאלו השוטרים את בעל המאפיה, כמה כסף היה לו בקופה. בעל המאפיה אמר שהיו בקופה עשרת אלפים ושלש מאות וחמישים שקלים. בשקית היו עשרת אלפים ושלש מאות. "אם כך - אמר השוטר - זה לא הכסף שלך..."

בעל המאפיה נזעק, טען לעומתם שהגנב הוציא כנראה חמישים שקל לצרכיו. "לא ולא, זה החוק!" ביקש, התחנן, הסביר, אך ללא הועיל, לא הסכימו לתת לו את הכסף.

אמר להם: "אני אוכיח לכם שזה הכסף שלי. תבדקו בשקית אם יש בה שומשום!" בדקו ומצאו גרגירי שומשום, כיון שהכסף עבר ידים על הדלפק ובמאפיה יש שומשומין בשפע, השומשום נדבק לשטרו!

התפלא השוטר עד מאד: "מאיפה ידעת דבר כזה, מהיכן הבאת הוכחה כה ניצחת?!"

השיבו בעל המאפיה, איש יקר: "אני לומד עכשיו בשיעור גמרא פרק "אלו מציאות" ושם מסופר על סימנים". הסביר לשוטר מה זה "אלו מציאות" ומה הם "סימנים". השוטר התרגש מאד - המאור בתורה החזירו בתשובה! ("נר לשולחן שבת")

"ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך" - "ויקבל ברעווא ית תיובתכון וירחם עליכון" - "ושב..." מדבר על תשובה! (תרגום יונתן בן עוזיאל ל' ג')

הגאון רבי מאיר סולובייצ'יק ביאר דבריו על פי דברי "נפש החיים" בביאור הפסוק "תורת ה' תמימה משיבת נפש", שמי שעושה עבירה מרחיק עצמו מנפשו ונשמתו הטהורה, ועל ידי התשובה הוא מחזיר את הנפש לעצמו, התורה משיבה את נפש החוטא. ("מאורות רבנו מאיר הלוי")

מעשה שהיה, היו שערערו על עדות שנמסרה בפני בית הדין וביקשו לפוסלה. אמרו, לפי שאחד העדים השתמד לפני שנים מרצונו, אף שחזר לדת ישראל, אין אנו יודעים מדוע חזר, אם חזר מפני שהתחרט ושב בתשובה שלימה, או מחמת נוחות... טענו כי כל עוד שלא סיגף עצמו בסיגופים רבים לעיני כל ישראל לא יהיה כשר לעדות. כפי שמצינו ברמב"ם (הל' עדות י') בעד שעבר, שכל עוד שלא לקה אינו כשר לעדות. וכן בטבח שיצאה טריפה תחת ידו, פסול עד שילבש שחורים וילך ויחזיר.

השיב הגאון רבי רפאל מילדולה: ידוע שרשעי ישראל פסולים לעדות (רמב"ם עדות י"ב ד'), אבל גדולה היא התשובה - הנה במומר חזרתו לדת היא תקנתו וטהרתו להכשירו לעדות, ותיכף שקיבל תשובה כשר לעדות - לפי שאין לך סיגופים גדולים ורעים שסובל, שהסתלק מכל הטובות וההנאות של חיי הגויים וחזר להיות יהודי החי בפחד ובהלה וצרות, שהאומות נוגשים לישראל, וקודם ששב לא היו לו דאגות וצרות אלו, לכן אותו מומר שחזר ליהדות כשר לעדות, ואין לו לדיין אלא מה שענינו רואות, ומי יודע מחשבות אדם כדי לדונם לפי מחשבתו.

בוודאי שאלו החוזרים לדת ישראל שבים בלב שלם. אמנם, אם אותו מומר הינו מן הפוחזים שהמירו דתם ופעמים חוזרים ומחזיקים עצמם כיהודים ופעמים כגויים, בוודאי שהם פסולים לעדות ואין ראוי לכוללם בישראל. (שו"ת "מים רבים" חו"מ ב')

מי שעבד עבודה זרה בילדותו ושב בתשובה שלימה - האם יכול להיות שליח ציבור - תשובת מוה"ר אליהו מזרחי, הרא"ם:

אשיבכם את אשר בלבבי לעניות דעתי כפי מה שהורוני מן השמים. דבר פשוט הוא ולא צריך לפני, כיון שהוא בעל תשובה פשוט שהוא יכול לעבור לפני התיבה להוציא את הרבים ידי חובתם, שבמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים... וכן ראה מלשון הרמב"ם (הל' תפילה ח' י"א) שלא הקפידו בשליח ציבור על מעשיו הראשונים, אלא על מעשיו עכשיו.

ומה שמצינו שצריך לשליח ציבור יהיה "פרקו נאה", מדובר בתעניות, שכיון שהציבור שרוי בצער והוא עומד להליץ לכפר עוון הציבור על ידו, צריך שיהיה מעוטר בכל אותם תנאים.

(שו"ת הרא"ם פ"ו ו"כ"כ מהרש"ל כ' ועוד ועוד כדעת רב האי גאון ור"י מיגאש וי"ח עיין א"ח נ"ג)

כתב המהרש"ך: מעשה שהיה כך היה: ראובן לפני ט"ו שנים, בהיותו פה סלוניקי דברי ריבות ואיבות נפלו בינו לבין זולתו, מתוך כעס עלה עשן באפו, שטף והלך אל ערכאות גויים להמיר דתו. אלא שבין לילה היה ובין לילה נתחרט ותהה, מה עשה?!

בתוך ארבעה ימים שב לביתו לבל יתגאל בפתג הגויים. עזב למלכות אחרת, שם יוכל לחזור ולקרוא בשם ה' ולשוב בתשובה. שם קבע דירתו. כל העם והזקנים יודעים כי היטה שכמו לסבול עול תורה. שם נכנע לפני ה' על מה שעשה, גם בכה על חטאתו.

כאשר ארכו הימים, רבים ונכבדים מאנשי הקהל בראותם את כל התלאה שבאה עליו ובני ביתו, נכמרו רחמיהם עליו ונתנו לבם למנותו שליח ציבור וגם שוחט. ויש מאנשי הקהל ממאנים ומרגנים אחריו לסיבת המאורע הרע אשר עבר עליו לשנים ראשונות. נדרשתי לחוות דעתי אם יכולים למנותו או לא?

תשובה: מצינו בכהן שהמיר ושב בתשובה מחלוקת גדולה אם נושא כפיו. למעשה כתב הרב הגדול מוה"ר קארו שיש לסמוך על הגדולים שהתירו לישא כפיו, גם לפתוח פתח לבעלי תשובה.

סוף דבר, מתשובת הרא"ם (לעיל) יראה שפסק בפשטות ובלי שום פקפוק למנות לשליח ציבור מי שעבד עבודה זרה ושב. כל שכן ובן של קל וחומר בנידון דידן, שכל העם יודעים שמה שראובן עשה בפתע, בכעס שנעשה תוגר, שאין כאן סרך עבודה זרה ולא עמד בהמרתו ימים ולא נתגאל באיסורים.

ותיכף יצא מן העיר לעבוד קונו, ובאו עליו כמה וכמה הרפתקי, והיה עושה מלאכות קשות בשמחה וטוב לבב, בהיותו עובד ה'. לכן אין ראוי להרחיקו ואפשר למנותו לשליח ציבור ושוחט. (שו"ת מהרש"ך ח"ב ק"ז - רבינו שלמה כהן, מעמדי ההוראה בדורו, נפטר שנת שס"ב)

כמה פעמים קראו בעיר מונקטש את פרשת נצבים?

ביום השמיני לימי הסליחות הנקרא "יום שלש עשרה מידות", לאחר תפילת שחרית מוציאים שני ספרי תורה וקוראים בהם. בתחילה קוראים את פרשת היראה ואהבה, (בפרשת עקב) ואחר כך 'פרשת התשובה' בפרשת נצבים. וכל הקהל אומרים בלחש את סדר הוי"ד. אחר כך ... ("דרכי חיים ושלום" - ימי התשובה עיי"ש)

לכבוד היארצייט! סיפר רבינו ירוחם ממיר: "פעם אחת הייתי בראדן אצל ה"חפץ חיים" והיה איתי ספר אחד, והנה בא אלי ה"חפץ חיים" בעצמו לבקש לשאול ממני את הספר. אמרתי לו, למה בא כבודו בעצמו, הלא יכול היה כבודו לשלוח מישהו לבקש?!

השיב ה"חפץ חיים": "לא בשמים היא, ואפילו היתה בשמים הייתי צריך לחזר אחריה!" - "קיים הכל כפשוטו ממש!" ("דעת תורה" נצבים)

מצות עשה אחת יש בפרשת וילך - 'שנצטוו להיות לכל איש מישראל ספר תורה. אם כתבו בידו - הרי זה משובח ונאהב מאד ...' (החניך)

מעשה בעסקן יקר ונכבד, רב פעלים שכתב לעצמו ספר תורה מהודר ביותר. מלבד הדקדוקים בקלף ובכתיבת האותיות - הן ביופין והן בצורתן, שיהיה בהן כדי לצאת ידי חובת כל הדעות - היה הסופר טובל במקוה לפני כתיבת כל "שם" ועוד כהנה וכהנה הידורים, שהעלו את מחיר כתיבת הספר להון עתק.

לקראת הכנסת ספר התורה, כנהוג, הוזמנו רבנים וגדולי תורה לכתוב את האותיות האחרונות בספר. ביניהם היה הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן וגם רב נוסף מרבני ירושלים. כאשר נתכבד אותו רב בכתיבת האות, נתקל בבקבוק יין שעמד על השולחן לשתיית "לחיים" והיין נשפך על היריעה האחרונה של הספר...

למותר לציין את הרגשתו האימה של הרב שידע על המאמצים הרבים שהושקעו בכתיבת הספר, ולמרות שבעל הספר תפס בפלך האצילות והרגיעו שוב ושוב שלא ארע דבר לספר התורה, הנזק הוא קטן, יחליפו את היריעה האחרונה ביריעה אחרת והכל יסתדר, לא היה בכך כדי להרגיע את נפשו העגומה. בדרכם חזרה ליווה אותו הרב את ר' מרדכי לביתו, כשהוא שופך את לבו על צערו ואי נעימותו ממה שארע.

אמר לו רבי מרדכי בשלוות נפשו הידועה ובנימה החלטית: "מקובלני כי אדם הרוצה לעשות דבר טוב, לא תצא תקלה מתחת ידו! אתה שומע? לא תצא כאן שום תקלה! הכל משמים... עוד תראה כי יש כאן חשבון והכל רק לטובה!"

למחרת התקיימה סעודת מצוה לרגל הכנסת ספר התורה והשתתפו בה אנשים רבים מכל המעמדות והחוגים עימם עמד בקשר העסקן תורם הספר, ביניהם אותו רב, כשהוא עדיין תחת הרושם העגום של התקרית אמש. לפתע הוא שומע את אחד הנואמים, יהודי אמיד מחו"ל שנשא דברים לכבוד המעמד "אני עברתי את השואה ואני לא מאמין... אך לכבוד העסקן שאני מכבדו ומעריך מאד את מעשיו הציבוריים הגעתי במיוחד לישראל להשתתף בשמחתו ואף כתבתי אות בספר התורה..."

לא יכל הרב לשאת בלבו את "הבשורה" ששמע זה עתה, עזב את האולם ומיהר לביתו של רבי מרדכי צוקרמן.

"אילו לא נשפך היין על היריעה ופוסלה, מי היה מעלה על דעתו שיש להחליפה והספר הרי היה פסול".

ר' מרדכי כלל לא הופתע ובאותה שלוות נפש שב ושנה דבריו: "אמרתי לך... הכל משמים! אמנם, לפעמים רואים את זה מיד, לפעמים אחרי כמה ימים ולפעמים... רק אחרי כמה וכמה שנים!" ("יחיד ודור")

נר לשולחן ספר תורה: הכנסת ס"ת מבית מדרן הסמייפלר לכולל חזו"א: מרן אמר להעמיד שני פמוטים של שבת ושני נרות להדליק. כן אמר להכין יין ועוגות, אפו בביתו במיוחד עוגיות, ופרסו מפה על השולחן. ("ארחות רבנו" ח"א עמ' של"ב עיי"ש)

בהרבה קהילות ישראל, אשכנז, אוסטריה, פולין, בוהמיה מורביה, הונגריה וכן קהילות ספרד ותימן היו עושים את הכנסת ספר התורה בשבת. יום בו קוראים בתורה, אנשים פנויים מעבודתם, זמן מוצלח לדרשות, יום מנוחה וקדושה.

סיפר רבי יוסף שמש: "זכרני מימי היותי בחור בביתו של הרב הפרנס רבי דוד אופנהיים, שהכניס ספר תורה בשבת. בליל שבת אחרי האוכל פינו את החדר המרכזי והעמידו בו כל כלי כסף וזהב. באה גויה ושיטחה דשא ועשבים מריחים בבית. כל אותו לילה היו בחורים מסובים סביב השולחן, לומדים ומחדדים זה לזה בפלפולים לכבוד התורה, ואני הכותב הייתי אחד הבחורים ההם. בשחרית באה הגויה ושיטחה דשא מבית הפרנס עד לבית הכנסת. גם הנשים היו יוצאות לבית הכנסת.

בשחרית, אחרי "ברוך שאמר" יצאו המתפללים אל פתח ביתו של רבי דוד אופנהיים. רבי דוד הוציא בידו את ספר התורה ומורינו לציידו, והשמש הקריא מי יחזיק בכלונסאות החופה.

האלוף והותיק מוה"ר וולף אופנהיים עשה זמר נאה לכבוד התורה, לימרו בקול נעים בעת שנושאים אותה מבית דוד לבית הכנסת, וכן עשה החזן עם איזה משוררים, שוררו וניגנו.

רבי דוד ואשתו לבשו בגדי יום טוב, משחרית ועד צאת השבת. אחר התפילה הזמינו קרואים לסעודה חשובה. השמש קרא כל אחד מהמוזמנים בביתו ולא בפתח בית הכנסת". ("מנהגי וורמייזא")

"לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארו, לפיכך זכה קנה ליטול הימנו קולמוס, לכתוב בו ספר תורה, תפילין ומוזווא!" (תענית כ:)

זכה קנה שיהיה קולמוס לכתוב ספר תורה, להורות שאין התורה מתקיימת כי אם בנמוכי הרוח, כקנה, ולא במי שהוא קשה כארו. ("כלי יקר" במדבר כ"ד ו')

עם ישראל נמשל לקנה - קנה מורה על הכנעה, ישראל כופפים ראשיהם לפני כל גל וגל, נכנעים לכל צרה שבאה עליהם. בזה הוכשרו לגלות סודות התורה בעת הגאולה. ("קין אורה")

ארז גזעו קשה, באה רוח סערה, עוקרתו. כך חרב בית ארזים-בית המקדש. תורה ענוה היא, נמשלה למים, רכה כקנה, לכך התקיימה-מתקיימת כל ימי גלותינו. ("ערי")

סיפר הגאון רבי חיים קמיל ששמע מרבו, הגאון רבי משה טיקוצ'נסקי: פעם הסתפקו בשיבת "כנסת ישראל" האם לערוך הכנסת ספר תורה בעשרת ימי תשובה, שמא יש לדחותה עד לאחר הימים הנוראים.

התייעצו עם הסבא מסלבודקה, והוא קבע, שאדרבה, יש לערוך את שמחת הכנסת ספר התורה דווקא בימים אלו, להוסיף עוד זכות לפני יום הכיפורים! ("בנתיבות ההלכה" כרך מ"ז)

הרה"ק רבי יחיאל מיכל זצוק"ל נולד בקדושה וטהרה עילאה לאביו הגה"ק רבי יצחק מדרוהוביטש זצוק"ל, בן הגאון רבי יוסף מפייסטין זצוק"ל, הנקרא 'רבי יוסף איש אמת'. מן המשפחות המיוחסות שבארץ ישראל המתייחסים אל רש"י הקדוש ואל דוד מלך ישראל. דורות רבים מלפניו היו כולם צדיקים ורבנים קדושי עליון, כאשר מקובל שכמה דורות לא פסקה רוח הקודש מבית אבותם.

נודע בישראל גודל קדושתו הנוראה של האי שרף בעל ההילולא דנן, ואף על פי שלא חיבר ספרים בעצמו, מביאים תלמידיו הקדושים הרבה אמרי קודש משמו, והוא מוזכר בסילודין פעמים רבות בספרים הקדושים. [בדורנו לוקטו אמרי קדשו אל פונדק אחד בספר הקדוש "מים רבים"].

כל ימי חייו היה נוהג בפרישות יתרה, והיה מצוין במיוחד בקדושתו הרוממה

במידת היסוד, כאשר העידו בו צדיקים קדמונים. בעוצם טהרתו וקדושתו לא היה יכול לסבול עוברי עברה רח"ל, וברוח קדשו היה מרגיש מיד בכל אדם בעוונותיו, בדרשותיו הרבים היה 'מגיד' בחסד עליון, ומעורר תדיר לב ישראל בתשובה לשמה לאביהם שבשמים.

וכן היה דרכו לקרב את ישראל בניגונים קדושים, שיש בהם רגשי התעוררות ברשפי אש, כדוגמת ניגוניו המפורסם הנקרא 'התעוררות רחמים רבים', המורגל בפיהם של ישראל בזמנים עילאים. וכפי שמקובל שאמר הצדיק שכל אדם אשר ישיר את הניגון הזה ברגשי התעוררות של תשובה, יזכה לעורר עליו רחמים רבים לפני הקדוש ברוך הוא, והדברים עתיקין.

המגיד הקדוש הניח אחרייו חמישה בנינים צדיקים קדושים וטהורים, שאמרו עליהם שהם חמישה ארוזים אשר נטע הצדיק להאיר את העולם, כנגד 'חמישה חומשי תורה'. הלא הם: הרה"ק רבי יוסף מיאמפולה זצוק"ל, אבי שושלת יאמפולע. הרה"ק רבי יצחק מראדוויל זצוק"ל, אבי שושלת ראדעוויל. הרה"ק רבי בנימין זאב וולף מבארי"ו זצוק"ל. הרה"ק רבי משה מזוועה"ל זצוק"ל, אבי שושלת זוועה"ל. הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ זצוק"ל. - כולם אהובים כולם ברורים קדושים וטהורים, שהעניקו חמה בקומתם, ונעשו מגדולי מאורי ומנהיגי הדור.

*

הרה"ק רבי מיכל מזלוטשוב זי"ע, בצעירותו היה נחבא אל הכלים, יושב ספון וטמון בתורתו הקדושה משוש חייו כל העת, ובביתו אין לחם לאכול לפי הטף.

הרבנית הצדקנית מחברתו בקודש נשבר ליבה בקרבה נוכח הרעב הקשה של האוטוטים הקטנים, כשאינה מוצאת שום מזון להאכילם.

באחד הימים הגיע אחד מתושבי העיר לביתם, עשיר מופלג ועתיר נכסין, שבהכירו את הרבי ואת צדקותו הגדולה באבקש מלפניו שיתפלל בעד הצלחתו באיזה עסק גדול שיש בו רווח עצום. ולבניסו אל הבית וראה את גודל העניית השורות בו, ואת הרבנית הצדקנית בשברון ליבה. ניגש אליה בבקשה שלא תפריע לבעלה הגדול מעבודת קדשו, והוא מקבל על עצמו לשאת בכל עלו הוצאות הבית מהחל ועד כלה.

שמחה הרבנית על הישועה הגדולה שהביא השם יתברך לביתה, ואכן עמד האיש בדיובורו ומני אז היה הבית מלא תדיר במזון ומחיה בריווח גדול, ולא נחסר להם כלום.

כעבור תקופה קצרה, והנה הבחין הרבי הקדוש בשינוי הגדול שיש בביתו לטובה, כאשר מזון וצידה מצוי בשופי להשביע נפש שוקקה, הוא התפלל מאוד בדבר ושאל את הרבנית מנין מקור השפע הגדול הממלא את הבית לאחרונה. - סיפרה לו הרבנית על האיש העשיר שהגיע לבקשת הברכה, ומאז אין חסר מאומה בבית, ברוך ה'.

כשפגש רבי מיכל'ע את האיש למחרת בבית הכנסת, קבל לפניו על העוול שעשה לו, לתמיהתו של העשיר מה 'עוול' יש בהזקת תלמיד חכם וכלכלת ביתו? - הסביר הרבי, דהנה שנינו בגמרא (חולין פד): "מאי דכתיב (תהילים קיב, ה) 'טוב איש חונן ומלוה יכלכל דגריו במשפט', לעולם יאכל אדם

וישתה פחות ממה שיש לו, וילבש ויתכסה במה שיש לו, ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו, שהן תלוין בו, והוא תלוי במי שאמר והיה העולם" ע"כ. לפיכך, המשיך הרבי, עד הנה כשפרנסתי לא היתה מצויה, היה זה לי תדיר לסימן מובהק ממי שאמר והיה העולם, שהרעותי את מעשי, ולכן 'קיפחתי את פרנסתי' (קידושין פב). והבנתי שמן השמים רומזים לי ומעוררים אותי לשוב בתשובה שלימה. אבל עתה מאחר שמילאת את ביתי בכל טוב ואשתי ובני התלויים בי אינם מתלוננים עוד על מזונם, הרי נבצרה ממני אותה התעוררות לתשובה!

הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב זי"ע

לרגל יומא דהילולא רבא של המגיד הקדוש רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב בנו של הרה"ק רבי יצחק מדרוהוביטש זי"ע, תלמידו הנאמן של רבינו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, אשר יחול השבוע ביום שני כ"ה אלול'ל (נלב"ע ביום כ"ה אלול תשמ"ו), נבואה נא שעריו בקובץ קטן ממה שסיפר לנו מורנו ורבינו הרה"צ שליט"א בהזדמנויות שונות אודות צדיק קדוש עליון זה, באשר נוכל ללמוד לנו דרכי יושר וארחות צדיקים, ולמען נלמד ליראה את השם. - זכותו הגדולה תגן עלינו ובעדנו לקראת יום הדין הממשמש ובא עלינו לטובה, שנזכה לכתיבה וחתומה טובה, אמן.

*

הרב הקדוש רבי אהרן הגדול מקארלין זצוק"ל אמר לפני פטירתו שרצה מאוד שתלמידו הגדול רבי שלמה קארלינער זצוק"ל ימשיך אחריו בהנהגת העדה הקדושה. אבל הוא לא אבה בשום אופן, ואמר שאינו ראוי לאותה איצטלא. ולאחר רוב בקשות והפצרות התלמידים הוחלט שישעו לשבת קודש אל הרבי הקדוש רבי מיכל מזלוטשוב וישאלו מפיו את דעת קדשו.

לאותה שבת יצאה פמליא גדולה מתלמידי רבי אהרן הגדול ביחד עם רבי שלמה מקארלין, שהחזיק כל העת בידיהם של כמה מידידיו ורעיו הקרובים, שתמכו בו וחיוקוהו, כי היה מלא פחד ורעדה שכשיראהו המגיד הקדוש מזלוטשוב, בוודאי יגער בו על רוע מעלליו... ואף על החסידים יתן קולו שלא מצאו להם לרבי כי אם איש נחות דרגא כמוהו...

הם עשו שבת שלמה בזלוטשוב, והרבי קירב אותם באהבה וחיבה, ובהיכנסם כולם יחדיו במוצאי שבת קודש אל הרבי כדי להציע את שאלתם בדבר המשך ההנהגה. - עוד בטרם פצו את פיהם, נתן הצדיק את עינו ברבי שלמה, שהסתיר את עצמו מאוד ממנו ונעמד מאחורי כמה אברכים שיסתירו אותו, כאשר כל גופו רועד מפחד אלקים. הרבי ביקש מן האברכים לזוז קמעא, כדי שיוכל לראותו היטב, ובפתאום החל לצעוק ולצעוק עליו מעומקא דליבא: וכי מה התכלית שבאנו לעולם? - בוודאי מעדיף אתה להיסגר בחדרך ולעבוד את בוראך בהשקט ובפרישות, אבל טובתם וצרכם של ישראל קודם לכל! רבי שלמה, דע לך נאמנה שעם ישראל צריך לך, ולטובתם של ישראל צריכים אנו להכניס את עצמנו בתוך הבוץ עד צוואר! [מדארה זיך אריין לאזין און בלאטע ביז ד'האלץ, פאר איינורענס וועגן], ויהי המקום לחרדת אלקים.

ואכן קיבל עליו רבי שלמה את גזירת הצדיק במאמר עירין קדישין, והחל בהנהגת העדה, ועד מהרה נתפרסם שמו בקרב קהל ישראל, ונעשה לאחד מגדולי צדיקי הדור, זי"ע.

*

הרב הקדוש מגיד מיישרים הרבי ר' מיכל'ע זצוק"ל מזלוטשוב, היה יושב בשבת תחכמוני ועוסק בתורתו בקדושה ובטהרה בבית המדרש. בזמנים ההם אל היה 'כולל', ולא חלוקת 'מלגות'... הוא גם לא קיבל 'קעסט', ובביתו שרר עוני ומחסור. יום אחד ניגש ילדו הקטן אל אימו הצדקנית, וביקש פרוסת לחם להשביע את רעבונו. אמרה האמא: אין לי, לך לאבא ובקש ממנו.

הלך הבן אצל אביו, ואמר: טאטע, רעב אנוכי! אמר לו אביו, דומני שאין זה נכון, אינך רעב, שכן אם היית רעב הרי בוודאי היה הקב"ה מומיץ לי אוכל לתת לך!

והנה בעודו מדבר עימו, התשובב רבי מיכל'ע וראה על החלון מונחת מטבע. פנה אל בנו הקט וביקש את סליחתו, ואמר לו: סלח לי שאמרת שאתה שקרן, כי הנה רואה אני שהשם יתברך שלח לי מטבע עבורך, קח לך פאות את הכסף בידך וצא קנה לך את מאכלך, ויאכלו ענווים וישבעו.

*

הרה"ק הרבי ר' יחיאל מיכל מזלוטשוב זצוק"ל, היה כמה וכמה פעמים בהיכל קדשו של רבו מרן

המשך בעמוד הבא <

טיב

סיפורי השגחה פריטי

שנשחרו מערכת ע"י הקוראים

לא רעב ללחם ולא צמא למים...

טסנו קבוצה של שישה חברים לאירופה למקומות הקדש וכמה עסקים.

בדרך כלל בנחיתה בשדה התעופה אנו מואגנים מניין לערבית והכל עובר בשלום.

הפעם משום מה מצאנו רק שני חברים שלא לחץ אותם ענין התפילה בציבור יותר מדי ולא הסכימו להתמתן לעוד שני מתפללים. בלתי ברירה עזבנו את השדה ונסענו לחנות המוכרת מוצרים כשרים בוורשה הבירה.

הספקנו להגיע רגע לפני הסגירה וקיננו את מה שהיינו צריכים. רגע לפני שיצאנו לחפש מניין באחד מקברי הצדיקים, נכנסו ארבעה בחורים אמריקאים ושאלו אם יש לנו מושג היכן הם יכולים למצוא מנין של ערבית בשעה מאוחרת כזו?!

הם לא חיפשו לקנות אוכל כי אם חפשו לעשות רצון ה' ולהתפלל תפילה בציבור.

התארגנו יחדיו והתפללנו בהתרשנות תפילת ערבית בציבור!!!

כתב: אהרן

מתרים את התורם

יש לי סיבוב קבוע שאני עושה בחו"ל לגייס כספים אצל יהודים נדיבי לב עבור ארגון שתומך במשפחות רבות באוכל לשבתות, חגים ואף ליום יום כל אחד לפי צרכו.

הגעתי לקאנטרי וניגשתי ליהודי בעל לב חם שתמיד היה בעזרי, ותרם מידי שנה כסום מכובד מאוד לארגון.

הפעם השפיל מבט ואמר שהוא מאוד מאוד רוצה לתמוך כמידי שנה בשנה, אך מצבו הכלכלי לא מאפשר לו לתרום. ניכרים דברי אמת והיה ברור לי שהוא שבור ממצבו הרבה יותר מהעצר שלי להפסיד תורם.

לא יודע מאיפה זה בא לי אבל ה' שם לי בפה את המלים הבאות: "אם אתה לא יכול לתרום בעצמך, אולי אתה רוצה להסתובב איתי ולעזור לי לגייס תרומות כאן בקאנטרי?" דמעות חמות נגרו מעיניו והוא השיב בהתרגשות: "בדיוק! התפללתי לה' שאם אין לי כסף לחלק אז לפחות שיעשה אותי גבאי צדקה והנה תפילתי התקבלה בשמים!!!" הוא לקח את ידי והסתובב איתי בין כל מכרוי ועזר לי לאסוף סכומים הרבה יותר מאילו הוא היה תורם לבדו!!!

כתב: אהרן

המעוניין לזכות את הרבים בספירו של השנה

פריטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמאלס

פקס: 15326517922

או ל: o.y.wines@gmail.com

טיב המעשיות

על פרשיות השבוע

מאת הגדול רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

שדיבר הכתוב (איוב ח, ו-ז) 'אם ין וישר אָתָה, כי עתה יָעִיר עֲלֶיךָ וְשִׁלֵּם נֹת צָדְקָךָ. וְהָיָה רִאשִׁיתָךְ מִצֶּעֶר, וְאַחֲרִיתָךְ יִשְׁגָּה מֵאֵד'. וכמובן היה מפזר כל ממונו לצדקה, ואף החזיק בבית מדרשו עשרה בטלנים בדין, שהיו בטלים ממלאכתם ועוסקים בתורה, והוא היה מחזיק אותם ואת ביתם.

מלבד זאת היה לו 'ממונה', איש נאמן מתלמידיו ומקורביו, שהיה יוצא בשליחותו ונודד בערים לאסוף ממון לצדקה, והיה הרבי מורה לו תדיר להיכן לנסוע וכמה כספים עליו לגבות.

בתקופה מסוימת נעשתה מלאכת גביית הצדקה קשה מאוד, וכראות הממונה הקשיים הגדולים הנערכים לפניו בעבודת הקודש, ניגש אל רבו הרבי ר' מיכל והתלונן על כך, באומרו שחפץ הוא לעזוב את שליחות זו.

ביקש הרבי שימתיק קמעה, כי ברצונו לגשת אל המקווה. - יצא אפוא הרבי למקווה, ובחזרתו אמר לתלמידו שגילו לו מן השמים בטבילת המקווה, שיותר יש נחת רוח למעלה באותה יגיעה שמתייגעים באסיפת הממון לצדקה, מכל החלוקה שמחלקים לעניים, ואף יותר מהחזקת ה'כולל' של העשרה בטלנים בעיר. כי ההילוך אחר הצדקה, והיגיעה שמתייגעים בה עם כל הטרחה והביזיונות הכרוכים עימה, מעלה נחת רוח ושמחה עד מאוד לפני כיסא הכבוד! ולפיכך אין ראוי לו שיעזוב את מלאכתו, ויתגבר על כל הקשיים, כדי לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו!

המגיד הק' רבי מיכל'י זלוטשובער נסתלק בעיר 'יאמפאלע' יצ' ושם מנוחתו כבוד, ובעלותו בסערה השמימה יצא הכרוז בקול רעש גדול בכל העולמות העליונים 'הבו יקר לדיוקנא קדישא'. כמ"ש בזהר הק' (ח"ב קצט): "כְּדָ נִטְלָה לִיָּה מִבִּיתָהּ לְבִי קְבָרִי, כְּדִין מְכָרְוִי עָלוּ. אִי אִיָּהוּ זִכָּא מְכָרְוִי עָלִיהּ וְאִמְרִי הֲבֵוּ יִקְרָ לְדִיוקְנָא דְמִלְכָּא, זָבֵא שְׁלוֹם נְהוּחֵוּ עַל מִשְׁכַּבְתָּם הַלֵּךְ נִכְחֵוּ" (ישעיה נה, ב). מִנָּא לָן, דְּכָתִיב (שם נח, ח) 'וְהָלַךְ לִפְנֵיךָ צֶדֶק כְּבוֹד ה' יִסְפָּרְךָ' ע"כ. תיכף עלה ונתעלה ובהאי קטירא איתקטר אל מקומו הנכון לו בגן עדן העליון, ובהיותו אחד מגדולי צדיקי הדור מינו אותו כדיין בבית דין של מעלה, בין כל הצדיקים העליונים בני היכלא דמלכא היושבים ראשונה במלכות בית דין העליון.

אולם מחמת עוצם שרף קדושתו העליונה ופרישותו העצומה, שלא פגם מעולם בכהוא זה בקדושת ברית קודש, היה מחמיר מאוד בדין עבירות הללו, כי לא הבין כיצד מסוגל איש ישראל שנברא בצלם אלקים קדוש וטהור לפגום בנשמתו ולטמאה בטומאות זוהמות אלו, ולפיכך נצרכו להעביר אותו מתפקיד זה כדי לזכות את ישראל. - כן העיר בו נכדו הקדוש המפורסם רבי שלומק'ה מזוועהל זי"ע, ממה שקיבל בבית אבותיו. [ואף הוא עצמו היה זהיר ומקודש עד מאוד בקדושה זו כידוע, כאשר הרה"ק רבי אהרל'ה ראטה זי"ע היה מפליג בשבח קדושתו הרבה, ואף נסתלק לבית עולמו ביום 'יסוד שביסוד'].

זכותו הגדולה של בעל ההילולא תגן עליו ובעדנו לכתיבה וחתומה טובה

תכלה שנה וקללותיה - תחל שנה וברכותיה

וכמה צריכים זהירות שלא לצער אביו ואימו. כי אף במקום שמצד ההלכה אולי הותר לו להמרות פי אביו, מכל מקום עצם הצער שמגיע לאביו או לאימו פוגם ומחסיר בשפע הגדול הנשפע בקדושה וטהרה, והדברים נוראים למתבונן.

מובא בספרים הקדושים אודות המגיד מזלוטשוב זצוק"ל, שהיה מטריח עצמו מאוד בשביל צדקה וחסד, ופעמים רבות היה יוצא גם ב'נסיעה' על פני ערים ועיירות כדי לקבץ ממון לצדקה או לפדיון שבויים, כדרכם של הרבה צדיקים בדורו.

באחת מנסיעותיו הקשות, נשאל על ידי תלמיד נאמן שהתלווה אליו וראה בגודל טירחתו ומסירות נפשו בדבר, עד היכן מגעת חובתו זו, הרי עם יישאר בעירו ובביתו יוכל לעבוד את השם יתברך בתורה ובתפילה ביישוב הדעת ובמנוחה, ובוודאי יעלה זה לקורח רוח גדולה בשמים, ולמה לו לצאת ולטרוח כל כך לטלטל עצמו בדרכים בשביל הצדקה.

הסביר לו רבו המגיד את טעמו ואת נימוקו, הנה בכל עבודה רוחנית שבעולם ישנם קשיים, כגון בתפילה הרי לא תמיד עולה כהוגן, ובתורה מתערכים לפעמים 'פניות' שונות, ואין זה מן הקלות כלל להגיש 'קרנן שלם' תמים בעבודת שמים. - אך במצות החסד, כשעוסקים וטורחים במצות הצדקה והחסד, מקובל בידי מורי ורבי הבעש"ט הק' זי"ע, שאין בודקים כלום, ותיכף עולה המצוה לעילא, ומתקבלת ברצון ושמחה קדם אבוהון די בשמיא. וסברת טעמא דמילתא, כי בצדקה וחסד העיקר מה שאנו נצרכים הוא שהיהודי המקבל ייוושע מצעריו ומצרתו, וכל שעשתה המצוה את פעולתה ויצא המקבל מן המיצר לא איכפת לן כלום בחיסרון דין 'לשמה' שמצד הנותן, והכל עולה ומתקבל לטובה.

בערוב ימיו של המגיד הק' מזלוטשוב זי"ע תלמידו הנאמן של הבעש"ט זצוק"ל זכה לעושר, וכענין

הבעש"ט הקדוש זי"ע, ולאחר מכן הפסיק לתקופת מה את נסיעותיו מחמת שחוקה עליו מצות אביו הרה"ק רבי יצחק מדרוהוביטש זצוק"ל, שציווהו לחדול מנסיעותיו מציבור. והעירו הצדיקים, מה שמקובל בידיהם מתלמידי הבעל שם, שאם היה עורך עוד 'נסיעה' אחת אל מרן הבעש"ט היה בכוחם להביא יחדיו את הגאולה השלמה, מחמת שהיו בבחינת התאחדות רוח ונפש של משיח צדקנו. [מעין הענין הנודע מהשתוקקותו הגדולה של הבעש"ט להיפגש עם האור החיים הק' זי"ע, שאם היו נפגשים היו מחישים את הגאולה, מתוך התאחדות רוח ונפש של משיח].

אלא דהיינו גופא היה חלק מגזירת אריכות הגלות, למנוע ממנו הנסיעה אל הצדיק, כדי שלא למחר את הקץ בטרם עת. [כשם שנמנעה נסיעתו של הבעש"ט הק' בזמנו אל ארץ ישראל כנודע].

אחד מן התלמידים שאל והקשה על כך לפני רבו הרה"ק רבי מיכלע, ממה שנפסק להדיא בתרומת הדשן (סימן מ) שאין לשמוע לאביו בדבר זה.

ו"ל התרומת הדשן: "שאלה, תלמיד רוצה לצאת ממדינתו ללמוד תורה לפני רב אחד, שהוא בוסט שיראה סימן ברכה לפניו, ויזכה בתלמוד ללמוד הימנו. ואביו מורה בו בתורח, ואמר לו בני אם תלך לאותה מדינה שהרב שם תצערני עד מאוד, כי אדאג עליך תמיד ח"ו פן תהא נתפש, או יעלילו עליך כמו שרגילים באותו מדינה. - מה יעשה תלמיד ישמע לאביו, או ילך כחפצו ללמוד תורה".

"תשובה, יראה דאין צריך לשמוע כהאי גוונא לאביו, וראה מהא דאמרין וכו', אלמא לצאת לתלמוד תורה. אף על פי שמוצא ללמוד תורה במקומו, עדיף מכיבוד אב ואם, שהרי יעקב אבינו לא נענש על כיבוד אב ואם כל אותם שנים שלמד תורה בבית עבר כו'. ואין נראה לחלץ בין כיבוד אב ואם, בין מה שאביו מיחה בידו ושמעו בו במה שעובר על צוואתו, דהא תרומתו מצות עשה שווה נינהו כבודו ומוראו כו'. ולענין לצאת לתלמוד תורה לפני רב שזוכה ממנו ללמוד תורה, שרין לעיל טומאה דרבנן, אלמא עדיף ממורא דאב ואם" עכ"ל.

הרי שפסק לפנינו להדיא שאין חיוב לציית לאביו בדבר זה, [והפוסקים האריכו בשאלה זו והרבה חילוקי דינים נשנו בזה, עיין בדבריהם]. - ומאחר שכל כך השפעת קדושה עצומה תליא באותה נסיעה, עד שבכוחה להחיש את גאולתם של ישראל, מדוע לא עבר על מצות אביו לנסוע אל היכלא דמלכא כאשר חפצה נפשו.

ענה על כך הרבי ר' מיכל, יתכן שאכן מצד ההלכה אולי מותר היה לי בזה להמרות פי אבא ולנסוע לשם. וכמ"ש בפרק קמא דעבודה זרה (יט): "לעולם ללמוד אדם תורה במקום שלבו חפץ, שנאמר (תהלים א, ב) כי אם בתורת ה' חפצו". - אך חוששני שכל אותה השפעה הגדולה שבנסיעה כזו תיפגם, מאחר שאבי הגדול יצטער בדבר, ושוב נמצינו מפסידים את כל עיקר תועלת השפעת הנסיעה, ודו"ק.

מובן לכל משכיל שדברים הללו הינם למעלה מהשגתנו, ויש בהם רזין טמירין עילאין המכוסים לפני עתיק יומין, ואין איתנו יודע עד מה. - אך מה שצריכים אנו ללמוד 'מוסר השכל' מטיב זה והמעשה שלפנינו, עד היכן מגעת מצות 'כיבוד אב ואם',

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

מחזה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 מחשבים • מחזנים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

shivti11@gmail.com

י"ו ל"ע קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109

יהודי יקרא! את תחזיק טובה לעצמך, הנן מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגורין ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

פירש": "לא אוכל עוד לצאת ולבוא יכול שתשש כוחו, תלמוד לומר לא כהתה עינו ולא נס לחה, אלא מהו לא אוכל? [בפירוש השני]: לצאת ולבוא בדברי תורה, מלמד שנסתמו ממנו מסורות ומעיינות החכמה". ויש להבין, איך בכלל קשורה תשומת כוחו לאפשרותו לצאת למלחמה? והרי תפקידו של משה במלחמה לא היה להילחם אלא להרים ידיו שיגבר ישראל, ואדרבה במלחמת עמלק ניצחו ישראל למרות ש"ידי משה כבדים"!

מבאר 'אור החמה': רש"י רוצה להעצים כאן ולהדגיש, כיצד מנצחים את המלחמה: אל תאמר שמושה רבינו לא יכל לנצח את המלחמה בגלל תשומת כוחו, שהרי לא כהתה עינו ולא נס ליחה! אז מדוע הוא לא יכול לנצח? לפי ש"נסתמו ממנו מסורות ומעיינות החכמה"!!

הקהל את העם אנשים והנשים והטף (לא יב)

כתב היחידושי הרי"מ: כתיב אנשים ונשים וטף. ומקשה הגמ' (חגיגה ג): בשלמא אנשים באים ללמוד, נשים לשמוע, וטף למה באו? - כדי ליתן שכר למביאייהם. והקשה הרי"מ מה ס"ד להקשות טף למה באו. אם אבותיהם ואמותיהם עלו לרגל, הלא ע"כ הוכרחו לקחת עמם הבנים הקטנים, וכי נוכל לעזובם לבדם בביתם? ואמר כי זה עצמו קושיית הגמ' 'טף למה באו' - למה הוצרכה התורה להזהיר ההורים להביא עמם טפם. הלא בע"כ ללא ציווי התורה יעשו זאת מעצמם, לזה תירצה הגמ' - כדי ליתן שכר למביאייהם - לזה צוותה התורה שיהיו מצווים ועושים כדי להרבות שכרם, כי גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה. (שיח שרפי קודש)

השופט שהוא אבא

לעיתים אין טוב יותר מאותו תיאור לבבי של המלמד בחיידר שתיאר לילדים: תארו לעצמכם אדם שנהג בלי רשיון ועשה תאונה חמורה, וכמובן זומן למשפט מהיר, בעוד 30 יום. הרי הוא רץ כל הימים הללו מהכא להתם, כולו סוער ופועה, הלא יתכן וישפט אותו 10 שנים בכלא, זה לא צחוק. הוא מוזיל כספים, ורץ מהכא להתם, פחד הדין! והנה כבר מתקרב היום, עוד שבוע יום המשפט, הוא כבר לא נרדם בלי כדורי שינה, בקושי אוכל, סהרורי כולו. והנה אוטוטו יום המשפט היום שלפני, קרבו מתהפכים בקרבו, והוא חש בחילה וסחרחורות. ביום המשפט הוא הולך בצעדים כושלים אל אולם הדיונים, פותח ברעדה את השער, ומה מתגלה לפניו? מי השופט? לא אחר מאשר אבא שלו! איך הוא מרגיש ילדים? קם אחד הילדים (שכנראה "קיבל" הרבה זעם מאביו) ואמר: זה אבא שלו! הלך עליו!... הרי כל אחד מבין שאם השופט הוא אבא שלו יהיה לו הרבה יותר קל, ושבאותו רגע שהוא נוכח לראות שהשופט הוא אביו, הוא התמלא כולו ברווחה ורוגע.

אי, זוחלים ורועדים אנחנו, נבחן את עצמנו, אם אנו לא מתייחסים אל אבינו אב הרחמן חלילה כאותו ילד... האם אנחנו באמת נרגעים ונינוחים יותר כפי שהיה מתאר זאת מרן הרב שך: מתחילים שמו"ע ואומרים, ברוך אתה! העומד לפני, מי? ה' אלוהינו, אדון הכל, היה הוה ויהיה, הרי מיד נרגעים מכל צרה וכל חשש, ושוכחים מכל עצב. הלא זכינו ואנחנו מדברים עם המלך! (א ישיבישעיר חומש)

הנסתרת לה' אלקינו והנגלת לנו ולבנינו עד עולם וגו' (כט, כח)
את זו דרש הגאון רבי יעקב יוקב עטלינגר זי"ע, בעל 'ערוך לנר': הנסתרת לה' אלקינו - מה העתיד לבוא עלינו בשנה הבאה? זאת עדיין נסתר מעינינו, אבל והנגלת לנו ולבנינו - המאורעות של השנה שעברה עלינו, ידועים לנו לטוב ולמוטב, ועל כן יש לנו להשתמש בכל ידיעות אלו כדי להתעורר ולהתחזק בקיום התורה ומכאן ולהבא עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת, ובכך נזכה כי תחל שנה וברכותיה. (תורה שבכתב)

והנגלת לנו ולבנינו (כט, כח)

כתוב בגמ' בברכות (ה). שאם אדם רואה שלא מצליח להתגבר על היצר הרע, יזכיר לו יום המיתה. שואלים: למה יזכיר יום המיתה, ולא יזכיר לו את המיתה עצמה?

והתשובה: למות, זה הרי ברור לכל אחד שימות, זה גם לא דבר שמישהו יכול לדלג עליו ולהיפטר ממנו... אבל תזכיר לעצמך את יום המיתה! תזכור מה יגידו בלוייה שלך... מה יכתבו על המצבה שלך, זה הכוונה יום המיתה. "הנגלות לנו ולבנינו" ... (הגאון רבי חיים ברוך נבנצאל שליט"א)

ושב ה' אלקיך את שבתך ורחמך (ל, ג)

שאלו את רבי חיים קניבסקי זצ"ל: כעת נמצאים בתקופת הימים הנוראים, ימים אשר בהם "חיל ורעדה יאחזון". הכל נגזר כעת, מות וחיים מי בקצו ומי לא בקצו, מי ישלו ומי יתיסר... אנחנו רוצים מאוד להתפלל, אבל דוקא מרב פחד קשה לנו להתכונן בתפילה. מה נעשה, איך נתפלל כשהלב מפחד?

אמר רבי חיים: "צריך לזכור שני דברים - שהקב"ה אוהב אותנו, ושהקב"ה מחכה לנו שנחזור בתשובה".

עם ישראל תינו את צערם בפני הנביא, שהם בושים לחזור בתשובה, כפי שנאמר: "לך ה' הצדקה ולנו בשת הפנים". אמר להם: "כלום יש בן שמתביש מאביו?!"

אנחנו חוזרים אל אבא שאוהב אנו, אל אבא שמחכה לנו, אל אבא שרוצה את התשובה שלנו. אנחנו חוזרים אל אבא ששמו בכל התקדמות שלנו ובכל ההרהור תשובה שלנו, אף אם הוא קל וקטן! כשיודעים את הדבר הזה - זו הרגשה אחרת.

(רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א, נאה דורש)

החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך (ל, יט)
מאי קמשמע לן? נזעק הגאון הגדול רב"מ אזרחי זצ"ל - כלום בר דעת יבחר במוות ולא בחיים? והוא ממחיש: אם שתי צלחות בפניו, האחת מלאה מגדים, ובשנייה רעל, היעלה על הדעת כי אי מיישהו יבחר ברעל? הכוונה של 'ובחרת בחיים' הינה לבחור את הידיעה הזו עצמה, כי "חיים" לפניו, וכי "מוות" לפניו.

זוהי עצם הפקודה, לבחור במצוות, לא רק מתורת מצוות, אלא לבחור במצוות משום שהם "חיים"...! (ברכת מרדכי)

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל: ויאמר אלהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא (לא, א-ב)

אשליית ה"יהיה בסדר": שורש חוסר המחילה

הגה"צ רבי לייב חסמן זצ"ל, המשגיח של ישיבת חברון, היה פותח את הסליחות בישיבה ואומר: רבותי, אין אדם שהקב"ה אינו מוכן לסלוח לו. לכל מעשה שהאדם עושה, יש כפרה. אם ביטל מצות עשה, די שישבו בתשובה. אם עבר על לא תעשה, צריך תשובה ויום הכפורים. אם עבר על איסור שיש בו כרת או מיתה, הוא זקוק נוסף לתשובה וכפרת יום הכיפורים, גם ליסורים. גם על חלול השם, העון החמור ביותר, המיתה מכפרת יחד עם תשובה ויסורים ויום הכפורים. לפי דברי רבנו יונה ב"שערי תשובה", יכול האדם להתכפר על עון חלול השם, אם יעשה מעשים של קדוש השם. יש רק אדם אחד ויחיד שהקב"ה עצמו מעיד עליו שהוא אינו מוכן לסלוח לו. הנה כך אומרת התורה בפרשת נצבים (כט, יח-ט): "והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשררות לבי אלך... לא יאבה ה' סלח לו...". אדם אומר "שלום יהיה לי", או כמו שאומרים בלשון מדוברת "יהיה בסדר", "אין מה לדאוג". ברוך השם אני חי כבר חמשים שנה, השנה החולפת לא היתה גרועה יותר מקודמתה. אמנם לא השתניתי לטובה, אבל איך שהוא אני צף על פני המים. נכון, לא השגתי את כל מה שקויתי, לא הצלחתי להחליף את הרכב, גם בעבודה לא התקדמתי כמו שחשבתי, אבל הלואי שימשך כך, שלא יהיה יותר גרוע. אני אוכל בראש השנה תפוח בדבש, גם ראש של דג, אפילו כמה גרגירי רמון, וכמובן אומר את ה"יהי רצון", אז "יהיה בסדר". אמנם הוא שומע את כל הקללות הכתובות בתורה על מי שאינו הולך בדרכי השי"ת, אבל הוא אומר: "שלום יהיה לי", זה לא קשור אלי, אני מסודר.

ה"אבן עזרא" מבאר: "והטעם 'שלום יהיה לי', אף על פי שאלך בשרירות לבי, כי בצדקת הצדיקים אחיה, כי הם רבים ואני יחיד חוטא". הוא סומך על הצדיקים, שבזכותם לא יאונה לו כל רע. לפני ראש השנה הוא הולך לצדיק, נותן לו את שמות כל בני המשפחה, מוסיף גם איזה 'פדיון' של כמה מאות שקלים, ונוסע לראש השנה רגוע למלון, בטוח שהכל יסתדר. "כי בצדקת הצדיקים אחיה". עליו ועל שכמותו, אומרת התורה: "לא יאבה ה' סלח לו". לכולם הקב"ה מוכן לסלח, חוץ מאותו אדם שאומר "שלום יהיה לי".

הגמרא (ב"ק ג.) אומרת: "כל האומר הקב"ה ותן יותרו חייו" ולפי גרסא אחרת "יותרו בני מעיו". ומדוע באמת הדבר כך? וכי אין הקב"ה מוחל על חטאי האדם? כותב רבי דוד הקשר זצ"ל: הרי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. אין אדם שאינו נכשל בחטא. הקב"ה הביא אותנו לעולם, בו היצר הרע מנסה כל העת להחטיא את האדם. היצר הרע הוא מלאך, ואילו האדם אינו אלא בשר ודם, וקשה לו לעמוד מול היצר הרע. אבל כאשר האדם חושש מהעונש, כאשר הוא רועד וירא מאימת הקב"ה, אזי זה מוכיח שהוא עדיין לא פרק עול. יש לו אימת מלך עליו. אבל בן אדם שאינו חושש, שבטוח כי אם יאכל תפוח בדבש וגזר ורמון, הרי הסגולות הללו יועילו לכפר על כל חטאיו, אזי הקב"ה אינו מוכן לסלוח לו. אם אין עליו אימת המלכות ויראת העונש, הרי זו הוכחה כי הוא פרק על. "והאלקים עשה שיראו מלפניו" (קהלת ג' יד) זו מטרת הבריאה, ואם האדם אינו ירא מהשי"ת, אין על כך מחילה.

שלמה המלך אומר במשלי (יג, כג): "יש נספה בלא משפט". הכיצד יתכן הדבר שאדם יענש בלא משפט? אומר על כך המהר"ל: הכונה היא לאדם שאין הוא חושש מהמשפט, הוא אינו ירא מאימת הדין, זה עצמו עלול לגרום לו למות, כי הרי האומר: "שלום יהיה לי", אומרת התורה: "לא יאבה ה' סלח לו". לכן היסוד לזכות ביום הדין, הוא היראה, הפחד, החשש, לא לחשוב לרגע מחשבת "שלום יהיה לי", ורק אם האדם אכן באמת ובתמים חש יראה מפני הדין בפניו הוא עומד, יש לו סכוי ותקוה לזכות בדין. (הרב ברוך רוזנבלום שליט"א, דורש טוב)

פינת ההלכה

ברכת מעין שבע במניינים של ימים נוראים

שכיח הוא שבימים נוראים מפאת ריבוי הציבור ודוחק המקום מקיימים מנייני תפילה במקומות נוספים מלבד בתי הכנסת הקבועים, כמו באולמות וכיו"ב, ויש לדון בשנה זו שחל ר"ה בשבת אם אומרים במניינים אלו ברכת מעין שבע או לא. כתב המחבר בס' "רס"ח סעי' י"א אין אומרים ברכת מעין שבע בבית חתנים ואבלים דליכא טעמא דמאחרין לבא שיהיו ניזוקין, ובמשנ"ב ס"ק כ"ד כ' דכ"ש אותם שמתפללין לפרקים במנין בבית, אבל כשיש קביעות על איזה ימים ויש ספר תורה אצלם וכמו בירידים, דומה לבית הכנסת קבוע ואומרים עכ"ד, והוא מהט"ז שם סק"ח, והט"ז לא הזכיר שם ספר תורה, וכנראה כוונת המשנ"ב היא שאם יש שם ס"ת נחשב יותר למקום קבוע, וכיון שיש להם קביעות להתפלל במקום זה כשבאים לשם וגם נמצאים שם כמה ימים הרי זה כמו בית הכנסת קבוע שיש בו תקנת ברכת מעין שבע, וכ"כ מדברי האליה רבה ס"ק י"ט.

ובתהילה לדוד ס"ק י"ג כתב שאם ציבור שלם או רובו יצא להתפלל במקום אחר, אומרים ברכת מעין מעין שבע עכ"ד, והיינו שיש שם של קביעות למנין כזה ושייך טעמא דמפני המאחרין משום שהמאחרים מצטרפים להתפלל במנין שבו נמצא ציבור קבוע אף שאינו במקומו הקבוע, ולפי זה קהילה ששכרה מקום גדול להתפלל בו בימים נוראים וכדו', אומרים מעין שבע משום שנחשב קביעות לגבי ידיהו, וכן הורה בשבט הלוי שו"ת חיי"א סי' קל"ט.

עוד נראה פשוט, שציבור המתפלל בבית הכנסת קבוע (כגון מנין שהתארגן בבית מדרש של ישיבה), אף שהציבור אינו קבוע אבל המקום הוא מקום המשמש באופן קבוע לתפילה, אומרים בו ברכת מעין שבע דנחשב מקום של קביעות, ואין דין שציבור קבוע יתפלל במקום קבוע. ובזה יש לדון עד כמה הוא גדר קביעות לענין זה, וכגון בבית מלון שיש בהם בית כנסת שאין שם לעולם מתפללים קבועים, אבל יש שם תפילות באופן קבוע, אם כיון שהמקום הוא מקום קבוע ויש שם ס"ת, דומה לירידים שכתבו האחרונים שאם באים לשם לכמה ימים נחשב קביעות, והכא נמי צורת המקום היא שיש שם הרבה אורחים תמיד אף שכל אחד ואחד מהם אינו בא לשם לכמה ימים, או שאינו דומה לירידים ששם על פי רוב אותם אנשים באים לשם מידי שנה ושוהים בהם כמה ימים ויש להם מקום קבוע לזה, יש שם של קביעות, אבל בבתי מלון שבאים ליום או יומיים לא נחשב מקום קבוע אף שיש שם מקום קבוע וראוי לתפילה.

אכן, מנין המתארגן בימים נוראים מקהל שאינו קבוע במקום שאינו קבוע, וכגון אותם השוכרים אולם לתפילות ימים נוראים והמתפללים שם אינם שייכים זה לזה בצורה קבועה, בזה אין שם של קביעות לא על המקום ולא על הציבור, ואינם יכולים לומר ברכת מעין שבע. ויש שרצו לומר שאם הוא מנין שרגילים לקיימו באופן זה נחשב קביעות, אך זו היא סברא רחוקה שמנין המתקיים ליום או יומיים במקום לא קבוע וחלה שבת פעם בכמה שנים ייחשב קביעות כמו בירידים שהוא קבוע ממש, ואשר על כן אין לומר בו ברכת מעין שבע, וצריך ליתן את הדעת על כך. (הגאון רבי צבי רותן שליט"א, גליון בעמק איילון)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות מילטשטיין-אורדמן להולדת הבן הנכד משפחות כץ-פרוינדליך להולדת הבן הנכד

משפחות מויאל-אהרן להולדת הבת הנכדה משפחות פרסיק לאירוסיה הבת משפחות חכם להולדת הבן משפחות חדד להולדת הבת

משפחות בן דוד להולדת הבת משפחות זלצברג להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות כהן לאירוסיה הבן דוד נ"י

משפחות ראבד-רקובסקי להכנס הבן הנכד הנין לעול תורה ומצוות

גני הדר: משפחות גולדשטיין-שטיגליץ לנשואי הבן הנכד משפחות הירש לנשואי הבן הנכד משפחות הרשטיין-בירנצוויג להולדת הבן הנכד

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני למייל a7608833@GMAIL.COM

מי באמת גדול?

בתקופת אלול, רבים מאתנו משתדלים יותר. מקבלים על עצמם קבלות טובות, עובדים על המידות, מתחזקים בלימוד, בתפילה או בין אדם לחברו.

במשך השנים פגשתי לא מעט אנשים שעבדו קשה מאוד על עצמם. לאחר תקופה של מאמץ, הם אמרו לי בכאב: "אני משקיע כל כך הרבה, אבל נראה שאיש אינו מבחין בכך. אין שום סימן שהעבודה שלי באמת חשובה. אולי כל מה שאני עושה אינו משמעותי כפי שחשבתי".

נדמה לי שאחת הסיבות לתחושה הזאת היא שאנו רגילים למדוד את עצמנו באמצעות תגובת הסביבה. כאשר אין מחמאות, אין הערכה ואין מי שמספר לנו עד כמה השתנינו – אנחנו מתחילים לחשוב שאולי גם אין הרבה ערך למה שעשינו.

אבל יש כאן שאלה שכמעט איננו שואלים את עצמנו: מי בכלל קבע שכך מודדים אדם? מי החליט שכבוד, פרסום, מעמד או הערכה מן הסביבה הם המבחן לגדלותו של אדם?

יש אדם שאינו טיפס. אינו עצלן. אינו אדם חסר ערך. אבל הוא פשוט אינו יודע למשוך תשומת לב. הוא עובד, לומד, משתדל לעשות את רצון ה', ובכל זאת חי בתחושה שאיש אינו מבחין בו. לא מדברים עליו. לא מתפעלים ממנו. לא מחפשים את קרבתו. ולאט לאט מתחילה לחלחל מחשבה מסוכנת: אם איש אינו מתפעל ממני, כנראה שאין הרבה ממה להתפעל.

זו איננה תחושה נדירה. כולנו רוצים שיעריכו אותנו. משהו בתוכנו מבקש שיראו אותנו ויכירו בערכנו. וכאשר זה אינו קורה, קל מאוד להתחיל להרגיש קטנים יותר.

נקודת המפנה מתחילה כאשר אנו מפסיקים לשאול כיצד נזכה ליותר הערכה, ומתחילים לשאול מהו הסרגל הנכון למדוד בו את ערכנו.

ראיתי מובא בשם החוזה מלובלין זי"ע ששאל: מה עדיף – אדם גדול שאינו תמים, או אדם תמים שאינו גדול? והשיב בדרך נפלאה. כאשר אדם בא לבצוע על הפת, ומונחות לפניו שתי כיכרות, אחת גדולה אך פרוסה, והשנייה קטנה אך שלמה, ההלכה היא שמברכים דווקא על השלמה. למדנו מכאן שלפעמים השלמות חשובה מן הגדלות.

ובכל זאת, נדמה שאנחנו רגילים למדוד בני אדם דווקא לפי הגודל, בעוד שהתורה מלמדת אותנו להביט תחילה על השלמות. אנחנו חיים בעולם שמעריך את מה שנראה לעין: אנשים גדולים, מצליחים, מפורסמים, בעלי השפעה.

אבל שמואל הנביא כבר שמע מפי הקב"ה משפט שמסוגל לשנות את כל דרך ההסתכלות שלנו: **"כי האדם יראה לעיניים, וה' יראה ללבב"**.

האדם רואה את מה שבולט. הקב"ה רואה את מה שמסתתר.

האדם רואה את התוצאה. הקב"ה רואה את הדרך.

האדם רואה את ההצלחה. הקב"ה רואה כמה היה קשה להגיע אליה.

האדם רואה את הבמה. הקב"ה רואה את המאמץ, את היגיעה ואת ההתמדה שהושקעו גם כשאיש לא ראה, ולא מחא כפיים.

לאור הדברים הללו, אפשר להבין היטב את דברי חז"ל (פסחים נ, א). כאשר בנו של רבי יהושע בן לוי שב מעולם האמת, שאל אותו אביו מה ראה. הוא השיב שראה עולם הפוך: העליונים כאן היו שם למטה, והתחתונים כאן הם שם למעלה. אמר לו אביו: לא עולם הפוך ראית, אלא "עולם ברור ראית".

פעם הוזמנתי להרצות בבית ספר. המנהלת, בתו של האדמו"ר מסקולען זצ"ל, סיפרה לי סיפור ששמעה מאביה. יהודי נכנס אליו להתייעץ על הצעת שידוך לבתו, ותוך כדי הדברים אמר: "הם אנשים פשוטים". שאל אותו הרבי: "הם שומרי שבת?", "בוודאי". "אם כן", הגיב הרבי, "להם אתה קורא אנשים פשוטים?!"

מאז ששמעתי את הסיפור הזה, אני חושב הרבה על הביטוי **"אנשים פשוטים"**.

פשוטים בעיני מי? מפני שאינם מפורסמים? מפני שאינם עומדים בראש מוסדות? מפני שאינם נואמים גדולים? מפני שאין עליהם כתבות בעיתונות? או מפני שפשוט אין מי שמספר את סיפורם? אולי בעינינו הם פשוטים. אבל מי אמר שכך הם נראים גם בשמים?

יש יהודי שאני מכיר. בגדיו בלויים ומרופטים, והוא ישן לעיתים במקומות מוזנחים. רוב האנשים רואים בו עוד חסר בית. אבל אני רואה אדם אחר.

פעם עמדתי לידו כשבירך על מאכל. כל גופו רעד מרוב מאמץ לכוון בכל מילה. באחת השיחות סיפר לי שקיבל ירושה גדולה מאמו, אך ויתר עליה כולה לטובת אחותו. "אני לא צריך את הכסף", אמר בפשטות. "הלימוד מספיק לי".

הוא כבר סיים את הש"ס יותר מפעם אחת.

כשהזמנתי אותו לשמחות המשפחתיות שלנו, היה מגיע עם כרך גדול של שוטנשטיין, ובין מנה למנה היה יושב בפינה ולומד.

אינני יודע כמה תורה הוא יודע. אינני יודע לאילו מדרגות הגיע. אבל דבר אחד אני יודע. בכל פעם שאני פוגש אותו, אני נזכר כמה קל לטעות בבני אדם. כמה קל לראות בגדים ולהחמיץ נשמה. כמה קל לראות מציאות חיצונית ולהחמיץ עולם פנימי.

אבל ככל שחשבתי עליו יותר, הבנתי שלא רק עליו אני כותב.

אני כותב גם על אנשים אחרים. על אותם אנשים שחיים בינינו, ובדרך כלל גם אינם מושכים את תשומת לבנו. אנשים שמרגישים שהם "לא מספיק". לא חשובים מספיק. לא מוצלחים מספיק. לא שווים מספיק. רק מפני שאיש אינו מרבה לדבר עליהם, להתפעל מהם או להעניק להם מקום של כבוד.

וכאן התחדדה בי נקודה נוספת.

הבעיה אינה רק הכאב שאנו חשים כאשר אחרים אינם רואים את ערכנו. הבעיה מתחילה כאשר אנחנו הופכים את תגובת הסביבה למדד שלפיו אנחנו מעריכים את עצמנו, ומפקידים למעשה את ערכנו בידיהם של בני אדם.

אבל מי אמר שהם בכלל מחזיקים בידיהם את סרט המדידה הנכון? הרי כבר ראינו שבני אדם יכולים למדוד בעיקר את מה שנגלה לעיניהם. **הם מודדים את מה שהם יכולים לראות. הקב"ה רואה את התמונה כולה.**

ומכאן אחת הטעויות הגדולות ביותר שאדם עלול לעשות: למדוד את עצמו בסרגל הלא נכון. הרי הקב"ה לא ישאל כמה אנשים הכירו אותך, אלא עד כמה היית אתה. כמה אמת הייתה בך. כמה התגברת. כמה התאמצת. כמה נשאת ישר גם כאשר איש לא הסתכל.

ואז חזרתי במחשבתי אל אותו יהודי שעליו סיפרתי קודם. פתאום הבנתי שייתכן מאוד שאנחנו כלל איננו יודעים מי באמת גדול. ייתכן מאוד שהאדם שאתה מרחם עליו, גדול ממך. וייתכן לא פחות שגם אתה גדול הרבה יותר מכפי שאתה מעז להאמין.

לא מפני שאנשים חושבים כך, אלא מפני שהקב"ה רואה דברים שאיש אינו רואה.

אותו סרגל שגוי עלול להטעות אותנו פעמיים.

פעם אחת, כשאנחנו משתמשים בו כדי למדוד אחרים. ופעם שנייה, כשאנחנו משתמשים בו כדי למדוד את עצמנו.

כלפי אחרים, כאשר אנחנו מזלזלים באדם מפני שאינו מרשים אותנו. וכלפי עצמנו, כאשר אנחנו מרגישים קטנים רק מפני שלא זכינו לכבוד, להערכה או לפרסום.

ובשני המקרים, הטעות מתחילה באותו מקום: אנחנו נותנים למראה החיצוני לקבוע לנו מי גדול ומי קטן.

הלוואי שנזכה לזכור זאת, בעיקר ברגעים שבהם אנחנו מרגישים בלתי נראים. גם אם איש אינו שם לב. גם אם אין מי שמריע. גם אם נדמה לנו שאנחנו אנשים "פשוטים". ייתכן מאוד שכל אלה אינם אומרים דבר על ערכנו האמיתי.

יש מי שרואה. ויש מי שיודע באמת למדוד. והמדידה שלו שונה לגמרי משלנו.

משום כך בוצעים על הכיכר השלמה, אף שהיא קטנה יותר. העין נמשכת אל הכיכר הגדולה, אבל ההלכה מלמדת אותנו להביט עמוק יותר. לא כל מה שנראה גדול בעיני האדם הוא החשוב באמת. לפעמים, דווקא מה שנראה קטן ופשוט, הוא גם השלם יותר.

כך ראוי להביט על בני אדם. וכך ראוי להביט גם על עצמנו.

**יהי רצון שנזכה כולנו, אנו וכל בית ישראל, לשנה טובה ומתוקה,
לכתיבה וחתימה טובה, ושנזכה למלא את תפקידנו בעולם כפי רצונו יתברך.**

נ"ב: התובנה הבאה אי"ה יהיה לשבת בראשית

פרשת נצבים וילך

לקבל קבלה ליום הדין לזכות את הרבים

אתם ניצבים היום כולכם

מובא בזהר הקדוש (ח"ב ל"ב) שהפסוק "אתם נצבים היום" הכוונה לראש השנה, יום בו נצבים כולם לפני ה', וכפי שנאמר במשנה: בראש השנה כלן עוברין לפניו כבני מרון. וזה שאומר הכתוב אתם נצבים היום כולכם ללא יוצא מן הכלל כולם עומדים לדין "לפני ה' א-לוהים ביום הדין כולם עוברים לפני הקב"ה כבני מרון והם המשך הפסוק כולכם.. ראשיכם שְׁטָרֵיכֶם זְקִיכֶם וְשִׁטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ וְיִשְׂרָאֵל: טַפְּכֶם וְנִשְׁכֶם וְגִרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ מֵחֹטֵב עֵצִיךָ עַד שֹׂאֵב מִיְמֶיךָ: כולם ללא יוצא מן הכלל כולל הגויים כפי שאנו אומרים בתפילה מוסף של ראש השנה "ועל המדינות בו יאמר איזו לחרב איזו לרעב איזו לשבע" הכל נגזר בראש השנה

לכן אנו צריכים להתחזק לקראת יום הדין ובפרט ראו להתחזק באחדות והכתוב רמז מתי אתם ניצבים זקופים ועומדים ולא חוששים מהדין כשכולכם - כשאתם כולם ביחד אין פירוד, אזי אין חשש מיום הדין, אחדות תהיה כשאתם מבטל את עצמו את רצונו לשני וכן כל אחד במה שהוא יכול להתחזק לקבל קבלות שהוא יכול לעמוד בהם בקלות (יאמר לפני כן בלי נדר) הרש"י כותב שכל מי שמקבל קבלה ליום הדין מובטח לו שייכתב לחיים

יש קבלות שהמשקל שלהם בשמים הוא ענק ובעולם העשיה שלנו יכילים לקיימם בקלות בפרט בזיכוי הרבים אין דבר יותר גדול מאשר לזכות את הרבים

מין הרב שטיינמן זצוק"ל כתב בכתב ידו כשיבקש מאחת מהקופות הצדקה שיתפללו עליו בכותל ובמקומות הקדושים לזכות את הרבים, למרות זיכוי הרבים הענק של הרב, מרגיש צורך עוד לזכות את הרבים שאין לך דבר גדול מזה זיכוי הרבים הוא בכל צורה אם זה לארגן שיעור, אדם מסיע טרמפ יהודי, ישמיע דיסק שיזכה גם הוא וגם הטרמפיסט ולפעמים מלה ששמע יכולה לשנות אדם לגמרי ואם זיכה ה' יתברך להחזיר אדם בתשובה אשריו ואשרי חלקו אומר הזוהר אם היה אדם יודע את הזכות שלהחזיר אדם בתשובה היה רץ אחרי מצווה זו כמו שהוא רץ אחרי החיים כל מה שהחזיר בתשובה מקיים מצוות יש למחזיר שכר גדול על זה ועליו נאמר "מוציא יקר מזולל כפי תהיה" פירוש "המוציא יקר" הכוונה לנשמה שהיא יקרה מ "זולל" היינו הס"א מהטומאה שנקראת זולל זיכה ל"כפי תהיה" היינו מה יבקש יתקבל לרוב זכותו העצומה

וכן מובא בזהר הקדוש (מובא בספר שמירת הלשון) וְהָאֵלֹהִים זָכָר חֶדֶשׁ פְּרִשְׁתָּ לָךְ לָךְ: וְאָמַר ר' אֲבָהוּ: בֵּא וְרֵאָה כְּמָה שְׁכָרָךְ שֶׁל אֲדָם הַעוֹשֶׂה לְאַחַר לְחֹזֵר בְּתַשׁבּוּחַ. מִנָּה לָךְ? מִמָּה שֶׁכָּתוּב (בראשית י"ד י"ח): "וַיִּמְלֹכֵי צֶדֶק מִלְּךָ שְׁלָם". שְׁנֵה רַבִּי חֵיָא רַבָּה: בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁמָת הַצֶּדִּיק הַמְחֻזָּר בְּתַשׁבּוּחַ לְאַחֵרִים, יוֹצֵאת מִן הַחוּץ, מִיכָאֵל, הַשָּׂר הַגָּדוֹל, הַמְקַרֵּב נְפֻשׁוֹת הַצִּדִּיקִים לִפְנֵי בּוֹרְאוֹ, הוּא יוֹצֵא וּמַקְדִּים שְׁלוֹם לְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צִדִּיק, שְׁאָמַר: "וַיִּמְלֹכֵי צֶדֶק" זֶה מִיכָאֵל, רֹאשׁ שׁוּמְרֵי שְׁעַר צֶדֶק. "מִלְּךָ שְׁלָם" זֶה רִשְׁלָיִם שֶׁל מִעֵלָּה. "הוֹצִיא לְחַם וַיִּנְיֹן" שֶׁהַקְדִּים וְיוֹצֵא לְקִרְאָתוֹ וְאוֹמַר לוֹ: שְׁלוֹם בּוֹאֵף. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וַבֶּדֶךְ סִיב ע"ב: הַקְרוֹז מְקַרֵּי בְּכָל יוֹם: אֲשֶׁרִיכָה אֶלּוֹ שְׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה, וְאֶלּוֹ שְׁמֻזְפִּים לְאַחֵרִים לְלַמֵּד תּוֹרָה, וְאֶלּוֹ. שְׁמַעְבִּירִים עַל מְדוּתֵיהֶם. (תרגום)

כל קבלה היא טובה ומצוינת אבל עדיף שאדם יחשוב על קבלה שהיא קלה לביצוע ולמרות קלות עשייתה גורמת שכר עצום לאדם העושה אותה וזהו זיכוי הרבים בכל מה שיכול. בזיכוי הרבים יכול האדם לצבור זכויות מה שלא יוכל לצבור בעבודתו הפרטית בשום אופן, וכמו שכתב החובות הלבבות בענין זה ואלו דבריו (אהבת ה' פרק ו'): "וראו לך אחי, לדעת, כי זכויות (אדם) המאמין, אפילו אם יהיה מגיע אל התכלית הרחוקה בתיקון נפשו לאלוקים יתברך (היינו שתיקון עצמו מאד בעבודת ה'), וגם אילו יהיה קרוב למלאכים במידותם (ואפילו הגיע קרוב למדרגת המלאכים בעבודת ה') הטובות ומנהיגיהם המשובחים והשתדלותם בעבודת הבורא ואהבתם הזכה בו - (למרות מדרגתו הגבוהה) אינם בזכות מי שמורה בני אדם אל הדרך הטובה ומיישר הרשעים אל עבודת הבורא, **שזכויותיו נכפלות בעבור זכויותם בכל הימים ובכל הזמנים**" עכ"ל. היינו שהמזכה את הרבים ומכוונם לעבודת ה' זכויותיו גדולות יותר מאדם שאינו מזכה את הרבים למרות שהגיע קרוב למדרגת מלאך מכיון שזכויותיו תמיד נכפלות כל הזמן מכל מעשיהם של אלו שחיוקים בעבודת ה'

כתב שערי תשובה (שער שלישי אות ע"ב) "כל אוצרות העולם הזה אינם שווים למצוות זיכוי הרבים."

מין החפץ חיים זצוק"ל בספרו חומת הדת "אין ערך למצווה שעושה אדם לעצמו לבד אפילו שתהיה רבה למצווה שתמשך ממנה זכות לרבים אפילו שתהיה קטנה."

מובא בספר "אור הישר" למהר"ם פאפירוש זצוק"ל "המזכה אחרים הוא עצמו מתעלה ומתקדש מאד."

מסופר במדרש (ילקוט שמואל א'): על אלקנה, אביו של שמואל הנביא) שלקח את אשתו ובניו ואחיותיו וכל קרוביו והיה מעלה עמו לרלג ובאים ולנים ברחובה שלעיר, והיתה המדינה מרגשת, והיו שואלים אותם: להיכן תלכו? ואומרים: לבית ה' שבשילה, שמשם תצא תורה ומצוות. ואתם למה לא תבואו עמנו ונלך יחד? מיד עניינם משגרות דמעות ואומרים להם: נלך עמכם? ואומרים להם: הן, עד לשנה הבאה חמשה בתים, לשנה אחרת עשרה בתים, עד שהיו כולם עולים, **אמר לו הקב"ה: אלקנה, אתה הכרעת את עם ישראל לכך זכות וחנכתם במצוות וזכו רבים על ידיך, אני מוציא בן ממך שיכריע את ישראל לכך זכות ויחנכם במצוות**, הא למדת שבשכר אלקנה (יצא ממנו) שמואל, [השקול כמשה ואהרן] עכ"ל

סיפר הרב הגאון יגאל כהן שליטא שהיה כדורגלן שהזמין את הרב להרצאה לרפואתו ובאו ארבע מאות איש להרצאה הכדורגלן היה חולה במחלה האורורה בלבב ובכבד כך הראו הבדיקות שהסיכויים לצאת מזה מאד נמוכים הרב יגאל דיבר על אמונה וחיוק מאד את הציבור בהרצאה בנושא אמונה אחרי זמן קצר הוא פוגש את הכדורגלן ואומר לו הרב מכיר אותי ואז הוא נזכר בו ואמר לו כן אתה הכדורגלן אמר לו נכון עשיתי בדיקות פעם שניה והכל נעלם ברוך ה' זה הכח של זיכוי הרבים גם של הרב יגאל כהן וגם של הכדורגלן שזיכה את הרבים וחיוק את הארבע מאות איש שבאו להרצאה בזכותו

הגמ' במסכת כתובות דף קג: אומרת **אמר רבי כמה גדולים מעשי חייה ר' חנינא ור' חייא התנצחו ביניהם** א"ל ר' חנינא לר' חייא אתה מתנצח שאם חס ושלום נשתכחה תורה מישראל אני יחזיר אותה בפלפולי א"ל רבי חייא אני עשיתי שלא תשתכח תורה מישראל שהבאתי פשתן וזרעתי. ומהפשתן עשיתי רשתות וצדתי חבאים ואת בשר הצבאים האכלתי יתומים ועשיתי מגילות מעור הצבאים והלכתי לעיר שאין שמה מלמדי תינוקות וכתבתי חמישה חומשי תורה ולמדתי ששה סדרי משנה לשש תינוקות כל תינוק סדר אחר ואמרתי לכל אחד שילמד את הסדר שהוא יודע לשני וזהו שאמר רבי כמה גדולים מעשי חייה שאף על פי שגדול כוחו של רבי חנינא שיכול להחזיר את התורה בפלפולו מכל מקום המעשים של רבי חייא שמזכה את תינוקות של בית רבן במקום שאין מלמדי תינוקות זכרו עצום ורב

הגמרא בבא מציעא דף פה: מספרת ריש לקיש היה מציין מערות קבורה וחטיפש את מערתו של ר' חייא לציין אותה כדי שלא יכשלו בה כוהנים ולא מצאה כיון שלא הרביץ תורה כמותו אף על פי שמובא בגמרא שם שהסכימו עימו בשמים שריש לקיש פלפל בתורה כמותו מכל מקום לא זיכה את הרבים כמותו ולא זכה אפילו שיראו לו את ציונו בגלל מעלת זיכוי הרבים הגדולה

וכן מסופר בגמרא שם אמר ר' זורא אמש נראה לי בחלום ר' יוסי בר' חנינא אמרתי לו אצל מי אתה יושב ולומד בשמים אמר לי אצל ר' יוחנן ור' יוחנן אצל מי אצל ר' ינאי ור' ינאי אצל מי אצל ר' חנינא ור' חנינא אצל מי אצל ר' חייא אמרתי לו האם ר' יוחנן אצל ר' חייא לא לומד בשיבתו של רבי חייא אמר לי במקום שיש זקוקין של אש ולפידים בוערים האם יכול הוא להכנס לשם אמר רב חביבא סיפר לי רב חביבא בר סורמקי ראיתי אותו תלמיד חכם ששיכח אליהו הנביא אצלו ובבוקר היו עיניו בראיות ובלילה נראו כאלו נשרפו שאלתי אותו מה קרה ענה לי שאמרתי לאליהו שיראה לי את החכמים בשמים שעולים למתיבתא דרקינא אמר לי אליהו ככולם אתה יכול להסתכל חוץ מהקתדרא [כסא מכותב] של ר' חייא שלא תסתכל בו ומהו הסימן שזהו רבי חייא ענה אליהו הנביא שכולם מלאכים מעלים ומורידים את כסאותיהם חוץ מרבי חייא שעולה מעליו כשראתי את כסאו של רבי חייא לא יכלתי להתאפק והסתכלתי עליו ואז יצאו שתי ניצוצות של אש על עיניו וסימו את עיניו למחרת השתטחתי על קברו של רבי חייא ואמרתי לו שאני לומד את דברו תורתו והתרפאתי וכל זה שעלה על חכמי ישראל שהיו בגלל מעלת זיכוי הרבים שלו

הגמרא אומרת אמר רבי עקיבא מובטח אני **שבני יש לו חלק לעולם הבא שזיכה את הרבים** מסופר על המהרר"ן שידע לקרא בכף היד אבל אדם שמזכה את הרבים אינו יכול לראות את עוונותיו

החתם סופר בהקדמה לשו"ת יור"ד כותב שהמזכה הרבים זוכה לזרע קודש וזה שכתוב 'כל היום חונן ומלווה' היינו מזכה את הרבים ולא נשאר לו מספיק זמן לחינוך הילדים אף על פי כך זוכה על דרך הדרוש זוכה 'לזרעו לברכה'

דברי המשגיח דיישיבת קמניץ הגאון רבי משה אהרן שטרן זצ"ל • מלוקט מתוך כתבי תלמידו הרה"ג ר' חיים אליעזר שטרן זצ"ל בן יבלחט"א ר' נחום שליט"א מרגל החפץ חיים מבאר מה הפירוש 'מתמיד' ומה הפירוש לבטל את הזמן, ומחדש שמתימד זה לא דווקא מי שלומד כל היום, וביטול הזמן זה לא דווקא שאדם מפסיק ללמוד. אלא כל שעה שאדם יכול ללמוד בה, והוא בוחר שלא ללמוד, נפסק בשולחן ערוך בסימן רמ"ו בסעיף כ"ה, "כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק הרי זה בכלל כי דבר ה' בזה." מספר המשגיח

פעמים רבות מספור ראיתי באוטובוס את הגאון רבי אליעזר ולדנברג, בעל ה'ציץ אליעזר' נוסע באוטובוס לבית הדין שבו כדין. לא היתה פעם אחת שבה ראיתי אותו והוא לא היה שקוע בלימוד! אפילו לא פעם אחת!

כמו כן היה מלמד באחד מתלמידי התורה, יהודי הונגרי שהיה נוסע לחיידר משכונת קטמון, ובמשך שנים הייתי רואה אותו כמעט כל יום באוטובוס, ומעולם לא ראיתי בלי גמרא פתוחה לפניו כשהוא שקוע בלימוד. מעולם!

יתירה מזאת, אספר לכם מעשה ביהודי המתגורר כאן בירושלים הנה"צ רבי יהודה לייב (לייב) ב"ר מרדכי יהושע קרויזר זצ"ל, קרוב משפחתו של הגרמ"א שטרן. היהודי הזה גר בסנהדריה המורחבת, והוא מגיע כל יום לשיבה שבה הוא לומד באזור של 'מאה שערים', בהליכה רגלית. בעבר הוא למד בכולל כאן בישיבה שלנו, לפני שנים רבות. שאלו אותו פעם, למה אתה הולך ברגל כזאת דרך ארוכה ברגל, סע באוטובוס, זה לא כזה יקר... הוא לא רצה לענות, ושאלו אותו שוב ושוב, עד שפעם אחת הוא השיב שהוא זכה לדעת את כל ששת סדרי המשנה בעל פה, אז ממילא יש לו קביעות לומר כל יום 18 פרקי משניות, וכך הוא מסיים את כל השישה סדרי משנה מדי חודש!

נו, לומר שמונה עשרה פרקים ולחשוב על הפשט של כל מילה זה לוקח זמן, אז הוא הולך ברגל מביתו שבסנהדריה המורחבת עד לשיבה במאה שערים, ואומר ארבעה וחצי פרקי משניות בזמן הזה. בצהריים הוא חוזר הביתה לאכול ארוחת צהריים ואומר עוד ארבעה וחצי פרקי משנה, ולאחר מכן שב לשיבה ללימוד של אחר הצהריים ושוב אומר ארבעה וחצי פרקים, ולאחר הסדר הוא חוזר הביתה בערב ושוב אומר ארבעה וחצי פרקים, ביחד זה יוצא 18 פרקים... "אם אני אסע באוטובוס, זה יהיה מדי מהר ולא אספיק ללמוד 18 פרקים ביום", הוא הסביר

רצוני לספר לכם מעשה נורא, מופת גלוי שאירע עם אחד מגדולי דורנו הלא הוא דודי הגאון הגדול רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל, ראש ישיבת 'תורה ואור'. אני רוצה רק לספר לכם את האוזן, שבתנו עד כמה התמדתו העצומה של הגרמ"פ היא עצומה ונוראה, שמעתי מדודתי, רעייתו הרבני, שסיפרה לי שכשהם התגוררו בעיירה מיר, אחר חתונתם,

הוא היה לומד במשך 17 שעות ביממה. כבר היו להם אז שני ילדים, והוא היה יושן ואוכל בבית, ובכל זאת, הוא הספיק ללמוד 17 שעות ביממה, והכוונה ל-17 שעות נקיות, נטו ללימוד! בשבע השעות הנותרות של היממה הוא היה מתפלל, אוכל וצועד מביתו לשיבה ובחזרה, וכמובן גם ישן מעט. כך הוא היה לומד כל יום 17 שעות, במשך חמש או שש שנים! בכל אופן, שמעתי מאחד מתלמידיו שנשע איתו פעם במטוס מצרפת לארץ ישראל, והסדר המקובל במטוסים הוא שלאחר ההמראה מגיע השלב שבו מחשיכים את המטוס, ומדליקים סרט על המסכים הממוקנים במטוס. יש מחשבה מסכנים גדולים, שלושות המחלקות, וכל הנוסעים 'זוכים' לראות את הסרט הזה, וכדי שיוכלו לראות היטב, אסור להדליק אור בכל שטח המטוס... לכן כל יהודי חרדי שעולה למטוס כזה יודע שצריכים להספיק מהר ללמוד כמה שאפשר עד שיוקדח חשיכה גדולה על המטוס, ואז זה הזמן לכסות את העיניים ולישן כדי לנצל את הזמן בצורה הטובה ביותר... רבי חיים פנחס עלה למטוס, כשהוא עטוף בטלית ועטור בתפילין כדרכו, והחזיק אצלו שני ספרים, משנה ברוכה חלק ג, וימקדש דוד, הספר שהוא חיבר על 'קדושים' ושהוא מרבה לעיין בו, ולא פסק פומיה מגרסה כל הזמן שהמתינו להמראה ובמהלך ההמראה ולאחריה. כשהתקרב הזמן שאמורים היו להחשיך את המטוס, החליט רבי חיים פנחס לעשות מעשה בלתי נתפס. הוא קם ממקומו והלך בין כל האנשים שישבו במחלקה שבה הוא ישב, וביקש מהם אם הם מוכנים לוותר על הסרט, כי הוא לומד עכשיו תורה, וזה דבר מאוד חשוב, כך שלא כדאי להחשיך את החלק הזה של המטוס רק כדי לראות סרט, בזמן שהוא יופסק מתלמודו.

וראה זה פלא! כל הנוסעים הסכימו בזה אחר זה! לאחר שהשיג את הסכמתם של כל הנוסעים היושבים במחלקה, הוא פנה לצוות של המטוס וביקש בנימוס שלא ידליקו סרט ולא יחשיכו את החלק הזה של המטוס, כי כל הנוסעים מסכימים! אנשי הצוות נבוכו, הם לא נתקלו מעולם בכזאת בקשה מוזרה... הביאו את הדין הקשה בפני הקברניט שנדהם מעצם הבקשה והשיב שהוא מאוד מבין ללבו של הרב, אבל עם כל הכבוד יש סדר, והחברה לא יכולה להרשות שכל אחד ישנה את הסדר, ולכן הוא נאלץ לדחות את הבקשה. החשיכו את המטוס, ובאו להדליק את הסרט המיוחל, אבל אז אירע דבר פלא! שני המסכים האחריים במחלקות האחורות של המטוס נדלקו מיד, ואילו המסך במחלקה שבה ישב הגרמ"פ שיינברג לא נדלק. ניסו שוב ושוב, ולא עזר כלום, הוא נשאר כבוי. או אז התברר שיש להם בחברת התעופה כלל שאם מגלים תקלה לא ברורה במערכת החשמל, צריכים להנחית את המטוס בשדה התעופה הקרוב, כי אם יש תקלה שאין לה הסבר, ייתכן שהבעיה היא יותר רצינית, וזה מסוכן מאוד לטוס במטוס שאינו מתפקד כראוי...

כמובן שזה גורם עגמת נפש גדולה מאוד הן לנוסעים והן לאנשי הצוות, ובמיוחד לחברת התעופה שצריכה לשלם על כך כסף לשדה התעופה בו נוחתים, ולאחר מכן לשלם הון עבור הצוות שיבוא לבדוק ולתקן את התקלה במהירות, והמטוס מגיע באיחור כך שגם הטיסה הבאה שלו מתאחרת. זה כאב ראש עצום לחברה ולצוות, והטייס הגוי שעוד לפני כן הרגיש בדודי שהוא איש קדוש, הבין עכשיו באיחור שיתקן והדהייה של הבקשה היא זאת שגרמה לכך. קדוש נגיש לגרמ"פ שיינברג, והתחנך אליו שישלח לו עד כל שהצריך פנים ודחה את בקשתו, משום שהוא יודע שבשלו כל הסער הגדול הזה! השיב לו רבי חיים פנחס שהוא מוכן לסלוח לו בתנאי אחד: "תדליקו עכשיו את המסך פעם נוספת כדי לוודא שהוא עובד ושאינו שום תקלה, והוא אכן יעבוד, אבל אז תכבו אותו מיד, כי אני רוצה ללמוד וכל הנוסעים מסכימים." הטייס קיבל על עצמו לעשות כדברי הרב, הדליק שוב את המסך והפעם הוא עבד. הם אכן

עמדו דיבורם וכיבו אותו על אתר, וכל נוסעי המטוס ראו כאיש אחד, כמה גדול כוח התורה והלומד תורה בהתמדה נפלאה אך דעו נא רבותי, אני רוצה לומר לכם דבר חשוב. אותם תלמידי ישיבת קמניץ, ובני"ה ברבות השנים אתם תהיו כולכם ראשי ישיבות ומרביצי תורה, לכן חשוב לי כבר עכשיו לתת לכם חיזוק גדול לעניין, שתדעו עד כמה תהיה גדולה ההשפעה שלכם על התלמידים שלכם בעניין זה, מאחר וכבר הזכרתי את שקדנותו של דודי זצ"ל. זכורני, שבשנת תשכ"ה החליט הדוד שלי לעלות ארצה, הוא לכאן מאמריקה במטוס יחד עם זוגתו הרבנית, ועם קבוצה של עשרים וחמישה תלמידים, וכן עם חתנו הגאון רבי חיים דוב אלטוסקי (זצ"ל) בעל היחידושי בתרא. הלכתי להקביל את פניהם בשדה התעופה בלוד (באותן שנים יכלו להמתין בסמוך למסלול הנחיתה ולראות את הבאים יורדים מהמטוס), וראיתי דבר פלא: מאחר והטיסה הגיעה לארץ ממש בתחילת מזמן קיץ, ירדו מהמטוס הרבה בני תורה, ואז הגיע תורו של רבי חיים פנחס לרדת, כשיד במדרגות ביד אחד החזיק מזוודה וביד שניה גמרא... אחרי ירדו 25 תלמידיו, ו... כל אחד ואחד מהם החזיק מזוודה ביד אחת וביד השניה גמרא: היו עוד בני תורה במטוס, לא כולם החזיקו גמרא, אבל תלמידיו של הדוד, ללא יוצא מן הכלל, כולם החזיקו גמרא. למה? כי זה מה שהם ראו אצל רבם ראש הישיבה. לא ראו אותו אף פעם בלי איזה ספר ביד, וממילא פשוט הדבר שהם הושפעו ממנו והלכו אחריו, כך שגם הם השתדלו לנצל כל רגע ללימוד התורה, וכדי ללמוד צריכים להחזיק גמרא ביד! לא בשקית, אל במזוודה, הגמרא צריכה להיות זמינה בכל עת ללימוד. זה דבר שצריכים לדעת אותו, ראשי הישיבות צריכים לדעת כמה גדולה ההשפעה שלהם על התלמידים, ואם הם עושים משהו ברצינות ולאורך זמן, התלמידים לומדים מהם ומתנהגים כמותם. [דרוש]

התפלה על חתנה לעתיד בזמן הקורונה שיתמיד והפך למתמיד גדול בתקופת הקורונה כשהרבה מוסדות לימוד, השעורים לא נאמרו בכתות אלא בטלפון, נקטה מורה אחת ביוזמה מרגשת, היא אמרה לתלמידותיה: מאוד קשה במצב כזה להתרכז בהקשבה לשיעורים, אבל דעו לכן שלבחורי ישיבות יותר קשה, אני מציעה שכל תלמידה תתפלל יום יום על החתן העתידי שלה, שיעלם בלימוד התורה שלה. כשחזרו ללימודים בכיתות שאלה המורה מי ביצעה משימה זו, ורק בחורה אחת הרימה אצבע. לאחר זמן מה, היא אכן התאסרה עם מתמיד גדול, והתברר שעד תקופת הקורונה הוא ממש לא היה מתמיד גדול, ולפתע ללא הסבר נהפך להיות מתמיד גדול מאוד, והתברר לעיני כל שתפילותיה השפיעו עליו. וכמו שנאמר בתחילת סוטה שמזווגים לאדם אשה לה מעשיו, ומכיון שהיא התפלה שחתנה יהיה מתמיד גדולה, ממילא זה השפיע עליו באופן מידי. היו ששאלו האם אין זה לשון הרע לספר עליו את מצבו הראשון, ויש להוכיח שאין בזה לשון הרע ממשי. ב"מ (דף פה ע"א) שרי יוסי ברי"א אלעזר ב"ר שמעון, היה בעבר חוטא, עד שבא רבי ובריר אים יש לו בן לאותו צדיק, והשקיע בו רבות, עד שיצא צדיק, וקרי עליה פרי צדיק עץ חיים ולוקח נפשות חכם. [חשוקי חמד סוטה הקדמה]

השאגת אריה אם הגלות מפריעה לי ללמוד כמה דקות כל שווה כל הגלות סיפר רבי שלום שברדון זצ"ל סיפור שהבטיקע רב אמר שאת הסיפור הזה צריך ללמוד בחברותא! הוא שמע את הסיפור הזה מרבי חיים בריסקער, ששמע מה'ביית הלוי', ששמע מרבי אצילע וואלוזינר, ששמע מרבי חיים וואלוזינר - תלמיד ה"שאגת אריה". כידוע, ה"שאגת אריה" היה עורך גלות. הוא היה לבוש כעני ואביון, נודד מעיירה לעיירה ומתאכסן בבתי יהודים שהלינו אותו בביתם ונתנו לו מעט אוכל. כמובן, איש לא הכירו, כולם סברו שהוא איש פשוט. פעם כשהתאכסן אצל משפחה, נתנו לו לאכול מרק. בעודו שקוע בעולמות עליונים נשפך מעט מרק על השולחן. כעסה בעלת הבית והתחילה לגעור בו: "מדוע לכלכת את המפה, אתה לא חסר לב איך אתה אוכל?... צעקותיה של האשה העירו אותו ממחשבותיו והחזירוהו לקרקע המציאות! הוא שאל לפשר הצעקות, ואמרו לו שחן כונו כלפיו... הוא לא הבין על מה ולמה, ובעלת הבית שבה והסבירה לו... כששמע זאת, התנצל על מעשהו, קם מהשולחן, הודה למארחיו על הכנסת האורחים, נטל את שקו ובו מעט ממטלטלו - ועשה דרכו לשוב לעירו. קץ לגלות! תלמידיו הופתעו לראותו שבמגלות מהר מן הצפוי. ובקשו לדעת מה סיבה שקיצר את גלותו. סיפר להם את המעשה באותה בעלת הבית שגערה בו על ששפך מעט מרק והכתים את מפת השולחן, ואמר כי בעקבות זאת גזע את גלותו. תמהו התלמידים: "רבינו, תורה היא וללמוד אנו צריכים. ממה נפשך, אם יש צורך בגלות, וכי בגלל צעקה אחת של איזו בעלת בית שמים קץ לגלות! וביותר קשה, הרי תכלית כל הגלות היא לשבור את המידות ולסבול בשוה ובזיונות, ומה יז גערה של איזו בעלת בית לעומת כל הסבל והבזיונות שעוברים בגלות?" אמר להם: "אסביר לכם פשר העניין. כשאינו יוצא לגלות, כל זמני מוקדש לתורה ולעבודת ה'. זה עיקר מעלת הגלות. והנה, כשאותה בעלת הבית צעקה עלי, באותו רגע הופרעתי מלמודי. נאלצתי להפסיק את עיוני בתורה ולברר את פשר הצעקה. ואם גלות גורמת לביטול תורה - אין לה ערך! לכן, תכף ומיד תפסקתי את הגלות ושבתי לעירי, לבית המדרש." מה הוא 'ביטול תורה' של ה"שאגת אריה"? כל כולו שקוע בתורה, מנותק לגמרי מהמציאות הארצית, ותוך כדי כך נפסק חוט המחשבה שלו לרגע אחד - זהו 'ביטול התורה' של ה"שאגת אריה"! וביטול התורה הזה של רגע אחד הוא סיבה מספקת לחסל את הגלות ולשוב הביתה!

למרות שאיבד את הטלפון הנייד למד רגיל והטלפון הגיע עד הבית סיפר אברך נסעתי לכולל, וגיליתי ככולל שהאשרתי את הפלאפון באוטובוס. החיששו שלי היה, שמן הסתם בשעה ההיא האוטובוס כבר הגיע לתחנה הסופית שלו, ולכן הלכתי לתחנה מרכזית כדי לבדוק האם הפלאפון הגיע לשם, או התקבל עליו דיווח. העליתי חרט ביד, וחשבתי להתקדם הלאה בחיפושיו. רגע אחר כך אמרתי לעצמי: הרי נסעתי כדי ללמוד. החברותא מחכה לי, אני לא צריך את הפלאפון עכשיו. אעשה אני את שלי, והקב"ה יעזור. הרי אמרו חז"ל, "כל המקבל עליו עול תורה, מעבירים ממנו עול דרך ארץ." ב"ה למדנו במשך כל הסדר, וכמה רגעים אחרי השעה אחת בצהריים התקשרתי מהפלאפון של החבר לפלאפון שלי. חשבתי שאולי מישוהו מצא אותו, והוא ירים לי. להפתעתי הרבה, אני שומע את קולה של אשתי. "ממש מקודם, בשעה אחת בצהריים, הגיע לכאן הפלאפון!" היא סיפרה. בזמן שאני למדתי, הקב"ה כבר סידר שמישהו ימצא את הפלאפון, יחפש ביאנשי קשר ויתקשר לביתי, ויביא לי את הפלאפון עד הבית.

[א] מי שלא ישן בליל ערב ראש השנה יכול לאכול עד עמוד השחר, אבל מי שישן וקם לפני עמוד השחר לא יאכל אחר שינה, ורק קפה מותר קודם עמוד השחר^[הערה] לפי שיש עשה תנאי יכול לאכול ולפי הזהיר אסור לאכול גם כשעשה תנאי לפני עלות השחר אם ישן, ונכון להחמיר כל השנה כדברי הזהיר ואם נהג להתענות בערב ראש השנה קשה לו אם לא יאכל לפני עלות השחר עדיף שאל יתענה ויעשה התרה על מנהגו ובליל שבת הנוהגים לאכול לפני עלות השחר יש להם על מי לסמוך והצוננים מושכים ידיהם:]

[ב] אין תוקעין בערב ראש השנה לא ביום ולא בלילה אפילו בביתו, ואם התוקע של הקהל רוצה להרגיל עצמו וצריך הוא לכך יתקע בחדר סגור או בבור, ואין נופלים על פניהם בערב ראש השנה, אבל במנחה שלפניו נופלים ואומרים ודוי שהרי בליל ערב ראש השנה אומרים ודוי וסליחות ונוהגים לילך בערב ראש השנה על הקברות ולומר שם בקשות, ואל ישים מנמנו נגד המתים אלא יתפלל להשי"ת שיתן לו רחמים בזכותם, ויכול להשתטח על קבר הצדיק ויאמר הריני מבקש מנפש הצדיק הקבור פה שתתפלל עלי לפני הקב"ה כך וכך, ויזהרו בתפלת מנחה של ערב ראש השנה כי היא תפלה האחרונה:

[ג] נוספתין בערב ראש השנה, וטוב להזהר להסתפר קודם חצות, ובעת שמסתפר יכוין להעביר כוחות הדינין, ולקיים מצות הפאות ולובשים לבנים בראש השנה באמונתו ובטחונו בחסדי השי"ת, ונוהגין לטבול בערב ראש השנה משום טומאה, וגם כדי לקבל הארת קדושת יום טוב של ראש השנה לחיים טובים ולשלום, לכן טבילה ראשונה יכוין לטהרה, ושניה יכוין לתיקון הכסע, ושלישית למתק הדין והגבורה בחסדים, ורביעית לפרט מוטעו בגדי החול, ויכוין גם כן על תכלה שנה וקללותיה, וחמישית לקבל עליו הארת קדושת יום הזכרון ויכוין בזה תחל שנה וברכותיה וגם נשים יהיו זהירים לטבול בערב ראש השנה ואפילו הבתולות, וצריכין לסרוק שערות ראשם תחלה משום חציצה, וכן יבדקו גופם משאר דברים החוצצין, **[ה"ע אין צריך לבדוק מחציצה בטבילה]** ורק אין צריכין להסיר שער בית השחי ובית הערוה: אם האיש אנוש שלא יוכל לטבול, ישפוך על גופו תשעה קבין **[כ-13 ליטר אפסר במקלחת]** בחיות עומד ערום ויבא אדם אחד וישפוך עליו המים מראשו ועד רגליו, ותשעה קבין אלו הם כל קב הוא 432 דרהם, כי כל קב הוא ארבעה לוגין וכל לוג הוא 108 דרה"ם, ואם אין לו כלי אחד שיכיל כל תשעה קבין יחלקם בשנים או שלש כלים אבל יותר משלש כלים אין מצטרפין, ויזהר לשפוך השני קודם סיום קלוח הראשון וכן יעשה בשלישי ואם גם זה אינו יכול לעשות טוב שיטול ידיו ארבעים פעמים, וכן הסדר יערה תחלה על יד ימין ויכוין באות ראשונה של שם ע"ב, וכן פ"א על יד שמאל ויכוין גם כן באות ראשונה של שם ע"ב, ועוד יערה פ"ב על ימין ויכוין באות השניה דשם ע"ב, וכן פ"ב על שמאל ויכוין באות שניה וכן על זה הדרך עד עשרה פעמים וישבו ויערה עשרה פעמים בזה אחר זה על ימין ויכוין בכל פעם באות אחת דעשרה אותיות שם ע"ב ויערה אחר כך עשרה פעמים בזה אחר זה על שמאל ויכוין בהם בעשרה אותיות שם ע"ב על הסדר נמצא סך הכל ארבעים פעמים:

[ד] יהיה רגיל לאכול בראש השנה בשתי הלילות על שלחנו בסדר זה, תחלה תמרים ויברך בפני עצמו ויאכל תמר אחד, ואחר כך יאמר יה"ר שיתמו אויביו וכו', ויאכל תמרה הב', ויכוין בבקשה זו על אויביו שתתנונים, ואחר כך יאכל רוביא ^[נשענית] ויאמר יה"ר שירבו זכויותיו, ולפי מה שכתב הגאון מג"א ז"ל שיבקש גם לפי המשמעות הנראה מלשון המדינה, לכן בבגד שקורין לרוביא לוביא אומרים צריך לומר שירבו זכויותו ותלבבנו, וכאשר נוהגים לומר בקרא ^[לעלת] שתי בקשות שתקצר רוע גזר דינו ויקרא לפניך זכויותינו שהוא משמעות קריעה על שם קר"ע, ואחר רוביא אומרים יאכל כרתי ויאמר שיכרתו אויביו ושוואניו, ויכוין בזה על כוחות הרעות שנבראו מהעונות של אדם ומנצוצי קרי אשר עליהם מכוונים בקריאת שמע שעל המטה ועליהם נאמר אויבי איש אנשי ביתו, ואחר כרתי יאכל סלקא ויאמר שישתלק אויביו וכו' ויכוין בזה על המקטרגים וכוחות הדין המשטינים למעלה, ואחר כך יאכל "קרא" ויאמר שתקצר רוע גזר דינו ^[וויכוין בשם קר"ע] ויקרא לפניך זכויותנו, ואחר כך יאכל רמון **מתוק** ויאמר שנהיה מלאים מצות כרמון, ואחר כך יאכל תפוח מבושל בסוכו ויאמר יה"ר שתתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה, ואין אומרים כדבש, וכתבו האחרונים ז"ל הטעם שמביאין תפוח רמז לחקל תפוחין קדישין בסוד ראה ריח בני כריח שדה, ונראה לי בסי"ד טעם לתפוח בליל ראש השנה כי התפוח יש בו שלשה הנאות טעם ומראה וריח, והוא לסימן טוב לבקשתינו שפע הכללי שהוא בני חיי מזיון לכל השנה כולה: ואחר התפוח נוהגין לאכול ראש כבש, ומבקשים יה"ר שנהיה לראש ולא לזנב ותזכור לנו עקידתו ואילו של יצחק אבינו בן אברהם אבינו עליהם השלום, ולא יביא ראש של עז כי הוא דינא קשיא, ולכן טוב שלא יגדל אדם עז בתוך ביתו ולפחות יזהר בזה בראש השנה ושאר עשרת ימי תשובה שלא ימצא בביתו עז, ועל כל לא יביא ראש עז דאם אין לו ראש כבש אלא יביא של עוף, וצריך שיביאו מבושל ולכן יקבוצ ראש הגלגולת שלו וימלחנו ויבשלנו, וראש עוף זכר הוא יותר טוב מראש עוף נקבה לסימנא טבא, וכשמביא ראש עוף לא יאמר בבקשה אלא רק שנהיה לראש ולא לזנב, אבל אין אומרים ותזכור לנו עקידתו ואילו של יצחק אבינו אלא בראש כבש, ויש עושין סדר הנזכר לעיל במאכלים הנזכר לעיל גם ביום ראש השנה בשחרית, וכן אנחנו נוהגים בביתנו להביא כל הנזכר לעיל על השלחן גם ביום: [ה] לא יאכלו בראש השנה דבר חמוץ ולא תבשיל מבושל בדבר חמוץ,

וכן יזהרו מפירות חמוצים הן רמונים הן ענבים הן אגסים, והוא הדין שלא יאכל פרי שלג נגמר עדיין בשולו, ומנהג טוב לאכול בשר שמן ומיני מתיקה לסימנא טבא אך לא ירבה בהם למלאות כריסו אלא טועמיה חיים זכר, וישנה שתיות עריבות על פי הכתוב בעזרא "אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדונינו ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם", דפסוק זה נאמר על יום ראש השנה כידוע:

[ו] יזהר לא יכעוס, דמלבד חומר איסור הכעס שהוא קשה בכל זמן, הנה הוא ביום ראש השנה אינו סימן טוב לאדם, והאשה צריכה להיות זריזה לערוך השלחן ולכסותו במפה יפה קודם שיבא בעלה מבית הכנסת כדי שבבואו ימצא השלחן ערוך והוא לסימן טוב, אם נזדמן שבא ולא ראה השלחן ערוך לא יתקוטט עם אשתו ויכעס דהכעס הוא סימן רע ביותר, אלא יסבול ולא יקפיד אפילו בלב:

[ז] לפני קידוש ויאמר פתיחת אליהו זכור לטוב עד קום ר"ש ויתחדשון וכו', אחר כך יאמר פסוק ונח מצא חן בעיני ה' י"ב פעמים, ואחר כך פסוק ויזרע יצחק בארץ ההיא וכו' י"ב פעמים, ואחר כך פסוק כי עמד מקור חיים באורך נראה אור יו"ד פעמים, ואחר כך פסוק אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה שבעה עשר פעמים ואחר כך ואמרתם כה לחי ואתה שלום וביתך שלום וכו' עשרה פעמים, ויאמר תחל שנה וברכותיה ויעמוד לקדש:

[ח] בקדוש בשתי הלילות יברך שהחיינו, ואם יש לו פרי חדש יניחו לפניו על השולחן בליל שני כשמברך שהחיינו ויכוין עליו, אך אין צריך להקפיד לחזור על דבר זה, וכל סדר ליל א' יעשה בליל ב', וילמוד על השלחן בשתי הלילות משנה מסכת ראש השנה ויכוין כנגד שם אדני"י, אך יזהר ללמוד אותה בנעימה, ונוהגין ללמוד זוהר הקדוש הנדפס במחזורים:

[י] שני ימים של ראש השנה קדושה אחת הן, ובציה שנוכל בזה אסורה בזה, והן הניצוד ונ תלש בזה אסור בזה, ואם ראש השנה חל ביום ה"ו אסור גם בשבת שאחריהם, וספק נולד בערב ראש השנה ספק ביום ראש השנה הרי זה אסור: [יא] אין ישנים ביום ראש השנה, וצריך להזהר שיתעורר משנתו בלילה קודם עלות השחר, ואם יש לו כאב הראש או שאר מיחוש שמוכרח לישן ביום, יתאפק וישן אחר חצות היום: [יב] סדר השלחן עושין אפילו חל ראש השנה בשבת, ואם נאנס ולא עשה התשלך ביום ראשון, יעשה השני אחר מוסף:

[יג] גם שראש השנה חל בשבת ואומרים אבינו מלכנו, **[ה"ע וכן מנהג רוב הספרדים. במקום שהמנהג לא לאמר אבינו מלכנו כשחל ראש השנה בשבת ישארו במנהגם]** ואין אומרים כשחל בשבת מחול וסלח לעונותינו. וצריכין להזהר בבקשה שאומרים קודם תהלים ואחר תהלים לדלג לשונות אלו, ואף על גב דכתב בזהיר הקדוש אסור לפרשא חטאין בהאי יומא, היינו דוקא בקול רם אבל בלחש בעת תקיעת שופר דמיושב כששוהה התוקע בין תשר"ת לתשר"ת ובין תשר"ת לתר"ת יתודה בלחש על חטאיו בפרטות: **[ה"ע אין להתוודות אלא בהרהור ולא בפיו משום חשש הפסק]**

[יד] יאמר בפירוש קודם שיתקע הריני מוכן בתקיעות אלו של מיושב ושל המעמידה בכלום להוציא כל השומע ידי חובתו, דאף על פי שהוא מוכן לכך מסתמא, טוב לפרש בפיו, ובין התוקע ובין הציבור לא ישארו חטאין תקיעות דמיושב בתקיעות דמעומד, והפסוקים ופיוט שנוהגים הציבור לאומרם קודם תפלת מוסף אחר חזרת ספר תורה להיכל לא יאמרם התוקע:

[טו] יכסה השופר עד גמר הברכות, וצריך שיאחזנו בידו בעת הברכה מכוסה, וקודם הברכה יכה בידו על הבימה כדי שירגישו כל הציבור שהוא מוכן לברך ויתנו דעתם על הברכה, ויאמר ברשות מורי ורבותי ויברך בקול רם ויכוין להוציא הציבור ידי חובתם, ואם יש אדם יושב רחוק מן התוקע וחוש השמע שלו חלוש דודאי אינו שומע הברכות היטב אז יברך לעצמו כשמברך התוקע וישמע התקיעות, ויש מקומות נוהגים לעמוד בעת הברכה של תקיעת שופר ויש מקומות שלא נהגו לעמוד, ובבגד לא נהגו לעמוד:

[טז] יאחז השופר ביד ימין ומעמידו גם כן בצד ימין אם אפשר לו, וגם תקיעה ראשונה יאמר לו המקרא **[ה"ע לא יקריא לתוקע תקיעה ראשונה משום חשש הפסק]**, ויזהר שלא יהיה השופר פגום במקום הנחת פה אפילו פגימה כל דהו, ויתקנו קודם ראש השנה:

[יז] מי שנאנס ולא בא לבית הכנסת ובא התוקע לביתו לתקוע לו ג' פעמים תשר"ת וג' פעמים תשר"ת וג' פעמים תשר"ת צריך זה לעמוד בעת התקיעות כי אלו הם אצלו חיוב של תורה וצריך להיות מעומד דומיא דספירת העומר, יען כי הוא אינו שומע התקיעות סדר תפילת מוסף ובואלו יודא יען חובה מדאורייתא, והנשים פטורות מן הדין כי זו מצוות עשה שהזמן גרמא אך רוב הנשים קבעו מצוה זו עליהם בתורת חובה ובאים לבית הכנסת לשמוע קול שופר, ולכן האשה שנהגה בכך כמה שנים נעשה עליה חיוב, ואם נאנסה שלא היתה יכולה לבא לבית הכנסת יבא התוקע אצלה לביתה ויתקע לה אך לא תברך וכן נהגו בביתנו, ואשה שנהגה במצוה זו ונזדמן לה פעם אחת שלא תוכל לבא לבית הכנסת וגם לא תוכל להביא תוקע לביתה תעשה התרה בערב ראש השנה על קבלת המנהג:

זוהר הקדוש – נפקדים בבנים בראש השנה

בא ר'אחא, ב'ראש השנה נולד אדם. ב'ראש השנה נדאי סוד למעלה ולמטה. ראש השנה למעלה. ראש השנה למטה. **ב'ראש השנה עקרית נפקדות. מניין לנו ש'ב'ראש השנה זה היה? ש'כתבו (בראשית כא) 'וה' פקד את שרה. 'וה' דוקא זה ראש השנה בשופר מעורר רחמים ואז אין המקטרג יכול לקטרג** ו'ראש השנה ביום זה מ'מ'מ'מ' ש'פ'ר'א'ל לעורר עליהם רחמים, וב'מ'ה' ב'שופר, ש'הקול ה'ה' ש'יוצא עולה למעלה ומעורר שופר העליון, אז מתעוררים רחמים ממקומם, ו'תקדוש ב'ר'ך הוא קם מ'פ'ס'א דין ו'יושב ב'כ'ס'א רחמים ומ'ר'חם על ש'פ'ר'א'ל, ולא נ'ת'ת'ן רשות למקטרג.

אמרי חז"ל: **סגולה לישועה לומר פעמיים בליל יום א' של ראש השנה את התהילים** סיפר הגאון הצדיק הרב אלימלך בידרמן שליטא, רב תלמיד חכם מחבר ספרים ורב לתלמידים סיפר לו, עשרים ושתיים שנים לא היה לו ילדים הוא כמעט התייאש ובא מישוהו שום לו פתק בתביבת דואר, סגולה לומר את כל התהילים פעמיים בליל א' דראש השנה, הוא עשה כך ולאחר תשעה חודשים וחצי, נולדה לו בת יחידה. הרב שנוולדה לו הבת, סיפר זאת בישיבה שיש בה 30 בחורים רווקים מבוגרים ואמר להם על הסגולה שעבדה אצלו והיא סגולה לישועה, הבחורים עשו את הסגולה הזאת ותוך שלושה חודשים 29 בחורים התארוסו. סיפר הרב אלימלך בידרמן שהוא פרסם את הסגולה הזו, בא אליו עורך דין וסיפר לו שיש לו בת רווקה בגיל 40 והוא עשה את הסגולה בערב ראש השנה ומיד אחר כך היא התארוסה** כתב הבני יששכר מאמר השבתות מאמר א- שם שבת ב' שש"ת בגימטריא קשי"א רפ"י"א. על פי מה שמבאר שם בזהר תהילת חובב פ"ח י"ב) בהדין יומא כל דינן אתכפיין ולא מתערין בעלמא עכ"ל, כבר ידוע לך דאית דינא קשיא ואית דינא רפ"א, כמו שידעת מענין ב' ימים דראש השנה, והנה שופר בראש השנה הוא להמתיק ה' דינים, ובשבת נדחה השופר (בתקנת חכמים) כי נמתקים הדינים בקדושת יום שבת. עיצומו של יום השב"ת ממתיק קשיא רפ"א

משפיע ישועה

דרושים יקרים ורעיונות נפלאים בפרשת השבוע ובענייני דיומא
מגזי אוצרותיו הברוכים של בש"ת מורנו הגה"צ
רבי יהושע נתן פייפער שליט"א
אב"ד קהל ברבית מנחם - קראקא

נצבים - וילך תשפ"ו - גיליון מ"ה

הגוף והנשמה

אתם נצבים היום כלכם לפני ד' אלוהיכם ראשיכם שבטיכם וקנינים
ושטריכם כל איש ישראל (כט, ט)

ידועה קושיית המפרשים למה כתב תיבת 'כולכם' אחרי שבא ופירט תיכף בהמשך את כל מי שעמד וניצב שם: 'ראשיכם, שבטיכם, זקנים ושוטריכם, כל איש ישראל'?

הגה"ק בעל 'קרבן לדוד' זי"ע מביא בספרו (פרשת) בשם ספרי אגדה המפרשים מאמר חז"ל (ברכות ה:): "שניים שנכנסו להתפלל וקדם אחד מהם להתפלל ולא המתין את חברו ויצא, טורפין לו תפילתו בפניו", שהכוונה היא על הגוף ועל הנפש, ששניהם כאחד נכנסים להתפלל, אבל אם הקדים את הפה והלשון לפני לבו, שהתפלל בלי כוונה ורק אמר את המילים בפיו, אז ח"ו טורפין לו תפילתו בפניו, וכל שכן כשנכנס מעיקרא רק עם הגוף ולא עם הנפש, ולבו בל עמו.

על פי זה מפרש הפסוק (תהלים קכב, א) "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים, ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו", שהכוונה היא גם כאן לגוף ולנשמה ששניהם יחדיו הולכים בית ה' ורק אז יש שמחה, אבל אם עומדות היו רק רגלינו ואילו ראשו ולבו בל עמו בעומדו בשערי ירושלים, אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות, זה לא נכון, כי באמת ירושלים הבנויה אינה אלא כעיר שחוברה לה יחדיו, כלומר שהעיר צריכה את החיבור השלם בין הגוף לנשמה.

לזה בא הכתוב לרמוז: "אתם נצבים היום כולכם לפני ד' אלוהיכם", לאפוקי שלא יהיו עומדים רק ברגליהם ולא בראשיהם, כי אם "כולכם", ולכן אמר "ראשיכם", שגם המוח והשכל שבראשיכם גם כן יהיו עומדים כאן, ושוב פורט כולם "שבטיכם זקנים ושוטריכם".

יחדיו יהיו תמים

והנה בפשטות הלימוד היוצא לנו מדבריו הקדושים, שבעבודת השי"ת לא מספיק רק הגוף כי אם חייבים גם את הנשמה, כדי "לעברך בברית ד' אלוהיך ובאלתו אשר ד' אלוהיך כורת עמך היום". לזה צריכים גם את הנשמה, כפי שאמר חז"ל (תענית ב.) "איזהו עבודה שבלב זו תפילה", כי העיקר התפילה צריכה להיות עם הנשמה ועם הגוף, כי אי אפשר לזה בלי זה.

אמנם בעמקות ובהתבוננות נוכל לומר כהמשך לדברי ה'קרבן לדוד', שבבואנו לעמוד לפני השי"ת צריך אכן להיות בחינת "כולכם", אבל להיפך, לא רק הנשמה צריכה להיות נוכחת שם כי אם גם הגוף, שהרי כשם שהגוף אינו מתקיים בלי הנשמה, כך גם הנשמה אינה יכולה לעמוד ולהתקיים בלי הגוף אפילו שעה אחת.

זהו מה שמבואר בספרי צדיקים ויראים שהנשמה היא האור האלוקי והגוף הוא הכלי הגשמי שמחזיק את האור, אבל בלי אותו כלי שמחזיק את האור אין שום תועלת ותכלית באור עצמו המגיע מצד הנשמה, וכל הסיבה שהנשמה

עוזבת את כור מחצבתה תחת כסא הכבוד ויורדת לעולם הזה, היא רק כדי לזכך ולעדן את הגוף שיתעלה ויתרומם יותר טפח וטפחיים מעל הקרקע הגשמית.

בזה נוכל להסביר את כוונת אמרם ז"ל (ברכות סג:): "מאי דכתיב 'חרב (על) [אל] הבדים ונאלו?' חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה, ולא עוד אלא שמתפשט, ולא עוד אלא שחוטאים".

ולכאורה יש לשאול: הלא ראינו וגם שמענו על צדיקים רבים במרוצת הדורות שלמדו לבד בלי חברותות? א"כ איך יתכן שעשו זאת שלא כהלכה?

ולדרכינו יובן שהכוונה לדברי חז"ל 'שיושבים בד בבד' היא שבאים ללמוד רק עם הגוף ובלו הנשמה, שאין כאן את המציאות ואת הבחינה של "כולכם", לכן החמירו חז"ל כל-כך בדבריהם החריפים בגנות הדבר הזה, כי הלומד כך בלי הנשמה הרי תורתו מן השפה ולחוץ.

❧

אל נקמות הופיע

אתם נצבים היום כלכם לפני ד' אלוהיכם.

פירש"י: למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקלות? לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים חוץ ממ"ט שבתורת כהנים, הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו? התחיל משה לפייסם "אתם נצבים היום", הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כלייה והרי אתם קיימים לפניו.

צריך להבין במה הצליח משה רבינו לפייסם ממה שפחדו וחששו מכל הקללות, וכי בזה שאמר להם שלא עשה איתם כלייה והם קיימים לפניו, די בזה שלא יחששו מפני הקללות החמורות שיש בפרשת כי תבוא?

ידועה אמרתו הנפלאה של רבינו הבעש"ט זי"ע המופיעה בספר 'תולדות יעקב יוסף' לתלמידו הק':

בשיר של יום רביעי אנו אומרים: "אל נקמות ה', אל נקמות הופיע". מה פשר כפילות הלשון? מדוע לא נאמר בצורה פשוטה יותר: "אל נקמות הופיע"? וגם מהו הלשון אל וה' דווקא, שני שמות של מידת הרחמים, שהם לכאורה סתירה למושג נקמה? לכאורה הווה ליה למימר "אלוקי נקמות הופיע"?

אומר הבעש"ט הק': הנקמה של הקב"ה זוהי מידת הרחמים. איך הקב"ה נוקם? על ידי שהוא משפיע על האדם שפע גדול ברוחניות ובגשמיות. משל לעבד שחטא נגד המלך והיה צריך לקבל עונש חמור מאד, אבל תחת זאת החליט המלך להעלותו בדרגה אחר דרגה ולקרבו אליו ביותר, עד שנעשה שר גדול והבין מעצמו כמה רם ונישא הוא המלך, וכמובן שהתחרט על מה שעשה כנגדו.

לפי זה מסביר הבעש"ט הק' כפל הלשון: "אל נקמות ה'", הקב"ה הוא אל של נקמות, כלומר הנקמה שלו הוא משם אל ומשם הו"ה, מידת החסד. ואם תשאל, הרי נקמה היא היפך החסד? על זה מסביר דוד המלך: "אל נקמות

הופיע, אצל הקב"ה מהי נקמה? שמופיע ומתגלה על האדם בשפע גדול.

ברכות במעטה קללות

על כך נוכל להוסיף ולהזכיר את אמרת הצדיקים שכל הקללות המובאות בפסוקי התוכחה אינם אלא ברכות גדולות על ראשי עם קודש, ולכן באמת אומרים אותם בלחישה כי הכל כאן בבחינת סוד, והרי סוד אומרים בלחישה.

כך כותב הגה"ק בעל 'לחם שלמה' זי"ע אב"ד שמלויא בספרו (פ' ראה): "איתא בזוהר חדש (פרשת כי תבוא) שגילה אליהו הנביא לרבי שמעון בר יוחאי, שכל הקללות הכתובות בתורה הן ברכות, אך הן במעטה קללות, ומזה יצא אשר כל הצדיקים מעולם דרשו פסוקי התוכחה לטובה, וכן הוא בכל בספרי הצדיקים שדרכם לדרוש לטובה כל דברי הקללות, ועל ידי שדורשים לטובה

מהפך אותם הקב"ה לטובה", עכ"ד.

והנה כלל ישראל שמעו את הקללות והוריקו פניהם מפני החשש הגדול מי יוכל לעמוד באלו? בא משה רבינו וגילה להם שבעצם כל הקללות הם רק ברכות גדולות, שהקב"ה בא ואומר להם שאם חלילה לא יתנהגו כראוי וכהלכה, זו תהיה הדרך להחזירם למוטב, על ידי השפעת רחמים וחסדים, בבחינת "אל נקמות ד', אל נקמות הופיע".

זהו אפוא הקשר והשייכות לסמיכות שתי הפרשיות, שתיכף אחרי פסוקי התוכחה והקללות שהם בעצם ברכות כאמור, בא משה רבינו ואומר לכלל ישראל "אתם נצבים היום כולכם לפני ד' אלוקיכם", גם אם חלילה וחלילה לא תשמעו לקול ד', מבקש הקב"ה את קרבנתכם ויעלה אתכם מעלה אחר מעלה, כי רק כך תבינו ותדעו כמה גדול ונישא הוא מלכו של עולם, ותביעו חרטה על מעשיכם ותחזרו בתשובה.

פרפראות לחכמה
בפרשת השבוע
ובעניינא דיומא

בדבר ישועה

לאן אתה הולך

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל, ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא (ב-א-ב)

יום ואלך גם אני בדרך כל הארץ, שם אצטרך לתת דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, לכן קח לך כלל גדול בתורה שלא להתגאות ולא לבעוט חלילה בניסיון העושר והמלוכה, עכ"ד הנחמדים.

יזכיר לו יום המיתה

למעשה יש כאן הוראה ברורה ונחוצה לכל איש ישראל, שיזכיר לעצמו את יום המיתה כדברי עקביא בן מהללאל (אבות ג, א) "הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה", שאחד מהם הוא "ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון", והיינו שישנן ויאמר לעצמו 'אנכי הולך בדרך כל הארץ'.

זוהי אפוא הכוונה הרמוזה בפסוקים אלו של פרשת השבוע:

וילך משה וידבר - לאן משה רבינו הלך? "בדרך כל הארץ", שהרי באותו יום נפטר משה רבינו, כפי שאמר בפסוק ב' "בן מאה ועשרים שנה אנכי".

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל - את הדיבורים האלו על יום מיתתו אמר משה רבינו לבני ישראל. ויאמר אליהם - הוא אמר להם לחזור ולשנן לעצמם. בן מאה ועשרים אנכי היום לא אוכל עוד לבוא ולצאת - שכשם שהוא הולך עכשיו בדרך כל הארץ, הרי עתיד כל אחד ואחד להגיע אל היום הזה בבוא העת, לכן צריך לחזור ולשנן את זכירת יום המיתה, בכדי להתנהג כראוי על פי ההלכה ולעשות את רצון הבורא בלבב שלם.

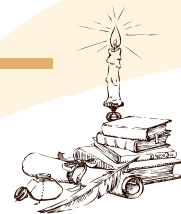
יש לדקדק שהרי בפסוק א' כתיב שמשה רבינו הלך וידבר "את הדברים האלה אל כל ישראל", א"כ למה נאמר שוב בפסוק ב' "ויאמר אליהם", וכי אינם אותם דברים שאמר להם לפני כן?

ויתבאר בהקדם פרפרת נאה מהרה"ק הי"שמוח ישראל' מאלכסנדר זי"ע על הפסוק (מלכים-א ב, א-ב) "ויקראו ימי דוד למות ויצאו את שלמה בנו לאמור, אנכי הולך בדרך כל הארץ וחזקת והיית לאיש", שבפשטות יש לדקדק מהי תיבת "לאמור"? הרי כל פעם שנכתבה תיבת "לאמור", הכוונה שאומרים איזה דבר כדי שהשומע יאמר זאת לאחרים ויעביר הלאה, אבל כאן שדיבר דוד עם שלמה בנו מה שייך כאן תיבת "לאמור"?

אלא שדוד המלך בא ואומר לשלמה בנו, הרי עכשיו עתיד אתה לעמוד ולמלוך על ישראל תחתי, והמלך יכול לפעמים להתגאות ולחשוב בלבו שהוא מושל יחיד בכל העולם כולו, לכן הוא צריך לחשוב ולהזכיר לעצמו בכל פעם שעוד עתיד לבוא יום אחד בו ימות ויעזוב את העולם, שאז יעלה לעולם האמת ויצטרך ליתן דין וחשבון על כל מעשה שעשה כאן בעולם הזה, וזה יביאו לידי שפלות והכנעה עוד בחיים בחיותו, כשהוא יודע לאן הוא הולך.

זהו שאמר דוד לשלמה בצוואתו האחרונה אליו:

"ויצאו את שלמה בנו לאמור, אנכי הולך בדרך כל הארץ", תזכור ותשנן לעצמך תמיד 'לאמור', להגיד לעצמך, 'אנכי הולך בדרך כל הארץ', הרי עוד מעט יבוא

ג'צ' אש קודש משולחנם הגבוה של גדולי הדור וצדיקי אמת לרגל יומי דהילולא רבה

למד לשונך איני יודע

מלבד גדולתו העצומה בכל מכמני תורה והיותו אחד מגדולי הפוסקים המפורסמים שעמדו לישראל בדורות האחרונים, היה הגה"ק הרבי ר' יהונתן אייבשיץ זי"ע (י"א כ"א אלול) גם בקי מומחה בידיעות מופלגות בחכמות חיצוניות, וכך התחבב על הרבה שרים ומלכים.

ישנם סיפורים רבים על ויכוחים שונים שהיה מתווכח ומתנצח עם מלכים ואנשי כמורה נוצרים, בהם הצטיין הרבי ר' יהונתן בתשובות פקחיות ומחודדות, שהיו משאירות את הערלים נדהמים ומשתאים לנוכח חכמתו הנדירה ופקחותו שאין בדומה לה.

כך מסופר עליו:

יום אחד כשיצא הרבי ר' יהונתן מביתו לרחוב, פגש בו המלך ושאל אותו: לאן אתה הולך? והשיב: "אדוני המלך, איני יודע".

כעס המלך וציווה לאוסרו. לאחר ששכחה חמת המלך, שלח להביא לפניו את הרבי ר' יהונתן ותמה בפניו: מפני מה לא החזרת לי תשובה כהלכה על שאלתי?

אמר לו הרבי ר' יהונתן: "אדוני המלך, תשובה כהלכה החזרתי לך. אין אדם יודע, להיכן רגליו מובילות אותו. עניין רואות שכן, כי הרי יצאתי מביתי על מנת לילך לבית המדרש, ורגליי הובילו אותי לבית האסורים..."

לשמר בכל דרכיך

זהו סיפור ידוע המופיע במקורות רבים, אבל הבסיס העיקרי לדבריו המחכימים נעוצים בדברי חז"ל (ברכות ד.) "למד לשונך לומר איני יודע", שבפשטות הכוונה היא שאם שואלים אדם איזה שאלה והוא אינו רוצה ליפול בה, הדרך הקלה והפשוטה להתחמק מזה היא לומר 'איני יודע', וכך לא אמר ולא כלום.

אמנם בא הרבי ר' יהונתן ולימד אותנו עמקות יתירה בדברי חז"ל אלו, שבאמת האדם אינו יודע לאן הוא הולך, כי מצד הטבע האדם יוצא מביתו וחושב לעצמו שילך עתה לבית המדרש ללמוד או לבית המסחר לעסוק בפרנסה, אבל בסוף אינו מגיע לשם מכל מיני סיבות.

לא פעם שומעים אנו למרבה הצער על אדם שיצא מן הבית למחוז חפצו, אבל לדאבון לב לא זכה להגיע לשם כי מת בתאונת דרכים ה"י או מחמת סיבה אחרת ל"ע.

בשביל זה צריכים להניח את היד על המזוזה הקבועה בפתח הבית, ובכל פעם שיוצאים את הבית לומר הפסוקים "כי מלאכיו יצווה לך

אומר לו האב: "אל תשאל שאלות! תעשה את מה שאתה צריך ותמשיך הלאה"...

כך לאט-לאט הופך הילד להיות 'שאינו יודע לשאול', כי כשהוא רואה שהאב סותם לו את פיו שלא ישאל ומוציא לו את כל הטעם לשאול שאלות, הוא אכן מבין שלא רוצים לשמוע את שאלותיו ומפסיק לשאול.

ממילא, "שאינו יודע לשאול", אם יש אצלך מציאות בבית של ילד שהוא 'אינו יודע לשאול', "את פתח לו", מכיוון שאתה זה שסגרת לו את הפה מלשאל שאלות, לכן אתה צריך להיות זה שיפתח לו את פיו בחזרה, על ידי שתראה לו שבאמת אפשר לשאול ואפשר לדבר ולדון על כל מה שהוא מבקש לדעת, עכ"ל היקרים והנוקבים.

על פי דרכו

מעתה נוכל לומר בזהירות וברגישות:

ילד שיש לו אב, לפעמים בלי יודעים ובחוסר תשומת לב יכול האב לסתום את פי הילד שלא ישאל מאומה, על ידי שהוא משתיק אותו בכל פעם שהוא מעז לשאול איזה דבר.

בפרט אמורים הדברים כשהילד גודל והולך ללמוד בישיבה, שהאב עשה לעצמו תכנית בראשו שבנו יגדל ויצמח כך וכך, אבל פעמים רבות הבן אינו מתאים לפי התכנית של האב והוא בוחר לעצמו דרך אחרת, שאז האב דוחק אותו ולוחץ עליו בעונשים ובאימים שילך רק על פי דרכו, מה שגורם לו להידחק החוצה ולהתריס כנגדו, ואילו היה האב משכיל וחכם, היה מניחו לנפשו ולא דוחק בו לעשות כרצונו, אלא לתת לו לילך לפי דרכו.

יתכן מאד שאכן בגלל הדבר הזה אנו רואים כדברי הרבי ר' יהונתן שהנערים היתומים מצליחים ביותר, כי אין להם מי שיפריע להם מלמעלה, אין להם את האב שרוצה שיגדלו בדיוק כפי שהוא רוצה, ולכן הם יכולים לגדול כאוות נפשם בהצלחה ובנחת.

מסופר על מרן ה'חתם סופר' זי"ע שפעם היכה המלמד על ששאל אותו שאלה אחת על דברי רש"י בפרשת בראשית שלא הצליח להבינם, ואביו רבי שמואל הורה לו לעזוב את המלמד והתחיל ללמוד אתו בביתו באופן פרטי.

אחרי תקופה דרש החת"ס בבית המדרש באיזה סוגיא ובתוך דבריו הקשה קושיא על דברי זקינו הגה"ק רבי שמואל שאטון הכהן זי"ע בעל 'כוס ישועות' (נקרא בקצרה 'מהרש"י"). אביו רבי שמואל שהיה תלמיד חכם, הקפיד עליו שינוקא כמותו מפריך את דברי זקינו הגדול וסטר לו על לחיו, ואביו נתן לו סטירת לחי על שהעז להקשות קושיא

לשמרך בכל דרכיך, ד' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם", שיש בכך שמירה עליונה מן השמים להינצל מכל נזק, כי באמת האדם אינו יודע לאן הוא יכול להגיע בעוד כמה שעות, רק מן השמים יודעים לאן יוליכוהו רגליו והאם אכן יגיע למחוז חפצו לחיים ולשלום.

אביהם של יתומים

הרבי ר' יהונתן זי"ע כתב 'אגרת תנחומין' לגיסתו ולבניה היתומים במות בעלה ואביהם, גיסו האברך רבי זלמן טארני ז"ל בחודש שבט שנת תק"ג. המכתב הזה הודפס בסוף ספרו 'יערות דבש' ח"ב, וכתב שם בכלל הדברים לנחם את האלמנה והיתומים שאין להם לדאוג מפני מצבם שנותרו עתה ללא אב ותומך.

זה לשונו:

"צריכים להתחזק ולקבל הכל באהבה ובחיבה מהש"ת וכו', איבדתם אב בשר ודם, ולעומת זה קיבלתם לאב את ה' ברוך הוא שהוא נקרא (תהלים סח, ו) "אבי יתומים ודיין אלמנות", והנה אנו רואים בברור בעולם שרוב הנערים המצליחים בתורה וחכמה ויראה ומשא ומתן הם יתומים, כי הקב"ה משגיח בהשגחה מיוחדת עליהם, כי הוא מרחם יתום, אך איך מסנווורת ומכוסה היא החכמה של בני אדם, איזה סיבה יש לנו לבכות על מעשה הקב"ה? האם יודעים אנו מהו טוב ומהו רע? האם אנו חכמים כה' ברוך הוא? האם אנו רחמנים כמוהו? מיטיבים כמוהו? מרחמי יתומים כמוהו? אוהבי חסד ורחמים כמוהו? רואים את הנוול כמוהו?"

ובאמת זה שאמר הכתוב (תהלים קמו, ט) "יתום ואלמנה יעודד", כי הקב"ה בא לעזרתם ועל כן הם יכולים להשיג ולהצליח מעל הטבע, כי הקב"ה נמצא בקירבתם ועזרתם תמיד, בפרט ליתומים שהוא נחשב כאביהם ממש ודואג לכל מחסורם.

את פתח לו

יתכן לומר על דרך זה, אבל באופן אחר:

"כ"ק מרן אדמו"ר רבי יוחנן מטאלנא זי"ע היה אומר על דברי ההגדה "שאינו יודע לשאול את פתח לו", וכי איזה ילד אינו יודע לשאול? הלא אנו רואים אפילו תינוק בן כמה שבועות שיודע לבקש אוכל ולבכות כשרוצה דבר מה? בפרט אם הולכים עם הילדים לחנות, שהוא מתחיל לדרוש ולבקש לקנות לו חפץ זה ודבר זה.

אלא שלפעמים יש ילד שבאמת הוא יודע לשאול, אבל ברגע שהוא מתחיל לשאול איזה דבר, אומר לו האב: "לא, אין זה בשבילך!" וכששואל בשנית שאלה אחרת, משיב לו האב בקוצר רוח: "כשתגדל, תבין". אחרי כמה ימים כשהוא שואל עוד שאלה,

מקום מנוחתו כבוד של הרבי ר' יהונתן הוא בבית החיים העתיק בעיר אלטונה, שם נמצא ציון המצוינת ועליו חקוקות כמה שורות מיוחדות ונפלאות, אותן הורה הרבי ר' יהונתן בעצמו לכתוב על מצבת קבורתו, כדי לעורר את הציבור שיעברו שם בבית החיים ויבחינו בנוסח המיוחד שנרשם שם לדורות עולמים.

זהו הנוסח בחלקו השני של המצבה הגדולה על פי ראשי התיבות של שמו יהונתן ז"ל:

י'ראו כל עובר הַחֲרוֹת על הלוחות.

ה'איש אשר עמד לנס והיה כשושן פורחת.

ו'שב אל עפר ומראהו מאיש נשחת.

נ'א שימו על לב ושובו בתשובה נוצחת.

ת'פילה תרבו בעדו לַאֲלֹקֵי הרוחות.

נ'פשו אליו יאסוף ובל תהיה נדחת.

ז'כות מעשיכם יָגִנוּ כי נפשות ישראל אחת.

ל'מדו מוסר לשנוא כבוד ומגדולה תהיה נפשכם בורחת.

מטרתו היתה בכך שכל מי שיעבור שם סמוך לחלקת מחוקק ספון, יבחין בשורות אלו וילמד מוסר השכל לעצמו בעודו בחיים חיותו, מה נהיה מהאדם באחרית ימיו, שגם אם בעולם הזה הוא כשושן פורחת ועומד לנס, סופו לשוב לעפר ולהישחת תחת פני האדמה.

לא בכדי מובא שהרה"ק בעל 'תפארת שלמה' מראדומסק זי"ע העתיק לעצמו את השורות האלו מנוסח המצבה של הרבי ר' יהונתן והניח את הלוח על שולחנו, שיהא מונח נגד עיניו בכל עת ובכל שעה להתעוררות תשובה.

על דברי זקינו הגדול.

כששמע זאת רבו הגה"ק רבי נתן אדלר זי"ע, אמר לו שיעזוב את בית אביו ומכאן ואילך רק הוא ילמד אתו. ואכן, החת"ס עזב את בית הוריו בפרנקפורט והלך ללמוד אצל רבו רבי נתן אדלר, עד שגדל וצמח להיות רבן של כל בני הגולה. [מעשה זה פלא הוא וקשה להבינו, אך כך מספרים העולם].

מזה אנו רואים שאפילו שהחת"ס מביא את אביו רבי שמואל בספריו בהערכה גדולה, עם כל זה הבין וראה שלתועלת עצמו כדי להצליח בתורה עליו לעזוב את אביו ולדבוק בתורה הקדושה באופן פרטי, כי רבי נתן אדלר הכיר בו שבאותה תקופה הצורך הטוב עבורו הוא שלא יהיה בקשר עם אביו.

הרי לנו דוגמה שמכיוון שלא היה להחת"ס את אביו מעליו, זה נתן לו את הכח ואת היכולת להצליח ולהוציא את כל שאיפותיו הגבוהות מן הכח אל הפועל, כי גם כשהיה קשה לו איזה דבר בתלמודו, לא היה צריך לחשוש לשאול כי אולי יקבל מכות על זה, ואולי לכך נתכוון הרבי ר' יהונתן שהנערים היתומים מצליחים מאד בתלמודם כי הקב"ה פורש עליהם את כנפיו ואין מי שיעמוד בדרכם להפריעם מלהגיע לפסגת ההצלחה.

כאשר זמם לעשות

ידוע המעשה שבילדותו הלך פעם הרבי ר' יהונתן לבדו באיזה מקום, נטפל אליו נער גוי רשע והיכהו מכת לחי באכזריות. הרבי ר' יהונתן שכבר בשחר טל ילדותו היה חכם הרזים, עשה חשבון לעצמו

שאם ישיב לו עכשיו מנה אחת אפיים כראוי לו,

אין מי שיעזור לו כנגדו והוא עוד מסוגל להזיק לו יותר, לכן הוציא מטבע מכיסו והושיט לאותו נער משוקץ שהיכהו.

כמובן שהנער הערל עמד נדהם ומשתומם, ושאל אותו: היתכן שאתה נותן לי מטבע? הרי היכיתי אותך רק לפני רגע? השיב לו הרבי ר' יהונתן בערמה: "היום יש אצלנו היהודים יום-טוב מיוחד, שאם גוי בא ומכה אותנו, אנו מוכרחים לתת לו את כל הממון שיש לנו בתוך הכיס, ומכיוון שהיה לי רק מטבע אחד זה, הייתי מוכרח להעניקו לך בלית ברירה מחובת היום..."

עשה הערל חשבון לעצמו: מה לי להיטפל לנער יהודי עני שאין לו רק מטבע אחד בכיסו, מוטב להתנפל על יהודי עשיר שיהיה מוכרח לתת לי את כל הממונות שיש לו בכיסו וכך אתעשר ברגע אחד...

מהרהור למעשה, מיד נכנס אל רחוב היהודים וניגש לאחד העשירים הידועים שם, התנפל עליו והתחיל להכותו לעיני קהל ועדה. מיד תפסוהו כמה גיבורי חיל ואסרוהו בנחושתים, הביאוהו לפני השוטרים שהפליאו בו את מכותיהם וביקשו לדעת למה זה ועל מה זה שהתנפל ככה על אנשים באמצע הרחוב בלי שום סיבה והיגיון?

הצטדק הערל ואמר שמקודם אמר לו נער יהודי שאם מכים ביום זה את היהודים, הם מוכרחים להוציא את כל הכסף שברשותם וליתנו לידי

המכה...

כמובן שהשופטים והשוטרים מילאו פיהם שחוק רב לנוכח איוולתו, והשיתו עליו עונש לשבת בבית האסורים ימים רבים על פשעו אשר לא ייעשה, ולימים התברר שהיה זה הרבי ר' יהונתן שהגה ברעינו הנפלא מזימה יפה זו.

לא געלתי ללכותם

על פי מעשה זה אמרתי להסביר את עומק מעשה הנס של מגילת אסתר, שהמן הרשע כעס על מרדכי היהודי שאינו כורע ומשתחוה לו, ולכן ביקש להרגו, אבל מן השמים הכניסו לו בראשו את הרעיון להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד.

אמנם באמת אם היה המן נטפל רק למרדכי, אולי היה מצליח להרגו חלילה, שהרי אנו רואים לצערינו במרוצת כל הדורות שהגויים הרשעים הצליחו לרצוח ולהרוג יהודים רבים בכל דור ודור ה"י, אבל מכיוון שבא עם המזימה של הריגת והשמדת כל היהודים ולכלותם, שם כבר אומר הקב"ה "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתיים לכלותם" (ויקרא כו, מד), ועצתו נשבתה.

זה היה בעצם רעינו הנשגב של הרבי ר' יהונתן, שהגוי יעזוב אותו כי הוא נמצא עכשיו לבד בלי שום יכולת להתגונן מפניו, וילך לשפוך חמתו על אחרים ושם יפול לבור אשר כרה לו.

על הפרשה בחרוזים

נצבים-וילך

היום הזה נצבים כלנו, והגביע - הוא שלנו

והנה מהארמון הגיע מברק:
נא להכין את הגביע מצחצח וממורק.

עבור תצוגה שתערך בכבוד רב/
בדיק בעוד חדש ימים מעכשיו

הסתכל הצורך על הגביע וחשב:
אוי לי, מה עשיתי עם כל הזהב?...

וגם היהלומים שקבלתי אינם/
המלך נתן בי אמון לחנם...

או אז ידע, שלושים יום לפני/
יעשה הוא הכל, כדי להציל המוצב.

אמנם על גזלת החמרים - לא נתן לכפר/
אך את הגביע שיצר - עוד נתן לשפר.

התחיל בגביע לגלף פתוחי חותם מעלים/
שושנים ופרחים, אשכולות ועלים.

עד לרגע האחרון טרח והשקיע/
הוסיף עוד סנסן ועוד זלזל בגביע.

התאמץ ליפותו ולעשותו כה נאה/
כזה גביע שהמלך יהיה בו גאה.

וישמח באמן שאותו פתח ויצר/
מצג יקרחי שיהיה ראוי לאוצר

בדרך לארמון נרעד ומרגש/
הוסיף לגביע עוד ברק מלטש.

וכשעמד מול המלך עם היצירה האישית/
קראו כלם בקול התפעלות ממושית.

כזה כלי פאר טרם נראה בארמון/
ראוי הוא למלך, ושוה הוא המון

אומר לנו המגיד בקולו הצלול:
עד כאן - עבודת חדש אלול.

ימי אלול עוד מעט מסתימים/
ואנו רוצים לנצל היטב את אלו הימים.

אומר המגיד מדובנא: רבים הטועים/
לחשב כי עבודה אחת היא - בימי אלול
ובימים הנוראים.

בימים הנוראים מדת הדין מתוחה/
שבים בהם בתשובה בדמעה רתוחה.

אולם חדש אלול - ענינו לגמרי אחר/
וכדי להמחיש זאת, ספר משל מעורר:

מעשה בצורך אמן, רב איכות/
שקבל הזמנה מארמון המלכות -

להכין עבור המלך גביע זהב/
משבע יהלומים, מעטר ומעצב.

לשם כך נתנו לו מיטב החמרים:
זהב, מרגליות ויהלומים יקרים.

החליט להרתם למלאכה במהרה/
אך פתאום פתה אותו היצר הרע -

למכר החמרים ולהחליפם בסוג זול/
כך יוכל עבור עצמו, את הכסף לגזל.

את היהלומים השקיע במטבע הדיגיטלית/
שפץ הסלון וקנה נברשת קריסטלית.

עם הזהב רכש מניות במט"ח/
ושדרג את עצמו במכונית-גג נפתח.

כך המשיך עד שלבסוף רק מעט נשאר/
מכל חמור שהיה מיעד לגביע המפאר.

יצק הוא את כל החמרים בזלזול/
והכין את הגביע בחובבנות וברשול.

ובחזרה למושל: מכאן הכל השתנה...
פתאום שר האוצרות נכנס לתמונה.

שקל את הגביע וגלה כי אין בו זהב/
התבונן בו והבחין כי גם יהלומים אין עליו...

הרי זו מעילה באוצר המדינה!
בגידה בפקדת המלך, אין לזה תקנה!

אז מיד פרע האוצר על ברכיו/
ובקש מהמלך רחמים על חיו.

ועל כך אומר המגיד בקולו הנעים:
זוהי עבודת הימים הנוראים!

בחדש אלול אנו נדרשים להתאמץ/
את השנה החולפת לתקן "ולשפץ".

הו להגישה לפני המלך לבסוף נתבקש/
לבוא עם כל מעשינו, עם כל מה שיש.

באלו פנים בפניו נעמוד?
האם נבוא עמוסים במוצות עד למאוד?

בחדש אלול עמלים אנו בכל כוחנו לשפר/
את מעשינו שהיו - למרק ולהדר.

אך ודאי לא נוכל להשלים ההעדר/
ובחדש ימים את הכל לסדר.

אבל נוכל בודאי את המעט שיש - להביא/
טוב יותר, נאה, ובחן לבבי.

ואז נוכל לבקש רחמים וכף זכות/
על החסר, ועל המעילה בשליחות.

והגביע הקטן, הנוצץ כחשמל/
המגלף בידינו ביגיעה ועמל,

בעיני המלך בודאי ישא חן בלי לחשש/
עד שיחננו ויוציא לאור משפטנו,
קדוש!

מחבר: עוז חקק © לתגובות, או להזמנת דרשה בחרוזים לכל אירוע: 052-7662106 ozhakak76@gmail.com
*מעובד ע"פ הספר משלי ארמון/ הרב שלום מאיר ואלך זצ"ל

להצטרפות לרשימת התפוצה במייל, נא לשלוח מייל לכתובת: ozhakak76+subscribe@googlegroups.com
(ניתן לצאת בכל עת ע"י הקשה על "ביטול הרשמה")

אחולי פז לשנת תשפ"ז :
לכל קוראי העלון הצדיקים / שתמשיכו כל שבוע, להנות ולחזקים/
מחדושים ופרפראות מדבש מתוקים / רעיונות ומשלים במעיינות מפכים/
דברי תורה בחותם אמת חקוקים....

נהניתם מהעלון? מחכים כבר לעלון הבא? בואו ותנו לנו כוח להמשיך במפעל הקדוש הזה!
כל תרומה תתקבל בברכה! ובנוסף תוכלו לקבל הקדשה/ הנצחה.
להעברה בנקאית: בנק מרכנתיל (17), חשבון 74927673, סניף 647, ע"ש אהרן עוז חקק

חדש! נפתח מספר ישיר להאזנה להקראת העלון בחרוזים ע"י המחבר בקול הלשון:
0733-718-996 . שימעו ותחי נפשכם!

לע"נ מרת פרידה
בת אסתר מושייב

לע"נ: אליהו בן נגר
ואסתר אפאק בת נגר

לרפואה שלימה
שהנאז בת ננג'אן

לרפואת א"מ הרצל
אלדד בן סעידה וא"מ
דיצה בת שפרה

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: ראש השנה

פרשת נצ"ו

בס"ד | גליון מס' 597

מה היתה סיבת ביקורו של איש זר בבית האבלים?

היום הרת עולם!

יש אנשים רבים שנושאים אליו עיניהם, אם יש מי שצריכים לו וזקוקים לסיועו - או אז השופט חייב להתחשב גם בהם, ולחשוב פעמיים ושלוש לפני שהוא מעניש את הנאשם, שהרי עונש עבדור - הוא עונש לרבים אחרים הזקוקים לו כל כך!

להבדיל אלף אלפי הבדלות, שבעתיים ויותר, כך מתנהל המשפט בשמי מעל. הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל היה אומר, שאם היו נותנים לאדם להרצות את כל זכויותיו בשמים בעת משפטו ביום הדין - ספק אם היה זכאי לקבל כוס מים בשנה הקרובה... אז איך אפשר לזכות בדין? מהי הדרך?

להיות אחד שאחרים זקוקים לו, להיות אדם כזה שרבים צריכים אותו. אם יהודי זוכה לכך שיהודים אחרים זקוקים לו - כשהוא ניצב מול בית הדין השמימי הגדול, הוא לא ניצב שם לבד. ניצבים לצידו גדודים של סנגורים שזועקים: 'אבא שבשמים, עשה למען יהודי פלוני שאנו זקוקים לו כל כך, שתהיה לו שנה טובה ומבורכת, כי אנו צריכים אותו בריא וחזק, שמח ומאושר, עשיר בפרנסה ורגוע להפליא!'

ואז - כל הגישה אליו משתנית, המבחן שלו הוא אחר. כבר לא בודקים אותו רק במעשיו, בודקים אותו באופן אחר לגמרי - כי הוא לא אדם לעצמו, הוא אדם שהעולם זקוק לו, שאחרים צריכים אותו. ומכאן - קצרה הדרך להיכתב ולהיחתם לחיים טובים, לא בזכות העצמית, כי אם בזכות העובדה שרבים אחרים צריכים אותו!

זה עלול להישמע מורכב, כביכול רק מנהלי ארגוני חסד גדולים, מוסדות מפוארים, או עסקנים בעלי שם - אלה הם אנשים שהעולם זקוק להם. אבל זה לא נכון, כי כל אחד מאיתנו יכול: יהודי שמחייך לזולת, שנוהג להחמיא לחבריו, שמחזק יהודים שבורים, שמחזיק גמ"ח מכל סוג, שתומך ביהודים או במוסדות תורה, שמפיץ דברי תורה, שמסדר את בית הכנסת - כל אלה הם אנשים שהעולם צריך אותם, אחרים זקוקים להם, וממילא הם זוכים בשנה טובה!

אחים יקרים, מה שכדאי כל כך לעשות, בימים ובשעות שנותרו לנו עד ראש השנה, הוא להפוך ל'איש ציבור'. אין הכוונה לדמות ייצוגית, אלא לאדם שלציבור יש תועלת ממנו, שיש אחרים

היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים. חודש אלול כבר כמעט מאחורינו, ניצבים אנו על מפתן השנה החדשה שתפתח בשעה טובה ומוצלחת ביום ראש השנה הבעל"ט. גם מי שעד כה לא הצליח לחוש תחושת אלול או חרדת הדין, לבו כבר מתחיל לפעום בחוזקה: 'הנה יום הדין, לפקוד על כל צבא מרום בדין, כי לא יזכו לפניך בדין...'

זה מרגיש כאילו קול השופר שאנו שומעים מדי בוקר הולך וחזק מאוד, מיום ליום הוא מרטיט את הלב יותר ויותר. אנשים מתרוצצים אחר סימני היום, מחפשים רימון או תמר, דבש או תפוח, ויתר הסימנים שתקוותינו שיביאו עימם ברכות טוב לשנה החדשה. כל בר דעת מבין שזה עניין רציני ומורכב, אנו עומדים בפני יום גורלי ומכריע, יום דרמטי לשנה שלימה!

זה הזמן בו כל יהודי שואל את עצמו, איך הוא יכול לזכות בדין? זה פרוייקט לא פשוט, הרי כל לב יודע מרת נפשו, מכיר את סאת עוונותיו וכשלונותיו, הפעמים בהן - למרבה הצער - התרחק מהבורא יתברך. עכשיו מגיע יום הדין, בודקים את כל אחד מאיתנו, מעלים הכל על כף המאזניים, מי שייצא זכאי - תהיה לו שנה טובה, ומי שלא - - -

אז מה עושים? איך מצליחים לזכות בימי הדין בשנה טובה ומבורכת? הן מלך במשפט יעמיד ארץ, כולנו נעבור לפניו כבני מרון. איך נצליח לצאת כשידינו על העליונה? איך נצליח להיכתב ולהיחתם לחיים טובים וארוכים? איך נוכל לדאוג לכך שביום הדין תהיה לנו איזושהי 'פרוטקציה' שמימית כביכול, באמצעותה נוכל לזכות בשנת אושר ושמחה גם אם לא כל כך מגיע לנו?

התשובה היא שיש דרך כזו, וכדי לקרבה אל ליבנו - הבה נתאר לעצמנו אולם בית משפט של ימינו אנו. כאשר עולה עניינו של נאשם, ולאחר שהעובדות מתבררות לאשורן, מגיע שלב 'גזר הדין'. ואז, כל סניגור מתחיל יודע, שראשית הוא מציג את דמותו של הנאשם, והיה אם הנאשם הוא איש טוב ומרבה חסד, אדם שרבים נעזרים בו בכל עת - כי אז גדול הסיכוי שהוא יחמוק ללא מאסר, שהרי רבים זקוקים לו ולעזרתו, ואין זה הוגן להעניש את כל התלויים בו...

כלומר, יתכן שהאיש אינו זכאי, ההיפך - הוא ראוי לענישה, ואפילו ענישה מחמירה. אבל אם

ביקור שיצר עיתון...

דמות מופת של 'זיכוי הרבים' בכל לב, היה הגאון רבי משה וובר זצ"ל, רב ביהמ"ד בעלזא בבני ברק. הוא חיפש כל הזדמנות לזכות את הרבים, וכשהיתה לו כזו, שמח עליו כמוצא שלל רב. כמו למשל בשני הסיפורים הבאים, אותם שמענו מבנו יבלחט"א הרב מרדכי שליט"א:

פעם אחת, אחד ממקורביו שם לב שמעת לעת הרב נעלם לפרק זמן. הלה החל לעקוב אחריו, וגילה כי הרב עולה לביתו של יהודי גלמוד, ולומד אתו כמה דקות. הוא לא הצליח לכבוש את פליאתו, והקשה על הרב בשנינות: 'אינני מבין, הלא בזמן הזה הרב יכול למסור שיעור לכמה עשרות אנשים. וכי ראוי הוא שהרב יכלה את זמנו בלימוד עם יהודי אחד? והכלל הנודע 'הרוצה את הרב יבוא אליו' - מה יעלה בגורלו?'

השיבו הרב וובר על אתר: 'אמתו, אולם בשיעור אזכה ללמד רק את מי שיכול לבוא. הלה לא יכול לבוא, אז אני בא אליו...'

לא רבים יודעים, אולם העיתון החרדי הנפוץ ביותר 'מרווה לצמא' הינו פרי יצירתו וחזונו. פעם ביקר במרפאה, וגילה כי אנשים יראי ה' קוראים מגזינים מפוקפקים בעת ההמתנה. הוא ביקש לברר את הנושא, והתברר לו שאין חומר קריאה מעניין שאינו חדשותי לציבור יראי ה'.

על אתר קם ועשה מעשה, ופנה ליבלחט"א 'הרה"ח ר' ישראל פולק שליט"א, וביקש ממנו שמתוקף היותו מושך בעט סופר - יפתח מגזין כזה אשר יופיע מעת לעת, ויעניק חוויות קריאה מעניינות בעלת תכנים חיוביים. הרב וובר עצמו כלל לא היה זקוק לחומר הקריאה הזה, הוא פשוט הרגיש שזהו צורך הציבור...

כך קם והיה העיתון 'מרווה לצמא', שברבות הימים מפורסם בכל רחבי הארץ, ילדים, בחורים ומבוגרים קוראים בו בהנאה, וזוכים בתוכן איכותי ומרומם מדי שבוע. כל זה, מתוך חשיבה אחת של 'זיכוי הרבים' שעלתה במוחו של הרב וובר, וזיכתה דורות שלמים...

אחים יקרים, כולנו יכולים. מחשבה אחת על מה שהעולם זקוק לו, מעשה אחד למען יהודי אחר. זיכוי הרבים הוא הדרך והכלי לזכות בחיים מלאי זכויות, ולהיכתב ולהיחתם בספר החיים. הבה נחפש כל הזדמנות לזכות את הרבים, ונזכה להיכתב ולהיחתם לחיים טובים. שנה טובה ומתוקה!

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רוזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת
ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אריאלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

בנים בזכות 'אבות ובנים'...

הם היו זוג צעיר, שכבר לא היה כל כך צעיר.... שהמתינו להיפקד בבשורת זרע של קיימא. יום ועוד יום חולף, שנה חוברת לה לשנה נוספת, וישועה אין. הם ערכו תפילות, סגולות, נסעו לקברי צדיקים וגם עשו השתדלות רפואית, אפס כי נראה ששערי שמים נעולים בפניהם, והם לא זוכים להיפקד בישועה.

בצר להם, ביום הימים הועידו את פניהם לנהריה, אל הרה"צ רבי דוד אבוחצירא שליט"א. עוד בעומדם בתור נשבר לבו של הבעל, והוא פרץ בבכי נסער, שביטא שנות המתנה ארוכות ואכזבות קשות. עתה, החליט, הוא יבקש שרבי דוד יתן לו עצה, ברכה, סגולה - משהו שיביא בכנפיו את הישועה, אחת ולתמיד!

שעות ארוכות המתין בתור, ולפתע רבי דוד קם לצאת מהמקום, והבחין בו בעומדו בתור. עוד בטרם שמע את הצרה לאשורה, השיב רבי דוד על אתר: 'דע לך, יהודי שרוצה לזכות בילדים ובסייעתא דשמיא, עליו להרבות בזיכוי הרבים. זו מעלה שאין כמוה!' - אמר ולא יסף.

הם עזבו את המקום בצעדים מאוששים. טרם הבינו מהו בדיוק 'זיכוי הרבים' שלהם, אבל יש להם כיוון. עד מהרה הפכו בני הזוג למגדלור של זיכוי הרבים: תחילה הקימו בשכונת מגוריהם 'חברת תהלים' לבנים, וזמן לא ארוך אחר כך - הקימו 'חברת אבות ובנים', ללימוד בנים ואבותיהם יחדיו. גם תחום הנשים לא נזנח, והגב' הקימה 'חברות תהלים' לנשים, נערות ובנות, שהתכנסו לומר יחדיו תהלים בצוותא חדא.

כמה חודשים עסקו בני הזוג במפעליהם הכבירים, שמילאו כל דקה מסדר יומם. הם לא נחו ולא שקטו, ביקשו להגביר חיילים לתורה וללומדיה, וה'אבות ובנים', כמו גם 'חברות תהלים' שהקימו - פרחו ושגשגו מאוד. הם השקיעו את כל מרצם בפרסום ובעידוד רבים לבוא להצטרף, לצד פעילויות עשירות לטובת המשתתפים, לעשות להם טוב על הלב ובכדי שייבאו גם להבא...

ביום מן הימים, הוכרז ב'אבות ובנים' על מבצע לימוד מיוחד, אשר בסופו טיול חווייתי לצפון הארץ, כך שהוא מאוד משתלם. מאות ילדים נרשמו למבצע, מבקשים להבטיח את מקומם בטיול המובטח. הם למדו כראוי על פי תקנון המבצע, ובסיומו, כמובטח, יצאו לטיול חווייתי ומהנה, שהיה כעין 'רגע שיא' לפעילות כולה...

פחות מעשרה חודשים מאותו טיול - ובני הזוג ממהרים לבית החולים. בתוך כמה שעות הם חובקים ילד ראשון, הופכים להורים. למעלה מדרך הטבע, לאחר שכל המומחים כבר נואשו - - -

'אבות ובנים', 'חברת תהלים', או בשמם הכולל 'זיכוי הרבים' - אלו הביאו להם את הישועה הנכספת! בכוחם זכו לחבוק ילד! המעשים האציליים הללו, כשפעלו שאחרים יתחזקו בלימוד התורה ואמירת תהלים - זיכו אותם להפוך להורים!

הסיפור המדהים הזה שהתרחש בשנה החולפת, ומובא כאן - כפי שקיבלנו אותו מגיליון 'בריינה יקצור' מפי בעל המעשה בעצמו - קורא לכולנו:

אחים יקרים, קשה לומר שכולם יכולים לעשות את כל סוגי הפעילויות, אולם אין ספק שכולנו יכולים לעשות משהו, להפיץ תורה בעוצמה גבוהה יותר, לזכות את הרבים. לחלק עלונים שבועיים בהם יקראו רבים, לפתוח ולפתח פעילות חסד - אפילו ברמה מקומית, ליצור משהו חדש שיגדיל תורה וירבה את לומדיה.

זיכוי הרבים הוא כלי חזק ורב עוצמה, שבכוחו לשנות גורלות, להפוך עולמות, להביא בכנפיו ישועות. רגע לפני יום הדין, הבה נקבל על עצמנו להימנות עם מזכי הרבים, לעשות משהו כדי לזכות יהודים אחרים, ולהיטיב עימם מכל הלב. זכות זו תעמוד לנו בימים הנוראים הבעל"ט, למען נזכה להיכתב לחיים טובים, ולשנה טובה ומתוקה!

שנהנים ממנו, שיש כאלה שנעזרים בו. אם נתחיל כבר מעכשיו להיות כאלה, ולבטח אם נקבל על עצמנו להיות כאלה בשנה הבעל"ט - בכך נפתח לנו את שערי הרחמים, ונזכה להרעיף על עצמנו שנה טובה ומבורכת, שנה מאושרת ומתוקה!

האוטובוס של חמש...

היה זה בימי השבעה על אסון מירון, בבית משפחת רובין האבלה על פטירת הרב יהודה לייב זצ"ל. אל הבית השרוי בעצב קודר נכנס אדם, שאיש מבני הבית או מבני המשפחה לא הכיר. גם תושבי השכונה לא זיהו את האיש, אשר רק עמד בצד, פניו נפולות ואבלות, והמתין לשעת כושר שקיטה.

לאורך רוב שעות הערב המה הבית אדם, והאיש פשוט ישב והמתין בצד, מחכה להזדמנות שלו לומר את דברו. רק בשעת ערב השתרר שקט יחסי, והוא ניגש אל אבי המנוח, יבלחט"א הרב יום טוב רובין שליט"א, ופיזר את הערפל על תעלומת בואו, תוך שהוא מספר את הסיפור הבא:

המנוח, הרב יהודה לייב רובין, התגורר בבית שמש ולמד בכולל בירושלים. הכולל בו למד היה במסגרת מיוחדת, המתחילה בשעת בוקר מוקדמת מאוד, ומסתיימת בשעת אחר הצהריים. האוטובוס 'שלו', הקו בו נסע מבית שמש לירושלים, היה הקו של שעה חמש. בהלון - חמש לפנות בוקר, ובחזור - חמש אחר הצהריים.

הוא לא היה הנוסע היחיד באוטובוס הזה. כדרכם של קווי אוטובוס, רבים הם הנוסעים הקבועים מדי יום, באותו קו, באותה שעה. כמוהו היה עוד אחד, שכלל לא הכירו. הם רק היו נוסעים באותו קו...

'רק' אמרנו? - זהו שלא. עבור הרב רובין, היה בנסיעה הזו הרבה יותר. מדי יום ביומו, בדרכו חזור מהכולל, היה מקדם את האיש בברכת שלום לבבית. מחייך אליו, מתעניין קלות בעבור עליו, מחמיא לו בכנות או טופח על השכם. זהו, זה הכל. שניהם לא ידעו זה את שמו של זה, איש מהם לא ידע מהי כתובת המגורים המדויקת של רעהו. שניהם נוסעים באותו אוטובוס, מירושלים לבית שמש, ועבור הרב רובין - היה די בכך כדי להעניק מילה טובה וחיזוק חם ליהודי אחר...

ואז התרגש האיש הזר, והוסיף: 'והוא אפילו לא ידע, שלעתים הוא פוגש אותי לאחר יום מתיש בעבודה, או בתקופה נוראית שעברתי בחיי לא מזמן. לא היה לו צל צילו של מושג מה באמת עובר עליי, הוא חיזק אותי וחיבק אותי בלי לדעת. היום אני יכול לספר, שהיו לי תקופות קשות וגוראיות, בהן רק החיוך שלו בערבו של יום החזיק אותי, ציפיתי למילה הטובה שלו כמו לאוויר לנשימה...'.

והוא נתן את זה, מכל הלב. בלי לדעת שכשהוא עושה זאת הוא מציל אותי, ממש מעניק טעם בחיי. בלי שיכול היה להעריך שאני מחכה כל היום לפגוש אותו, בהמתנה לאוטובוס של חמש. הוא 'סתם' עשה את זה, מתוך לב טוב ואוהב לכל יהודי, אבל המילים שלו היו עבורי כמים קרים על נפש עייפה...

ואותו אדם זר הוסיף וסיפר, כי רק עם היוודע הבשורה הקשה על אסון מירון, ומשנחשפו תמונות מ"ה קדושי מירון אשר נתעלו השמימה, הוא התקשה להאמין שהאיש 'שלו', שכל כך היטיב אתו בלי לדעת מי הוא בכלל, גם הוא עלה השמימה ואיננו, כי לקח אותו אלוקים. ביום ראשון הוא יצא אל האוטובוס, ורק כשראה שהמנוח לא הגיע - הבין שאכן כן, הנורא מכל קרה גם קרה, ואז החליט לבוא לבית האבלים ולספר...

סיפור מדהים זה, אשר הופיע בגליונות 'דרשו', מאיר לנו את משמעות המושג 'רבים צריכים לו'. כדי להיות כזה - לא צריך להקים ארגון חסד ענקי, להשאיל ציוד רפואי במאות אלפי שקלים, לפתוח כולל ענק. מספיק להיות יהודי חייכן כזה, שמפיח רוח חיים בסובבים אותו, שנותן כח לחבריו, שמעניק מילה טובה לכל מי שהוא פוגש - ואין 'רבים צריכים לו' יותר מזה...

ואת זה - כולנו יכולים לעשות, וזה תלוי רק בנו. אחים יקרים, עד כניסת ראש השנה, בראש השנה ולאורך השנה הקרובה, הבה נפיץ אור סביבנו, הבה נהיה אנשים נחמדים, שמעניקים מילה טובה מכל הלב, שטופחים על שכמו של יהודי אחר, שנותנים כח וחיזוק לכל הסובב אותם. בכך נהפוך למי שאנשים רבים זקוקים לו כאוויר לנשימה, וביום הדין הקרוב נזכה להיכתב ולהחתם לחיים טובים וארוכים!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com
לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 053-316-1613 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

מי שנותן עצה, חשוב יותר.

ישבתי עם קבוצת בחורים, שלומדים בישיבה, בו משמשים בצוות שני סוגי אנשים יש את המגדי שיעור, וישנם משפיעים שמייצעים ומשוחחים עם הבחורים.

באותו ישיבה הבחורים מכבדים יותר את המגדי שיעור, והתגלה ויכוח סוער בין הבחורים לגבי חשיבותם של המשפיעים. הבחנתי ששורר מתח מסוים ביניהם: מי יותר חשוב? מי נצרך יותר במלאכת החינוך? המג"ש שמלמד תורה? או המשפיע. שמקשיב, נותן עצה ומלווה?

האמת היא שזה ויכוח סרק - כי שניהם נצרכים ביותר.

אבל כבר קדם הרבי מווארקא לענות תשובה מפתיעה על כך: (מובא בספר בית יצחק)

שאל הרה"ק רבי יצחק מאיר זי"ע, בעל חידושי הרי"ם מגור, את הרבי רבי מנחם מנדל מווארקא זי"ע:

"מדוע הקדימה התורה את חוטב העצים לשואב המים?"

הרבי מווארקא ענה:

"חוטב עצים - לשון עצה!

"מי שחוטב לתת עצה ליהודי - לקיומו - חשוב יותר משואב מימה של תורה!"

הרבי מווארקא דרש דרשה מדהימה:

"חוטב עצים" - לא "עצים" "עצין" - לשון עצה! מי שחוטב - חותך, מעצב, נותן עצה ליהודי.

"שואב מימין" - מי שמושך מים - מי שדולה מימה של תורה ומחדש בה חידושים.

והתורה הקדימה את חוטב העצים לפני שואב המים! מי שנותן עצה ליהודי - חשוב כמי שמחדש חידושי תורה!

הרבי מווארקא מלמדנו:

א. שניהם חשובים. שניהם נצרכים ביותר. המג"ש והיועץ - שניהם בונים את נפשות הבחורים.

ב. אבל התורה הקדימה. "חוטב" קודם ל"שואב". העצה קודמת לתורה. כי בלי עצה - התורה לא תיכנס.

ג. מי שנותן עצה: לא רק משפיעים ומטפלים מקצועיים. אלא גם מגדי שיעור, משגיחים, מלמדים, הורים, - כל מי שנותן עצה טובה - "חוטב עצין".

ד. "לקיומו". לא רק לתת עצה - לתת עצה "לקיומו" - שתקים אותו. שתעמיד אותו על רגליו.

אשר על כן אל תתווכחו מי חשוב יותר שניהם חשובים. שניהם נצרכים, אבל הרבי מווארקא מגלה: בלי "חוטב עצין" - ה"שואב מימין" לא יצליח, בלי עצה טובה - המים לא יגיעו.

כי בחור שצריך עצה ולא מקבל - לא יוכל ללמוד תורה. בחור שצריך ליווי ולא מלווה - המים לא ייכנסו. "חוטב עצין" - התשתית. "שואב מימין" - הבניין. ואי אפשר לבנות בלי תשתית.

"מחוטב עצין עד שואב מימין". העצה קודמת למים. הליווי קודם ללימוד. והשניים ביחד - בונים אדם שלם.

עֲבַד שְׁלֹמֹה וְאַבְרָהָם
כִּי אֵלֶיךָ יָצִי

הנפש והחינוך

תשפיע על האחר

"הנסתרות לה' אלוקינו"

היינו מי שעושה מעשים טובים בנסתר - מזה אינו יודע רק ה'. ובודאי גם על זה יש שכר גדול.

אבל עכ"פ בזה אינו מזכה רבים.

אבל "והנגלות" - דהיינו שעושה מצוות ומעשים טובים בגלוי - בזה הוא "לנו ולבנינו" - שעל ידי זה גם בניו ואנשים אחרים ילמדו. "לעשות את כל דברי התורה הזאת".

והיא עד עולם - שגם אחר שנפטר נשארים בניו ותלמידיו ותלמידי תלמידיו עד סוף כל הדורות.

שני סוגי צדיקים: "הנסתרות" - עובד ה' בהצנע. שכר גדול - אבל "אינו מזכה רבים". "הנגלות" - עושה בגלוי. ועל ידי זה - לנו ולבנינו עד עולם" - השפעה נמשכת לדורי דורות!

לסיכום אנו למדים:

א. אל תהיה חנוך. חנוך היה צדיק מושלם - אבל רק לעצמו. "ואיננו" - כשעלה, לא נשאר הימנו כלום.

ב. תהיה אברהם. אברהם השגיח גם על אחרים. ולכן - "כאילו הוא כאן" - הוא נשאר לעד.

ג. הבחור המתמודד בביהמ"ד: הוא צריך אותך. חיוך. הארת פנים. מילה טובה. זה לא "לזכות הרבים" - זה להיות אברהם.

ד. "הנגלות" - לנו ולבנינו. כשאתה עושה טוב בגלוי - אחרים לומדים. וזה "עד עולם".

ה. לקראת ראש השנה: אל תגיד רק "תזכני בדין". תגיד "תזכני לזכות את הרבים". זה ההכנה הטובה ביותר.

חיוך לבחור. מילה טובה. הזמנה לסעודת שבת. קשר אישי. אתם לא "מזכים רבים" - אתם עושים את עצמכם אברהם. ואברהם - "נשאר לעד".

"הנסתרות לה' אלוקינו" - והנגלות לנו ולבנינו עד עולם. תעשו בגלוי. תשפיעו. ותישארו - עד עולם.

זה היה מפגש הכנה לראש השנה למתפללי בית המדרש. שם מתפללים אברכים ובחורים טובים וחשובים.

אבל יש שם גם סגנון שונה, בני נוער פחות מחוברים.

והשאלה עלתה: כמה אדם רגיל צריך להשקיע בשאר המתפללים? מה עושים עם הבחורים המתמודדים? האם להאיר להם פנים? לתפוס קשר אישי ולהשפיע? או שכל אחד יחשוב על עצמו וילדיז בלבד?

הבאנו את דברי החתם סופר (חת"ס החדש) בפרשת נצבים - שמחלק בין שני סוגי אנשים:

"האדם צריך לראות שלא לבד שהוא עצמו ישלים את נפשו ולעבוד את ה' - אלא עליו גם להשתדל לזכות הרבים וללמדם דרכי ה'.

כי זה החילוק בין חנוך לאברהם:

חנוך ראה רק להשלים נפשו ולדבק עצמו בה' - אבל לא השגיח גם על אחרים.

וזה שנאמר: "ויתהלך חנוך את האלוקים", שכל מידותיו היו לדבק עצמו - ולא להשגיח על אחרים.

"ואיננו כי לקח אותו אלוקים" - לאחר שלקח אותו - לא היה עוד בעולם.

חנוך - היה צדיק מושלם, "התהלך את האלוקים", אבל - רק בשביל עצמו. "לא השגיח על אחרים" ולכן - "איננו" - כשנפטר, לא נשאר ממנו כלום בעולם.

מה שאין כן אברהם אבינו, שאצלו נאמר: "כי ידעתי למען אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריו".

השגיח גם על בני דורו להכניסם תחת כנפי השכינה.

ועל ידי זה גם לאחר פטירתו מן העולם - נשאר גם כן בזה העולם.

על ידי בניו ותלמידיו אשר הלכו בדרכיו - והיה כמו שאברהם אבינו הוא בעצמו כאן - ועובד את ה'.

"הנסתרות" מול "הנגלות"

החתם סופר ממשיך ומפרש את הפסוק:

שו"ת - למה הקב"ה מסתתר?

השאלה?

"למה אני מרגיש לפעמים שהקב"ה מסתתר ממני?"

שאלה שכל אדם שואל. רגעים שה' נראה רחוק. שהתפילה לא זורם. שהחושך גובר. "איפה אתה, ריבונו של עולם?"

התשובה!

הרבי מנחם מנדל מווארקא (מובא בקונטרס זיקוקין דנורא) הופך את השאלה למשל ילדים - ומגלה שהתשובה פשוטה ועמוקה כאחד:

"ואנוכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" (דברים לא, יח).

הוא שמשחקים בהסתר ומחבואים.

הילד המסתתר קורא ממחבואו אל חברו:

"חפש ומצא אותי!"

אם פיקח הוא הילד - הרי הוא הולך אחר הקול.

ומחפש את חברו המסתתר - עד אשר מוצאו.

זהו ענין הסתר פנים:

הקדוש ברוך הוא אומר: "ואנוכי הסתר אסתיר פני".

ואתה, בן אדם - חפש ומצא אותי!

אם בר דעת הוא - הרי הולך אחר הקול.

מבקש את האלוקים - עד שהוא מוצאו.

הקב"ה לא נעלם - הוא מסתתר!

ומהמחבוא הוא קורא:

"חפש ומצא אותי!"

מה זה אומר לך?

משל הילדים של הרבי מווארקא מגלה שלוש נקודות:

א. ההסתרה - משחק, לא עזיבה. ילד שמתחבא - לא עזב את המשחק! הוא בתוך המשחק. הוא רוצה שימצאו אותו. הקב"ה לא עזב אותך - אדרבה הוא מחכה שתחפש.

ב. הוא קורא! "הילד המסתתר קורא ממחבואו" - הקב"ה לא שותק! הוא קורא אליך מתוך ההסתרה. "אנוכי" - אני כאן! "הסתר אסתיר" - אבל "אנוכי" קודם - גם בהסתרה יש "אנוכי".

ג. "אם פיקח הוא" - הבחירה שלך. ילד טיפש שומע את הקריאה - ולא מחפש. ילד פיקח - "הולך אחר הקול". "מבקש את האלוקים" - עד שהוא מוצאו. לא מוותר. מחפש. עד שמוצא.

התשובה לשאלתך:

הוא לא עזב - הוא התחבא. הסתרת פנים - משחק מחבואים. הוא שם. הוא מחכה.

הוא קורא. "אנוכי" - אני כאן! גם בהסתרה - הוא קורא לך מהמחבוא. חפש את הקול.

תחפש. "אם פיקח" - הולך אחר הקול. אל תוותר. אל תיאש. תחפש - "עד שהוא מוצאו".

לקראת ראש השנה: ההסתרה - הוא הזמנה לחפש. ראש השנה - הזמן למצוא

אתה מרגיש שהקב"ה מסתתר? זה סימן שהוא קורא לך! "חפש ומצא אותי!" ההסתרה היא לא עונש - היא הזמנה. לא ריחוק - משחק. וזו שפיקח - "הולך אחר הקול", מבקש את האלוקים - עד שהוא מוצאו.

התבוננות

במשנת האירה

הרגלים, לא מספיקים.

ולכן כתוב: "שימו לבבכם לכל הדברים".

ובמדרש: צריך שיהיה עינו ולבו לדברי תורה.

היינו שיהא עובד ה' בלב, ועינו ולבו תמיד שם - כי היא חיינו.

ומסיים: "ואשר תצוו את בניכם" - שאם יהיה עיניהם ולבם לדברי תורה - יצוו גם בניהם לשמור ולעשות.

הכתב סופר מדייק: "שימו לבבכם" - עינו ולבו לדברי תורה. לא רק

"עשייה" - אלא "לב! ורק אם יש לב - יצוו גם בניהם", בלי לב - אין

העברה לדור הבא.

חידוש חריף: מי שמקיים מצוות רק מהרגל - לא ילמד את בניו! למה? כי אין לו מה להעביר! הוא עצמו היה פורק עול - אלמלא ההרגל. אין אהבה, אין יראה - רק הרגל והרגל לא עובר בירושה.

הפתרון: "כתבו לכם" - מחדש!

כל אחד אף על פי שיש לו ספר תורה מאבותיו - מצווה לכתוב משלו (סנהדרין כא ע"ב).

"כל הכותב לו ספר תורה - כאילו קיבלה מהר סיני" (מנחות לו ע"א).

ונראה להמתיק: מצוות כתיבת ספר תורה - שכל אחד מצווה לכתוב מחדש - להראות כי אינו מקיים התורה משום מנהג אבותיו שהרגילו אותו.

אלא שמקבל עליו התורה והמצוות בכל לבו מחדש.

ויפה אמרו: כל הכותב ספר תורה - כאילו קיבלו מסיני - שבזה נראה כי היה מקבלו מסיני כשהיה עומד בתחילת קבלתו.

ואמר רבא: אף על פי שיש לו ספר תורה מאבותיו - מצווה לכתוב משלו שלא תהיה התורה כמצוות אנשים מלומדה מאבותיו.

והכתב סופר מוסיף נקודה חדשה:

בכנס של הורים לקראת השנה החדשה, דיבר אחד הנאמרים על החשיבות של הרגלים נכונים: "אחד מיסודות החינוך הוא להרגיל את הילדים להרגלים טובים של קיום התורה והמצוות".

לאחריו דיברתי והוספתי סיג ואזהרה על דבריו - מתוך דברי הכתב סופר החדש בפרשת וילך:

שלוש מדרגות בקיום מצוות

"יש שלוש מדרגות במקיימי מצוות ה':

יש עובד מאהבה. ויש עובד מיראה.

ויש אשר אין עושים רק מפני שרגילים בהם - והרגל נעשה טבע.

ומנהג שנהגו אבותיהם מקטנות בדיהם - ככל ענין דבר רשות שרגיל אדם בו מקטנותו.

וקרא (ישעיה כט, יג): "ותהי יראתם אותי - מצות אנשים מלומדה".

הכתב סופר מגדיר שלוש מדרגות - והשלישית היא הבעייתית:

מדרגה א': עובד מאהבה - הלב חושק בתורה. הוא מקיים כי הוא רוצה.

מדרגה ב': עובד מיראה - ירא מה' ומקיים מחיבות. הוא מקיים כי הוא מחויב.

מדרגה ג': רגיל בלבד - "אין עושים רק מפני שרגילים בהם", "ככל ענין דבר רשות שרגיל אדם בו מקטנותו" - כמו כל הרגל אחר. "מצות אנשים מלומדה".

הבעיה: הרגל לא מעביר

"מי שעובד מאהבה או מיראה - מלמד לבניו: 'שמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט'".

אבל מי שאין בו אחד משניים אלו, רק משום שכבר רגיל והרגל נעשה לו טבע, וקשה לו הפרישה, זה לא ילמד לבניו תורה ולא ירגיל אותם בה!

כי גם הוא כבר היה פורק עול התורה והמצוות - אם לא שהיה רגיל בו.

לב הבחור

משפיעים אישיים וקבוצתיים

להתאמת משפיע פל' - 053-3120261

לב הילד

מרכזי קידום אישי בתתי"ם

פל' - 050-4150217

ייעוץ וליווי חינוכי גיהולי

למערכות חינוך, תתי"ם וישיבות

פל' - 053-3101081

י"ל ע"י מפעל האירה בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מי"ל: m025667066@gmail.com

אתר: ahira.org

טלפון: 02-566-7066 דוא"ל: info@ahira.org

האירה
אור לכל אחד

מתוקים מדבש

ונצבים צופים

יהפוך ה' לנו את הקללה לברכה

והיה כי יבואו עליך וגו' הברכה והקללה: עשיר העיירה קנה לבנו יחידו, בגדים כבוד הרקומים בחוטי זהב וכסף. יום אחד גשום וסוער יצא הבן לגינת הבית וראה שלוליות, כדרכם של ילדים החל לקפץ ולרקד בתוכם עד שלא נזכר בגדיו כבגדי פאר. בהיכנסו לביתו, ראהו אביו ונתמלא זעם על בנו, מה קרה לך איך הינך נראה, וכי אינך יודע כי בן של משפחתנו לא יכול להראות כמו קוף. החליט האב להענישו, והפך לו את הבגד שיראו מנחפץ החוטים והביטנה הפנימית, פנו אליו אנשי העיירה ושאלוהו, מה קרה שבנך הולך עם בגדי עניים האם ח"ו נהפך עליך הגלגל? ענה העשיר ואמר איציק לובש בגד יקר ומיוחד, אבל אני מוחה שיתנהג למזופת ואז אהפוך לו את הבגד וכולכם תראו אלו בגדי יקר ותפארת, הוא לובש. "הנמשל" הוא כי הקב"ה נתן לנו את התורה מתנת ערך לבושי הוד והדר, אך כאשר ח"ו חוטאים אזי הוא הופך את הברכה אמנם זה רק הצד השני של הברכה אבל ברגע שחוזרים בתשובה מיד נהפכים הקללות לברכות כמו הבגד מהפנימי לחיצוני.

לזכור כי כל ימינו כחלום יעוף

ליראה את ה' אלוקיכם כל הימים: סוחר ידוע נסע לסחור בלייפציג ביריד השנתי הגדול, סחר וקנה ועסק במסחרו וכידוע כל מה שחושב האדם ביום חולם הוא ע"כ בלילה ובחלומו, גילה בחצר המלון אוצר יקר, כסף והלומים לרוב, ובחלומו מחליט הינו לחפור בור בחצר המלון ולח"כ כשישוב לביתו יחזור עם כל בני בתו ירכוש את המלון ויוציא את אוצרו, ויהי בבוקר זכר את דבר החלום, וילך לעסקיו, ושכח כי הכל היה רק חלום, ויחזור לביתו ויספר לאשתו ולבניו שעומדים הם להיות עשירים ומכרו הבית במחיר אפסי ויסעו למלון שכרו שם חדר ובאמצע הלילה ירדו לחפור, לאחר מאמצים מרובים וכשלא מצאו כלום נזכר לפתע הסוחר כי כל המעשה היה רק חלום, ויפרוץ בבכי על כל ההשקעה שירדה לטמיון. עפ"י משל זה מסביר המגיד מדובנא לכן צריך ליראה את ה' כל הימים שלא יחשוב אדם שיש לו את כל הזמן שבעולם והכל בשביל להרוויח עוד ועוד כסף עד שלפעמים הוא שוכח לאכול ולשתות, וכמוכן גם ללמוד ולהתפלל, ושוכח האדם כי כל ימיו כחלום יעוף, נזכור אומר לנו המגיד שיבוא יום ונצטער על המאמצים שעשינו על עולם חולף, רק צריך לזכור כל הימים ליראה את ה' אלוקיכם.

"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין. כתב בשו"ע סי' רס"ב סעי' א' יסדר שולחנו וברמ"א ויהיה שולחנו ערוך כל יום השבת.

- כתוב בבאר היטב סק"א האר"י ז"ל הקפיד מאוד לאכול על שולחן של ארבע רגליים דוגמת שולחן המקדש ומובא בספרים שהקפידו עפ"י הזהו"ק (רע"מ עקב רע"ג:) שיהיה ד' רגליים ולא יותר. ולכן הקפידו גם שיהיה השולחן בצפון והנרות בדרום (וע"כ נהג האר"י לסדר גם י"ב חלות על השולחן). ומובא במקור חיים שבכלל זה שיהיה גם הכסא של ד' רגליים ומשום עונג שבת כמה שיותר נוח.

העלון מוקדש

לזכות רבי אריה חיים בן סלימה שולמית שיחי' ובני ביתו להצלתה וסיעתא דשמיא בכל העניינים ולרפואת אורי בן אפרת

העלון נדבת

ידידנו הרה"ח שמעון צבי איידליס הי"ו לרגל שמחת אירוסים הבת הכלה יה"ד שיבנו בית נאמן בישראל

העלון נדבת

ידידנו הרה"ח ישראל גרין הי"ו לרגל שמחת הבר מצוה לבנו הבה"ח יחזקאל ג"י יזכו הוריו לרוות מזונם רוב נחת דקדושה

העלון נדבת ידידנו

הרה"ג שמעון אהרן בידרמן שליט"א לרגל שמחת הולדת הבת תחי' וברכה נשגר קמיה וקנו ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א ואביו הרה"ג אלימלך בידרמן שליט"א

קוראים נכבדים

נהנתם, החכמתם? להוי ידוע כי הוצאות ההדפסה עולים ממון רב, נא טלו חלק בהפצת העלון הנכבד הזה, קחו חלק בהפצת תורה ויראת שמים, ותתברכו בכל הברכות האמורות בתורה, לתרומות וכל ענייני הגליון ניתן לפנות בטל' 054-8559959

לע"נ איש

החסד משמח אלוקים ואנשים הר"ר מנחם מענדל ז"ל בן יבלחט"א הר"ר בן ציון גבריאל הי"ו לוק

חידת השבוע

תפילה מעומד פתירות לשלוח ליו"ר המערכת הבה"ח יקותיאל יהודה גרוס ג"י

מראי המקומות שהוחלפו

במדרגות ארון הקודש, והעמידו לפניו את הסטנדר. ביקש את הדף התלוי על הדלת, להיעזר בו בשזירת הפלפול שהוכן מראש. הדף הובא, העיף בו מבט, וחוויר פניו... שני האברכים הביטו וחייכו לעצמם... הנה ירד בבושת פנים, ותנועת המוסר תספוג מפלה. בעירם, עכ"פ. שתק דקה ושתים, והציבור תמה. ואז החל לדרוש... בגאונות ובחריפות נוראה, ובבקיאות מבהילה עמד וחרז את כל השלושים מראי מקומות שאינם שייכים כלל לסוגיא ובנה מהם מהלך נפלא... השומעים יצאו מכליהם, גאונות כזו טרם שמעו. בטוחים היו שזה הפלפול שהכין! ובין השומעים היו שני אברכים המומים. וככל ששזר את הפלפול, הלכו פני השנים והחווירו. הבינו הם שפגעו בכבודו של גאון אדיר, שר התורה, ואין להם מחילה! הרב סיים לארוג את הפלפול במראה המקום האחרון שקשר את כל הקצוות, ולפתע – התעלף! נוצרה בהלה. טרחו להקיצו מעלפונם. והשנים ידעו למה התעלף, אלו תעצומות נפש גבו ממונו השעות האחרונות, להמציא כזה פלפול על אתר! כשהתעורר מעלפונם חלצו נעליהם ובאו לבקש מחילה. על מה, נשאלו. הודו במעשיהם, בגינם התעלף, ומבקשים סליחתו. אמר: על המעשה שעשיתם אכן זקוקים אתם למחילה. מעשה שלא יעשה הוא, ואני סולח. אבל אם לבכם מכה אתכם על שבגינכם התעלפתי, הריני להרגיעכם. לא התעלפתי בגללכם... באמת, העיד תלמידו הגה"ק רבי איצלה בלאזר, שרבו שתק שתי דקות כשראה את הדף המוחלף, לא משום שבאותן שתי דקות הכין את השיעור שארך שלש שעות. לא, את השיעור הכין בכהרף עין. אבל לאחר מכן התלבט עוד כשתי דקות, האם לחשוף את גאונותו הכבירה או לא, האם יהיה בכך משום שמץ הגאווה, או שכל כוונתו לכבוד שמים, לביצור תנועת המוסר – והחליט לומר! אם כן, מדוע התעלף? אמר רבי ישראל: דעו, ממרום לא מחלקים מתנות, ממרום קובעים משימות ומעניקים עבודם כלים! אם אדם עשיר, עליו לכבד את ה' מהונו. זמר, יכבד את ה' מגורנו. כל כשרון, ניתן כדי לנצל. ואני ידעתי שיש בי כשרונות כמו אלף אברכים, ונדרש ממני לפעול כאלף אברכים. ואכן, למד ולימד והדריך והשפיע, בתנופה אדירה ובפעילות בלתי נלאית. אבל זאת לא ידעתי, מעולם לא ניסיתי בכך, להכין בכהרף עין שיעור יש מאין, לדעת מה כתוב בכל מראי המקומות, ולקשרם לסוגיא, וכסדרם... אלו כחות שלא ידעתי שמקננים בי, זו מנת כשרון של רבבת אברכים... וכרבה, איני מנצל את כחי. לכן התעלפתי! כי כאשר אעלה למרום, הן ישאלוני: לשם מה קיבלת כאלו כחות. ומה אענה...

סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זע"א (והגדת, בראשית - עמוד 134), וזה תו"ד: כשיסד הגה"ק רבי ישראל מסלנט זע"א את תנועת המוסר, קמו עליה מתנגדים גדולי תורה ויראה ונימוקם עמם. הם סברו שהמוסר הוא חלק מהתורה בכללותה, ומעולם לא שמענו שהקימו תנועה עבור מצוה מסויימת או הנהגה רצויה ככל שתהיה... אולם רבי ישראל מסלנט חלק עליהם בכל תוקף, בטענה שלימוד מוסר זה לא רק עוד מצוה, אלא זה הדבר 'המעמיד' את כל חיי היהודי! יהודי שלא יקבע זמן בכל יום לזכר את מדותיו, לרומם את אישיותו – לא יצליח להחזיק מעמד בלימוד התורה וקיום המצוות! וכדי שיהיו דבריו נשמעים, שקד לבצר את סמכותו התורנית. הן מגדולי הדור היה, לפיכך סובב בקהילות ליטא, והרעיש את הלומדים בפלפוליו העצומים שנמשכו שעות ארוכות ובללו חצי הש"ס! וכך היה דרכו: הגיע לעיר, עלה לבית המדרש ותלה בו דף ובו נאמר: ביום פלוני – בעוד יומיים – ידרוש רבי ישראל מסלנט בסוגיא פלונית, ואלו מראי המקומות, עשרים – שלשים מקומות בש"ס. בראשונים ובפוסקים. שהרי אין זו חכמה להנחית פלפול בסוגיות שהלומדים אינם מוכנים לקראתן ואינם שולטים בהן, שהרי הם לא יבינו את הקושיות לאשורן ולא יתפעלו כדבעי מהדרך שתחתר. במשך יומיים היו הלומדים מעיינים במראי המקומות וקונים בהם ידיעה מקיפה, ואז היה עולה לבימה וחזר את כל מראי המקומות למקשה אחת, להתפעלות הלומדים ולהשתאותם. וכך הכירו בגדלותו התורנית העצומה, וקיבלו מרותו. כך היכתה תנועת המוסר שורש, למגנת לב מתנגדיה. פעם הגיע לעיר אחת, תלה את דף מראי המקומות ופרש לאכסנייתו לשקוד על תלמודו. היו שם שני אברכים, תלמידי המתנגדים לתנועת המוסר. הם ידעו שעומד הוא לכבוש את לב הלומדים בגאונותו העצומה, ועשו מעשה שלא יעשה: הורידו בחשאי את הדף, והחליפוהו, השאירו את הנושא על כנו, אבל החליפו את כל מראי המקומות, המציאו על אתר שלשים מראי מקומות שלא ממין הענין... כיד הדמיון הטובה עליהם, ותלו את הדף על דלת הכניסה של בית המדרש. נסובו הלומדים והעתיקו לעצמם, אך השתאו: הסוגיא ידועה, מוזכרת בכמה מקומות בש"ס ובפוסקים ואף אחד מהמקומות לא מוזכר ברשימה. במקומם מוזכרות גמרות שאין להם שום שייכות ואין ביניהם שום קשר. הפלא ופלא, אולי גאון כה גדול הוא, שהצליח לשייכן לסוגיא... שיננו את המקורות המצויינים, והמתינו לפלפול המובטה. בשעה היעודה היה בית המדרש מלא מפה לפה. רבי ישראל עלה

לע"נ איש החסד והחניך הבלתי נשכח הרה"ח ר' חיים שרגא פאווייל ב"ר מיכאל שר צ"ל נלב"ע ז' אייר תשע"ב תנצ"ב.ה.

העלון מוקדש לע"נ האישיה החשובה בעלת החסד הדגולה מרת חיה קראו בת אלקה ע"ה תנצ"ב.ה.

קו הגעשמאק חיוק, ואמונה מתעדכן בתדירות גבוהה עם דרשות, סיפורים, וניגונים 077-3249316

העלון מוקדש לזכות הבה"ח שמואל אהרן יוספוביץ הי"ו להגל התעשרותו בתואר החבר מידי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בברכת המוקירו מאוד

העלון נדבת הרה"ג אברהם לוי שליט"א להגל הבר מצוה לבנו הבה"ח מאיר נפתלי צבי הי"ו יוכי הוריו לרוות ממנו רוב נחת דקדושה

העלון מוקדש לזכות רפאל בן הדר להצלחה בכל העניינים ולע"נ אברהם דוד חי ז"ל בן יבלחט"א יקותיאל יהודה נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד תנצ"ב.ה.

העלון מוקדש לזכות אורן בן פרח ודליה בת פרח להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמייות

נא להתפלל לרפואת זקני הרה"ג יצחק בן צילה שליט"א

פרשת נצבים וילך תשפ"ו | שנה ג' 141

הורינו

הורים מן הול

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

והויתרך ה' אלקיך בכל מעשה ידך (ל', ט')

בספר 'כמוצא שלל רב' מביא ביאור של ה'קדושת לוי' על פסוק זה, השופך אור חדש על הנושא של שכר מצווה. וכך לשון ה'קדושת לוי': **והויתרך** - כלומר: אפילו מה שיקבל טובות מאת ה' יתברך, טובות עולם הזה, לא ינוכה לו מזה לעולם הבא. כי טובות העולם הזה שמשיפיע עלינו, יש לו (להקב"ה) כביכול נחת וחדווה. וזה לשון "והויתרך", כלומר: שהקב"ה לא ינכה לך מזכויותיך מחמת קבלת טובות העולם הזה, רק שטובות העולם הזה ייתן לך יותר על שכרך, וכל זכויותיך יותיר לך לעולם הבא. **כי ה' יתברך יש לו תענוג כמשפיע עלינו טובה בעולם הזה**, וזה "כי ישוב ה' לשוב עליך לטוב". עד כאן דבריו.

מעין זה ובתוספת נופך, כותב ה'קדושת לוי' בפרשת יתרו, וזה לשונו: כשמשלם ה' יתברך שכר טוב עבור מצווה, אינו מחסר המצווה, אלא אדרבה, נעשית המצווה יותר גדולה, כי ה' יתברך מתענג בזה שמשיפיע שפע, **ונמצא מה שגרם שמשיפיע - נעשה מצווה גדולה יותר** וכו' בדומה לכך, פירש הגאון בעל ה'הפלאה' בספר 'פנים יפות', את דברי המשנה¹ "שכר מצווה - מצווה". דהיינו, בכל מצווה, חוץ ממעשה המצווה עצמו שהוא מקיים בעצם עשייתו את דבר ה', הרי גם קבלת השכר על המצווה יש לה מהות של מצווה, כי גם היא קיום רצון הבורא ית' שרצה להיטיב עם בריותיו, ואם כן שכר המצווה שהוא מקבל - זה

1. אבות ד' ב' 2. על מסכת אבות א' ג' 3. פרק א' עמוד י"ג בדפי הרי"ף 4. תנא דבי אליהו רבה פכ"ו

בעצמו מצווה. ומביא שכך מצינו גם ב"רוח החיים" להגאון רבי חיים מוואלז'ין² שהעובד את הקב"ה על מנת שלהקב"ה תהיה נחת רוח **בזה שיוכל לתת לו שכר**, אין זה נחשב על מנת לקבל פרס, ואדרבה, **זו עבודת ה' מעולה**. ולפי זה כותב לבאר נפלא את דברי הר"ן במסכת קידושין³ בעניין שיטת רבינו תם הסובר שנשים מברכות על מצוות עשה שהזמן גרמא, וכתב הר"ן שהסכימו האחרונים לדעתו שמברכות כיוון שנטולות שכר וכו' ומקשה הר"ן ואיך יכולות לומר "וציונו" הרי לא נצטוו, אומר הר"ן שכיון שהאנשים הצטוו, והן גם שייכות במצווה כיון שמקבלות עליה שכר, לכן יכולות לומר "וציונו". ולכאורה זה תמוה, איך מה שמקבלות שכר נחשב שהצטוו במצווה. אולם מבאר הגאון רבי אברהם ווינפעלד בעל שו"ת 'לב אברהם' בהמשך למה שהובא כאן בשם ה'קדושת לוי', ובעל ה"הפלאה", שכאשר אדם מקבל שכר על מצווה שעשה, **הרי קבלת השכר מצד עצמה גם היא מצווה**, וא"כ נפלאים דברי הר"ן שכיון שנשים מקבלות שכר - הן יכולות לומר "וציונו".

ולפי כל זה נמצא מחויב, שאם שכר המצווה הוא בעצמו מצווה, א"כ כאשר השכר גדול יותר - גם המצווה גדולה יותר. ואם כך צא וחשב כמה גדולה מצוות כיבוד אב ואם שהפליגה התורה בשכרה לאין שיעור יותר מכל מצוות שנאמר בהן שכר. למען יאריכון ימיך ולמען ייטב לך על האדמה וכו' ו"כל המבקש ימים ושנים ועושר וכבוד וחיים ארוכים בעוה"ז ולעוה"ב, חיים שאין להם סוף וקץ ותכלית, יעשה את רצון אביו בשמים ואת רצון אביו ואמו"⁴.

כשם שחובה על כל אחד ואחד מיישראל ללמוד את ההלכות המצוות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

פרטים שונים בחיוב מצוות כיבוד אב ואם במיוחד לגבי הורים מבוגרים

מי שיש לו הורים זקנים שאינם יכולים לבדם לארגן ענייניהם, מחויב הן ללכת אליהם בכל יום לעשות עבורם צרכיהם - להאכילם, להשקותם, לקנות להם את הנדרש להם, לכבס מה שצריכים, לסדר את החשבונות והתשלומים שלהם כמו ארנונה וחשמל וכדו' (אמנם משלהם, אבל לטפל בכך). וכן אם צריכים להתארגן לנסיעה - לארוז ולקחת עבורם את החבילות או המזוודות וכו"ב. ואף שעל ידי הנ"ל מתרשל לסייע לאשתו בבית, כגון בשעות הערב כשצריכים לסדר שהילדים ילכו לישון בזמן, היא אינה יכולה לעכב בידו. אבל האישה צריכה קודם כל לטפל בביתה ובבעלה ורק כשאין זה על חשבונם, מחויבת גם היא ללכת ולסייע להוריה בכל ענייניהם.

אם אביו זקן שאינו יכול ללכת לבדו לבית הכנסת, חייב הן ללכת אליו בכל יום בבוקר ולסייע לו ללכת לבית הכנסת, ואח"כ להחזירו לביתו אחר התפלה, ואף שעל ידי כך מתבטל ממלאכתו. (וצ"ע אם הן יכול לומר לאביו שיקדים להתפלל) אם ציווה הרופא לאביו שיטייל בכל יום לצורך בריאותו, ואינו יכול

לטייל לבד בלי מישהו שילווה אותו, צריך הן לטייל עמו. ואם חושש לביטול תורה, ישתדל לדבר עמו בד"ת ולקיים ובלכתך בדרך. הגמרא מביאה מעשה מרבי טרפון, שבכל פעם שרצתה אמו לעלות למיטתה, היה מתכופף והייתה נסמכת עליו כדי לעלות. ומתי שהייתה רוצה לרדת מהמיטה היה רוכן שוב ומתכופף והיא נשענת עליו ויורדת.

ובירושלמי מובא עוד שנעלה של אימו של רבי טרפון נפסקה ברה"ז בשבת, והלך רבי טרפון והניח שתי ידיו תחת כפות רגליה כדי שלא תצטרך לדרוך על הארץ, והייתה מהלכת עליהן עד שהגיעה, ובכל זאת אמרו לו חבריו בבית המדרש, עדיין לא הגעת לחצי כיבוד. ומדוע? כלום זרקה ארנקי בפניך לים ולא הכלמת אותה? כלומר, שאפילו בדרגה הגבוהה ביותר - הכיבוד השלם הוא גם לעמוד בניסיון כשנפגעים, ולא להכלימם.

על ידי יראה - דהיינו מורא שמים ומורא רבך ומורא אב ואם, ניצולים מחן של שקר וזוכים לעשירות (ספר 'אות ברית' אות נ"ב)

אביו ציווה אותו שישים אבנים על הסוס, ונתעשר מזה כיון ששמע לדברי אביו

היה אחד צעיר בשנים שהיה גר באנקרה, עיר גדולה מערי טורקיה, והיה גר עם אביו והיה מכבדו, הוא היה לומד תורה ואביו מפרנסו. יום אחד הרגיש האב את עצמו שהולך כדרך כל הארץ, קרא לבנו ואמר לו - בני, אתה יודע מה הייתה הפרנסה שלי? שאני הולך בין כפר לכפר ומוכר משי לסוחרים. אבל מעולם לא קניתי סחורה להם, אלא כפי מה שמזמינים. מבקש אני ממך שני דברים: כבר יש לי הסוס והזמנות, וכתבתי למי למסור, וכשאתה הולך למסור להם את הסחורה בכפר פלוני, יש לך רשימה מיוחדת את מי תשאל מה שהם רוצים, ותלך בנאמנות. ואם במקרה יזמינו ממך חצי שק משי, למען ה' אל תחלק את הסחורה לשנים כדי להעמיס על הסוס, אלא צד השני של הסוס תמלא אבנים. במילים אלו שאמר האב הזקן, בטרם יספיק הבן לשאול ולהבין, צעק האב 'שמע ישראל' ונפטר אל בית עולמו.

אחרי שבעה ימי אבלות לקח הבן את כל הסחורות והולך אותן על פי הרשימה שכבר הייתה מוכנה עמו. והנה מקרה היה, שבא גוי אחד והזמין אצלו חצי כיס משי. זכר את צווי אביו, לקח את המשי מצד אחד של הסוס וכיס אחד עם אבנים מצד השני, קם והלך.

באמצע הדרך טעה ולא מצא את הדרך הנכונה, והיה מצטער מאד. לפנות ערב פתאום למעלה על ההר ראה ישמעאלי אחד יושב על יד צריף והוא מזוין. התקרב אליו בהשתחויה ואמר לו: אדוני טעיתי בדרך, ואני יודע איפה אני נמצא. ענה הגוי בזלזול - הדרך שאתה מחפש היא אחרי הצריף שלי ולא רחוק, אבל תגיד לי מה יש לך שם על הסוס, אמר לו מעט משי לפרנסתי. קם הגוי והתחיל למשמש וראה את האבנים, שאל מהיהודי מה האבנים כאן? אז היה מוכרח לספר לו את צוואת אביו. התרגז הגוי עוד יותר, פתח פיו בקללות ואמר איך יהודי כמון לא תרחם על הבהמה ואתה גורם צער לבעלי חיים. תיכף תוריד כל האבנים, תחלק את המשי בשני צדדי הסוס ותסתלק מכאן במהירות. היהודי התחיל לרעוד, ומרגיש שהגוי רוגז ומושיט ידו לרובהו. בלב מלא פחד סידר המשא כרצון הגוי והתחיל ללכת לדרונו, מתפלל מקרב לבו שה' יצילנו משם. כשהתחיל ללכת אמר לו הגוי: תשמר לך עוד לא תעשה שטות כזאת לתת צער לבעלי חיים. היהודי הודה לו והלך. כשעבר מאותו הגבול והגוי כבר לא היה נראה לעין, ירד היהודי מהסוס ואמר: אבי צווה אותי לפני מותו שצריך לקחת אבנים במשקל המשי. לקח אבנים מהשדה, לא היה שם אבנים גדולים כי אם קטנים קטנים וטרח וסידר לפי משקל המשי.

קרוב לאותו מקום היה מלון של ישמעאלי, שגר היהודי חדר ונכנס ללון, ובעל המלון שאל מהיהודי - מה יש לך בכיס הזה? ענה היהודי בפשטות: אבנים. הגוי בעל המלון נכנס בלבו ספק, אמר לעצמו, היהודים פקחים, הוא יודע מה שיש שם והוא מרמה אותי בתור אבנים סתם. המתין בעל המלון שהיהודי יישן ונכנס בלחש לחדרו, עוד לא הספיק לפתוח הכיס של האבנים פתאום נתמלא הבית אורה והרגיש שזה מרגליות. היהודי הקיץ ואמר לו מה אתה עושה פה? ענה לו: יהודי, רק אבן אחת ממה שיש פה תמכור לי לסגולה. ופתאום ראה היהודי שבאמת לא היו אבנים פשוטות אלא מרגליות טובות ויקרות. בכדי שלא להרים רעש מכר לו אבן אחת, היהודי קם בבקר במקום ללכת למסור הסחורה שב לביתו וכשהוריק הכיס הבין שאביו הקדוש היה תם וישר וירא אלוקים מרע, וכל מעשיו בסתר רצונו הק' היה לתת פרנסה לבנו לכל החיים כדי שישב ויעסוק בתורה כל ימי חייו.

(מובא בספר 'אהבת חיים' לחכם מנחם מנשה, מייסד חברת "אהבת חיים" בירושלים, פרשת תולדות)

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com

או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת כי תבא

כאשר ההורים עצמם מבקשים מבנם להעיר אותם משנתם, כגון שהאב רוצה לקום משנתו לתפילת שחרית, מותר לבן להעיר את הוריו ללא כל חשש, ולהיפך, הוא מקיים בזה מצווה של כיבוד הורים, שמסייע להם במה שהם מבקשים ממנו.

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

ניתן לקבל את גיליונות הורינו במייל גם באנגלית ובאידיש

כתבו לנו הצטרפות - אנגלית / אידיש
וקבלו את הגיליון מדי שבוע לתיבת המייל שלכם

הצטרפו עכשיו: horeinuorg@gmail.com

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו' עבור מדור זה
בכתובת דוא"ל המופיעה בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

גם לביתך, גם לבעלך, וגם לאמך, שלוש מערכות יחסים חשובות שכולן דורשות מקום.

קודם כל, צריך להדגיש נקודת מוצא: מבחינה הלכתית ההחלטה היכן לסייע לביתך במגורים, ואיך תבנו את ביתכם החדש, היא החלטה שלך ושל בעלך. זו זכותכם וחובתכם לנהל את משק ביתכם ואת הדאגה לילדיכם על פי שיקול דעתכם. מצוות כיבוד אב ואם חשובה ויקרה עד מאוד, אולם מדובר על עניין שלא קשור ישירות לרווחת אימך או עניין שקשור בכבודה או צרכיה.

את כבר עושה בדיוק את הדבר הנכון: מסבירה לאימך בכבוד ובסבלנות. זה חשוב להמשיך, אך גם חשוב שתביני: לא כל התנגדות ניתנת לפתרון באמצעות הסבר טוב יותר. יכול להיות שמאחורי ההתנגדות של אימך מסתתרת כאב אמיתי, ואם תוכלי לגשת לזה מתוך הבנה (מבלי צורך לוותר על ההחלטה עצמה), זה עשוי לרכך את השיח. את משתפת את אמך בתהליך מתוך כבוד והערכה לדעתה, לא מתוך צורך באישורה.

ואחרי שכל זה נאמר, חשוב להזכיר שלאמא שלך יש ניסיון וחכמת חיים שלך עדיין אין, ויש לה רצון אמיתי בטובתך. לפי מה שהזכרת, היא אומרת הצעה לא רעה בכלל, לרכוש באמת יחידה ולהשכיר אותה ולשכור יחידה אחרת. כך העול הכלכלי ישתפר, אבל הקביעות בדירה קטנה לא תעורר חששות מיותרים. ומלבד זאת, הרי לשמוע לעצתה ולכבדה גם כשאת לא מחויבת, וודאי יביא ברכה אל ביתך בכל התחומים, ובעז"ה תזכו לראות בעיניכם את ברכת התורה "למען ייטב לך".

תודה רבה לעלון הנפלא. שנזכה לקיים ולכבד גם אם לעיתים לא פשוט. אני התחנתי בשנית ומצויה בתהליך של מכירת הדירה בה התגוררתי, כדי לקנות דירה יותר קטנה באזור הנוכחי. בגלל בעיה של ייחוד לאחר נישואי, בתי הבוגרת (30+) שעדיין לא נשואה, לא יכולה לגור איתנו, וחשבתי למכור את הדירה הישנה ולרכוש דירה או יחידה קטנה סמוכה אלינו שבה תוכל להתגורר במקביל.

העניין הוא שאימי היקרה שתחי' ממש מפצירה בי לא לעשות זאת ומתנגדת למהלך הזה נחרצות. לטענתה זה עלול להנציח את מצבה העצמאי של בתי וידחה אצלה את הדחיפות להקים בית משלה וכו' אמנם אני מנסה להסביר לאמא שלי בכבוד ובדרכי נועם שבמקום שנשלם שכירות עבורה, שהרי חייבת להתגורר בנפרד, מבחינה כלכלית עדיף שנשלם משכנתה קטנה וזה כמעט אותו הדבר (אפילו פחות). אז אימי אומרת - תרכשי דירה ותשכירי אותה, אבל אל תתני לבת שלך להתגורר בדירה קטנה משלה.

בתחושה שלי אמא שלי לא מבינה שמבחינה כלכלית אני קורסת, כי אני צריכה לשלם שתי שכירויות. ורק אם אמכור את הדירה ואקנה דירה ועוד יחידה קטנה אכנס בעז"ה לאיזון כלכלי. לעיתים אני מרגישה ממש חסרת אונים. מה עושים, אשמח לעצה והכוונה.

! כואב לשמוע על התחושה של חוסר האונים שאת נושאת. זו לא תחושה קלה, במיוחד כשמדובר בהחלטה שנוגעת

ספר החיים

התעוררות בימי הרחמים,
לזכות "למען יאריכון ימך ולמעט ייטב לך".

חיותנו. כאשר אנו מבקשים להיכתב בספר החיים, אנו נתלים באבותנו הקדושים ובהמשך הדבקות בדרכם דרך החיים שהינם מרכיב מרכזי בספר החיים המקורי - שהיא התורה, לפיכך מן הראוי להביע בקשה זו דווקא בברכת האבות.

בספר החיים חקוקים שמותיהם של כל צדיקי הדורות מאז בריאת העולם ועד ימינו אלה (מחזור ויטרי סימן שכ"ח) אין ספק ששמותיהם של האבות מתנוססים בו לתפארה. בבקשנו להיכלל גם אנו בספר זה, אנו בעצם מבקשים להצטרף לאבות ועל כן יש להסמיך בקשה זו לאזכורם.

בנוסף, אנו מזכירים בכך גם זכות אבות - זכותו של אברהם בעקידת יצחק, שזה עניין מהותי ומרכזי בראש השנה, ובמצות היום העיקרית של תקיעת שופר. דווקא ביום זה אנו מתחילים באמירת 'זכרנו לחיים' לפיכך מן הראוי לכרוך אותה עם ברכת האבות.

מדוע תפילת 'זכרנו לחיים' מוזכרת דווקא בברכת 'אבות'?

התורה היא תורת חיים, בהיותה מורה לכל אדם את הדרך על כל צעד ושעל בחיים, היא בעצם "ספר החיים" במובן שכל חיינו בעולם הזה צומחים ממנה. היא הסיבה, היא המשמעות, היא התכלית, והיא ההוראה כיצד להתנהל בכל מהלך חיינו. כשאנחנו מבקשים "כתבנו בספר החיים", אנחנו מבקשים בעצם להיות דבוקים בחיי תורה ומצוות - כי עמך מקור חיים, באורך נראה אור. אולם לא רק זאת.

במושגים אחרים, התורה היא גם "ספר הזכרונות", בספר התורה הקדושה מפורטים גם סיפורי האבות וקורות חייהם. משמעותם של סיפורים אלו אינם חלילה תיעוד היסטורי גרידא אלא הם חלק בלתי נפרד מתורת החיים אשר אנו הולכים לאורה ושואבים ממנה את כל

עונג שבת עם

אור החיים הקדוש

פרשת נצבים וילך | גליון מס' 196

מאירים
באור החיים
אור החיים החדש

מפעילות הארגון:
הוצאת והפצת ספרי רבינו
הוצאת עלון שבועי
רשת כוללים לאברכים

מדור חדש - מתיקות ה"אור החיים"

עורך הרב יוסף קקון שליט"א

מתוך
הספר
החדש

עם ישראל הוא עם סגולה

מוישי לומד בתלמוד תורה 'פרי תואר' בדרום הארץ. השבוע לימד הרב את עניין הערבות של עם ישראל ואמר להם תיאור חריף מאוד: אם לא נהיה ערבים איש לרעהו, אט אט יתפרק העם היהודי חלילה. מוישי היה נסער במשך היום מדברי הרב, וכשהגיע לביתו, מיד הלך לאביו לשאול אותו על דברי הרב. הוא ביקש מאביו שיסביר לו מה פשר המילה ערבות, ובשל מה הפחד הגדול אותו תיאר להם הרב. אביו הרגיעו ואמר: "דברי הרב ששמעת הם דברי ה'אור החיים' בפרשתנו. בוא נפתח ביחד את הספר הקדוש ואסביר לך למה התכוון הרב".

כתוב בפרשתנו: "למען הקים אתך היום לו לעם והוא יהיה לך לאלהים כאשר דבר לך וכאשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק ויעקב" (נצבים כ"ט, י"ב)

שואל ה"אור החיים" הקדוש: לכאורה צריך ביאור, הרי כבר הקים ה' את עם ישראל לעם?

מבאר ה"אור החיים": שהכתוב בא לתת טעם למצות הערבות שכרת ה' עמם, שלא יאמרו: 'מדוע מכביד ה' יתברך על עבדיו להיות אחראיים ולחייבם במעשה העברות של האחרים'?

לכן אמר הכתוב 'למען הקים אותך היום לו לעם' - מצות הערבות באה כדי לשמור את העם, כי אם לא תהיו ערבים איש לרעהו, לאט לאט יתפרק העם היהודי ויתחיל להתפורר חלילה. כיצד? האחד יעבור עברה קלה, וכיון שאין לו מי שיוכיחו יעבור עברה יותר חמורה. כך ירד עד שאול תחתית, עד שיצא מכלל עם ישראל ח"ו. לאחריו ינהג יהודי נוסף כמוהו ואחריו עוד אחד, עד שיפגע כלל ישראל למרוד כליל במלכות ה' יתברך.

לכן ציווה ה' יתברך על הערבות, שכל אחד ידאג גם לרוחניות של חברו, שלא יעזוב את התורה והמצוות, ובכך יתקיימו כעם סגולה. ללמדנו שכל מעשה ה' בעשותו את עם ישראל ערבים הוא רק לטובתנו, להקימו לו לעם.

מדברי קודשו נלמד: עניין הערבות הוא שכל אחד יהיה אחראי גם על רוחניות חברו וידאג שלא יעזוב את התורה והמצוות, וכך יתקיים עם סגולה. השנחת ה' על עם ישראל באמצעות הערבות הינה לטובתנו, אם לא נהיה ערבים איש לרעהו, חטא אחד עלול להוביל לשרשרת חטאים עד לשפלות הרוח, כיון שאין מי שמוכיחו, ואילו הערבות מונעת זאת ומחזיקה את העם בקדושה.

מטרת החיים - לאהוב את ה' יתברך ולשמוע בקולו

העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה ובהתרת בחיים למען תחיה אתה ויורעך: לאהבה את ה' אלקיך לשמוע בקולו ולדבקה בו כי הוא חיך וארך ימים וכו' (נצבים ל"ב)

מבאר רבינו הקדוש, שמאמר הכתוב: 'לאהבה את ה' אלקיך לשמוע בקולו', הוא המשך של מה שאמר קודם - 'ובהתרת בחיים למען תחיה אתה ויורעך'. ובא הכתוב לומר לנו שכל הטעם, העניין והבהרה בחיים הוא כדי לאהוב את ה' ולשמוע בקולו, והכתוב נתן טעם לזה - 'כי הוא חיך' - כי מה לאדם חיים אם לא לעשות רצונו יתברך, על פי ידי עשיית רצונו יתברך ידבק האדם בקונו, כמו שאמר: 'ולדבקה בו', והוא עצמו החיים בעולם הזה ואריכות הימים בעולם הבא, וכמו שאמר: 'כי הוא חיך' - בעולם הזה, 'וארך ימים' - לעולם הבא.

הנוהג לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה

ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלקיכם כל הימים אשר אתם חיים על האדמה וכו' (וילך לא, י"ג)

בפסוק הקודם ציווה אותנו התורה להקהיל את האנשים, הנשים והטף אחת לשבע שנים, ולקרוא באזניהם את התורה מתחילת חגיגה אומרת, שהגברים באים ללמוד והנשים באות לשמוע והטף רק כדי ליתן שכל למביאיהם - מדובר על קטני קטנים שלא הגיעו לכלל הבנה, אבל קטנים שהתחילו להגיע לכלל הבנה, אך אין להם עדיין חיוב ללמוד, דינם כמו הנשים, שבאים כדי לשמוע. ועליהם אמר הכתוב כאן: 'ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלקיכם', והיינו שקטנים אלו שאינם יודעים ללמוד בעצמם באים על כל פנים לשמוע כמו הנשים, ובזה ילמדו יראת שמים. וזהו כוונת הכתוב באומרו: 'כל הימים' - שיראה זו תחזיק ותהיה בהם כל הימים אשר הם חיים על האדמה. ומסיים רבינו בלשון קדשו ואומר: 'כי כשהקטנים מתחנכים מתחילתם ליראה, יתייחד בהם יראת ה' כל ימיהם'. ע"כ לשונו הטהור.

נמצאנו למדים שכאשר הילדים שומעים דברי תורה, אפילו שהם אינם יודעים ללמוד, הם מקבלים מזה יראת שמים המלווה אותם לכל חייהם. וזה כדרך שהמשנה באבות ^{ס"ה} אומרת: 'הלומד ילד למה הוא דומה? לדיו כתובה על נייר חלק, והלומד זקן למה הוא דומה? לדיו כתובה על נייר מחוק'. כלומר, שמה שאדם לומד כשהוא קטן ומחוץ חלק נשאר לעד ואינו נשכח. אבל מה שלומד אחר כך אינו נשאר כל כך. וכן גם המוסר שאדם מקבל בילדותו וכן ההנהגות והמידות הטובות שהוא מתרגל ומתחנך בהם אינם נשכחים ממנו, ונשארים בו עד זקנה ושיבה.

סומא ונתפסקה חולה מעים ונתרפא בסגלת למוד 'אור החיים'.

נושעתם בזכות רבינו האור החיים הקדוש ורוצים לפרסמו?

שלחו אלינו למייל: oh613000@gmail.com

סיפור לשבת

הן ידוע ומפורסם גדל הסגלה שיש בלמוד ה'אור החיים הקדוש' לפעל רפואות וישועות. שח הנאון רבי שמעון שפיצר שליט"א: היום ספר לי 'הודי בא בשנים מתושבי ליקוד בארה"ב, אשר אבד את מאור עיניו מחמת זקנותו, שקבל על עצמו ללמוד ולסיים מדי שבת בשבתו את כל פרוש ה'אור החיים הקדוש' על הפרשה. והיות שלא היה יכול לראות בעיניו, היתה אשתו קוראת לו מבפנים והוא היה מאזין לכל היוצא מפיה. כך התנהל הדבר במשך שנה תמימה. בתם השנה עלה לירושלים עיר הקדש והשתטח על ציון קדשו של ה'אור החיים הקדוש'. בהשתטחו אמר שהוא בדבק בתורתו של הצדיק ועל כן הוא מצפה לישועת ה' שיאיר את עיניו... ולאחר מכן חזר לליקוד, והיה בשבת הראשונה, כשאשתו התחילה להקריא לו מתוך פרוש ה'אור החיים הקדוש', בקש ממנה לראות את התבות הקדושות מבפנים, וכיון שהפנה את עיניו אל אותיות הספר, מיד נפקחו עיניו והתחיל לראות כאחד האדם. עוד ידוע לי מעשה ביהודי אחד בר אורן שחלה בבגיו מעיו באופן קשה מאוד וכל הרופאים אמרו פה אחד שאין לאל ידם להושיע לו, וכי ילך ויתדרדר ר"ל עד שיפח את נשמתו... קבל היהודי על עצמו ללמוד את כל פרוש האור החיים הקדוש על הסדר, ולפליאת הרופאים הוא חי וקיים ובגיו מעיו בריאים ושלמים.

{הג"ר שמעון שפיצר שליט"א - קנטרס הבנינו}

העלון מוקדש לרפואת שמעון בן ספיר שרה, ספיר שרה בת גנית, חנה בת גרציה, מיכאל בן ברוריה שרה, שירה בת ספיר שרה, שירה בת זוהר, אדל בת זוהר, מרים בת גלדיס, דוד בן גרציה, חביבה בת שמעא, חיים ישראל יעקב בן יפה, יהודה דוד בן עליזה, סלמן בן עוזי ופרחה, נבונה בת חביבה, יאיר חיים בן ענבל שרה, בחלה רחל בת לאה ליאן, עוזיאל בן יפה לרפואה זיווג והצלחה. **לזרע של קיימא** לנועמי בת דינה דבורה, אוהד אברהם בן דליה וליאל בת הדסה. **לידה קלה והריון תקין** לי לאורה בת אורלי, **לזיווג הגון** שיראל בת גניה, מרדכי בן יפה, אפרת בת שולמית, שני אושר בת לימור, יעקב חיים בן יעל. **לחזרה בתשובה** יוסף בן אודליה. **להצלחה בכל וכן לרפואה**, יוסף נעים וכל בני ביתו, הדסה בת פנינה שרה, אלישבע בת פנינה שרה ויוסף חיים בן דורית בן זכר, שרה בת אלישבע, אליהו בן חנה להצלחה במשפט ובכל העניינים, יעקב חיים בן יעל, יהל בן מורן. משפחת עובדיה בן נון, רחל לאה בת רבקה. **לע"ז** אבי מורי אברהם בן מרים, הרב שמעון בן אסתר זצ"ל, חיים יעיש בן עישה, מרים בת מסעודה מול, גרציה בת רחל, סמדר שמחה בת רות, אילנה בת רינה, שמעון בן לאוני, מיה בת שושנה, חיה בת גניה, יחזקאל בן מרים, צבי בן מרים, יוסף בן מסעודה, משה בן עליזה, עליזה בת מול טוב, אשר מסעודה בן זזה, אילן בן לידה, אהובה בת בת שבע, אברהם הנקין בן יפה הי"ד, משה בן יהושע, אבבה בת ניקסא, יוסף בן חנה, ר' אפרים בן בתיא, ישראל מאיר בן פנינה פלינה, מול בת אסתר, **לזכור** אסתר בן חנה, אילן בן לידה, אהובה בת בת שבע, אברהם הנקין בן יפה הי"ד, משה בן יהושע, אבבה בת ניקסא, יוסף בן חנה, ר' אפרים בן בתיא, ישראל מאיר בן פנינה פלינה, מול בת אסתר, עובדיה בן חיה ויחיא, יהודה בן יחיא, אילן בן חנה, פייגא בת שרה.

סגולותי

מגזין הבטאון **המשנה**

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

גליון מס' 70

נצבים – וילך – תשפ"ו

דברי התורה מוקדשים לעילוי נשמת מו"א ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

סגולות חודש אלול

נבהיר כי הסגולות נלקטו ממקורות שונים
והדברים מוגשים למעיניכם הנכבדים ואין
המערכת אחראית על תוכנם ו/או אמיתותם כלל
(טל"ח)

סגולת נפלאות לחודש אלול

1. אמירת מזמור כז' בכל יום
מנהג ישראל מראש חודש אלול ועד הושענא רבה לומר בכל יום לאחר תפילת
שחרית מזמור 'לדוד ה' אורי וישעי' (תהלים כז), כמו שדרשו חז"ל (מדרש שוחר
טוב כז), 'אורי' בראש השנה, 'וישעי' ביום הכיפורים, 'כי יצפניני בסוכה', חג
הסוכות, ויש נוהגים לאומרו גם לאחר מנחה וערבית, וכל מקום יעשו כמנהגם
(משנה ברורה סי' תקפא סק"ב, חזון עובדים ימים נוראים עמ' כד).
וכל האומר מזמור זה מראש חודש אלול ועד הושענא רבה, אפילו אם נגזרה עליו
ח"ו גזרה רעה, יכולה אמירתו לבטלה, ומבטלים מעליו כל גזרות קשות ורעות,
ומעביר מעליו כל המקטרגים והמשטינים, וטוב לאומרו בכל ימות השנה אחר
תפילת שחרית (הגה"ק רבי רחמים הכהן בספרו שערי תפילה דף לח ע"ב, חזו"ע
שם בהערה).

2. אמירת וידוי בכל לילה
חודש אלול הוא זמן של תשובה ותיקון המעשים, ולכן יזהר לפשפש במעשיו, וטוב
וישר שבכל לילה לפני שהולך לישון יאמר וידוי ויפשפש ויבדוק את דרכיו ומעשיו
(מורה באצבע אות רמג, כף החיים אות כד).

3. קריאת תיקוני הזוהר

מנהג טוב לקרוא בימים אלו ספר תיקוני הזוהר הקדוש, דהיינו להתחיל בראש חודש אלול ולסיימו ביום הכיפורים. ואף על פי שאינו מבין מה שקורא, מכל מקום עצם הקריאה מועילה להאיר ולזכך את נשמתו (מרן החיד"א בעבודת הקודש, כף החיים אות ז).

4. איחולים בן אדם לחברו

משנכנס חודש אלול הרחמים והסליחות, הכותב מכתב לחבירו כותב בתחילת המכתב "לשנה טובה תכתבו ותחתמו" (כף החיים אות יח, חזון עובדיה ימים נוראים עמ' כו).

5. לכוון בברכת 'השיבנו'

המכוון בחודש אלול ובעשרת ימי תשובה בברכת 'השיבנו' אבינו לתורתך – סגולה גדולה היא לחזרה בתשובה שלימה – בין אם מבקש אותה האדם לעצמו, ובין אם לאנשים אחרים. במידה ומדובר באנשים אחרים, ניתן להזכיר את שמותיהם ושם אימם לאחר הברכה ובנוסף הבא: "יהי רצון מלפניך ה' אלוהינו ואלוהי אבותינו, שתחתור חתירה מתחת כיסא כבודך להחזיר בתשובה שלימה כל פושעי ישראל, ובכללם תחזיר בתשובה שלימה את פלוני בן פלונית, כי ימינך פשוטה לקבל שבים". (אביעה סגולות עמוד כה בשם האר"י).

6. אמירת תהילים בכל יום

ויש נוהגים בכל יום מימי חודש אלול לקרוא עשרה מזמורי תהלים, ובכך יזכו לסיים את ספר התהלים פעמיים לפני ראש השנה כמנין 'כפר' לעמך ישראל. ובעשרת ימי תשובה שבין ראש השנה ליום הכפורים, אומרים יותר מזמורים, חמישה עשר מזמורים כדי לסיים התהלים פעם שלישית לפני יום הכפורים (משנה ברורה סק"ג, כף החיים אות כב). ושמעתי בשם הבעל שם טוב שתיקן לומר מא' אלול ואילך 3 פרקי תהילים לפי הסדר בכל יום עד ליום כיפור. ביום כיפור אומרים 36 פרקים, ובכך מסיימים את כל ספר התהילים.

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 655

אזהרה חמורה! העלון מיועד אך
ורק לרציניים שיודעים את
חשיבות התפילה, ובשעת התפילה
לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.
לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

נצבים וילך

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

רבי יהושע העשיל ברים מסר ששמע מהמשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל שאמר בשם רבי ישראל סלנטר זצ"ל כי הנסיגות הכי גדולים ניתנים בחודש אלול, כי מכיון שניתן לאדם זמן כזה גדול של ימי רצון, הרי זה לעומת זה עשה אלקים ונותנים נסיגות קשים. (אוצרות רבנו יחזקאל)

למרות שבכל ימות השנה, היה רבי שלמה ברעוודה מעורר על יראת שמים ותיקון המעשים והמדות, בהגיע ימי האלול, היה הולך ממקום למקום, והיה מעורר על ניצול ימי הרצון של חודש אלול, וההכנה ליום הדין של ראש השנה, ולתשובה שלימה וכפרת עוונות ביום הכיפורים. היה רגיל לספר, מה ששמע מאביו ומזקנים אחרים, שברור הקודם היה ניכר על פניהם ומעשיהם של בני ישראל בכל מקום שבעולם, שימי האלול הם שלושים יום לפני יום הדין, ואילו בימי הסליחות, היו יהודים נראים כמלאכים, ובעשרת ימי תשובה הדבר לא ניתן לתיאור כלל. וסיפר, שאפילו הוא עצמו שהתגורר בשכונה כאלה שאינם מרדקים בהלכה ובשמירת המצוות, באמריקה המגושמת, ואיתם בבית הכנסת, היו יהודים פשוטים מאד, ועמי הארץ מגושמים, בכל זאת, בעשרת ימי תשובה כולם התנהגו בתשובה, ונתנו צדקה כפי יכולתם, ושמרו על פיהם, והם שהשפיעו עליו בילדותו, ונתנו צדקה כפי יכולתם, ושמרו על פיהם, כללם ללמוד בישיבה, וראה שהבחורים מתביישים לדבר דברים בטלים בכל חודש אלול, והלימוד התורה שלהם, והתפלות, ולימוד המוסר, היו עד כלות הנפש למרות כל זאת, המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל (תקופה קצרה שבה שהה באמריקה יחד עם בני ישיבת מיר אחרי שהגיעו משנחאי בימי מלחמת העולם השנייה) הפתיע יום אחד את כולם, כאשר בעיצומו של חודש אלול, נכנס לבית המדרש לבוש קיטל לבן, כשניגשו אליו הבחורים ושאלו אותו, מאי האי, השיב, שמרגיש שכאן באמריקה נחלש אצלו אורית האלול וההכנה ליום הדין, ולכן החליט ללבוש בגד זה כדי להזכיר לעצמו את קדושת הימים הנשגבים האלו. (ורכי שלמה)

רבי דוד פוברסקי זצ"ל היה מספר שהחפץ חיים זצ"ל אמר שיחת חיווק כמה ימים לפני ראש השנה ובתוך דבריו היה תמה על החרדה שמקובל לחרוד בימים הנוראים. וכך אמר, 'הלא מה היא בסך הכל מצות תשובה, חרטה על העבר וקבלה על העתיד, ואם לא אפשר להתחרט על העבר ולקבל על העתיד, ומה כל החרדה הגדולה הזו? והבחורים התפלאו מאד לשמע הדברים, כי דברי החפץ חיים סתרו את כל השקפת עולמם, וביטלו במחי יד את כל עבודתם שעמלו בעבודת התשובה בחודש אלול. ובאו הבחורים בנפשם ושאלתם לרבים רבי נפתלי טרופר זצ"ל שיבאר להם את דבריו הסתומים של החפץ חיים. רבי נפתלי זצ"ל בבהירות ועמקות הידועה, אמר להם כי באמת אין סתירה בין דברי החפץ חיים ובין עבודת המוסר שלכם, ודברי החפץ חיים הם לאמיתתה של תורה, 'שכל העבודה המוטלת עלינו הוא להגיע לחרטה, אבל צריך לדאוג שהחרטה תהא באמת חרטה! וצריכים שיהיה חרטה!... וכך שנה ושילש עוד הפעם שצריכים חרטה והחרטה מעכבת בתשובה. והוסיף עוד, 'אכן כן לא צריכים אלא קבלה על העתיד, אבל הקבלה צריכה להיות קבלה!... ואף שדברים פשוטים הם וכמאמר החפץ חיים אבל להגיע לדבר הפשוט הזה צריך הכנה רבה, ועל זאת כל עיקר עבודתנו, והדברים נפלאים! (מאיר עיני ישראל.)

באשר שיום פטירתו של החפץ חיים, זצ"ל, היא לפני ראש השנה - כ"ד אלול תרצ"ג - כדאי להזכיר מאמרותיו שאמר תמיד בער"ה, כי לשוב בלב שלם ולהגיע ליד תשובה אמיתית קשה מאוד בזמן כזה, אבל לכל הפחות ישתדל כל אחד ואחד בימים הנוראים להעביר על מדותיו ולהתפייס עם חברו ולשרש את השנאה שיש לאדם על חברו, ובזכות זה גם הקב"ה יעבור על פשעינו, ואם נלך בדרכיו אז יבקש בעדינו לפני כסא מרום, וזכותו יגן עלינו ועל כל אחב"ב בארץ ובגולה, (ורכי מוסר.)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

אתם נצבים היום כלכם... אמר רבי אברהם מסלונים זי"ע, שתי הפרשות - נצבים וילך - מחוברות ברוב השנים, ויש בזה רמז להתנהגות האדם. פעמים, שנדמה לאדם שהוא במצב של "וילך" - שהוא מתעלה בעבודת ה' ובשיפור מידותיו אבל במציאות הוא נמצא בזמן של "נצבים" - הוא עומד על מקומו בעניינים אלו, ולא נמצא במצב של התקדמות ועליה. ופעמים, דווקא בזמן שנדמה לאדם ברוב ענותנותו שהוא במצב של "נצבים" - שהוא קופא על מקומו ואינו משתפר במידותיו ובאהבת ה', ההרגשה הזאת כשלעצמה הופכת אותו להיות במצב של "וילך" - והוא מתקדם ועולה בעבודת ה' ובשיפור מידותיו. (לקוט מאיש לרעהו בית דלי)

לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה: כי קרוב אליך הדבר מאד בפ"ך ובלבבך לעשות: במזון הגוף הכלל הוא, שכלל שהדבר יותר נצרך לחיי האדם, כך יותר קל להשיגו ויותר הוא מצוי בשפע. כגון, אויר לנשימה, אשר הוא ההכרחי ביותר לחיות האדם, ולפיכך הוא מצוי בכל מקום ובכל זמן, אחרי המים, אשר משום נחיצותם לבריות הם מוכנים ומזומנים להן, ללא טרחה יתירה. בא הכתוב ומלמדנו שכמו כן הוא במזון הנפש. אשר כל כך חיונית היא התורה עבור האדם, עד שהיינו חייבים לעלות אחריה השמימה, או לנודד אל מעבר לים, כדי להשיגה. אלא שדוקא משום נחיצותה, לפיכך "לא בשמים היא", ואף "לא מעבר לים היא", רק "בפ"ך ובלבבך לעשות". שכן ממש כאויר לנשימה, המצוי בכל עת ובכל מקום, שאם לא כן הרי עד שיטרח להשיגו ימות חלילה, כך התורה, משום שנפש האדם זקוקה לה בכל עת ומקום, לפיכך היא כליכך קרובה אליו, ממש בפ"ו ובלבו, ללמדה ולקיימה. (פנינים משולחן גבוהי רבי מאיר מיכל רבינוביץ, "המאיר לעולם")

הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגו': וברש"י האנשים. ללמוד: והנשים. לשמוע: והטף. למה בא, לתת שכר למביאייהם. ידוע הטעם שמביאים את הטף, כדי שאזניהם יקלטו דברי תורה, ועיניהם יראו, ואע"פ שאין הם מבנים, יש לכך השפעה, כפי שמסופר בירושלמי במסכת פ"א, ה"ו על אמו של רבי יהושע בן חנניא, שהביאה את עריסתו לבית המדרש כדי שאזניהם יקלטו דברי תורה. בענין זה מפורסם הסיפור, שהיה תקופה קצרה לאחר השואה. הרב מפונבז' זצ"ל הלך להציל ילדים יהודים מהמנונים, ילדים שהוריהם הפקידים בשנות הזעם במנוזר כדי שניצלו ממות בידי הגרמנים ימ"ש. באחד המקרים פנה הגאון זצ"ל לראש המנוזר בבקשה שיחזיר לו את הילדים הנמצאים במקום. כדי להחזירם לאמונתם ולכור מחצבתם. ענהו הכומר בתמימות מעושה: כאן לא נמצאים ילדים יהודים כלל, כולם פה הם נוצרים, ומה גם שאין לך כל הוכחה שיש כאן יהודים ועל סמך מה אתה בא לבקש אותם. אמר לו הרב מפונבז': אני אוכיח לך, אבל רק בקשה קטנה לי אליך, אנא הרשה לי להיכנס בערב לאחר שתסתיים ארוחת ערב וההכנה לשינה, נענה הכומר לבקשתו והכניסו בשעה המיועדת. הילדים כבר שכבו במיטותיהם, פתח הרב מפונבז' וצעק בקול רם "שמע ישראל... והנה החלו קריאות מכל הצדדים "מאמע מאמע"... הוגי הרב ואמר: הנה ההוכחה שלי ואין לך הוכחה מוצקה מזה. הילדים שמעו "קריאת שמע" לפני השינה, ומיד נזכרו באמנם... כאשר מלמדים ילד קטן דברי תורה, אף שאינו מבין אוניו קולטות, ונשאר במוחו רושם לעולם. והו פירוש הפסוק "הקהל את העם אנשים נשים וטף למען ישמעו ויראו ולמען ילמדו ויראו את ה'". אם הטף ישמעו אפילו לא יבינו, ילמדו ליראה את ה', והו כונת חז"ל "ליתן שכר למביאייהם" כפי ששבו את אמו של רבי יהושע. (אוהל אברהם)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

אחד מבעלי המוסר נקלע בחודש אלול לעיירה אחת ולן באכסניה והנה באמצע הלילה שמע לפתע מהבית הסמוך אדם נאנח ומתאונן במשך שעה ארוכה: "הנה כבר עבר הקיץ, אנחנו באמצע אלול ומה יהיה הסוף? ! כבר אמצע אלול - מה יהיה הסוף?! שמע זאת אותו בעל המוסר והתעורר מכך לעבודת האלול ובבואו השכם בבוקר לבית המדרש שאל את תושבי המקום אודות מי שמתגורר באותו בית בו נשמעו האנחות והשבונות הנפש, ולהפתעתו השיבו לו כי מדובר באדם פשוט שאותו יוכל לפגוש בשוק. אולי מדובר בצדיק נסתר, סבר, אך כשפגשו ראה כי מדובר באדם פשוט וגם המחשבה, וכאשר שאלו לפרש הדברים המופלאים שנשמעו בלילה, נענה אותו אדם ואמר: "זה פשוט מאוד, ובכלל לא אמר לענין יהודי צדיק ועובד ה' שכמותך. פשוט, היתושים עוקצים אותי כבר שבועות ארוכים לילה אחר לילה, ועל כך נאנחתי וצעקתי: 'כבר עבר הקיץ, אנחנו באמצע אלול' ומה יהיה הסוף?... אמר רבי איסר זלמן כי מצד אחד רואים כאן איך מי ששקוע בהווית העולם ואינו מחשב דרכיו, לא מבין כלל מדוע אנחות הנשמעות באלול מתפרשות בעבודת המוסר, אך מאידך ניסא הדבר מלמדנו כיצד מי שכל מוחו וליבו שקועים בהתבוננות נכונה, יכול להתעורר מכל דבר ואף שזולתו התכוון לדבר אחר לחלוטין, הוא עצמו יכול לשאוב מכך חשבון הנפש". (שימשה של תורה)

"ענין של טעם"

טעם שהתורה נקראת "שירה", כשם שבשעת שירה, כשמוזמרים יחד כמה משוררים בצוותא חדא, הרי שעיקר היופי והשלימות של הגנין, הוא כשכולם מוזמרים בקול אחד ובנעימה אחת, ואם האחד מגביה קולו, והשני ממניד קולו, ואחד מושך ואחד מקצר, אין לזמירה זו טעם וריח כמו כן לימוד התורה הקדושה צריך שתהיה באחדות ובצוותא חדא, בלא קנאה ותחרות. (מלבד קנאת סופרים שהוא מעולה כנודע). (המרחקת לבשמים)

"מפי כתבים"

זוהי מהותו של חודש אלול - חודש התשובה. וזוהי העבודה בחודש זה לגשת לכל דבר כאדם חדש "שאלו לו לא זכות ולא חובה". לגשת אל הסידור כאילו זו הפעם הראשונה שאנו מתפללים. הכניסה לבית הכנסת - כאילו זו הפעם הראשונה שאנו נכנסים לבית הכנסת, לחשוב ולהתבונן, מהו הבית הזה? מי גר כאן? הקב"ה! והנה אנחנו נכנסים כאן בפעם הראשונה "להיפגש" עמו. כולנו אומרים וידוי - "אשמנו, בגרנו, גזלנו"... אבל עלינו לחשוב: "אשמנו" - אני אשם! אדם רגיל תמיד להאשים אחרים... "בגרנו" - אני בגדתי! האם חשבנו פעם על עצמנו כ"בוגדים"? "גזלנו" - אני גזלתי! למה איננו מודעזים כשאנו מתוודים? כי התרגלנו? עלינו להתבונן ולחשוב על המילים כפשוטן, להתחדש - להרגיש כמו "בעלי תשובה שנתקרב אלי מחדש" - זוהי תשובה! (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שאדם טעה בברכה ואף שעדיין לא הזכיר את שם ה' בברכה, צריך לסיים את הברכה?

תשובה: בתפילת "שמונה עשרה" של שבת, אם טעה שחשב שיום חול, והתחיל תפילת החול, גומר אותה ברכה [כיון הוא שמן הדין היו צריכים להתפלל י"ח בשבת, ולהזכיר את קדושת השבת, בברכת ה"עבודה" כמו שמזכירים בחול המועד ובראש חודש אלא לכבוד שבת משום טרחה, תקנו חכמים את הברכה האמצעית במקום שאר הברכות] ואף שרק התחיל את הברכה. (שורע אריח סימן רס"ח סעיף ב' ג' ובמשנה ברורה שם)

יקראו להם עם הקדש גאולי ה'. בבני ברק יש יהודי שחזר בתשובה שלימה לפני כ-35 שנה, כיצד קרה הדבר, אדם זה, שהיה חילוני גמור, נתקל פעם בפיסוס על יופיו של ארון הקודש של ישיבת פוניבז', כאומן, שהתעסק בתחומי ייצור הרהיטים, ביקש לעמוד מקרוב על צורת ההיכל, שהובא בידוע במבצע מורכב מאיטליה, הוא הבין מראש שכאדם שאינו שומר מצוות, לא יוכל להיכנס להיכל הישיבה בשעות היום, שבהן נמצאים הבחורים באולם, ושוקדים על תורתם, הוא תכנן, אפוא, לעלות לישיבה בבני ברק בשעת לילה מאוחרת מאוד, הרבה אחרי חצות, בשעה זו, כך שיער, לא יהיה כבר אף בחור באולם הישיבה, ותהיה זו השעה המתאימה שבה יעלה לידו לברוק מקרוב את ההיכל המפואר, וכך עשה, האיש יצא מתל אביב, עיר מגוריו, ועשה את דרכו לבני ברק, והיה בטוח בכל מאת האחרים שכאשר יפתח את דלת ההיכל של ישיבת פוניבז', ימצא לפניו אולם ריק. אבל, כפי שידוע, התמונה היתה שונה לחלוטין, האמת היא, שעוד מרחוק, בהיותו במעלה המדרגות המובילות אל הישיבה, היה נראה לו ש'משהו כאן השתבש בדרך, הוא שמע בבירור את קול הלימוד, והריתחא דאורייתא, אבל היה בטוח שהקולות הללו אינם מגיעים מההיכל המואר, אלא ממקום אחר, כשפתח את הדלת, כמעט והתעלף, בחורים רבים, כפי שסיפר ברבות השנים - היו בשעה זו באולם, והאווירה היתה נשמעת כבצורה היום, כיון שלא רצה לבלוט יותר מדי, עמד מן הצד, והתבונן במחזה הנראה לגנדי עיניו, "הייתי צריך לצבוס את עצמי כדי להיות בטוח שאינני חולם", סיפר לאחר שנים רבות לבני משפחתו למצוא בשעה כזו כל כך הרבה בחורים הממשיכים ללמוד, לזאת הוא לא ציפה, ולא העלה בדעתו. לאחר דקות ארוכות, שבהן עמד וצפה מן הצד במחזה הנאדר, החליט לפנות לאחד הבחורים ולשאול מדוע הם אינם הולכים לישון, תשובתו של הבחור הממה אותו בפשטותה, 'אין אצלנו לוח זמנים, על פיו אנחנו פועלים, כל עוד שבחור מרגיש שיש לו עדיין כוח ללמוד - הוא לומד, ברנע שתגבר עליו העייפות, הוא ייגש לחדר ויעלה על יצועו', אמר הבחור. האומן התל-אביבי המשיך להתעניין, האם אתם לומדים לקראת מבחן כלשהו, ותשובת הבחור היתה ש'בישיבה עצמה אין מבחנים, אבל כל אחד מאתנו מתכוון לקראת המבחן שיעשו לו בשמים, לאחר 120 שנותיו, האומן הספיק כבר לשכוח את הסיבה שבגללה הגיע להיכל הישיבה, ארון הקודש כבר לא עניין אותו כל כך, כמו התופעה המרשימה הזו של הבחורים הממשיכים ללמוד, בשעה שבה כל חבריו וידידיו כבר ישנים מזמן, לפתע הוא גילה שכל מה שידע, וכל מה שאמר לו במשך כל השנים על המושג 'בני ישיבות', אינו מתקרב אל המציאות כלל וכלל, ומטרתם היחידה של לומדי התורה היא לעלות ולהתעלות במעלות התורה והיראה. ואם לא היה די בכך כדי לשבות את ליבו, הרי באותו רגע נפתחה הדלת הצדדית של האולם, ודמותו המזהירה של ראש הישיבה הקשיש, רבי דוד פוברסקי זצ"ל, נראתה בפתח, כאשר כל הבחורים קמים לכבודו ביראת הכבוד, רבי דוד פסע מדורות אל מקומו ב'מזרח', שם ישב ולמד כמדי לילה, עד השעה שבה מתפללים בישיבה תפילת שחרית. זה כבר היה יותר מידי בשבילו, לאחר שהבחורים גילו לו שמדובר בראש הישיבה, המגיע לכאן מידי לילה 'כמו שעון', וישוב ללמוד במשך שעות, התפלא האומן ואמר, 'אצלנו אין דברים כאלה, גם המלומדים הגדולים ביותר, כשהם מגיעים לגיל זקנה, הם מפסיקים ללמוד, המחזות שנגלו לגנדי עיניו, הציפו לו את האמת מול העיניים, והוא החליט בו במקום שאם זו היא דרך החיים הנהוגה אצל בני הישיבות, הוא עוזב את הכל, ובא ללמוד תורה. (נהורא דחיי)

מפתחמי אורייתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

זהויר בברכות, הרי זה מופת על אמונתו וזכות לבו. (רבינו בחיי)
לא יתכן להשמר מגזל וחמס, בלי לימוד הלכות שבין אדם לחבירו. (חזון אי"ש)
מהו הבטחון באלוקים? שתבטח בו בכל ענייניך ותניחם עליו. (רבי שלמה אבן גבירול)

גליון

654

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת נצבים וילך תשפ"ו

צריכים להיות שמחים ומאושרים ולשכוח מכל צרותינו בידועינו כי בכל רגע אנחנו יכולים לזכות באוצרות אין סוף.

סיים ה'חפץ חיים' ואמר: "מדוע אין אנו מרגישים כן?! זה מחמת ערלת לבבנו, העטופה בהבלי הזמן ומונעת מאתנו את הרגשת השמחה. על זה אמרה התורה 'ומל ה' אלוֹקֶיךָ את לבבך' - כשהקב"ה יסיר מאתנו את ערלת הלב, אז מאליה תפרוץ בנו הרגשת השמחה העצומה על ריבוי האוצרות שבידינו לאסוף בכל רגע. וא"כ הסרת ערלת הלב היא 'למען חיינו' כדי שנחיה חיים מאושרים ושמחים תמיד!".

* * *

מן ה'חפץ חיים' הקדוש היה 'נאה דורש וגם נאה מקיים' וכל חייו היו חטיבה אחת של שמחת המצוות באופן שלא יתואר. בספר 'מאיר עיני ישראל' (ח"ד) מביא סיפור נפלא שסיפר רבי משה דבראשווילי זצ"ל זקן החכמים של יהדות גרוזיה שהיה תלמיד ישיבת ראדין, וכך סיפר: "בשנות לימודי בישיבה פעם אחת למדתי משמר בליל שישי במשך כל הלילה. עזבתי את בית המדרש בשעה מאוד מאוחרת ללכת לחדרי. בחוץ היה סוער מאד, קור נורא ושלג שלא פסק לרדת. בעודי ממחר בדרכי הבחנתי לפתע מרחוק בדמות אדם שהולך ברחוב הלך ושוב ומידי פעם מרים ראשו לעבר השמים. מראה כזה של אדם המשוטט ברחוב בשעת לילה כ"כ מאוחרת כשהשלג יורד והקור כל כך חזק, הטיל בי פחד של ממש וכמעט החלטתי לסוב תיכף על עקבותי ולשוב לישיבה, אך בכל זאת התחזקתי והמשכתי הלאה. כשהתקרבתי ראיתי להפתעתי כי הדמות הזו היא לא אחר מאשר מן ה'חפץ חיים'...

כשראני ה'חפץ חיים' הוא גער בי בחוזקה: "באמצע הלילה ובקור שכזה? לך מיד לחדרך לישון!". רצתי מיד לחדרי שהיה בבית אחותו של ה'חפץ חיים' שהיתה מכלכלת אותי בכל, ואצלה היה מקום אכסנייתי.

בבוקר סיפרתי לה את המעשה וראתה כי אני מתפלא עד מאד על מעשהו של ה'חפץ חיים', ואז היא אמרה לי: "מה אתה מתפלא, כבר שלשה לילות שהוא מסתובב בחוץ בקור ובשלג ומחכה שהלבנה תתגלה כדי שיוכל לברך את ברכת הלבנה...". כל עשיית מצוה היתה אצל הח"ח כאוצר עצום שאסור להפסידו בשום אופן, ולכן חיפש וחיפש מתי יוכל לקיים את המצוה כדי שלא יאבדה, חלילה.

ומל ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת לִבְּךָ וְאֶת לִבְּךָ

וְרַעְךָ לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ... לְמַעַן

זוֹיִיךָ (ל' ו')

מה הקשר בין המילים 'למען חיך' שבסוף הפסוק, לנאמר בתחילתו - 'ומל ה' אלוֹקֶיךָ את לבבך...' - מהי משמעות הדבר שמילת הלב היא 'למען חיך'?

שאלה זו שאל מן ה'חפץ חיים' זיע"א [היארציט של ביום ראשון הקרוב], וביאר את הדברים עפ"י משל לאדם עני ואביון, בלוי בגדים רעב צמא וחסר כל, שיום אחד התמזל מזלו והציל את בן המלך מסכנה גדולה. בתמורה נתן לו המלך להיכנס ליום שלם לבית גנזיו ולקחת מאוצרותיו ככל שתמצא ידו. בבא היום הלך העני לגנזי המלך כולו מרוגש ומאושר, ואסף ככל יכולתו מאוצרות המלכות, והתעשר מכך עד מאד. וכיון שכך בכל שנה היה עושה אותו אדם מסיבת הודיה לכל ידידיו ולכל שרי המלכות שבגלל עושרו הגדול כולם חשקו בקרבתו. וכך נהג במשך שנים רבות עד שנשכחה סיבת מסיבת ההודיה לשמה התכנסו בכל שנה, וכולם חשבו שזה טבעו להראות גודלו עושרו ואושרו. שנה אחת כשהתכנסו כל רבי המדינה למסיבה, קם אותו עשיר ושאלם: "האם אתם יודעים מה היום המאושר ביותר בחיי?". ענו לו: "בוודאי יום מסיבת ההודיה שבכל שנה, בה אתה מראה קבל עם ועולם את גודל עושרך ורוב נכסיך". אמר להם העשיר: "לא ולא, היום המאושר ביותר בחיי היה היום שהייתי עני מרוד חסר כל בלוי בגדים רעב וצמא...", ולתמיהת כל הנוכחים המשיך ואמר, "אותו יום שהגעתי עני ואביון לאוצר המלוכה לקחת את האוצרות שנתן לי המלך, הייתי אז רעב, צמא, ועטוף בבגדים בלויים, אבל נכנסתי לאוצר המלוכה ולא הפסקתי לרגע לצבור אוצרות של זהב וכסף, ולמרות שהייתי רעב צמא חלש ומיוסר, לא שמתי לב כלל לשום דבר, כי ידעתי שבכל רגע אני מתעשר ומתעשר ולכן שמחתי היתה גדולה עד מאד".

המשיך ואמר מן ה'חפץ חיים': "ה' יתברך נתן לנו אוצרות עולמים של תורה ומצוות ככל שנחפוץ כל הימים, לפיכך על האדם להיות תמיד בשמחה עצומה ורוממות של אהבת ה', ואפילו הוא חלילה סובל ומלא צער וייסורים, אבל כעני ההוא ששכח מכל צערו בזמן שאסף את אוצרות המלך, כך אנחנו

חתנו של מרן ה'חפץ חיים', הגאון ר' הירש זקס זצ"ל, היה מספר שה'חפץ חיים' היה מרבה להתוודות בינו לבין עצמו אחרי עשיית מצווה, וכך היה אומר: "ישראל מאיר, ישראל מאיר, קיימת מצוות לולב קיימת מצוות מצה וכו', אבל למה לא קיימת מצוות לעבוד את ה' בשמחה!!".

פעם אחת ראה הרב זקס זצ"ל את ה'חפץ חיים' שחזר מהמקווה בערב שבת והוא רוקד ושמח. הוא היה בטוח שה'חפץ חיים' רוקד על כי זכה להתקדש ולהיטהר בטבילה לכבוד השבת, הוא ניגש ל'חפץ חיים' ושאלו על שמחתו זו. אמר לו ה'חפץ חיים', שהוא שמח על כי זכה לקיים מצות 'ביומו תתן שכרו' לעגלון שלקח אותו מהמקווה לבית, שהוא נתן לו את שכרו מיד.

כך התהלך ה'חפץ חיים' כל ימי חייו, בהרגשה מרוממת ומופלאה של עבד המסתובב באוצרות המלך וחופן בכליו שפע עצום של אוצרות אין סוף, וזכה לשמחת חיים נשגבה כל ימיו. קצת התבוננות, קצת מחשבה - והרבה תפילה, ויכולים לזכות לשמחת חיים תמידית בכל מצב...

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב בנימין בירנצוויג]

כִּי קָרוֹב אֵלֶיךָ הַהֶבֶר מְאֹד בְּפִיךָ וּבְלִבְּךָ לַעֲשֹׂתוֹ (ל, יד)

סח הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: הבה ונתבונן על שני 'הלומים' שנאמרו על פסוק זה - את הראשון אמרו בעלי המוסר ואת השני השל"ה הק'.

לפני שנביא את דבריהם של בעלי המוסר נקדים את דברי הכהן הגדול מאחיו: מרן ה'חפץ חיים' צדוק"ל אומר, שכמו שבגשמיות יש 'סוחר מוצלח' ויש 'סוחר לא מוצלח', [א שלימל], כן הדבר גם ברוחניות. ה'חפץ חיים' מגדיר את ההבדל ביניהם בהגדרה קצרה וקולעת: סוחר מוצלח הוא זה שלוקח 'שמאטעס' ועושה מהם 'זהב', וסוחר לא מוצלח הוא זה שלוקח 'זהב' ועושה ממנו 'שמאטעס'...

עברתי פעם ליד חנות וראיתי בחלון הראווה שורה של עציצים. הסתכלתי היטב והיה נדמה לי שבכולם יש... קוצים! כן... קוצים... נכנסתי ופניתי לבעל החנות ואמרתי לו: "האמת היא שלא נכנסתי לחנות כדי לקנות! אני פשוט סקרן ורציתי לדעת מה יש בעציצים?".

- "קוצים!"

- "איך אתה מייצר אותם?"

- "פשוט מאוד! קוטף ביער. קוצץ את החלקים הדוקרים. צובע עם קצת צבע. והרי עציץ לתפארת".

- "סלח לי אדוני שאני שואל: זה 'הולך'?"

- "אוהו! ישתבח שמו הגדול".

- "סלח לי שוב. כפי שאמרתי אני לא מתכוון כעת לקנות, אבל מאוד מסקרן אותי לדעת כמה עולה עציץ כזה?".

הוא נקב בסכום... נישט פשוט! היתה זו חתיכה הראויה להתכבד... זוהי דוגמה לסוחר מוצלח שעושה משמאטעס זהב...

לעומתו, יש סוחר שמחזיק בחנותו דברים מצוינים, בגדים סוג א' א', אבל נעבעך, הוא שליימזלניק... כל פעם שהוא שולף חולצה מהמדף להראות ללקוח - נופלים מהמדף שלמעלה סוודרים וגרביים... והקונה בורח משם. זוהי דוגמה לסוחר לא מוצלח שהופך זהב לשמאטעס...

אומר ה'חפץ חיים' שכן הוא הדבר ברוחניות: שני אנשים הזמינו אינסטלטור לפתוח סתימה בצנרת ביתם. שניהם שילמו לאינסטלטור את אותו הסכום. הסוחר המוצלח כיוון בזמן התשלום לקיים מצוות עשה דאורייתא של 'ביומו תיתן שכרו', ושכר מצוה בידו. לעומתו, השני, שחשב רק על סכום הכסף שנאלץ להיפרד ממנו, הפסיד את ההזדמנות להרוויח שכר נצחי.

כמוהם בדיוק הם אותם שניים שנסעו במונית ושילמו לנהג בסיום הנסיעה. זה שיכונן לשם מצווה הוא 'סוחר טוב', וזה שלא מכון לשם מצווה - אינו כזה.

* * *

סיפר לי רבי אליעזר דוד פרידמן סיפור שהוא ראה במו עיניו: כ"ק האדמו"ר מבעלזא זי"ע היה גר בתל אביב, שם היה בית מדרשו. יום אחד, ביציאתו מחדרו לבית המדרש, הבחין בבול המונח על הרצפה. הוא התכופף והרימו. אך היות ולא היה לו מושג ב'צורתא דזוזא', הוא לא ידע האם יש לבול הזה ערך. הוא שאל את השמש והלה השיב לו כי הבול עדיין טוב ושווה כסף. האדמו"ר עלה על הבימה והכריז על המציאה. אחד המתפללים ניגש אליו ואמר כי הוא איבד את הבול. האדמו"ר ביקש סימנים ואימת כי אכן הבול שלו, אך עדיין לא העביר את הבול לבעליו.

היה זה לפני תפילת מנחה. האדמו"ר כבר נטל את ידיו וחגר את הגארטל לכבוד התפילה. ואז ראו כולם את האדמו"ר מוריד את הגארטל, ניגש לכיור, נוטל שוב את ידיו, חוגר שוב את הגארטל, הכל - לכבוד המצוה! הוא החל לומר בקול רם ובהתלהבות: "לשם ייחוד קיום מצוה פון 'השבת אבדה', בדחילו ורחימו", ורק לאחר שסיים השיב את הבול לבעליו.

אגב, כשהאדמו"ר אמר את ה'לשם ייחוד' הוא הוסיף את המילים 'בשם כל ישראל', והסביר שזאת משום שישנם אנשים שבמשך שנות חייהם לא הזדמן לידם לקיים מצוות השבת אבדה, ולכן הוא מכונן גם עליהם.

מספרים, כי במשך יום שלם היה האדמו"ר שרוי בשמחה גדולה על שזכה לקיים מצות עשה דאורייתא של השבת אבדה... הרי לנו שמ'בול' קטן אפשר לעשות זהב!

כשרבי אליעזר דוד סיפר לי את הסיפור קפץ יהודי ששמע אותו, ואמר שגם לו יש סיפור דומה שראה בבית המדרש קאמרנא בירושלים. אחד מהחסידים מצא גארטל על הרצפה בבית המדרש. הוא טיפס על שולחן וקרא בקול רם: "מי איבד גארטל?". היה שם ציבור גדול, ואחד החסידים שעמד במרחק הצביע ואמר שזה שלו. המוצא רצה לזרוק לעברו את הגארטל, אלא שאז סימן לו האדמו"ר עם היד שלא יזרוק!.

"לא כך מקיימים מצווה", אמר לו הרבי, "לא 'זורקים' אותה! רד מהשולחן, גש אל המאבד ובשתי ידיך מסור לו את המציאה. צריך לכבד מצוות עשה מדאורייתא!".

רבים מחזירים אבדה, אבל לא כולם יודעים לעשות מזה זהב... להעריך את המצווה, לכבד אותה, לעשותה בהתלהבות ובשמחה. את זה יודע רק 'סוחר טוב'. עד כאן ההקדמה.

* * *

נחזור לפסוק שלנו ולווארט שאומרים בעלי המוסר: 'כי קרוב אליך הדבר מאוד' - הוא ממש 'בפיך'! שניים יושבים ואוכלים עם הפה - האחד אוכל כי הוא רעב. 'אם לא אוכל - לא יהיה לי כוח לעמוד על הרגליים'. והשני אוכל וחושב: 'אם לא אוכל - לא יהיה לי כוח לעבוד את הקדוש ברוך הוא'...

הראשון הוא א שלעכטער סוחר [-סוחר רע!], והשני א גוטער סוחר [-סוחר טוב!]! מה עושה את ההבדל ביניהם? 'ובלבבך לעשותו' - הלב! הראשון חושב שרק מאכילת קרבן פסח או מאכילת בשר קרבנות אפשר לעשות זהב. השני יודע שגם מאכילת סלט בארוחת בוקר רגילה ושגרתית אפשר לעשות זהב. כאשר אדם מכוון באכילתו לשם שמים - שולחנו הופך למזבח ואכילתו הופכת לאכילת קרבן. אחד יכול לעשות מ'ברכת המזון' מיליונים, נצח נצחים, ואחד יכול לעשות ממנה סמרטוטים... "בפיך - ובלבבך לעשותו".

* * *

וכעת נעבור ל'יהלום' השני: השל"ה הק' אומר חידוש גדול: אדם שלומד תורה לשם שמים, מלבד מה שהוא מקיים מצוות תלמוד תורה נחשב לו הלימוד כאילו הוא מקיים בפועל את מה שלומד. אם הוא לומד הלכות תפילין - נחשב לו הלימוד כאילו הוא מניח תפילין, גם אם עכשיו אינו מניח בפועל. אם הוא לומד הלכות שבת - נחשב לו הלימוד כאילו הוא שומר עכשיו שבת גם אם כעת לא שבת.

וזוהי העצה לכל אחד ואחד מישראל, לזכות לקיים את כל תרי"ג המצוות אעפ"י שלא כל המצוות שייכות לכל אחד.

אבל על ידי לימוד תורה, לימוד הלכות המצווה - נחשב לו, ללומד, כאילו קיים את המצווה בפועל!

וזהו שאמר הכתוב: 'בפיך' - עליידי שאדם לומד תורה בפיו, 'ובלבבך' - הוא מכוון בלימודו 'לשם שמים', נחשב לו הלימוד 'לעשותו' - כאילו קיים בפועל את כל מה שלמד.

[מתוך הספר 'יחי ראובן']

לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְזִכְרוֹתַי וּבְמִשְׁפָּטַי... וּבִרְכָּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ (ל, טז)

סיפר הגאון רבי יוסף עדס זצ"ל: בשיעורו של אחד מגדולי ארם צובא השתתף פחח בן תורה וברוך כשרונות שהיה ממעט בעסק ומרבה בישיבה והרבה חכמה ודעת. בית ברוך ילדים היה לו ופרנסם בכבוד ממלאכתו. יום אחד שרתה הברכה במעונו בהולדת תאומים ומאותו זמן פסק לבוא לשיעור. החליט להקדיש זמן רב יותר לעבודתו, כיון שהתרבו צרכי המשפחה.

שלח אליו הרב את בתו עם המיחם של שבת. בחן הפחח, ושאל: "היכן הנזילה?".

"אין כאן נזילה", ענתה. "אבל אורחים רבים בביתנו, ואין די מים חמים לשתייה. שלחני אבא לבקש שתתקין במיחם ברז נוסף, כדי שיספיק לעוד כוסות".

נשא הפחח עיניים תמהות: "אם אין די מים, יש לקנות מיחם גדול יותר, או לרכוש מיחם נוסף, אבל מה תועיל פיה נוספת, האם יתווספו מים על ידה".

"איני יודעת" ענתה, "מוסרת אני את בקשת אבי".

הבין שדברים בגו. קם והלך אל הרב. הסביר, שברז נוסף לא יפתור דבר. יש להגדיל את המיכל.

"גם אני סברתי כך" הפתיעו הרב, "את הברז הנוסף הזמנתי לשיטתך".

"כלומר?" תמה.

"הלא תבין, הפרנסה ממרום, קצובה מראש השנה. אלא מאי, מוטלת עלינו חובת ההשתדלות כדי להמשיכה אלינו. משל למה הדבר דומה, למיחם מלא מים, ויש לפתוח בו ברז שיריקם. סבור אתה שעליך להשתכר יותר? ניחא. מה עליך לעשות? להגדיל את המיכל ולהרבות את המים. כיצד? - בתוספת זכויות, בריבוי למוד תורה יקצבו לך פרנסה מרווחת יותר. וכמו ששנינו (בע"ז יט:) שכל העוסק בתורה נכסיו מצליחים. ואתה, מה עשית, מיעטת בתורה ופתחת ברז נוסף, עוד כמה שעות עבודה...".

וסיפר בענין זה, שאחד מבני ארם צובא השתתף בשיעורו של הרב, שעתיים לאחר תפילת שחרית מידי יום ביומו.

התעוררו רבים מהם מבחינה רוחנית, עד כדי כך שהם נכנסו לתאי הגזים בשירה ובריקודים! הם האמינו בפירוש הפשוט של הפסוק, והכירו בכך שהם אכן - נכנסים בשער המוביל אל ה'. זוהי אם כן דוגמא מופלאה ונשגבה של קידוש ה' באמצעות המוות.

אך ישנה דרך נוספת לקדש את שמו - כך אמרתי לקהל המאזינים - אשר מבחינות רבות היא קשה הרבה יותר: קידוש ה' בחיים. ולדוגמה, אותו קידוש השם מופלא, שהראו אלו ששרדו ושיקמו את חייהם. הם השרידים שעלו מן השריפה הגדולה, וראו בעיניהם את החורבן הנורא, ובכל זאת ניגשו בתעצומות נפש לשיקום חייהם - עד כי היו מוכנים לבנות בית כנסת חדש ולתלות בו פרוכת שעליה רקומות המילים 'זה השער לה' צדיקים יבואו בו'. קידוש ה' שכזה הוא, אולי, גדול יותר. היה זה אכן אחד מן הסיפורים שסיפרתי באותה הרצאה, כדי להמחיש נקודה זו.

כאשר סיימתי את דבריי, נגשה אלי אשה בעלת תשובה ואמרה לי: "רציתי שתדע שאבי שהוא חילוני, היה כאן הערב". הבנתי כי יש לו שייכות עם הדברים שדברתי. שאלתי אותה: "מדוע לא תציעי לו לגשת אלי?".

היא נעלמה בתוך הקהל ועד מהרה שבה ועימה צעד גם אביה. ראשו היה מורכן. לאחר רגע ארוך של דומיה, הוא אמר לי בקול נשבר: "כבוד הרב, אני הייתי בטרבלינקה וראיתי במו עיני את הפרוכת שעליה דיברת הערב...".

הוא הפסיק למשך כמה דקות, ואז, כשקולו עדיין חנוק מהתרגשות הוא הוסיף ואמר: "חיי ניצלו בנס. וזו בדיוק הסיבה שגרמה לי לכעוס כל כך. כעסתי על ה', מפני שהוא הציל אותי... שאלתי את עצמי מיליון פעם - 'מדוע נשארתי בחיים, מדוע היה עלי לעבור את שבעת מדורי גיהנום, ואחר כך לחיות עם כל זה? מדוע ה' לא נתן לי למות יחד עם משפחתי ועם ידידיי? האם לא עברתי מספיק עינויים? האם עלי להמשיך ולהתענות בחיי-מוות?'... זהו הכאב אתו אני ממשיך לחיות. זוהי הסיבה שבגללה הייתי לאנטי-דתי. במשך כל השנים הללו לא מצאתי תשובה לשאלה 'מדוע נשארתי בחיים? מדוע ארעו לי כל הניסים האלו אשר הביאו להישרדותי, האם היה זה רק כדי להכאיב לי?'".

שאלתי אותו: "האם מצאת הערב מענה לשאלתך?". הוא הנהן בראשו.

גרונו נחנק מדמעות, על כן המשכתי אני במקומו: 'אף כי חשבת שתוכל להילחם בה' על ידי הקמת משפחה חילונית, בכל זאת מצאה בתך את דרכה חזרה. היא-היא זו הטווה בעצם אורח חייה פרוכת חדשה ורוקמת עליה בחוטי זהב את המילים: "זה השער לה' צדיקים יבואו בו".

האב לא הצליח לעצור את דמעותיו ופרץ בבכי נרגש! לבסוף הוא וכל משפחתו חזרו בתשובה. 'ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך...'.
[מתוך 'פרקי מחשבה']

לימים פסק מלבוא. התנצל ואמר, שהקונים הרואים שחנותו סגורה בבוקר הולכים אל המתחרים, והוא רואה בעליל שבשבוע האחרון בו פתח חנותו מוקדם, המתה קונים. בקשו הרב: "ערוך חשבון מדוקדק, כמה הרווחת בשבוע זה?". ערך את החשבון, והגישו. אמר לו: "שוב לשיעור ופתח מאוחר יותר כפי שנהגת עד כה. גש אלי בשבוע האחרון של השנה ונערוך חשבון מדוקדק, ומה שיחסר בגין הלימוד עד סוף השנה - אני ערב לשלמו!"

סבר וקיבל. בטוח היה בברכת הרב, סבר שלא ימעטו הקונים. אך לא כן היה. הקונים התמעטו וכשערך חשבון היה ההפרש רב. דאב לבו, אך הסכם הוא הסכם והגיש את החשבון לרב. חשכו עיני הרב, אבל הסכם הוא הסכם. לוה את הכסף ושלחו. כעבור שעה הגיע הלה, והחזיר את הכסף בשלמותו. סיפר, שבשעה האחרונה הגיע סוחר וקנה סחורה בכמות עצומה שכיסתה את כל ההפרש ויותר.

אמר הרב: "הן רואה אתה בחוש, שהכל מעשה שטן. מזונותיו של האדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה, ומה שנקצב יקבל. אלא שהשטן מבקש שהאדם ימעט בלימוד התורה וירבה בסחורה ומאחז עיניו לסבור שסובל הוא מחסור בגין הלימוד. ברם משעמדת בניסיון וראש השנה התקרב, בעל כרחו מילא מחסורך ולא הפסדת דבר - רק הרווחת שעות נוספות של לימוד תורה!"

[מתוך 'ביכורי ראובן']

הַחַיִּים וְהַמָּוֶת זָתַתִּי לְפָנַי... וּבְחִירָתִי בַּחַיִּים לְמַעַן תַּחְיֶה אֶתְּהָ וְיִרְעָךָ (ל, יט)

סיפר הגה"צ רבי עזריאל טאובר זצ"ל: פעם נשאתי דברים לפני קהל מאזינים שאינם דתיים, ונושא השיחה היה שיש שתי דרכים במצוות קידוש ה': **למות** למען ה', והקשה יותר מבחינות רבות - **לחיות** למענו. כדי להמחיש זאת סיפרתי על אחת הזוועות שנאלצו היהודים לעבור במחנות בימי השואה.

טרבלינקה היתה, כידוע, אחד ממחנות הריכוז האכזריים ביותר, ובו נטבחו כ-800,000 יהודים תוך פחות משנה. הגרמנים לא הסתפקו רק בהרג הגופני, הם רצו להנמיך ולהשפיל את היהודים מבחינה רוחנית, עד עפר. אחת משיטותיהם הנלוזות להשגת מטרה זו, היתה - תליית הפרוכת של ארון הקודש בפתח תאי הגזים... הם רצו כי בשעה שיכנסו היהודים לתאי הגזים יראו את הכיתוב 'זה השער לה' צדיקים יבואו בו' וברגעי חייהם האחרונים יגיעו לידי ניאוף וחירוף, רח"ל.

אמנם, לאמיתו של דבר, גרם הדבר להשפעה הפוכה, הרעיון השטני השיג תועלת רוחנית עצומה, כי כאשר היהודים - ואף המתבוללים ביותר, ראו לנגד עיניהם את הפרוכת עם הכיתוב 'זה השער לה' צדיקים יבואו בו',

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת נצבים וילך – שבת סליחות"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

בשבת בבוקר, נזכרתי כמה שהיה לאחר פטירתה, שלקחתי את השרשרת הזהב שהיתה שייכת לנפטרת גלמודה, ומכרתי אותה, ואת הכסף תרמתי לבית הכנסת הגדול בכדי שיעשו לה הנצחה כהיכל ה'.

א"כ אמרתי, אלך ואצמד רגלית לבית הכנסת הגדול ואבדוק בלוח ההנצחה מתי חל יום פטירתה.

כשהגעתי לבית הכנסת הגדול, נדהמתי לראות, שהשבת כ"ז תמוז חל יום פטירתה! הבנתי מיד שהיא באה בחלום וביקשה לא לשכוח להגיד עליה קדיש וללמוד משניות לע"נ. ומיד נתעוררתי ואמרתי קדיש בכל אותה השבת. למחרת, החלטתי לנסוע לבית העלמין בעיר חולון שם זכרתי שהיא נקברה.

הלכתי לברר את מספר החלקה והגוש של מקום קבורתה, וכשאתי מגיע לקברה, אני מבחין שכל סביבות הקבר מכוסה עם שיחים קוצים ודרדרים שהצטברו במשך 39 שנה, שמסתבר שאף אחד לא פקד את קברה...

הלכתי להביא כלי עבודה וניקיתי את כל הקבר ואף שטפתי אותו במים. אמרתי תהלים ולמדתי משניות לע"נ בעדיה בת אליהו, ושמתתי שקיימתי את רצונה של הנשמה ובודאי יהיה עילוי לנשמה.

לאחר שעה ארוכה הרהרתי לעצמי, אם אני כבר כאן, הרי יש לי קרובת משפחה שגם היתה גלמודה, וטמונה כאן בחולון, אלך אף לקברה ואלמד משניות לע"נ. הלכתי ובררתי היכן היא טמונה, וכשמגיע אני לקברה אני נדהם לראות שהיום כ"ז תמוז הוא יום פטירתה!!!

חייתי בחלם מוחלט, הבנתי שיש כאן השגחה פרטית עליונה משמים כפולה ומכופלת שכיוונו אותי להגיע לכאן דווקא היום, בכדי לעשות עילוי נשמה לשני נשמות גלמודות וערירות!!!

הבנתי שכבר לפני 39 שנה כיוונו אותי משמים לעשות לה הנצחה בבית הכנסת הגדול בבני ברק עם פרטי יום פטירתה, בכדי שכבוא העת, אדע להיכן ללכת בכדי להבין מה מבקשת הנשמה שלא ישכחו אותה!!!

"כעת לאחר שחזרתי מבית העלמין בחולון" – מסיים ר' שמואל את סיפורו למשפחת גרנדש, "החלטתי להרים טלפון אליכם ולשאול אתכם, האם אתם – משפחת גרנדש שהתמסרתם כל כך לאותה גלמודה, זוכרים את היארצייט שלה מידי שנה?"

כששמע אבי שליט"א את הסיפור והחלום הנורא, הוא תפס את ראשו וזעק: "אוי ווי, אוי ווי, השנה שבחתי להגיד קדיש עליה!!!!!!"

מתברר, שהיות ואבי שליט"א זקוק לרפואה שלימה (ר' יעקב בן רויזא ריזל), הוא אכן למד משניות לע"נ, אך מחמת חולשתו הוא שכח לומר עליה קדיש באותה שבת שחל היארצייט, ועל כן הנשמה ההיא לא ויתרה ופנתה בחלום לר' שמואל יונגרייז וביקשה ממנו: "שמואל אל תשכח אותי!!!!"

הנשמות למעלה יודעות הכל, הם יודעות מי אמר עליהם קדיש, מי לא יכול מחמת מצבו הרפואי לומר קדיש, וממי הם יכולות כעת לבקש שיאמר עליהם קדיש אפילו ש-39 שנה הוא לא זכר את יום היארצייט!!!

בשמים למעלה הכל מושגח בהשגחה פרטית ומדוקדקת – איך להבין הכל בכדי שבקוד 39 שנה כשלא יהיה מי שיאמר קדיש, יהיה לו מהיכן לדעת מתי היארצייט של בעדיה בת אליהו.

משמים משגיחים גם על אותה גלמודה – קרובת משפחה של ר' שמואל יונגרייז, ומביאים אותו בכ"ז תמוז לבית העלמין בחולון בכדי שיגלה שהיום היארצייט של קרובת משפחתו וכך יוכל ללמוד משניות על קברה.

•
יהיה הסיפור והחזיון היוצא ממנו לעילוי נשמת בעדיה בת אליהו ולע"נ כל הנשמות הערירות שאין מי שיאמר עליהם קדיש!!!

הנשמה הגיעה מעולם האמת וביקשה: "נא לא לשכוח אותי"!!!

סיפור נורא ומפליא של השגחה פרטית כפולה ומכופלת...

אמר הכותב: אביא בפניכם כאן סיפור נורא ששמעתי מכיל ראשון שבדאי יביא להתעוררות ולחזיון גדול, בפרט כעת, בעת שאנו בימי הרחמים והסליחות לפני הימים הנוראים והמועדים בהם אומרים "זכור" על הנשמות בעולם האמת.

בעיר בני ברק מתגורר הגאון רבי יעקב גרנדש שליט"א ואת הסיפור הנ"ל שאירע בכ"ז תמוז, סיפר לי בנו הר"ג אהרן גרנדש שליט"א מהעיר עפולה, וכך הוא מקדים לספר:

לפני כ-39 שנה אימי שתחי' חזרה מחו"ל ובשדה התעופה בארץ ישראל, פגשה בחורה גלמודה שעלתה מסוריה ללא שום משפחה, ושמה: **בעדיה בת אליהו**. אימי שתחי' ריחמה עליה מאוד והחלה לקרבה ודאגה לה מאוד לכל צרכיה עד שהיתה בת בית אצלנו.

אותה גלמודה היתה חולנית ר"ל, ואימי נדרשה לנסוע עמה לבתי חולים הלך ושוב בכדי להביא מזון לרפואתה.

מי שהתנדב להסיע אותם לבתי החולים הלך ושוב, היה יהודי שגר בבני ברק ר' שמואל יונגרייז הי"ד שהיה מתנדב כ"עזר מציון".

לאחר כשנתיים וחצי, בתאריך כ"ז תמוז היא נפטרה ל"ע, כשהיא גלמודה ובודדה. אימי שתחי' ואבי שליט"א סדרו את כל סדרי הלוויה והשבעה וכן חילקו ללמוד משניות לע"נ.

אותה גלמודה לא השאירה שום רכוש, פרט לשרשרת זהב שהיתה עליה, וכשנפטרה, מסרו אנשי ההברא קדישא את השרשרת לאימי.

היות ואימי שתחי' העריכה מאוד את התנדבותו של ר' שמואל יונגרייז בכל אותה תקופה, היא מסרה לו את השרשרת.

ר' שמואל יונגרייז ידע שאותה גלמודה לא השאירה שם זכר בישראל, ע"כ הוא רצה מאוד להנציח את זכרה. הוא מכר את השרשרת זהב, והלך לגבאי בית הכנסת הגדול בבני ברק ומסר להם את דמי השרשרת וביקש להנציח את הגלמודה בעדיה בת אליהו בתוך בית הכנסת, בלוח ההנצחה שחרוט עליו: **"לזכרון עולם כהיכל ה' – לע"נ בעדיה בת אליהו נלב"ע כ"ז תמוז"**.

מידי שנה – מוסף הר"ג אהרן גרנדש שליט"א – כשמגיע היארצייט שלה, אנו לומדים משניות ואבי שליט"א אומר קדיש לע"נ.

השנה – תשפ"ז חל היארצייט כ"ז תמוז בשבת קודש, וגם בשנה זו דאגנו כולנו ללמוד משניות לע"נ.

למחרת ביום ראשון כ"ז תמוז, מצלצל הטלפון בבית הורי שיחי, ועל הקו נמצא ר' שמואל יונגרייז הי"ד, והוא שואל את הורי: "האם אתם זוכרים את היארצייט של אותה גלמודה בעדיה בת אליהו?"

"בודאי" – הם ענו. "מידי שנה אנו לומדים משניות ומדליקים נרות לע"נ".

ואז מספר ר' שמואל יונגרייז: "אני יאמר לכם למה אני שואל. האמת היא, שאף פעם לא שמרתי את היארצייט שלה, זה פרח לי מזכרוני, אך אספר לכם מה אירע עימי בשבת האחרונה:"

"בליל שבת אני מתעורר מחלום נסער, בחלומי אני רואה את אותה גלמודה שנפטרה לפני כ-39 שנה שאומרת לי:

"שמואל, אני מבקשת ממך אל תשכח אותי!!!!!! אל תשכח אותי!!!!!!"

"כך התעוררתי באמצע הלילה ולא הבנתי מה היא רצתה ממני ומדוע היא מגיעה אלי ומה היא מתכוונת בבקשתה: "שמואל, אל תשכח אותי!"

"הכל היה מאוד מפליא, מה גם שכלל וכלל לא זכרתי את אותה גלמודה כ-39 שנה! ועל כן גברה פליאתי להבין, מה היא רצתה בבקשתה ממני לא לשכוח אותה..."

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וקנינים ושוטריכם כל איש ישראל (כט, ט)

"אתם נצבים היום" – 'היום' דא ראש השנה (זוהר הקדוש).

מליצה נאה להמליץ טוב על כלל ישראל בערב יום הדין אמר כאן הגה"ק בעל ה"תפארת יחזקאל" זי"ע: דאיתא בגמרא (ראש השנה מז ע"ב) "אמר ר' ברוספדאי אמר ר' יוחנן: ג' ספרים נפתחין בראש השנה, אחד של רשעים גמורין, ואחד של צדיקים גמורין, ואחד של בינונים. צדיקים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, רשעים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר למיתה, בינונים תלויין ועומדין מראש השנה ועד יום הכיפורים, זכו נכתבין לחיים, לא זכו נכתבין למיתה".

וכאמור, ידוע מהזוהר הקדוש שתיבת "היום" רומזת לראש השנה כמו שנאמר: "ויהי היום ויבואו בני האלקים להתייצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם" (איוב א, ו).

והנה נפסק להלכה: במקום שכתוב שלושה לשונות "כלל ופרט וכלל", אי אתה דן אלא כעין הפרט.

וזה פירוש הכתוב: "אתם נצבים היום" – דא ראש השנה, "כלכם" – כלל, "ראשיכם שבטיכם וקנינים ושוטריכם" – פרט, "כל איש ישראל" – חזר וכלל, וממילא, אי אתה דן אלא כעין הפרט, ומה הפרט – "ראשיכם שבטיכם וקנינים ושוטריכם" בודאי שנכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, כי הרי צדיקים גמורים נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, אף הכלל שהם הבינונים ושאר העם, יהיו נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים טובים...

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל (לא, יט)

הרה"ק רבי מרדכי שלמה מביא זי"ע נתן כאן רמז נחמד למעשה שהיה, בדבר שאלה שהובאה לפני הגה"ק רבי עקיבא אייגר זי"ע, וכך היה מעשה: מאן דהוא מצא ספר תורה שהיה מושלך כדומן על פני השדה כבזיון נורא, ונסתפק בו מי כתבו, אם גוי או מין, שדינו יגנו או ישרף (כמובא בשו"ע יו"ד רפ"א), או ישראל וכשר הוא. והציעו את השאלה לפני הגאון רבי עקיבא אייגר זי"ע, והשיב בהכמתי:

דהנה מנהג ישראל תורה, שבכתיבת האותיות בשורות האחרונות שבפרשת "וזאת הברכה", הרבה בני אדם משתדלים לזכות לכתוב אות לפי האות הראשונה של שמם.

וזה פשוט שאותיות שנכתבו מהרבה בני אדם אינן דומות זה לזה. ועל כן יש לראות בספר תורה שנמצא, האיק נראות האותיות בשורות האחרונות: אם הם אינם דומות זה לזה מחמת המנהג הנ"ל, סימן שישאל כתבו וכשר הוא, ואם הן דומות זה לזה וכן לכתב שבכל הספר, אזי יש לחשוש שגוי או מין כתבו ויגנו.

ובזה נשכיל הרמז בפסוק כאן: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת" – שישתדלו לזכות במצוות כתיבת האותיות בהכנסת ספר תורה, "למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל" – שעל ידי כך שהאותיות ב"שירה" – בשורות האחרונות יהיו כתובים מהרבה בני אדם וממילא לא יהיו דומות זה לזה, אזי יהיה סימן בדבר שהספר נכתב בכשרות ע"י ישראל...

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל (לא, יט)
בספר יהושע (ה, יג-י"ד) כתוב: "ויהי כהיות יהושע ביריחו (יחד עם בני ישראל) וישא עיניו וירא והנה איש עומד לגדלו והרכו שלופה בידו וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה אם לצרינו, ויאמר לו כי אני שר צבא ה' עתה באתי".

ומדוע בא המלאך עם הרב שלופה ליהושע ומה היה המשא ומתן ביניהם? מסבירה הגמרא (מגילה ג ע"א) שהמלאך האשים אותם בשני דברים: ראשית, אתמול ביטלתם קרבן תמיד של בין הערביים. ושנית, עכשיו בלילה אתם לא נלחמים, והיה לכם א"כ לעסוק בתורה.

שאל אותו יהושע: ועל איזה מהם באת כעת? ענה המלאך: "עתה באתי" – על העוון של עכשיו – ביטול תורה.

וקשה, איך משמע בפסוקים עצמם כל המשא ומתן הזה שהגמרא למדה? **ומסביר התוספות:** המילה "לנו" – היא קיצור הפסוק "תורה צוה לנו". וזה ששאלו המלאך: האם באת "לנו" – על ביטול תורה, "אם לצרינו" – או האם באת על זה שלא הקרבנו קרבן התמיד שמציל אותנו מצרינו.

וענה המלאך: "עתה באתי" – על ביטול תורה הנרמזת במילים "עתה" כדכתיב בפרשתנו "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", עד כאן דברי התוספות.

ושאל **הרב מפוניבז' זי"ע:** אם בשאלה רמז המלאך את 'לימוד התורה' בפסוק: "תורה צוה לנו", למה א"כ בתשובה, רמז המלאך את לימוד התורה בפסוק אחר, "ועתה כתבו לכם"?

אלא ענה ותירץ תירוצו נפלא: המלאך ענה ליהושע לא רק שבאתי לרמוז לכם על ביטול תורה, אלא באתי לרמוז לכם איך הגעתם לכך, למצב הזה: נכון שאם אתם מסתכלים על התורה בתור "צייוו" – "תורה צויה", אז יכול להיות שיש לכם קשיים ותירוצים של מלחמה, אבל אם הייתם מסתכלים על

התורה כמו "שירה" – "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", כשזה שירה ועונג לא מבטלים מהתורה! אין שום קשיים, זה כיוון!!

כי אביאנו אל האדמה אשר נשבעתי לאבותינו וזאת חלב ודבש וכו' והפר את בריתי. והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות וענתה השירה הזאת לפני לעד כי לא תשכח מפי זרעו וכו' (לא, כ-כא)

המגיד מדובנא זי"ע הסביר את פסוק זה בהסבר מיוחד כדרכו, למה הדבר דומה: לעת ערב, כשהרוכל העומד עם סליו בשוק כבר מכר את מרכולתו, ולא נותרו לו אלא השאריות בלבד, והוא נחפז הביתה, הריהו נוטל את מעט האגסים שבסל האחד, ואת מעט השזיפים שבסל השני, ואת מעט התפוחים שבסל השלישי ומערכבם ביחד, נותנם בערימה אחת, ומוכרם בחצי מחיר – שהוא רוצה להיפטר מהם ככל האפשר... ולפיכך – "והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות" – כשאתה רואה ערבוביה של צרות שונות ומשונות באות ויורדות על ישראל – סימן הוא, שכבר כלתה כל הסחורה, "וענתה השירה הזאת לעד" וכבר מגיעים אל השאריות, וזה הקץ ממש עקבתא דמשיחא, וכבר נחפזים לחזור הביתה כי "לא תשכח מפי זרעו"...

ויצו משה את הלויים נושאי ארון ברית ה' לאמר. לקח את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' אלקיכם והיה שם כך לעד (לא, כו)
ובתב רש"י: "נחלקו בו חכמי ישראל בבבא בתרא (יד ע"ב) יש מהם אומרים: דף היה בולט מן הארון מבחוץ ושם היה מונה, ויש אומרים: מצד הלוחות היה מונה בתוך הארון", ונאמר 'מצד' לפי שלא היה מונה באמצע הארון בין הלוחות, אלא מצדם.

הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע אמר, שבדברי רש"י הנ"ל יש רמז נפלא! דהנה ידוע מה שכתבו המקובלים שישנם עבירות קשות שחלק מהכפרה עליהם הוא להתענות פ"ד תעניות. ברם אנו אוחזים שתיקון זה של פ"ד תעניות היה יתכן בדורות הראשונים, מה שאין כן בדורות האחרונים, שנתחלשו הכוחות ותקפו הצרות, ואי אפשר להתענות כל כך, אזי "אין לנו שיוור אלא התורה הזאת". והתיקון הוא על ידי "דף" גמרא – עסק התורה, וסימן לדבר: "דף" אותיות פ"ד.

וזהו הרמז בדברי רש"י: "נחלקו בו חכמי ישראל בבבא בתרא" – בדורות האחרונים ישנם חילוקי דעות איך צריכים לנהוג, "יש מהם אומרים 'דף' היה בולט מן הארון מבחוץ ושם היה מונה הספר תורה", – היינו שהתיקון הוא דווקא על ידי פ"ד תעניות, כמו בדורות הראשונים, כי ענין הנחת ספר תורה 'מבחוץ' רומז על שאין התיקון על ידי התורה. "ויש אומרים מצד הלוחות היה מונה הספר תורה בתוך הארון" – היינו שהתיקון הוא על ידי עסק התורה דהיינו 'דף' גמרא, דזהו ענין הנחת ספר תורה מבפנים 'מצד הלוחות' – רמז לתיקון הנעשה ע"י התורה...

שבת סליחות – וסלחת לעוונינו כי רב הוא...

בנוסח הסליחות מבקשים אנו הרבה פעמים "למען שמך ה' וסלחת לעוונינו כי רב הוא". ויש להבין מהי נתינת הטעם "כי רב הוא", והלא אדרבא אם רבים הם העוונות יש יותר רוגז וכעס רח"ל.

והנה **ברש"י** על תהילים (כה, יא) בפסוק "למען שמך ה' וסלחת לעווננו כי רב הוא", כתב לפרש על דרך הפשט: "כי רב הוא" – כי נאה לרב לסלוח עוון רב.

וה"אור החיים" הקדוש זי"ע כותב בפרשת כי תבוא (דברים כו, ה) בשם האר"י ז"ל שזהו התנצלות האדם על עונו, שלא היה ביכולת לכבוש את יצרו הגדול שפיתחו לדבר עבירה – כי היצר "רב הוא" ממנו.

ובדרך הדרוש יש המפרשים, כי הנה ידוע המושג של תשלומי קנס, כגון גנב שגנב ונמצא גניבתו בידו, אז הדין הוא, שבתוספת להחזרת עצם הגניבה שגנב, הוא מתחייב גם בקנס של תשלומי כפל – סכום כפול מערך הגניבה שגנב, וזאת משום מידה כנגד מידה. כלומר, ראוי שיגרם לגנב אותו הפסד שרצה לגרום לזולת. אך במקרה שהגנב עצמו בא והודה בגניבתו מרצונו, אין הוא חייב לשלם קנס, ולכן מודה בקנס פטור.

ונחלקו ר' ושמעאל (בבא קמא עה) מה יהא הדין כמודה בקנס ואחר כך באו עדים, כלומר, גנב שבא ואומר גנבתי ובכך בעצם פוטר עצמו לכאורה מתשלום קנס, אבל מיד אח"כ באים עדים להעיד על גניבתו שאז לכאורה הוא כן צריך להתחייב בקנס, על כך נחלקו כאמור רב ושמעאל: רב פוטרו ושמעאל מחייבו. ולהלכה (שולחן ערוך חו"מ סימן א' וסימן שפה) נפסק כרב.

והנה ידוע מה שכתוב בגמרא (חגיגה מז, א) "שמא תאמר מי מעיד ב' אבני ביתו וקורות ביתו של אדם הם מעידין בו. והכמים אומרים נשמתו של אדם מעידה בו. רבי זריקא אמר שני מלאכי השרת המלוין אותו הן מעידין בו". הרי שכמה וכמה עדים מעידין על האדם ביום הדין הגדול. והנה כאשר שב איש ישראל בתשובה ומתוודה על חטאו הרי הוא בבחינת "מודה בקנס", ואמנם אם סוברים דמודה בקנס ואחר כך באו עדים חייב, לא היה נפטר האדם בתשובתו ויידויו, מכיון שלאחר הודאתו באם העדים הנזכרים לעיל ודחיבו.

ולפיכך מזכירים אנו בתפילותינו ובקשותינו: וסלחת לעוונינו "כי רב הוא", היינו שהלא ההלכה היא **כרב** דמודה בקנס ואחר כך באו עדים פטור, ולכן תועיל לנו בקשת המחילה עתה קודם שיעידו בנו העדים ביום הדין...

הזורעים בדמעה
ברינה יקצרו
בא יבא ברינה

נצבים וילך

כ"ב אלול
תשפ"ו

עלון מס' 795
שנה ט"ז

נצבים - הזכר ענייני הפרשה

- א. כל ישראל נצבים לקבלת הברית שההולך אחר שרירות לבו יענש חמורות (כ"ט, ט-כ"ח).
- ב. הבטחת ה' שישראל יחזרו בתשובה מאהבה באחרית הימים (ל, א-י).
- ג. מצות התשובה (ויש אומרים שמדבר על למוד התורה) - "לא בשמים היא" (ל, י"א-ד).
- ד. "ובחרת בחיים" (ל, ט"ו-כ).

וילך - הזכר ענייני הפרשה

- א. תחלת דברי משה רבנו ביומו האחרון: מחזק את בני ישראל, מצוה את יהושע בדרכי הנהגת ישראל בארץ ומחזקו.
- ב. מצות הקהל בחג הסוכות - המלך קורא פרשיות מספר (חמש) דברים, במעמד כל ישראל.
- ג. ה' מצוה את משה ויהושע ואומר להם את העתיד לבוא לישראל, ומבטיח שלא תשכח התורה מישראל.
- ד. מצות כתיבת ספר תורה.
- ה. משה רבנו מוסר את ספר התורה לידי הלויים, ומצוה להניחו בארון עם הלוחות, ומקהיל את בני ישראל, ואומר את פרשת האזינו.

"הנסתרת לה' אלקינו" (נצבים כ"ט, כ"ח)

מובא במדרש: בא אדם אחד אל שלמה המלך ובקשו שילמדנו שיחת עופות. החכם מכל אדם השיבו שלא כדאי לו לדעת, ומשהתעקש האיש, למדו שלמה את שיחת העופות. והנה, בלכתו בשדה שמע האיש שני עופות המודיעים זה לזה שבשבוע הבא ימות עדר כבשיו. חזר האיש במרוצה לביתו ומכר מיד את כל העדר קדם שתבוא הרעה אל ביתו. ואכן, כעבר ימים אחדים מתו כל הכבשים אצל הקונה. עברו כמה ימים והנה שומע את העופות אומרים כי בעוד זמן קצר תהיה שרפה בביתו. מיד מכר האיש את ביתו ונצל מהפסד גדול.

והנה בשבוע השלישי שמע מהם בשורה רעה מאוד, כי בעוד כמה ימים יאסף איש פלוני אל עמיו, והפונה היתה אליו. בא האיש בבהלה אל שלמה המלך וספר לו את מה ששמע.

אמר לו שלמה: אמרתי לך שלא טוב שתדע את שיחת העופות, אם לא היית שומע את השיחות הקודמות והיית מפסיד את העדר והבית תוך קבלת דין שמים באהבה, והיית שב בתשובה על מעשיך, היו אלה כפרה על נפשך. אבל עתה, שהאזנת לשיחות והצלת את ממונך מבלי לתקן את נפשך, אין לך ברירה אלא לעזב את העולם... ישנם מקרים בהם נגזרה גזרה לא טובה על אדם, והקדוש ברוך הוא המרחם על עמו ואינו חפץ במות המת כי אם בשובו וחייה, מבקש לתת ענש אחר, קל יותר, ועל ידי זה מבטל את רע הגזרה, בתנאי שיקבלו את הענש הקל בתמימות וישובו בתשובה. אפשר שזו הסבה שהקדוש ברוך הוא גורם לכך שלעתים יולד להורים ילד בעל מום שיביא בעקבותיו צער וקשי לכל המשפחה, אך אם יהיו פקחים דים, ויקבלו את הגזרה ללא טרונות, יזכו שתתבטל מהם גזרה קשה יותר. מתפללים אנו 'טהר לבנו לעבדך באמת', 'באמת' ראשי תבנות במפלא ממך אל תדרוש, או במכסה ממך אל תחקר.

[אוצרות התורה]

דבר העורך

משה רבנו עליו ביום מותו כתב ארבעה פרשיות: נצבים, וילך, האזינו וזאת הברכה.

למה נסמכה פרשה (נצבים) זו לפרשת קללות (פי תבוא), לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים בפרשה זו, חוץ מארבעים ותשע שנאמר בתורת כהנים, מיד הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמד באלו, מיד קרא אותם משה והיה מפוסן (מדרש ילקוט שמעוני כ"ט, ט-י).

כתוב בפרשת נצבים (ל, כ): "לאהבה את ה' אלקיך לשמע בקלו ולדבקה בו".

מצות דבקות בה' נזכרת כבר בפסוק (דברים י'): "את ה' אלקיך תירא אתו תעבד ובו תדבק". וכן (בפסוק י"א, כ"ב): "כי אם שמר תשמרו וגו' ולדבקה בו".

וכתב הרמב"ן בפרושו על התורה, (שם) וזה לשונו: "אולי יאמר, לאהבה את ה' ללכת בכל דרכיו עד שתהיו ראויים לדבקה בו בסוף... ויתכן שתכלל הדבקה לומר שתהיה זוכר ה' ואהבתו תמיד, לא תפרד מחשבתיך ממנו בלכתך בדרך ובשכבך ובקומך, עד שיהיו דבריו עם בני אדם בפיו ובלשונו בלבד ולבו איננו עמהם, אבל הוא לפני ה'. ויתכן באנשי המעלה הזאת שתהיה נפשם גם בחייהם צרורה בצרור החיים, כי הם בעצמם מעון לשכינה".

וכתב רבנו ה"אבן עזרא" (שמות לא, י"ח): שרש כל המצוות - עד שיאהב את ה' בכל נפשו וידבק בו.

ובמהר"ל ("נתיבות עולם" סוף נתיב האהבה): פי כל המצוות הם, שיהיה לאדם דבקות בו יתברך.

וב"פרי הארץ" (באגרות): כל מצוות התורה והסיגים והגדרים, המה צרופי מדות ועצות לדבקות, כמאמר הזהר (חלק ב' פ"ב): שקורא לכל מצוות התורה "עשיו", פרוש: עצות. והיא היא השיאים של עבודת ה' - להגיע לדבקות בה' יתברך.

וב"עבודת ישראל" (אבות פ"ג מ"י): הנה כל התורה כלה היא רק להדבק בהקדוש ברוך הוא, ולכן סים משה רבנו עליו השלום אחרי התוכחות: "ובו תדבקו".

ובספר "מסלת ישרים" בפרק א', בבארו את חובת האדם בעולמו, מאריך בבאור ה"דבקות": שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכניתו, ומקום התענוג והעדון הגדול הזה באמת הוא בעולם הבא, אבל להגיע לזה צריך לעבר את פרוזדור העולם הזה, עין שם בארץ. וכתב שם, שזו היתה כל בקשת דוד המלך ע"ה: "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש - שבת בבית ה' כל ימי חיי" (תהלים כ"ז, ד), וכן אמרו: "ואני קרבת אלקים לי טוב" (תהלים ע"ג, כ"ח), שאין לי טוב אחר באמת, רק קרבת אלקים. והיינו, הדבקות בו יתברך, שהוא, בעצם, הענג הגדול והעדון האמתי. שאמנם לזכות לו בשלמות - כל אחד לפי מדרגתו - הוא בעולם הבא, אבל כבר בעולם הזה צריך להשתדל להכין עצמו לקרב עצמו למידה זו ככל האפשר.

הגמרא (כתבות ק"א): שואלת וכי אפשר להדבק בו - בהקדוש ברוך הוא? הרי אש אוכלתו, ובמסכת סוטה (י"ד) הגמרא שואלת שאלה דומה על הפסוק "אחרי ה' אלהיכם תלכו", ומשיבה שיש להדבק במדותיו של הקדוש ברוך הוא: "מה הוא רחום, אף אתה יהיה רחום, מה הוא חנון אף אתה חנון, אלא הדבק במדותיו ובמעשיו וכן על זה הדרך.

שנזכה להדבק במדותיו של הקדוש ברוך ובבין אדם לחברו, ואז מבטחת לנו שנה טובה ומתוקה.

ה'נשמה' לך והגוף פעלך חוסה על עמלך - חוסה, כי גם הגוף - "שליך" הוא!

על מילות הסליחות הללו המשיל המגיד מדובנא משל נפלא: ילד קטן נותר יתום מאביו ומאמו. את אביו כלל לא הכיר, מאחר שנפטר בהיותו תינוק בעריסה, ואת אמו אבד הילד בגיל שמונה. כך נותר בודד ואמלל. בעת שישבו 'שבעה' על פטירת האם, דנו בני המשפחה מה לעשות עם היתום הקטן. הדודה, אחות הנפטרת, אמרה: 'אני אאמץ אותו. אני אגדל אותו כפי שאמא שלו, אחותי, רצתה ש'גדל'. הדוד, אחי האב, הציע שהוא יקח את הילד לביתו, ויגדל אותו עם 'לדי'. לבסוף אמר אחיו הגדול שלו, שכבר היה נשוי: 'אני אקח אותו אל ביתי. הוא אחי מאבא ומאמא, עצמי ובשרי. אצלי יהיה לו הטוב ביותר'.

האח הגדול גדל אחיו הקטן במסירות רבה. הוא היה עבורו כאחד מילדיו. השנים חלפו, והילד הקטן הגיע לגיל מצוות, ואחר כך באה גם עת דודים. האח הגדול חפש עבורו פלה יראת שמים וברוכת מעלות. הוא רצה עבורו את הטוב ביותר. אך על אף החפזים המרבים, לא נמצאה הפלה המתאימה.

יום אחד הציע לו מכר: מדוע זה לא תקח את אחיך כחתן עבור בך, הצעירה ממנו בשנה אחת בלבד? הן אתה מכיר היטב את הבחור ויודע מהן מעלותיו ומהם חסרונותיו. דבר לא נסתר ממך. האח הגדול שוחח עם רעייתו על הרעיון, ולאחר מכן הציעו זאת בפני בתו, אשר הסכימו לדבר. דברו עם האח הקטן, ואף הוא חפץ בכך. שברו צלחת וקבעו תאריך לחתונה. אך זמן מה לאחר שנשאו זה לזה בשמחה גדולה, התערער השלום ביניהם... האח הקטן שהפך לבעל, לא כבד את אשתו כראוי, עד שמרב צער חזרה הרעיה בוכיה לבית הוריה... האח הגדול נסה להשכין שלום ביניהם, אך למרות כל מאמציו - המצב הלך והדרדר, עד שיום אחד אמרה הבת: 'אבא, די. אינני יכולה יותר!' ראה האב את מצוקת בתו, וגם הוא החליט: עד כאן! נסינו כל כך, חפזנו כל כך הרבה, אי אפשר יותר. הגיע הזמן לגט! האח הצעיר הזדעזע ונחרד. הוא נסה לשדל את אחיו הגדול כי מהיום והלאה הוא ישתנה, אך האח הגדול לא רצה לשמע. 'תתן את הגט תחלה, ואחר כך נדבר'...

בנסיון נואש, דפק האח הצעיר פעם נוספת על דלתו של אחיו הגדול: 'לאן אתה זורק אותי, לרחוב? למצבות של אבא ואמא שלנו? אל תשכח: נכון, זו הבת שלך, אבל גם אני אח שלך! בבקשה, רחם עלי, ואני מבטיח לך שתהיה מרצה ממני!...' הדברים נגעו ללבו של האח הגדול. אכן, זהו אחיו הקטן, עצמו ובשרו, ואיך לא ירחם עליו?! דבר האיש עם בתו, וקבל את הסכמתה לנסיון נוסף. האח הקטן קבל על עצמו באמת ובתמים לנהוג כשורה, ואכן, מאותו יום שרר השלום ביניהם.

ממשיך המגיד מדובנא בנמשל: נשמת האדם באה אל הקדוש ברוך הוא בבכיות ובצער: 'אוי, רבונו של עולם, אין אני יכולה לשאת זאת! אני הרי נשמה, מכסא הכבוד חצבתי, ואיני יכולה לחיות בכפיפה אחת עם הגוף, שמושיך כל העת לחמירות ולגשמיות. הוא רוצה לדבר לשון הרע! הוא כועס! הוא לא נזהר מגזל ומעשק! ואני, שחצובה מכסא הכבוד, כל חפצי ומגמתי רק קדשה, רוחניות ועשית רצון ה' על ידי תורה ומעשים טובים. אינני יכולה יותר! אני רוצה לפרש מהגוף הזה!'

אומר הקדוש ברוך הוא לגוף: 'די, הנשמה צודקת, היא כבר לא יכולה לשאת אותך. הגיע הזמן שאתן לה להפרד ממך'... מתחנן הגוף: 'רבונו של עולם, הנשמה לך' - נכון, הנשמה שיכת לך, ומכסא הכבוד חצבה, אבל אל תשכח ש'הגוף פעלך' - גם הגוף שלך, אתה יצרתו. על כן, רבונו של עולם, 'חוסה על עמלך', אגא ואגא רחם עלי! ומוסיף הגוף ומפציר: 'רבונו של עולם, אגא, עשה למען שמך, ומהיום והלאה איטיב את דרכי, ואעשה רצונך. אתחיל לעשות שלום עם הנשמה... והקדוש ברוך הוא נענה לו ונותן לו עוד אפשרות לתקן. אולם מאחר שהנשמה רוחנית והגוף גשמי - איך נתן להשכין שלום ביניהם? עצה נפלאה לענין זה היא - שבת קדש.

"אתם נצבים היום בלכם לפני ה' אלקיכם, ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל" (נצבים כ"ט, ט) - סגלת אמירת מאה ברכות בכל יום בכל עת ובכל צרה

כתב החיד"א ('רוח חיים' דרוש א' דבר המתחיל ואפשר לתת) בשם ה'רוקח' (הלכות ברכות סימן ש"כ): המברך מאה ברכות בכל יום נצול ממאה קללות שבפרשת כי תבוא (שהלא מלבד הצ"ח קללות הכתובות במפרש בתורה בפרשת כי תבוא, ישנן עוד שתי קללות. 'גם כל חלי ו'כל מכה' אשר לא כתובה בספר התורה הזה. 'חלי' ו'מכה' הן עוד שתי קללות. נמצא סך הכל מאה קללות).

ומבאר בדברי ה'רוקח' שאמירת מאה ברכות בכל יום אינה סגלה להנצל רק ממגפה, אלא גם סגלה כללית להנצל מכל מאה קללות שבתורה. וזכורני שלפני שנים רבות, בזמן שהיה עת צרה בארץ ישראל, הייתי בראש העין וכנסו שם את כל בני העיר לעצרת תפלה ותקעו בשופרות. והיה שם זקן מפלג, צדיק ומקבל שעלה מתימן, והרים קולו בדרשה: 'אנחנו מחפשים עצה להנצל, ומדוע צריכים אנו למצא עצות אחרות ממה שמסרו לנו חז"ל סגלה נפלאה - לברך בכל יום מאה ברכות בכוונה, ועל ידי זה נצולים מכל צרה, וספר שהיה מקבל אצלם בתימן בכל עת צרה לברך מאה ברכות בכוונה, והם אכן ראו ישועות גדולות כשעשו כן, ודרש מכלם לקבל על עצמם מאה ברכות בכל יום, גם בשבת, בכוונה, ועל ידי זה ינצלו. ובכל דור ודור, ובפרט בעת צרה, יש להזהיר על אמירת מאה ברכות, שהוא חיוב גמור, וזהו דבר קל אך היצר הרע גורם לזלזל בזה (ולגבי נשים יש אומרים שפטרות אצל יש אומרים שחובות כי התקנה היתה למנוע פרענות. וזה שיש גם בנשים. וגם אם אינן חובות, על כל פנים בודאי יש בזה קיום התקנה).

ובפרט בימים הללו, ימי התשובה, יש להקפיד על אמירת מאה ברכות בכוונה, כי כאשר האדם מקפיד לומר מאה פעמים ביום 'ברוך אתה ה' בכוונה, נכנסים בלבו יראת שמים ופחד מחטא, ומה עוד שעל ידי זה מגיע להכרה שהקדוש ברוך הוא נמצא לידו בכל רגע ומנהל אותו בכל פרט בחיים, וגדל התביעה עליו בכל חטא, שעמד לפני המלך ומרד בו בפניו, ויתעורר לשוב בתשובה שלמה. וזהו מה שתקנו לומר בנסח הודוי 'חטאתי, עויתי, פשעתי לפניך', ולכן בשעת הודוי צריך להתודות על זה גופא ולהכיר בגדל החטא שמרד במלך לפניו, ולשוב לה' מתוך הכרה באמת שהמלך נמצא לפניו, ובהא גופא שבשעת הודוי מגיע להכרה שהקדוש ברוך הוא נמצא לפניו ממש - מתכפר לו חטאו. וזהו טעם הדבר שבראש השנה אין מזכירים כלל בקשת סליחה ומחילה, אלא כל התפלה היא רק על ענין מלכויות, ובארו הפוסקים (משנה ברוך תקפ"ד, ג) שאין אומרים ודוי בראש השנה כדי שלא לתן פתחון פה למקטרג, ותמהו בזה המפרשים, שהרי ראש השנה הוא אחד מעשרת ימי תשובה, ואם כן איך יתכן שאין אנו מתעסקים בראש השנה בעבודת התשובה? אמנם סוד הדבר הוא כפי שבארו בעלי המוסר, שאמירת המלכויות עצמה נחשבת כמעשה תשובה, שהלא אמירת המלכויות ענינה לקבל על מלכות שמים, וכמו שאמרו בגמרא (ראש השנה ט"ז) 'אמר הקדוש ברוך הוא: אמרו לפני בראש השנה מלכויות, כדי שתמליכוני עליכם', ועקר חמר החטא הוא מה שהחוטא מרד במלך לפניו ממש, ואם כן בשעה שהאדם מקבל על מלכות שמים בראש השנה, ומגיע להכרה שעיני הקדוש ברוך הוא פקוחות על כל מעשה בני אדם, בזה גופא הוא שב בתשובה להקדוש ברוך הוא ועוקר בכך את החטא שמרד בקדוש ברוך הוא בפניו, ונמצא שגם בראש השנה אנו מתעסקים בעבודת התשובה. [רבי משה שטרנבוך שליט"א]

“לאהבה את ה' אלקיך לשמע בקלו ולדבקה”

בו פי הוא חייך וארך ימיו...” (נצבים ל, כ)

המשנה (מכות כ"ג): אומרת: ר' חנינא בן עקשיא אומר: רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות. המפרשים שואלים: הרי על ידי שהרבה מצוות, יכול אדם להכשל יותר, אם כן יש כאן גם חובה?!

הרמב"ם (בפירוש המשניות שם) כתב: מעקרי האמונה בתורה, כי כשיקיים כראוי וכהגון מצוה מתר"ג מצוות, ולא ישתף עמה פונה מכונת העולם בשום פנים, אלא יעשה אותה לשמה מאהבה, ויזכה בה לחיי העולם הבא.

ועל זה אמר רבי חנינא כי המצוות, בהיותן הרבה, אי אפשר שלא יעשה אדם בחייו אחת מהן על מתכנתה ושלמותה.

ובעשותו אותה המצוה תחיה נפשו באותו מעשה. וממה שיורה על העקר הזה, מה ששאל ר' חנינא בן תרדיון 'מה אני לחיי עולם הבא', והשיבו המשיב 'כלום בא מעשה לידך', כלומר - האם נזדמן לך לעשות מצוה כהגון? השיבו כי נזדמנה לו מצוות צדקה בשלמות ככל שאפשר, וזכה לחיי העולם הבא.

ופורש הפסוק (ישעיה מ"ב): 'ה' חפץ למען צדקו' - לצדק את ישראל, למען כי 'גדיל תורה ויגדיר'.

וכונת הרמב"ם לדברי הגמרא (עבודה זרה י"ח): כשחלה רבי יוסי בן קסמא, הלך רבי חנינא בן תרדיון לבקרו. אמר לו: חנינא אחי, אי אתה יודע שאמה זו מהשמים המליכה, שהחריבה ביתו ושרפה היכלו והרגה חסידיו ואבדה טוביה, ועדין היא קיימת. ואני שמעתי עליך שאתה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וספר תורה מנח לך בחיקך. אמר לו: מהשמים ירחמו. אמר לו: אני אמר לך דברי טעם, ואתה אומר לי 'מהשמים ירחמו'?! תמה אני אם לא ישרפוך ואת ספר התורה באש.

אמר לו: רבי, מה אני לחיי העולם הבא? אמר לו: כלום מעשה בא לידך? אמר לו: מעות פורים נתחלפו לי במעות צדקה וחלקתים לעניים. אמר לו: אם כן מחלקך יהי חלקי ומגורלך יהי גורלי. עד כאן.

מדוע שאל רבי חנינא 'מה אני לחיי העולם הבא', והרי הוא מוסר נפשו על קדוש ה', ומלמד תורה ברבים! אלא שבכדי לזכות לחיי העולם הבא, צריכה המצוה להיות לשמה ומאהבת ה', ובעשותו אותה המצוה תחיה נפשו באותו מעשה. ולכן יתכן שאפלו במעשים הגדולים ביותר עדין אין אדם זוכה לעולם הבא, אם מערבת בהם פונה או נטיה שאינה לשמה ואהבת ה'.

וזאת היתה שאלת רבי חנינא בן תרדיון לרבי יוסי בן קסמא. ועל זה שאלו רבי יוסי 'כלום מעשה בא לידך' - האם נזדמן לך לעשות מצוה כהגון. וכשהשיבו שעשה מעשה צדקה כהגון, אמר לו רבי יוסי

בן קסמא: אם כך מחלקך יהי חלקי ומגורלך יהי גורלי.

וב'שי לתורה' העיר שכונת הרמב"ם אינה במי שמקיים מצוה אחת כראוי ואינו מקיים את השאר, אלא

במי שמקיים את כל התורה, ורק בכדי להגיע לעולם הבא צריך שתהיה בידו לפחות מצוה אחת בשלמות. [סיב הפרשה]

“ואנכי הסתר אסתיר פני...” (ויג' ל"א, י"ח) -

“אכן אתה א-ל מסתתר”

במעון קדשו פנימה, ישב הרב ברוך ממעזיבזו זצ"ל ועסק בעבודתו הקדושה. לפתע שמע קול נער בוכה. היה זה נכדו, לימים הרב רבי יחיאל מיכל מדרהוביטש ז"ע, בעודו עלם רך בשנים. 'מה לך בוכה?' הרים הסבא קדישא את קולו.

נגש אפוא הילד וספר לזקנו בקול חנוק מדמעות, כי שחק עם אחד הנערים במשחק ה'מחבואים', כשאחד מתחבא וחברו צריך לחפש אחריו. וכאשר הגיע תורו להתחבא, המתין זמן רב במחבוא, עד שחלפה שעה ארוכה. יצא, אפוא, לראות מדוע לא מצליח חברו למצא אותו, או אז נודע לו שחברו כלל לא חפש אחריו מלכתחלה... הוא הרגיש משפל מהמעשה, ולכן פרץ בבכי תמרורים. שמע הסב את המעשה ולמרבה הפלא הצטרף אף הוא לבכיו של הנכד, ובכה מאין הפוגות. רק לאחר שנהגו קמעה באר הצדיק למקורביו אחוזי התדהמה: 'דעו לכם, כי השכינה דברה מתוך גרונו של העלם, ומהביל פיו אפשר להתבונן במה שכביכול בוכה ואומר הקדוש ברוך הוא: הלא הוא, יתברך, מסתתר בעולם הזה ונעלם מאחורי כל קשי וכל נסיון, ומצפה ומיחל שבניו אהוביו יחפשו אחריו, עד שימצאו אותו ויגלו את כבודו. אך כאשר שוכחים בני ישראל כי א-ל מסתתר בשפירר חביון, הרי כמה צער יש לו יתברך מכך... הוא הדבר שמביא אחיו של הרבי ר' ברוך, הלא הוא רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זצ"ל, בספרו הקדוש 'דגל מחנה אפרים' (בפרשתנו, וכן בפרשת כי תבוא דבר המתחיל 'קומי אורי', בארקה) משל נאה בשם זקנם הגדול - רבנו ה'בעל שם טוב' הקדוש זצ"ל, כי כל מהותו של הדין בימים הנוראים הבאים לקראתנו לשלום, אינה אלא 'אחיזת עינים' שמאחוריה מתכסה האב הרחמן כדי שנוחש אחריו. וזו לשון קדשו: 'ואנכי הסתר אסתיר פני' - והוא לכאורה תמיכה גדולה, איך אפשר שהקדוש ברוך הוא יסתיר פניו מישראל חלילה, ואיך תהיינה להם חיות ותקומה, כי זה כל חיותם של ישראל עם קרובו, שנקראו 'בנים למקום'.

משל הוא למלך שעשה כמה מחצות באחיזת עינים לפני היכלו, שלא יוכלו להכנס אליו, ונסתתר שם, ועשה חומות ואש ונהרות באחיזת עינים, והנה מי שהיה חכם, נתן לב לדבר - איך אפשר שאביו הרחמן לא יתרחק להראות פניו לבניו ידידיו?! אין זה כי אם אחיזת עינים, והאב רוצה לנסות אם ישתדל הבן לבוא אליו, ובאמת אין שום הסתרה. והנה מיד כשמסר נפשו לילך בנהר - נסתרה אחיזת העינים, ועבר בו, וכן בכל המחצות, עד שבא להיכל המלך. ויש טפש שירא להתחיל לעבר את המחצות, ויש שעובר את המים, וחוזר מפני החומות ומפני האש. והנמשל ידוע. והנה מי שמוסר נפשו ועובר בכל המחצות ודחק עצמו עד שבא אל המלך, אז יבוא למעלה יותר גדול מקדם, וזהו 'אנכי ארד עמך' (בראשית מ"ו, ד), היינו כשתתן לב ותבין שאפלו בירידה יש גם כן 'אנכי', הינו ההסתרה, שנסתתר עצמו, מכל מקום היא גם כן לטובתך, אז: 'ואנכי אעלה גם עלה', היינו שתזכה למעלה יתרה, וזהו 'גם עלה' וזהו 'פי ה' אלקיך הוא ההלך עמך' (ויג' ל"א, ו) - תמיד, הן בירידה והן בעליה, אז 'לא ירפך ולא יעזבך', ותרגומו 'לא ישבקינכון ולא ירחקינכון', היינו אפלו כשנסתתר לפעמים, מכל מקום לא להרחיק ממך היא, כנ"ל.

ומסים דברי קדשו: והוא שמרמז כאן: 'ואנכי הסתר', היינו כשתתן לב להבין שאנכי היא בהסתרה, אז 'אסתיר', על דרך 'הדסה היא אסתיר', ו'הדס' בגימטריה 'חיים' (עם הכולל), והיינו שאז תוכל לאור באור פני מלך חיים. וזהו 'אסתיר את פני'. וזהו סוד ראש השנה וסכות, בתחלה 'בכסה' - הינו שיש הסתרה, ואחר כך 'בסכה' באתרוג ובחיים, כי 'לולב' ו'הדס' שניהם מספרם 'חיים', כנ"ל, שזוכה לאור באור פני מלך חיים. [הרב משה רוטמן שליט"א]

"פֶּן יֵשׁ בָּכֶם אִישׁ... אֲשֶׁר לָבָּבוּ פָּנָה הַיּוֹם מֵעַם ה' אֱלֹהֵינוּ" (נצבים כ"ט, י"ז) - ספור

שְׂקִיעַת הַחֶמֶד מִתְקַרֶּבֶת, הָעִיר פְּרָאג מִתְכַּוֶּנֶת לְבּוֹא הַשָּׁבֶת.
יְהוּדִים מִמְּהָרִים לִסֵּים אֶת הַהֲכָנוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת לְכַבּוֹד שַׁבַּת
קֹדֶשׁ, וְהָיָה כְּבָר נִרְאוּ יְהוּדִים לְבוּשִׁים בְּגָדֵי שַׁבַּת הַמְּקֻדָּמִים
לְלַכֵּת בְּנִיחוּתָא לְבֵית הַכְּנֶסֶת. אֶל פִּנְדָּק הָעִיר נָכַס זֶה עֵתָה
יְהוּדִי, אֲשֶׁר הִגִּיעַ מִהֶעִירָה הַסְּמוּכָה כְּדִי לִקְנוֹת סְחֹרָה בְּפֶרָאג,
וְעֵתָה צָרִיק הָיָה לְשַׁבּוֹת בָּהּ. בְּזִרְיוֹת גָּמַר אֶת הַהֲכָנוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת
לְשַׁבַּת, אֲךָ מוֹחוּ עָבַד בְּקֻדְחָתָנוֹת, מִחֻפְּשׁ מוֹצֵא לְבַעֲיוֹתוֹ. הוּא
הִגִּיעַ לָעִיר עִם סְכוּם כֶּסֶף גָּדוֹל, עֲשָׂרַת אֲלָפִים דִּינָרֵי זָהָב, כְּדִי
לִקְנוֹת סְחֹרָה, אֲךָ עֵתָה חֻפְּשׁ מְקוּם בּוֹ יוּכַל לְשַׁמֵּר אֶת הַכֶּסֶף
לְמִשְׁךְ הַשָּׁבֶת. לְפָתַע נִגְנַן בְּמוֹחוּ רַעִיוֹן; חֵישׁ מִהֵר נָטַל אֶת צִרּוֹר
כֶּסֶפוֹ וְיָצָא בַּחֲפָזָה לְכוּנוֹ בֵּיתוֹ שֶׁל אֶחָד מִסוֹחָרֵי פְּרָאג עֲמוּ עֶסֶק
בְּמִסְחָר מִפְּעַם לְפַעַם, וּמִכֵּיוָן שֶׁהִכִּירוּ כְּאֵדָם יִשְׂרָאֵל וְנֶאֱמָן, הִחְלִיט
שִׁיפְקִיד בְּבֵיתוֹ אֶת הַכֶּסֶף עַד צֵאת הַשָּׁבֶת. שִׁמְחָה וְטוֹב לֵב הָלָךְ
הַיְּהוּדִי לְבֵית הַכְּנֶסֶת, לְאַחַר שֶׁנִּפְרַד מִהַסוֹחָר שֶׁכֶּסֶפוֹ הִפְקִיד
אֵצְלוֹ. מִיד בְּמוֹצָאֵי הַשָּׁבֶת מִהֵר הַיְּהוּדִי לְבֵיתוֹ שֶׁל הַסוֹחָר כְּדִי
לְקַבֵּל חֲזָרָה אֶת כֶּסֶפוֹ. 'כֶּסֶף?' - הִתְמַם הַסוֹחָר 'עַל אִיזָה כֶּסֶף
הֵנָּה סָח, מִתִּי הִפְקִידָתָא אֵצְלִי כֶּסֶף?' 'הָאִישׁ חָשַׁב כִּי הַסוֹחָר חוֹמֵד
לוֹ לְצוֹן, וְהִמְשִׁיךְ לְבַקֵּשׁ וְלִהְתַּחַן: 'אֲנִי, הַחֹזֵר לִי בְּבִקְשָׁה אֶת
כֶּסֶפי! כִּי בִקֵּשׁ שׁוֹב וְשׁוֹב, אֲךָ הַסוֹחָר, בְּעַל הַבֵּית, הִמְשִׁיךְ לְטַעַן
כִּי מַעֲוֹלָם לֹא הִפְקִיד אֵצְלוֹ כֶּסֶף. הַבֵּין הָאִישׁ כִּי נִלְכַּד בְּרִשְׁתּוֹ שֶׁל
רַמָּאי, וְכִשְׁנַפְּשׁוּ מֵרָה עָלָיו וְלָבוּ בּוֹכָה בְּקֶרְבּוֹ הַחֵל לְצַעַד בַּחֲזָרָה
לְפִנְדָּק כִּשְׁהוּא לֹא יוֹדֵעַ מֵאֵין בּוֹא עֲזָרוֹ.

לְפָתַע, הַתִּנְעוּר וּבִצְעָדִים נִמְרָצִים פָּנָה לְלַכֵּת לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי
יְחִזְקָאל לִנְדָא, רַבָּה שֶׁל הָעִיר פְּרָאג, כְּדִי לְטַל מִמֶּנּוּ עֲצָה וְתוֹשִׁיָּה.
בְּקוֹל נִסְעָר מְלוֹה בְּפֶרָצֵי כְּכִי הַבּוֹקְעִים מֵעַמְקֵי לְבוֹ סֹפֵר הָאִישׁ
אֶת סֹפּוֹ לְפָנֵי הָרֵב, וְסִים בְּבִקְשַׁת עֲזָרָה.

רַבִּי יְחִזְקָאל לִנְדָא הִרְגִיעַ אֶת הָאִישׁ וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שִׁיבּוֹא לְבֵיתוֹ
בְּבִקְרַת הַמִּחְתָּר. וְאָכֵן, מִיד לְמַחְתָּר בְּבִקְרַת הַתִּינִיב הָאִישׁ הָאוֹרַח
בְּעִיר פְּרָאג בְּבֵיתוֹ שֶׁל הָרֵב. מִיד שָׁלַח הָרֵב אֶת שְׁמֻשׁוֹ כְּדִי לְהַזְמִין
לְבֵיתוֹ אֶת הַסוֹחָר הַמְּכַחֵשׁ כִּי הִפְקִיד אֵצְלוֹ כֶּסֶף, וְאֵל הָאִישׁ פָּנָה
הָרֵב וּבִקֵּשׁוֹ לְהַסְתֵּת בַּחֲדָר סְמוּךְ. וְכֵן אָמַר אֵלָיו: 'כְּאֲשֶׁר תִּשְׁמַע
שְׁאֵנִי מִשׁוֹחַח עִם הַסוֹחָר, צֵא מִן הַמִּסְתָּת וְהַכְּנֵס אֶל הַחֲדָר בּוֹ
נִשְׁבֵּי, וְשִׁם תִּסְעֵן אֶת טַעֲנֶתְךָ.'

שָׁמַע הָאִישׁ בְּקוֹלוֹ שֶׁל הָרֵב וְעוֹדְנוֹ מִסְתַּתֵּר בַּחֲדָר הַסְּמוּךְ הוֹפִיעַ
הַסוֹחָר בְּבֵית הָרֵב. רַבִּי יְחִזְקָאל הִזְמִינוֹ לְשַׁבַּת, וְהַחֵל מִשׁוֹחַח
עֲמוּ אֹדוֹת מִצַּב הָעֵנִי בַּקְהֵלֶת פְּרָאג. 'בְּקִהְלָה שְׁלֵנוּ', אָמַר הָרֵב,
'יִשְׁנִם עֲנִיִּים מְרַבִּים הַגּוֹעִים בְּרָעָה, וְלִצְרִכֵּיהֶם דְּרוֹשָׁה לָנוּ
תְּרוּמָה בֵּת אֶלף זָהוּבִים!' - 'מָה', אָלף זָהוּבִים'???' נִדְרָעַק
הַסוֹחָר, 'הָאֵם הָרֵב רּוֹצֵה מִמֶּנִּי סְכוּם גָּדוֹל כֵּן? נִרְאָה אֲפֹא כִּי
רַבְּנוּ חוֹשֵׁב אוֹתִי לְאַחַד מִן הָעֲשִׂירִים בְּעִיר, אֲךָ דַּע לָךְ כִּי בְּשָׁנִים
הָאֲחֵרוֹנוֹת הוֹרַע מִצָּבִי, רַבִּים מִחֲבָרֵי פֶשְׁטוֹ אֵין בִּיכְלָתִי לְמַלֵּא
הַנוֹכָחִי הוּא בְּכִי רַע, לְפִיכָה, לְמִרוֹת רָצוֹנִי, אֵין בִּיכְלָתִי לְמַלֵּא
עֵתָה אֶת בְּקִשְׁתִּי רַבְּנוּ. הָרֵב הִמְשִׁיךְ לְהַפְצִיר בַּסוֹחָר לְתֵרֵם סְכוּם
כֶּסֶף לְצִדְקָה, וְהוֹסִיף לְהוֹרִיד אֶת הַסְּכוּם כְּדִי מִחֲצִיתוֹ, לְחַמֵּשׁ
מֵאוֹת זָהוּבִים. אֲךָ הַסוֹחָר עֲמַד בְּסִרְבּוֹ וְטַעַן אֵינִי יָכוֹל לְתַת
סְכוּם כֶּסֶף כֵּן גָּדוֹל לְצִדְקָה. הָרֵב הוֹסִיף לְדַבֵּר אֶל לְבוֹ וְהוֹרִיד מִן
הַסְּכוּם: 'שְׁמָא יָכוֹל אֶתָּה לְתַת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת זָהוּבִים?' אֲךָ הַסוֹחָר
לֹא שָׁנָה אֶת דַּעְתּוֹ וְאָמַר: 'כְּבוֹד הָרֵב, אֵינִי יָכוֹל לְשַׁלֵּם עֵתָה
סְכוּם כֶּסֶף לְצִדְקָה. תוֹךְ כְּדִי שִׁיחַתֶּם, נִפְתַּחְהָ לְפָתַע הַדֶּלֶת וְאֵל
הַחֲדָר הַתְּפֹרֵץ הַיְּהוּדִי שֶׁהִסְתַּתֵּר בַּחֲדָר הַסְּמוּךְ, וְהַחֵל זֹעֵק בְּקוֹל
כְּאֵב: 'רַבִּי וּמוֹרִי, הוֹשִׁיעָה נָא! אֲדָם זֶה הַיּוֹשֵׁב מוֹלֵךְ גִּנְבָּה אֶת
כֶּסֶפי וְאֶת כֶּסֶפי אֲחֵרִים! בְּעֶרֶב שַׁבַּת הִפְקִידָתִי אֵצְלוֹ 10,000 דִּינָרֵי
זָהָב, אוֹלָם כְּשֶׁבִּאתִי לְקַחֵת אֶת כֶּסֶפי בַּחֲזָרָה, הַכְּחִישׁ הָלָה אֶת
הַדְּבָר, וְסָרַב לְמַסֵּר לִי אֶת פְּקֻדוֹנִי! אֲנִי, רַחֵם וְחוּס עָלִי
וְצוֹה עַל אֲדָם זֶה לְהָשִׁיב לִי אֶת כֶּסֶפי, שְׂאֵם לֹא כֵן, אֲנִי אֵינִי
בֹא'!! הִבִּיט הָרֵב בְּפָנֵי הַסוֹחָר הַיּוֹשֵׁב מוֹלֵךְ וְשָׁאֵלוֹ: 'כְּלוּם מְכִיר
אֶתָּה אֶת הַיְּהוּדִי הַלָּזֶה?' - 'אֲמַנָּם כֵּן', אָשֶׁר הַסוֹחָר 'מְכִיר אֵינִי
אוֹתוֹ מֵעַסְקִי מִסְחָר שְׁעִשְׁנֵי יָחַד, אֲךָ זֶה זְמַן רַב לֹא חָדַשׁ אֶת
קִשְׁרֵי הַמִּסְחָר בֵּינֵינוּ, וְאֲמַשׁ הַתְּפֹרֵץ הָלָה אֶל בֵּיתִי וְצִעַק כִּי עָלִי
לְהַחֲזִיר לוֹ אֶת כֶּסֶפוֹ שֶׁמַּעֲוֹלָם לֹא הִפְקִיד אֵצְלוֹ.'

שָׁמַע הַיְּהוּדִי אֶת תְּשׁוּבַת הַסוֹחָר הַחֵל לְבַכּוֹת וּלְצַעַק בְּדַמְעוֹת:
'גִּנְבָּ! שְׁקָר! גִּזְלָן! הָרֵי בְּמוֹ יָדֶיךָ לְקַחֵת מִמֶּנִּי אֶת כֶּסֶפי בְּעֶרֶב
שַׁבַּת, כִּי־צַד מִצָּד אֶתָּה לְהַכְחִישׁ זֹאת? פָּנָה הָרֵב אֶל הַסוֹחָר וְאָמַר
לוֹ: 'רְאוּהָ אֲנִי שְׁלֹא בִּנְקַל תִּפְטֹר מִן הָאִישׁ זֶה, אוֹלִי בְּאֵמַת
מוֹטֵב כִּי תַתֵּן לוֹ סְכוּם כֶּסֶף, כְּדִי שִׁתְּרָצָה וְיַעֲזֹבְךָ לְנַפְשֶׁךָ וְיִלָּךְ
לְדַרְכּוֹ?' - 'אָכֵן, הָרֵב צוֹדֵק, וְדַבֵּר חֲכָם הוּא זֶה, מוֹכֵן אֲנִי לְתַת לוֹ
מֵאָה זָהוּבִים וּבְלָבָד שִׁינִיחֵי לְנַפְשִׁי! הַשִּׁיב הַסוֹחָר.

'רַבִּי, זַעַק הַיְּהוּדִי 'הִפְקִידָתִי אֵצְלוֹ עֲשָׂרַת אֲלָפִים דִּינָרֵי זָהָב,
וְכִי־צַד זֶה שְׁהוּא רּוֹצֵה לְהַחֲזִיר לִי רַק מֵאָה זָהוּבִים? לֹא, אֵינִי
יָכוֹל, עָלָיו לְהַחֲזִיר לִי אֶת כָּל כֶּסֶפי בְּשַׁלְמוֹת!'

אָמַר הָרֵב לְסוֹחָר: 'רְאוּהָ, אֲדָם זֶה נִטְפַּל אֵלַיךְ עַל לֹא עוֹל בְּכַפִּיד
- כְּטַעֲנֶתְךָ, שְׂמָא כְּדָאי לָךְ לְהַגְדִּיל אֶת הַסְּכוּם כְּדִי לְהַפְטֹר מִטְּרַדְן
זֶה. תֵּן לוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת זָהוּבִים, וּבּוֹדָאי יִתְרָצָה לְמַתְנָתְךָ. 'מְסַכִּים
אֲנִי, הַזְדַּרְזִי הַסוֹחָר לומר לְרַב, 'אֲתָן לוֹ, לְחֻצּוֹף, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
זָהוּבִים וּבְלָבָד שִׁיפְסִיק לְהִטִּיל בִּי חֲשָׁדוֹת שְׁוֹא! שׁוֹב נִשְׁמַעוּ
זַעֲקוֹת שְׁבֵר מִכּוֹן הַיְּהוּדִי 'לֹא! זַעַק בְּרַב יָאוֹשׁ 'עֲשָׂרַת אֲלָפִים
דִּינָרִים וְלֹא זָהָב אֶחָד פָּחוֹת! 'כְּלוּם אֵינֶךָ מִסְתַּפֵּק בְּמַתְנָה
מְכַבֶּדֶת שֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת מֵאוֹת זָהוּבִים? שְׂאֵל הָרֵב אֶת הַיְּהוּדִי
'כְּבוֹד הָרֵב, אֵינִי חָפֵץ בְּמַתְנוֹת וְלֹא בְּנִדְבוֹת' יָבֵב הָאִישׁ בְּשִׂאֲרֵית
כּוֹחוֹתָיו, 'רּוֹצֵה אֲנִי אֶת הַמַּגִּיעַ לִי - עֲשָׂרַת אֲלָפִים דִּינָרִים שְׁלִי
בְּשַׁלְמוֹתֶם! 'מַדּוּעַ צוֹעֵק אֶתָּה? שְׂאֵל הָרֵב אֶת הַיְּהוּדִי, וּבִפְנוֹתוֹ
לְסוֹחָר הוֹסִיף בְּמַהֲרִירוֹת: 'תֵּן לוֹ חֲמֵשׁ מֵאוֹת זָהוּבִים, וְכֵן נִפְטֹר
מִמֶּנּוּ לְצִמְתוֹת וְתִשְׁכַּח מִכָּל הָעֵנִי. 'מְסַכִּים אֲנִי, הַשִּׁיב הַסוֹחָר,
וְכֵן שָׁלַף אֶת אֲרָנְקוֹ כְּדִי לְמַנּוֹת אֶת הַסְּכוּם הַדְּרוּשׁ כְּדִי לְגַרֵשׁ
אֶת הַטְּרַדְן הַמְּצַעֵק. כְּשֶׁרָאָה רַבִּי יְחִזְקָאל בְּאִיזוֹ מַהֲרִירוֹת שָׁלַף
אֶת אֲרָנְקוֹ וְהַחֵל לְסַפֵּר אֶת הַכֶּסֶף, קָם מִמְּקוֹמוֹ וּבְקוֹל רוֹעֵם פָּנָה
אֶל הַסוֹחָר: הַחֲזֹר לַיְּהוּדִי מִיד אֶת כֶּסֶפוֹ! הַחֲזֹר אֶת פְּקֻדוֹנוֹ! עֵתָה
בְּרוּר לִי לְחִלוּטִין כִּי אֲדָם זֶה הִפְקִיד אֵצְלְךָ אֶת כֶּסֶפוֹ. הֵן לְפָנֵי
הַכְּנֶסֶת בְּקִשְׁתִּי מִמֶּךָ סְכוּם כֶּסֶף לְצִדְקָה, וְסָרַבְתָּ, וְטַעֲנֶתְךָ הִתְּהָ
כִּי מִצָּבֶךָ הַכֶּסֶפי גָּרוּעַ וְאֵינֶךָ יָכוֹל לְתֵרֵם לְצִדְקָה. וּלְפָתַע פְּתָאוּם
מוֹכֵן אֶתָּה בַּחֲפָץ לֵב לְתַת סְכוּם כֵּן גָּדוֹל לְאֲדָם זֶה, שֶׁלְדַבְּרִיד
מְכִיר אֶתָּה אוֹתוֹ אֲךָ בְּמַעַט, וְאֵינֶךָ חֵיב לוֹ אֶף פְּרוּטָה שְׁחוּקָה!?!
אָכֵן, גִּזְלָן אֶתָּה! הוֹדָה עַל הָאֵמַת וְהָשִׁב אֶת הַפְּקֻדוֹן בְּשַׁלְמוֹת!
פָּנִי שֶׁל הַסוֹחָר הַחֲזִירוֹ, הוּא הוֹדָה בְּדַבֵּר הַפְּקֻדוֹן וְהַזְדַּרְזִי לְהָשִׁיב
לַיְּהוּדִי אֶת כֶּסֶפוֹ בְּשַׁלְמוֹת... [613 סְפָרִים עַל תִּלְגָּ' מִצּוֹת]

בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה

"לְאֲדָם מַעֲרִי לֵב וּמָה' מַעֲנָה לְשׁוֹן" [משלי ט"ז, א]

לְעִילּוֹ נִשְׁמַת

מור"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק: מור"ר הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל
מרת אמי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן מכסאנה
מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל
נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית
רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין
שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל: אפרים בן מדלן
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו
אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (חולה) בן שמחה: מרדכי בן אסנת
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זיו
שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמשון: דליה בת חיים
הגר בת אהרן והרטה: כותן בת חביבה: אחובה (דייץ) בת טובה
רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן
שושנה נוואל בת שדרה: רבקה בת רחל: מורבריד אסנת בת מרים

לְחַצְלַחַת:

אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה
גילי בלומנר, אלעזר בן שמחה, יצחק בן גיטי
זיווג הגון: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה: רחלי בת זלבה
עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: הדר ברטה ורוני איילת בנות כרמית
נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה: הילה בת דניאלה

לְרַפּוּאָת:

אהרון בן חנה: משה בן חנה: אהרון בן מרים
מנחם בן עזריה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן גר: גלן בן דינה: אסתר בת שושנה
אוורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: אסתר בת שולמית
רחל בת טארה: חות בת לינ: מריה בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תות יפה

לְזִרְעָה שֶׁל קִימָא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס: טריק בת למלם
ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עופרה
מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראל
מירי בת סוזן: חיים יוסף בן איריס: סחר בת שהאין

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

זה השער לה' צדיקים בואו בו

נצבים - וילך

כניסת שבת: 18:41
צאת שבת: 19:38
רבנו תם: 20:13

לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.com
לתגובות והערות:
שגיא 054-6868199

אתם נצבים היום (כט,ט)

האדמו"ר בעל ה"אמרי אמת" מגור, גדל על ברכי אביו הגדול, בעל ה"שפת אמת". בילדותו, שאל אותו אביו באחד הימים: "אמר לי, אברהם מרדכי'לה, מהי פרשת השבוע?", השיב הילד ללא הסס: "נצבים-וילך", אמר לו ה"שפת אמת": "אינני מבין, הרי יש כאן סתירה. אם 'נצבים' - זה לא 'וילך', ואם 'וילך' - הרי זה לא 'נצבים', הילד לא ידע מה להשיב.

אמר לו ה"שפת אמת": "אני אגיד לך תשובה. מי שניצב על מקומו ולא מתקדם כלל, מי שאינו פועל איזושהי פעולה כדי להתעלות בעבודת ה' ואינו מתחיל בעשיית תשובה - שידע שהקדוש ברוך הוא יעשה לו 'וילך'... כשהוא ירצה להתקרב אל הקדוש ברוך הוא ולעשות תשובה - הוא כבר לא ימצא אותו". אומרת לנו התורה: בעבודת ה' אין הכל או לא כלום. אל תאמר לעצמך: 'כיון שאינני יכול להשיג הכל בבת אחת - חבל להתחיל, אין לי סיכוי'. זו לא גישה נכונה. אמנם אי אפשר להשיג הכל בבת אחת, אבל תתחיל! תתחיל עם משהו, שתהיה לך איזו לחלוחית של מצוה. ואם תתחיל - יהיה לך המשך. אם לא תתחיל - לא תשיג כלום!

לאבד את הנשמה בשביל חתיכת בשר סרוח?

לאחר מלחמת העולם השנייה נסה המשפיע החב"ד המפורסם, רבי מנדל פוטרפס, לברוח מברית המועצות. בעקבות זאת הוא נעצר בידי הסובייטים והוגלה לסיביר, שם שהה במחנה עבודה במשך שמונה שנים. באחד הימים נגש אליו יהודי ואמר לו: "כבוד הרב, אני רוצה ברכה".

אמר לו רבי מנדל: "על מה?", אמר לו: "אגלה לך סוד: במשך תקופה ארוכה חפיתי בור סמוך לגדר, מתחת לאפס של השומרים. הסתרתי אותו. אני רוצה להימלט מהמחנה דרך הבור הזה, אולם אני יודע שתוך חצי דקה הם ישימו לב להיעדרי. אם יתפסו אותי, ירו בי למות. אני מחכה לשעת כושר. בזמן חילופי המשמרות יש רפיון בשמירה, ואני רוצה לנצל את הזמן הזה לבריחה. לכן אני רוצה ברכה, שה' יהיה בעזרי ואצליח להימלט מהמקום, ועד ששימו לב לכך - כבר אהיה רחוק מהאזור והם לא יצליחו לתפס אותי".

אמר לו רבי מנדל: "אני מברך אותך מעומק הלב שה' יהא בעזרך ותצליח לברוח". לקראת שעת חלופי המשמרות נעמד רבי מנדל במרכז המחנה והשקיף מתחת לעבר הגדר הרחוקה, לראות מה יעלה בגורלו של אותו יהודי, האם יצליח להימלט מתחת עיניהם של השומרים.

הגיעה השעה. המשמרות התחלפו והיהודי נכנס לפעולה. הוא השתחל לבור מתחת לגדר, עבר אל צדו השני ופתח בריצה פראית. לא חלפה חצי דקה עד שהשומרים עלו עליו. הם ירו לכוונו, אך המרחק היה גדול מדי והוא ניצל מכדורי הרובים. אך השומרים לא הרימו ידיים. בדיוק למקרה כזה יש להם את 'הנשק הסודי' שלהם - כלבים. לרשותם עמדו כלבי ענק מאלפים ומאמנים.

השומרים שחררו את הכלבים והם שטעו לכיוונו של היהודי המסכן שנמלט על נפשו. רבי מנדל השקיף בחדרה מרחוק. הוא ראה את הכלבים שועטים קדימה, עוד כמה שניות הם יגיעו אל היהודי ואז ישעו אותו לגורים. אין לו סיכוי לשרוד. אך ראה זה פלא: הכלבים נעצרו מטרים ספורים לפני היהודי ואז החלו לרחרח את האדמה, מה קרה? מתברר שהיהודי צפה את התרחיש הזה ונערך אליו מבעוד מועד. בשבוע האחרון שלפני הבריחה הוא לא אכל את מנת הבשר שהובאו לו, אלא אגר אותם בחדרו. כשיצא למשימת הבריחה, הכניס את נתחי הבשר לתוך כיסיו.

כשהראה את הכלבים מתקרבים אליו, שלף את נתחי הבשר מכיסיו ופיזר אותם על הארץ. הכלבים הריחו את ריח הבשר והם לא עמדו בפיתוי... במקום להתנפל על האיש, הם התנפלו על הבשר... וביתניים, בעוד הם שקועים באכילת הבשר בתאבון רב, האיש המשיך במנוסתו, עד שהגיע למקום מחבוא. וכל אותה עת רבי מנדל צופה על כל הנעשה. הוא ראה כיצד מפקד המחנה בסיביר רותח מועם על הכלבים: "אנחנו אילפנו אותם בדיוק למשימה הזאת, ובגלל חתיכת בשר סרוח הם נטשו את המשימה". המפקד המתין לכלבים שישובו לתוך המחנה, ואז כיוון אליהם את הרובה וירה בהם למות.

רבי מנדל אסף את האסירים וספר להם על המקרה, ולבסוף אמר: "עלינו ללמד מכך מוסר השכל גדול. הקדוש ברוך הוא השקיע בכל אחד ואחד מאתנו, נתן לנו שתי עיניים, שתי אוזניים, שתי ידיים, שתי רגלים, שכל, בית, אישה, ילדים, הכל. ועל מה אדם מבזבז את חייו? על חתיכת בשר סרוח. הוא נתן בנו כחות, שנדע להתגבר על היצר. ואנחנו מבזבזים את הכוחות שיש בנו בשביל איזו חתיכת בשר סרוח? במקום לבצע את משימתנו, עובדים עברה שכולה הבל ורעות רוח? האמנם מוכנים אנו לאבד את נשמתנו כדי להנות הנאה של רגע, שנעלמה כלעומת שבאה?". אתה רוצה ולא מצליח? תתחיל במשהו. אם לא תתחיל – תשאר על מקומך ולא תהיה לך אחרית ותקווה. אבל אם תתחיל – סופך שתצליח! (רבי גואל אלקריף שליט"א – שש באמרתך').

אתם נצבים היום (כט,ט)

פרשיות נצבים וילך האזינו, נקראים בדרך כלל סמוך לראש השנה ובין ראש השנה ליום כיפור וסוכות, והגמ' בראש השנה (ט"ז) אומרת, צדיקים נחתמים לאלתר לחיים, בינוניים תלויים ועומדים עד יום הכיפורים, רשעים לאלתר למיתה.

רבי משה וולפסון זצ"ל בספרו בספר "אמונת עיתך" כותב, מצאנו דבר פלא, פרשת נצבים יש בה ארבעים פסוקים, פרשת וילך שלושים פסוקים ופרשת האזינו חמישים ושנים פסוקים. פרשת וילך שלושים פסוקים, כנגד שלושים יום של חודש אלול שבו הצדיקים ממהרים לחזור בתשובה.

פרשת נצבים ארבעים פסוקים, כנגד הבינוניים שעדיין תלויים ועומדים עד יום הכיפורים, שהוא יום הארבעים מחודש אלול. פרשת האזינו חמישים ושנים פסוקים, כנגד הרשעים שנזכרים לשוב בהושענא רבה, יום החמישים ואחד, שהוא יום מסירת הפתקים, ואם זוכה האדם לשוב בתשובה, מגיע ליום החמישים ושנים שהוא שמיני עצרת זוכה ל"זאת הברכה" (מדשן ביתך).

כְּדִלִים וְכִרְשִׁים דְּפָקְנוּ דְּלִתִּיךְ, דְּלִתִּיךְ דְּפָקְנוּ רַחוּם וְחֲנוּן (מתוך 'סליחות')

פעם כיבד ה"חפץ חיים" זי"ע את ראש הישיבה של ראדין, הגאון רבי נפתלי ערופ זצ"ל, לומר דברי התעוררות לפני הסליחות. נעמד ר' נפתלי ליד ארון הקודש, ופתח בדבריו: רבותי, בפסוקים הפותחים את הסליחות אנו אומרים: "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך, דלתיך דפקנו רחום וחנון". אין בידינו מעשים וזכויות, רק חובות ועוונות רח"ל, לכן אנחנו באים אל הקב"ה כעניים בפתח.

עני המחזור על הפתחים, מתחנן על נפשו שבעל הבית יואיל בטובו לפתוח לו את הדלת, ירחם ויחוס עליו ויזרוק לו איזו מטבע. כשהוא דופק על הדלת, הוא עושה זאת בהכנעה ובשפלות. כך אנו באים לפני הקב"ה לפני יום הדין – "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך". ומיד אנו מוסיפים ואומרים: "דלתיך דפקנו רחום וחנון". יש להבין, מה ההוספה הזו? הלוא כבר דפקנו פעם אחת, וכבר סיפרנו על כך – "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך".

למה צריך להוסיף ולספר על כך עוד פעם – "דלתיך דפקנו"? די היה לכתוב: 'כדלים ורשים דפקנו דלתיך רחום וחנון'. אלא – אמר ר' נפתלי – כך יש לבאר את העניין: "כִּי לֹא יִחַדֵּל אֲבִיּוֹן מִקָּרֵב הָאָרֶץ" (דברים טו) אין מה לעשות, זו גזרה משמים שיהיו בעולם עשירים ועניים.

נתאר לעצמנו אדם עני מרוד, מובטל, אין לו הכנסות. וההוצאות? בלי עין הרע... אין לו ממה להתחיל את החודש. יש לו את הבסיס. הביטוח הלאומי נותן לו קצבה של אלפיים שקלים. אבל, כמובן, זה לא מתחיל להספיק לצורכי הקיום. ברוך ה', יש לו משפחה גדולה, וגם ההוצאות גדולות. הוא גר בשכירות, ואלפיים השקלים אינם מכסים אפילו את השכירות. ומה עם לחם וחלב? ומה עם שכר לימוד לילדים, ומה עם כל המסים והארנונות?... מה עושים? אין ברירה. בשביל מה ה' ברא כף יד?... והרי כל הפושט יד – נותנים לו...

הוא סומך על רחמנותם של הבריות, ויש לו על מה לסמוך – הלוא הרחמנות היא אחד מסימניה של אותה אומה. אולם לעני 'שלנו' הייתה בעיה. מכירים אותו בעירו. הוא אדם מכובד, בעל בעמיו. לא נעים לו להסתובב ב'איצקוביץ' עם יד פשוטה ולחלק ברכות... כל מתפלל שני מכיר אותו, לא נעים... מה עושים?

מצא עצה: במקום להסתובב ב'איצקוביץ', יכתת רגליו לשולי העיר, שם לא מכירים אותו. ידפוק בבתייהם של התושבים המתגוררים שם. הראשון ייתן לו שקל, השני שניים, אולי אצל מישהו תתעורר מידת הרחמים ויזיל לתת לו חמישה שקלים ואולי גם עשרה שקלים, מי יודע? נכון, זו עבודה קשה יותר, במקום לעבוד בתוך מתחם בית כנסת, הוא נאלץ לכתת רגליים מבית לבית, לעבור מדירה לדירה, לעלות מקומה לקומה. ועוד לא דיברנו על משך זמן ההמתנה עד שפותחים לו, אם בכלל. גם היבול דל יותר.

מה שהוא עושה ביום אחד בשטיבלאך, שם הוא יזדקק ליומיים-שלושה. אבל אין ברירה. זה הרע במיעוטו. שם הוא לא צריך להתבזות בפני שכנים ומכרים. כסף אין לו, מה שנשאר לו זה קצת כבוד, ועליו לפחות הוא מנסה לשמור... עובר מבית לבית, מדירה לדירה. דופק בשקט, בעדינות. אנשים פותחים את הדלת, נותנים שקל פה, שקל שם. יש גם בתים רבים שהדלת מתעקשת להישאר נעולה.

הוא עומד מול הדלת הסגורה במשך כמה שניות, וכשמבין שהיא לא עתידה להיפתח בזמן הקרוב, הוא פוסע לאחוריו ועושה את דרכו לדלת הבאה. לאחר שהשלים את הסבב אצל כל הדיירים באזור, הוא כבר לא יכול לחזור פעם נוספת על אותו מסלול בתקופה הקרובה. הרי כולם כבר מזהים אותו. גם זוכרים היטב שכבר נתנו לו, למה ייתנו שוב?... אין ברירה. בחודש הבא הוא הולך לאזור אחר, אף הוא בשולי העיר. וכשמיצה את האזור ההוא – ממשיך הלאה, לאזור חדש שכף רגלו עדיין לא דרכה שם, ובעיקר – שכף ידו לא נפשטה שם...

אומר ר' נפתלי: לעומת העני הזה, יש עני אחר שמצבו גרוע הרבה יותר. אין מה להשוות. לעני הראשון לפחות יש בסיס. הוא לא מתחיל מאפס. אלפיים שקל מהביטוח הלאומי זה גם משהו. לעני השני גם את זה אין. הוא מתחיל מאפס, בעצם ממנינוס. אין לו כלום. הבגד המרופט היחיד שהיה לו – בא כלב וקרע לו אותו. העני השני הלך בעקבות הראשון והחל ב'מסע ההתרמות' הפרטי שלו.

איך נשמעות הדפיקות שלו על דלתות הבתים? בשקט, בעדינות? מה פתאום! אין לו נימוסים ואין לו סבלנות. הוא מכה בעוצמה על הדלת, מתחנן על נפשו שיושיעו אותו. אין לו כלום! לא בגד, לא לחם, לא מים, כלום, ממש כלום!

אומר ר' נפתלי: אדם מגיע לראש השנה. הוא בטוח ש'יש לו' – יש לו חיים, יש לו משפחה, יש לו פרנסה. ברוך ה', חסדי שמים. אדם חושב לעצמו: יש לי חיים. עובדה, אני חי. אם אני חי כבר חמישים שנה, אין סיבה שזה לא יימשך הלאה... יש לי אישה וילדים, ברוך ה'. גידלתי משפחה יפה, בחסדי שמים, ולמה זה לא ימשך הלאה? ברוך ה' גם הפרנסה סבירה. אני לא עשיר, רחוק מזה, אבל ברוך ה' אני לא רעב ללחם. אסור להתלונן. אם כן, על מה הוא בא לבקש כעת, בראש השנה? הוא מבקש 'הטבות', 'השלמת הכנסה'...

הוא פונה לשמים: "ריבוננו של עולם, כבר אמרתי שהפרנסה סבירה, אין טענות. אבל ממש לא יזיק אם השנה ההכנסות שלי תגדלנה בכמה אלפים. אתה יודע, יוקר המחיה גדל, ההוצאות גדלו, הצרכים התרבו... ברוך ה' יש לי דירה משלי, שלושה חדרים. בכלל לא רע. אני מכיר רבים שנאלצים לנדוד מדירה שכורה אחת לדירה שכורה אחרת. אבל בכל זאת, אתה יודע, שלושה חדרים זה משהו בסיסי..."

אף פעם לא מזיק לעבור לדירה גדולה ומרווחת יותר, שנוכל לגדל את ילדינו ברווח. ריבוננו של עולם, רק רגע, עוד לא הזכרתי את עניין הרכב. כן, הרכב שלי משרת אותי בנאמנות כבר עשר שנים, אבל זה בדיוק העניין – כבר עשר שנים לא החלפתי רכב... באמת לא יזיק לי להחליף אותו לרכב חדיש יותר.

אין לי דרישות בשמים, אני לא מחפש את הדגם האחרון, ממש לא, אבל בכל זאת, הרכבים החדשים נוחים יותר וגם חסכוניים יותר... וחוץ מזה, עדיף שזה יהיה רכב גדול, שאוכל להכניס בו את כל המשפחה".

אומר ר' נפתלי: אדם שמגיע לראש השנה ומבקש 'הטבה', 'השלמת הכנסה', 'שיפור דיור' – הרי זה "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך". הוא דופק בשקט, מבקש קצת עזרה. והוא מקבל שקל פה, שני שקלים שם. אבל אדם שיודע שבראש השנה הוא מתחיל מאפס – זה משהו אחר לגמרי.

וזו האמת: בראש השנה נידונים מחדש על הכול – על החיים, על הבריאות, על הפרנסה. על הכול! מה שהיה עד עכשיו לא ממשיך הלאה באופן טבעי. דנים אותו מנקודת האפס. ואם הוא בא אל יום הדין עם מטען עוונות – בעצם הוא לא בנקודת האפס, הוא במינוס רציני.

אדם מגיע לראש השנה, כל מה שיש לו – כאילו לא קיים. אין לו חיים, אין לו בריאות, אין לו משפחה, אין לו פרנסה. אין לו כלום! על הכול דנים מחדש. העובדה שהוא חי עד עתה, אינה אומרת שהוא יחיה גם בשנה הבאה. העובדה שיש לו פרנסה, ויש לו הכנסה שוטפת ותוכניות חיסכון בבנק – אין זה אומר שהמצב הזה יימשך כך גם בשנה הבאה. הכול מתחיל מחדש!

אדם שאין לו כלום, אפילו בגד לגופו אין לו – כשהוא מתייצב בפתח ביתו של הגביר, איך הוא דופק על הדלת? – "דלתיך דפקנו רחום וחנון". ליבו שבור וכנוע, הוא זועק במר ליבו: "הושיעני, באו מים עד נפש! אין לי כלום! הצילו!" כשאדם מתחנן על נפשו כפשוטו, אין מקום לגינונים – "תחנונים ידבר רש". הוא זועק בזעקות שבר, הוא פורץ בבכי מר. אין לי למי לפנות, אתה המפלט היחיד שלי!

אנחנו לא מבקשים 'הטבות' מבורא עולם, אנחנו מתחנונים על עצם החיים שלנו! "כל שנה שרשה בתחילתה – מתעשרת בסופה" (ראש השנה טז ע"ב) כל שנה שאנו באים אליה מתוך הרגשה והכרה שאנו דלים ורשים ממש, חסרי כול – היא מתעשרת בסופה, מובטחים אנו שבורא עולם יחוס עלינו, ישמע קול תחנונינו, וישפיע עלינו מטובו הגדול. ('דורש טוב' אלול)

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים משיעור בפרשת השבוע שנמסר

בבית הכנסת "קהל חסידים" בשכונת רמת אלחנן בני ברק ביום חמישי בשעה 21:30

גליון מספר 993

פרשת נצבים וילך שנת תשפ"ו

עברתי על עברות אלו, ולפי לא נמשך אליהם, אבל אתם כן נמשכים אחריהם, ולפיכך, "ותראו את שקוציהם ואת גלליהם". ועבדה זו באמת מעלה את החשש, פן יש ביניכם אשר "לכבו פנה היום מעם ה' אלקינו ללכת לעבד" (כט, יז).

"ושבת עד ה' אלקיך" (ל, ב)

הקב"ה יושב וממתין בזרועות פתוחות לשונכם של בניו, יושב ומצפה לרגע שבו יחזרו אליו, ויפשו את מעטפת הגשמיות והחטא החוצצת בינם לבניו, ויטהרו את לבם לעבדו באמת. אלו היו בני האדם חשים בצפייה שלו לקראת שונכם באמת ובתמים – לא היו כה מתמהמהים בכך.

על מנת לקרב את הדברים ללבם של הבנים התועים והרחוקים, השתמש רבי משה פרידמן במשל. היה זה כאשר בני זוג רוסים מבגרים נגשו אליו לאחר הרצאה שמסר בישוב חלוני, ובקשו כי הואיל והרב מכיר את השם מקרוב, הם מבקשים שיתפלל עליהם שימותו...

מדוע אבקש זאת? – תהה הרב, ובתשובה פתחו בני הזוג וספרו לו את ספור חייהם הכואב:

שניהם היו פרטיזנים בערות בתקופת מלחמת העולם השנייה, ולאחר שהסתיימה המלחמה עלו לארץ. קשוי הקליטה שלהם היו גדולים מאד, אך לבסוף, אחרי שעברו שבוע מדורי גיהנם, התמקמו, נשאו זה לזו ונולדו להם שתי בנות מצלחות ביותר.

אחת מהן נסעה לארה"ב ופתחה לעצמה קריירה מזהירה, השנייה נשארה בארץ וגם היא טפסה בסולם ההצלחה. במשך שנים ארכות אספו ההורים פרוטה לפרוטה, עד שהגיעו לסכום כסף לרכישת שני פרטיסי טיסה כדי לבקר את בתם.

שהינו שם חדש ימים – ספרו בקול שבור – ולבסוף ליהת אותנו הבת לשדה התעופה ואמרה: "אבא ואמא, אני רוצה לבקש מכם דבר אחד: נא למחוק את הכתובת שלי ואת מספר הטלפון שלי, אין לי כח לעמוד אתכם בקשר... אני מרגישה שזה מפרע לקרירה שלי..."

"למה?" – נסינו להבין, אבל היא לא ספקה לנו שום הסבר, ורק חזרה על דבריה, ועמדה על כך שנתק אתה כל קשר.

עלינו על המטוס, וכל הדרך ארצה בכינו. בעשר אצבעותינו גדלנו את הבת, וכעת, כאשר יכולים אנו לקבל ממנה מעט נחת, היא מודיעה לנו על נתיק קשרים... הדגלים הציעו לנו פדורי הרגעה, אבל אנו רצינו רק להתמוגג בדמעותינו.

כשנחת המטוס, אספנו את שברי לבנו ומהרנו לנסע אל הבת השנייה. ספרנו לה על הבקור ועל הנתיק בינינו לבין הבת. "כך היא אמרה?" – הטון שבו שאלה את השאלה הזו לא מצא חן בעינינו, ואכן עד מהרה, כשהמשיכה את דבריה, הבנו כי אשר נגורנו ממנו בא לנו – "אני מזמן רציתי לומר לכם את זה" – המשיכה – "אבל אם היא כבר אמרה, אז הנה, גם אני אומרת את זה..."

"אין לנו אם כן עבור מה לחיות" – סימו ההורים, ודמעות בצבצו בזוויות עיניהם – "לכן אנו מבקשים שתתפלל שנמות". הרב פרידמן בקש את מספרי הטלפון של הבנות על מנת לשוחח אתן בענין, אולם הרים את עיניו אל ההורים ושאל: "אבל תאמרו לי – מדוע אתם רוצים שאני אבקש עבורכם? למה לא תתפללו ישירות לבוורא העולם? תבקשו ממנו על בנותיכם, והוא, שהוא כל יכול, בודאי יוכל להושיע!"

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם" (כט, ט)

זה שאמר הכתוב (משלי יב, ז) 'הפוף רשעים ואינם ובית צדיקים יעמד' (מדרש תנחומא פר' נצבים סי' א)

בספר "תכלת מרדכי" הובא בשם המגיד הקדוש ר' מיכל מז'לוטשוב זצ"ל:

בתפלת נשמות כל חי אנו אומרים: "וכל קומה לפניך תשתנה". האדם השלם, גם כשעומד זקוף – הוא משתנה לפני הקב"ה, שכן עצם הדבר שהוא מקבל עליו על מלכות שמים ועל מצוות, ויש בו יראת שמים ויראת חטא, בזה הוא משתנה לקב"ה.

לעומת זאת הרשע, גם כשנראה שהוא משתנה – בעצם הוא אינו משתנה, כנאמר (ישעיה כט, יג): "בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחוק ממני". הנביא הרי אומר בשם ה': "הכזה יהיה צום אברהם... הלכך כאגמון ראשו!" כלומר, האם להשתנה מעיו זו התפון הקב"ה? ודאי שלא. הקב"ה רוצה שאדם ישתנה באמת, בפנימיות נפשו, לא בגופו בלבד.

לפי זה יש לפרש את הפסוק במשלי, כך: "הפוף רשעים" – אם נהפוף את הרשעים כך שיעמדו על הראש, האם זאת נקראת השתנה? "ואינם" – ודאי שלא. "ובית צדיקים יעמד" – הצדיקים, לעומת זאת, גם כשהם עומדים – עמידתם נחשבת להם כהשתנה.

זהו גם הקשר לפסוק הפותח את פרשתנו: "אתם נצבים היום" – למרות היותכם עומדים, הנכם "לפני ה' אלקיכם", משתנים וכפופים לפניו תבדקו.

"כי אתם ידעתם את אשר ישבנו בארץ מצרים ואת אשר עברנו בקרב הגוים אשר עברתם. ותראו את שקוציהם ואת גלליהם עץ ואבן כסף וזהב אשר עמכם" (כט, טו-טז)

יש לתמוה, לכאורה, מדוע נקטע רצף הלשון בסוף הפסוק, כי לפי הכתוב: "אשר ישבנו" ו"אשר עברנו", שהוא לשון מדבר, היה צריך לכתב גם "ונראה את שקוציהם וגלליהם", ומדוע כתוב "ותראו" בלשון נוכח?

וכתב על כך רבי מרדכי דרוק בספרו "דרש מרדכי", שאדם רואה את אשר בלבו, וכך אומרים בשם הבעל שם טוב, שאמר כי אדם הרואה איש מישראל עובר עברה, עליו לבדק את עצמו אם אינו לקוי בעצמו באותה עברה, כי לא לחנם הראו לו זאת מן השמים. ולמעשה אלו הם דברי חז"ל (תוספתא שבעות פ"ג ה"ג): "הרואה עוברי עברה נתחייב לראות, הרואה עושי מצוה זכה לראות".

ודרך אגב, מספר שהבעל שם טוב ראה פעם יהודי מחלל שבת. הוא הזדעזע מאד מכך, אבל יותר מכל זעזעה אותו המחשבה שהוא עצמו נכשל במשהו בחלול שבת. הוא ישב וחקר ולא מצא, עד שעלה על דעתו כך: פעם הוא ראה מישהו מבזה תלמיד חכם, והוא מחה על כך, אך כנראה המחאה לא היתה כפי השעור שהיה צריך שם, ותלמיד חכם הרי הוא בבחינת "שבת", ומאחר שמחאתו לא היתה מספקת, היה לו חלק קטן בחלול שבת הזה, ולפיכך הראוהו משמים חלול שבת...

וזהו שאמר להם משה רבנו: "כי אתם ידעתם את אשר ישבנו בארץ מצרים", בשיבה בארץ מצרים ישתבי כמזכר, ואף "את אשר עברנו בקרב הגוים", גם בזאת היינו שתפים, אולם בראית שקוציהם וגלליהם, לי לא היתה שתפות עמכם, כי לא

"שבעים שנה לא עשינו זאת" – השיבו השנים – "האם עכשו נתחיל?...!"

"דוקא אתם" – השיב להם הרב פרידמן – "מבינים כי אפשר לעשות זאת! אתם, אשר מכירים מקרוב את תחושת הצפיה של אבא ואמא לקשר מהלדים שלהם, אשר מוכנים לעשות הכל כדי שפונתיכם ירצו אתכם, בודאי תוכלו להבין את הצפיה של הקדוש ברוך הוא!"

במשך שבעים שנה הוא יושב ומצפה מכס לטלפון! הוא מחכה שתזכרו בו... הוא ממתיך שתדברו ותבקשו, ואתם, המכירים את הצער הזה מקרוב, יכולים גם יכולים להתחיל כעת!"

"וילך משה... בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא וה' אמר אלי לא תעבר את הירדן הזה" (לא, א-ב)

יכול שתשש כחו, תלמוד לומר לא כהתה עינו ולא נס לחה, אלא מהו 'לא אוכל', איני רשאי, שנטלה ממני הרשות ונתנה ליהושע (רש"י)

מוסיף על כך ה"פלי יקר": את המלים "לא אוכל עוד לצאת ולבוא" נתן להבין בשני אפנים: האפשרות האחת - מרב זקנה תשש כחו, וכבר אין הוא מסוגל ללכת. האפשרות השנייה - הקב"ה אינו מרשה לו.

על כן, "וילך משה" - משה רבנו הלך הלוך ושוב בכל מחנה ישראל, כדי להראות שלא חסר כח ולא תששיות הם שגורמים להעברת המנהיגות ליהושע. משה רבנו רצה, שידעו כלם שרק משום צווי ה' עוברת ההנהגה ליהושע - משום "וה' אמר אלי לא תעבר את הירדן הזה".

"מצאוני הרעות האלה" (לא, יז)

בחשכת הגלות סובלים היהודים מצרות וגזרות הנפכות עליהם חדשות לבקרים, והרעות הרבות מכבידות עליהן את עלן.

בענין זה מופיע בהגדה של פסח **"מעשה רב"** הספור הבא: **אל רבי מאיר שמחה מדוניסק**, בעל ה"אור שמח", הגיע אורח, ובדרך לבית הפנסת חלפו על פני חזיתו של בית מפאר.

"של מי הבית הזה?", התעניין האורח.

"כאן גר עורך דין", השיב הרב.

תהה האורח: "איך יתכן שעורך דין גר בחוילה כה מפארת, ואלו הרב גר בדירה פשוטה ודלה?"

"מדוע אינך מבין?" – השיבו ה"אור שמח" מניה וביה – "הלא הוא מתפרנס מצרות של יהודים, וכאלו יש הרבה, אך אני מתפרנס משמחות של יהודים, וכמה יש כאלו!..."

"כי ידעתי את יצרו" (לא, כא)

כחו של הצר הרע הוא בטשטוש שהוא מפזר בכל סביבותיו, שהרי אלו היו בני אדם יודעים בברור שפתי מסים הגיע אליהם ישירות מאותו מלך זקן וכסיל, או, לחלופין, שההשקפה שלהם עצמה בנדי האמונות – לא היו מעלים בדעתם לשמץ לו, אך מאחר שאינם יודעים זאת, הם נופלים ברשתו.

בענין זה אמר האדמו"ר רבי איתמר מנדבורנא זצ"ל:

בשהקדוש ברוך הוא ברא את השטן, הוא קבע את שמו – "יצר הרע", אוכל לא חלף זמן רב והיצר הרע בא להתלונן לפני ה', באמרו: אין אני יכול לעשות את מלאכתי באמונה, משום שהכל מכירים אותי ונזהרים מפני. רק שומעים הם

ש"היצר הרע אמר לעשות כך וכך", ומיד הופכים את פניהם ונמלטים על נפשם.

טענתו התקבלה והקב"ה החליף את שמו ל"שטן", יצא השטן שמח וטוב לב, אך זמן קצר מאחר יותר שב והתלונן על שמו – אף אחד אינו מעלה על דעתו לעשות את מה שיוצא לו השטן לעשות...

מעשה החלף שמו ל"בעל דבר", אך הוא שב והתרעם על כך – כל הספרים מלאים בשם הזה... כלם מזוהרים מפני מה שאומר הבעל דבר לעשות, ואי אפשר לעבד כך...

או אז אמר לו ה': אם כן, מכאן ואילך נקרא לך בשם חדש, שאף אחד לא יעלה בדעתו לקשר אותו אליך, אקרא לך "במינו" – ואכן, מאז ועד עתה נוהגים בני האדם בעולם לומר "בדורות הקודמים נהגו כך וכך, אבל **במינו**" – ומבלי משים נופלים כפרי בשל בתוך רשתו של היצר הרע.

"ואעידה בם את השמים ואת הארץ" (לא, כח)

ה"שפת אמת" מבאר שיאעידה' אינו מלשון עדות, אלא מלשון עדי ותכשיט, וכונת הפסוק לומר ששם ישראל הם היתכשיט של השמים והארץ.

את הדברים כתב לאחד מחסידי גור שנשלח בתקופת מלחמת העולם הראשונה לחזית, ביחד עם עוד כמה חסידים. במשך תקופת הגיוס הקפידו כל האברכים לשמור על קשר מכתבים עם רבם, בעניני למוד, ובאחד המכתבים צין אחד מהם וארט כלשהו.

הרבי התרגש מן הדברים וכתב לו בחזרה: ואעידה בם את השמים ואת הארץ – ממך אפשר ליצר תכשיט לשמים ולארץ...

לפי זה באר הרבי זצ"ל את מה שאומר הקב"ה לישראל (ישעיה מ, ז): "אתם עדי" – וכונתו לומר שהם התכשיט שלו. זוהי אף כונת מלות התפלה: "שומר עמו ישראל לעדי", הקב"ה שומר, דהיינו: יושב ומצפה, לזמן שבו יהיו ישראל 'עדי' לעולם כלו.

לפיכך הוא אומר "שובה ישראל עד ה' אלקיך" (הושע יד, ב), מאחר שאתם התכשיט שלי, הריני עומד וקורא לכם לשוב אלי, על מנת שהדברים יזכו לצאת מן הכח אל הפעל.

ענינים מתוך הספר "מתוק האור"

על ספר תהלים חלק ראשון

"מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב ה' שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל" (יד, ז)

פסוק זה אומר דוד המלך על בא הגאולה. ויש להבין מה ההבדל בין 'יגל' ל'ישמח', ומדוע גילה שייכת ליעקב ושמחה לישראל.

מבארים הגר"א והמלבי"ם, ש"יגל" מבטא שמחה פתאמית, ואלו "ישמח" מבטא שמחה תמידית וקבועה. כמו כן ידוע, ששם 'ישראל' נאמר ביחס ליהודים היותר גבוהים ומרוקמים, ואלו שם 'יעקב' הוא ביחס לפחותים והנמוכים יותר בעם ישראל.

אומר דוד המלך, שבשעת הגאולה "יגל יעקב" – אצל אותם הפחותים במדרגתם, שמחת הגאולה תהיה פתאמית, כיון שלא התרגלו עד עתה לעסק ברוחניות. אולם אצל הצדיקים, שבינו קדם הגאולה ובינו בשעת הגאולה תמיד עסקם וענינם ברוחניות – "ישמח ישראל" – לא יהיה זה שנוי פתאמי, אלא שמחה מתמשכת.

בכל עניני הגליון נא לפנות למיכאל 0504-147001

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"רשימת קניות לחג"

שיעור מס' 289 | פר' ניצבים תשפ"ו

ברגש ובהשתפכות הנפש, ושהתפילה תעלה לרצון לפני אדון כל.
"**רְאֵה נַתַּתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְגו'.**"
מקשה רבנו ה'זרע שמשון' זיע"א: קשה, שהיה לו לומר מתחילה את המוות ואת הרע ואחר כך את החיים ואת הטוב, כפי שמצאנו אצל יצחק - קודם "אֲרִירֶךְ אֲרִירֶךְ" ואחר כך "וְנִמְכְּרֶךְךָ בְּרוֹךְ", שהרי צדיקים תחילתם ייסורין וסופם שלווה, ורשעים להפך. מתרץ רבנו על פי דברי חז"ל: שלעולם יקדים אדם תפילה לצרה, ולכן הקדים הפסוק את החיים והטוב ללמדנו שידבק ויתפלל על אלו קודם שיבוא הרע ח"ו. בני הזוג הנ"ל לא שכחו להכין ולהצטייד ב"רשימת הקניות". ועשו כעצת רבנו ה'זרע שמשון' זיע"א בפרשתנו "ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב": רשעים קרויים מתים ואין תפילתם נשמעת, וכשאדם מבקש חיים עם התשובה ואחר כך מבקש שיבוא לו הטוב, אזי תפילתו נשמעת. ע"כ.
ברשימת הקניות שלהם הכניסו גם את מצוקתם ומשאלותיהם בנושא הדירה.

את ר"ה של אותה שנה ר' דני לא יכול לשכות. ההכנה נתנה היטב את אותותיה על תפילותיו, על רגשותיו ועל התרוממות הרוח בה זכה. ר' דני חש על בשרו את דברי הזוהר הק', שהשכינה והקדושה מגיעים דווקא כאשר מזמינים אותם מראש.

בחורף של אותה שנה פונה אל ר' דני מתווך עם הצעה קסומה, נכנסה לפתע דירה יפה משופצת, ממוקמת באזור מעולה העונה על כל דרישותיכם, בניין טוב, שכנים טובים, והמחיר ממש מציאה..... עליכם להוסיף, מלבד המשכנתא, עוד 300,000 ש"ח. נכון, זה כבר לא חצי מיליון! אבל עדיין 300,000 ש"ח... באותם ימים ר' דני, החל במעט שעותיו הפנויות לאחר הלימוד בכולל לשמש כסופר סת"ם, הוא חישב ומצא שאם ישיג הלוואה מתאימה, יוכל בתכנון ובהתנהלות כלכלית נכונה להחזיר קרוב למחצית מהסכום, אך עדיין חסרים להם כמאה וחמישים אלף ש"ח

הדירה הזו כה התאימה להם ולצרכיהם, נראה כאילו נבנתה עבורם, אך לצערם אין באפשרותם להגיע ליעדם. המתווך, שהכיר בערך המציאה, אמר להם שיש לדירה הרבה קופצים, אך הוא מוכן לחכות שבוע נוסף מיום ליום לפני שמעביר את הדירה ללקוחות אחרים שישלמו עליה יותר. בני הזוג מאוד העריכו את יושרתו של המתווך, אך שוב חשו שהחלום הולך ומתרחק מהם.

ר' דני ורעייתו חיזקו עצמם באמונת אומן בבואה הכל יכול, ניסו להשתדל ולפנות כה וכה, אך לא עלתה בידם. יום לפני פקיעת האולטימטום הם מקבלים מכתב מחברת ביטוח המעדכנת שהגיע מועד משיכת הכסף בתכנית החיסכון על שם רעייתו. הם מאוד הופתעו, שכן לא ידעו שקיים עבורם ועל שמם דבר כזה. מבירור שעשו מתברר, שבילדותה, למעלה משלושים שנה, אביה הפקיד עבורה כסף בתכנית חיסכון מאוד כדאית ומשתלמת באחד הבנקים. לימים אותו בנק סגר את שעריו, והכספים שהופקדו שם הועברו בהסכמה לחברת ביטוח. כך, בתזמון הכי מושלם, הגיע משום מקום לידי בני הזוג סך של מאה עשרים וששה אלף ש"ח - בעזרתם השלימו עוד באותו שבוע את רכישת הבית המבוקש במרכז בני ברק.

חלפו כעשר שנים נוספות. משפחתו של ר' דני גדלה, והבית המושלם הפך להיות צר מהכיל את בני הבית. משכך, ר' דני רעייתו, בעצת רבם פנו לחפש בית גדול ומרווח יותר. היה זה בתחילת הקיץ. הם ניסו שוב ושוב את העלו חרס בידם. לפתע נזכרו הרי כבר למדנו על בשרנו את כוחן ועוצמתן של תפילות ראש השנה! משכך, החליטו: עוצרים כעת את כל הפעולות. וממתנים בכליון עיניים לר"ה.

הם צרפו לרשימת הקניות שלהם את גם נושא הדירה המרווחת לה הם זקוקים. וראו זה פלא: כבר בחודש חשוון פנה אליהם מיועדנו המתווך, המוכר משכבר הימים, עם הצעה קוסמת לדירה חדשה ומרווחת, המגשימה את חלומותיהם. ולא רק זו, אלא שהוא הציע במשולב עסקה סיבובית למכירת הבית שלהם - מכירה ממנה הרוויחו פעמיים, המכירה הושלמה באופן המוכיח לעין כל שגם בפעם הזאת רשימת הקניות שצורפה לתפילות ר"ה נענתה ב"ה במלואה.

מאז, מעיד ר' דני: אימצנו בביתנו את זה כדרך חיים. ברשימת הקניות שאנו מכינים לקראת כל שנה חדשה, אנחנו מוסיפים את הילדים שיגיעו השנה לפרקם את כל הצריך לנו ולביתנו ברוחניות ובגשמיות. אנחנו מוסיפים לשם שמות לרוב של ידידים ומכרים הזקוקים לישועה בבריאות, בשידוכים, בני, חיי ומזוני רוויחי. שואלים בתפילה ומבקשים רישיון בעבור כולנו שתהיה זאת שנת גאולה וישועה, כתיבה וחתימה טובה לנו ולכל בית ישראל!

היה זה לפני למעלה מעשור באותם ימים גרתי בפרדס כץ. בגלל כמה סיבות היה חשוב לנו לעבור דירה למרכז בני ברק. ניסינו כה וכה, ראינו דירות כאלו ואחרות, אך הפער במחיר היה גדול, כדי להשיג את המטרה היה עלינו להשיג כחצי מיליון ש"ח נוספים - סכום שבאותם ימים לא הצלחנו אפילו לחלום מאיפה נוכל להשיגו. התאמצנו רבות, רצנו מתווך פלוני למתווך אלמוני, חיפשנו מציאות כאלו ואחרות, אך כל ההשתדלויות עלו בתוהו. גם כאשר נמצאה דירה המתאימה תקציבית, היא לא התאימה מזוויות אחרות, הרמנו ידיים בייאוש ואכזבה. התחלנו שעלינו להשלים עם המצב ולהישאר לגור בדירתנו. הבנו שבין הרצוי למצוי עלינו לשמוח ולהיות מרוצים מהמצוי. כי כנראה החלום מתרחק לנצח.

בנו של יהודי נכבד ועשיר שהיה מקורב מאוד למלכות, הסתבך בפלילים. והושלך אל מאחורי סורג ובריח באחד מבתי הכלא האימתניים ברוסיה של אותם ימים. המשפחה ניסתה להכניס לעניין את טובי עורכי הדין שלמרות סכומי העתק שהוצעו להם מהמשפחה המקושרת והעשירה הרימו ידיים כאשר בדקו את התיק והבינו שהסיכויים לצאת זכאי בקיים הזה שואפים לאפס, ואף עו"ד מכובד, לא מעוניין לרשום כזה הפסד על שמו.

אחד מהיועצים הזכיר לאב כי לפני שנים רבות עשה טובה גדולה לשופט הראשי, כך שהדרך היחידה היא לנסות ליצור קשר איתו בהתאם, לעורר את רחמיו ולבקש כי יעמוד לימינו בעת הזאת האב, בקשריו הענפים, הצליח בחשאי בדרך לא דרך להביא את הבקשה אל השופט הנכבד.

יום אחד, כאשר הוציאו את האסיר לחצר בית הכלא בכדי לשאוף מעט אוויר בחזרתו הוא מוצא מעטפה בתאו. כשהוא פתח וקרא אותה כמעט נעתקה לשונו מפיו. "באהבתי ובהכרת טובה עמוקה לבית אביר, ברצוני לשאת אותך שהטענות היחידות שיש סיכוי שיתקבלו על לב השופטים הן כדלהלן א', ב', ג'. אך דע לך, שבכדי שהטענות החזקות הללו יעשו את הרושם הרצוי על השופטים, עליך לטעון אותן מנהמת ליבך בכל לב ונפש. כאילו הטענות הם שלך לכן עליך לחזור ולשנון לשנות ולשלב את המכתב הזה, לקראת המשפט עד שיהיו הדברים חקוקים היטב על לוח לבך או אז תוכל לטעון אותן מנהמת ליבך כטענות חזקות שימיסו כל לב ויכריעו לצדק את דינך".

מיועדנו האסיר השכיל להתכונן למשפט היטב, דבריו שנאמרו ממעמקי הלב וברגש עצום פעלו את פעולתן וכנגד כל הסיכויים יצא זכאי במשפטו.

"מלך המשפט שאוהב אותנו אהבה גמורה, זוכר לנו חסדי אבות, ובעצמו גילה לנו את הטענות שהוא ית' רוצה שנטען לפניו בעת המשפט: 'אמרנו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם, אמרו לפני זיכרונות כדי שיעלה זיכרונכם לפני לטובה, ובמה? בשופר!'

כך ממשיל בטוב טעם המחנך הרב אברהם דוד יעקובזון שליט"א בעת שמכין תלמידי תשב"ר לתפילות ראש השנה: הרי ככל שנתכונן יותר לתפילות, ככל שנגיע מרוממים ומזוככים יותר, נזכה להשראת שכינה גדולה יותר, או אז נזכה לשפוך כמים תפילותינו אל א'ל בשמיים ובע"ה הם יעלו ויתקבלו שם לרצון לפני אדון כל

מיועדנו הר"ר דני הי"ו בעל המעשה, חשקה נפשו להתכונן, לקראת המפגש עם המלך ביום הרת עולם. לשמחתו הגדולה, צדה את עינו מודעה כי ביום פלוני תתקיים שיחת הכנה לר"ה מהרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א.

הרה"צ תיאר שם בטוב טעם ודעת את גדולת ועוצמת יום המלכת הבורא יתברך על עצמנו, וחושינו, בשרינו ורגשותינו, על כל יחיד קטן כגדול, עולם מלא, לצד המלכת הבורא על כל העולם כולו, ביום הרת עולם כדאי גם להכין בצד "רשימת קניות" אישית, לבקש ולהתחנן שיעלה זיכרון משאלותינו לטובה. הוא סיפר אודות יהודי עשיר מחסידי קמאי למשפחת וינברג, חסיד סלונים בכל רמ"ח ושס"ה, בטבריה של אותם ימים, שהיה משקיף את כל אוננו וכוחו בתפילות ר"ה באמרו: "היריד שלי הוא ראש השנה".

הרה"צ המשיך וסיפר, בשם הרב יוסף חיים זוננפלד זצ"ל רבה של ירושלים, שסירב פעם לשמוע הצעת שידוך עבור א' מצאצאיו שהגיע לפרקו, כי לא זכר משום מה לבקש על זה בר"ה, ודבר שלא ביקשו והתפללו עליו בר"ה חסר בברכתו והצלחתו.

מיועדנו ר' דני סיפר לרעייתו כי הוא מרגיש שמשמיימים הובילו אותו לשמוע את שיחת החיזוק. הם החליטו שעליהם להתכונן לתפילות ר"ה כראוי. הם עברו על המחזור קודם, הכינו עצמם והתפללו וביקשו שיזכו להמליך את הקב"ה בכל ליבם, שמילות התפילה יאמרו בכוונה הראויה,

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

גליון מס' 250

עניין של חינוך

ניצול הזמן!!!

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מַלְכִּים

"וּבַחֲרַת בַּחַיִּים" (דְּבָרִים כ"ג, ד')

הרחובות צִמְחוּ... נורות הרחוב החלפו... כְּרוֹזֹת עָנָה נִתְּלוּ מִבֵּית אֶחָד לְמִשְׁנָהוּ... כָּל תּוֹשֵׁב הָעִיר בְּמִחוּז הַמְּזוּרָחִי שֶׁל מִדֵּינָה פוֹלְקוֹ שָׁבוּ שָׂכָנָה גַם הַעֲנָה מִיר, מִמַּתִּינִים לַיּוֹם הַגָּדוֹל בּוֹ יִבְסֵר הַמֶּלֶךְ בְּעִירָם וְיִזְכּוּ לַרְאוּתוֹ כִּינִים אֶל פְּנִים וְאֶף לְנוֹפֶף לוֹ לְשָׁלוֹם. כִּךְ הָיָה מִנְהֵגוֹ שֶׁל מֶלֶךְ פוֹלִין, לְבַשֵּׁר מִדֵּי פַעַם אֶת תְּשׁוּבֵי הַמִּדֵּינָה לַרְאוּת וּלְהִרְאוּת, וְזוֹ הַשָּׁנָה שֶׁנִּבְחַר הַמִּחוּז הַגָּדוֹל בְּמִזְרָחָה שֶׁל הַמִּדֵּינָה לְבַקְרוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ. הַגִּיעַ הַיּוֹם הַגָּדוֹל! הַמֶּלֶךְ הַתְּחִיל בְּמַסַּע הַנְּדוּוֹ, וְכָל מְקוֹם שְׁהוּא הִגִּיעַ בְּרֹאשׁ מִשְׁלַחַת מִמְּלַכְתּוֹ, יָצְאוּ הַתּוֹשָׁבִים בְּהַמְנוּיָהֶם לְרַחוּבוֹת הַמְּרֻכָּזִים בָּהֶם תַּעֲבִיר מִשְׁלַחַת הַמֶּלֶךְ, הֵם עָמְדוּ שְׁעוֹת בְּצִדֵי הָרְחוּבוֹת, וְהַתְּחִינוּ אֲנָשִׁים נָשִׁים וְטָף לִרְגַע הַגָּדוֹל. כִּשְׁהִיגַע הַמֶּלֶךְ גִּבְרָה הַתְּהַרְגֻשִׁית וְכָלֵם יַעֲמִדוּ וְהִנֵּהוּ, נֵשׁ מֵהֶם בִּידֵיהֶם וְנֵשׁ מֵהֶם כְּכָלִי זָמֵר וְשִׁירָה, כִּשְׁהַמֶּלֶךְ מַחְזִיר אֶהְבְּתוֹ אֲלֵיהֶם בְּנִפְנוּף יָד אֲצִילִי אֶל עֶבֶר קָהֵל הַתּוֹשָׁבִים הָרְבִים. הַבְּקוֹר הִכְתֵּר בְּסוֹפוֹ כִּמְצַלַח מָאֵד, בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהַמֶּלֶךְ בָּקֵר, נִתּוּ לוֹ כְּבִדּוֹ גָּדוֹל, וְאֶף רָאָה אֶת חַיֵּי הַתּוֹשָׁבִים שִׁמַּע אֶת בְּצִיּוּתֵיהֶם רָאָה אֶת מַצּוֹקוֹתֵיהֶם, וְהִבְטִיחַ כְּמוֹכָן לְהַסְדִּיר אֶת כָּל עֵינְיָהֶם עַל הַצֵּד הַטוֹב בְּבִיתוֹ. עַם זֹאת, בְּפִגִּישַׁת סִיּוֹם שֶׁעָשָׂה הַמֶּלֶךְ עַם כִּכְרֵי הַמִּמְלָכָה, לָדוֹן בְּכָל תּוֹכְנוֹת הַבְּקוֹר הַמִּמְלָכֶתִי, הַפְּתִיעַ אֹתֵם הַמֶּלֶךְ... כָּלֵם הָיוּ בְּטוּחִים שֶׁהַמֶּלֶךְ יִדְגֵּשׁ אֶת הַכְּבוֹד הַגָּדוֹל שֶׁנָּתַן לוֹ בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת עַל יְדֵי כָּל הַתּוֹשָׁבִים שֶׁהַמִּתְנִינוּ מִרְגָּשִׁים בְּצִדֵי הָדָרִים בָּהֶם עֲבָרָה הַשִּׁנְיָה וּבַעֲרִים הַגָּדוֹלוֹת שֶׁם הִשְׁתַּתְּפוּ עֲשָׂרוֹת אֲלָפֵי אֲנָשִׁים בְּמַפְגָּן הַכְּבוֹד בְּרַחוּבוֹת הָרְאשִׁיּוֹן. אָבָל... הַמֶּלֶךְ, רִיחַ אֲחֵרֶת הִזְתָּה עִמּוֹ. "הִרְגַע הַמְּרוֹשֵׁ בִּיתֵר מִבְּחִינֵי הָיָה בְּעִירָה הַקְּטַנָּה הַחַיִּיא..."" אָמַר עַל הָאֲרֻעַ שֶׁהִתְחַלֵּל בְּעִירָה הַקְּטַנָּה. "בְּאוֹתָהּ עֲנָרָה שֶׁבִּקְשִׁי הַעֲלִיתָה הַשִּׁנְיָה לְנִסְעַ' בְּגִלָּל מַצֵּב הַכְּבִישִׁים הָרְעוּעִי... הַשִּׁרְיִים הָיוּ אֲזַנִּים בְּפִלְיָאָה עֲצוּמָה לְמִשְׁמַע הַדְּבָרִים... וְהַמֶּלֶךְ הַסְבִּיר אֶת דְּבָרָיו: "אֵתֶּם וְדַאי וְזָכְרִים אֶת הַמְּאֲרַע הַמְּרֻטֵּט שֶׁל הָאִשָּׁה שֶׁנִּשְׁכָּבָה עַל הַכְּבִישׁ וְלֹא אִפְשָׁרָה לִי לְהַמְשִׁיךְ בְּמַסְעִי..."

את המֶשֶׁךְ המְשֻׁשׁ שְ�קָרָה שֶׁם, **סַפֵּר מִרוֹן הַמִּשְׁגִּיחַ דַּמִּיר ר' יִרְחֵם זִיעַ"א** לִפְנֵי תַלְמִידָיו, באוֹתָה עֲנָרָה קִטְנָה וְזִנְיֹחָה, עֲמֻדָּה בְּצַד אִשָּׁה אַחַת שְׁבוּרַת לֵב, אוֹתָהּ אִשָּׁה, בְּעֻלָּה נִתְפָּס עַל יַד הַשְּׁלֹטָנוֹת, וְנִגְזֹר עָלֶיהָ עֵשֶׂשׁ מוֹת וְהוּא יֵשֵׁב כְּבֹד בְּבֵית הָאֲסוּרִים מִמֵּיתוֹ לִגְזֹר הַדִּין הַקָּשָׁה... אִשָּׁה זוֹ נִשְׁאָרָה גְלֻמוּדָה עִם זֹאֲטוּרִיָּה הַקִּטְנִים בְּבֵית כְּשִׁלְבָה קָרוֹעַ וְשׁוֹתֶת דָּם, וְהִנֵּה כְּשִׁשְׁרֵית הַמֶּלֶךְ הִגִּיעָה בְּסֻמוֹף אֵלֶיהָ, הַחֲלִיטָה לִקְחַת נִפְשָׁה בְּכַפָּה וּבְצַעַד אֲמִיץ מֵאִין כְּמוֹתוֹ. רָצָה אוֹתָהּ אֲמֻלָּה לְמָרְכּוֹ הַכְּבִישׁ וְהַשְׁכִּיבָה עַצְמָהּ לִפְנֵי גִלְגָּלִי מִרְכַּבַת הַמֶּלֶךְ, לֹא נִתְּנָה לָהּ לְהִתְדַסֵּס, מֵהוּמָה גְדוֹלָה הִתְרַחֲשָׁה בְּאוֹתוֹ רַעַע... תְּחִלִּי הַמֶּלֶךְ נִזְעַקוּ לְהוִיזָה וּלְהַשְׁלִיכָה מִיָּדִית לְצִינּוֹק לְכָל חֵייהָ עַל בְּזִיוֹן הַמַּלְכוּת, אֲבָל אַז... הִיא הִרִימָה קוֹלָהּ בְּזַעֲקָה אֲדִירָה לַעֲבֹר הַמֶּלֶךְ 'אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ בְּצִלִּי נִדּוֹן לְמוֹת, וְאִין שׁוֹם כֹּחַ וְאֲדָם בְּעוֹלָם שֶׁיְכּוֹל לְבַטֵּל גְּזֵר דִּין זֶה, רַק אֵתָּה אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ!! אִינִי זֹה מִכָּאן עַד שֶׁתִּמְחַל לְבַעֲלִי וְתִבְטֵל הַגְּזֵרָה!' הַמֶּלֶךְ הִתְרַגֵּשׁ לְמִשְׁמַע הָאִשָּׁה, בִּקֵּשׁ מִיָּד לְשַׁחֲרָרָהּ, וּבִקֵּשׁ לְשַׁמֵּעַ אוֹתָהּ בְּאִפְסוֹ אִישִׁי... מָה הִיָּה הַמְּעֻשָׂה זֶה שְׂרַשֵׁכ כ"כ אֵת הַמֶּלֶךְ? שֶׁאֵל ר' יִרְחֵם אֵת תַּלְמִידָיו: 'מְעֻשָׂה זֶה שֶׁעָשְׂתָה אוֹתִי, זוֹ, אִמֵּר מִרוֹן הַמִּשְׁגִּיחַ ר' יִרְחֵם, 'הִיָּה כְּבוֹד מַלְכוּת אֲמִתִּי, מְעֻשָׂה זֶה הִיָּה בְּשִׁבְלִי הַמֶּלֶךְ מַעֲבֹר לְכָל הַכְּבוֹד שֶׁעָשׂוּ לוֹ בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת, כָּאֵן הוּא שָׁמַע בְּמִפְרָשׁ כִּי הוּא וְאִין בָּלְתוּ מִכְרִיעַ אֵת גּוֹרְלָם שֶׁל תּוֹשְׁבֵי מַמְלַכְתּוֹ! זֶה כֹּחַ הַמַּלְכוּת! וְסִיסֵּי הַמִּשְׁגִּיחַ ר' יִרְחֵם מִזֶּה נוֹכַח לְלַמֵּד מֵה זֶה כְּבוֹד שְׁמִים, אִין לֹךְ כְּבוֹד שְׁמִים יוֹתֵר גְּדוֹל מִמֵּי שֶׁמְבִין וּמִרְגִּישׁ שְׁאִין חֲסִידִים וְהַמּוֹת וְכָל עֲנִיֵּי הָעוֹלָם תְּלוּיִים אֵלָּא בְּקִבְיָהּ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ לְחַחֲוֹת וּלְקַהֲמִית, זֹהוּ כְּבוֹד מַלְכוּת וְכָל זִוְלַת זֶה יִהְיוּ הַגּוֹנִינִים וְהַטְּכָסִים אִינֶה שִׁיְהִיו מִפְּאָרִים וְרַעֲשָׁנִים, אִין בְּהֵם כְּבוֹד שֶׁל אֲמֶת. כְּשֶׁאֵנוּ נִמְצָאִים בְּעֶרְב הַיָּמִים הַקְּדוֹשִׁים, רֹאשׁ הַשָּׁנָה בּוֹ חִייו שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִקְבַּע לְטוֹב אוֹ לְמוֹרָב, אִין מִי שֶׁלֹּא יִרְעַד מִזְמַן הַדִּין הַנּוֹרָא! אֲבָל כְּמָה שֶׁמַּחֲה גְדוֹלָה יֵשׁ לָנוּ בְּגִיּוֹ שֶׁל הַקִּבְיָה שֶׁכִּינּוּ לְתַגְלִית הַגְּדוֹלָה וְהַעֲצוּמָה הַזֹּאת, כִּי עַצֵּם הַכִּרְת מַלְכוּתוֹ שֶׁל הַקִּבְיָה עַל הָעוֹלָם כְּלוֹ וְעַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּמֵי עוֹלָם, עַצְמָהּ מַלְכוּתוֹ מַלְכוּתוֹ שְׁמִים שֶׁהִיא וְאִין בְּדִתָּה וְכָל חֵייו וְהַפְנֵי תְּלוּי וְיִתְבָּר – הִיא הַמַּעֲלָה הַגְּדוֹלָה שֶׁלָּנוּ, הִיא הַמְּקוֹן שֶׁלָּנוּ בְּיוֹם הַבְּרִית, כְּמֵאֲמֹר חֲז"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (טזו) "אִמְרוּ לִפְנֵי מַלְכוּתוֹ כְּדִי שֶׁתִּמְלִיכוּנוּ עֲלֵיכֶם וְכִדִּי שֶׁיַּעֲלֶה זְכְרוֹנְכֶם לִפְנֵי..." (הִרְבַּ בְּנִימִין בִּירְנָצוּי – לְקִרְאָת שַׁבַּת מַלְפָּתָא).

בברכת שבת שלום מערכת לב ארי

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי – שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

צדיק ה' ספור על מרן הגה"צ חכם מארי חיים קורח

זצ"ל זיע"א. (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן

חכם מארי

חיים קורח

זצ"ל זיע"א

(כ' אלול תרע"ד)

חכם מארי חיים קורח זצ"ל - נולד בשנת תקפ"ד לאביו ר' יוסף זצ"ל בצנעא שבתים. למד תורה מפי חכמי עירו. לאחר נישואיו התחיל לעבוד כמלמד תינוקות של בית רבן. בנוסף התפרנס מטוויית ציציות. הרב קבע את מקום לימודו בבית הכנסת 'בית אלשיך'. אנשים רבים היו מגיעים לשם כדי ללמוד תורה מפיו למרות שלא הסכים לכהן כרב בכהונה רשמית, זכה ללמד ולחדש תורה לרבים. היה ידוע בצדקותו הרבה. היה זריז וזהיר במצוות צדקה, ביקור חולים, הכנסת כלה והכנסת אורחים. קבע את מקום הכנסת האורחים של העיר בבית מדרשו. כך זיכה את האורחים בדברי תורה וגם דאג לכל מחסורם. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. רבנו נלב"ע ב- כ' אלול ה'תרע"ד בצנעא. רבנו חי ופעל כ-91 שנים. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

פעם המושל צוה לאחד מבני קהלת צנעא שיביא לו חבית נפט. האיש יצא לעירות מסביב, טרח ויגע. ביום ששי לפני כניסת שבת הביא את החבית לביתו. בגלל השעה המאוחרת הניח את החבית שם, וחשב לקחת אותה למושל במוצאי שבת. לאחר הבדלה בצאת השבת לא מצא את החבית. מישהו הבחין בו כשהביא את החבית לביתו, הוא חמד וגנב אותה ל"ע! הוא רץ במר לבו לגאון ר' חיים קורח. הוא מצא את הצדיק ואמר את הפסוקים לפני הבדלה. הוא בקש לספר לרבי. רבי חיים רמז לו שימתין עד שיבדיל. בסערת רוחו הוא לא היה יכול לכלא את רגשותיו ופרץ בבכי מר. כל עמלו היה לשוא. מי יודע איזה ענש המושל עלול להטיל עליו. הוא יכול לגזר עליו מיתה! רבי חיים מסר לו את המטה שלו ואמר לו: "עם המטה הזה תלך בכל הרחובות. במקום שהמטה יעצר, שם ימצא הגנב!". הוא לקח את המטה והסתובב איתו מרחוב לרחוב, מסמטה לסמטה לשוא. הוא חזר לביתו של הרב מאכזב ועיף להחזיר את המטה. הרב ראה על פי מבט פניו שהחבית לא נמצאה. הרב שאל אותו: "האם המטה לא עצר?" האיש ענה: "לא עצר כלל". הרב שאל: "האם הסתובבת איתו בכל הרחובות?" הוא לפתע נזכר, שברחוב שלו לא הסתובב. רבנו הורה לו לסיר ברחוב שבו הוא גר. הוא הלך עם המטה לפתע המטה עצר ליד הבית של השכן. הוא נקש על הדלת. השכן פתח ושאל לבקשתו. "נעלמה לי חבית נפט", אמר, "אולי אתה יודע היכן היא?". "לא ולא", השכן ענה. "אם אתה רוצה אתה מזמן לחפש בביתי". האיש הצטער כד שחשד בשכן בחנם. כדי להרגיע את חששו הוא נכנס לביתו, הוא חפש בכל הפנות, אבל לא מצא את החבית. הוא התנצל לפני בעל הבית. הוא נשא את עיניו למרום להצדיק על עצמו דין שמים. כאשר נשא את עינו, ראה את החבית מטלת בין קורות הגג.... (אבותינו ספרו לנו)

כשאנו עומדים בימי הדין מבקשים זכויות באמת נתן לקבל מבט יותר אמת לחיים ולהבין ולהפנים, ונקדים בפרשתנו פותחת התורה: אתם נצבים היום כלכם לפני ד'...

רש"י מביא במקום "למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים חוץ ממ"ט שבתורת כהנים, הזריקו פניהם, ואמרו מי יוכל לעמד באלו, התחיל משה לפיכך, אתם נצבים היום, הרבה הכעסותם למקום ולא עשה אתכם כללה, והרי אתם קיימין לפניו"

דברי רש"י צרכים באור האם כוננת משה לומר שחלילה הקב"ה סתם מאים? ברור שאסור לומר כן, והדברים ארבים ואין כאן המקום לפרטם, ובכל זאת מבאר במלת נצבים מסר של סלחנות וותור. ומה גדולה התמיהה כשממשיכים לקרא את הפסוקים: פן יש בכם איש או אשה או משפחה או שבט אשר לבבו פנה היום מעם ה' אלקינו ללכת לעבד את אלקי הגוים ההם פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה: והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשריות לבי אלף למען ספות הרנה את הצמאה: לא יאבה ה' סלח לו כי אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא ורבעה בו כל האלה הכתובה בספר הזה ומחה ה' את שמו מתחת השמים: "... הדברים נוראים ואיומים, אין סליחה אין מחילה, והלשונות הנאמרים כאן כלפי היחס של ה' הם נוראים ממש, כי אז יעשן אף ה' וקנאתו, ומחה את שמו תחת השמים... להיכן נעלמה הסלחנות האמורה בהקדמת דברי משה? הנה ראש השנה הוא יום המלכת הקב"ה, הנושא טעון, איפה אני נמצא במערכת ההמלכה? מה בדיק התפקיד שלי הפרטי בהמלכת מלך מלכי המלכים? ראש השנה נאמר בו "זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון" היום הראשון המדבר אינו יום הראשון לבריאה שזה היה בכ"ה אלול, אלא יום בריאת האדם, כשברא הקב"ה את האדם, נתן בידו את השליטה על העולם כולו, וצוה אותו דבר אחד, "לא לאכל מעץ הדעת" לא נכנס לסודות הציורי שאין לנו בהם יד ורע, אבל היה כאן הוראה אחת, אם הנך שולט על העולם אתה חייב לעמוד בנסיון ולשלוט קדם כל על עצמך! ולכן כשמתארת התורה כיצד היה נראה העץ בעיני חוה נאמר: "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאנה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל" מתאר כאן עץ שיש בו הכל, את כל התאוות והתועלות כאחד, אומר לו הקב"ה מול העץ הזה תלמד להתגבר, לשלוט, כי רק מי ששולט על עצמו מקבל שליטה על העולם. לשלוט על עצמו פרושו ששכל מצב בו אנו עומדים, בעת שמחה ובעת צרה, בעת שאנו מתפרנסים בכבוד ובעת שהפרוטה אינה מצויה בכיסנו, בזמנים שאנו יכולים ללכת לכל מקום שמתחשק לנו, ובזמנים שסוגרים אותנו בבית, אנחנו והילדים הקטנים חסרי המעש שלנו... ושם תגלה שליטה, שם תראה איך הנך יכול להפך כל עקב למישור, כל קשי לעלילה, תגלה מלכות בדברים הקטנים והמרגיזים, בכך תגלה שאיתה כדמות יוצרך!!!

סבת ההצלה

נבין מעתה, מדוע הקב"ה כל כך מתחסס למי ששולט, חז"ל גלו: יאמר רבי אלעא אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שפולס את עצמו בשעת מריבה שנגאמר תלה ארץ על בלימה' (חלין פט ע"א) היתכן? אדם בלם בשעת מריבה וכל העולם עומד עליו? מדוע? והתשובה כי הקב"ה ברא את העולם כלו כדי להיטב אתנו, המלכות היא ההטבה, כל מה שעלינו לעשות זה להתחבר למלכות, אם אני קשור למלכות, אם יכול אני להתעלות מעל רצונותי, תאנות הנקם היא נוראה כשהיא פורצת, וכעת בשעת מריבה התאנה הזאת מתגברת ביתר שאת וביתר עז, אם אבילם אני מלך, אם אני מלך אני מחבר אל עצמי האמת, אל מי שאני באמת – זה שחקוק מתחת לכסא הכבוד, משם אני משפיע מלכות על העולם, אני נותן עז.

ספרו למרן הגרמ"י ליפקוביץ זצוק"ל, על אותו אבא לנער בר מצוה שבנו היה צריך לעלות בתורה בשבת פרשת יתרו הוא נגש לגבאי חצי שנה קדם לכן ובקש לעדכן אותו שבאותו שבת בנו יקרא את הפרשה, הלה הסכים, אך היות והיה זה תקופה ארוכה מאוד לפני אותה שבת הגבאי לא כתב זאת ביומנו, והדבר נשכח ממנו. מספר חדשים לאחר מכן נגש אליו מתפלל אחר ובקש שבנו יקרא בשבת יתרו, הסכים הגבאי ורשם לפניו, רק חדש ימים לפני אותה שבת גלה את הבעיה, הוא שוחח עם שני ההורים, והראשון אמר מיד, בני יותר ויקרא את פרשת משפטים על אף שהוא כבר מוכן עם פרשת יתרו. וכך היה. עברו ארבע שנים ואם אותו בחור חלטה במחלה קשה מאוד, היא אשפזה במצב קשה והרופאים הרימו ידים ממצבה, בשבוע אחד, פרשת משפטים, אשפז באותו בית חולים אחד מגדולי הדור, והיות והזקק לנתיים מסבך מקרבו הטיסו פרופסור גדול מארה"ב שייטפל בו, ביום ששי התענינו מי יוכל לקרא לגדול בתורה, בחור זה היה בתורנות אצל אמו באותה שבת, והיות ואת פרשת משפטים קרא כבר מצוה והיה מוכן היטב נתן את הסכמתו לקרא. מששים את קריאתו שמצאה חן בעיני אותו גדול, שאלו מה הוא עושה במקום והוא ספר על אמו הנמצאת במצבה הקשה והרופאים נואשים הימנה. מיד שלח אותו גדול לקרא לפרופסור שהזמן עברו, ובקשו לבדק ולטפל באותה אשה, הלה בדק את התיק וגלה שלא קבלה את התרופות הנכונות. הוא החליף לה את כל מערכת התרופות, ולאחר מספר ימים קמה ועמדה על רגליה. ענה ואמר מרן הגרמ"י, אין ספק שמה שזכתה האם לרפואה הוא משום שבעלה ובנה נהגו בהנהגת "המעביר על מדותיו". זה שהקב"ה סבב את כל הישועה דוקא בגלל אותה קריאה ששגן עם קשיים, הני אומר שזאת סבת ההצלה. (חלק מדברי הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתאפרתה' ומחבר ספרי 'להאיר')

ד"ר מוקדשים לעילוי נשמת מו"ר ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע
לע"נ יואל בן ברוך
גליון 64 פרשת נצבים וילך תשפ"ו

סיפור לפרשת השבוע

הן צדיק בארץ ישולם

שתקתי.

סבתא הניחה לידי תה ואמרה, "תן לילד לסיים להסתבך עם עצמו, מאיר." היא נגעה רגע בכתפי וחזרה למטבח.

"אני פשוט לא מבין," אמרתי. "בחור הולך ללמוד. זה כל החטא שלו. למה נותנים לו לעבור ביזיון כזה? אני לא בא בטענות, חס ושלום. אני רוצה להבין את מה שראיתי."

סבא סגר את החומש.

"אתה מכיר את הספר 'הר צבי' על התורה?"

נענעתי בראש.

ואז סיפר על הגאון רבי יהושע לייב דיסקין, שבהיותו רב בשקלוב היו אנשים שהציקו לו. תלמידו, הגרא"י בורכוב בעל 'חבל יעקב', סיפר שרבו מסר שיעור מדי יום בבית מלא ספרים. יום אחד הגיעו שני אורחים וביקשו דבר תורה.

"הוא הצביע להם על ילקוט שמעוני," אמר סבא, "ואמר: תבחרו מאמר, ואני אבאר."

הם פתחו במאמר: "הן צדיק בארץ ישולם, זה משה... אף כי רשע וחוטא, זה קרח ועדתו."

סבא עצר. בחוץ עברה עגלת תינוק על אבני המדרכה, גלגל אחד חרק בקצב מעצבן.

"רבי יהושע לייב אמר דבר חריף. אדם יכול להיפטר מן העולם מפני שנחלש והזקין. ויש אדם שסיים את מה שנקצב לו לעשות. משה רבנו הרי נאמר עליו שלא כהתה עינו ולא נס לחה. ואם כן, אפשר לשאול: מה עם הזמן שקורח ועדתו ביטלו אותו? מה עם הימים של המריבה, ההאשמות, הפגיעה בכבוד? לכאורה חסר לו זמן."

"נכון," אמרתי.

סבא הרים אצבע. "חכה. המדרש עונה: 'הן צדיק בארץ ישולם'. מה שנקצב לצדיק, ישולם לו. אחר יכול לצעוק ולהפריע. למראה העין הצליח. מה שבאמת שייך לעבודתו של האדם לא נגנב ממנו."

נשארתי עם הכוס ביד.

"ואולי," הוסיף סבא, "רבי יהושע לייב דיבר גם מתוך מה שעבר עליו עצמו. איני יודע. אבל תראה את הדבר המפליא: הציקו לו, והוא המשיך. לימד. חידש. לא נתן לאנשים אחרים לנהל לו את סדר היום מבפנים."

סבא חיך קצת. ואז, כאילו נזכר במשהו צדדי, אמר: "אבא שלי היה אומר בפולנית יידיש שלו, 'דער מענטש טראכט און דער אייבערשטער לאכט' (האדם חושב, והבורא מנהיג אחרת). אתה ראתה בחור שאיבד כמה דקות. אולי. אתה עוד לא יודע מה קרה שם באמת."

ביום שני ראיתי אותו שוב. והפעם ברחוב צדדי בדרך לפנימייה, ליד אוצר הספרים הגדול. כמעט חלפתי על פניו, ואז השיער החום הסורר סידר לי את הזיכרון.

"סליחה, אתה לומד בברכפלד?"

הוא הסתובב. מקורב נראה מבוגר ממני בשנה בערך.

"כן. למה?"

"ראיתי אותך ביום חמישי."

הפנים שלו השתנו מעט.

"אה. יופי."

"יופי?"

"סתם. מה אתה רוצה שאני אגיד?"

הצגתי את עצמי. הוא אמר ששמו הלל פרידמן. סיפרתי לו על סבא, על רבי יהושע לייב, על המדרש. באמצע נעצרתי כי הרגשתי מטופש. מי ביקש ממני לבוא לבחור זר ולתת לו חיזוקים כאילו אני המשגיח שלו?

אבל הלל לא צחק.

הצעקה הגיעה אלי לפני שהבנתי למי היא שייכת.

"נו, הרב'ה, רוח! סדר ב' בורח לך!"

זה היה ביום חמישי, קצת לפני שלוש, בגינה הגדולה שבכניסה למודיעין עלית. אני הייתי בצד השני של הכביש, בדרך חזרה לישיבה שלנו ברחוב אבני נזר, וראיתי בחור ישיבה שלא הכרתי חוצה את הגינה. קצת שמנמן, שיער חום שברח לו מתחת לכובע, תיק ספרים ביד. כמה נערים ישבו על גב הספסל, לא עליו, כי יש גיל שבו אפילו לשבת רגיל נחשב כנראה כניעה לממסד.

בהתחלה חשבתי שהם סתם קוראים לו. אחר כך אחד מהם נעמד וחסם לו את המעבר.

לא שמעתי את הבחור. את הנערים שמעתי מצוין.

"ברכפלד? וואלה? אז תעוף מסביב!"

"יש לי סדר..." הגיע אלי לבסוף קולו, חלש בגלל המרחק.

מישהו חיקה אותו. האחרים צחקו.

עמדתי שם יותר מדי זמן.

אני, יהושע ברקוביץ, בן עשרים, בדרך כלל לא מתקשה לזוז. בחיפה, מול הים שגדלתי לידו, הייתי נכנס למים גם כשהדגל לא נראה מזמין. בישיבה למדתי לשפוף את המרץ לתוך סוגיה.

ובאותו יום עמדתי כמו עמוד תאורה.

"אחי, באים?" אשר קפלן, החברותא שלי, עצר לידי. אשר היה רזה, מסודר, עם שעון שמקדים שתי דקות ומשפט קבוע: "לא כל דבר בעולם מבקש ממך להתערב."

הצבעתי לעבר הגינה.

הוא הסתכל. "מכוער."

"נו?"

"נו מה?"

"צריך אולי..."

"היושע, הם כבר משחררים אותו. והסדר כבר מתחיל. אתה רוצה לפתוח פה מלחמת עולם?"

באמת שחררו. הבחור משך את התיק קרוב לגוף והמשיך מהר לכיוון ברכפלד. גם אני המשכתי.

זה היה החלק שהכי הפריע לי אחר כך.

בליל שבת הלכתי לסבא מאיר ולסבתא אסתר ברחוב נתיבות המשפט. כל השבוע אני כמעט לא נכנס אליהם, למרות שהם קרובים. סדרים הם סדרים, וסבא עצמו הראשון שיעגר בי אם אהפוך את הבית שלו לתירוץ איך לבטל אותם. אבל ליל שבת היה שלנו. הם ההורים של אבא, ובשבילי הבית שלהם היה מקום שאפשר להגיע אליו בלי תשובה מוכנה. החיך החם של סבא והצלחת שסבתא דחפה אלי לפני ששאלה מה שלומי עשו את שלהם.

באותה השבת עמד באוויר ריח כבד ונעים של מרק, בצל מטוגן וקוגל חם. באמצע השבוע הבית שלה מזהה אצלי דווקא עם העוגיות שהיא אופה, אותו ריח שהולך איתי מילדות, עוד מהנסיעות מחיפה.

סבא מאיר, בן שבעים וארבע, חיכה עם חומש ורש"י. אנחנו מתחילים בדברים פשוטים, ואחרי חצי שעה גולשים לסיפורים משפחתיים. סבתא טוענת שבכל שבוע אנחנו מתחילים בפרשה ומסיימים אצל דוד בפולין שלא הכרתי.

באותו לילה לא הצלחתי להישאר הרבה זמן בלימוד. לצערי.

"סבא, ראיתי השבוע משהו מגעיל."

סיפרתי.

הוא הקשיב עד הסוף, בלי להפריע. רק העביר אגודל שוב ושוב על קצה המפה. "סיפור באמת מקומם," אמר לבסוף. "אבל בשביל מה סיפרת לי אותו?"

השאלה עצבנה אותי קצת. "מה זאת אומרת בשביל מה?"

"אתה רוצה שאכעס איתך? שאסביר לך? שאגיד מה היית צריך לעשות?"

אחרי שתי דקות התיישב נער אחד בקצה הספסל. לא נתי. ילד נמוך עם קפוצ'ון אפור.

אחרי עוד דקה הגיע הלל, מתנשף. הוא הסתכל עלי, על החומש, על הקבוצה, ולא אמר מילה. רק התיישב ליד הילד.

נתי נשאר עומד.

בסוף, כשכבר הייתי בטוח שהוא הולך, הוא שאל:

"זה הסיפור עם הרב דיסקין?"

השתתקתי.

הלל הרים אליו את הראש. "איזה סיפור?"

נתי צחק צחוק קצר. "די, מה אתה עושה את עצמך. זה שסיפרת לי אתמול."

עכשיו אני הסתכלתי על הלל.

"עברתי פה. דיברנו."

בבת אחת הבנתי שהרעיון של הלל לא התחיל בשיעור שלנו והוא גם לא חיכה לי. הוא כבר חזר לכאן לבד, אל אותו בחור שעייב והשפיל אותו, בלי קהל ובלי תוכנית מסודרת.

"כן", אמרתי. "זה הסיפור."

נתי התקרב חצי צעד. "נו, אז מה הוא ענה על משה?"

מאחורי הגדר מישוהו צעק משהו לעברנו. לא קלטתי את המילים. פעם הייתי מסתובב.

הפעם הפכתי דף.

"תקשיב", אמרתי לנתי, "זה מתחיל בשאלה על זמן שחסר."

הוא עדיין עמד.

אבל הפעם הוא לא חסם לאף אחד את הדרך.

ידוע תדע - ידיעות מעניינות ממרחבי הש"ס

- * לשון 'טיפוס' נאמרת גם על ירידה (עירובין כא.).
- * רש"י (עירובין צ:): מכנה את פרק 'ר"א דמילה' בשם 'אם לא הביא כלי'.
- * בגמרא וברש"י, לפעמים ביטול מנהג הציבור קשה כמו נס (ר"ה יח: בגמרא ורש"י).
- * ז"ל רש"י (סוכה מח:): 'רחב משמע יתר על קצר, טפי מיתורא דמעובה על מידק'. כלומר, ברש"י רחב משמעו עבה יותר מקצר, יותר ממה שמשמע כן בלשון עבה לעומת צר.

"זה... טוב", אמר. "באמת. במיוחד הקטע שהם לא יכולים לגנוב ממך את מה ששייך לך."

"זה חזק אותך?"

"כן ולא."

כאן כבר חייכתי. "תשובה מפולפלת."

הוא משך כתף. "כי אולי אני גם קצת אשם."

"מאי האי?"

הלל הסתכל לכיוון אוצר הספרים. "אני בא לפה פעם בשבוע. יש שם אוצר ענק, ואני מחפש כבר חודש מהדורה מסוימת. אבל זה לא העניין. ראית את הגבוה מביניהם? זה שצעק הכי הרבה?"

הנהנתי.

"קוראים לו נתי. למד איתי בחיידר."

"מה!?"

"כן. היה ילד חד. מצחיק. אחר כך הסתבך. בבית, במסגרות... אני לא יודע את כל הפרטים. ביום חמישי הוא זיהה אותי לפני שזיהיתי אותו. נראה לי שזה מה שהדליק את כל העסק."

פתאום הגינה של יום חמישי החליפה צבע בזיכרון. הצעקות נשארו אותן צעקות. גם הביזיון. רק הסיפור שסיפרתי לעצמי עליהן נעשה פחות נוח.

"זה לא מצדיק!"

"לא אמרתי." הלל בעט קלות בפקק בקבוק שהיה על המדרכה. "אבל אולי 'רשע' זה לפעמים גם הדבר שתופס בן אדם ומסובב אותו נגד עצמו. אם אנחנו אומרים שאסור לתת למפריעים לעצור את עבודת ה', אז למה להחליט שאצלם העבודה כבר נגמרה?"

הסתכלתי עליו.

"מה אתה מציע?"

"לא יודע. שיעור קטן. פעם בשבוע. בגינה. שבוע אתה, שבוע אני. ככה זה לא יטרוף לאף אחד את הסדרים."

צחקתי. ממש צחקתי. "הם כמעט אכלו אותך בלי מלח ואתה רוצה לחזור אליהם עם חומש?"

"עם משהו קל", אמר. "יש לי בכל זאת יצר הישרדות."

אשר שמע על הרעיון והניח את הכפית כאילו הודעתי שאני עובר לאנטארקטיקה.

"אתה רציני?"

"בערך."

"זו בדיוק הבעיה אצלך. בערך רציני זה הכי מסוכן."

הוא לא לעג. הוא פשוט פחד מהכאוס שאני יודע לייצר סביב רעיון טוב.

"אתה תפסיד סדר."

"לא. נעשה לפני."

"ואם יצחקו עליכם?"

"יצחקו."

ביום חמישי הבא הגעתי לגינה עשר דקות לפני הלל.

הנערים כבר היו שם.

נתי זיהה אותי. "הנה, הגיע הסגן."

יכולתי להמשיך ללכת. הלל עוד לא הגיע, ובישיבה באבני נזר חכיתה גמרא פתוחה במקום שאני אוהב להיות בו. פתאום התגעגעתי לחיפה, למים הקרים בשוקיים, למלח אחרי שחייה, לרעש הגלים שאין בו שום עלבון אישי...

"איפה החבר השמנמן?" שאל נתי.

היו צחקוקים.

הצווארון שלי התחיל לגרד. האצבעות מצאו חוט פרום בכיס המעיל ומשכו אותו עד שכמעט תלשו את התפר. איזה רעיון מטומטם. מה אני עושה פה. אשר צודק. סבא סיפר סיפור, לא נתן הוראות מבצע. והרי סדר. והרי...

"הלל בדרך", אמרתי.

"ואתה?"

"אני מתחיל."

ישבתי על הספסל.

אף אחד לא הצטרף.

פתחתי חומש. התחלתי לדבר על פרשת השבוע, משפט אחד, ועוד אחד. מישוהו שרק. נתי אמר משהו מעליב שלא אחזור עליו. המשכתי.

כיצד מחזנכין

עלון מס' 146

לקראת יום פטירת מרן החפץ חיים

כ"ד באלול תרצ"ג

כתמול וכי אתמול או שלשום הוא היה פחות שיכור? אלא הכונה שיעקב כשבא לבית לבן הרגיש גועל בנפשו, כאשר שיא הקדושה בעולם 'יעקב אבינו' נכנס למקום הטומאה של ע"ז בעולם, הרגישה נפשו בגועל עצום, והרגיש שלא יכול להשאר שם, והנה עבר יום-יומיים, ופתאום הנפש כבר התרגלה וכו', אמר יעקב, והנה פני אביכם אינו כתמול שלשום, והכונה, שאצלי זה כבר לא נורא כמו היום הראשון, פניו כבר לא כאלו נוראות, וזה כבר חמור מאד כי זה מראה שהתרגלתי לטומאה במקצת, ואם אשאר במשך הימים כבר לא הרגיש כלל בניגוד הטומאה לקדושה רח"ל.

אמר ר' חצקל זצ"ל, כשבאתי לאמריקה הרגשתי בתחילה ממש גועל נפש! הרגשתי שאיני יכול להישאר כאן אפילו יום אחד, והנה חלפו כמה ימים ואני מרגיש שזה כבר לא כ"כ נורא, זו הסיבה שאני רוצה לברוח כמה שיותר מהר אם אני כבר לא נגעל כ"כ מהחומריות של אמריקה אז הפשט שאני מתחיל להתרגל לזה! וזה נורא!

ושאלו ר' שבתי פרנקל: ולמה אמריקה כ"כ גורמת לרב גועל בנפשו? וענה ר' חצקל זצ"ל: כשאני באתי לאמריקה, ראיתי שמנהג האנשים כאן שכשהם קמים בבוקר וכשהם הולכים לישון בלילה, הם שוקלים את עצמם ועושים חשבון לראות האם עלו בקילו או ירדו, איזה לחץ... אם המשקל לא מראה על ירידה רצויה אז רצים מיד לחדר כושר ועושים עוד סיבוב... וככה כל החיים מסביב המשקל... ואנחנו בליטא באוירת הישיבות הקדושות, למדנו שכל יום בבוקר ובלילה לומדים חובת הלבבות ועושים חשבון נפש האם קיימנו המצוות כתיקונם או לא. אנו כל בוקר וערב שקלנו את עצמנו במשקל רוחני איני יכול לראות אנשים שכל בוקר וערב שוקלים את גופם במשקל גשמי.

זה הרגש דק של גדולי ישראל שפחדו עד אימה מכח ההרגל.

(הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א)

מסופר על החפץ חיים, שבזמן מלחמת העולם הראשונה היה צריך לברוח לכל מיני עיירות רחוקות, פעם אחת בשבתו באחת העיירות בלכתו לבית הכנסת בליל שבת, ראה יהודי שמחלל שבת, הדבר פגע מאד בח"ח והוא נכנס לבית כנסת הסמוך והתחיל לבכות בקול מר על כך שבגיל זקנה הוא היה צריך להכשל במראה כזה מזעזע של יהודי שמחלל שבת, לא יאומן עד כמה היתה קדושתו של מרנא הח"ח שלא ראה כל ימיו חילול שבת!!

בשבת שניה המחזה חזר על עצמו, ובדרך ראה הח"ח חילול שבת והוא נכנס לבית כנסת ובכה בכי מר על מר גורלו!!!

בשבת השלישית שוב חזר המחזה על עצמו ונכנס הח"ח לבית כנסת הסמוך ובכה בכי גדול יותר מאשר בכה בשני פעמים הראשונות, כששאלו אותו מה השתנה שהפעם הבכי גדול יותר, השיב כי בפעמים הראשונות בכה על ראיית החילול שבת, ואילו עכשיו בפעם השלישית בוכה הוא יותר על זה שזה כבר לא מפריע לו כמו בתחילה.

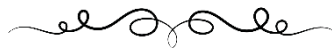
ממה פחד הח"ח, מכח ההרגל הנורא, המרדים לאדם את כל חושיו והרגשיו עד שלא מרגיש רח"ל ברע וממילא קשה לו להזהר ממנו. בפעם הראשונה העבירה נראית לאדם נוראה, והוא נזהר עד מאד, בפעם השניה כבר ירד קצת וכן הלאה עד שנאבד ממנו רגש הזהירות וחומר האיסור של העבירה.

ישנו גם מעשה נפלא ביותר על המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. סיפר הגאון ר' שבתאי פרנקל [כך מסר ר' אליעזר ספראי בשמו] שכשרבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל הגיע עם ישיבת מיר לאמריקה משנחאי, היה באמריקה תקופה מאד קצרה ורצה מיד לעזוב לארץ ישראל, וניסה ר' שבתאי פרנקל להניאו מכך שישאר באמריקה וינסה להקים ולקומם את עולם התורה ששם.

ר' חצקל זצ"ל התנגד מאד, ואמר לו על כך ווארט נפלא על סיבת הדבר: שכתוב בפרשת ויצא - שאמר יעקב לרחל ולאה 'הנה פני אביכם לא כתמול שלשום', ושאל ר' חצקל זצ"ל, וכי מה שייך להגיד על שיכור שפניו לא

מרן הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', סיפר ששמע ממרן המשגיח דפוניבז' רבי יחזקאל לוונשטיין זצ"ל, על גודל ההיזק העלול לצאת משכנים לא טובים.

כידוע, שהה המשגיח באמריקה תקופה קצרה, לאחר דרך הנדודים הקשה והארוכה בגלות שנחאי. כאשר זכה והגיע לארץ הקודש, התבטא המשגיח ואמר שאמריקה גרמה לו הפסד רוחני. ואף שלא הייתה לו שום שייכות למושגים האמריקאים, שהרי לא יצא כלל מד' אמות של הלכה, בכל זאת הזיקה לו האווירה השוררת באמריקה.

הסביר זאת במשל נמרץ: כאשר מונח בבית, על השולחן, בקבוק יין-שרף, הרי רק מי שלוגם ממנו בפועל עלול להשתכר, אבל כשמדובר במפעל לייצור י"ש, הרי כל מי שנמצא במפעל, אף שאינו נוגע בבקבוקים, עצם הריח החרף של הי"ש גורם לו לשכרות. כך גם בנידוננו, אמר המשגיח, אף שלא היה לי כל קשר לאמריקה, ולמהלך החיים שלה, אולם כיון שמדובר בתעשייה עצומה של חיים מודרניים, כל מי שנמצא שם - הוא בירידה ובהפסד רוחני.

סיפר הגאון המפורסם רבי אהרן באקשט זצ"ל רבה של "שאוול" בליטא, את המעשה דלהלן לו הוא היה עד ראה ושמיעה:

פעם אחת נודע למרן החפץ חיים זצ"ל כי בנו של אחד ממכריו פתח בעירו עסק של בית חרושת ללבנים שפעל גם בשבתות, כשהוא מנמק זאת בכך שאי אפשר לכבות את הכבשן, כי אם מכבים אותו לשבת, לא יוכלו לעבוד שם גם בימי א' וב', עד שיתחמם כראוי.

בהזדמנות הראשונה שהגיע החפץ חיים לאותה עיר, שלח הוא לקרוא אליו את הבר נש הלז, וכשהלה הגיע ועמד לפניו, פנה החפץ חיים ואמר לו, הכרתי את אביך הייתי בחתונתו וגם הייתי בברית מילה שלך, אני איש זקן מאוד, וכשאבוא לעולם האמת בודאי יבוא אביך לשאול אותי לשלומך, ומה אמסור לו, תגיד לי אתה, שאל החפץ

חיים כשהוא מתייפח בבכי, האם אספר לו שאתה עובד בשבת, האם אוכל לגרום צער כה נורא לאביך?

היהודי לא היה מסוגל לעמוד מול בכיו של החפץ חיים, ומיד הבטיח לפרוש מאותו עסק. אבל החפץ חיים עוד לא נרגע, והאיץ בו אל תדחה זאת למחר שמא לא תיפנה, אלא עכשיו ומיד תלך ותעשה מה שצריך.

כשסיפר זאת הרב באקשט, אמר כי עד עכשיו רועדות כל עצמותיו בהיזכרו בבכיו של החפץ חיים. ואילו המשגיח רבי יחזקאל לוונשטיין זצ"ל אמר בשומעו סיפור זה, כי לבכות יכול גם הוא, אבל בכי כזה שיכנס ללבו של השני וישפיע עליו, לזה מסוגל היה רק הבכי שיצא מלבו הטהור של החפץ חיים.

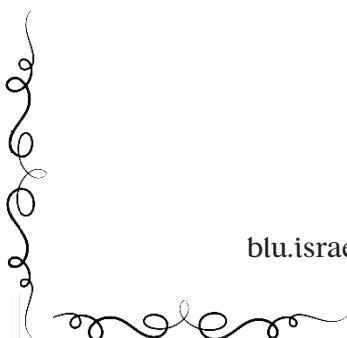
(השבת במחיצת החפץ חיים - שאל אביך ויגדך)

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל

לתרומות / הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

הדלקת-נרות

י-ם-----6:24

ב"ב-----6:39

צאת שבת

י-ם-----7:35

ב"ב-----7:38

ר "ת-----8:16

—פניני משה—**דברי תורה לפרשת נצו"י**

א}אתם נצבים" "נצבים" נוטריקון נושא עוון, צופה עתידות, בוחן כליות ולב, יודע נסתרות, מלך העולם.
{אבי מורי זצ"ל}

ב}אתם נצבים היום לפני ד' אלוהיכם ראשיכם שבטיכם ושטריכם כל איש ישראל"

לכאורה תמוה כי כל פעם כשמשנה רבינו דיבר אל כלל ישראל היה קודם פונה אל הנשיאים ואחר כך אל כל ישראל כמו שרש"י אומר בתחילת פרשת מטות, ואילו כאן פנה משה ישירות אל כלל ישראל כמו שנאמר לעיל "ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אליהם" ולא פנה אל הנשיאים תחילה לחוד. ויש לתרץ שזה התכוון משה רבינו באומרו: "אתם נצבים היום כולכם" ואין הבדל ביניכם ובין הנשיאים, משום "לפני ד' אלוהיכם" שאתם נצבים לפני השם יתברך ואין אנו יודעים להבדיל, מי יותר חשוב ומי פחות חשוב בעיניו. יתכן מאוד כי זה שמוחזק בעינינו לראש ונשיא, פחות חשוב הוא בעיני שמים מזה שמוחזק בעינינו לסתם יהודי פשוט. בשמים קיימים חשבונות אחרים לגמרי שהרי אמרו חז"ל "עליונים למטה ותחתונים למעלה" ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם" כל אלה אינם אלא מנקודת המבט שלכם, כפי שרואה האדם מבחוץ, אולם לגבי השם יתברך אפשר שאין הדברים כך כלל וכלל.

ג}אתם נצבים היום" כשם שבסדר היום החושך קודם לאור כך עם ישראל בהתחלה ייסורים וגלות שדומה לחושך ואח"כ גאולה וישועה שדומה ליום.
{נועם מגדים}

ד}"הנסתרות לה' אלוהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת" מצינו שתי זמנים לביאת גואל צדק 1} בזמן הקבוע, 2}מתי שעם ישראל יחזרו בתשובה, זהו שאמרה התורה 1} "הנסתרות לד' אלוהינו" שהכוונה הוא על הגאולה וזה תלוי בה', אולם 2}ב"לנו ולבנינו עד עולם" והאופן הוא "לעשות את כל דברי התורה הזאת" שע"י תורה ומעש"ט אפשר להחיש את זמן הגאולה.

לפרשת וילך

ה}"וילך משה" אומר התרגום יונתן בן עוזיאל שהוא הלך לבית הכנסת והנה אמרו חז"ל שנסתמו ממש רבינו כל מעינות החכמה ואז לא היה לו האפשרות לחדש חידושים ולכן הוא הלך לשמוע חידושים כמו שכתוב במסכת אבות "הולך ואינו עושה שכר הליכה בידו".
{ילקוט דוד}

גוט שבת, שבת שלום ונחת וחימה טובה

י'די'דכט

משה יוסף פארן

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמאי ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתלי יותים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני גזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוד"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטובה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשית, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכיי.

מלליצי יושר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורבמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי גדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירוש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני גזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, ביום הזה נולדתי וביום הזה אמות, הדא הוא דכתיב 'ולא קם נביא עוד בישראל כמשה', ע"כ. וצריך להבין כוונת המדרש מה נתכוון להודיע בכך שביום זה נולד וביום זה ימות. ונראה לתרץ עפ"י שמצינו בזהר (פרשת בהעלותך דף קנה): דכמה פעמים משה רבינו מסר עצמו למיתה על ישראל ולא נתקבלו דבריו, ופעם אחת מסר עצמו למיתה מתוך רוגז, ונגרם לו מיתה מחמת כן, והיינו במעשה של המתאוננים שאמר משה לפני הקב"ה 'הרגני נא', מיד היה אסיפת שבעים זקנים והתנבאו אלדד ומידד שימות משה, ע"כ. ולפ"ז היינו יכולים לטעון ולומר ח"ו שמשה מת בשביל שקילל את עצמו ומסר עצמו למיתה, והוא גנאי למשה, ובא המדרש להוציא סברא זו שלא נאמר כן, וזה מה שאמר משה רבנו 'בן מאה ועשרים שנה אנכי היום', ביום זה נולדתי וביום זה אמות, שזה הוא מילוי הימים שנגזר עלי מעת לידתי, והקב"ה משלים שנותיהם של צדיקים, וממילא מוכח שסיבת מיתתי לא היתה מחמת כעס ח"ו, והראיה על כך הוא שביום זה נולדתי וביום זה אמות, ואם תאמרו שטעם מיתתי מחמת שקללתי את עצמי ומשום כך נתקצרו שנותי, א"כ מה טעם השלים לי הקב"ה את הימים, הלא מאחר שנתקצרו לי השנים מכל שכן שיתקצרו הימים, אלא ודאי שמיתתי מחמת שהגיע זמני, ולא מחמת הקללה שמסרתי עצמי למיתה. (זרע שמשון אות א').

לזכות פ.מ.ב.א. לזוה"ג בקרוב ובניקל
אתם נצבים היום כולכם לפני ה'
אלהים כו' לעברך בברית ה'
אלהיך ובאלתו אשר ה' אלהיך
כורת עמך היום. הראה לדעת,
אשר אין בין ישראל איש אשר
לא יוכן לקבל שכר, כי רחמנא
לבא בעי, כקטן כגדול. ולזה
הראם לדעת שכולם מושגחים
מאתו יתברך להשכיר ולהעניש,
הכל כפי מעשיו של אדם, לכן
אמר 'לפני הוי"ה אלהים',
רחמים [בחינת שם הוי"ה]
לשכר, ודין [בחינת שם אלקים]
לעונש, שכל יחיד אינו בן חורין
לפטור עצמו מן הדין, באומרו כי
מי הוא ומה חיייו כי יעבוד את
המלך הקדוש, כי כולם שוים
לטובה, אם יעמדו על משמרת
התורה והמצוות ועבודה -
שכרם שמור לנצח, וימשך שגם
העונש הוא תחת אשר לא עבד
ה' אשר רוצה בעבודתו כקטן
כגדול, וזהו 'לעברך' היחיד יהיה
פחות שבפחותים, יהיה עובר
'בברית ה' , לקבל שכר אם
יעשה רצונו, 'ובאלתו' אם לא
יעשה רצונו יתברך.

לזכות ת.מ.ב.ר. לרפ"ש והצלחה בכ"ע
שופר שנסדק ודבקו, ומטלית
על הס"ת. בשו"ת אבני זור (יו"ד
ס' שס"ב) נשאל בס"ת שכתב
הסופר 'ויאמר אלקים', תחת
שהיה לו לכתוב 'ויאמר ה' בשם
הוי"ה, והספק הוא אם יקדור
המטלית שם הוי"ה.
והשיב האבני זור, וז"ל:
לכתוב שם על המטלית
אינו נכון לענ"ד, ונכונים
דברי האוסרים בזה.
והנה יסוד המתירין
לכתוב על המטלית הוא
מדברי המהרי"ק
(שורש קכ"ב) שנתאמץ
לקיים המנהג, והשיב
על דברי מורו ר' יעקב
[שאוסר] וכו'. [אבל
נראה כי] לומר כי הדבק
עושה המטלית עם

הס"ת [כדבר] אחת, קשה לומר כן, דיפה הביא מורו ר' יעקב ממנו' (ר"ה כז).
דשופר שנסדק ודבקו, שדבק אין עושה אותו אחד. והרי הלמ"מ כי לחבר היריעות
צריך לתפרן בגידין, והיינו דלא הוי חיבור רק ע"י גידין. ובדאי אם היה משכחת
יריעה גדולה שכתוב
עליה כל התורה, היה
כשר. והרי גם במזוזה
הלמ"מ לתופרם
בגידין (כמו שפירש"י
מגילה ח:), ואפ"ה
כותבין אותו על עור
אחד, רק הלמ"מ שאם

'שמן המאור'

להגה"ק רבי מנחם מנדל אפרים פישל ב"ר דוד טרייבר זצ"ל, המגיד
מסאמבור

תלמידו של הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ורבי צבי הירש מדזיטשוב
זי"ע, כתב בהקדמת ספרו

וכל מי שילמוד בספר הזה בכלל אחינו בני ישראל, יפתח להם ארובות
השמים ברכה עד בלי די מפתח הפרנסה והצלחה ורחמים וחיים ושלוש
ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים וכו'. והשי"ת יעזור לכל מי שיעיין
בזה הספר, יזכה לזכך לבבו, ויזדככו כל אבריו, ויהיו כולם אהובים וכולם
ברורים לעשות רצון בוראם, ויזכה לשתי שולחנות כשורה, בהצלחה וטובה
חיים ושמחה בתפארה, ויגבה מזלו למעלה בגזירת הבורא, ויזהר כזוהר
הרקיע כשמש ברה

תקרא התורה הזאת נגד כל ישראל באזניהם. יש לרמז כוונת הפסוק 'נגד כל ישראל',
דהנה העיקר הוא השלום, ושלוש לא נקרא אלא כשכל אחד אוהב לחבירו כנפשו, כמו
השלום בגופו הוא כשכל אבריו בריאים ואוהב כל אבר, כן השלום לכלל ישראל היא
שאוהב לכל אחד כנפשו. ורוב בני אדם הולכים בדרך עקלתון בזה הענין, יש שדוקר את
חבירו בפיו, ויש שמדבר עמו אחד בפה ואחד בלב, וזו קשה מראשונה שאינו מכיר שנאתו
לשמוך ממנה, ותוכה רע מאוד, כמו שיש מיני חולאים ח"ו אשר תוכה רע מאוד, ובפניו
לא נראו כל כך, ומסוכן מאוד במיתה פתאומית בעוד שלא ראו עדיין שום סכנה, כך
מסוכן מאוד השנאה הזו שאינו משיח לשמוך עצמו ממנו, כי נדמה לו למראית עין
שאין שונאו. וכן הוא בערכאותיהם בטכסיסי מלחמה, אם אחד רוצה ללחום עם מלך
אחר, צריך להודיע לו מקודם שנאתו אשר רוצה ללחום עמו, ואינו רשאי לבוא עליו
פתאום בעוד שאין כלי זין על השני, כי יכול להפיל ממנו חללים חללים כדורך בגת.
ומי שדבק לתורה באמת, יראה שאין לו אהבת ישראל, כי אהבת ישראל הוא למסור
נפשו על כל אחד מישראל, כי כל אחד מישראל הוא אות אחד מהתורה, לכן יש ששים
רבו נשמות, וששים רבוא אותיות התורה, כמו שאמרו (גיטין נו:): 'מיליהו נפישין',
[מצותיהם רבות], ופירשו ז"ל ש'מיליהו' היינו התורה, 'נפישין' המה נפשות ישראל
בעצמן. ולכן אמר הכתוב שתקרא התורה בהתלהבות הגדולה, עד שחמידו דאורייתא
יכנס כל כך בלבבם ברשפי אהבה עד שירגישו אהבת ישראל מהתורה אשר תקרא, ויראו
אשר עד הנה היו כל 'ישראל' אחד 'נגד' חבירו. כי כשם שהתורה אין לה קץ, כן אהבת
ישראל אין לה קץ וסוף, לכן אם תקרא התורה בהתלהבות, ונכנס אהבת התורה בלבבם,
כן נכנס אהבת ישראל בלבבם.

וזה המבחן אם נכנס אהבת התורה בלבבם באמת, בודאי נכנס ג"כ אהבת ישראל, וזהו
'תקרא כל התורה נגד כל ישראל', שידמו להם שהיה עד הנה התנגדות ביניהם, והיו כל
ישראל כל אחד 'נגד' חבירו, וידבק מעתה כל אחד עם חבירו, ויקיימו 'ואתם הדבקים',
ומזה יבואו 'בה' אלקים', שידבקו עצמם באלקים אמת.

יכתוב מזוזה על שני עורות, אז צריך
לחבר בגידין. והכי נמי לא הוי
המטלית חיבור בלא גידין.
ואף שהריב"ש (סי' ל"א) גבי ס"ת
שנקרע וכו' כתב 'אפשר בדבק
כשר כמו בתפירות גידין'. מ"מ בודאי
מודה ריב"ש בס"ת שיריעותיה
נתחברו בדבק לבד דלא מהני, רק
[הריב"ש מיירי] שהיריעות
מחוברים בתפירת גידין, ולמטה היא
שנקרע, דבזה אין הלמ"מ, בזה
אפשר דבק נמי כשר. אבל לכתוב על
המטלית שהמטלית לא נתחבר רק
בדבק לבד, הוי דומיא דס"ת
שיריעותיה נתחברו בדבק לבד. ועוד
דריב"ש כתב 'אפשר' דבק כשר, וכי
ב'אפשר' נסמך בשל תורה הלמ"מ.
אשר על כרחך צ"ל דעת מתירי
הדבק דאף דהלמ"מ לתופרה בגידין
דוקא ולא בדבק, מ"מ אזלינן בתר
רוב, וכיון שרוב [הספר] תפור
בגידין, אף שמטלית אחד נתחבר
בדבק לבד, לית לן בה, [דהפסול
שיש במקום המטלית, נתבטל ברוב
הספר]. ולא דמי לדף אחד שנדבק
בדבק דפסול, דשאני דף שיש בו פ"ה
אותיות כפרשת 'ויהי בנסוע', ואיתא
במס' ידים (פ"ג מ"ה) מגילה שיש בה
פ"ה אותיות כפרשת ויהי בנסוע
מטמא את הידים, והוא חשוב בפני
עצמו ואינו בטל לכלל הספר. אבל
הכתוב ע"ג מטלית שאין בו פ"ה
אותיות, שפיר בטל לכלל הספר,
עכ"ל.

וכוונתו, דחיבור שלא ע"י גידין ג"כ
הוי חיבור ונחשב כספר אחת, רק יש

בזה 'פסול', לכן אפשר לומר שנתבטל הפסול ברוב. אבל ס"ת שנמצא בו אות אחת
חסר, או שלא נכתב כדן, לא שייך לומר שנתבטל הפסול ברוב, כי אין זה 'פסול',

אלא 'חסר' אות אחת, ובזה לא
שייך ביטול ברוב, כי הרוב
מועיל רק לסלק דינים
ופסולים, ולא להוסיף.

וזה שכתב האבני זור, וז"ל:
ולא דמי נמי לס"ת שנמצא בו
אות אחת שלא כתקנה
דפסולה, ולא אמרינן דיבטול
בכלל הספר. דשאני התם
דהפסול באות אינו מצד
הספר, [דהספר פסול, אלא
דחסר אות], משא"כ פסול
תפירה שלא בגידין דהיא פסול
שבספר דוקא ודו"ק, עכ"ל.

והנה הדין הוא באויר פחות מג' בסוכה, דאע"ג דמצטרף לשיעור הסוכה, מ"מ אין
ישינם תחתיו, והקשה האבני זור דא"כ נימא ג"כ במטלית שנדבק, דאע"ג דהפסול

שבו נתבטל, מ"מ מה שכתבו
במטלית הוי כקורא בעל פה.
וז"ל: אך אכתי יש לעיין
לפמ"ש התוס' (עירובין י:) גבי
עור האסלא בהכשר עומד
מרובה על הפרוץ למעלה,
דאף דהפרוץ מצטרף
לשיעור, מ"מ הוא עצמו נידון

יום א' שבוע הבא כ"ד אלול

יומא דהילולא של בעל החזון יחזקאל זצ"ל

אם לא עכשיו אימתי?

עכשיו הזמן לזכות לברכת והבטחת בעל החזון יחזקאל זצ"ל
"אמליץ טוב לכל מי שילמוד ספרי, וכן אמליץ טוב לכל מי
שיפרסם את דברי תורתו !!"

יום א' שבוע הבא כ"ד אלול יא"צ של מרן החפץ חיים זי"ע

כדאי לילך לקברו של בנו הרב אהרן בן הג"ר ישראל מאיר ז"ל

שנפטר בבחרותו ולא השאיר אחריו זש"ק

קברו נמצא בקווינס סמוך להציון של הרה"ק בעל שיח אליעזר מאמפלא זי"ע (בצד ימין)
המתפלל שם ונותן צדקה לעילוי נשמתו, ועושה שליח שיודיע בקשתו לאביו החפץ
חיים זצ"ל, בטח שיעשה תפילתו פירות

הכתובת

81-14 Cypress Avenue
Ridgewood, NY 11385

נתפרסם ע"י ש.ה.ב.י.

חדש
מבית מכון מליצי יושר

הגדרות צפנת פענח

על התורה ומועדים
עם ביאורים הערות והארות

הפצה ראשית:
גריןפילד
718.633.8103

אפשר להשיג הספר
בחנויות הספרים
המוכרות

ליתר פרטים ולקנות
הספרים 'הגדרות אבני
הגדרות אבני'
חזר עמי שילה
'הגדרות חזון יחזקאל'
עוד ועוד לקבלת גיליון
'מליצי יושר' בכל שבוע.
giljonmy@gmail.com

קח לך סניגור

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר

'הגדרות רבי צדוק על התורה'

(עניני הלכה)

אם לא עכשיו אימתי?

עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו!

"אהיה מליצי יושר למי שידפיס דברי!!"

מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת

giljonmy@gmail.com 732-510-0560

לע"נ הג"ר יוסף שלמה כהנמן ב"ר יהודה לייב זצ"ל יא"צ
כ"א אלול

שית אלפי שני הוא עלמא. הנה רז"ל (בפרק חלק) אמרו, שית אלפי שני הוא עלמא, וחד חרוב, דאח"כ העולם מתמוטט. וכן הוא בכתוב (ישעיהו נ"א) 'כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה', ופירש"י: ראו כמה הם חזקים ובראים, ואעפ"כ יבלו. אמנם הרד"ק הקשה על זה, כי אם העולם אובד, איך תהיה ישועה וצדקה אם אין נברא, ואיך מסיים הכתוב 'וישועתי לעולם תהיה'. ומביא בשם אביו שפירש שהוא על

דרך הפלגה, כלומר קודם אחרית העולם משאבטל ישועתי, וכמו שאלו קיימים, כן תהיה ישועתי קיימת. אמנם דעת רש"י לפרש המקרא כפשוטו הוא דעת רז"ל.

ועיין במהרי" אברבנאל שפירש הכתוב כי לפי שהעולם יפסד באחרית אלף השני, 'והארץ כבגד תבלה', א"כ מוכרח שישועתי לעולם תהיה, ר"ל לעולם מיושב, ובהכרח שיושיעם, [וז"ל: וזהו שאמר 'וישועתי לעולם תהיה', רוצה לומר לא תהיה תשועתי אחר חורבן העולם והפסדו, כי היא לעולם בהיותו ביישובו תהיה, לא לאחר הפסדו], אלו תוכן דבריו. והנה נתכוון בזה ליישב דברי רז"ל כי העולם יחרב מקושיית הרד"ק, והודה לו כי כשיחרב העולם לא יהיה שייך צדקה וישועה, אבל הונח לו בהוצאת מלת 'לעולם' ממשמעה.

אבל אין זה במשמע. ולא אדע לדעתי איך נעלם מהם ענין עוה"ב המפורסם בדברי רז"ל, והוא מפניות האמונה וזהו באמת תכלית הישועה

והצדקה. ואמרו באבות העוה"ז דומה לפרוזדור וכו' כי הוא יחרב ויבש. וכן אמרו בקידושין 'היכן אריכות ימיו, לעולם שכולו ארוך' וכו'. ועל זה תקנו לומר 'מן העולם ועד העולם', כדאיתא בפרק הרואה, שלא יאמרו אין עולם אלא אחד. והן הם 'השמים החדשים' שזכר הכתוב (ישעיהו ס"ו) כפי פירוש רז"ל. וכן אמרו (בפרק חלק) שעתיד הקב"ה לחדש עולמו, ושבאותם אלף שנה עושה להם הקב"ה כנפים וכו' ע"ש, ושפיר מלת 'לעולם' כפשטה, דאף כשיבלו שמים וארץ אלו, ויקומו אחרים, הנה תהיה ישועתי וצדקתי.

ומצאתי בספרי (פרשת עקב) עה"פ 'כימי השמים על הארץ', ק"ו ומה שמים וארץ שלא נבראו אלא לכבודו של ישראל חיים וקיימים לעולם ולעולמי עולמים, ק"ו לצדיקים. והנה זהו כדברי הרמב"ם שם שכתב 'צורתן קבועה לעולם', ואפשר דכוננו על השמים החדשים שאמרנו, וכדאיתא התם קרא ד"כ כאשר השמים החדשים.

ואורו עיני וראיתי כן בתנחומא דשאלה מטרונא אחת, כתיב 'למען ירבו ימיכם', אין אתם קיימים אלא כל זמן ששמים וארץ קיימים, ועתידים שמים וארץ להתבלות שנאמר 'שמים כעשן', א"ל מאותו נביא אני משיבך שנאמר 'כי כאשר השמים החדשים' ע"כ. והן דברי הספרי, ולזו נתכוון בודאי 'על השמים החדשים', שר"ל שם שמים וארץ קיימים לעולם כנ"ל, שזה נפסד וזה הוה, ודברי תורה עשירים במקום אחר וכו'. (אוצר המלך הלכות יסודי התורה פ"ב ה"ג).

לכות חב"ד. להצלה בכ"ע נחת דקדושה מכל יו"ח

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל. איתא במדרש תנחומא: אין 'וילך' אלא לשון תוכחה, שנאמר 'לכו חזו מפעלות אלהים'. ונראה לפרש לפי מה שהבאתי בפרשת שמות דברי האר"י הק' עה"פ 'לכה ואשלחך אל פרעה', דהנה תיבת 'לכה' יורה שילך מעצמו בלי שישלח מאתו יתברך, ותיבת

'אשלחך' יורה ההיפוך מזה. אבל הענין הוא, כי הקב"ה היה שולחו בשליחות זה, ויש בו רעה שהיא טובה, כי ע"י שליחות הזה נגרם ש'תכבד העבודה על האנשים', והטובה לא באה רק באחרונה שאז יצאו ישראל ממצרים. והנה אף שהכל מאתו יתברך, מ"מ מצינו דאין הקב"ה מייחד שמו על הרעה, ולכן בבחינת הרע הנמשך בשליחות, זה אמר הקב"ה 'לכה', והיינו שילך מעצמו, ועל בחינת הטוב אמר 'ואשלחך' עכ"ד קדשו. וביארנו שם, דלא חפץ משה ללכת עד שאמר לו הקב"ה 'כי אנכי שלחתיך'.

ובזה ביאר שם האר"י הק' מה שמצינו ענין זה גם בנבואת ישעיה' (ישעיה' ו'ח) 'ואשמע את קול אדני אמר את מי אשלח ומי ילך לנו, ואמר הנני שלחני'. והנה יש כאן שינוי לשון 'את מי אשלח', 'ומי ילך לנו', תחלה אמר לשון שליחות ולשון יחיד, ואח"כ אמר בלשון רבים

הספר שמסוגל לרפואה
יצא לאור הספריק
מנחה חדשה
שהמחבר הר"ה"ק מופת הדור
מרן רבי ברוך פינחס מסקאל'ע ז"ע,
כתב בהקדמתו
'אקוה לה', מי שיחזיק ספר זה בביתו, ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של חיבת בראשית ברא יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו'
יצא לאור ע"י מכון סל אורות, מודעות כיס נוחה במיוחד אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים ליתר פרטים אפשר לכתוב ל minchachadusha@gmail.com

הגליון בארץ ישראל נתגבד ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מלי דמיטב

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליין מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געזענקט "מקח בלייבט מקח"
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

בקהלת, ר"ל אתם גרמנתם מכת הסרה קלה זאת לעשות תולדות מאבות ה"י, על כן חזקו ואמזו וגו'. עוד רמז אשר רמז, על אלו אבות אשר הם עוד הולכים בכשרות, אמנם בניהם מוסרים למולך להניח בדרך אפיקורסא, דמעה ידיו נקרא ה'בנים', זה להכעיסו במעשה ידיכם, הס מכעיסין להקב"ה ר"ל שרואים בשמחה על גדולתם בנים משחיתים.

ועד"ז מתפרש הנאמר בהושע (יד:ד) 'ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו', והוא כי כמה אבות מוסרים כל הדת כמעט ומבטלים התורה בשביל לכנסו אוצר בעד הבנים, וזה בחינת שאומרים 'אלהינו למעשה ידינו', וע"ז מסיים קרא שם 'אשר בך ירוחם יתום', כי אפילו אם לא היה מניחין יתרון לבנים, כמו כן היה להם, כי בהקב"ה 'ירוחם יתום', וכמו שאמר ריש לקיש על שהניח קבא דמוריקא, קרא עליו 'ועזבו לאחרים חילם', וזה ג"כ ברמז 'בכל נפשך', ר"ל גם נפשות ביתו שיעבד להקב"ה.

וקראת אתכם הרעה. בבעל הטורים מביא ד' במסורה, דין, ואידך 'וקראת שמו ישמעאל', 'וקראת שמו עמנואל', וקראת ישועה חומותיך'. ונראה, כי ארז"ל (סוכה נב:) הקב"ה מתחרט על ישמעאל שבראו. ואי אפשר לשער כמה צרות הם בסיבותם, כי כל רשעים אין תולין בטחונם בבורא עולם, אך ישמעאל 'וקראת שמו עמנואל' והיינו 'עמנו אל', דעם כל רעתה הם מתקדשים ומטהרים, ומקום השכינה אצלם, וכלאו הם ממרים עם ה' במסוה קדושתם. בכל זאת הבטיח ה' 'וקראת ישועה חומותיך' וכו', ינסו גם הם לעמוד בנסיגות ח"י מאות שנים כבני ישראל.

לע"נ הגר"ר שלמה זלמן הורביץ ב"ר אהרן זצ"ל אבד"ק פאטיק יא"צ כ"ג אלול

גדרו של בין השמשות. המהר"ל (גור אריה שבת לד.) כתב בנוגע בין השמשות, דלא אמרינן בזה הכלל ד'ספיקא לחומרא', וז"ל: ולא אמרינן ד'ספיקא לחומרא' רק בשאר ספיקי דעלמא, לא בספק ביה"ש, דספק דביה"ש איננו שהוא דבר שאפשר לדעת אם הוא יום או לילה ואין אנו יודעים, שזה דוחק גדול לומר שכל התנאים והאמוראים דפליגי בביה"ש לא היו יודעים דבר שאפשר לדעת, ועל כרחך דביה"ש באמת אי אפשר לעמוד עליו אם הוא יום או לילה וכו', ונראה דלמדרע"ה נמי היה מספקא ליה בביה"ש אם הוא יום או לילה, ועל כן אמרינן ביה ספיקא דרבנן לקולא וכו', תדע דלפי הנראה אף בעירובי חצירות אין מתירין ספק לכתחילה, וכאן אמר' דספק חשיכה מערבין אפי' לכתחלה, אלא שאינו דומה ספק ביה"ש לשאר ספיקות, עכ"ל.

וכתב הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס שם), וז"ל: נראה כוונתו, דכיון דהוא דבר שלא ניתן לעמוד עליו כלל, לכן זה מורה היות בו ב' הענינים באמת, ענין היום וענין הלילה, ולכן לגבי דרבנן מקלינן בספיקו, כיון שאין זה ספק של טעות לגמרי כשאר ספיקות, דאם הוא כך, אינו כך, ואחד מב' הצדדים טעות בהכרח, רק בביה"ש אם מקילין מפאת ספק יום, הרי יש בו באמת ענין יום, כיון שהוא זמן שלא ניתן בטבע לעמוד עליו שאיננו יום, וכן להיפוך כאשר מקילין מפאת ספק לילה. וכן ממה

ולשון הליכה. והענין הוא כי אמרו חז"ל (ב"ב יד:): ירימה כולו תוכחה, וישעי חציו נחמה וחציו תוכחה. דהנה הש"ת היה רוצה לשלוח את ישעי' לב' בחינות אלו, על התוכחה לישראל, ועל הנחמה אם יהיו טובים. וכנגד הנחמה אמר 'את מי אשלח', כי על הטובה הקב"ה מכנה שמו עליה כי הוא המשלחה, ועל כן אמר גם בלשון יחיד, כי הוא האל היחידי פועל הטובות. אמנם על

התוכחה אמר 'מי ילך לנו' בלשון רבים, כי דבר התוכחה הוא מן ב"ד עליון יחד, ואין הקב"ה נזכר יחיד בענין התוכחה, עכ"ד. וזוהו יבואר דברי המדרש 'אין וילך אלא לשון תוכחה', דהנה איתא במדרש (ילקוט שופטים פ"ו רמז ס"ב): כן ירימה בשעה שהיה מתנבא דברי נחמות, היה מיחד שמו, שנאמר 'כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך', אבל בדברי תוכחות כתיב 'דברי ירימיהו'. וכן משה על כל דבור ודבור כתיב 'וידבר ה'', וכשכא להוכיח כתיב 'אלה הדברים', ע"כ. ונמצא כיון דכתיב 'וילך' מעצמו, זה מורה שאין בו טובה רק תוכחה, ועל כן כתיב 'וילך משה', ולא נתייחד שמו של הש"ת עליו.

וואמרו' הגאון נ"י פירש 'אין וילך אלא לשון תוכחה', שאין לך תוכחה גדולה מזו לכל אדם ילוד אשה כאשר יתבונן משה מות, מי לא ימות. וזהו 'וילך משה' ואמר 'לא אוכל עוד לצאת ולבא', ואין זה אלא לשון תוכחה.

לזכות ש.ה.ב.מ.ר. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון וסרתם מן הדרך וגו' וקראת אתכם הרעה באחרית הימים כי תעשו את הרע וגו' להכעיסו במעשה ידיכם. וצ"ב כפל ושינוי הלשון. ונראה לי, דכוונת הכתוב הוא,

דמראשית כל היום תעשו הרע בפועל, כי כן הוא דרכו של יצה"ר היום אומר לו עשה כן וכו', ובמה מתחילין? בביטול מנהגים שאינן כתוב בתורה מפורש, ואינו רע, כי לא נחשב שעובר על ד"ת, כי אם שסר מן הדרך 'זוה' וסרתם מן הדרך', וכעין פורש מדרכי ציבור, והיינו כפרש"י (ר"ה י"ז) דפורש מדרכי ישראל, ושוב 'אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה', ויצא מזה שורש פורה ראש, עד שבניהם אשר יקומו מאחריהם גם הם סרים עד ברינות בפועל, עד שבאים להכעיס ר"ל, כדכתב

רש"י (בחוקותי כו:טו), וזה 'כי השחת תשחיתון', לא פעם אחת, כי אם השחתה בתר השחתה, מתחילה רק 'וסרתם מן הדרך אשר צוית' המקובל הלכה למשה מסיני, ולבסוף יצא מזה אשר 'וקראת אתכם הרעה באחרית הימים כי תעשו הרע וגו' להכעיסו במעשה ידיכם', ר"ל הבנים נקראו 'מעשה ידיכם', כדכתב רש"י

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, וזוהו זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקדן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ת. לנחת דקדושה מכל יו"ח

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא זי"ע אמו: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

ספרים מבית מכון מליצי יושר

תולדות בעל החזון יחזקאל ז"ע

מרן הגר"י אברמסקי סיפר, שכשיבקר פעם בגייטסהד וביקשוהו לדרוש לפני הבחורים, סירב ולא הועילו הפצרותיהם של ראשי הישיבה. הטיעון שלו היה שמימי לא דרש בציבור לפני שהכין מראש את המשפט שבו יתחיל, ואת המשפט שבו יסיים. עוד הוסיף ואמר לנו במשך ארבעים שנות כהונתו כדיון, ראה הרבה בעלי דינים שיכלו לזכות בדיון, כי היתה להם טענה אחת צודקת, אבל הם השקיעו את כל המאמץ בטענות אחרות ולכן הפסידו, אני ראיתי את הטעות שהם עושים, אבל לא יכולתי לעזור להם, כי לדין אסור להתערב בעניינים אלה. כשיביר פעם על לומדי קבלה, אמר: לא כל לומד קבלה הוא בר סמכא בקבלה. וסיפר, שפעם בא אליו ראש ישיבת מקובלים ידועה בירושלים ותבע ממנו מדוע אינו לומד קבלה, ואמר מרן הגר"י זצוק"ל לאחר מכן, עד כמה שאני לא יודע קבלה, כבר ראיתי שאותו ראש ישיבה לא מבין בקבלה. והוסיף בזה שלמדתי בבית מדרשו של הגר"י סאלאוויצקי זצ"ל בן מרן הגר"י זצוק"ל, שמעתי שגם מרן הגר"י נשאל מדוע אינו לומד קבלה, וענה שאין לו רב שיכול ללמוד ממנו קבלה.

גימטריה 'שם מה', ד'שם' בחינת שכינה הקדושה בסוד הכתוב 'ויעש דוד שם, מה' בחינת ז"א, כלומר שעושה על ידי זה יחוד ז"ל, ועוד יותר דשכינה הקדושה עולה עם ניצוצות קדושות, היא מתפארת 'קמי' דייקא (זהר ח"ג יג). בסוד הכתוב לעתיד לבוא 'נקבה תסובב גבר', 'אשת חיל עטרת בעלה' (עיין באגרת הקודש בספר הקדוש תניא ד"ה אשת חיל עטרת בעלה), ואז כשם שגורם גאולה לשכינה הקדושה שלא תצטרך על ידו לרדת לקליפות, וזה 'גאולה שלמה', גם הוא נגאל, כמבואר במדרש (בראשית רבה פ"כ ט"ו) שאדם נגאל בכל יום, וממילא עיד"ז באה 'רפואה שלימה', כמבואר בגמרא (מגילה יז:) דסמיכת רפואה לגאולה נלמד מפסוק 'הסולח לכל עוונתי' ע"י התשובה, ואז 'הרופא לכל תחלואיכ"א'.

לע"נ הגר"י אברהם נחמיה ב"ר אהרן אריה זצ"ל יא"צ כ"ב אלול מה היה הדין אלמלי הלל"מ של שיעור אכילת פרס. הנה בשיעור אכילת פרס, יש לחקור איך היה הדין בלא ההלכה, אם בלא ההלכה דכדי אכילת פרס, היינו אומרים דבעינן שיאכל כזית בבת אחת ממש, ואפילו בכדי אכילת פרס לא היה מהני, ובאה הלכה לומר דכדי אכילת פרס מהני. או דבלא ההלכה היה מצטרף לכזית אפילו ביותר מכדי אכילת פרס, ועל זה באה ההלכה לומר דדוקא בכדי אכילת פרס מצטרף. ומצינו בזה סתירה. דבזבחים (דף ע.) לענין נבילת עוף טהור שמטמא בבית הבליעה, איתא דצריך שיאכל את הכזית בכדי אכילת פרס, ולא אומרים שהיה טומאת נבילת עוף טהור היא חידוש, שייך צירוף גם ביותר מכדי אכילת פרס, ע"ש. הרי דבלי ההלכה למשה מסיני, היה צירוף כזית לאכילה גם ביותר מכדי אכילת פרס. ואילו בחולין (דף קג:) לענין איסור אכילת אבר מן החי, אמרו, דאם חלק האבר לשנים קודם שנתנו לתוך פיו, ולא אכל את שני החצאים בבת אחת, פטור. ופירש"י, שהיה ונאמר בו חידוש שגם גידין ועצמות מצטרפין לשיעור כזית, לא נאמר באכילת צירוף בכדי אכילת פרס, אלא צריך שיאכלנו בבת אחת, עכ"ל. א"כ חזינו איפכא, דבלי ההלכה למשה מסיני היה צריך לאכול את הכזית בב"א.

ותירץ החזון יחזקאל (יומא פ"ג ה"א), דכיון דנע"ט אינו 'טומאת אכילה', רק 'טומאת מגע', לכן הו"א דסגי ב'דרך אכילה', אפילו אם אינו חשיב 'אכילה' ממש, וקמ"ל דבאכלה יותר מכדי אכילת פרס, אין זה 'דרך אכילה'. וז"ל: אולי יש לחלק ולומר אימתי אמרינן שסתם אכילה בבת אחת, היינו דוקא לענין חיובא, דבעינן אכילה ממש, כלומר שחייב כשבלע במעיו דוקא, כמבואר בכתובות (דף לב ב) 'מתחייב בנפשי לא הוה עד דבלע', ומסתמת הסוגיא משמע דזה הוא אליבא דכולי עלמא בין לאביי ובין לרבא. אבל לענין טומאת עוף טהור בבית הבליעה בעינן רק 'דרך אכילה'. שהרי רבא סובר (נדה מב ב) שמטמא בבית הסתרים [והיינו אף קודם שבלע, משום דאין זה טומאת אכילה, רק טומאת מגע]. וכיון דבעינן רק 'דרך אכילה', הו"א שאפילו באכלה ביותר מכדי אכילת פרס הוה נמי

שאינ בזמן ההוא זריחות השמש כביום גמור, וגם לא נסתלק השמש לגמרי כמו בלילה, מוכח היות לו ב' הענינים, שכבר הותחל בו ענין לילה, ועדיין בו ענין יום, כן נראה כוונתו, עכ"ל.

והנה המהר"ל שם כתב וז"ל: ויראה דביה"ש היו כמו חזקה, כיון שאין ביה"ש יום גמור בזריחות השמש, ועכ"פ לאו יום גמור הוא נחשב, ולפיכך נחשב זה כמו חזקה, עכ"ל. וכתב הגר"י ענגיל, וז"ל: מה שדימה אותו לחזקה, וכתב דספק ביה"ש הוא כמו חזקה, עדיין צ"ע להבין כוונתו. ושוב ראיתי להמהר"ל בגור אריה (עירובין ל: ד"ה ולפרוש, ודף לו. ד"ה ומאי שנא) שכתב בארוכה, דפלוגתא אי סוף היום קונה עירוב, או תחלת היום קונה עירוב, איננה פלוגתא בזמן, דלמ"ד סוף היום כו' יוקנה העירוב יותר קודם מלמ"ד תחלת היום, דזה אינו, ולשניהם קניית העירוב הוא בזמן אחד בביה"ש, ורק דביה"ש הא י"ש ב' ענינים, ענין יום וענין לילה, ובזה הוא דפליגי דלמר ביה"ש קונה עירוב מפאת ענין יום שבו, דבזה הוא סוף יום העבר, ולמר קנייתו הוא מפאת ענין לילה שבו, דבזה הוא תחלת יום הבא, ע"ש בארוכה.

והנה לשון הבריייתא (שבת לד:): 'מטילין אותו לחומר שני ימים', לשון זה מתפרש ג"כ לא מתורת ספק, רק דיש בו באמת ענין ב' הימים, דיש בו באמת ענין היום וענין הלילה, ולכן מטילין אותו לחומר שניהם כפי היות בו שני הענינים באמת וכו'. ולפ"ז יש קצ"ע בהא דאמרין (שבת לה:): דהעושה מלאכה בב' ביה"ש, חייב חטאת ממ"נ. ואמאי, נימא נמי דגם על שניהם יחד יופטר מפאת שלא עשה המלאכה בשבת גמור, וכי היכא דפטור בביה"ש הא' מפאת שאינו שבת גמור, דיש בו ג"כ ענין יום ערב שבת, כך הרי ה' ראוי שהיה גם בב' ביה"ש, ולא ה' לנו לומר ממ"נ, כיון דיש באמת ב' הענינים, ודוק היטב מאוד.

לע"נ הגר"י אברהם נחמיה ב"ר אהרן אריה זצ"ל יא"צ כ"ב אלול

ישתבח שמך לעד. יש לפרש על פי דברי הזרע קודש (פרשת ויגש), ד'ישתבח' גימטריה 'פעמים חסד', והיינו כשיתעוררו החסדים בכל עשר ספירות הקדושות, אז 'שמך' ספירת המלכות שנקראת 'שם', בסוד הכתוב (שמואל ב' ח"ג): 'ויעש דוד שם', תתכלל גם כן בהחסדים ויתמתקו הדינים, 'לעד' גם שם הקדוש אכד"ס שהוא גימטריה 'עד'.

והחזירנו בתשובה שלמה לפניך. בשמונה עשרה יש ג' ברכות שיש בהם תיבת 'שלימה', 'בתשובה שלימה', 'גאולה שלימה', 'רפואה שלימה'. נפל בדעתי שהכוונה לפי שהחוטא מוריד ניצוצות קדושות שבנשמתו לתוך הקליפות, ושכינה הקדושה בששת ימי המעשה רגליה יורדות לתוך הקליפות לברר מהם אותן הניצוצות קדושות, וכשהחוטא שב בתשובה, הוא מוציא אותן הניצוצות קדושות משם, ושוב אין צורך לשכינה הקדושה לרדת לשם. אם התשובה 'שלימה'

^א רבינו מסיים: כן ישלח הוי"ה ב"ה תיכף רפואה שלימה לאשתי 'לאה בת רבקה', שהראשי תיבות עולים ד' מילואי הוי"ה ברוך הוא, ומחלת הסוכרת כליל יחלוף ממנה ולא תסבול מזה כל ימי חייה, אמן כן יהי רצון.

^ב עי' בזה במנ"ח (מ' קס"א אות ט"ו), שו"ת זרע אברהם סימן י"ג אות ט', טוב טעם ודעת קמא סימן צ"ה, חלקת יואב י"ד סי' ט' ד"ה ודע, כלי חמדה וישלח אות ג', בית שער סימן ל', נחלת יהושע י"ד סי' ט"ו.

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו
'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

רבינו בחיי לרבינו בחיי ב"ר אשר ז"ע

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב ז"ע היה אומר:

סגולה גדולה לפרנסה ללמוד הספר 'רבינו בחיי'. וסימנך: מאן דיהיב בחיי, יהיב מזוני.

טובה תוכחת מגלה מאהבה מסתרת. שלמה המלך הודיענו עיקרים גדולים במדת התוכחה, ולמד דעת את העם כי החיים דבקים עם התוכחה, והמיתה דבקה עם מי ששונא התוכחה. החיים דבקים עם התוכחה, הוא שכתוב 'ודרך חיים תוכחות מוסר', וכתוב 'אורח לחיים שומר מוסר', וכתוב 'מרפא לשון עץ חיים', יאמר: כי רפואות הלשון, והוא התוכחה, הוא עץ החיים. והמיתה דבקה במי ששונא התוכחה, הוא שכתוב 'מוסר רע לעזוב אורח שונא תוכחת ימות', יאמר: כי עזוב אורח, והוא שעובר על דברי תורה לשעה, אבל אינו שונא התוכחת, יהיה נשפט במוסר רע, יסרנו ה' למען ישוב מדרכו הרעה. אבל מי שהוא שונא התוכחת לא יספיק לו שיהיה נשפט ביסורין, כי אין לו תקנה, ועל כן יהיה נשפט במיתה.

אהבת התוכחה הוא אות ומופת על טובת המדות, ושונאת התוכחה עדות גדולה על רוע הטבע ועל פחיתות המדות, ועל זה אמר 'אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך', המוכיח לחבירו ראוי לו שיגלה אליו מצפוני האמת ואינו ראוי להחניף לו, רק שיצדיק אותו במה שראוי, וירשיענו במה שראוי, שהרי צדיק ורשע שני הפכים, ומי שנמלט מדרך מדת הרשע, אינו נקרא צדיק עד שיתקרב למעלת הצדיק, לפי שמדת הרשע בקצה הראשון, ומדת הצדיק בקצה האחרון, וזה הנמלט ממדת רשע הוא באמצע, ומפני זה ראוי המוכיח לגלות אל הנוכח כל האמת בעניניו ובמעשיו כי היא התוכחת העקרית, ולכן אמר שלמה 'טובה תוכחת מגולה מאהבה מסתרת', טוב מי שמוכיח לחבירו ומדבר אתו קשות ומודיעו האמת בפניו ומראה לו שנאה בדברי פיו, יותר ממי שיש לו אהבה מסתרת שאוהב חבירו בחדרי לבו, ואינו מוכיחו על מה שרואה בו. ויש שפירשו: 'טובה תוכחת מגולה', שהכתוב דבק ראשו עם סופו, כלומר טובה תוכחת מגולה כשהיא באה 'מאהבה מסתרת', כלומר שהמוכיח מוכיחו מאהבה.

דרך אכילה, דומיא דהו"א דגם בתוך הפה מטמא, [קמ"ל דבאכלה יותר מכדי אכילת פרס אין זה דרך אכילה, כיון דפחות מכזית אינו חשיב אכילה], עכ"ל.

והנה מדבריו חזינו דסובר דפחות מכזית אינו דרך אכילה, וכ"כ האו"ש (מאכלות אסורות פ"ד ה"ד), ובשירי קרבן (נזיר דף כז. ד"ה מה פליגין). ברם זה תלוי אם פחות מכזית אינו אכילה כלל, או דזה אכילה, רק דלענין חיובים ואיסורים צריך כזית. ואם אמרין דזה חשיב אכילה, א"כ שפיר הוי כדרך אכילה. ונראה מדברי החזון יחזקאל דסובר דפחות מכזית אינו אכילה כלל, ולכן באכלו יותר משיעור אכילת פרס, נחשב שלא כדרך אכילה.¹

לע"נ הבחור אברהם בן ג'מליה ענתבי ע"ה יא"צ י"ט אלול

טבילה בערב שבת ובשבת. צריך לבאר מאי המקור שנוהגים לטבול בכל ערב שבת דהא מהגמ' לא נזכר בזה, אבל המקור של טבילה ערב שבת זהו מהזוהר הק' (פ' תרומה) שמבואר שם דרב המנונא סבא הוה סליק מנהרא בכל ערב שבת, ומבואר בכתבי האריז"ל כי תוספות שבת ניכר ומתגלה במצח

האדם תיכף אחר הטבילה הנזכר, אבל עיקר הגילוי הוא רק אחר חצי היום, ודוקא אם טבל כבר והסיר ממנו קליפין דחול ע"ה הכוונות, כנודע שקליפין דחול הם בגדי חול של נפש האדם, ואפשר שכל מה שיהיה קרוב לליל שבת, יתגלה יותר תוספות שבת. ומבואר בכתבי האריז"ל כל מיני סדר כוונות שצריכים לכוין בשעת טבילה עש"ק, וכן מבואר מה שצריכים לכוין בשעת רחיצת ידיים ורגלים עש"ק.

והנה בטבילת שבת בבוקר, דעת הגר"א, מובא במעשה רב (סימן קכ"ה) וז"ל: טבילה בשבת אם צריך לקרי, מוטב לטבול במוצ"ש, ולא בשבת, כי אי אפשר להזהר שלא יבוא לידי סחיטה ויוצא שכרו בהפסדו וכו' עכ"ל. וכן מבואר בפסקי הגר"א בהלכות שבת, וא"כ מבואר לפי שיטת הגר"א דמוטב לטבול במוצ"ש ולא בשבת. ובירושלים ששם היו תלמידי הגר"א, היו בשבת בבוקר סגורים כל המקואות כדי שלא יטבלו בשבת במידי משום חשש סחיטה, עד שפעם הגה"צ רבי אורי אורינשטיין זצ"ל שכן גוי ושבד דלת המקוה בשבת בבוקר, ומאז השאירו המקואות פתוחות בירושלים בשבת בבוקר.

אמנם בכתבי האריז"ל (שער הכוונות שער ו') מבואר הענין שצריכים לטבול בש"ק בשחרית, וז"ל: ענין הטבילה דשחרית דשבת, הנה אם נטמא בקרי או בתשמיש המיטה אין צורך להזכיר כי הטבילה אז מוכרחת, אבל אף אם לא הוצרך לטבול לסבה הנזכר, צריך לטבול בבוקר ביום שבת, והוא כי בדמיון מה שביארנו לעיל שצריך לטבול בכל ערב שבת להפריש מן החול לשבת, כן צריך עתה טבילה אחרת, כי הפרש גדול יש בין קדושת ליל שבת לקדושת יום שבת שהוא קדושה יתירה, אבל החילוק ההוא כי בערב שבת הוצרך לב' טבילות, האחד להפשית בגדי חול מעל נפשו, והב' להתדבק ולהמשיך בו קדושת שבת, אבל עתה בבוקר יום שבת, די לו בטבילה אחת להמשיך עליו קדושה עליונה של יום שבת, ואינו מפשיט מעליו ח"ו קדושת יום שבת, עכ"ל. וא"כ מבואר בדברי האריז"ל שצריכים לטבול ביום שחרית בשבת בבוקר, ואינו חושש לבוא לידי סחיטה כמו

הגר"א ז"ל שחושש. וראיתי שמביאים שהגאון מוהר"ר אברהם פאלאג"י זצ"ל כתב וז"ל: טבילת יום שבת שחרית דבר גדול היא כטבילת כהן גדול ביהו"כ, עכ"ל. זאת תורת העולה הלכה למעשה: (א) אלו שטובלין רק בערב שבת, הנה מקור מנהג הזה הוא מהזוהר הק' [אבל מהגמ' שבת דף כ"ב רק מבואר שיש מצוה לרחוץ פניו ידיו ורגליו], ובכתבי האריז"ל מאריך בזה ומבואר שם שצריכים שני טבילות, אחת לכוין להוריד מעל נפשו הלבושים של חול, טבילה שניה להתדבק ולהמשיך עליו קדושת שבת, וכל מיני כוונות מבואר בכתבי האריז"ל הידוע ליודעי חן. ואלו שטובלין בע"ש יש שני ענינים: א' לטבול, ב' עוד ענין לרחוץ פנים ידיים ורגלים במים חמין דוקא כמו שמבואר בגמ' שבת, והאריז"ל ביאר למה דוקא מים חמין דוקא, וא"כ ביארנו המקור לאלו שנוהגים לטבול רק בערב שבת.

ובשבת בבוקר יש הרבה שלא טובלין שחוששים לשיטת הגר"א, כי אז אי אפשר לזהר שלא לבוא לידי סחיטה ויצא שכרו בהפסדו, וא"כ יש להם גם על

מי לסמוך שלא לטבול בשבת בבוקר. אמנם בכתבי האריז"ל משמע שיש מצוה וקדושה עליונה, וצריך לטבול רק טבילה אחת לכוין להמשיך על נפשו קדושה עליונה של יום שבת קודש. וגם מבואר בספד"ק שטבילת שבת בבוקר חשוב כמו טבילת כהן גדול ביהו"כ, ובאמת החסידים מקפידים מאוד לטבול בשחרית בש"ק בבוקר דבר גדול מאוד הוא, ויש להם על מי לסמוך בזה. ואלו שטובלין רק בערב יוה"כ ולא טובלים כל השנה, יש להם גם על מי לסמוך, ואלו הם התוס' והרא"ש ורבינו ישעיה והטור וכן הרמב"ם וכו' שפוסקים שבטלה טבילת עזרא, וכן בשו"ע לא נזכר טבילת עזרא רק בערב יוה"כ וכו', וכ"כ הטור והרא"ש שטובלין ערב יוה"כ אבל בלי ברכה, משמע שהיו טובלין אבל בלי חובה, ולכך חולה יכול לפטור עצמו גם מטבילה זו. ובשל"ה הק' משמע שזהו מצוה גדולה והוא יותר מקודש משאר קדושות הטבילות, ועיקר הטבילה זהו מטעם שני דברים: (א) משום קרי. (ב) משום תשובה. וא"כ לאלו שטובלין רק בערב יוה"כ ולא בכל השנה, יש להם גם על מי לסמוך ותפלתם מתקבלת על פי ההלכה. ואלו שנוהגים שטובלים בכל יום ויום במקוה טהרה ובמסירות נפש בחורף ובקיץ וכו', יש להם ברכה וקדושה גדולה, ואם היו נוהגים כשורה ממש, היו יכולים להגיע להשגה כמו שביאר האריז"ל שצריך שיהיה האדם טהור בכל עת, כי אין דבר יותר מוכרח וצריך אל האדם לענין השגה, וא"כ אלו שטובלין כל יום ויום, אם היו נוהגים כשורה בכל דבר ודבר, היו בטח מגיעים להשגה. וכדי לסיים מה ששמעתי מחסידים, שכשדאם נמצא במקוה מתחת המים, אז הוא נמצא בקודש הקדשים, ויכול לבקש מה' כמו שנמצא בקודש הקדשים ובקשתו מתקבל. ויש להוסיף שמבואר בשל"ה הק' כי סגולת הטבילה היא להחזיר הנשמה למקומה, כי מי שהוא טמא אין לו נשמה ובפרט מי שפגם וכו', ואף אם ישוב אין הנשמה חוזרת עד שיטבול במקוה. (שערי זבול גיטין ט"ז).

¹ ביותר מכדי אכילת פרס, עכ"ד. והטעם בדאמת בענין כזית בכא"פ, היינו משום דאין הנבילה מטמא אלא ע"י אכילה [אפילו אם זה טומאת מגע או מקום או משא], לכן אע"ג דאיכא כזית של נבילה בבת אחת דנבילת הבליעה, מ"מ אם לא נחשב 'אכילה', אינו מטמא.

ובקובץ שיעורים (ביצה אות כ"ט) תירץ, דכיון דנע"ט אינו 'טומאת אכילה', לכן הו"א דבעינן רק שיהא הנבילה בבית הבליעה, ואין צריך אכילה כלל, וז"ל: י"ל דהא דקאמר בטומאת בית הבליעה כיון דחידוש הוא, היינו דאי לאו קרא, הו"א דלענין טומאת בית הבליעה, לא צריך כלל לדיני אכילה, דגזירת הכתוב הוא דנבילת עוף טהור מטמאה בשעה שהיא בבית הבליעה [או מכח מגע, או משא, או טומאת מקום], וא"כ אין נפ"מ, אם אכלה ביותר מכדי אכילת פרס, כיון דמ"מ עכשיו יש כזית בבית הבליעה, ואפילו אכלה שלא כדרך אכילתה נמי יטמא. קמ"ל קרא, דצריך שיעור אכילת פרס, והיינו משום דתלוי בדיני אכילה, [דאפילו אם טמא מכח מגע או משא, או מכח מקום בית הבליעה, מ"מ צריך גם אכילה, כמו שהבאנו במבואר], ומזה ילפינן דה"ה באוכלה שלא כדרך אכילה טהור, ולפ"ז הוי מצי למימר דאיצטרך קרא דצריך לאוכלה כדרך אכילה.

² ומצינו בזה תירוצים נוספים: בשו"ת חתם סופר (או"ח סי' ק"מ) תירץ, דהגמ' בחולין סוברת שסתם אכילה הוי כזית וכשאוכלו בבת אחת. והתחדש בהלכה שמספיק לאוכלו בכדי אכילת פרס, ולכן באבר מן החי שלא נאמרה ההל"מ, נשאר הדין שצריך לאוכלו בבת אחת. ואילו הגמ' בביבחים סוברת שסתם אכילה הוי בכל שהוא, והתחדש בכל האיסורין שצריך כזית וגם שצריך שיאכלנו בכדי אכילת פרס, ולכן בנבילת עוף טהור שהיו חידוש, היינו אומרים שגם אם צריך כזית עכ"פ א"צ שיהיה בכדי אכילת פרס.

ובשו"ת אחיעזר (ח"ג סימן ה' אות ה') תירץ, דלגבי אבר מן החי אין החסרון שהאכילה לא היתה בבת אחת, אלא שבאבר מן החי נאמר נטא' שצריך שיאכל בשר גידין ועצמות אע"פ שגידין ועצמות אינם ראויים לאכילה. ועל זה אמרין שאם חלקו מבחור דהיינו באופן שהפריד את הגידין והעצמות מהבשר, התבטל הצירוף של הגידין והעצמות לבשר. אבל לענין נבילת עוף טהור שהגידון הוא עם צריך לאוכלו בכדי אכילת פרס, אמרה הגמ' שהיא אפשר לומר שכיון שהיו חידוש שטמא, מצטרפת האכילה גם ביותר מכדי אכילת פרס.

עוד תירץ האחיעזר לפי הרש"ש (נדה מב: בתוך"ה יצתה), שהצירוף של נבילת עוף טהור הוא רק באופן שכל הכזית נמצא יחד בבית הבליעה. דלפ"ז לא קשה מידי, דכיון שכל הכזית נמצא ביחד, לכן הו"א שמצטרפין אף יותר מכדי אכילת פרס, משא"כ בשאר אכילה שאין כל הזית נמצא בבת אחת, אין צירוף

ערכים

זמני השבת			
ר"ת	ניסח	יציאה	
ירושלים	18:24	19:35	20:15
תל אביב	18:39	19:38	20:13
חיפה	18:31	19:38	20:15
באר שבע	18:41	19:37	20:15

העלון טעון גניזה

קרוב אליך הדבר

מהפכה גדולה עשויה להתחיל בצעד קטן שנראה חסר סיכוי. שני רבנים באמריקה שלפני מאה שנה העזו להציע רעיון נועז – ולא שיערו עד היכן הוא עוד יגיע

שמירת שבת. בזכות זאת הם וצאצאיהם נותרו מחוברים לשלשלת הדורות של עם ישראל.

מעשה קטן

"לא בשמיים הוא לאמור מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה" (דברים ל, יב). מבאר רש"י: "שאלו הייתה בשמיים היית צריך לעלות אחריה וללמדה".

שואל רבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל (פרי צדיק, ניצבים אות יז): אם הייתה התורה נמצאת מעבר לים, אפשר היה לתבוע מהאדם לעמוד ולטרוח, להשיג ספינה או סירה, עד שיגיע אליה. אולם תורה הנמצאת בשמיים, אינה ברת השגה! הארץ ניתנה לבני אדם קרובי חומר, ואילו "השמיים שמיים לה". איך אפשר היה להעלות בכלל על הדעת שהאדם יעלה לשמיים בשביל לקחת את התורה?

רבי צדוק משיב, כי הפסוק אינו מציב בפני האדם דרישה בלתי אפשרית, אלא להפך: הוא מבטיח שהתורה קרובה לכל אדם, כפי מצבו וכפי כוחותיו, גם אם היא אכן בשמיים, לא צריך להעפיל לשמיים כדי להגיע אליה. האדם איננו נדרש לזנק בבת אחת אל השמיים; הוא נדרש לעשות בנאמנות את העבודה המוטלת עליו ברגע הזה. המדרגה הראשונה היא אולי נמוכה, אבל ממנה מתחיל הסולם כולו.

לא פעם אנחנו מביטים במשימה גדולה ומרימים ידיים עוד לפני שהתחלנו. מה כבר ישנה המעשה הקטן שלי? כיצד מאמץ של אדם אחד יכול להתמודד עם בעיה שנראית גדולה ממנו פי אלף?

על כך אומר רבי טרפון: "לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין להיבטל ממנה" (אבות ב, טז). אינך נדרש לדעת כיצד תסתיים הדרך. אתה נדרש לעשות את הצעד שנמצא בהשג ידך.

כך פועלות מהפכות רוחניות. שני רבנים שהחלו בחיפוש עבודה לשומר שבת לא ראו לפנייהם את סוף השבוע האמריקאי; ומארגני סמינר 'ערכים' הראשון לא ראו לפנייהם את רבבות היהודים שחיהם עוד ישתנו בעקבותיו. זוהי התביעה של "לא בשמיים היא": אל תביט אל קצה הדרך, ותאמר שאינך מסוגל להגיע לשם. הבט רק על המדרגה הראשונה. טפס עליה, ואת גובהו של הסולם תגלה בהמשך.

ואז, עלה
בדעתם של
הרבנים רעיון
מקורי...

לפני מאה שנה, שמירת השבת באמריקה הייתה כרוכה בניסיונות גדולים. רוב המעסיקים דרשו מהעובדים להגיע גם בשבת, ומי שסירב – נאלץ לחפש מקום עבודה חדש מדי שבוע. ידוע הסיפור שסיפר הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, אודות היהודי שהצליח במסירות נפש אדירה להימנע מחילול שבת, אבל אווירת הנכאים הבלתי נמנעת שאפפה את השבת בביתו, הביאה את ילדיו לבחור לעצמם עתיד שונה.

בשנת תר"מ עיתון יהודי העריך כי מתוך 75,000 היהודים שחיו אותה שעה בניו יורק, רק 1,500 שמרו את השבת כהלכתה. הגיעו הדברים לידי כך שגדולי ישראל באותה תקופה הגדירו את אמריקה 'מדינה טרפה' ואסרו את ההגירה אליה.

אבל שניים בולטים מאלו ששינו את המצב והצילו דורות של יהודים מטמיעה, היו שני רבנים אלמוניים יחסית: הרב חיים פריירה מנדס והרב ברנרד דרכמן.

השניים הקימו אגודה לחיזוק השבת באמריקה, שניסתה למצוא מקומות עבודה חלופיים עבור מי שפוטר עקב סירובו לחלל שבת. במקביל, הם לחצו על פוליטיקאים לתקן את החוק כך שיתאפשר לבתי עסק יהודיים להעביר את יום המנוחה השבועי שלהם מיום ראשון ליום שבת. אולם מאמציהם נתקלו בהתנגדות נחרצת מצד ארגונים נוצריים שסירבו לשנות את חוק המנוחה האמריקאי לטובת הציבור היהודי.

ואז, עלה בדעתם של הרבנים רעיון מקורי: במקום להציע ימי שבתון נפרדים ליהודים ולגויים הם ישכנעו את הרשויות להעניק לכלל האזרחים שני ימי שבתון שבועיים.

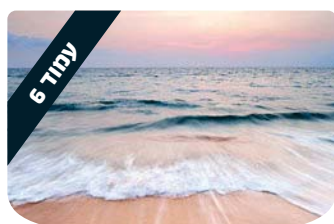
על פניו זה היה רעיון מופרך. מה הסיכוי שדווקא המעצמה האמריקאית, זו הרואה ברדיפת הממון את הנעלה בהשגי אנוש, תסכים מרצונה לקצר את שבוע העבודה ולארגן מחדש את שוק העבודה המודרני סביב רעיון תורני עתיק יומין?

אבל למרבה הפלא, זה בדיוק מה שקרה.

בשנים ובעשורים הבאים צבר רעיון שבוע העבודה בן חמישה ימים תאוצה. איגודי עובדים, תעשיינים ומחוקקים הצטרפו למהלך, עד ששני ימי מנוחה נעשו בהדרגה לנורמה האמריקאית. הנשכרים הגדולים ביותר מכך היו אינספור יהודים שלא נאלצו עוד לעמוד מול ניסיון שבועי של

ערכים לילדים
משל ותבונה

הניצוץ היהודי
שנה אחת, דורי דורות

הרב דניאל נשיא
ובחרת בחיים

הרב מיכאל לסרי
רק עוד חמש דקות

תורה חיים

הרב אהרן לוי

את אבי לא פגשתי מאז ימי הישיבה, לכן הופתעתי כשהתקשר וביקש שניפגש, אך כשהגיע הבנתי כמעט הכול. הבחור הפורח שתמיד היה מלא בשמחת חיים, הפך לאדם כפוף, עיניו נטולות הבעה ופניו נפולות. היה קשה לראות זאת. בתחילת הפגישה

השלמנו פער של שלושים שנה בחמש דקות, ואז אבי ניגש לענייני.

"אתה בטח שואל את עצמך, למה אני נראה ככה, ואתה מתפלל איך מי שתמיד עזר לכולם הפך בעצמו למבקש עזרה. דע לך. הכול בגלל הישיבה!!! אתה זוכר שבישיבה נחשבתי לבחור מצוין?"

"איך אפשר לשכוח", עניתי. "היית סמל לכולם. למדת מצוין. בשיעורים שאלת את השאלות הטובות ביותר. כולם ביקשו את קירבתך".

"בדיקו זה העניין", הוא אמר בעצב. "ההצלחה שלי נותרה בישיבה. הכול היה נפלא עד שהתחתנתי, ומאז הכול השתנה. בחיי התרחש מהפך שלא ציפיתי לו.

"בכולל איש לא הכיר את אבי המוצלח. לא הצלחתי לשחזר את המעמד שהורגלתי אליו בישיבה. הייתה זו הפעם הראשונה בחיי שחוויתי את טעמו הצורב של הכישלון. שנתיים אחרי החתונה יצאתי לעבוד. פתחתי עסק עצמאי, אך לאחר תקופה קצרה שקעתי בחובות, ופשטתי רגל. זה גם השפיע על האווירה בבית. לא נחמד לראות את אב המשפחה כבוי ומכונס, ובאופן טבעי זה יוצר ריחוק.

"מאוחר יותר מישהו ניסה לעזור וגם סידר לי עבודה, אך מאז החלפתי עבודות בקצב מסחרר. כישלון רדף כישלון, וכעת אני כאן.

"לכן אמרתי לך שהכול בגלל הישיבה. לפעמים להצליח זה אסון. כי אתה כל החיים חושב, איך הבחור המוצלח ההוא הפך לכישלון מחפיר שכזה?

"ומה שהכי כואב לי, שגם האמונה שלי נחלשה. כולם מתכוננים לימים הנוראים, מקבלים קבלות טובות וחולמים על שנה חדשה עם תקווה גדולה בלב. ואני שואל את עצמי, בשביל מה אני צריך שנה חדשה? בשביל עוד התחלה שהסוף שלה ידוע מראש? אני באמת רוצה לדעת מה ה' רוצה ממני".

קללה שהיא ברכה

ומה משנה כוח הבחירה שלנו?

"אני מזדהה לחלוטין עם הכאב שבדבריך", אמרתי.

"ואני יכול גם לספר לך על צרות של אחרים, לא כדי להרגיע אותך, אלא כדי ללמוד מהם כיצד להתמודד עם כישלונות".

מארגוני חסד

"על 'עזר מציון' שמעת? על 'יד שרה'? על 'עזרה למרפא'?"

"בטח", אמר אבי, "שמעתי ועוד איך".

"שאלת את עצמך, מה מביא אדם כמו הרב אורי לופוליאנסקי ז"ל להקים את ארגון 'יד שרה'? אז ככה. זה התחיל כשהבן שלו היה זקוק למכשיר רפואי, והפרוצדורה שהם היו צריכים לעבור כדי לקבל אותו הייתה כה מייגעת, שהם כמעט נשברו. אלא שבמקום לבחור להישבר,

"מאז החלפתי עבודות בקצב מסחרר. כישלון רדף כישלון, וכעת אני כאן"

הם החלו לאסוף ציוד רפואי, רק כדי שאחרים שזקוקים למכשירים רפואיים לא יחוו את הסבל שהם חוו. כל השאר היסטוריה.

כך גם הוקם ארגון 'עזר מציון'. כשהרב חנניה צ'ולק היה אברך צעיר, אבא של רעייתו ע"ה חלה. במשך חודשים ארוכים הם סעדו אותו בבית חולים. כשהם הבחינו בהורים לילדים חולים, שחיים במשמרות אינסופיות מסביב למיטת ילדם, וקורסים מול עיניהם, הם הציעו להחליף אותם לכמה שעות כדי שיוכלו להתרענן. בהמשך הם רכשו טנדר ישן כדי לקחת ולהחזיר את משפחות החולים מבית החולים הביתה, ובגרסתו המעודכנת, התכנסו הפעולות האלה לארגון ששמו 'עזר מציון'.

כך קרה כשאחד החברים של הרב פירר היה זקוק למכשיר רפואי עבור בתו, והוא דאג להביא לו את המכשיר מחו"ל כדי לחסוך בעלויות. מאוחר יותר, כשאחד מקרובי המשפחה שלו עבר אירוע לב, והייתה התלבטות כיצד לטפל בו, היה זה הרב פירר שהתרוצץ בין הרופאים כדי לעזור. כך נולד ארגון 'עזרה למרפא'.

"כל האנשים הדגולים הללו היו יכולים להתלונן ולשקוע בתחושת הכישלון והאכזבה, אך הם בחרו להפוך את הכאב האישי שלהם להצלחה. הם בחרו להפוך את הסבל שלהם מקללה לברכה, והביאו תועלת עצומה לעולם". "אם יהיה לנו קשה בחיים או לא, זה בידי שמייים. הבחירה שלנו היא מה לעשות עם הקשיים הללו. האם לתת להם לייאש אותנו, או להשתמש בהם כדי להפוך את עצמנו להצלחה. ובשונה מהקשיים שבאים משמייים, הבחירה מה לעשות איתם - תלויה רק בנו".

הבחירה הקובעת

משה רבנו מתאר בפני בני ישראל את הצרות שעתידות לבוא עליהם בגלות, ומוסיף, "והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה, הברכה והקללה... והשבות אל לבבך" (דברים ל, א).

כשבאות על האדם קללות, מובן לנו שהוא נדרש לחשבון נפש ולהשבה אל הלב, אך כשבאות עליו ברכות, מדוע הוא נדרש לחשבון? נכון היה יותר לכתוב "והיה כי יבואו עליך כל הקללות האלה, והשבות אל לבבך?"

בהמשך דבריו, מסיים משה, "החיים והמוות נתתי לפניך הברכה והקללה, ובחרת בחיים" (שם, יט). בפסוקים אלו מלמד משה רבנו את בני ישראל, שאומנם הקב"ה מנהל את העולם בלי להתייעץ אתנו, ואנו אכן לא שולטים באירועי החיים, אך בבחירתנו, אנו מכריעים אם הם יהיו ברכה או קללה.

לא הכישלונות קובעים אם אנו קללה או ברכה, אלא הבחירה שלנו מה לעשות איתם תקבע זאת. זו גם הסיבה שהשבה אל הלב כרוכה אף היא בקללה ובברכה, שכן ההשבה אל הלב מובילה לבחירה, והבחירה תקבע אם אירועי החיים שלו יהיו ברכה או קללה.

יכול אדם להשתמש ב'קללה' הפרטית שלו כדי להביא ברכה לאחרים, ובכך הוא הופך את קללתו הפרטית לברכה.

"הבנת אבי? אי אפשר לשנות את חיך. לא למחוק את הצלחתך בישיבה, וגם לא את כישלונותיך שלאחריה. אפשר רק לבחור האם להיכנע לכישלונות ולשקוע ברחמים עצמיים, או לאמץ את השיטה של אלו שהפכו את הקללה שלהם לברכה, והועילו לעולם.

"ועם כזאת הזדמנות, אבי, לא תחכה לשנה חדשה?"

לתגובות והערות-מערכת: alon@arachim.org 072-3303580

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים
עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: נ. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. קוט

לרכים

נקדת מפט

הרב משה לנדאו

הקשב!

על 'פירמידת הוויכוח'

השיח

כשחושבים בהיגיון על ויכוח או שיח בין שני אנשים, הם אמורים לנסות לשכנע את הצד השני בצדקתם, ואולי גם בטעות של השני, אלא שבאופן די מפתיע, בחלק הבסיסי ביותר של הפירמידה, המייצג את רוב השיחה, נמצא [תופים...] 'הדבקת כינוי'. בחלקו הגדול של הוויכוח אנחנו מדביקים לצד השני כינויים שונים. "כופר", "שקרן", "אתה כמו אימא שלך", או בגרסה החדשה: "קפלניסט" או "ביביסט". שום שיח על הנושא עצמו. כשעולים במעלה הפירמידה, נמצא 'ערעור סמכות'. המתווכח מערער על סמכותו של השני להביע דעה. "אתה לא מבין בזה בכלל". "מה לגברים ולבישול?" "מה לנשים ולטיפולי מוסך?" [אה...?].

עוד שלב בפירמידה, הוא 'ביקורת על נימת המתווכח'. 'תראה איך אתה צועק', 'למה אתה מתעצבן?'. ועדיין... שום מילה על מהות הטיעון עצמו. בשלב הרביעי משהו כבר מתחיל להיות קשור קצת לוויכוח עצמו. הצדדים מעלים את טענותיהם, אבל בתוספת האמירה ש"רק זו האמת".

כשלא נשארות כמעט מילים או זמן להתווכח, הצדדים סוף סוף, מתחילים להניח ראיות לדבריהם. רק במעלה הפירמידה, במשפטים בודדים בלבד, כל צד מנסה להפריך את טענת הצד השני, כשמשמש במילים ספורות מתייחסים לנקודה המרכזית עליה חלוקים, וכל צד מדגיש מדוע לדעתו היא לא נכונה.

כך אנחנו מתווכחים... מילא...

כך אנחנו מקשיבים... זה ממש לא מילא...

רק תקשיב

בימים אלו, בהם אנו פונים להקב"ה ומבקשים סליחה על המעשים שלנו, אנחנו בעצם מבקשים שיקשיב לנו. לא רק למילים שאנו אומרים, שלפעמים אנחנו בעצמנו לא מקשיבים להן, אלא בעיקר... ללב שלנו.

אם אנחנו רוצים שהקב"ה יקשיב לנו, כדאי שנתחיל גם אנחנו להקשיב לאנשים שמסביבנו. לשתוק כשהם רוצים להגיד משהו. להקשיב לטיעון שלהם. לחשוב לפני שאנחנו מתפרצים. ובעיקר, להקשיב ללב שלהם.

"סליחה. כל כך חשוב לי לשמוע אותך. אתה רחוק. חכה רגע. אני בא אליך". שמעתי משהו פונה לחברו באחד הכנסים בהם נכחתי. קניתי.

המילה האחרונה

מתוך הוויכוח יתברר האמת

(רבינו עובדיה מברטנורא אבות ה, יז)

יצאתי מהמוסך מלא תסכול. זו הפעם הרביעית בתוך שבוע שאני מבקר במקום. הגעתי בסך הכול עם רשרוש קטן ברכב. אבל בכל פעם המוסכניק 'מגלה' מחדש את הבעיה. פעם זה המיסבים [אין לי מושג מה זה] פעם המוט מייצב [גם לא...] פעם תפוחי ההגה [!?!] ועכשיו... זה בכלל תושבות בולמי העזזעים. אם רק היו מותקנות בגופי תושבות כאלו... כלומר, מותקנות... אפשר שהייתי יוצא נינוח יותר מהמוסך. אבל תושבות בולמי עזזעים יש רק לרכבים. וגם הן מתקלקלות מדי פעם. הייתי מתוסכל. התקשרתי לאחד מחברי רק בשביל לספר לו... לשפוך את הלב. התחלתי מהתחלה, על הרעשים שבני המשפחה חשבו שעוד מעט הרכב מתפרק, וממש אסור לנסוע כך... והביקור הראשון במוסך... כמה כסף שילמתי, ואיך גיליתי אחרי שעה שרימו אותי והרעשים בעינם. על הביקור השני והתשלום הנוסף...

עוד לפני שהספקתי להגיע לפעם השלישית ולפני ששיתפתי אותו ברגשותיי... הוא התפרץ... "כן. ככה זה אצל כולם... גם לי קרה פעם..." ואז הוא החל 'לשטוף' אותי בהיסטוריית המוסכים שלו, למן הרכב הראשון, שהיה קיים כבר מייד אחרי החתונה. לא נעים.

אני דיברתי 3 דקות. הוא כבר עשר... ועדיין לא נראה שהוא עומד לסיים את מעללי כל המוסכים שהוא ביקר בהם בארץ.

התקשרתי לשפוך את מר ליבי, ומצאתי את עצמי מקשיב למר ליבו...

הזדהות שלילית

אם גם לכם זה קרה, שביקשתם לשתף מישהו בצרה, ומצאתם את עצמכם 'מקשיבים' לצרות שלו, אתם לא לבד. לתופעה קוראים 'הזדהות', ולא בפן החיובי שלה. האדם מקשיב לצרתו של השני ומזהה את עצמו בסיפור. באותו הרגע, הוא מפסיק להקשיב לצד השני ונכנס לתוך עולמו שלו. בעולם השיח בין שני אנשים, ישנם מחסומי הקשבה רבים. 'הזדהות' היא אחד מהם.

ואם מדברים על שיח, שימו לב ל'פירמידת הוויכוח'. ממש כמו פירמידת המזון בה הבסיס מייצג את המזון הבסיסי שנדרש לגופנו, וככל שעולים בפירמידה, נפחו של המזון הפחות נצרך קטן... כך גם ב'פירמידת הוויכוח'.

3

מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "ואמר הדור האחרון... וראו מכות הארץ ואת תחלואיה" (כט, כא).

מיהו אותו 'דור אחרון' שעליו מדברת התורה? האם ניתן לדעת מתי הוא יגיע?

חז"ל הזהירו: "תיפח רוחם של מחשבי קיצים". אין בידינו לקבוע

מיהו דור הגאולה או לחשב את הקץ. עם זאת, חז"ל תיארו סימנים שונים שיאיינו את התקופה הסמוכה לגאולה.

למשל, "אנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו... הגליל יחרב והגבלן (הגולן) ישום". (סוטה ט, טו) בדורנו, בעקבות מצבי מלחמה ופינוי יישובים, רואים מציאות שבה משפחות רבות נאלצו לעזוב את בתיהן ולהתארח בערים אחרות במשך תקופות ארוכות.

אומנם, אפשר לראות בכך דמיון לדברי חז"ל, אך אין באמת בידינו לקבוע מסקנות נחרצות. עלינו להתחזק בתורה ובמצוות ולהשאיר את ידיעת הקץ בידי בורא העולם לבדו.

2 בכל חג, נוסף לבני חז"ל 'יום טוב שני'. מדוע, בשונה משאר החגים, בראש השנה גם בארץ ישראל ישנם שני ימים טובים?

חז"ל קבעו שני ימים טובים משום שלא תמיד אפשר היה לסמוך על כך שיושבי הגלויות ידעו מבעוד מועד אימתי קידש בית הדין בירושלים את החודש. ממילא, לא ידעו האם היום ט"ו לחודש או שמא התקדש החודש יום למחרת, וכעת תחילת ט"ז לחודש.

כיוון שראש השנה חל בתחילת החודש, גם ליושבי ארץ ישראל הרחוקים לא יהיה עדיין מידע מתי התקדש החודש.

מסיבה זו, קבעו בתחילה כי במקום מושב בית הדין יעשו את ראש השנה יום אחד, ובשאר המקומות יעשו שני ימים. בהמשך גזרו החכמים שבכל מקום יחגגו את ראש השנה יומיים.

3 ראש השנה הוא יום הדין, ורק לאחר מכן באים עשרת ימי תשובה ויום הכיפורים. לכאורה, היה נראה נכון להפוך את הסדר: תחילה יתכפרו עוונותינו ביום הכיפורים, ורק אחר כך נעמוד לדין, כשאנו זכים וטהורים. מדוע הקדימה התורה את הדין לסליחה?

ראש השנה איננו רק יום הדין. עיקרו של היום הוא המלכת הקב"ה. אנו מקבלים על עצמנו מחדש את עול מלכות שמיים, ומביעים רצון אמיתי לפתוח דף חדש. רק לאחר שהאדם הכריז שהוא מבקש לחיות תחת מלכות ה' ולתקן את דרכיו, באים עשרת ימי תשובה ויום הכיפורים - שבהם הוא מבקש מהמלך סליחה ומחילה.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת הבית

הרב מיכאל לסרי

רק עוד חמש דקות

ומה מלמד אותנו המעיל שנותר על העץ כל הלילה?

היום

אימא חוזרת לבית עמוס אחר הצוהריים, הילדים מותשים, והאווירה כעושה. המחשבה המיידית של, "איך אשור את כל השנים הבאות של גידול הילדים?" עלולה לגזול ממנה גם את הכוחות שעוד נותרו בה. אך אם היא תאמר לעצמה: "בשעה הקרובה אני מתרכזת רק בלדת תחושה טובה לילדים. מה שיהיה מחר - אינו רלוונטי כרגע" - הלחץ יתפוגג. כך גם בענייני שלום בית. לעיתים מתעורר ויכוח או אי-הבנה. במקום להשליך את הקושי על העבר, או לדאוג מפני העתיד, התורה מורה לנו: "היום". ברגע זה נהיה שקולים, נדבר בנחת, ונשמור על כבודו של השני.

החליט הסטייפלר לחכות רק חמש דקות. חמש דקות, הוא הרי יכול להמתין. ואחריהן עוד חמש דקות. ועוד. כך, עד שהפציע הבוקר. המשמרת שלו הסתיימה, והמעיל נותר תלוי על העץ.

וילך

ההנהגה הזו הינה בעלת חשיבות רבה גם בחינוך הילדים - כאשר מתמודדים עם קושי חינוכי מסוים, ילד שמסרב ללכת לתלמוד התורה, או מציב אתגרים לימודיים וחברתיים, קל ליפול לייאוש. אך אז נאמץ את 'שיטת חמש הדקות': לעבור את המשימה הנוכחית בהצלחה. להכין איתו שיעורי בית היום, להקשיב לו חמש דקות בנחת - מבלי לחשוב על מה יהיה בעוד שנה.

זהו כוחה של המילה 'היום'. ודווקא מתוך "אתם ניצבים היום", צומח השלב הבא - "וילך". כאשר האדם מפסיק להתחרט על העבר, מפסיק לדאוג מהעתיד, ומתמקד בכוחו של היום הנוכחי, הוא מקבל סיעתא דשמיא ויכולת ללכת, להתקדם, ולבנות בית נאמן בישראל מתוך שמחה ומנוחת הנפש.

בפרשות ניצבים וילך טמון יסוד שמסוגל לשנות את חיינו. בדרך כלל, כאשר אדם ניצב בפני משימה מורכבת, הוא מתחיל לחשוש. איך יהיה? האם יצליח? ומה יקרה אם לא...? גם בשטף החיים השגרתי, בתהליך בניית הבית, בגידול הילדים ובעמל הפרנסה, עלול האדם ליפול לתחושת חוסר אונים, ולהרגשה כי העול כבד מיכולותיו. אך התורה מגלה לנו את הסוד להתמודדות נכונה, והוא צפון בפסוק הראשון בפרשה: "אתם ניצבים היום". 'היום' הוא מילת המפתח. תסתכלו רק על היום. תתמודדו - רק היום. תעשו מה שצריך - היום. התורה מלמדת אותנו להביט על ההווה בלבד. לומר לעצמנו בכל בוקר מחדש: "היום אני ניצב. היום יש לי את הכוחות הנדרשים לעשות רצון ה', להתאמץ לבנות את הבית שלנו, ולחנך את הילדים בשמחה". מחר הוא יום חדש, אך כעת הדרישה מאיתנו - היא אך ורק עבור הרגע הנוכחי.

ובחרת בחיים

מן הישרדות אל הייעוד

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

תחכה למשבר כדי לחפש משמעות. בנה את עולמך הפנימי כבר עכשיו. פרופ' ויקטור פרנקל, פסיכיאטר יהודי וניצול מחנות ההשמדה, הפך רעיון זה לאחת התובנות החשובות ביותר בפסיכולוגיה המודרנית. בתוך גיהנום אושוויץ, הוא הבחין כי אנשים שרדו כאשר הייתה להם משמעות, כאשר נשאו בקרבם חזון ותקווה לעתיד. זו אינה רק תובנה פסיכולוגית. זהו רעיון שהתורה מלמדת אלפי שנים.

חיי משמעות

משה רבנו בפרשת ניצבים עומד לפני פרידה מעם ישראל ומצווה: "ובחרת בחיים". המפרשים מסבירים שהחיים שעליהם מדברת התורה הם חיים של דבקות בה'. התורה נקראת "תורת חיים", מפני שהיא אינה רק מערכת של חוקים, אלא דרך המלמדת את האדם כיצד להפוך את חייו לבעלי משמעות.

אולי זו גם הסיבה שפרשת ניצבים נקראת תמיד סמוך לראש השנה. בימים אלו אנו מבקשים מהקב"ה "זכרנו לחיים". אבל לפני שאנו מבקשים עוד שנה, עלינו לשאול את עצמנו: איזו שנה אנו רוצים לקבל? האם רק עוד שנה של קיום, או שנה שבה נהפוך את הקיום לשליחות? אפשר להוסיף שנים לחיים, ואפשר להוסיף חיים לשנים.

הישרדות לבין חיים של ייעוד. הישרדות היא היכולת להתמודד עם המציאות כפי שהיא. היא מנגנון חשוב שהקב"ה טבע באדם. אולם יש סכנה גדולה כאשר מצב הישרדות הופך להיות אורח החיים הקבוע. במשך שנים רבות התמקד המחקר הפסיכולוגי בעיקר בשאלה כיצד לטפל בסבל ובמצוקות. אך בשנים האחרונות התפתחה הפסיכולוגיה החיובית, המבקשת להבין מה מאפשר לאנשים לא רק להימנע מסבל, אלא לצמוח ולשגשג.

אחד הממצאים המרכזיים, הוא שאדם זקוק למשמעות. לא די לו בהנאה, בנחות או בביטחון. הוא זקוק לתחושה שחיי מכוונים למשהו גדול ממנו.

הסכנה

זו אולי אחת הסכנות הגדולות של תקופתנו. אנו חיים בתקופה שבה המציאות עלולה לדחוף אנשים רבים למצב של הישרדות מתמדת. איומים ביטחוניים, דאגות כלכליות, עומס מידע ולחצים יומיומיים גורמים לאדם לעיתים לשכוח את העיקר. הוא שואל: "איך אעבור את היום?" אך שוכח לשאול: "בשביל מה אני עובר את היום?"

דווקא בזמנים כאלה התורה קוראת לנו: "ובחרת בחיים". אל תאבד את האדם שבך. אל תיתן לנסיבות לקחת ממך את הערכים. אל

אם היינו יוצאים לרחוב ושואלים אנשים: "שאלה פשוטה: האם אתם רוצים לחיות, או למות?" כמעט כולם היו מביטים בנו בתמיהה. הרי התשובה ברורה מאליה. הרצון לחיים הוא הכוח הראשוני והעמוק ביותר שהטבע הקב"ה באדם. אולם משום כך מתעוררת שאלה עמוקה בפרשת ניצבים. התורה אומרת: "החיים והמוות... לפניך... ובחרת בחיים" (ל, ט). ברור שהתורה מכוונת אותנו לא לשאלה האם האדם רוצה לחיות, אלא איזה סוג חיים הוא בוחר לחיות. כי אפשר לחיות שנים רבות, אך לא באמת לחיות.

אפשר לקום בבוקר, לעבוד, לטפל במשימות, למלא סידורים ולסיים עוד יום של רצף תגובות למציאות. האדם קיים, אך אינו בהכרח מגשים את עצמו. הוא שורד, אך אינו מממש את ייעודו הרוחני. עד כדי כך, שהוא שוכח לשאול, לאן הוא עצמו רוצה להגיע.

בשביל מה

השאלה, אם כן, איננה אם נחיה, אלא בשביל מה נחיה. יש הבדל עמוק בין חיים של

ערכים
מאחורי
הקלעים

במלאת שבעה לפטירתו של מנהל המחלקה האקדמאית, הרב יוסף אביטן ז"ל

עוד יהודי אחד לאבא שבשמיים

עשרות סמינרים בארצות הברית, מהפכת קירוב בדרום הארץ, הקמת בית ספר תורני בקריית גת, וניהול המחלקה האקדמאית של 'ערכים'. הסתלקותו הפתאומית של הרב יוסף אביטן ז"ל הותירה אחריה חלל גדול - ורבות זכויות

אחד הסיפורים שנאמרו בהלווייתו, כמו תמצת את דמותו. לפני עשרות שנים הזמין משפחה צעירה להתארח אצלו בניו יורק. כשהגיע לאסוף אותם מנמל התעופה, התברר שאין ברכב מקום גם למזוודות וגם לגלגל הרזרבי. בלי לחשוב פעמיים, הוציא הרב אביטן את הגלגל, הניח אותו בפיו בשדה התעופה, והעמיס במקומו את מזוודות האורח. "המזוודות שלך קודמות לגלגל הרזרבי שלי" אמר בטבעיות. זו לא הייתה דרשה על חסד, אלא חסד פשוט, מידי, שאין בו חשבון.

לכתו הפתאומית הותירה את משפחת 'ערכים' המומה. מנהלים, פעילים, מרצים ועובדי מנהלה, גם כאלה שלא עבדו עימו ישירות, הרגישו שאיבדו אדם שנגע בהם במילה טובה, בחיוך ובעין טובה. הוא ידע לדרוש עבודה, אך עוד יותר מכך ידע לפרגן, לקדם אחרים ולשמוח בהצלחתם.

הרב יוסף אביטן ז"ל איננו עוד, אך המפעל שהותיר חי ונושם: הסמינרים שניהל, בית הספר שהקים, פעילי תנועת התשובה שטיפח, המשפחות שליווה, והילדים הנוספים שנולדו במשפחות שהתקרבו בזכותו. כל אחד מהם הוא אותו "עוד יהודי אחד" שביקש להביא לאבא שבשמיים ועולם מלא המעיד כי את שליחותו ביצע עד תום. כעת ממשיכים אותם יהודים, והבתים הקדושים שנבנו בעקבותיהם, לספר את סיפור חייו.

ובהמשך קיבל עליו את ניהול המחלקה. יחד עם הצוות שלו ארגן מאות חוגי בית, יום פעילויות מבאר שבע ועד קריית גת, והפך את הדרום לשדה תוסס של קירוב רחוקים וזיכוי הרבים. בקריית גת הוא הקים בעשר אצבעותיו בית ספר תורני 'אמת ושלום', הפעיל עד היום. כישרון המעשה שלו היה נדיר: הוא ידע לחלום אך גם להשיג אישורים, לגייס אנשים, לפתור תקלות ולהפוך את החלום למציאות.

לפני יותר מעשרים שנה עבר לנהל את המחלקה האקדמאית של 'ערכים'. תחילה באזור מודיעין ובהמשך בירושלים, וממנה הקיף פועלו את הארץ כולה. הוא טיפח פעילים, עודד יוזמות והעניק לעובדיו תחושה שיש מי שעומד מאחוריהם. "אם ישאלו אתכם למה עשיתם כך וכך, תגידו: יוסי אביטן", היה אומר. "את כל הכישלונות תפילו עליי; העיקר שתעשו". הוא לא ביקש קרדיט על ההצלחות, אבל את האחריות לכישלונות היה מוכן לשאת לבדו.

את תפיסת עולמו נהג לתמצת באמירה: "אנחנו קבלני ביצוע, לא קבלני הצלחות. את ההצלחות הקדוש ברוך הוא עושה; אנחנו צריכים רק לעשות". מאחורי השפה המעשית הסתתר לב חם ורגוש, שלא ידע מנוחה. כאשר הרישום לסמינר התקדם בעצלתיים, היה הולך להתפלל על קברו של מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל.

אופיינית לו הודעה שכתב לאחר שמשתתף נרשם לסמינר למרות הקשיים: "עוד יהודי אחד לאבא שבשמיים. עוד יהודי אחד - זה עולמות!". מבחינתו לא היו 'תוני רישום', היה יהודי אחד. גם כאשר המלון היה מלא עד אפס מקום, תמיד נמצא אצלו מקום לעוד משפחה אקדמאית מתאימה. "אם הם רוצים לכתחילה - תרשום. לגבי המקום? תשאיר לי להסתדר", היה מורה לפעילים. והוא אכן הסתדר. כשעלה הצורך לדחות רישום של אדם מסמינר אחד למשנהו, התקומם: "איך אפשר לחכות? זה יהודי. אי אפשר לעזוב אותו".

במקרה אחר, אישר למשפחה שהייתה רחוקה מאוד משמירת מצוות להשתתף בכמה סמינרים מעבר למקובל, ואף דאג לממן עבורם ליווי אישי ממושך. כיום הם שומרי תורה ומצוות, ובביתם גדלות שתי בנות הזוכות לחינוך תורני. עוד בית יהודי שנבנה מפני שהרב אביטן סירב לוותר.

המסירות הזאת ניכרה גם בפרטים הקטנים. הוא היה מגיע בעצמו, ובדק שהצוות ערוך, שהחדרים מסודרים ושכל משתתף מקבל את הדרוש לו. בסמינרים שהתקיימו בשמחת תורה ניהל אירוע של מאות משתתפים ובאותה שעה רדף אחרי הילדים עם שקיות ממתקים, מוודא שאף אחד לא נשכח, גדול כקטן...

אצל הרב יוסף אביטן ז"ל קירוב רחוקים לא היה תפקיד או תחום אחריות. זו הייתה תמצית חייו. הוא ידע היטב איזה מרחק מסוגל יהודי לעבור, ומה עשויה לחולל יד המושטת אליו ברגע הנכון.

בצעירותו חי בארצות הברית וניהל עסקים פרטיים. לפני כשלושים שנה, כאשר התגורר בקווינס והיה מחובר לקבוצת ישראלים מקומית, נוצר הקשר בינו לבין פעילות 'ערכים' בניו יורק. באותה עת כבר קיימה 'ערכים' סמינרים בארצות הברית. הרב אביטן החל לסייע בגיוס משתתפים ובארגון הסמינרים הבאים. עד מהרה גויס כאחד מפעילי הסניף. הוא עזב את עיסוקיו הפרטיים והקדיש את עצמו לעבודת הקירוב.

במסגרת עבודתו בסניף היה שותף בהפעלתם של כ-35 סמינרים - מן הסמינרים הראשונים של 'ערכים' בארצות הברית - ואף תרם מכספו להצלחתם. הוא פעל גם בקרב הקהילה הבוכרית וסייע לבסס פעילות, שהצמיחה לימים משפחות וקהילות שלמות. כוחו הגדול היה בנכונותו ליטול כל משימה ולהביא אותה לידי ביצוע. "הוא היה חייל נאמן", מספר עליו יו"ר ערכים, הרב יוסף וליס יבלחט"א.

כאשר החליט לעלות לישראל, הציע לו הרב וליס להשתלב במערך הקיים של 'ערכים'. בתחילה שובץ בפעילות הארגון בדרום הארץ,

שנה אחת, דורי דורות

מחוג הבית בסלון ועד לסמינרים בארץ ובעולם, מן ההרצאה הראשונה ועד לחברותא ולטיפול ההמשך: הסיפורים, הקולות והרגעים שעשו את שנת תשפ"ו של ערכים – וממשיכים לעצב את עתידן של משפחות שלמות

חוג בית, אחרים נענו להפצרות של חברים, ויש גם מי שמבהירים כבר בדלפק הקבלה: "אל תצפו שנשתנה", אלא שבמשך שבועים ושתיים השעות הבאות, משהו מתחיל להיסדק.

הטלפונים נדחקים הצידה, מרוץ החיים נעצר, ובין הרצאה לשיחה אישית הולכת ונבנית תמונה חדשה. על הבמה מתחלפים נושאים כבדי משקל – מציאות הבורא, תורה מן השמיים, בחירה חופשית, שבת, משפחה וחינוך ילדים – אך לא פחות מן ההרצאות, פועלים גם הרגעים שביניהן: שאלה למרצה במסדרון, שיחה עם אחד הרכזים הנמשכת אל תוך הלילה, השירה בסעודת השבת, והמפגש עם משפחות שנמצאות באותה נקודה בדיוק.

רן תורג'מן הגיע לסמינר במלון כינר בעיקר בגלל הקרבה לכנרת. מייד לאחר שהניח את המזוודה בחדר, נטל מגבת ויצא לעבר החוף, אלא שבדרך הבחין בהרצאה העוסקת בשלום בית. הוא התיישב "רק לעשר דקות", כשהמגבת עדיין בידו – ונשאר עד הסוף. אחריה התחילה הרצאה נוספת, ושוב החליט להקשיב רק לפתיחה, ושוב נשאר מרותק. כך עבר עליו הסמינר כולו: הכנרת נותרה מיותרת. בסימפוזיון הסיום עלה רן אל הבמה וקיבל על עצמו ללבוש ציצית, מה שהתברר כתחילתו של מסע חיזוק רוחני מקיף.

"אנשים מגיעים לסמינר בשביל לקבל תשובות", אומר המרצה הרב ישעיהו הורביץ, "אבל האמת היא שהם יוצאים משם עם שאלות

שמתיישבים בקצה החדר, בידיים שלובות, רק כדי לשמוע "מה יש להם לומר". האווירה נינוחה. אין תחושה של אירוע מכונן. ובכל זאת, דווקא כאן מתחילים רבים ממסעות הנפש, שמוכילים בהמשך לסמינרים של ערכים.

מדי ערב יוצאים מרצי הארגון לעשרות מוקדים, מהגליל ועד הנגב. הם פוגשים קהלים שונים ועוסקים בשאלות המעסיקות את האדם בן זמננו: אמונה ומדע, משמעות החיים, בחירה חופשית, הבית היהודי, משפחה, חינוך ובניית האישיות. "המטרה לעורר סקרנות", מסביר הרב הרציג, מנהל המחלקה האקדמית באזור המרכז. "לא לתת את כל התשובות, אלא לגרום לאנשים לרצות להמשיך ולחפש".

מאחורי הסלון המלא עומדת עבודה שכמעט אינה נראית לעין. פעיל מקומי מאתר מארחים מתאימים, פונה למשתתפים, מתקשר שוב למי שהבטיח להגיע, ודואג שגם לאחר שהכיסאות מתקפלים והשולחן מפונה, השיחה לא תסתיים. לפעמים רק מעטים ממשיכים מייד. אחרים חוזרים לשגרה, אבל לוקחים איתם משפט אחד, או שאלה אחת שאינה מרפה.

כעבור שבועות או חודשים תגיע השאלה: "יש עדיין מקום בסמינר? אולי הגיע הזמן לשמוע קצת יותר".

כך, בלי הכרזות גדולות, נפתחת הדלת.

ה'ציאה' מול הכניסה

בכניסה לבית המלון הם עדיין משאירים לעצמם פתח נסיגה. יש שבאו בעקבות אותו

באולם ההרצאות של מלון נוף כנרת השתרר שקט. אל הבמה עלה, אברך צעיר, והתבונן במשפחות שישבו מולו. הוא לא בא למסור הרצאה. הוא היה ההרצאה עצמה.

למתבונן מן הצד אין בו דבר חריג: עוד יהודי שומר תורה, בן למשפחה חרדית, שבא להשתתף בשבת תורמים של ערכים. אלא שסיפורו מתחיל שנים רבות קודם לכן, כאשר הוריו – אז יהודים שאינם שומרים תורה ומצוות – הגיעו בעצמם לסמינר של ערכים. המפגש ההוא חולל בחייהם תפנית. הם חזרו בתשובה, הקימו בית של תורה וגידלו שישה ילדים. בנם הבכור הוא התשובה החיה לשאלה: מה נשאר מסמינר אחד בחלוף השנים... "זו לא תרומה לקירובו של יהודי אחד", הסביר לנוכחים, "זה דורי דורות".

סיפורו הוא סיפור אחד, אבל במידה רבה הוא מספר את סיפורה של שנת תשפ"ו כולה. שנה של חוגי בית בהם נולדה שאלה: סמינרים בהם הבשילה החלטה: מטבחים שהוכשרו, חברותות שנקבעו, וילדים שעשו את צעדיהם הראשונים במוסדות חינוך תורניים. אלפי מפגשים בארץ ובעולם הצטרפו השנה למסלול אחד ארוך: מהרגע שבו יהודי עוצר לראשונה ושואל, ועד לרגע בו התשובה שלו כבר הופכת לסיפורו של הדור הבא.

פותחים דלת

זה מתחיל בדרך כלל בסלון ביתי. כמה שורות של כיסאות, שולחן קטן עם כיבוד, אנשים שהגיעו מפני שחבר שכנע אותם, ופעמים רק כדי 'לכבד' את המארח. לעיתים הם כאלה

- שאלות שלא נותנות מנוח וממשיכות ללוות אותם זמן רב.

גם השנה התמלאו בתי המלון בארץ ובעולם במשפחות וברווקים, בצעירים ובמבוגרים, באנשי אקדמיה ובבעלי מקצוע, בדוברי עברית ובבני קהילות מעבר לים. לכל קהל נבנתה התוכנית המתאימה לו, אך התגובות שנאספו בסיום נשמעו דומות להפליא. "היציאה היא לא כמו הכניסה", כתב אחד המשתתפים. "יצאנו עם תובנות לחיים". משתתף אחר העיד: "זה גרם לי להיות גאה בעצם היותי יהודי".

לא כל אדם יוצא מן הסמינר עם החלטה דרמטית. יש שמקבלים על עצמם שמירת שבת, אחרים מבקשים להתחיל ללמוד או להכשיר את המטבח. אבל כמעט כולם יוצאים ובידם אותה שאלה חדשה: אם הדברים ששמעתי כאן נכונים - מה אני עושה איתם ביום ראשון בבוקר?

'ישראליות' או 'יהדות'

בחורף האחרון התכנסו במלון בניו ג'רזי קרוב למאתיים יהודים - אנשי הייטק, מרצים באוניברסיטאות, בעלי עסקים ומשפחות שהגיעו מניו יורק ומפילדלפיה, ואף מווייג'יניה ומטקסס. בכניסה עמד יו"ר ערכים, הרב יוסף וליס, קיבל את פני הבאים בחיבוק ואמר לכל אחד מהם: "אתה אחי. עם ישראל אינו יכול בלעדיך".

אחד המשתתפים סיפר על הרגע שבו הבין עד כמה עתיד משפחתו מונח על הכף. בנותיו למדו בבית ספר ציבורי, ופעם הביאו הביתה חברה נוצרייה. במהלך השיחה שאל האב כמה שאלות פשוטות: מי היה אברהם העברי? מי היה יוסף? החברה הנוצרית השיבה בשטף, ואילו בנותיו היהודיות שתקו במבוכה.

"הזדעזעתי", סיפר. "אמרתי לעצמי: זה לא יכול להיות. זו התורה שלנו".

מאותו יום החל לערוך קידוש בכל ליל שבת וללמוד עם ילדיו מעט חומש. את בנו הצעיר כבר שלח לגן יהודי, אבל דווקא אז התחדדה השאלה הכואבת: כיצד מעניקים גם לילדים הבוגרים שורשים, שיהיו חזקים דיים מול ההתבוללות?

"בישראל אפשר לתת לילד עשרים אחוז יהדות ושמונים אחוז ישראליות", הסביר משתתף אחר. "באמריקה המודל הזה אינו מחזיק מעמד. אם שמונים האחוזים אינם מתמלאים בתוכן יהודי אמיתי, התרבות שמסביב ממלאת אותם".

התובנה הזאת עמדה השנה מאחורי הרחבת פעילות ערכים בניו יורק, בפלורידה ובלוס אנג'לס, וכן במקסיקו, בפנמה ובמדינות נוספות באמריקה הלטינית. במיאמי לבדה נדחסו שמונה אירועים לשלושה ימים.

הליווי

בערכים יודעים כי גם הסמינר המוצלח ביותר עלול להישאר חוויה מרוממת אך חולפת. האורות באולם כבים, המזוודות מועמסות למכוניות, וביום ראשון שבים המשתתפים אל הבית, העבודה והסביבה המוכרת. דווקא שם נבחנת השאלה אם ההתערורות תהפוך לדרך חיים. "עשית ולא ליווית" - כאילו לא עשית", נוהגים לומר בארגון.

לכן העבודה האמיתית מתחילה לעיתים רק במוצאי שבת. בוגרי הסמינר מקבלים כתובת אישית ומתקדמים בקצב המתאים להם. משפחה אחת מבקשת סיוע בהכשרת המטבח; אחרת מחפשת בית כנסת שבו תרגיש רצויה. אדם שהחליט ללמוד תורה מחובר לחברותא קבועה, והורים המתלבטים בנוגע לחינוך ילדיהם מקבלים ליווי בבחירת מוסד מתאים. לנשים מציעה תוכנית 'פעילות' לימוד אישי עם מתנדבות, ההופכות בהדרגה ממורות לחברות לדרך.

אדם שהחליט ללמוד תורה מחובר לחברותא קבועה, והורים המתלבטים בנוגע לחינוך ילדיהם מקבלים ליווי בבחירת מוסד מתאים. לנשים מציעה תוכנית 'פעילות' לימוד אישי עם מתנדבות, ההופכות בהדרגה ממורות לחברות לדרך.

"בהתחלה מתקשרים אליך בשאלה על ברכה או על כשרות", מספרת רכות התוכנית, הגב' אלנבוגן. "אחר כך מגיעות השאלות הגדולות: איך מספרים למשפחה, היכן מחנכים את הילדים, ואיך בונים בית כשהבעל והאישה אינם מתחזקים באותו קצב. בשלב מסוים אתה מבין שלא

נתת תשובה חד-פעמית - הפכת לכתובת".

זהו ליווי הדורש רגישות וסבלנות. אין שתי משפחות העוברות את אותו מסלול, ולא כל החלטה שהתקבלה בהתלהבות במוצאי שבת מתאימה מייד למציאות של יום חול. תפקידו של המלווה אינו לדחוף, אלא לעזור לבוגר להפוך רצון גדול לצעדים שאפשר לקיים.

לעיתים הצעד המשמעותי ביותר נעשה דווקא אצל הילדים. כאשר בן או בת נכנסים לראשונה למוסד חינוך תורני, ההחלטה של ההורים מפסיקה להיות שינוי פרטי והופכת לעתיד משפחתי. שם, בין הילקוט החדש לשער בית הספר, מתחיל להיכתב הפרק הבא, זה שאולי יעמיד בעוד שנים אברך צעיר על הבמה מול תורמי ערכים.

קירוב קרובים

עם השנים התברר כי השאלות אינן נחלתו של הציבור הרחוק בלבד. גם מי שגדל בבית חרדי עשוי לגלות כי מעולם לא ניתנה לו הזדמנות

מסודרת לברר את יסודות האמונה, לנסח תשובות ולהתמודד עם שאלות הדור. בהוראת גדולי ישראל הרחיבה ערכים את פעילותה גם פנימה, מתוך ההבנה כי "גם הקרובים צריכים קירוב".

במסגרת זו התקיימו השנה סמינרי 'לגעת באמת' למשפחות חרדיות, וסמינרי 'לגעת ברוח' לבוגרות בית יעקב.

התכנים נוגעים ביסודות האמונה, אך גם בשאלות המגיעות מן החיים עצמם: חינוך ילדים בעולם משתנה, הבית היהודי, התמודדות עם טכנולוגיה, היחס לחברה הישראלית והיכולת להסביר לאחרים וגם לעצמנו, מדוע אנו חיים כפי שאנו חיים.

"תמיד ידעתי את כל הדברים הללו", כתבה אחת המשתתפות, "אבל ההרצאות סידרו לי את הכול למשהו אחד שלם ומדהים".

לצד הסמינרים פעלה השנה גם תוכנית הכשרת המרצים, שנועדה להרחיב את מעגל האנשים המסוגלים להנגיש את יסודות היהדות לקהלים חדשים. המשתתפים אינם לומדים רק מה לומר, אלא כיצד להציג רעיון עמוק באופן שייגע בשומע. "המטרה היא לגרום לאדם לעצור, להקשיב ולצאת עם שאלות שלא נותנות מנוח", מסביר הרב דניאל נשיא מנהל מחלקת ההדרכה ב'ערכים'.

הסיפור רק מתחיל

לפני שנים ישב צעיר ישראלי בעל השכלה וקריירה מבטיחה, על ספסל בהולנד והתבונן באנשים החולפים על אופניהם. כולם, כך נדמה היה לו, יודעים לאן הם נוסעים. ורק הוא שאל את עצמו: לאן בעצם החיים שלי נוסעים?

פעיל ערכים באמסטרדם, הרב יורם בנט, הזמין אותו לשיעורי תורה ובהמשך שכנע אותו להגיע לסמינר ערכים. "כבר

בפתיחת הסמינר הרגשתי שזה האירוע החשוב ביותר שהשתתפתי בו", סיפר הצעיר. בעקבותיו עזב את משרתו בחברה אירופית נחשבת, יצא ללמוד בישיבה בניו יורק ולאחר מכן בישיבת 'אש התורה' בירושלים. שם הכיר את מי שהפכה לרעייתו, רופאה מארגנטינה שעלתה לישראל. כיום הם מגדלים שבעה ילדים.

את מלוא תוצאותיה של שנת תשפ"ו אי אפשר עדיין למנות. הן יתגלו בעוד שנים, בילדים ובנכדים שיגדלו בתוך סיפור שהחל בכיסא מתקפל בחוג בית, באולם הרצאות בבית מלון, או בשאלה אחת, פשוטה ועיקשת, שלא נתנה מנוח.

אלא שבמשך שבעים ושתיים השעות הבאות משהו מתחיל להיסדק

אם הדברים ששמעתי כאן נכונים - מה אני עושה איתם ביום ראשון בבוקר?

בעקבות

ה'מנחת חינוך' זי"ע

יומא דהלולא - כ"ג אלול

העגלה המלאה

חוכמת התורה

באחד הימים הגיע הרבי הקדוש מרוז'ין לביקור בעיר טארנאפאל. באותה שעה, ישב בעל ה'מנחת חינוך' בבית מדרשו. כששמע ה'מנחת חינוך' שהצדיק הגיע לעיר, אמר לתלמידיו: "נקצר הפעם, ונלמד במהירות כדי שנספיק לצאת ולקבל את פני הצדיק".

אלא שאז נפתחה הדלת. ראשי הקהל ונכבדי העיר נכנסו בסערה. עניין ציבורי דחוף עמד על הפרק. בעל ה'מנחת חינוך' התיישב עימם, והדיון התארך. בינתיים, האדמו"ר מרוז'ין כבר סיים את ביקורו, ועזב את העיר. כשהתברר הדבר לרב, התמלא צער, על שאולי פגע באדמו"ר בכך שלא בא לקבל את פניו.

למחרת הגיע לבקרו יידו, הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן. כשראה שפניו של ה'מנחת חינוך' עגומות, ביקש להסיח את דעתו. "יש לי קושיית רמב"ם קשה מאוד", אמר רבי מאיר, והציג את השאלה.

ה'מנחת חינוך' הגה לרגע בדברים, והשיב תירוץ נפלא. רבי מאיר הניח את ראשו על זרועו, עצם את עיניו לכמה רגעים, ואז הרים את ראשו וגם ואמר: "תירוץ מצוין! גם בשמיים הסכימו לתירוץ הזה". רבי מאיר המשיך והקשה קושייה שנייה, ושוב תירץ הרב. כך חזר הדבר על עצמו שבע פעמים - שבע קושיות חמורות ושבעה תירוצים גאוניים, ולאחר

כל תירוץ אישר רבי מאיר ברוח קודשו: "בשמיים הסכימו שזוהי האמת".

לאחר מכן שאל רבי מאיר: "ומדוע בכל זאת פניו של הרבי עצובות?" סיפר לו ה'מנחת חינוך' על חששו שמא נפגע כבודו של הרבי מרוז'ין.

"אל דאגה", תייד רבי מאיר, "אני אכתוב לו מכתב ואסביר את הדבר". וכך כתב רבי מאיר לרוז'נאי: "לפי חוקי המלכות, כאשר עגלת הדואר המלכותית הרשמית עוברת ברחוב, כל העגלות האחרות מחויבות לסטות הצידה ולפנות לה את הדרך. אולם, ישנה חריגה אחת: עגלה הטעונה במשא כבד לעייפה אינה יכולה לסטות בקלות, ולכן החוק אינו מחייב אותה לעצור. כך גם ידידנו, בעל ה'מנחת חינוך' - הוא עגלה הגדושה והעמוסה כולה בתורה לשמה, בעסקי הציבור ובפסיקות לבני העיר, ומשום כך לא היה יכול לסטות מהדרך אפילו בפני עגלת המלכות המפוארת שלכם".

היה זה ביום השוק בטארנאפאל. אישה נוכרייה פרצה בריצה מהירה, ונקשה על דלת ביתו של רב העיר, בעל ה'מנחת חינוך', ממררת בבכי.

היא סיפרה לרב כי היא והשותפה היהודייה, מוכרות פירות זו לצד זו בשוק כבר שנים ארוכות. שתיהן עניות מרודות, ומוכרות יחד בשלום ובאחוזה. אלא שבאותו בוקר, שטר יקר של חמישה רובל כסף נפל מידה. היא הייתה בטוחה לחלוטין שחברתה היהודייה מצאה את השטר, אך זו הכחישה זאת בתוקף. אישה יהודייה אחרת, שראתה את מצוקתה של הנוכרייה, הציעה לה: "לכי אל רב העיר, הוא ידע מה לעשות".

ה'מנחת חינוך' לא הבין רוסית, ותלמידיו תרגמו לו את הדברים. הרב הרהר רגע ארוך, ואז פנה אל תלמידו, ואמר:

"ניכרים דברי אמת. שמשון, לך וקרא לכאן את האישה היהודייה. הרוכלת הנוכרייה תמתין בינתיים בחדר השני".

כשנכנסה הרוכלת היהודייה, פנה אליה ה'מנחת חינוך' בקול רך, ואמר: "שמעי נא, בתי. אינני דורש ממך להחזיר לה את השטר. אולם הנוכרייה איימה לקרוא לשוטרים שיערכו חיפוש בביתך. קראתי לך כדי להזהיר אותך. מהרי לביתך והחביאי את השטר היטב, שכן היא טוענת שיש עליי סימן מזהה!"

האישה חייכה חיוך רחב, והכריזה: "אין לרב מה לדאוג! החבאתי את השטר במקום כזה, שאפילו מאה שוטרים לא ימצאו אותו!" באותו הרגע, השתנתה האווירה בחדר. בעל ה'מנחת חינוך' נעמד בכל קומתו, פניו רציניות וקולו רעם: "חילול ה' שכזה, לא להחזיר לענייה את השטר שנפל לה? אם אינך מחזירה את הכסף ברגע זה, אני בעצמי אלך אל השוטרים ואספר להם היכן השטר!"

האישה נסה לביתה, וחזרה כעבור דקות אחדות כשהשטר בידה. כדי למנוע חילול ה', פנתה הרבנית אל הנוכרייה, העניקה לה חמישה שטרות של רובל אחד, ואמרה לה ברוך: "האישה הזו לא מצאה את השטר שלך, אך מכיוון שהרב מאמין לסיפורך ויודע כי את עניייה, הוא החליט לפצות אותך". הנוכרייה פרצה בבכי של התרגשות, והצדק והשלום שבו על כנם.

מתולדותיו

- נולד — תקס"א
- נפטר — תרל"ד
- פעילות — פשוורסק, גליציה
- מקום קבורה — פשוורסק, גליציה
- חיבורים — מנחת חינוך

הגאון רבי יוסף באב"ד זצ"ל (תקס"א-תרל"ד), היה מגדולי פוסקי ומאורי גליציה בדורו. נולד לאביו, הגאון רבי משה באב"ד, אב"ד פשעווארסק, והיה חתנו של הגאון רבי אריה לייב הלברשטאם מטארניגראד (אביו של מרן ה'דברי חיים' מצאנז זצ"ל). במהלך חייו כיהן ברבנות בקהילות חשובות ובהן הוסיאקוב, זבאריז, סניאטין והאראדענקא. בשנת תרי"ז נתקבל כאב"ד של העיר המרכזית טארנאפאל.

רבי יוסף התפרסם לדורות עולם בזכות ספרו 'מנחת חינוך', שהוא ביאור והרחבה ל'ספר החינוך'. הביאור נדפס בעילום שם שנה בלבד לפני פטירתו, והפך לאבן יסוד בעולם התורה והשיבות עד ימינו. רבי יוסף נסתלק לגנוי מרומים ביום כ"ג באלול תרל"ד.

מוסר השכל

מה יש להצטרף לעשיית יאמרתי רח
אקידוש ה', ולא חלילה להפך.

התכנים מלווקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

דיון מסביב לשולחן

האם מותר ללבוש בשבת כובע מצחייה?

שאלה

שבת בצוהריים. משה ויתם צעדו יחד אל בית הכנסת השכונתי. משה הוא אברך כולל, ויתם הוא בחור מתחזק, וכבר תקופה שהם לומדים בחברותא מדי שבת בצוהריים.

"חם היום וגם השמש קופחת, מזל שהצטיידתי בכובע שמש", אמר יותם, בעודו מסדר את כובע המצחייה שלראשו, והוסיף: "למדתי ממך שההלכה מקיפה את כל הליכותיו של האדם. האם ישנה איזו הלכה שקשורה בכובע מצחייה?"

משה חיך ואמר, "אכן, יש דיון האם מותר ללבוש כובע מצחייה בשבת, כיוון שהחובשו מעמיד את המצחייה ועושה בכך אוהל". יותם המופתע שאל מיניה וביה: "הכובע השחור, רחב השוליים שאתה לובש, הוא כן מותר?" האם יש איסור ללבוש כובע בשבת, והאם יש הבדל בין סוגי כובעים שונים?

תשובה

במסכת שבת (קלח, ע"ב) מבואר שיש איסור לחבוש בשבת כובע עם שוליים. נחלקו הראשונים בטעם האיסור. דעת רש"י היא שזאת מחשש שהרוח תעף לו את הכובע ויבוא לטלטלו ארבע אמות במקום שאין עירוב. לפי זה, במקום שמותר לטלטל אין איסור.

דעת הרא"ש ותוספות, שהאיסור הוא דווקא כשהשוליים רחבים יותר מטפח ומשום שהלבושו עושה אוהל עראי [למרות שאין לאוהל דפנות], וכן פסק השולחן ערוך (אורח חיים שא, מ).

האחרונים טרחו ליישב את המנהג שנהגו ללבוש כובע עם שוליים גם בשבת: יש אומרים שהאיסור הוא דווקא כאשר שולי הכובע קשיחים, אבל כשהם רכים אין איסור. ויש אומרים שגם כאשר הם קשיחים אין איסור, אם השוליים בשיפוע. יש אומרים שבכל מקרה אין כוונתו לאהל ולהצל, אין איסור. לפי טעם זה, מובן היתר לבישת הכובעים בימינו אף אם רוחב השוליים שלהם מעל טפח, כיוון שאין הלוש מתכוון לאוהל (משנה ברורה שם, קנב). אומנם, בכובע מצחייה, כשכוונת הלוש היא כדי להצל מהשמש, ורוחב המצחייה הוא יותר מטפח, וגם המצחייה קשיחה וישרה ולא נוטה כלפי מטה, יש לחוש בחבישתו בשבת משום עשיית אוהל. ובמקומות שנהגו להקל אף בזה, כתב המשנה ברורה (שם) שאפשר להקל, מכיוון שסמכו על שיטת רש"י, שכיוון שזוהי דרך הלבשה אין בזה כלל איסור עשיית אוהל עראי.

סיכום

כובע שיש לו שוליים קשיחים וישרים שרוחבם יותר מטפח, אם כוונת הלוש אינה כדי לאהל ולעשות צל, מותר ללבושו בשבת, ואם כוונתו לכך - אין להקל בזה, אלא במקום שנהגו להקל [ולילדים אפשר להקל בכל מקום].

נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א
מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

המדור נועד לעורר את לב המעינים ואינו נועד לפסוק הלכה. בשל ריבוי הפרטים והשוני בכל מקרה, למעשה יש לשאול מורה הוראה.

חצי ראש | אמירה לנוכרי כדי למנוע ביזיון

שאלה

"בערב שבת החתן שלי - ה'אופרוף', העירו לי קרובי שאני מגודל שיער ועלי להסתפר בדחיפות... כאשר הגעתי אל המספרה, הספר כבר עמד לעזוב, והודיע לי בצער: 'כבר מאוחר מדי...' "

התחננתי בפניו: 'אני עומד לפני השבת חתן שלי, ולצער זה זמן רב שלא הסתפרתי... אני מתבייש להגיע לסעודות השבת במראה מרושל כל כך...' "

"על אף השעה המאוחרת ועל אף תשישותו, הסכים הספר לגשת למלאכה.

במהלך התספורת אירע לפתע דבר מזעזע: הספר התעלף ונפל על הרצפה...

הזעקתי לאלתר אנשי הצלה, שהגיעו תוך זמן קצר והחלו לטפל בספר. ההתרחשות המסעירה נמשכה דקות ארוכות, ולאחר שהספר הובהל לבית החולים, התבוננתי במראה, וחשכו עיניי... גיליתי שחצי ראשי הימני מסופר, ואילו החצי השמאלי נותר מגודל שיער...

"כשהתבוננתי בשעון, נחרדתי לראות שהשבת כבר נכנסה... חשבתי בליבי: איך אוכל עכשיו, עם המראה המזעזע הזה, לצאת מפתח ביתי?... איך אשתתף בשמחה הגדולה שאני העומד במרכזה?... האפשרות היחידה שעלתה במוחי הייתה לסיים את התספורת על ידי נוכרי, אלא שכידוע רבותינו אסרו לומר לנוכרי לעשות מלאכה עבור יהודי בשבת.

"ובכן, נשאלת השאלה, האם אכן אסור לי לומר לנוכרי שישלים את תספורת ראשי, או שמא ניתן להקל בדבר לנוכח הבושה הגדולה שתוסב לי?"

תשובה

לדעת פוסקים רבים, גזירת שערות בשבת קודש למטרת ייפוי עצמו, כרוכה באיסור תורה משום מלאכת 'גזוז'. וכך נפסק בשולחן ערוך (או"ח סי' ש"מ ס"א). ונראה מדברי המשנה ברורה, שאיסור אמירה לנוכרי לעשות מלאכה האסורה מן התורה, אינו נדחה מפני 'כבוד הבריות' (סי' ש"ב סק"ו ובשעה"צ סקמ"ד).

אולם, שמענו מהגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, שבכל זאת נראה שרשאי החתן להקל לומר לנוכרי לסיים את תספורת ראשו, לנוכח המצב המביך אליו נקלע, וזאת בצירוף שתי שיטות של רבותינו הפוסקים:

(א) שיטת השואל ומשיב' (מהדו"ד ח"ב סי' פ"ו, הו"ד בכה"ח סי' ש"ב אות נ"ו), שנשאל אודות אדם שנתלכלך בגדו בצואה ביום הכיפורים, ולא היה יכול לפשטו, והתיר לו לכבס את הבגד על ידי נוכרי, משום ש"גדול כבוד הבריות".

לאור דבריו, לכאורה גם בשאלתנו יהיה מותר לומר לגוי לגזוז את שעריו של החתן משום 'כבוד הבריות'. (וכן ניתן להסיק מדבר המקור חיים' סי' רע"ו סק"ב. וייתכן שאף המשנה ברורה מודה לדברים כאשר מדובר ב'כבוד הבריות גדול', דהיינו, כשיש ביזיון רב לאדם, וראה שו"ע סי' ש"ב ס"א).

(ב) יש לצרף את דעת הסוברים שתספורת בשבת כרוכה רק באיסור דרבנן (יעוין בנקודה"כ יור"ד סי' קצ"ח ובמ"א סי' ש"מ סק"א). ולפי שיטתם, לכאורה ניתן להקל בענייננו, שכן אסור התספורת הוא רק 'שבות' [איסור דרבנן], והאמירה לנוכרי גם היא רק 'שבות', וב'שבות דשבות במקום צורך גדול' לא גזרו רבותינו (וראה עוד ט"ז יור"ד סי' ש"צ סק"א).

סיכום

החתן רשאי להקל לומר לנוכרי לסיים את התספורת.

נכתב ע"י הרב ארז חזני שליט"א

יו"ר ע"י קרן תורה לזיוני הרבים
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד
הרה"ח ר' אריה (לייבל)
בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

בסייעתא דשמיא

תורה שבת

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת נצבים-וילך גיליון קל"ו (שנה ג') | אדולף תשפ"ו

פנינים מאירים
לשולחן השבת

פרד"ס התורה

פשט

מה הכוונה 'לגמרי'?

פי לא תשכח מפ' זרעו (לא, כא)

הרי זו הבטחה לישראל, שאין תורה משתפחת מזרעם לגמרי (רש"י)

ביאר הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן ז"ע, הרב מפוניבז' רש"י הוסיף וכתב תיבת 'לגמרי' ובכך יש שתי נטיות: האחת - כלפי כללות זרע ישראל, שהתורה לא תשתכח ו"ח מכולם לגמרי, אלא תמיד יישארו מי שיעסקו בתורה וישמרו אותה.

אך יש כאן כוונה עמוקה נוספת - כלפי שאר האנשים ששכחו את התורה, שגם אצלם לא תהיה השכחה לגמרי ובאופן מוחלט, אלא לעולם יישאר בהם ניצוץ כבוי ונסתר אשר יותיר תקוה, לחזור לכור מחצבתם!

רמז

רמז ל"ב ספרים

ויהי כפלות משה לכתב את דברי התורה הזאת על ספר עד תמס (לא, כד)

מובא במדרש (דברים רבה ט, ט) שביום פטירת משה, כתב י"ב ספרי תורה ל"ב שבטים, ועוד אחד - הניח בארון. המפרשים כתבו כמה רמזים בתורה לכך שמשה כתב ספרים אלו: א. בש"י על התורה כתב: בפסוק זה ויהי כפלות משה וגו', יש י"ב תיבות, וזה מרמז על י"ב ספרי תורה ל"ב שבטים.

ב. עוד כתב שם, שתיבת 'תמס' במספר קטן בגימטריא י"ב.

ג. בפירושו רבינו אפרים על התורה, כתב שהתיבות (לעיל פסוק ט) ויכתב משה את התורה הן בגימטריא 'כתב י"ב ספרי תורות' (הגימטריא עם התיבות).

דרוש

סוכת שלומך

מנץ שבע שנים במעד שנת השמיטה בחג הסוכות וגו' תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל (לא, יא)

מדוע אמרה תורה לקיים את מצות 'הקהל' דווקא בחג הסוכות ודווקא במוצאי שנת השמיטה?

מבאר ה'צלי יקר', תכלית המטרה במצות הקהל היתה כדי לעורר את העם לתשובה, כשהמלך קרא בחומש דברים שכולו תוכחת מוסר ליראת ה'. והנה תשובה של רבים המאוחדים יחדיו לשוב אל ה', חשובה יותר מתשובת יחיד, וכדברי חז"ל (ר"ה יח, א) שדווקא בעשרת ימי תשובה הקב"ה מקבל תשובת היחיד, אבל בכל ימות השנה הקב"ה מקבל רק תשובת הרבים.

והנה הזמן המובחר ביותר לבוא לאחדות ישראל הוא לאחר שנת השמיטה, כי כל המריבות נמשכים מכך שכל אחד אומר 'מולה שלי', אבל בשנת השמיטה שכל אחד מפקיר שדהו לאחרים, מתרבה האחדות בישראל. נוסף על כך, חג הסוכות מסוגל גם לאחדות ושלו, כאשר נוטלים ארבעת המינים הרומזים על כל ישראל הנקהלים באגודה אחת, וכל אחד יוצא מבינת הפרטי אל סוכת השלום, הנה זהו העת המובחר ביותר שיבוא ישראל לאחדות לתשובת הרבים, ולכן דווקא אז קורא המלך לפנינה את חומש דברים לעוררם לתשובה דברים.

סוד

רמז לתנא רבי מאיר

ואמר הדור האחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם והנכרי אשר יבא מארץ רחוקה (כט, כא) כותב רבינו חיים וויטאל ז"ע בספרו 'שער הגלגולים' (פרק מ"א) שבפסוק זה נרמז התנא רבי מאיר שיצא מגירון קיסר שהיה נכרי ונעשה גר צדיק (גיטין נו, א), ונרמז בפסוק אשר יבא מארץ רחוקה ראשי תיבות מא"יר.

הוסיף על כך בהגהות מהר"ש אייזנשטאט ז"ע על ספר הגלגולים: אמרו חז"ל (גיטין סז, א) שרבי מאיר היה 'חכם', וזה נרמז כאן בפסוק בתיבת 'מאחריכם' - אותיות 'מאיר חכם'. ובספר 'אורו של עולם' הוסיף עוד: סופי תיבות והנכרי אשר יבא מארץ רחוקה הוא בגימטריא 307 שהוא בגימטריא (עם הכולל) 'ציון', והוא פלא.

פריתת הפרית • תשובה וגאלה • פח הבחירה

פרשת נצבים:

את כל האמור בפרשת נצבים, עד סוף חמש דברים, אמר משה ביום מיתתו. הוא פנס את כל ישראל לברית פריית בינים לבין ה' לשמור את המצוות, והתורה בהם שה' יענישם אם לא ישמרו את הברית. פן הודיע להם שבסוף הגלות ישובו בתשובה ואז יקבעם ה' מנהגות.

נושאי הפרשה: פריתת ברית לשמירת התורה • ענין למי שאינו מקבל הברית • פייס אחר התוכחה • חזרה בתשובה • קבוץ גלויות • קרוב אליך הדבר • פח הבחירה בין טוב לרע • עדות השמים והארץ על ההתראה.

כדי לפייס ולעודד אותם לאחר שנבהלו משמיעת 98 הקללות שבפרשת כי תבוא, ואמר להם שהקב"ה יאיר להם לאחר האפילה, והייסורים רק מקיימים אותם. והסיבה השלישית לכינוס: כדי לחזק את ישראל לקראת המעבר מהנהגתו של משה להנהגתו של יהושע.

ה. קיבוץ נדחי ישראל

עוד התנבא משה, שבאחרית הימים כאשר יהיו ינחמים בארצות הגוים, עתידים להכיר את ה' ולחזור בתשובה בכל לב. אז ימול ה' את ערלת לבם, והוא בכבודו ובעצמו כביכול יאחז כל יהודי בידיו ויקבץ את ישראל מהגלויות, וכביכול גם השכינה עצמה תשוב מהגלות שלה.

כאשר ישובו ישראל בתשובה, יבואו כל הקללות על הגוים, וה' יחזור לשמוח להטיב לישראל כמו שהיטיב לאבותיהם.

ו. קרוב אליך

עוד אמר משה לישראל, שהתורה אינה רחוקה מהם בשמים או מעבר לים, אלא קרובה אליהם התורה שבכתב והתורה שבעל פה והיא בהישג יד.

ז. ובחרת בחיים

הבחירה נתונה לכל יהודי לבחור בין שני דרכים. אם יעשה טוב - יזכה לחיים לו ולזרעו אחריו בארץ ישראל, ואם יעשה הרע - יבוא עליו המוות. וה' מבקש מישראל לבחור בדרך הטוב והחיים. משה אף העמיד את השמים והארץ כעדים על ההתראה זו.

חזקו ליהושע • מצות הקהל • פתיבת שירת האזינו

פרשת וילך:

בפרשת וילך נפרד משה מישראל ביום מותו, והוא מחזק אותם ואת יהושע שהנהגה עוברת אליו. ביום מיתתו הוא גם מותב את כל התורה, ובמיוחד מצטוו לכתב וללמד את שירת האזינו כעדות שהתורה בהם על הצירות שיבואו אם יחטאו חלילה.

נושאי הפרשה: נטיית רשות ההנהגה ממשה • חזק לישראל לקראת פגוש הארץ • חזק ליהושע ומנצחיו פמנהיג • מצות הקהל • פתיבת ספר התורה • הנחת הספר לצד הלוחות בארון • צרות פשיטתא • פתיבת ולמוד שירת האזינו.

פסוקים מחומש דברים, במטרה ללמוד ולשמע וליראה את ה'.

ד. השירה הזאת

באותו היום, כאשר היו משה ויהושע באוהל מועד, אמר להם ה' שכאשר יחטאו ישראל תבאנה עליהם צרות רבות

המשך בעמוד ד' <

התורה וההפטרה

השבוע מפטירים בספר ישעיהו את הפטרת 'שוש איש' ובכך מסיימים את הסדרה של 'שבעה דנחמא', שהחלה בשבת 'זאתחן-נחמ'. בהפטרה זו מרחיב הנביא על השמחה והכבוד לישראל בעת הגאולה, ועל הנקמה שיעשה ה' בגוים. יש גם שייכות בין הפטרה זו של 'שוש איש', לפסוק בפרשת השבוע 'לשוש עליך לטוב וגו'.

א. ניטלה רשות

ביום מותו אמר משה לישראל שניטלה ממנו רשות ההנהגה, נסתמו מעיינות חכמות, והוא לא יכנס לארץ אלא ההנהגה עוברת ליהושע שהוא ניהוג בנביטתם לארץ.

ב. חזקו ואמצו

משה מחזק את ישראל שלא יתייארו מפני הגוים בארץ. כי ה' יעבור לפנינה להשמיד את הגוים. הוא גם מצוו ליהושע שיהניג ויכנס את העם לארץ יחד עם הוקנים, אולם ה' קרא למשה וליהושע אל אוהל מועד למסור ליהושע דברי חזיון וזירה, ואמר שיהושע לבדו ניהוג את העם, בלי הוקנים.

ג. אנשים נשים וטף

בחג הסוכות בשנה שאחרי השמיטה, יש להקהיל את כל ישראל, אנשים נשים וטף, בבית המקדש, שם מקראי המלך

אש להבה

חיים של תורה

בכל פעם כאשר הגה"ק בעל חתם סופר ז"ע למד חומש ורש"י, היה כולו אש להבה, ובפרט כשלמד משנה תורה - ספר דברים, היה כולו אש.

(ספר אליך כתב)

השירה הזאת | ועתה פתבו לכם את השירה הזאת (דברים לא, יט)

רש"י פירש שכוונת הכתוב היא על 'שירת האזינו', הכתובה בפרשה הבאה מתחילת 'האזינו השמים' עד 'וכפר אדמתו עמו'. הטעם שפרשת האזינו נקראת בשם 'שירה', כותב הרמב"ן כאן: כי ישראל יאמרוהו תמיד בשירה ובזמרה, וכן נכתבה בתורה אריח על גבי לבנה כמו שירה, כי כן הדרך כשכותבים שירים שהם נקטעים עם הפסק באמצע במקומות שמנעימים בנעימה. ובספר מנחה בלולה כתב, שהכוונה שהלויים במעמדם ישוררו שירה זו.

פירוש נוסף כותבים האברבנאל והמנחה בלולה, שנקראת 'שירה' מלשון ראיית העתיד, כלשון הכתוב (במדבר כו, יז) 'אֲשֶׁרֶנּוּ וְלֹא קָרָב', לפי שפרשת האזינו כתובה העתידות. בספר 'הכתב והקבלה' כתב, ש'שירה' הוא מלשון ישירות, ולכן כגיליון נקרא שירה כי צריך לדעת לשורר היטב ובישירות בלי פגימות, וכן התורה נקראת שירה הן המצוות הן ישרים ככתוב פקודי ה' ישרים.

ושב ה' אליכם את שביבתכם (דברים ג, א)

רבותינו למדו מכאן שהשבינה פביכול שריה עם ישראל בצרת גלותם (רש"י)

יש בימינו המשתמשים במילה 'כביכול' ככינוי לדבר שאינו נכון והוא נאמר או נעשה רק לשם משל ולמראית עין. כגון: הרמאי מכר קרקעות להשקעה כביכול הם זמינים לבנייה וכאילו הרינו בטוח...

את הפירוש הנכון והמדויק של המילה 'כביכול' כותב רש"י במסכת יומא (ג, ב) ד"ה 'כביכול', שהכוונה על דבר שקשה לומר כן על הקב"ה, ועל כן אומר 'כביכול', כלומר, כאילו היה יכול לומר כן על הקב"ה, וכן פירש רש"י במסכת מגילה (כא, א): 'כביכול - נאמר בהקב"ה כבאדם שיכול להיאמר בו כן' (וכ"ה ברש"י חגיגה יג, ב; סנהדרין צז, א).

ואילו בספר 'הליכות עולם' לרבי ישועה בן יוסף הלוי (שער שני אות נ) הביא בשם התוספות במסכת מגילה דף כ"א (ולא נמצא בתוספות שלנו) שתיבת 'כביכול' מורכבת משתי תיבות 'כ"ב' ו'כול', דהיינו שרק התורה שניתנה בכ"ב אותיות, היא יכולה לומר דבר זה, אבל לנו אי אפשר לאומרו, ועוד פירש, כ"ב - נוטריקון כתוב בתורה.

כלי רש"י הק' בדקדוק הלשון

'הסמוך חוץ' מעצם הנסמך | וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר-הארץ (דברים לא, טז)

ר' תנחום, נוהג ללמוד פירוש רש"י בכל שבוע עם פירוש הרא"ם, והוא גילה שם השבוע מושג חדש בדקדוק אותו לא הכיר: 'הסמוך חוץ מעצם הנסמך', והוא ביקש מאנשים הבקאים בתורת הדקדוק שיסבירו לו את המושג הזה.

על הפסוק בפרשת וילך: 'אֲחֵרֵי אֱלֹהֵי נֹכַר הָאָרֶץ', מפרש רש"י: 'נכר הארץ - גויי הארץ', דהיינו שפירוש הכתוב הוא: האלילים של הגוים, שהגוים הם נכרים וזרים בארץ (כי נגזר עליהם שיגורשו משם, רא"ם). בכך בא רש"י לשלול את דעת הרמב"ן שפירש 'אלהי נכר הארץ' - שהאליל עצמו הוא נכרי בארץ (דהיינו שבאמת הקב"ה הוא אלוהי הארץ, והאליל הוא דבר זר ונוכרי).

בביאור דעת רש"י כתב הרא"ם: לפי שתיבת 'אלהי' הוא נסמך ומחובר אל התיבות 'נכר הארץ' [ולכאורה כוונתו לפי טעמי המקרא שקוראים אותם יחד בטעם מונה-רביעי], והכלל הוא: 'הסמוך חוץ מעצם הנסמך'. בספר 'תועפות ראם' (להגריב"מ קאראוואלי וי"ע) ביאר את כוונת הרא"ם: בכל מקום שיש שתי תיבות שאחת דבוקה ונסמכת לחברתה, בהכרח שיש כאן שני עצמים נפרדים, שאחד מהם נסמך ונדבק לשני, כגון 'דיבורי חכמים', יש כאן שני עצמים: א. הדיבורים. ב. החכמים, והם מתחברים יחד - הדברים של החכמים. או: 'אשת-איש', יש כאן שני עצמים, א. אשה, ב. איש, ויש כאן 'אשת-איש'. אבל כאשר יש רק תואר ודיבור אודות עצם אחד, כגון 'איש חכם', אין תיבת 'איש' נסמכת לתיבת 'חכם'.

הנה כי כן, אחרי שהתיבות 'אלהי נכר הארץ', נסמכים ונדבקים יחד, אי אפשר לפרש 'אלילים' שהם נכרים בארץ, כי אז יש כאן רק תיאור על עצם אחד (תיאור על האלילים שהם נכרים בארץ), אלא בהכרח שהפירוש הוא: 'אלילים של הגוים', שהם נכרים בארץ, ומעתה יש כאן שני עצמים שואחד נסמך לשני, א. 'אלילים', ב. של 'הנכרים'.

אתם נצבים היום פלכם לפני ה' אלקיכם (דברים כט, ט)
התחיל מלשה לפיכך, אתם נצבים היום, הרבה הקצפתם למקום ולא עשה אתכם פלגה, והרי אתם קמים לפני רש"י (כט, יב).

סגירת חשבון עם טיטוס

באחד ממסעותיו של הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן ז"ע, הרב מפוניבז', לגיוס תמיכות עבור ישיבת פוניבז' בבני ברק, הוא הגיע לדומא, כאשר אליו מתלווה ד"ר ר' משה רוטשילד ז"ל. באחד הימים נסעו ברחובות רומא, כאשר לפליאתו שומע ר' משה את הרב מפוניבז' לוחש לעצמו כמה פעמים: 'אני הולך לגמור אתו את החשבון אחת ולתמיד!...' הדברים היו נשמעים תמוהים וחסרי פשר.

הפתרון לתעלומה הגדולה הגיע כאשר הרכב עבר סמוך לשער טיטוס, אותו הקים טיטוס בעת חורבן המקדש כאות נצחונם על ישראל. הרב מפוניבז' ביקש מהנהג לעצור, הוא יצא והביט על הכיתוב החקוק על השער: 'יהודה השבויה, לא תהיה!...' ואז הכריז בסערת רגשות ובקול גדול: 'טיטוס! טיטוס! לפני כאלפיים שנה רצית למחוק את עם ישראל, מבלי להשאיר להם שם ושארית, ראה נא טיטוס, מי מכיר אותך היום? האם יש בעולמנו אנשים הרואים עצמם כממשיכי מורשתך?! ואילו אני, מגיע עכשיו מבני ברק שבארץ ישראל, הארץ שרצית להחריב, וברגע זה יושבים כמה מאות בחורים על התורה שכל כך שאפת להשיח מאתנו, וזאת לבד ממאות מוסדות תורה בכל רחבי תבל שבהם נמצאים עוד אלפים ורבות של לומדי תורה!...' ---

הרב מפוניבז' עדיין לא גמר את 'החשבון', מסביבו התאספו צעירים רומאים, אבל הוא לא פחד, והמשיך לנאום ליד שער טיטוס: 'את קודש הקודשים אמנם ביית וחרפת בצורה נוראה, אבל מציע אני לך לבוא עכשיו אל הכותל המערבי, ותראה איך יומם ולילה עומדים שם יהודים ומבכים את החורבן, מצפים ומייחלים לבניית המקדש, ולומדים ומשגשגים את תבנית ההיכל, והוא האות והמופת המובהק ביותר שבית המקדש שלנו אכן יבנה והמופת המובהק ביותר שבית המקדש שלנו אכן יבנה'.

לדעת חכמה ומוסר להבין

פניני מוסר, חכמה, וחיזוק, מתוך פסוקי הפרשה

תכלה שנה וקלותיה

הנסתרת לה' אלקיני והנפלת לנו ולבנינו עד עולם וגו' (דברים כט, כח)

את זו דרש הגאון רבי יעקב יוקב עטלינגר ז"ע, בעל 'ערוך לר' - הנסתרת לה' אלקיני - מה העתיד לבוא עלינו בשנה הבאה? זאת עדיין נסתר מעינינו, אבל **הנפלת לנו ולבנינו** - המאורעות של השנה שעברה עלינו, ידועים לנו לטוב ולמוטב, ועל כן יש לנו להשתמש בכל ידיעות אלו כדי להתעורר ולהתחזק בקיום התורה ומכאן ולהבא עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת, ובכך נזכה כי תחל שנה וברכותיה.

עדיין אין כמו 'לא לראות'...

ותראו את שקיציכם ואת גלליכם (דברים כט, טז)

לפי שראיתם האמות עובדי עבודה זרה, ושמעו השאי לא אבד מכם אותו ללכת אחריהם, פן יש בכם וגו', לפיכך אני צריך להשיב עיני (רש"י)

אמר מרן הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'יק, הרב מבריסק ז"ע: הפסוק בא להוציא מדעת הסוברים שאחרי שכבר ראו את כל הנעשה ברחוב, וידועים כמה מגונים ומאוסים

בפירושו של רש"י כאן אנו לומדים שהפסוק 'אתם נצבים' הוא גם כהבטחה לישראל לדורי דורות שלעולם לא יעשה הקב"ה בהם כלייה ח"ו, תמיד יהיו חיים וקיימים וניצבים! אומות ואימפריות גדולות במשך הדורות נמחקו ונאבדו זכרם, ורק עם ישראל, שה אחת בין שבעים זאבים, גם לאחר כל הרדיפות והצרות, חי וקיים לנצח נצחים.

במהרה! אתה נשכחת לנצח ואבדה שמך, ויהודה היה תהיה, ופרוח תפרח!

המחנה הנשאר לפליטה

והרי סיפור נוסף עם הרב מפוניבז':

בשנת תרצ"ג, כאשר צורר כל היהודים ימ"ש עלה לגדולה, נשאל רבינו ה'חפץ חיים' ז"ע על ידי מרן הרב מפוניבז' ז"ע מה יהיה גורל היהודים לאחר שהצורר הכריז בפומבי על מטרות להשמיד את עם ישראל חלילה. אמר לו החפץ חיים: זאת לא יעלה בידו! לעולם לא הצליח שום אדם לכלות ולמגר את כל עמיו! פסוק מפורש הוא (בראשית לב, ט) 'וַיֹּאמֶר אִם יָבוֹא יֵשׁוּ אֶל הַמִּצְנֶה הָאֶתָּה וְהַפְּחֵה וְהָיָה הַמִּצְנֶה הַנִּשְׁאָר לְפָלִיטָה!'

לא געלתים לכלותם!

גם כאשר באו והודיעו בימים ההם להגאון רבי משה כלפון הכהן ז"ע, רבה של גריבה, כי רשע זה זועק בכל נאומיו כי מגמתו למחוק את העם היהודי מן העולם ח"ו. נענה רבי משה ואמר: ימח שמו ויאבד זכרו, הוא יפול ויכשל, ועם ישראל יישאר חי וחיים! שכן כבר הבטיח לנו ה' בתורתו (ויקרא כו, מד) 'וְאֵיךְ גַּם זֹאת בְּהִיוֹתֶם בְּאֶרֶץ אֲרִיָּהֶם לֹא מֵאֲסִיתִים וְלֹא גַעַלְתִּים לְכַלֵּתָם'.

תוכנית המוזיאון

וכה דרש גם האדמו"ר הגה"ק בעל 'שפע חיים' מצאנו ז"ע באחת משיחות קדשו: 'אותו רשע ימש'ו רצה להקים במחנה ההשמדה באושוויץ 'מוזיאון', ששם יהיו תשמישי קדושה, ספרי תורה, ומגורות וכדומה, כדי שיוכלו לראות לדורות הבאים שפעם היתה בעולם איוו אומה של יהודים, ואלו היו חפציהם ותשמישיהם... אולם בעוד שאותו רשע ימש'ו הלך לאבדן ונאבד זכרו מן העולם ולא נודע מקומו, עם ישראל חי וקיים!'

הם החטאים, ממילא הם כבר 'מחוסנים' ולא יזיק להם מה שראו. אולם בתורה מבואר להיפך, שאף שכתוב 'וַתֵּרֶא אֶת שְׂקִיצֵיהֶם וְאֶת גִּלְלֵיהֶם' ורש"י מפרש הכוונה שהם מאוסים וסרוחים משקצים ומגללים, עם כל זאת, דווקא בגלל כך - לפיכך אני צריך להשיב עיני...

והיה הגר"י מבריסק מתבטא בלשונו: 'צו נישט זעהן, קומט דאס נישט צו!' - אמנם הם ראו שהדבר מאוס, אבל אין זה מגיע לדמת השמידה של מי שלא ראה כלל...

קישוט לשמים ולארץ

העדתי בכם היום את השמים ואת הארץ (דברים ל, ט)

כאשר פרצה מלחמת רוסיה - יפן בשנת תרס"ז, נלקחו בעל כורחם ובכפייה אלפי יהודים ללחום בחזית הקרב, ביניהם אלפי חסידי גור. אחד מהם, שלח אל רבו הר"ק בעל שפת אמת מזור ז"ע, מכתב ובו לפלול ארוך בביאור דברי רבינו יונה, אותו חידש בתוך חזית הקרב בהיותו ממטין עצמו בשוחות וחפירות. התרגש הרבי מתלמידיו המסוגלים להישאר בפלפול דאורייתא בשעות קשות כאלו, וכשהשיב לו מכתב פתח וכתב: **העדתי בכם היום את השמים ואת הארץ** - 'העדות' הוא מלשון 'עדי וקישוט' (דימיו ד, ל), הקב"ה אומר: קישטתי בכם, ביהודים שכמותכם, את השמים ואת הארץ. ---

וַיְדַבֵּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה?

תחקיר מרתק על הספרים הקדושים המעתיקים את הפסוק הראשון בפרשת וילך בתוספת מילה שאינה כתובה בספר התורה

של משה.

אין בקיאים בפסוקים

אולם הגה"ק ממונקאטש זי"ע, אחרי שמאריך שם בגדולת ובקדושת האור החיים הק', דוחה דברים אלו, ולכן הוא כותב שאין תמיהה במה שהביא האור החיים הק' את לשון הכתוב שלא כצורתו כי כבר כתבו התוספות (שבת קכח, א ד"ה ונתן) שמצאנו בחז"ל שדרשו לשונות פסוקים בשינוי לשון, אשר אין לפנינו פסוק זה, כגון מה שדרשו (ברכות מז, ב) 'ונתן הכסף וקם לו', ואין פסוק זה בתורה, לפי שרובן לא היו בקיאים בפסוקים בעל פה בדיוק כלשונם מרוב טרדות גירסתם, ולכן לפעמים דרשו וכתבו הפסוקים שלא בדיוק הלשון.

אולם בספר 'כל הכתוב לחיים' העיר על דברים אלו, שהרי האור החיים הק' בא לפרש כאן הפסוקים כסדרם, ולא שהעתיק הכתוב במקום אחר אגב שיטפיה, ודוחק לומר שיכתוב כאן את הכתוב שלא כצורתו.

טעות המדפיס?

בספר 'אור הגנוז', וכן בשו"ת אפרקסתא דעניא (ח"ד סי' סד) ובספרו מכתם לדוד, כתבו, שמסתבר שתיבת 'כל' הכתובה באור החיים הק', היא טעות המדפיס, ולכן בכמה דפוסים אכן כתבו תיבה זו בסוגריים, כי באמת פירושו של האור החיים הק' עולה יפה גם בלשון הכתוב 'את הדברים האלה', שכתבוארה כל תיבות אלו מיותרים, ולכן יש לדרוש אותם שמושה רבינו היה בכוחו לומר כל הדברים, והמדפיס שראה בתוך פירושו של האור החיים את תיבת 'כל', סבר שזהו לשון הכתוב, והוסיפו בתוך לשון הכתוב.

מתיבתא עילאה

אמנם שוב כתב שם בשו"ת אפרקסתא דעניא, שאין מסתבר שיש כאן טעות המדפיס, כי נוסח זה מופיע בדפוס ראשון של האור החיים הק' שנדפס בחייו, אלא שמצאנו כן כמה פעמים בזה"ק ובספה"ק שהביאו פסוקים בשינוי ממה שכתוב בספרי תורה שלנו, ויש בזה סודות של החילוק שבין מתיבתא תתאה לעילאה, כידוע ליוע"י חכמת הנסתר.

שלא במקומו

ישוב נוסף מובא בשם הרה"ק מאפטא זי"ע (בקובץ אהל מועד, קראקא תרנ"ט, חוברת ב' קונטרס י'), וכן כתב בספר 'קווי אור', שמסתבר שדיוור זה נדפס באור החיים הק' שלא במקומו, ומקומו להלן בפרשת האזינו, ושם באמת כתוב (לב, מה) וַיְכַל מֹשֶׁה לְדַבֵּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל, והכל על מקומו יבוא בשלום.

אך כאמור תירוץ זה אינו מיישב את שאר הספרים והמדרשים שהביאו גם כאן את הפסוק בתוספת תיבת כל, וההכרח להודק לשאר התירוצים דלעיל.

בתחילת פרשת וילך כתוב (דברים לא, א): וַיְכַל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל, אולם למרבה הפלא אנו מוצאים בכמה ספרים, שמצטטים את הפסוק הזה בשינוי לשון ובתוספת תיבה: וַיְדַבֵּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים, ואף כתבו פירושים שונים על תיבה זו.

במדרש תנחומא

לראשונה יש לציין שכבר במדרש תנחומא מובא לשון הפסוק 'וידבר את כל הדברים האלה', וכן במדרש פסיקתא זוטרותא (והביאו החיד"א כאן בשלל דוד).

כח לכל הדברים

רבים מצינים גם לדברי האור החיים הק' כאן וז"ל: וידבר את כל הדברים וגו'. ואמרו את כל הדברים, להעיר שהגם שהגיע יום פטירתו כאמורו אנכי היום פירוש היום מלאו ימי וגו', אף על פי כן היה בו כח היכול דבר כל הדברים הנאמרים מכאן ועד סוף הספר, עכ"ל.

ובאמת כן מצינו כבר ברמב"ן להלן בסוף הפרשה (פסוק כד-כו) שהביא את לשון הפסוק 'את כל הדברים האלה', כיצא בזה מצאנו בכמה מספרי האחרונים שהעתיקו את לשון הפסוק 'וידבר את כל הדברים האלה'.

נוסח אחר בתורה?

ואמנם בספר אוצר אפרים (עמוד ב' תיז בהערה) הביא שיש נוסחאות עתיקות של המקרא שאכן נכתבה בהן תיבת 'כל' בפסוק זה. אפס כי קיבלנו במסורה שלנו את הפסוק מבלי תיבה זו, וכן בכל ספרי התורה המצויים בידינו.

בדומה לכך מצאנו ברש"י בפרשת תרומה (כה, כב) שהביא את לשון הכתוב 'ואת כל אשר אציק', ובספרי תורה שלנו כתוב 'את כל', והארכנו על כך במדור זה (פרשת תרומה שנה זו) שלרש"י היה נוסח אחר בספר התורה, וראה בהגהות רבי עקיבא איגר עמ"ס שבת (נה, ב) שהביא כמה דוגמאות שהיתה לראשונים מסורת אחרת משלנו בספרי התורה.

אך כאמור, בכל ספרי התורה שלנו, הנוסח המקובל הוא 'את הדברים האלה', כך שהפלא עומד בעינו על כל הספרים הללו שכתבו נוסח זה.

עונש משמים?!

חידוש פלא כותב הגה"ק ממונקאטש זי"ע בספרו 'חיים ושלום' (פרשת דברים) ששמע 'מפי זקן וחכם, שמקובל מצדיקים ז"ל, שלפי שבתחילת חומש דברים כתב האור החיים הק' דברים שאפשר לטעות בהם ולפרשם כאילו משה רבינו אמר חומש זה מעצמו (והארכנו על כך במדור זה בפרשת דברים תשפ"ה), לכן נענש משמים שנזדקרה לפניו טעות זו לכתוב בפירושו כאילו כתוב כאן את כל הדברים האלה', והיא מדה כנגד מדה, שהטעות היא בפסוק העוסק בדבריו

הנאה ממעות וכלים שעל גבי עבודה זרה

וַתֵּרֶא אֶת שְׂקֻצֵיהֶם וְאֵת גִּלְלֵיהֶם עַץ וְאֶבֶן כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עֲמָקָם (דברים כט, טז).

אשר עמהם", הוא נאמר רק בדומה לדברי הכתוב "כסף וזהב אשר עמהם", כשם שבפסוק השני רק דבר של נוי אסור, שהרי נאמר בו במפורש רק "כסף וזהב" שהם דברים של נוי, גם בפסוק הראשון רק דבר של נוי אסור, ושאנו של נוי מותר, ומה שנאמר בו "עץ ואבן", היינו רק בעץ ואבן של נוי, והם אכן אסורים.

גיגית על הראש

שואלת הגמרא, אם כן, מדוע המוצא מעות על עבודה זרה, הרי זה מותר, והרי מעות הוא דבר של נוי. מתרצת הגמרא שמשתנו מדברת שמצא אותן בצורה שאינה של נוי, וכגון כיס של מעות קשור ותלוי לו בצווארו של האליל.

כך גם המוצא כסות, אף שבדרך כלל הוא דבר של נוי והוא אסור, משתנו מדברת בכסות מקופלת ומונחת לו על ראשו בצורה שאינה של נוי. וכן כלי, המשנה מדברת רק בגיגית הפוכה על ראשו של האליל בצורה שאינה של נוי, וכלשון רש"י: 'אינה עשויה כמין כובע, אלא כלי ארוך, ובלשון כנען "אקדון", ונותנין בו מים כדאמרין (שבת דף עז, ב) משיכלא משי כולה שמכסין בו בגדים ורוחצין בו ידיהן'.

המשנה במסכת עבודה זרה (נא, ב) אומרת, שהמוצא על ראשו של עבודה זרה מעות או כסות או כלים - הרי אלו מותרים בהנאה.

גם עץ ואבן?

טעם ההיתר של דברים אלו מבארת הגמרא, משום שיש לכאורה סתירה בין שני פסוקים, שהרי מצד אחד בפרשת נצבים נאמר 'וַתֵּרֶא אֶת שְׂקֻצֵיהֶם וְאֵת גִּלְלֵיהֶם עַץ וְאֶבֶן כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עֲמָקָם', ומפסוק זה משמע שני דברים. א. שהיו הגוים מקריבין עץ ואבן לפני האלילים, בנוסף על מה שהקריבו כסף וזהב. ב. שהם "שקוצים", דהיינו שהתורה אוסרתם בנאה, הרי לנו שהתורה אוסרת גם עץ ואבן אם הקריבו אותם לפני האלילים.

ומנגד, בפסוק אחר, בפרשת עקב נאמר (ז, כה) לֹא תִתְמַד כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיכֶם וְלִקְחֶתֶם לָךְ, וכאן לא נאמר 'עץ ואבן', משמע שרק כסף וזהב אסורים, וכיצד תתיישב סתירת הפסוקים?

רק אבן נאה

אלא התירוץ הוא, שאכן פסוק אחד למד מהפסוק השני, דהיינו שהפסוק בפרשתו בו נאמר 'עץ ואבן כסף וזהב

על הכתוב בפרשת השבוע (דברים כט, כח) הַנִּסְתָּרִת לָהּ אֲלֵכֶינִי וְהַנֶּגְלֶת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם, כותב רש"י: 'נִקְדוּ עַל לָנוּ וּלְבָנֵינוּ, לְדָרֶשׁ, שֶׁאֵין עַל הַנֶּגְלֶת לֹא עֵנֶשׁ אֶת הָרָפִים עַד שֶׁעָבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן מִשְׁקַבְלֵי עֲלֵיהֶם אֶת הַשְּׂבֻעָה בְּהָר גִּרְזִים וּבְהָר עֵיבָל וְנִעְשׂוּ עָרֵבִים זֶה לָזֶה'.

במרחבי חמשה חומשי תורה יש עוד כעשרה מקומות שיש בספר התורה ניקוד על האותיות (ומפורטים באבות דרבי נתן לד, ד, ובמדרש במדבר רבה ג, יג), אולם רש"י בפירושו אינו מביא את כולם ואינו מבאר טעמם, רק בארבע מקומות (בראשית יח, יא; לב, יב; במדבר ג, לט; ודברים כט, כח).

על כך כותבים מפרשי רש"י, שמאחר ורש"י קבע את פירושו רק בדרך הפשט, על כן אינו מביא דרשות על הניקוד רק כאשר בכך הוא מיישב איזה דקדוק אחר

כללי ודרכי רש"י הק'
בפירושו על התורה

כללי רש"י

אימתי דורש רש"י את הנקודות על האותיות?

בעומק פשט הכתוב, אבל מה שאינו נוגע לפשט אלא לדורש, אין רש"י מביאו, ולכן בכל מקום שרש"י מבאר את הניקוד על האותיות, עלינו להעמיק ולהבין איזה קושיא אחרת בפשט הכתוב רצה רש"י לתרץ.

כן כתב בבאר בשדה (וישב לו, יב, ועוד) וז"ל: 'אין דרך רבינו לדרוש התיבות הנקודות אלא אם בא ליישב איזה דקדוק או יתור בכתוב'.

והא ראיא, שאפילו בפסוק זה בפרשתנו, הביא רש"י רק את סיבת הניקוד על הכתוב 'לנו ולבנינו', אף שבאמת בספר תורה יש עוד ניקוד בפסוק זה עצמו על האות ע' שבתיבת 'עד' (כפי שכבר הקשה החזקוני על רש"י מדוע לא פירש זאת), והיינו משום שהביא רק מה שנוגע לפשט ולא לדורש.

קורות חייו • רבותיו
תלמידיו • חיבוריו

תולדות רש"י הק'

פרק כ"ג - פָּרָם הָיָה לְשִׁלְמָה

כן מובא ב'ספר האוהר' (ח"ב סי' ק"ח, מעשה בגוי) מכתבי תלמידיו: 'וכן שמעתי מפי אנשי בית רבינו הגדול [-הוא רש"י הק'] ש**מאחר שהיו מושכין מחביות של למכור לגוי לא היה שותה ממנו, והיו מקצין לו מרדיא אחת או שתיים מתחילה לשתייתו, ואף על פי כן לא היה מנדה בו לאחרים'.**

התייחסות נוספת לינו של רש"י אנו מוצאים בספר 'פרדס הגדול' (סימן בר"ט) שכתב אחד מתלמידיו: 'פעם אחת הגביה הע"ג [הגוי] בינו של רבי [רש"י] ארוכות העגלה שקורין לימונש כדי להוציא סוסו מתחת המשאוי... ואמר רבי כחו שלא בכונה...'

וארטיס פרשת נצבים

כט ט. אתם נצבים היום.. מחוטב עציד ועד שואב מימד.
וברש"י אלו גרים שגייר משה במדבר. והקשו רבים באחרונים אין משה גייר במדבר, הרי לא היה אפשר למול, כי במדבר לא היתה רוח צפונית. מתוך החת"ס שהטעם שלא היתה רוח צפונית (שמש) בגלל הענן, וע"פ המגן אברהם (בפירושו זית רענן - ילקו"ש בעלותך רמז תשכ"ן) שהעבר ש שהיו גרים שגייר משה לא היו בתוך ענני הכבוד. ולכן היה שייד למולם.

כט ט - זי. אתם נצבים היום כולכם וגו' פן יש בכם איש וגו' לנצב לעבוד את אלהי הגויים ההם וגו'.
אומר רש"י אתם נצבים, מלמד שכניסם משה לפני הקב"ה ביום מותו להכניסם בברית. יש להקשות למה דוקא ביום מותו מצא לנכון להזהירם על עי"ז? וי"ל הנה ידוע שבים השני של הבריאה לא נכתב כי טוב, ובי' טעמים נאמר על כך בגמ'. א. שמים שבאותו היום נבראו המים ומתוך משה לקלות ולמות ע"י מי מריבה. ב. משום שבים זה נבראו המלאכים, וכדי שלא יאמרו הבריות שותף היה לקב"ה במעשה הראשית ע"י המלאכים. והנה כל עוד משה היה חי ידעו רק הטעם שלא יאמרו שהמלאכים אותפים, ומשה חשש שעתה לכשימות יאמרו שהטעם הוא משום מיתת משה ע"י מי מריבה, אבל שיתוף ועי"ז שירי, לכן הוצרך להזהירם סמוך למיתתו על עי"ז.

כט י. והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי.
תמוה מאוד הרי אם הוא ישמע את הקלות, הוא יפחד לחטוא ואין הפסוק אומר והיה בשמעו את האלה והוא יתברך בלבבו וגו' כי בשרירות ליבי אלך? וי"ל ע"פ מה שמצינו בחז"ל שדרור של אחאב על אף שהיו רשעים ניצחו במלחמה משום שחיו בשלום ולא היתה בנייהם שגאה, וא"כ אף כאן למרות שעושה עבירות הוא יהיה רגוע כי יאמר שלום יהיה לי, כלומר שאני חי בשלום ולכן לא יקרה לי כלום, ועי"ז אומרת התורה לא יאבה ה' סלוח לו. רבי אברהם דיין. תירוך נוסף אפשר לומר, דהא קיי"ל שאם כל הדאינים דנו לחובה הי"ה וכאי. וא"כ זה מה שהוא יאמר, שלום יהיה לי כי אני אעשה עבירות בטוחות ואין לי שיוכה אותי ולכן לא אני אצא זכאי כי כולם יחייבו אותי. ועי"ז כתב לא יאבה ה' סלוח לו. ועי"ל (מהספר ארך החיים) שהקלה הכי חזקה כאן זה מיתת צדיקים שמתים לכפר על הדור, והיו שיאמר החוטא בשמעו את דברי האלה בשרירות ליבי אלך כי ממילא הצדיק יכפר עלי ולכן יעשו אף ה' באיש ההוא שימות. כי מיתת הצדיק לא מכפרת על האומר אחטא ואשוב, וכאן הוא כאומר אחטא ומיתת הצדיק תכפר.

כט יח. והתברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי.
היתכן שאדם יחשוב ששלום יהיה לו למרות שעושה עבירות? ועוד מה זה התברך בלבבו? וי"ל בדרך צחות שיש לפעמים ששואלים יהודי למה אתה לא מתפלל? והוא עונה לא נורא אני גם לא שומר שבת ולא מניח תפילין, וכשנשאל במה הוא יהודי הוא עונה אני יהודי בלב! וזה העיקר, שיש לי לב יהודי. וזאת כוונת הכתוב והתברך בלבבו היינו שיש לו לב יהודי וממילא הוא אומר שלום יהיה לי כי בשרירות ליבי אלך כי העיקר הלב.

כט יח. למען ספות הרווח את הצמאה.
רש"י כותב שה' יוסיף פורענות על העבירות שעבר בשוגג. ויש להקשות מתי שמענו שמענישים על שוגג? וי"ל שאכן הוא הולך בשרירות לב ז"א שהוא עובר בעבירות כי הוא פורק עול, ומצינו בחולין ה' במקום שאם היה יודע לא היה שב אין לו דין של שוגג וכאן רחם הוא הולך בשרירות הלב ולכן השוגג כאן הוא כמזיד ונענש. זבחי צדק.

כט יט - כ. לא יאבה ה' סלוח לו וגו' ומחה ה' את שמו מתחת השמים. והבדילו ה' לרעה מכל שבטי ישראל.
לכאורה לאחר שמחה ה' את שמו מה יש לבדלו מכל שבטי ישראל הרי שמו כבר נמחה? וי"ל, אומר המהר"ם גלאנטי ע"פ מה דאיתא בגי' קטו: 'שעלול לא יתכלה שבת משבטי ישראל ותמיד ישרא להם נצר. ולכן אה"נ מי שיימחה שמו לא שייך שארי שמחה שמו ה' יבדילו מכל שבטי ישראל. אלא הפטח הוא שכל החוטאים יאיש או אישה או משפחה יענשו במיחור שמו. ומה שממשך הפסוק "והבדילו" הכוונה לשבט. שבט, שאינו מתכלה, עונשו הוא: והבדילו השם לרעה מכל שבטי ישראל.

כט כז. ויתסה ה' מעל אדמתם באף ובחמה ובצקף גדול וישליכם כתובה בגדול,
והטעם בזה נ"ל ע"פ הגר"א בקהלת, ששם מופיע 25 עתים, וכולם התחילו באות ל, עת לפקוד ועת לבנות, עת לבכות ועת לשחוק וגו' ואילו ברכוד וספוד כתוב עת ספוד ועת רקוד ללא ל, ובארם שם הגר"א דהטעם הוא משום שבאות ל מרמז לימוד התורה, ובכל הדברים לימוד תורה גובר עליהם, משא"כ מצינו שמבטלים ת"ת לספוד ורקוד והיינו הכנסת כלה ולווית המתה, ולכן לא הזכרם שם כי לא לומדים א, והנה כאן הקב"ה מוליד אותנו לגלות ונוטש אותנו ואז כתוב ל גם בהשכלה שלנו לומר לנו שליומד התורה יהיה גדול גם בצרות ובגלויות, כמו שמצינו שרוב התורה שבע"פ תלמוד בבלי רמב"ם ורוב הראשונים נכתבו בגלותינו. כמאז שכל רב.

כט כח. הנסתרות לה' אלוקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת.
אמרו חז"ל באבות ב א. והיו זהיר במצווה קלה כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שכן של מצוות, שהרי הן במצווה קלה כשילוח הקן נאמר

בה והארכת ימים, והן במצווה חמורה של כיבוד אב נאמר למען יאריכוני ימך, ע"כ המשנה באבות. והנה אומר החיד"א בפני דוד, שדבר זה מרמזו בפסוק שלפנינו. 'הנסתרות לה' אלוקיני' היינו שרק הקב"ה יודע שכן של מצוות, והראייה היא מהנגלות' שהוא לנו היינו **שילוח הקן** שכתוב שם ואת הבנים תקח לך, והיינו לנו. **ולבנינו** היינו **כבוד** שם שנאמר לבנים, ובשניהם נאמר שכן שווה, ולמה, כדי לעשות את כל התורה הזאת, כיוון ששכר מצווה נעלם מאתנו אז תהיה זהיר בהכל אותו הדבר.

ל ב. ושבת עד ה' אלוקיך.
מצוות תשובה היא אחת מתרי"ג מצוות. הנה מצינו במשנה ביומא פה: האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקים בידו לעשות תשובה. וכתוב שם רש"י דכיוון דחטא תרי זימני שוב נעשית לו כהיתר ואין מספיקים בידו לעשות תשובה. והקשו המפרשים מדוע בעיני שיאמר אחטא ואשוב פעמיים ולמה לא מהני פ"א שיאמר אחטא ואשוב. וי"ל שהיות ומצוות תשובה היא מדאורייתא, יהיו צדיקים גמורים שיאמרו אחטא כדי לשוב ולקיים המצווה, וזהו רק האומר אחטא ואשוב פ"א, אבל האומר פעמיים הוא בוודאי לא מתכוון למצוות תשובה כי בשב"ז מספיק שיאמר פ"א, לכן כדי שיהיה אין מספיקין בידו לעשות תשובה בעיני פעמיים. תוכנת התורה.

ל ב. ושבת עד ה' אלוקיך.
הרמב"ם תשובה ז ד. פסק שבעלי תשובה הם יותר מצדיקים גמורים וזהו כדעת רבי אבהו בברכות ז: לד כדעת רבי יוחנן שם שס"ל שצדיק הוא יותר מבעל תשובה. ורבים נתקשו מנלן לרמב"ם לפסוק כרבי אבהו ולא כר' יוחנן שברוב המקומות הלכה כמותו? וי"ל שהרמב"ם למד דז"ז קידושין מר"ש. והקיי"ל הנה להקמדת את האשה ע"מ שאני צדיק, אפי' הוא רשע גמור מקדשת שמה הרבה בתשובה. והקשה לרמב"ם אם נאמר כר"י שצדיק גמור צדיף מבעל תשובה עד עדיין מקח טעות, כי התנאי היה שהוא צדיק וכעת הוא רק בעל תשובה, אלא הכריח מסתימת הגמ' דקידושין דהלכה כרבי אבהו. מפי השמועה מתוך הספר המאור שבתורה.

ל ב. ושבת עד ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך.
יש להקשות למה לא נאמר כאן בכל מאודך כמ"כ בפרשה ראשונה של קרי"ש? וי"ל דהנה איתא ברמ"א אור"ח תרנו דעל מצוות עשה מצווה להוציא עד שליש ממונו, ואל יבדו יתר מחווש מנכסיו, אבל בל"ת יתן את כל ממונו כדי שלא יעבור עליו. והנה פרשה ראשונה של קרי"ש היא קבלת עת מלכות שמים, והיינו אמונה בה' וכפירה בעי"ז, ועי"ז צריכים לתת את כל הממונו. אבל הפסוק בפרשתנו עוסק במצוות עשה של תשובה ועי"ז לא צריך למסור כל ממונו. אלא שעדיין לא מובן: אם מדובר כאן על מצוות עשה, אז למה כתוב בכל נפשך הרי על מצוות עשה אינו מחוייב למסור נפשו? וי"ל שהפסוק כאן מדבר על מצוות עשה של תשובה וזו מצוות עשה יחידה שכן צריך למסור עליה את הנפש, וכן שכותב כאן הרמב"ן. ויסוד זה מובא במהרש"א נ"ל. כל ר"א בן דורדיה שנהרג בשביל לחזור בתשובה. וכן בשיטמ"ק כתובות קג ב על הכובס שהפיל עצמו מהגג כדי לחזור בתשובה.

ל ה. והביאני ה' אלוקיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה ויטיבך והרבך מאבותיך.
הלשון ויטיבך איתא בגמ' (ירושלמי ו א משיבתי) מאתיסא אילתינך לבוא, היינו שבאותנו ירשו ז' עממין, ואילו אנחנו נירש לעת"ל עוד י' עממין קניי קניזי וקדמוני. והנה איתא בגי' נ"ל. כל שהראחו הקב"ה למשה חייב במעשר לאפוקי קניי קניזי וקדמוני, ופירש שם ברשב"ם שהארצות האלו לא יתחייבו במעשר גם לעת"ל. והנה איתא בירושלמי שם שפירוש המילה ארץ טוב - היינו ארץ שפטורה ממעשר. ולפי"ז מובן למה נאמר על ארץ ג' עממין ויטיבך מאבותיך, כי זה נקרא טוב דפטור ממעשר.

ל יד. כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו.
יש להקשות מה שייך עשייה בלב? וי"ל, אומר החת"ס, שיש ופסוק זה הולך על מצוות תשובה. ובתשובה כהוגן זדונות נתפכים לזכויות וזה נחשב כאילו בפועל הוא מקיים את המצוות, וזהו עשייה שבלב.

וארטיס פרשת וילך

לא א. וילך משה וידבר את הדברים.
אומר רש"י לצאת ולבא בדברי תורה, מלמד שנסתמו ממנו מסורות ומעיינות חכמה. ויש לדקדק מה הטעם משה הלך ולא באו אליו כל ישראל, כמו שהיה תמיד כמו שכתוב ונועדו אליך כל העדה (במדבר ז ב-ג). וביותר מנלן שכתוב שנסתמו ממנו מעיינות חכמה, שרש"י כותב מלמד וכו'. וי"ל, אומר העיב"ץ ע"פ מנחות ז. דאיתא שם שאבימי שכת תלמודו, והוא הלך לתלמידו רב חסדא כדי שיוכיח לו את תלמודו. ומקשה הגמ' מדוע תלמידו לא בא אליו, ומתרתא הגמ' שאבימי אמר שע"כ שהוא טורח והולך הוא יזכה לזכור תלמודו. וא"כ הכל כמין חומר. הנה מדוע משה הלך? כי נסתמו ממנו מעיינות החכמה..

לא ב-ג. וה' אמר אלי כל תעשה את היריד הזה. ה' אלוקיך הוא עובר לפניך..... יהושע הוא עובר לפניך.
יש להקשות שלכאורה הכתוב סותר את עצמו: ה' אלוקיך הוא עובר לפניך ואח"כ יהושע הוא עובר לפניך. וי"ל, אומר רבי יונתן איבשיץ, דהנה שמו רבינו התחנך לקב"ה שיתיר לו להיכנס לארץ, ואיך רצה להיכנס הרי המלוכה כבר ניתנה ליהושע ואין שני מלכים משמשים בכתר אחד, ועי"ז י"ל שמשה ידע שלעת"ל יהיו שני משיחים, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד.

פרשת נצבים וילך תשפ"ו

שאחד ילחם באומות העולם, והשני יעסוק בתורה. וזאת היתה בקשת משה, שאמנם יהושע יכניס את בני"י לארץ אבל זה יהיה ע"י מלחמה או שלום אין יכול גם לעסוק באותו הזמן בתורה, וא"כ מן הראוי שאני אשאר כדי שיהיה מלך שלומד תורה. ענה לו הקב"ה ה' אלוקיך עובר לפניך ואני ה' אנהל את מלחמה, ויהושע עובר לפניך הוא יהיה המלך שמכניס את עם ישראל אליו ורק הוא בלבד, כי הוא יוכל ללמוד כי הוא לא צריך לנהל מלחמה.

לא טז. הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ.
הגמ' בסנהדרין צ. מביאה שאלו רומיים את רבי יהושע מניין שהקב"ה מחייה מתים וידוע מה שעניד להיות? ענה להם ר"י מהפסוק שלפנינו שכתוב הנך שוכב עם אבותך וקם והיינו תחיית המתים. וכן כתוב וקם העם הזה וזנה, והיינו שהקב"ה ידע עתידות. והקשו עי"כ הרומיים אולי המילה וקם מתייחסת רק על ההמשך דהיינו על וזנה, וא"כ אין ידיעה על תחיית המתים. ענה להם רבי יהושע נקוט מיהא פלגא, והיינו שיועד עתידות. ויש להקשות מדוע רבי יהושע לא ענה על השאלה של תחיית המתים, האם לא היה לו שום מקור עי"כ וי"ל דהנה בסנהדרין צא איתא דילפינן תחיית המתים מקי"ו, ומה אותו שלא נולדו הקב"ה מורידים לעולם, אותם שכבר נולדו וודאי שהקב"ה יחיה אותם. אך יש לפרוך הקי"ו אולי א"ה אותם שנולדו הקב"ה לא יחיה כי הם חטאו וא"כ הקב"ה לא ירצה להחיותם. ועי"ז תירך ר"י שהקב"ה ידע עתידות וידע שיחטאו ובכ"ז בהיגס לעולם, וא"כ מזה שיועד עתידות יש הקי"ו שהוא יחיה מתים. ותרתי ידעינן מידעית עתידות. הדיבר חיים. **עו"ל** שיש דרשה אחרת שם בגמ' על תחית המתים מהתורה. שכתוב בפסוק ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן, והרי אהרן לא חי לעולם והוא לא עתיד להיכנס לארץ ישראל. אלא מכאן לתחית המתים מהתורה ולעת"ל יקום אהרן ועתידים ישראל לתת לו התרומה. ויש להקשות עי"ז הרי ציווי ה' היה כשעדיין אהרן היה חי ויכול להיכנס לאר"י ואולי לכן אמר ונתתם לאהרן, וקם בחיו, וא"כ אין ראיה לתחיה"מ. ועי"ז אמר ר"י וקם העם וזנה, והיינו הקב"ה יודע עתידות וידע שאהרן לא יכנס, וממילא ילפינן נמי מתרומת אהרן לתחית המתים, כי הקב"ה ידע שאהרן לא יכנס, ובכ"א כתב ונתתם לאהרן סימן לתחיה"מ. 'כתובות אור'.

לא יד. ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימיך למות. ולהלן טז. כתוב הנך שוכב עם אבותיך.
ויש להקשות מדוע שינה מלשון מיתה לשכיבה? וי"ל שאמרו חז"ל שבדור נאמר שכבה משום שהיחב בן כמותו ויבואב מיתה משום שלא הניח בן כמותו. וא"כ בפסוק די משה נקרא מתי משום שלא הניח בן כמותו. אך כיוון שבהמשך הפסוק הניח את יהושע כממשיך בציווי ה' אז זה נחשב שהניח כמותו כי תלמיד כבן. ולכן נקרא שוכב. המאור שבתורה.

לא יז. וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תומם.
ולהלן בפרשת האזינו (לב מד) כתוב ויבוא משה וידבר את כל השירה הזאת באזני העם הוא ויהושע בן נון. יש להקשות ב' קושיות. א. מדוע כאן כתב עד תומם שהוא מיותר כללורה, ואילו בהאזינו השמיט עניין זה יעד תומם'. ב. מדוע כאן כתב שמשה דיבר ואילו בהאזינו כתוב שגם יהושע דיבר. ויש לומר, אומר הפנים יפות, עי"פ הגמ' במגילה שאומרת שכשקוראים לפני המתורגמן אין לקרוא יותר משלושה פסוקים ביחד כדי שיתפס המתורגמן לבאר את הפסוקים לפני הקהל, משא"כ כשאין מתורגמן קורא הכל ברצף. וא"כ הדברים מדויקים היטב בפסוקים. אצלנו ביולך מדובר במשה אחר ההפרשה לא תרגום, לכן אמר ברצף וזהו שאמר עד תומם. משא"כ בהאזינו שאמר זאת באזני העם, ויהושע היה המתרגם אז לא אמר עד תומם אלא הפסיק כל ג' פסוקים.

לא יז. וחרה אפי' בו ביום ההוא ועזבתיו והסתרתי פני מהם והיה לאכל ומצאוהו רעות רבות וצרות, ואמר ביום ההוא, על כי אין אלוקי בקרבי מצאוני הרעות האלה.
וארט מוסרי. הרב שך בהקדמה לסדר נשים מקשה שיש שינוי משמעותי בין תחילת הפסוק להמשך. בהתחלה כתוב מצאוני רעות רבות וצרות. ואילו בסוף כתוב מצאוני הרעות האלה להיכן נעלם ה'צרות? אומר הרב שך הנה ההבדל בין רעה לצרה הוא כך: רעה אז חדבר הרע בעצמו, ואילו צרה זאת התוצאה שיוצאה מכם, היינו תחלה הנפיש שחרעה גורמת וצר לו ואין לו להיכן לברוח וכדו'. אדם הנקלע לבעיה צריך להתמודד בשתי חזיתות, האחת, לפתור את הרעה עצמה, היינו כסף לחובות, מרפא למחלה, זיווג לצאצאים וכדו' ומעבר לכך הוא צריך להתמודד בחזית נוספת, דהיינו עם מועקה כבדה, הרגשת חוסר אוונים, דכאון, ושאד בדרים המתלווים במצבים כאלה. ובדרך כלל השבל של האדם הוא הרבה יותר מהצבים מאשר מהרעה בעצמה שהיא היוצרת של כל הצרה. וכן הצרה גי"כ מגדילה את הרעה עצמה פי כמה וכמה, כי כשאדם במשבר א"א לסבול את המצב הזה. הצרה מגיעה מסימפיק אמונה, וכשאדם לא מרגיש שהכל בידי שמים והכל לטובתו וה' משגיח ונמצא אתו על כל שעל ושלעל ממילא הוא נכנס לדיכאון. וכשלהיפך, כשיש אמונה, אזי לא אירערע כי אתה עמדי. וכעת לפסוק שלפנינו ומצאוהו רעות רבות וצרות היינו שבהתחלה יש רעות רבות וגם צרות. וממשיך הפסוק ואומר ביום ההוא על כי אין אלוקי בקרבי, היינו כשהוא ידע שהכל מגיע מה' אזי מצאוני רק הרעות האלה, כי כשמרגיש שהכל מה', ממילא הצרות לא קיימות.

במוצאי שבת הקרוב האשכנזים יגישו לאמירת הסליחות: נצייר לעצמנו אילו אנחנו צריכים בעוד כמה שעות לגשת לחבר לבקש סליחה על מה שעשנו ולא בודאי שהיה זה דבר בלתי נעים בעליל והיה יוצר אצלנו מתח גדול. וזאת הדרך שצריכה להיות בקשת הסליחה שלנו מהקב"ה, להכיר מול מי אנחנו נמצאים, מה המחויבות שלנו כלפיו. ואז נוכל לומר להרגיש: יולנו בשות הפנים' וכך מבקשים סליחה. **נמשיל זאת לסיפור שהיה בשואה:** היה יהודי בודד ומויסר שיום אחד התעלף ונטה למות. ברגע האחרון הזדמן לשם יהודי אחר, וכשראה את מצבו סיכן את עצמו להצילו, הניחו במקום סתר ופרס לו מלחמו עד שישקמו. לאחר השואה דאג להשיאו אשה, וכשפתח עסק גדול דאג למנותו כמנהל העסק, ולא עוד אלא ברבות הימים העניק לו סכום כסף שהיה לו כבסיס להקמת עסק משלו. ומה עשה הניצול, הלך והקים עסק מתחרה למטיבו כשהוא גונב ממנו בדרך את כל הפטנטים שלמד שם, ועייז' התמוטט כל העסק של מטיבו עד שהפך לפושט רגל. אומר התומר דבורה, אותו דבר בדיוק אנחנו מתנהגים. כי הקב"ה מטיב עמנו נותן לנו חיים, בריאות וכוח לדבר - ומה אנחנו עושים עם כח הדיבור שלנו? אנחנו מדברים דיבורים אסורים, אנחנו משתבשים במה שהותן לנו, להילחם נגדו יתברך, ר"ל, ולא עוד אלא שכל עבירה שאדם עושה הוא בורא משחית, והמשחית זקוק למזון לקיומו, והיה מן הראוי שהקב"ה יאמר אתה בראת את המשחית אתה תפרנסו, והקב"ה לא כך אומר אלא הוא מפרנס את המשחית, והוא זה שדואג לו. היש לאדם בושת פנים גדולה מזו?

עוד מבט על ההרגשה שצריכה להיות בסליחות מביא רבי ברוך רוזנבלום שליט"א בשם רבי נפתלי טרופ: הנה בסליחות אנחנו אומרים כדלים וכרשים דפקנו דלתך, ולאחמ"כ אומרים שוב דלתך דפקנו רחום וחנון. היינו שאנחנו אומרים לפני הקב"ה שבאנו לפניו כדלים ודפוקים דלתך לבקש מטבע מיד בעל הבית כעני המתחנן על נפשו שבעל הבית יאילו בטובו לפתוח לו את הדלת ושיחוס עליו ויזרוק לו מזה מטבע. והקשה רבי נפתלי מה זה שוב האמירה הזאת **דלתך דפקנו?** עונה רבי נפתלי, יש שני סוגי עניים, יש עני שיש לו כסף, רק מה? הוא סוחב, בקושי גומר את החודש, הוא מזמן היה רוצה לקנות איזה מזגן או נוסף לבית, ואולי גם לשדרג את הרכב הטרנטה שלו, וגם לא היה אכפת לו אם יהיה לו כסף לאוכל קצת יותר משודרג וכדו'. אותו עני כשהוא דופק בדלת הוא דופק בעדינות, יפתחו מה טוב, הוא ביקש בעדינות וינסה לא יותר מידי פעמים וכו', כי מקסימום אם לא יתנו לו, אם יהיה לו פחות לוקוסט ויצטרך להידחק קצת. **לעומת** זאת יש עני שמלבד בגד קרוע לגופו אין לו כלום, אין לו פת לאכול, ובודאי לא בגד ללבוש, ועל מקום להניח את הראש, אין בכלל על מה לדבר. הוא צריך כסף בשביל לא לגנוע ברעב. לאתו עני אין נימוסים, אין סבלנות וכשהוא דופק בדלת ולא פותחים, הוא דופק עוד יותר חזק, ולמה? כי הוא יודע שאם לא יפתחו לו, זה לא שלא יהיה לו מזגן בבית אלא הוא יגוע ברעב, הוא יודע שהחיים שלו תלויים בבעל הבית שפותח לו או לא פותח, כזה אדם ידפוק ויחזור וידפוק. **אומר רבי נפתלי**, אדם שמגיע לפני ר"ה ומבקש הטבה מהקב"ה מה הוא צריך לבקש? הוא צריך לבקש כמו אותו עני שאין לו כלום, כי הכל נפתח מחדש. החיים, הבריאות, הנחת, הפרנסה, הכל יכול להשתנות ברגע, חסר אנשים שהתגברו בשנה האחרונה בבשרות איוב ששינו להם את כל החיים? חסר ילדים קטנים שמתו באופן טרגי ופתאומי? חסר אנשים שאיבדו את פרנסתם, כשבמ"ה שעבר היה ישוב על הרבה כסף ועתיד מבטיח? הכל נקבע בר"ה. וזה מה שאנחנו אומרים דפקנו דלתך... דלתך דפקנו, אנו חוזרים ודופקים, כי אנחנו מרגישים שאנחנו בלי כלום, ולא רק באים לבקש השלמת הכנסה, אלא כאותו עני שאין לו כלום ואז כשהוא דופק אותה דופק בשביל להיות, כרשאים בהרגשה כזאת אפשר לבא לבקש מחילה יותר בתחנונים יותר בשפתיים דולקות. וכל שנה שרשה בתחילתה מתעשרת בסופה.

הנה בסליחות אנו אומרים כדלים וכרשים דפקנו דלתך. וזה צריך להרגיש, ומי שלא מרגיש כך הרי הוא שוטח מופלג. רבי וחזקיהו מיישקובסקי הביא סיפור ששמע מרבי מאיר צבי ברגמן שסיפר שהיה פעם נוכח בבית גביר גדול, והנה לפתע דופק על הדלת יהודי עם הדרת פנים אצילות והיה נראה כאחד מראשי השיבתי המפורסמות, הבעה"ב הכניסו לביתו ושאלו לתפקידו ולמה הוא אוסף, ענה היהודי אני טבח בישיבה פלונית ואני אוסף להשלמת הכנסה. כששמע זאת הגביר נכמרו רחמיו על הטבח השלמזיל ואמר לו תשמע, תלך לגביר פלוני ולאלמוני תאמר לו שאתה מכחן בישיבה פלונית בתפקיד ראש ישיבה וכך תוכל לקבל כדעני. מספר רבי מאיר צבי, לאחר כמה דקות הוא דפק בטעות שוב על דלת אותו הגביר, וכשנשאל באינטרקום מיהו ענה שהוא ראש ישיבה פלונית, הגביר החזיר וענה לו כיצד תאמר

כך, הלא לפני עשר דקות היית אצלי ואמרת שאתה טבח ואני הוא זה שיעצתי לך לומר שאתה ראש ישיבה, ולפני תזדהה כראש ישיבה? כך אנו צריכים לבוא לפני הקב"ה ולא תחיל לספר לו שאנחנו ראש ישיבה, מקיימים מצוות כדין, הלא הוא יודע היטב כמה אנחנו חוטאים לו ולכן אנו פותחים בסליחות כדלים וכרשים דפקנו דלתך.

אנחנו נמצאים קצת יותר משבוע ימים לפני ראש השנה. רבי אליהו לוימאן מביא ששכל יום מימות השבוע האחרון של השנה ניתן לתקן את כל הימים המקבילים שבמהלך השנה שחלפה. ומה שמוטל עלינו לעשות. להקפיד כל השבוע על כל התפילות, כל הברכות, להרבות בתורה, להרבות בחסד, להקפיד לא לדבר דיבורים אסורים, וכשנתייצב לפני הקב"ה ביום הדין נוכל להראות לו את השבוע האחרון ששבוע זה יהיה מורכב קטן לקראת השנה החדשה. וכל אחד יזהר לא להחמיץ את ההזדמנות שנקרתה לנו. **יש סיפור ידוע על התמצת הדמנות,** סיפור שהתפרסם לפני מספר שנים. אם נפנים את הסיפור הזה אלינו יתכן ותחזק בימים האלו לא להחמיץ הזדמנות שלא תשוב אלינו עוד. הנה בזמן שאדם ישר וחולם חלומות לפעמים נוצר מצב בחלום שצריך לקום ולברוח, אבל קשה מאוד לעשות זאת ואפי' קשה ללכת כי יש איזה משהו במוח שבשעת השינה איברי הגוף גיי'כ נרדמים, והסביבה שהקב"ה עשה את זה, כי אם האברים היו פעילים בשעת השינה אדם היה חולם חלום על מישהו שרוצה להרוג אותו, והאדם היה מסוגל לקחת סכין מהמטבח ומתחיל לדקור את כל אלו שמסביבו שכביכול רצו להרוג אותו. והקב"ה ברוב טובו וחסדו עשה עמנו נס שהאברים שלנו היו כבדים בשעת השינה, וכך לא נוכל לקום. ועיי' אומרים כל בוקר ברוך מתיר אסורים כי עד עכשיו היינו אסורים בכבלי השינה וכתע כשאנחנו קמים הקב"ה מחזיר לנו את הכוחות. עיי' הקדמת וכעת לסיפור. **היה ילד ביושלים** שמערכת ההגנה הזאת שיש לגוף בשעת השינה הפסיקה לפעול, והיתה סכנה מוחשית שהוא יקום באמצע הלילה ויעשה דברים מסוכנים מאוד. לא היתה כל בריחה ואביו נאלץ להיות ער כל הלילה עיי' מיטותיו כי אחרת אביו למה שיחיה. באופן טבעי עיי' שהאבא ער בו כל הלילה הכל משתבש לגמרי. יום אחד נודע לאבא שיש בארה"י רופא יהודי מומחה מאוד לעצבים שיועד לפתור את הבעיה, אך דא עקא העלות היא גבוהה מאוד, האבא פנה במכתב מרגש אל הפרופסור הגדול, בו הוא תיאר את הסבל הרב שעוברת המשפחה המורחבת שמונה עשר נפשות בלי אבא בגלל אותו ילד, והתחנן לפניו במכתבו בתור רופא שלב יהודי'ם כן פועל בקרב שחיסוס עליו יען אין לו כסף. הרופא הגדול שלח לו מכתב. וכך הוא כתב לו: התרגשתי מאוד לקרוא את סיפורך אני מוכן בחפץ לב לוותר על חלקי בהוצאות! אך בכל מה שנוגע לעלות השימוש בחדר ניתוח שזה מסתכם במאה אלף דולר את זה אין לי אפשרות לממן לך, אי לכך בהזדמנות הראשונה שתהיה לי אפשרות לעזור לך בזה אעשה זאת. והנה ההזדמנות הגיעה. הרופא הגדול הזמין לביה"ח הדסה לבצע ניתוח לדגומה כדי שהרופאים ילמדו לעשות את אותו הניתוח, כמובן שכל העסק הזה מומן עיי' ביה"ח. הרופא הסכים אך הוא התנה שהוא יבחר את החולה, וכך הוא הגיע לארץ ופנה לבית מיוחדע שבו חולה. הוא התעלה היישר לביתו ב'בית ישראל' הוא דופק בדלת, ילדה קטנה פותחת את הדלת, הוא שואל איפה אבא? והיא עונה ישר. הוא ביקש שתעיר אותו, אך הילדה מסרבת כי אי אבא ער כל הלילה, וגם בלילה אחרי הוא יהיה ער אי"ה להעיר אותו. הרופא ביקש להיכנס ולהעיר את האבא, אך הילדה אומרת ההורים לא מרשים להכניס איש דו' הביתה. הוא החליט לצאת ולפני שיצא כתב את שמו ומס' הטלפון שלו הושיט לילדה ואי"ל תביאי לי מאבא מיד כשיקום. הוא שהיה ער כל הלילה והוצרך להיות ער גם בלילה הבא קם כעבור 4 שעות, וכשחבת הגישה לו את הדף הוא חשב להתעלף, הוא מיהר להתקשר לרופא הגדול אך הוא ענה לו ואי"ל צר לי אך הוא אחרי ניתוח אצל מישורא אחר הוא בדרך למטוס. האדם הזה נאלץ להישאר עוד כמה שנים ער עם הילד החולה בבית רק כי הוא ישר באותם רגעים.

חודש אלול זה חודש שהקב"ה בא לקבל את תשובתנו ולתת לנו חיים מאושרים וטובים. זה הזמן לנוצץ, לא לישן ואח"כ להתחרט עיי' כל השנה, וברוב המקרים גם נזקים בלתי הפיכים. **רבי שמשון פנקס** ביאר את ההזדמנות שיש לנו כעת כמו אותו סיפור שהיה עם ביכיי' פלוני שלא היה להם מקום לתפילה הם התגלגלו לשכירות לשכירות ויום אחד הם קיבלו שטח מהעיריה. הם החליטו להזמין קראוון גדול ומכובד להניח בשטח שהם קיבלו, ואכן כך היה הם הזמינו קראוון שהיה כבר בניו ילשם ולתפארה מהמסד ועד הטפחות. וביום המיוחל נסגרה כל השכונה והגיעה המשאית בשעת לילה מאוחרת והמשאית החלה להוריד את הקראוון והפועלים הזינו משהמונף היה עם הקראוון באוויר וכיוונו שיהיה הכל ישר מיושר, וכשגמרו להוריד המשאית נסעה. לאחר מספר דקות נכנסו הגבאים לבית המדרש והנה שוד ושב, הארון קודש נמצא בצד ההפוך והיינו בצד מערב. כמו עושים כעת, היה חודש בור שעמד ועקע מה הבעיה באו נסובב אותו חורח כמו שעש קודם הפועלים. אמרו לו הגבאים שוטה שכמותך, כל עוד הקראוון היה באוויר היה אפשר לנסובב אבל כעת שמונה כאן כמה טונות איך נסובב. השבוע האחרון של השנה זה עדיין זמן שאנו יכולים לשנות לו את הדי"ח להתחנן בתורה תפילה דיבור ושאר דברים דבריים ולהתחרט על מעשינו עיי' סליחות מהקב"ה, נצל את זה כעת כי עוד מעט כבר ייכתב

גור הדין ואז כבר יהיה מאוחר ולא יהיה אפשר לתקן. **כעין זה** מצאנו בחתי"ס סיפור על אדם שהלך בדרך ומתחתיו נמצא גוב האריות הוא לא נזהר והחל להחליק לעבר גוב האריות ועוד רגע הוא מגיע למטה ונטרף על ידו, הוא גישה לאחוז בכל מיני דברים בדרכו אך מאמצו היה לשווא. והנה במשך ברגע האחרון הוא נתקל בדרך כך במספר שיחים הוא נאחז בהם בכל הכוח והחל לטפס למעלה, והנה תוך כדי שטפס ואוחז בשיח באה ארנבת והחלה לכרסם את השיח שאוחז בו. באותו רגע הוא עבר לשיח אחר וגם אותה החלה רבנו של עולם אם אתה לא משאיר לי את השיח הזה אני אהיה טרף לשיני האריות.. אומר החת"ס ראש השנה הוא גוב האריות. יש לאדם שלושים יום להאחז ולעלות למעלה, כל יום שעובר ולא יצללו כאילו השיח נעקר מקומו, כעת מתקבים וראש השנה נותרו השיחים האחרונים, עליו להיאחז בהם ולהניצל דרך השיחים האלו ואם לא נעשה זאת אנו עלולים בראש השנה למצוא עצמנו טרף לשיני האריות.

רבי שלום שברדון המשיל את מי שלא מתעורר בחודש אלול לסיפור שהיה. היתה פעם משפחה באמריקה שבנם הגדול נישא הקים משפחה ועבר להתגורר בארץ ישראל. במשך שנים רבות הוא לא התראה עם הוריו, וזה היה בתקופה שגם טלפונים לא היו, כך יצא שהמשפחה גדלה והוריו לא ראו אותו במשך 20 שנה ויותר, כשהזקינו ההורים כתב האב מכתב לבנו שמתגורר בארץ בני יקירי! אני כבר לא צעיר, נפשי יוצאת מגעגועים אלך ולבניך, אני חפץ לראות את פני ילדי וכנדי פנים לא פנים, ואם לא עכשיו אימתי, ומכיוון שאתה טרוד עם בני ביתך, אני מסכים לעלות אליך לארץ למרות טלטולי הדרכים, כי אני יכול לשאת הגעגועים, אני יוצא בעוד כחודש ואגיע אליך בתאריך פלוני, מצפה מאוד אביך אהובך. הבן השיב שהוא מצפה מאוד לבואו. **במשך** אותו חודש האבא הסתובב מחנות לחנות וקנה מכל טוב חו"ל למען ילדיו, וכשהגיע יום ההפלגה הוא לקח עמו שתי מזוודות, אחת של חצוצי ומזוודת שנייה היו בה כל המתנות שהוא קנה לילדו ולנכדיו. היתה זאת מזוודה מאוד כבדה אך הוקל לו כי הוא ידע שאוטוטו הוא פוגש את משפחתו שהוא אי"כ מתגעגע אליהם. הוא הפליג בספינה אך הוא לא חש כלום מלטולי הדרך כי הוא ידע שהוא הולך לקראת דבר שהוא מצפה לו זמן רב. כשהספינה הגיעה לארץ הוא ציפה לקראת את בני משפחתו מחכים לו ומקבלים את פניו בראציה, לבו פעם בחוקה והנה הוא יוצא לרצף לאחר שהוא סיפר לכולם כל הדרך שהוא הולך לפגוש את נכדיו אהוביו שלא מעולם, אך כאן נכונה לו אכזבה, אף אחד לא חיכה לו. הוא ניסה לנחם את עצמו ואולי הם לא זוכרים את האתריק הוא החליט ללרור את המזוודות לבד לבית בנו, היה רשום אצלו מקום מגורים. כל הדרך רגשותיו גאו, הוא הרהר כיצד תראה קבלת הפנים בבית בנו. **ואז** כשהוא הגיע לבית הוא היה בטוח שהכניו לו שלט ברוכים הבאים או משהו כזה. היה זה בשעת לפנות בוקר, שקט ברחובות, הוא מוציא את המזוודות מהמונית ועולה לבית בנו ורואה שאין שום שלט. פניו נפולות והוא מתפלפל בלבו שהכל בסדר, הוא מגיע לדלת דופק, לב פועם, עוד מעט הוא פוגש את בני משפחתו הקרובים והיה שוה הכל. הוא דופק בשקט כדי לא להעיר את השכנים אך אין עונה הוא התחיל לדפוק יותר חזק ואין מענה. הוא לא ידע מה לעשות. כמוצא אחרון הוא החליט להלום בגרופים על הדלת, ואז הוא שומע רחש, הדלת נפתחת ומי בדלת? בנו יקירי עם קורי שינה. הוא מביט באביו ואומר לו אה, זה אתה? מדוע באת באמצע הלילה? אני מצטער כולם ישנים! יש כאן ממול בית האחרה תחכה שני ובבוקר נרד אליך, כך בקש שהילדים לא יתעוררו.

האב לא ידע את נפשו. בחלומות הכי גרועים הוא לא האמין שכן יעשה לו בנו, הוא מנסה ניסיון אחרון, תן לי להיכנס לרגע, אני רוצה לחבק אותך בני היקר, רוצה להניח את המזוודות הכבדות, אך הבן בשלו, אבא! כעת זה לא הזמן לך למלון ממול ובבוקר נדבר, כעת לילה אל תפריע לנו. הוא משרך רגלו למלון מתיישב שם פורץ בבכי, ותוך שעתיים הוא בדרך חזרה לארצו. לבנתיים הבן קם מתארגן מחכה ראה שאביו לא מגיע הוא פונה למלון ושואל היכן האדם המבוגר שהגיע בלילה? מיד עונה לו הבעה"ב הוא הגיע בכה ומיד הלך לדרכו. שאלתי להיכן הוא הולך וענה לי לאמריקה. אומר רבי שלום, הקב"ה דופק לנו על הלב יקול דודי דופק פתחי לו יהי הוא בא אלינו עם מזוודה מלאה מתנות ועוד איזה מתנות: אריכות ימים. בריאות, פרנסה, נחת, שיכורים, והוא מלא אהבה אלינו, והוא פונה אלינו בכניי חיבה, אחותי, רעיתי, יונתי, תמתי, הוא מבקש מאתנו אנה בקבשה ממכם פתחו לי את השער, שראשי נמלא טל קוצותי רססי לילה. ומה אנחנו עונים לו פשטתי את כותנתי איככה אלבשנה רחתי את רגלי איככה אטאטנס. הם מוכנים להתאמץ לא מוכנים להשקיע, עייפם אין לנו כח. נכון שחתיים בשבע, אבל קשה לנו לדייק גניע בברכו. וכך עובר אלול מגיע ר"ה יוי"כ פתאום מתחילות הצרות, ואז נזכרים בקב"ה היכן היינו כשהוא דפק והתחנן, וכעת דודי חמק עבר, בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא עניי. חודש שלם הקב"ה היה כאן עם מזוודה עמוסה במתנות הוא רצה בקרבה שלנו הוא רצה להעניק לנו לתת לנו עוד ועוד, רק תפתחו לי את הדלת פתח קטן ואני אמצא את הדרך להיכנס. **רוב** הדברים נלקטו מהספרים שערי ארמון. ודורש טוב דרשות המגידים.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: איך מגיעים לידי ידיעת התורה ואהבתה? **תשובה:** בפרשתנו כתוב ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימיה בפייהם. מביאים ע"כ האבן עזרא והאור החיים הקדוש את דברי חז"ל בעירובין חייב אדם לשנות לתלמידו ארבע פעמים לפחות, ורק ע"כ אפשר לזכור ולדעת מה שלמד. אבל בפחות מכך זה לא נקרא שהוא שם התורה בפי התלמיד. וכן כתב הרקח שעל כל אדם מוטל לחזור על תלמודו לכה"פ ארבע פעמים וע"י החזרה והשינון יזכה שיתן את הדברים שאותם למד. וזה אחד מיסודות ידיעת התורה. וידוע כי גדולי ישראל שזכו להבנת הסוגיות באופן מפליא ובהיר זה לא היה מרוב חכמתם אלא מזה שחזרו ושינו תלמודם פעמים רבות עד שחדרו הדברים לעצמותיהם, וע"כ הגיעו לדרגתם הגדולה בתורה. וככל שחזרו יותר פעמים וזכה שהתורה תהיה מונחת בכיסו ולא רק כמונחת בקופסה אלא במקום שכל הדמיון ממשימים בו ככיס. וברור שדברי תורה מתקיימים רק במי שעמל וחזרו על תלמודו, וכבת החפץ חיים שהחזרו על תלמודו הוא מראה כמה חביבה עליו התורה וע"כ הוא מרויח שתורתו משתמרת אצלו. והסיבה שיש כאלו שלא מספיק נהנים מתלמודם ולא נשאר להם הרבה מה שלמדו היא משום שלא חזרו על תלמודם, ולכן אין להם בהירות מספקת בלימוד ולא מגיעים להנאה שיש בלימוד התורה. וכבר אמרו חז"ל הלומד ואינו חוזר כזורע ואינו קוצר. ואינו דומה השונה פרוק מאה פעמים למאה ואחד פעמים. ורבים מגדולי ישראל מייצעים שלכ"א תהיה מסכת שאותה הוא ישן תמיד עד שתהיה מונחת בכיסו וזאת תהיה המסכת שלו. רבי חיים קניבסקי לפני שחיבר חיבור שונה הלכות על שו"ע אמר הוא סיפר שהוא עבר על כל הטוש"ע ונו"כ למעלה מחמישים פעמים.

שאלה: בפרשתנו 'לא יאבה ה' סלוח לו, ומחה ה' את שמו' על מה זה נאמר? **תשובה:** בתנא דבי אליהו כתוב שזה הולך על אלו שמזלזלים בנטילת ידים, וכמו שכתוב בסוטה דף ד' כל המזלזל בנטילת ידים נעקר מהעולם, ואומר רש"י שהאבול תמיד לא נטי"א נעקר מהעולם, וכן בעירובין מסופר על רבי עקיבא כשהיה בחושב בבית האסורים והביאו לו קצת מים השתמש בהם לנט"י ולא לשתייה, למרות שהיה חשש שאם לא ישתה יהיה בסכנה בכ"א אמר ר"ע אם לא אטול ידי אני מתחייב מיתה. ולכן ראוי לכ"א ללמוד הלכות אלו כי מי שלא נוטל ידיו כדן לסעודה הרי הוא כאילו לא נוטל כלל, ויש בזה הרבה דינים, וראוי בין כל הדברים שמתחזקים בהם להתחזק גם בעניין נשגב זה.

שאלה: מה צריך לעשות בימים האחרונים של השנה יותר מבשאר ימי האלו? **תשובה:** הפוסקים מביאים (טוש"ע ונו"כ) שבימים האלו של השבוע האחרון של השנה על האדם לבקר עצמו ולפשפש במעשיו יותר ויותר, ויש אף המתענים בימים אלו ובפרט ביום א' הקרוב. וזה ברור שמי שמגיע ע"כ כך לכעס אסור לו לצום ויצא שכרו בהפסדו כמובא בכתר ראש"י לר"ח מוולאזין. ומי שע"כ לא יוכל לעבוד את ה' כראוי, אומרים גדולי הדור, שלא יצום כלל, רק מה שכן יעשה, אולי תעני דבור מחוץ לבית. וכן מרבים מאוד בצדקה בימים אלו, ובימים אלו כדאי להרבות בתשובה ולבד מלימוד המוסר. הבאנו בשנה שעברה רעיון שסייע לרבים: לעשות דף שמחלק את היום שלך מהבוקר ועד הערב. למעלה בטורים לכל מי הסליחות ועשיית: קימה בזמן. תפילה. סדר א'. צהרים. סדר ב'. ערב. סדר ג'. ובסוף תוסף: איך הייתי בשמירה על הפה. כבעס. בהעברה על המידות. וכך תוכל לראות כל יום במה אתה חלש ותתחזק. והעיקר שהקב"ה יראה שאתה רוצה. כי בימים אלו צריך להראות איך באמת אני רוצה להיות כל השנה וכן שילחו לו העונות.

שאלה: בימים אלו אנו מרבים באמירת יג מידות של רחמים, מה אפשר לפעול בכך? **תשובה:** החכם עיניו בראשו לעיין בפרוש התיבות וכך יוכל לפעול ע"י לשנה טובה. ויכמו שכותב רבינו בחי שכל המבין יג מידות וידוע פירושן ומתפלל בהם ככוונה, אין תפילתו חוזרת ריקם א"כ יש בידו עבירות המעכבות.

שאלה: מה צריך לנצל בשבוע הקרוב? **תשובה:** מהרה"ל כותב לא לעשות קידוש ליל ר"ה לפני צאת הכוכבים, בגלל שאם יעשה כן יפסיד רגעים קדושים מחזורי אלו, ואלו לא ימים של רחמים וקרבת אלוקים באופן שא"א לתאר, הקב"ה מחלק לנו רחמים. ומה שמוטל עלינו לעשות זה לנצל כל רגע במעש"י והקב"ה אוסף את הדברים ומכריז ברחמי העצומים גז"ד לטובה. כעת, כשנשאר ממש זמן מועט מהחודש, ברור שנצטל את זה להתגברות על הייצר עוד ועוד, וע"כ נזכר לחיים מאושרים בשנה הבעל"ט וכל שנה שרשה בסופה, מתעשרת לאחריה, ותכלה שנה וקללותיה.

שאלה: כיצד ייקל על האדם לעבור את נסיונות החיים באופן בריא בנפש? **תשובה:** כשאדם פינים לעצמו שמוטל עליו להיות רק מה שהוא, והיינו להתנהג

בעבודת השם ובכל הילוכיו בחיים ע"פ היכולות והכשרונות שה' נתן ונתן אותו, ולא ניסה להידמות לפלוגי או אלמוני, וירגיש שבשבילו נברא העולם כי לכל אדם יש תפקיד אחר בעולם, ויעריך את הכוחות שלו בלי לנסות להידמות למישהו אחר, אזי הוא יעבור את נסיונות הנפש שיש לאדם בעולם ביותר קלות. ואמונה של האדם בעצמו היא מפתח החיים הבריאים. (הדוגמה הקלאסית לכך היא, כשאדם מגיע לאיזה ראיון והוא מנסה להרשים ולהיות לא מה שהוא, וד"ז לעולם הולך טוב. כי האדם צריך להראות מה שהוא, וככה הוא גם יצליח בחיים.)

שאלה: כתב הרמב"ם שעל האדם לישון 8 שעות ביממה והביאו הפוסקים (קצש"ע) שאנשים בריאים גם מספיק להם 6 שעות בלבד, האם יש הבדל מתי האדם עושה את שעות השינה שלו? **תשובה:** מי שלא ישן כמה שצריך מלבד מה שגורם לעצמו חוסר שינה ועצבנות, יכול לגרום לעצמו מחלות של ממש כמו סוכרת. וישנם חומרים שהאדם מקבל אותם רק בשינה. וכותב הבן איש חי שהשינה המועילה לגוף היא בתחילת הלילה, וכן תהליך הגדילה לגובה לילדים ונערים מתבצע בשינה בעיקר של תחילת הלילה. לכן ראוי לאדם שישן בשעות המוקדמות יותר ככל שיוכל, ולא יחכה לאחד ושתיים בלילה. הרב אשכנזי.

שאלה: מה ההסבר למקרים שאדם כועס על בני ביתו או ידידיו המאוד טובים שכל כך טורחים בשבילו, בגלל דברים פטושים ביותר, למרות שבשאר הדברים האדם נורמטיבי לגמרי? **תשובה:** טבע האדם למדוד את ערכו ע"פ היחס של האנשים הקרובים אליו כלפי, ולכן כל פעולה קטנה שלא עושים למענו או לא מתחשבים בדעותיו גורמת לו להתאכזב ולהרגיש שהשני מזלזל בו ובצרכיו, וכמה שאדם יותר קרוב האכזבה גוברת יותר ויותר בגלל הפרשנות המוטעית שלו שכאילו הדבר נובע מחוסר הערכה של השני כלפיו. ואך פותרים את הבעיה? אם במשך תקופה ייבנו ביניהם אמון חזק שההערכה אחד לשני והמסירות אחד לשני תהיה חזקה מאוד, וכ"א יראה במשך תקופה ארוכה שהוא מעריך אותו וחושב על רק דברים טובים וכן להיפך, כגון לעשות דברים מעבר למוטל עליו ולומר המון מילים טובות, אז האמון והביטחון ההדדי יגברו על הכל, ויגיעו למצב שכל דבר שקורה הוא לא מהזנחה וכו' אלא מסיבה אמיתית וכך יוכלו להיות ולעבור את החיים בלי תסכולים והתנגשויות לא נעימות.

שאלה: מה הפתרון לנדודי שינה של ילדים? **תשובה:** ישנם ילדים רבים שיש להם חרדת נטישה, והיינו שההיפרדות מהבית מההורים היא גורמת להם לחרדה וקושי להירדם, ובחרבה מקרים הפתרון הוא שהאמא תהיה עמם בחדר בזמן שהולכים לישון לזמן מה, תאמא עימם קר"ש ואפי' אפשר להוסיף סיפור קליל. (כמובן שיש לפעמים שהסיבה לאי הירדמות של הילד היא בגלל שלהורים יש קושי בהצבת גבולות). שו"ת חינוכי.

שאלה: האם לעשות מבצעים זה טוב לילדים או לא, ואיך ומתי עושים מבצע לילדים? **תשובה:** מבצע הוא דבר חיובי וכבר כתב ע"כ הרמב"ם בפירוש המשניות ובעוד מקומות בחז"ל, אך צריך לדעת שהפרס אינו מחנך אלא מפעיל, ולכן כשעושה מבצע ידבר על חשיבות העניין שעליו הוא עושה את המבצע וכן כשעושה את המעשה לומר כמה חשוב שהלכת לביהכ"נ ולמדת עם אבא וכדו'. ומבצע צריך לעשות על דברים שהם לא בסיסיים, כגון שילד ילך לביהכ"נ שזה לא קיים אצל כולם, משא"כ דברים בסיסיים כגון שילך לישון וכדו' ע"כ זה עושים מבצעים. ויש להזהר כשעושה המבצע יעשה לזמן קצוב מראש, וכן ידרוש דברים ריאליים ואפשריים לילד לעמוד בהם, וכן יתן מתנה בפרופרציות ולא יתן, למשל, טיסה בשמי הארץ על לימוד שעה בבין הזמנים. לגדל.

הלכות

לאשכנזים שחיללים סליחות במוצ"ש. כמה הלכות בעניין

מי שנוהג לצום ביום ראשון כמו שהביאו הפוסקים, לרבים מפוסקי זמנינו יש לזכור לקבל ע"ע בשבת צום כי אחרת ל"מ כי בזמנינו רוב הציבור לא צם.

הזמן הטוב ביותר לאמירת הסליחות הוא בשליש האחרון של הלילה, היינו קודם עלוה"ש וי"א קודם הן, שהוא עת רצון הכי גדול. ודרגות נוספות הוא או אחר צות שהוא ג"כ עת רצון, וי"א שעדיף בבוקר להשכים לזה אפי' אם הוא אחר הן כיוון שיש **השכמה**. ובלילה קודם חצות אין לומר סליחות. וכתב באג"מ שאמירת יג מידות קודם חצות לא נאמר בזה שאינם שבות ריקם.

עיקר הסליחות (מלבד היג' מידות שנאמרים רק בציבור) מובא במג"א שעיקר הסליחות זה הפוסקים מהתנ"ך שנאמרים לפני הפיוטים (אחרי היג' מידות של הסליחה הקודמת) כי הם נאמרו ברוח הקודש.

כשמתפלל ביחידות לא יאמר יג מידות א"כ אומרים בניגון ובטעמים. ונשים עדיף שלא יאמרו בכלל יג מידות ביחידות.

הסטיפלער דילג על הפיוט מכניסי רחמים שבסוף הסליחות.

אם מגיע באמצע הסליחות אומר היכן שהציבור אוחז, כ"כ באורחות רבינו מהסטיפלער (ורח"ק ענה פעם שאם רוצה יכול לומר מהתחלה, וברור שיג' מידות יאמר עם הציבור).

אם אוחז באמצע סליחה שהציבור הגיע ליג מידות יפסיק ויאמר היג' גם באמצע הסליחה ואח"כ ימשיך היכן שאוחז.

לפעמים אין עשרה בתחילת סליחות והעשירי מגיע רק לקראת הסוף, יש לומר לפחות סליחה אחת בעשרה כדי לומר קדיש תתקבל.

ישנן נוסחאות שונות באמירת הסליחות. המתפלל בבית כנסת שאומרים נוסח שונה ממה שנוהג יכול לומר איזה נוסח שרוצה. רבי חיים קניבסקי.

כשיש חתן ל"א תחנון של סליחות. רבי חיים קניבסקי **ופשוט הוא שראוי להתבונן** קצת בפירוש הפיוטים קודם לאמירת הסליחות, כדי שלא יהיו בעיניו כמו כתב חידה שאינו מבין מה הוא אומר.

חידות

חידות שינון הפרשה מתוך לענינו: פרשת נצבים: א. קללה! אלה. **ב.** מה ה' כרת עמנו? ברית. **ג.** מי ניצב עמנו? גרים. **ד.** מי האחרון שיגיד? דור אחרון. **ה.** מצוה בחג סוכות של מוצאי שביעית? הקהל. **ו.** מה ה' עשה מעל אדמתם באף ובחמה? ויתשם. **ז.** מפי מי שלא ישכח? זרעו. **ח.** במה אנו מצויים לבעור? חיים. **ט.** ה' נתן לנו חוץ מחיים גם? טוב. **י.** למי נאמר חזק ואמץ? יהושע. **כ.** נושאים את ארון הברית? כהנים. **ל.** שורש מר? לענה. **מ.** גיל משה? מאה וחמשים. **נ.** מה לנו ולבנינו? נגלות. **ס.** עיר שנהפכה? סדום. **ע.** עיר שנהפכה? עמורה. **פ.** מה נאמר על בטרם בהמתך אדמתך? פרי. **צ.** עוד עיר שנהפכה? צביים. **ק.** מילה נרדפת לאף וחמה? קצף. **ר.** ראשוני הנצבים? ראשיכם. **ש.** התורה נקראת? שירה. **ת.** מה אנו מצויים לעשות את כל דבריה? תורה.

פרשת וילך: א. משה נצטוו להנציב עם יהושע ב...? **אוחל** מועד. **ב.** ד' כורת עמנו? ברית. **ג.** גם הוא נמצא בהקלה? גר. **ד.** ארץ זבת חלב ו...? זבש. **ה.** מצוה במוצאי שביעית? הקהל. **ו.** הפרשה הקצרה ביותר בתורה? וילך. **ז.** גם להם העביר משה? התורה? זקנים. **ח.** הברכה שקיבל יהושע? חזק. **ט.** הקהל את העם האנשים והנשים וה...? טף. **י.** ד' אמר למשה שלא יעבור את ה...? ירדן. **כ.** נושאים את ארון ברית ד' כהנים. **ל.** ... ירפך ו... יעזוב? לא. **מ.** משה נפטר בגיל? מאה עשרים. **נ.** אשר ... ד' לאבותינו? נשבע. **ס.** מצוות הקהל בחג ה...? סוכות. **ע.** אחד ממלכי האמורים? עוג. **פ.** ואנוכי אסתיר הסתיר ... ביום ההוא? פני. **צ.** ככל אשר ... אתכם? ציוויתי. **ק.** ואת עורפך ה...? קשה. **ר.** אשר אתם עוברים שמה ל...? רישתה. **ש.** פעם בשבע שנים? שמיטה. **ת.** קוראים אותה כל שבת לפני בני ישראל? תורה.

חידות מת"ח אחד: א. איזה ק"ו מוזכר בפרשה מפורש? **ב.** איזה חג מוזכר בפרשה מפורש? **ג.** 4 דברים בפרשה שכתוב עליהם שהם משמשים קעד? **ד.** פרשה 4 מילים רצופות ר"ת שופר, 41 מילים רצופות ר"ת אלו? **ה.** בפרשה פסוק אחד שמוזכר בו 3 דברים והיפוכם? **ו.** מה הדבר הנדיר שיש בהפסדת וילך?

תשובות: א. הן בעודנו חי ממרים הייתם עם ד', אף כי אביר מותי. **ב.** מקץ שבע שנים בחג הסוכות. **ג.** אשירה, ח. תורה, ח. שמים, ח. ארץ, בכל אלו הוזכרו 4 דברים עדים ד. פרק כ"ט פ"ז, פ"ל פ"ו. **ה.** פ"ל פ"ט, שמים וארץ, ברכה וקללה, חיים ומוות. **ו.** ההפסדה מורכבת מ3 ספרים 9 פסוקים מהושע, ואז עוברים לספר ויאל, ואז עוברים לספר מכה.

חידות בפרשת שבוע: א. ארבע מקומות בתורה שמוזכר בהם נצבים? **ב.** אלו שני מקצועות עתיקים מופיעים בפרשה זו? **ג.** באיזה הקשר מוזכר בפרשה זו מלח? ובאלו 3 מקומות נוספים בתורה מוזכר מלח? **ד.** מה מיוחד בפרשה זו ביחס למחזור קריאת פרשות השבוע בבית הכנסת? **ה.** מה הן שתי המילים המופיעות בפרשה זו והן גם שמות של פרשות בחומש בראשית? **ו.** למי נאמרות בפרשה זו מלות העידוד חזק ואמץ (2 תשובות)? **שאלות ידע תורני והפעם לצעירים: ז.** איזה עגלון היה מלך? **ח.** מה הכוונה המשותפת בין עמד לפרש ויפגע? **ט.** איזה פרק בתהילים אומרים לפחות ארבע פעמים בשבוע? **י.** איזה פרק בתהילים אומרים מאה פעמים בשנה? **יא.** איזה תפילה נאמרת לעולם מחוץ לבית ולבית הכנסת? **יב.** איזה פסוק אומר לפחות שש פעמים ביום? **חידת משמעות מילים. יג.** ח' משמעותות למילה נצב. **חידות שאול את הילדים: לבוגרים יותר: יד.** אדם

עומד בצומת דרכים ולא יודע להיכן לפנות, ולפניו אדם אחד שקר ואדם אחד דובר אמת ואינו יודע מי מהם מהם ויידע בברור את התשובה: **טו**. בין בריסק לורשא מבדילות 12 שעות נסיעה. מורושה יוצאת רכבת לכיוון בריסק בכל שעה עגולה, ואילו מבריסק יוצאת רכבת לורשא כל 12 שעות. שאל הגר"ז מבריסק את הילדים לחידוד מה יקרה כשאדם נוסע ברכבת מבריסק לורשא כמה רכבות הנוסעות בכיוון הנגדי יראה הנוסע בדרכו מבעד לחלוץ? **לילדים צעירים: טז**. איזה מצווה אפשר לקיים רק כשעובר עבירה? **יז**. איזה דבר בלבשו אדם מכניס בשביל להוציא מיד? **יח**. איזה צירופים יש למילה בתי: **יט**. איזה מצווה מצוות ההניח מברכים ע"ז ולא אוכלים את זה? **כ**. מה מלא בחורים ומחזיק מים: **כא**. איזה דבר יאמרו בשבועת הקרובים 4 פעמים ביום?

תשובות: א. 1. בפרשת וירא, נאמר על המלאכים שהגיעו אל אברהם שהם "ניצבים עליו" (בראשית יח ב). 2. בפרשת וירא, יוסף מוציא את האנשים "הניצבים עליו" כשהוא רוצה להתגלות לאחיו (בראשית מה א). 3. בפרשת שמות, כשמושה ואהרן עוזבים את פרעה לאחר פגישתם חסרת התועלת, הם נתקלים באנשים שהיו "ניצבים לקראתם" מחוץ לארמון (שמות ה כ). 4. בפרשת קורח, נאמר על דתן ואבירם שהם "ניצבים נגד פתח אוהליהם", כשמושה בא לדבר איתם (במדבר טו כז). 5. חוטב עצים ושואב מים. 6. "גפרית ומלח שרפה כל את ארצה" (דברים כט יב). מלח מוזכר בתורה גם: 1. אשת לוט והופכת לנציב מלח (בראשית יט כו). 2. אנחנו מצויים להוסיף מלח לכל קרבן (ויקרא יג א). 3. בריית העולם עם הכהנים מכונה "ברית מלח" (במדבר יח יט) (דברים ל י) ו"וירא" (לא טו) הן גם שמות של פרשות בחומש בראשית. 4. משה מעודד את עם ישראל במילים "חזקו ואמצו" על מלחמתם בכנענים (דברים לא ו). משה מעודד גם את יהושע להכניס את עם ישראל לארץ ישראל במילים "חזק ואמץ", (דברים לא כג). 5. עגלון מלך מואב. 6. שלושתם הוא לשון של תפילה אצל האבות הקדושים. 7. לדוד מזמור, שיר של יום, ובהחזרת ס"ת בשני וחמישי ומנחה של שבת. 8. לדוד ה' אורי וישעי ה' יום מרי"ח אלול ועד שמח"ת. 9. תפילת הדרך. 10. יש מיוחד לעולם ועד באז שיר פעמיים. ובא לעיון ג"פ ביום.

יג 8 משמעויות למילה ניצב 1 נצב - קיים. פרשת השבוע "אתם ניצבים" תרגום: קיימים. 2 נצב - עומד. "הנה אנכי נצב על עין המים" בראשית כד יג. תרגום: קיים. 3 נצב - קם. "וברוח אפיק נערמו מים נצבו כמו נד" שמות ט ח. תרגום: קמו. 4 נצב - אדוקף - והנה קמה אלומתי וגם נצבה" תרגום: אדוקפת. 5 נצב - ממתין. "והנה ה' נצב עליו" בראשית כח יג. תרגום: מעתה. 6 נצב - ממונה. "הנער הנצב על הקוצרים" רות ב ו תרגום: דאיתמנא. 7 נצב - יד החרב. "ויבא גם הנצב אחר הלהב" שופטים ג כ. תרגום: דסתקא. 8 נצב - החרב. 8. נצב - מחלקי המיטה. "ואלו הארבע ניצבים הם אשר יחברו המיטה עד שיעמידו לה צורת הריבוע" (רמב"ם כלים יח ה). יד. יסאל אחד מהם מה היה אומר השני אם היית שואל אותו איך מגיעים למקום פלוני, אם יאמר לו שההוא יענה לו שיפנה שמאלה סימן שצריך לפנות ימינה, ומדוע כי נניח שהוא שאל את השקן מה יענה לו הדובר אמת אז הוא ישקר ויאמר שהדובר אמת יאמר לו לפנות לשמאל, ואם שאל את הדובר אמת אז הוא יאמר לו את השקן של הדובר שקר נמצא שבכל מקרה עליו לעשות הפוך מהתשובה שמקבל. 10. 24 רכבות כי אילו הוא היה עומד בבריסק 12 שעות בלי לנסוע הוא היה רואה 12 רכבות ב 12 שעות כיוון שכל שעה מגיעה לריצה רכבת, כעת כל שעה הוא רואה רכבת נוספת שיצאה שעה אחרי וא"כ יוצא שהוא רואה ביחד 24 רכבות. מתוך ספר מלאכת מחשבת. 11. מצוות תשובה. 12. כפתור בחולצה. 13. בית כנסת. בית מלון. בית הארחה. בית לוח. בית ספר. בית חולים. בית מתניהו. בית הכסא ויש עוד הפוך. 14. בשמים. 15. ספוג. 16. אשירי, כל יום אומרים ג"פ ובסליחות מוסיף עוד פעם.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתרונות לביתות שהובאו בשבועות קודמים. איך לנו אחריית על הנכתב כאן: א. מצלמה G7 להחליף לעברית - יש טכנאי שמחליף לעברית ב 100 שח טלפון 054848652 **עוד כתבו:** יש אפשרות בתשלום בבני ברק מודיעין ועוד 0504188360 12 תת-פעילות בלוט תהרים אחרי לידה זו תופעה מוכרת לרוב חולפת מעצמה תוך כמה חודשים עד שנה, לעיתים דורשת טיפול זמני בהורמון תירוקסין (יש שמדובר במעקב בלבד). חשוב מעקב אצל אנדוקרינולוג עם בדיקות תקופתיות. זה תחום שדורש התאמה אישית מרופא - שווה לבקש הפניה לאנדוקרינולוג המתמחה בנושא לאחר לידה. **עוד כתבו:** יש רופא מאוד מומחה בתחום בשם ד"ר ניבן מנהל מחלקה בבית חולים לניאדו ורופא

מטעם קופת חולים מאוחדת הוא חרדי עזר להרבה. **עוד כתבו:** ידוע לי וגם מסניין שאם זה קורה אחרי לידה זה מסתדר מעצמו אחר כמה חודשים. 1. הורדת עובש מבגדים: השריה בתערובת חומץ לבן וזים (יחס 1:1) לכ-30 דק', ואז כביסה רגילה לבגדים לבנים - אקונומיקה מדוללת. סודה לשתייה משולבת עם החומץ לרחי. כביסה במים חמים ככל שהבד מאפשר. ייבוש בשמש ישירה עוזר להרוג נגעי עובש. **עוד כתבו:** מכביסים בחומץ ואקונומיקה לכביסה לבנה להשרות במים ואח"כ לרסס באוקסיגן ואח"כ לכבס. 2. בעיית ווליום באוזניות בלוטוס: נקו את האוזניות במלכוך/שעווה אפסו את האוזניות להגדרות יצרן ונסו לחבר מחדש ה. למי שחיפש אפשרות ליצור דפי עבודה, יש כל מיני מאגרים שונים עם דפי עבודה מאד יפים, לאחרונה מצאתי אפשרות מאד מומלצת ליצירת דפי עבודה להוראה מתקנת, לגנים וכדו' ישירות דרך מייל לבד, אפשר ready.tochen@gmail.com ניתן ליצור שם דפים מאד מוצלחים וחדשניים בהזמנה אישית, מגיע ישר למייל ו. רופא מומחה עדין ומקצועי לשתלים דר' נקי 02-6233198

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"י לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א. מחפש מידע על דרכי התמודדות וטיפול עם כאבי ראש הנגרמים מתופעה המכונה "צליפת שוט" ב. נשמח לקבל מידע על רופא שגיני המתמחה בטיפול בשיניים קדמיות שנשברת וצריכות כמה טיפולים יקרים ומורכבים, במחיר סביר ג. התברר לנו שבחברת המעלות שנותנת שירות לבניין שלנו אין היתר עסקא וכך נכשלים חלילה באיסור ריבית. נבקש המלצות לחברה עם היתר עסקא שנותנת שירות מצוין במחיר הוגן. 2. מבקש מידע לטיפול בצינון שנמשך כמה חודשים שיש בו גם בחלק הזמן הפרעה לחוש הריח. 3. אשמח לדעת אם למישהו יש רעיון לבעל תוקע שרוצה להתאמן אך לא מעוניין להפריע לשכנים, איך אפשר לתקוע בלי שישמע קול התקיעה ובלו להוריד מאיכות התקיעה?

היגנים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת מתארגנות מפלגה של חילונים שלא שואים חרדים אבל יש חשש גדול שלא יעברו את אחוז החסימה.

פתאום מתברר שכל המפלגות במינויות שהדרישה להקמת וועדת חקירה ממלכתית לא מעניינת הציבור.

את האמת: סלומון תמיד טעים בגלל שהוא מגיע לסעודה כשרעבים.

הרגע הזה שאתה תופס שבבני ברק ככל שאתה עולה לקומה גבוהה יותר, יש יותר דלתות בקומה.

הרגע הזה שאתה מגיע בפעם התשיעים בחיך לארמונות חן ועדיין לא יודע איפה זה אולם מרדכי.

שכן שלי רשם בטעות את הוועד בית שלנו כמפלגה, מפה לשם עקפנו את גנן בסקרים.

הייתי אתמול באירוע של אשכנזים, האמת שהאוכל לא היה משהו, אבל היה ליטאים...

אמא הבטחת לנו גשם לשבת.

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה הצטרפות" לכתובת alonalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הדעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@lalon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון ב'קובץ גליונות' וכן ב'אוסף גליונות'. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים/עברית/תנ"ך/קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוש ומחמשים שנים אחרונות. **במחשב** ניתן להוריד בדרשו בבינונו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

חדש ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 1010 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצא של הכניסה, בקופסה בפניה בחצר ברחוב סוקולוב 23.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחדש ממוצע כי בביה"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות דקימה, אפשר לשלם לאחר השבת. את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או בנדרים פלוס - רשת הכוללים פרס כף-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי ששילם עבור כמיה שבועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון.

הפצת העלון דרך המייל היא ללא תשלום, וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי.

להלן עצומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: ביישיבת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א שזכה כלל ישראל לכוז אדם גדול בתוכו. או אצל האדם הגדול והאהוב רבי אבי פרידמן שליט"א שהורא מפניו משפיעות ומקרינות על כל כלישבתו. **עוד בירושלים** בבית הכנסת 'בית מרים גיטל' מעלות דפנה, ניתן להוריד את העלון במדור עלוני שבת - עלון לשבת קולדצקי. בזכות הרב א.ס. שמשיקעו ניתן נפשו עבור בחורי השכונה. **עוד בירושלים** מודרות גילה העלון בבית הישיבות המפורארת אצל משפחת וייס. **ניתן להדפיס את העלון עוד במודיעין עלית:** שדי חמד 12 דירה 7 מודיעין עילית טלפון: 0527113571 **מודיעין עילית** בעמדת אוצר החכמה בביהמ"ד קהילת מנחם כהמה -רחוב מנחם מנדל 41 כתוב עלון לשבת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **עוד במ"ע:** ביהמ"ס שחי יצחק מודיעין עילית. זמן: בכל יום ו' אחרי מנחה גדולה. ע"י הילד החשוב מאוד עדין גודלות אהרן יהודה לייב סילבר. עומד ליד הפתח. **בבית שמש:** אצל הגבאי האגדי שמוכן לימים נוראים כמו שאף גבאי לא היה יכול להיות מוכן גם עוד חודש שלם נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו. ואצל הילד הצדיק אלימלך הכהן גליק, שמדפיס ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן מי שמגיע לקבל את העלון בביתו, הוא מבין לא במאור פנים ממש. **בביתר עילית:** בבית הכנסת שלום רב ברחוב שלום רב גבעה ב. **עוד בבית שמש רמה ד:** ברחוב אמוראים 92 קומה 1 דירה 3 משפחת סואטס. **בהר יונה:** אצל רבינו שמחה שולמן שליט"א המנעו הגדול שעומד מאחורי הדחיפה הגדולה של הר יונה ג' וגלילותיה, יש לו יום הולדת השבת בשיעיתא דשמאי. והבטיח שביום ההולדת שלו הוא יתפלל על מורו ורבו רבי רחמים נפתלי שליט"א ראש בכולל מורשה ודעת הר יונה ג' שבע"ה יזכה לקנות דירה 5 חדרים עם חצר ללא חובות כלל תוך שבוע. **ברחובות** ביישיבת מאור התלמוד אצל החבור הידוע בצדקותו והמידות הטובות שלו רבי שלמה דויטש שליט"א. **ברכסים:** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א הצדיק הגדול. **ברקית מלאכי:** ביישיבה. **בפתח תקווה:** בבית המדרש "משכן שמואל אשר" מרכז פ"ת. **באופקים:** אצל הנער הצדיק ממשך דרכו של אחיו הנער אלחנן המברסטר מוכרי ת"ת תורת מששון שמפיץ במסירות ובמאור פנים כאחיו גם ביהמ"ד וגם בבית הכנסת שער תפילה. כולם מחכים לבר מצווה הגדולה שצערך בסוף בין הזמנים... **עוד באופקים** בבית הכנסת אמרי חיים הנער יהושע דוד הכהן גליק שמתכוון בעוצמה לימים הנוראים ודואג על קלה במחמור ולא מיש מתוך האוהל, ומפיץ מתוך שמחה של מצוה... **בנתיבות:** בשכונה החרדית החדשה 'נחלת בראשית' בבכ"ה באוהל החדש שהוקם זה עתה, החלוקה התחילה מהשבוש בהצ"ח במנחה של ער"ש. **בחר"ש:** במתחם בתי כנסיות בשכונת בצוואת. בבית הכנסת חניכי ק"ק תימן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצאי בחרון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. **בראשון לציון:** ביישיבת עטרת שלמה. אצל החבור המופלא בחיר הגידולים של בית השם רבי בצלאל פרידמן שליט"א שהתפילות שלו עושות רושם גדול בשמים: **עוד בראשון לציון:** ברח' דור 21 חפץ חיים 1, מניין 'בני תורה', חיידר ראשון לציון. **באלעד:** בתפארתה בחוף. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאיחוד ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. **עוד באלעד:** אם אפשר בבקשה להוסיף בביהמ"ס משכן משה באלעד שעכשיו הם נמצאים בשיא המגבית הגדולה "יפרצת", למען הרחבת ביהמ"ד, וזכות גדולה לכל אחד לקנות חלק בזה. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית:** בביהמ"ד בני הישיבות רח' רש"י או אצל האיש שזכה דורינו להתכבד בו ונולד לו בת למזל טוב רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית:** בביהמ"ד דחסידי ויזניץ וכן בביהמ"ד בית ישעיה רח' יצחק שדה. **ברעננה:** ביישיבת חילי אוריתא או בצלל מוהר 15 אצל החבור החכם איך זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-6903395. **בבית שאן:** אצל רבי משה חדש במנין אברכים ברחוב אהבת ישראל בקהלה החדשה בראשות הרב יהושע לייב שכטר שליט"א. וכן אצל רבי יהונתן בכור - בית שאן. וכן אצל החבור החשוב יעקב בן עזרא מבחירי ישיבת דרכי משה בבית שאן. **תודה** לבחור המופלא שיכול לשבת מאה שעות ברצף וללמוד בהתמדה מרוב שהוא אוהב את התורה והיא מותקה לו מדבש **הבה"ח אילקו בהן שליט"א:** בגבעת שמואל: אצל האברך הגה"צ והנחמד לכל אחד הרב עידן סוקלוד שליט"א בכולל משכן אברהם ויצחק. **ביד בנימין** ביישיבת דרכי אש ע"י הבה"ח יצחק מנצור שליט"א מצדיקי הדור. **בעמנואל** בחנות הקליה של האיש שממשה את כולם בכל אפשרות משה שאלתיאל. ידידי מרון בן חיים הי"ו בעל הדפוס ביישוב במרכז מסחרי בעז"ה התוסף לשלוחות החלוקה בעלות הוצאת הדפוס בלבד. **באילת:** משפחת הלר שדרות ארגמן 28/23, אילת, 0523073434 **בארגנטינה** ישיבת חפץ חיים על ידי הרב היקר והאהוב על כולם רבי שלמה שמה שליט"א.

{ אז נדברו }

פרשת נצבים וילך תשפ"ו | גליון מספר: 745 | לסדר: "ובחנת בחיים"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

--

לתגובות בפקס:
077-4448588

חדש!

ניתן לקבל את העלון
בפקס:

מערכת אוצר הגלינות:

02-3132641

קוד עלון: 1233

לתחומות ולהוראות

קבע לעלון:

באשראי:

"נדרים פלוס"

(קופה: עלון או נדבה)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פארי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(מוכר להחזר מס)

למענה אנשי:

052-7683095

חיימקה מושך בסינר של אמא... אמא... למה את לא סולחת לי...???

אני רוצה לשתף אותך בסיפור מתוך ששמעתי מקרובת משפחה שחיתנה את בנה לאחרונה... ואז היא סיפרה עליו... לפני 20 שנה הבחורציק הזה היה זאטוט תינוק בגיל שלוש... ויום אחד הוא השתולל כדרכם של ילדים... שפך מים... התחצף... לא משנה בדיוק מה... ונזפתי בו!!! חיימקה... אתה מתנהג לא יפה... למה שפכת? למה קשקשת? אני ממש כועסת!!! בקיצור: הילד ננזף... והחיים ממשיכים הלאה... חלפו חמש דקות ואמא הלכה להתפלל מנחה. אני רק מתחילה שמונה עשרה... ובדיוק אז נחה עליו רוח טהרה ממרום... וחיימקה הקטן ניגש לאמא עם פרצוף מבויש ואמר בשקט: אמא, סליחה!!! ואמא לא עונה... היא כעת התחילה שמו"ע.

חיימקה מסתכל על אמא בעיניים מבוישות וגדולות ושוב קורא בשקט: אמא... סססליחה... ואמא עדיין לא עונה... מה אפשר לעשות... היא כעת באמצע 'השיבוט' שלנו לתורתך', ואז חיימקה מתחיל למשוך לאמא בסינר ואומר בתחנונים: אאאאמא אני מבקש סססליחה... ואמא שומעת... אוהו שומעת... אתה כזה מתוק... מתחשק לי לחבק אותך... כן חיימקה, בטח שאני סולחת... אבל עוד רגע... אני פשוט באמצע 'תקע בשופר גדול לחרותנו'... ואז חיימקה פרץ בבכי. אאאאמא... סססססליחה... למה... למה את לא סולחת לי... ו... ואז!!!! אמא לפתע פרצה בבכי יחד איתו... אוי חיימקה... בבבבטח!!! בטח שאני סולחת... אבל תמתין לי רגע... עוד רגע אני מסיימת... אני באמצע 'את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח', וחיימקה לא מביין... הוא בטוח שאמא לא מתייחסת... דיי... נמאס לה... היא כועסת עליו... והוא בוכה: אמא באמת סליחה... אני באמת לא אעשה את זה יותר... מה... כבר יותר לא תסלחי לי...

חיימקה בוכה... ואמא בוכה פי עשר יותר ממנו...

ולא נעים לומר... סוף סוף נגמר השמונה עשרה ש'סחט' את אמא עד הקצה... ואמא רצה לחיימקה... ונתנה לו חיבוק ממושך ממושך!!! אוי חיימקה... איזה מתיקות של סליחה... בטח שאני סולחת... ותדע לך: שכבר מהרגע הראשון שבקשת סליחה, אני כבר סלחתי, אבל תבין... הייתי באמצע שמו"ע... וחוף מזה שאתה בדרך כלל ילד טוב... ואתה רק קצת התבלבלת... נכון? סיימה האמא את הסיפור ואמרה: עשרים שנה!!! עשרים שנה חלפו מאז... ואני לא שוכחת את המנחה הזו... את הסליחה המרטיטה הזו... את ה-אמא, למה את לא סולחת לי... זה הציף אותי בכזו אהבה... שגם אחרי 20 שנה, כל פעם מחדש שאני נזכרת בזה יש לי דמעות בעיניים...

עד כאן הסיפור המתוק הזה!!! ולטעמי זה בדיוק הפשט בפסוק: וברגע קטון עזבתך וברחמים גדולים אקבצך... אותה אמא 'עזבה' את חיימקה בסה"כ חמש דקות... היה פה רגע קטון בבחינך 'עזבתך'!!! וה'ירגע הקטון' הזה שחיימקה הרגיש נעזב וזעק לאמא למה את לא סולחת לי... הרגע הקטון הזה הציף לאמא גלים חום עוצמתיים של אהבה וחמלה וגעגועים לטווח של עשרים שנה קדימה... הרי לך- וברחמים גדולים אקבצך...

ניתן לומר שהתיאור הזה הוא בדיוק הסיפור שלנו!!! אתה עומד לך בסליחות ונזכר בכל מיני רגעים פחות נעימים במשך השנה ומתמלא כולך בבושה ויוצא לך מילה אחת: סליחה ה'!!!

והתחושה הטבעית היא שה' לא סלח... למה?? ככה... למה שישלח? בפרט שאני לא רואה שהוא עונה... ובפרט שלמחרת אנחנו שוב אומרים סליחות... ושוב אני מתכרחם בבושה ומבקש סליחה...

ובשלב מסוים מגיעה התחושה... אאאוף ה', למה אתה לא סולח לי???

ושם בשמים מתפרצים גלים אדירים של חמלה וגעגועים... חיימקה שלי... למה אתה חושב שאני לא סולח לך? למה נראה לך שאני מתנכר אליך? מה פירוש למה... כי ביקשתי ממך סליחה ואתה לא עונה לי... סימן שאתה לא סולח... אז לא חיימקה!!! תדע לך שאני בסה"כ באמצע שמו"ע... אנחנו כעת באמצע המשחק!!! אני באמצע להכשיר את ה'תקע בשופר גדול', אני באמצע להשיב שופטינו כבראשונה, ואני באמצע 'בונה ירושלים' ומצמיח קרן ישועה ו'מחזיר שכינתו לציון', אני כעת באמצע להכשיר את התנאים לכך ו... ועד אז תמתין לי!!! תאמין לי שאני סולח לך!!!

ברגע קטון עזבתך וברחמים גדולים אקבצך... ביום בהיר אחד... בבת אחת זה יקרה, פתאום הקב"ה יסיים שמו"ע... ואז בפתע פתאום העולם יוצף בצונאמי של אהבה חמלה וגעגועים... אבא שבשמים יתן חיבוק עז לבנו המבויש והנכלם ויגיד: חיימקה... למה חשבת שאני לא סולח לך? מילא היית ישיבוחר... אני מקבל את התירוץ, אבל אם אתה נשוי ויש לך ילדים... קרה פעם שהילד שלך ביקש סליחה וזה לא הציף אותך בהמיית געגועים?? האם קרה אי פעם שהילד שלך ביקש ממך סליחה והצלחת להגיד לו- לא סולח??? ובא נגיד שהיועץ החינוכי הזהיר אותך באלף אזהרות שמבחינה חינוכית אין לך רשות להיגרר ולהיכנע רגשית לילד שלך... ולכן אתה אנוס על פי הדיבור להקשיח עליו ולא לסלוח לו!!! נגיד שזו ההוראה מלמעלה ונניח שהצלחת לעמוד בזה... האם עמוק בלב שלך גם הצלחת לעמוד בזה? הרי הרגשת שאתה בעונש!!! הרגשת כארי בסוגר... התחשק לך להגיד ליענקי הכל בסדר, סולח, אז למה כשביקשתי ממך סליחה... היית בטוח שאני אבא פחות מרחם ממך בעצמך??

ה' סולח לנו!!! כמו מי?? כמונו!!! לא צריך יותר!!! כרחם אב על בנים ריחם ה' על יראיו!!! אין צורך ביותר... הלוואי!!! הלוואי ונפרגן לבורא עולם שהוא מרחם עלינו כמו שאנחנו מרחמים על הילדים שלנו... זה הכל... כעת ה' באמצע שמונה עשרה, עדיין הוא לא מופיע בחיבוק פיזי ומשמיע לנו באוזניים סלחתי... אבל הההלו חיימקה... קצת אימון... ה' הבטיח שהוא סולח... אי"ה בעמוד 3-4 בגיליון זה ננסה יחד להבין את המבנה של הסליחות אחת ולתמיד!!!

אבל לפני הכל... אנא חיימקה!!! תאמין לאבא שבשמים שהוא סולח... תאמין לו!!!

“

יהודים!! עמדו על נפשותיכם! לא ניתן לשואה נוספת להכות בנו.

כל שנה מחדש, ברגע שמגיעים הפרשיות ניצבים וילך והאזינו... זה בבת אחת שואב אותי לגובה... לתחושה של יראת הרוממות... ארך לי זמן להבין ולמצא את המילים מה כ"כ מיוחד ומרומם בפרשיות האלו... ונדמה לי שמצאתי את המילים: כמעט כל התורה כולה, מדברת נקודתית!! יש מצוות עשה, לא תעשה, גם בפרשיות ואתחנן ועקב וכי תבא שזה ציונים כללים של אמונה ויראה ואהבה והלכת בדרכי... עדיין מדובר בציונים...

אבל!! מפרשת ניצבים וילך והאזינו... בבת אחת משה רבינו עובר לשפה אחרת לגמרי!!! משה כבר פחות מדבר איתנו מה צריך... מה אסור ומותר... מה נכון... משה פשוט מגיע ופורש לפנינו מפה!! הנה!! זה מה שהולך להיות!!! זה המבנה הגיאוגרפי של העם היהודי מכאן ועד סוף התיקון!! ואני פורש בפניכם את המפה הזו, כדי שכל דור יחפש את עצמו איפה הוא ממוקם בתוך המפה הזו... זאת אומרת: שאם נציג בקצרה את המפה ש-א. בהתחלה עם ישראל יעשו רצון ה' ב. ואח"כ הם יעזבו ויעברו על רצונו. ג. ואז ה' יעניש אותם. ד. ואז הם יבינו שהם עזבו את ה' והם יחזרו בתשובה. ה. ואז ה' ישוב וירחם עליהם ויטיב איתם יותר ויותר. ו. ואז יום אחד תבא הגאולה השלימה... ככה משה רבינו פורש לפנינו את התפריט!! וקדימה... דור 2027... הנה המפה!!! איפה אתה ממקם את עצמך כעת?? איפה אתה אוהז?? האם בסעיף א' או ב' ה' או ו'??

זה מאוד מאוד משנה!!! למה?? כי ככה אתה יכול לצפות מראש לאן פנינו מועדות!!!

כלומר: משה רבינו נקרא אדון הנביאים... במה זה מתבטא?? שבניגוד לכל הנביאים... משה רבינו הוא לא נביא נקודתי שהולך להופיע בכל דור בפ"ע ולהתנבא נקודתית את ה"ה אמר ה'" הספציפי של בוקר זה... לא!! משה רבינו בתור אדון הנביאים מציג בפניך תמונה אחת רחבה... הנה!! זה המבנה!! זו השכלונה מכאן ואילך!! גם אם לא יהיו נביאים ואותותינו לא ראוינו... הבאתי לך כעת מראש את התבנית של כלל ישראל עד סוף הדורות,

כלומר: קח את החפץ חיים שהיה בדור שלא היו נביאים!!! אבל הוא ידע בדיוק מה הולך לקרות! הח"ח כל הזמן חשש ושירטט והזהיר מאסון בקנה מידה של שואה... למה?? מאיפה הוא ידע?? מה... הוא היה נביא?? לא!!! אבל הוא היה צמוד למשנה תורה של אדון הנביאים ששרטט לו מראש... וכשהח"ח חיפש את הדור שלו איפה הוא ממוקם במפה של ניצבים וילך... הוא נחרד והזדעזע לגלות שהדור השלישי של המשכילים מתברר כעת כדור הראשון של החילונים (כן...) אנחנו כבר אוהזים בדור של 'תינוקות שנשבו', אבל הח"ח פגש את ההורים שלהם, לא תינוקות שנשבו אלא שפרקו מעל עצמם עול מלכות שמים, בשעתו זה התבטא בחילוניות והיום?? לידער לידער, זה יכול להתבטא בהפקרות של הרשת... הח"ח מצא את הדור שלו אוהז בשלב של והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך, וכאן אדון הנביאים משרטט שהשלב הבא הוא 'לא יאבה ה' סלוח לו כי אז יעשן אף ה'...' ורבעה בו כל האלה הכתובה בספר הזה גפרית ומלח שריפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמיח, כמהפכת סדום ועמורה' החפץ חיים ראה את כל חורבן אירופה לא ברו"ק ולא בנבואה ולא קרא בקפה... הוא ראה את זה משרטט במפה של ניצבים וילך!! וזה מה שגרם לח"ח לבכות ולבכות ולבכות

כבר 30 שנה לפני החורבן הגדול הח"ח היה בוכה ובוכה בסעודה שלישית... ולאנשים כבר נמאס לשמוע... זה היה נדוש ונשמע כמו פטיפון שתקוע באותו מקום... (ואגב: תמיד התפלאתי: יש לנו הרי הרבה הקלטות מהחזן יוסלה רוזנבלט שהיה בדורו של הח"ח, אז איך יכול להיות שמהח"ח אין אפילו הקלטה אחת?? והתשובה ברורה: ליוסלה רוזנבלט היה קול אדיר... כולם הבינו ששווה להקליט!! 'שומעים פה משהו נדיר!' אבל הזקן מראדין, כמה שהוא גדול הדור, חבל... חבל לבזבז על השמועס' שלו טכנולוגיה כ"כ חדישה ויוקרתית. כי זה בסדר... לא דחוף להקליט... הח"ח בלאו הכי חוזר על זה כל הזמן בלי סוף... זה אף פעם לא בורח לנו) ואילו היום?? מי יתן לנו הקלטה אחת מהח"ח... לשמוע יהודי ש-30 שנה לפני חורבן אירופה משרטט בשם אדון הנביאים: על וורשא וקראקא אשא בכי ונהי ועל נאות קובנא ולוד'ז קינה כי ניצתו מבלי איש עובר ולא שמעו קול מקנה... (אז נכון... הוא חזר על זה אינספור פעמים וזה נהיה נדוש ומשעמם... אבל אם יש משהו יותר נדוש מלבכות ולהזהיר 30 שנה לפני השואה יום יום... זה לעמוד כעת 80 שנה אחרי השואה ועדיין בקושי בקושי כלל ישראל מחזיר את המספר של השש מיליון שנהגרו שם... תגיד לי: 80 שנה של מוזיאון יד ושם זה נדוש??)

זה השפראך של פרשת ניצבים וילך והאזינו... זה כבר לא גופי תורה נקודתיים!!! אלא משה רבינו עומד עם מפה... ופורש לפנינו תמונה איסטרגית מה התכניה של עם עולם...

ומעתה: לא נותר לנו, אנחנו, אלה, פה, בשנת התשפ"ו ערב התשפ"ז... לשבת מול המפה של פרשת ניצבים וילך ולנסות למקם את עצמנו!! איפה היית ממקם את הדור שלנו?? (כן... בשביל זה לא צריך להגיע לחפץ חיים... גם אני יכול לקרא את המפה של ניצבים וילך ולנסות לחשב מה השלבים הבאים) אז ככה... הדבר הנכון ביותר זה להשאיר את השאלה הזו פתוחה!!! לתת לכל אחד להתבודד בחדרי רוחו ולקרא את המפה ולהסיק את המסקנות לבד איפה אנחנו ממוקמים במפה הגיאוגרפית של אדון הנביאים... האם אנחנו כבר אוהזים בשלב של 'ושבת עד ה' אלוך', או שאנחנו ח"ו עמוק בתוך 'והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי'?? בניסיון שצברתי מול אנשים שונים... מאוד הגיוני שאם כל אחד ישב בינו לבין עצמו, המסקנות יהיו מאוד מגוונות וקוטביות... יהיו כאלו שיגיעו למסקנה שאנחנו אוהזים ב'ואתה תשוב ושמת בקול ה'... כי ישוב ה' לשוש עליך לטוב כאשר שש על אבותיך', ובאותה מידה יהיו כאלו שייסקו שאנחנו מדשדשים עמוק בנקודת השבר של 'והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי' לי אין רשות להתערב!! זו תורת משה! מורשה קהילת ישראל-ירושלם לכל ישראל...

אבל! רק דבר אחד אני מרשה לעצמי להתערב ולומר: גם אם ח"ו הגעת למסקנה שאנחנו אוהזים ב'והתברך בלבבו שלום יהיה לי' כי בשרירות לבי אלך, 'שואה כבר לא תהיה!!' זה כבר לא יפתח למהפכת סדום ועמורה וגו' אתה יודע למה?? כי אני ואתה לא ניתן לזה לקרות!!!! כי אנחנו כבר למודי ניסיון... ואנחנו נעמוד על הרגלים ונאבק בגופנו בחירוף נפש ונלחם על הקיום שלנו!! אנחנו לא ניתן לרשת ולטכנולוגיה להמיט על כלל ישראל שוב שואה... אנחנו לא ניתן להפקרות הרוחנית שכבר הביאה שואה אחת לפני 80 שנה... אנחנו לא ניתן לזה לקרות שוב!! אנחנו נעמוד בפרץ כמו דוב שכול ונעצור את זה באפס סובלנות... וזה קורה!! אנחנו כבר עומדים בפרץ... אז נכון... זה אולי לא תמיד נראה יפה... לא תמיד זה ממלכתי... לא פוטוגני... אבל אין לנו ברירה!! כידיע: יש מוסכמה בינלאומית שבכל מה שנוגע להכחשת שואה או לסממן שמזכיר טרור שואה... כל הקלפים נפתחים... מותר להתנהג בצורה לא מידתית!! היא מתקבלת בסלחנות... כי חשש הכי קטן מסדר גודל שואה מצדיק כל תגובה... לא נותר לנו בערב יום הדין אלא לגבות עם כל העוצמה את אלו שעושים בשבילנו את העבודה השחורה!! אין לנו דרך לעצור הפקרות, אבל יש לנו דרך איך להתנער ממנה...

סו"ס פרשת ניצבים וילך עסוקה בערך שנקרא ערבות!! אנחנו נתבעים על הערבות שלנו מול כלל ישראל... אני לא מוכן להיטבע על השטיות שאחרים עושים ברשת... לא נשכח!! לא נסלח!!

לקראת יום הצעת הנישואין והמלכת ה'

הקרב ובא, שוב ניתן להשיג את שתי החוברות המבוקשות:

חוברת זו מומלצת בחום למי שמעוניין אחת ולתמיד להבין מה זה הדבר הזה שנקרא ראש השנה!!! מה האירוע... מה רוצים... לאן חותרים להגיע... לשים את האצבע על הנקודה ולהבין את הזירה...

רבים העידו שחוברת זו שינתה להם לא רק את ראש השנה... אלא גם את הראש בעצמו... מומלץ מומלץ!!

כמו כן: המ'חזר' האהוב לר"ה לאמנות הצדקנות שמבלות בגינה בדמע בשליחות עם הילדים בשעת התפילות מתורגם גם לאידיש ואנגלית...

להלן מוקדי המכירה מבית 'או נדבר'

ירושלים:

רח' נחמיה 10 קומה ג'
גבעת שאול, רח' בן עזיאל - 054-8491554
בית וגן - משפחת נוישטט רח' הרב פראנק 29
רוממה - המ"ג 29 - 052-7682281
רמות ד' - רובין 47 - 054-8419684
נה יעקב - 054-8500615

אופקים - משפחת שפירא: 053-4112035
אחיסמך - 053-4162979
אלעד - רחוב ר' יהודה הנשיא 81 - 03-9073067
אשדוד - הרב צור - 050-4120311
ביתר עילית - אזור רמי לוי - 054-8450998
בית שמש - נהר הירדן 9 ר"ב - 058-3294147

בני ברק - קיבוץ גלויות 9 - 055-6728458
הוד"א - 052-7117271
רח' הרב קוק/הרצוג - 0527603814
אזור גן ורשא - 0534166085
פרדס כין אבוצירא - 0548494663
פרדס כין ביכ"ם אילת השחר - 0548578226

הר"ש זכרון יעקב: 054-8439757

חיפה: הר"ש: גולדמן 054-8423047

נו"ש: זלושינסקי 0527121693

טבריה - 054-8441354

טלו סטון - קפלן, הר"ף 6 ק"ג - 052-7688584

כרמיאל - 0527136165

מודיעין עילית: קצות החושן 14, - 052-7174781

חפץ חיים 14 - דרבין - 0527634753

גרין פארק - 0527644795

הר"ש טף הגליל: הר יונה ג - 053-4118642

נתיבות - רח' הרב גרשנבוין - 0527644737

עפולה - 052-7686876

פתח תקוה - (מרכז העיר) 0504124235

צפת - 052-7181828

רכסים - 054-8415410

תל ציון - 052-7150166

תפרה - לימן - 055-6705003

בכל ענייני ההפצה ולכמויות:

0548446691 0527683095

66

סליחות!!! מה המבנה?? מה

עושים? מי נגד מי?

מתחילים סליחות!!! וברשותך קורא יקר: בא ננסה אחת ולתמיד להבין מה קורה שם בסליחות... מה המבנה... מה רוצים שם... לאן חותרים... (אגב: אני מדבר בעיקר על הסליחות של האשכנזים!! כי את הסליחות של הספרדים הרבה יותר קל להבין... גם טקס קבוע, וגם מי שאומר סליחות 40 יום מסתדר בלעדיו)

ובכן... אם תשים לב: די בולט שבסליחות יש כמה נושאים לא קשורים... מתחילים באשרי יושבי ביתך... ואח"כ מלא מלא פסוקים שמדברים על תשבחות לה' שלא קשורים בכלל לסליחה... ואז מתחילים סדרות של כמה וכמה פעמים י"ג מידות של רחמים, וביני ביני! בין אמירה אחת של י"ג מידות לאמירה השניה יש פיוטים ופסוקים (חלקם קבועים וחלקם משתנים) ואז מגיע השלב של 'זכור רחמין' שאת זה אומרים כל יום... ואז שמע קולנו וכו'... **השאלה היא:** האם באמת הסליחות מובנות על איזשהו מבנה או 'תכנית עבודה' או שנשאיר את זה כמו שתמיד הבנתי... ש... שאין פה מידי הרבה מה להבין... מה שבטוח: באנו פה לבקש סליחה מה'... אז אנחנו מגיעים מכל מיני זוויות... רגע אחד אנחנו מגיעים מזוית של שירות ותשבחות ורגע לאחר מכן אנחנו זועקים שמע קולנו... פעם זה פיוטים, ופעם זה פסוקים, אבל בסופו של דבר באנו פה בשביל דבר אחד: **לבקש סליחה ולהתפייס מה'!!** ואנו רק אומרים את זה מכל מיני כיוונים... אה... מה אתה אומר?? ככה או ככה?

האם סליחות זו 'תכנית עבודה' מסודרת או 'כפל הדבר במילים שונות'?

אז האמת היא שזו שאלה מאוד טובה!!! ותרשה לי להציע נוסחה כזו!!

אם באמת באמת הגעת לסליחות כדי לבקש סליחה מה' מכל הלב... אני בעד להשאיר את זה ככה (כמו האפשרות השניה) אל תסתבך. אל תתפלסף... תתמקד בבקשת סליחה מעומק לב וזהו!!! הגעת ליעד!! סו"ס ברור ששם המוצר של הסליחות זה לבקש סליחה!! ואם אתה אווז שם ואתה מחובר להרגש הזה... תשאר שם!!! אני מקנא בך... (גם אם באחד מימי הסליחות הגעת עם רגש טהור של רצון לשינוי ו'תן בלבנו דרך רשע וחיש לנו ישע'... תשמע בקולי... שים את כל הפירושים בצד ותתמקד בהמיית הלב הטהורה שלך... כי הגעת ליעד) אבל אני כעת מדבר על התחושה המוכרת... שאנחנו עומדים בסליחות ומשתדלים איכשהו 'לכבד את המעמד'... אבל אנחנו לא לגמרי מצליחים להבין מי נגד מי... מה אני אמור לכוין עכשיו. מה זה הפסוקים האלו... האם אני אמור להתרגש או לשמוח?? להתבייש או להלל??

אז בא נתחיל... בא נחליט שזה כעת שיעור בקיאות... קטעים קטעים...

נתחיל מהקטע הראשון של הסליחות: תמיד בערב ר"ה אני נכנס למין דריכות... אני פתאום מרגיש שאני לא קולט את המהות של ר"ה... ואז אני מוצא את עצמי מתחיל לגשש מראי מקומות... מה זה ה'אירוע' הזה שנקרא ר"ה... מה המקור שלו... איפה זה כתוב בכלל... קצה חוט... (בפרט ר"ה שכל המקור שלו הוא 'בכסה'! הוא מוזכר בתורה בסתמיות גמורה בתור 'יום תרועה מקרא קודש' וזהו!! בשני פסוקים בודדים בתורה הנושא מוצה!! ומגיע הרגע שאתה פשוט מחפש 'בשר...' מחפש מראי מקומות... מילא לנשים אין בעיה, אצלם שפתי חיים ומכתב מאליהו והרב פינקוס זה 'מקור' מספק, אז תסבירו להם שכשאנחנו מחפשים מראי מקומות, אנחנו מדברים פה על גופי תורה, דינא דגמ', רמב"ם וראשונים)

עד שיום אחד בשעה טובה נפל לי האסימון!!! גיליתי שהמראי מקומות המתומצת ביותר לר"ה זה לא פחות ולא יותר פרק 'תהילה לדוד' שאנו אומרים כל יום ג' פעמים, ובייתר הרחבה זה כל ספר התהילים... (ובדיק בגלל הסיבה הזו יש עניין להשלים תהילים ג' פעמים במשך הימים הנוראים) ובצורה המתומצת ביותר זה הכמה עשרות פסוקים הנבחרים מספר התהילים שאנו אומרים אותם **בתחילת הסליחות!!!**

בקיצור: חיפשתי מראי מקומות לר"ה ולפתע גיליתי שזה הפסוקים האלו שאני מריץ אותם בסליחות עד 'הנשמה לך והגוף פעלך'... שם מתומצת ה'מראי מקומות' עכ"פ לשיעור פתיחה בהמלכת ה'...

(רק עוד מילה אחת קטנה: אגלה לך סוד כמוס: כל פסוק שאנחנו אומרים שם!! הולך להיות פיוט שלם לאורך הימים הנוראים... קח פסוק 'מי לא יראך' שביו"כ כל מילה מהפסוק זה היא פיוט שלם... וממילא כעת זה ממש ממש סדר הכנה... כעת קבלנו ראשי פרקים של הפסוקים שאנחנו הולכים להעמיק בהם לאורך הימים הקרובים) מיותר לציין שאין כאן המקום להיכנס לפרטים של כל הפסוקים... אבל מה שבטוח: אלו פסוקים שעוסקים בערך שנקרא **'עבודת האלוקים'!!** שזה אומר שכעת אנחנו מחדדים את היעוד שלנו בעולם כעובדי ה' והיות וקונה עבדיו בדין אז אנו מתחילים להיערך לזה בכובד ראש... (תספור כמה פעמים מוזכר שם הנושא של 'לבא לבית ה' וכמה פעמים כתוב ענין 'השתחוואה'... וכמה פעמים כתוב 'גדולה' בייחס לה'... וכל פסוקי השבח וכו')

אז בבקשה!!! מי שחיפש מ"מ שורשיים לר"ה מוזמן לפגוש לפתוח ספר תהילים ובייתר שאת בפסוקים הראשונים של הסליחות... (אה... מה כבר כתוב שם בפסוקים שחוזרים על עצמם?? זה כבר תלוי עד כמה אתה 'יודע ללמוד'... כמה אתה מיומן בלקחת משפט סתמי ברמב"ם ולזהות שכתוב כאן משהו מעבר...)

עד כאן החלק הראשון של הסליחות!! ובכן: כעת הגענו לי"ג מידות של רחמים... מתחילים כעת סדרות של י"ג מידות!!! (בהתחלה זה 'רק' ג' פעמים, בער"ה זה כמעט 20 פעמים למי שלא מדלג בכלל, בעש"ת זה 6 וכו')

אז ככה: מכאן ואילך הנושא שלנו זה **הצגת מסמכים!!!** זו הפריבילגיה של יהודי!! יהודי לא מגיע בידיים ריקות... יש לו **מסמכים!!!**

צריך לדעת שאמירת י"ג מידות זו לא תפילה!!! ועקרונות שזה לא תפילה!!! כי י"ג מידות זה **מסמך!!!** ומסמך זה לא המלצה ולא בקשה... כי... כי זה מסמך!! תבין: כשאני מגיע לבנק לפדות צ'ק, אני לא שנורר שבאתי להתרים את הבנקאי והצ'ק מגיע בתור 'המלצה של הרבנים'... ממש לא!!! כשאני מוציא צ'ק זה שטר אקנייטא גמור שיש לי כעת 1000 שקל ששייך לי ויש פה הוראת תשלום... כך זה י"ג מידות של רחמים... היה ר"ח אלול אחד שה' גילה למשה רבינו שיש י"ג מידות של רחמים וזה היה חידוש עצום שהתגלה בעולם... מה?? מה פה הגילוי?? וכי עד היום מישוה חשב אחרת שה' ח"ו לא רחום וחונן?? אלא מאי?? זה שה' רחום וחונן ואור אפיים וכו' זה ברור!!!! רק מה?? החידוש שהתחדש באותו ר"ח אלול שמהיום ה' רחום וחונן נהפך **למסמך!!!** זה צ'ק שאפשר להופיע איתו בבית משפט ולהציג אותו!! תבין: גם אני רחום וחונן... יש לי לב טוב ואם תרצה לסחוט אותי רגשית אתה מוזמן לנגן לי על הרגש אבל אם על הדרך אתה תנגן לי גם על העצבים... אני אכניס אותך לרשימת דחיה... ושקט שיהיה פה... (ובאמת ככה זה נראה... שנורר אחד מצליח להוציא מאיתנו כסף... והשני מוציא מאיתנו העצבים) ככה נראה 'רחום וחונן' בלי שום התחייבות... אבל ברגע שה' רחום וחונן' נהיה צ'ק רשמי!!! אז זה מסמך!! אתה מציג את זה ויש התחייבות 'שאינן חוזרים ריקם מלפניך'!!! כלומר: כשאני אומר י"ג מידות של רחמים... אני לא מבקש מה' שירחם עלי, אני מציג מסמך שבו כתוב שה' רחום!! ואגב: זו הסיבה שאסור ליחיד להגיד י"ג מידות... כי זה לא תפילה! זו כמו קריאת התורה... זה קריאת מסמך!! אני מקריא מתוך מסמך שה' רחום!! זה נתון עובדתי... אני לא מבקש, אני פשוט מציג את זה כעובדה מוגמרת!!

רק מה?? בין י"ג מידות אחד לשני... שם!!! שם אני מתפלל!!! שם אני מבקש סליחה... ולמה?? כי נכון... הגשת מסמך... המסמך התקבל!! אבל אני צריך פשוט לעמוד בתנאים של המסמך... סו"ס קי"ל ש"ג מידות מנקה רק לשבים ולא לשאינם שבים... ולכן בשביל שהצ'ק של נושא עוון ופשע וחטאה יכובד... בשביל זה צריך תשובה!! חרטת!! קבלה לעתיד... וזה מה שאנחנו מבקשים סליחה בין י"ג מידות אחד לשני... (במילים אחרות זה כמו אחד שמוציא צ'ק ובמקביל הוא גם צריך להוציא תעודת זהות כי... כי אין בעיה... הצ'ק תקין!!! אבל אנחנו צריכים להשתכנע שאתה המוטב) **הבנת את המבנה???**

מה שבצורך חשוב להוציא מזה!!! שאתה לא אמור להיות מוטבד האם ה' באמת ירחם עלי ויסלח לי... כי זה כבר מטופל!!! זה צ'ק בנקאי מאובטח!! רק מה?? אם כבר להיות מוטבד זה בלהציג תעודת זהות ומסמך מזה... לעמוד בתנאים הבסיסיים של הצ'ק הזה שזה אומר: א. בשעה שעושים לפני כסדר הזה... להיות כמו ה'- רחום וחונן, ב. נקה לשבים... לשוב בתשובה. עד כאן ברור???

רק מה?? סו"ס היות והיודי הוא חלק בלתי נפרד מהתשובה ולתשובה יש תנאי שצריך חרטה ועזיבת החטא... אז כאן היודי כבר נכנס ומתערבב עם כל המערכת המסועפת של תשובה ותפילה וצדקה וסליחות וכו'... אבל אחרי הכל, צריך לזכור שהיודי זה כמו המצה והלולב של תשובה... במילים אחרות: השלב של היודי זה רגע השיגור!!! זה השלב ביצוע התשובה בפועל... ולכן פשוט וברור שהשלב של היודי הוא החלק הכי הכי חשוב בסליחות... (על פניו, מי שאין לו זמן, ויכול להשתתף או בתחילת הסליחות או בסוף ויבא וישאל מתי יותר עדיף להשתתף?? מסתמא עדיף בסוף כי היודי הוא בסוף) ניתן לומר שכל הסליחות שנאמרו עד עכשיו... הכל חתר לרגע של היודי... אלא שכאן השאלה זועקת מאליה: אם אכן כך... אז למה בפועל... בשטח זה נראה בדיוק הפוך?? בינינו... ברגע שנגמר 'שמע קולנו' וסוגרים את ארון הקודש... יש תחושה כזו של שיר של יום ופיטום הקטורת... פתאום אומרים הכל בשקט... ויש מלא מלא מילים קטנות שצריך להגיד (שאף אחד עדיין לא הצליח לפענח איך מספיקים להגיד כ"כ הרבה בכ"כ קצת זמן...) ובאמת זה אחד ההבדלים הבולטים בין הסליחות של האשכנזים לספרדים... שבסליחות של הספרדים באמת נותנים מקום של כבוד לוידי!!! היודי ממוקם ממש באמצע הסליחות... ואומרים את זה לאט וביחד... וככה לכאורה זה אמור להיות... ואילו אצל האשכנזים זה תמונה... לקחו את החלק הכי חשוב בסליחות ו'דחפו' אותו לסוף???

זה מאוד תמוה: למה מזניחים דווקא את היודי שהוא עיקר התשובה?

ולטעמי נראה לי שיש הבדל מהותי בין היודי בסליחות הספרדי מהאשכנזי, וההבדל הוא: שאצל הספרדים היודי, הוא וידי של רבים!!! כמו היודי של עזרא הסופר על 'מעל הגולה' שכולם ביחד 'התוודו על עוונם' כי עוונותינו רבו למעלה ראש ואשמתינו גדלה עד לשמים... כן... יש וידי של רבים... (ניתן לומר שהיודי של יו"כ בעיקרו הוא וידי של רבים) ממילא אצל הספרדים אנחנו עומדים כאיש אחד ומתוודים: אשמנו, אכלנו מאכלות אסורות, כל כלל ישראל מתוודים ביחד בערבות על הכל...

ואילו אצל בני האשכנזי היודי הוא משהו אישי!!! וזו הסיבה שזה נדחה לסוף... לא בגלל שזה לא חשוב, אלא בגלל שזה לא שייך לסליחות הציבור, זה עניין אישי שלי מול ה'. (ועל זה נאמר: משתחוים רוחים... כדי שלא ישמע אחד את היודי של חבירו) ולכן אצל בני אשכנזי מהרגע שמתחילים וידי נהיה שקט... ומעכשיו כל אחד מתבודד בחדרי רוחו לפי הקצב שלו... ואם אתה שואל אותי, בגלל זה יש כ"כ הרבה מה להגיד, זה בשביל מי שכבר סיים, ולתת זמן למי שעדיין באמצע ואולי בתחילת היודי... כשהייתי ש"ץ בסמיכות למו"ר הבחנתי שבקדיש, הוא עדיין אחז באמצע היודי) מה שבטוח, אין פה מחלוקת, זה שני סוגים של וידי... יש וידי של 'אנחנו ואבותינו חטאנו' (שיש לו את המעלה שלו ש'ציבור כל זמן שעושין תשובה וצועקין בלב שלם מיד נענין) ויש את היודי האישי שעליו הרמב"ם אומר 'וכל המרבה להתוודות ומאריך בעניין זה הרי זה משובח, וצריך להתוודות בשפתיו ולומר עניינות אלו שגמר בלב... ואת זה אף אחד לא אמר לשמוע... אוי ואבוי אם תקשיב לי... ודו"ק.

בינינו... עם דמעות בעיניים... למי אין חרטה כזו?? תראה לי יהודי שעשה עבירה ומרגיש שזה היה שווה?? **תתפלא לשמוע!!!** אבל אין יהודי אחד שעשה עבירה ויצא בתחושה שזה היה שווה!!! ושלא תבין: לא באתי לומר שכל מי שעשה עבירה הפסיד בעסקים והלך מדחי אל דחי וירד מנכסיו... לא... עזוב. לא צריך פה להגיע למופתים... אני מדבר פה על יהודי שעשה עבירה והכל הלך לפי התכנית והכל הצליח ושגשג... ועדיין!!! כל עוד יש לו יראת שמים, אם תתפוס אותו לפניה ותשאל אותו בכנות... האם זה היה שווה?? הוא יודה שלא!!! ולמה? כי הוא יהודי!!! וכשיהודי עובר על רצון ה"רע לו עם עצם הדבר!! גם אם זה התברר כמהלך ריווחי ומשתלם אבל רע לו עם זה ולא שווה לו!! (זה לא סתירה שקשה לו והוא לא עמד בניסיון ויתכן שגם אם זה יקרה שוב, הוא שוב לא יעמוד בניסיון, אבל אז מה... לכן זה שווה לו? לא!!!) וכאן המקום שלי ושלך בתוך הסליחות להכניס את ההתמסכנות הכ"כ כ"כ צודקת וכ"כ מוכרת שיש לנו... רבש"ע: מי כמוך יודע את השטויות שעשיתי השנה... ורק אתה יודע כמה זה לא היה שווה... הריווח והמילוי סיפוקים לא היה שווה את ההרגשה הכ"כ רעה שיש לי שאני עובר על מצוותי... שורה תחתונה: בסוף ספירת מלאי אני יכול לומר בוודאות: לא היה שווה!!! אני מתחרט!!! (אז למה עשיתי את זה?? כי היה קשה לי להתגבר... אבל שווה זה לא) אני סבור שאין חרטה יותר גדולה מעצם התחושה הזוועתית שיהודי עובד ה' מתבייש בחטא ומרגיש בכל הוויתור עד כמה זה לא היה שווה... וזה היודי שהכי מרגש את ה'

ועל זה גופא נאמר: כל העושה דבר עבירה ומתבייש בה מוחלין לו על כל עוונותיו... מה כתוב כאן?? מי שבא בשם החוק לבקש סליחה... ה'... עברתי על החוק!! ואני מבקש שתסלח לי... אז בסדר... זה ה-אשמנו בגדנו הקלאסי ועל זה כתוב 'מעביר ראשון ראשון', ה' מוכן להגיע להסדר ולמחוק תיקים, ע"פ בקשת הנאשם... אבל כשהנימה היא הרבה יותר עמוקה, רבש"ע: זה לא היה שווה!!! חשבתי לעשות לעצמי טוב... ובסוף יצאתי סמרטוט... אני מרגיש שאין לי פיצוץ לבא לפניך... התחושה הזיפתית הזו שכ"כ כ"כ מצויה אצלנו... זה כבר הצפת רגשות!!! זה לא בקשת סליחה נקודתית... זו הצפה של רחמים וגעגועים של יענקי המתוק שחשב שהוא חכם יותר והוא כעת חוזר עם אף למטה והתוצאה של הצונאמי היא 'מוחלין לו על כל עוונותיו', מומלץ בחום!!!

אל תתבייש להתבייש מול ה'... זה מאוד מרגש את ה'...

וכעת אנחנו מתקרבים לסוף... כבר סיימנו עם הי"ג מידות... וגם פתחנו את הארון קודש ואמרנו 'שמע קולנו' פסוק פסוק, **וכעת הגענו לוידי!!!** אז ככה: דבר ראשון צריך לדעת: שוידוי זו מצוות עשה לכל דבר!!!

בדיוק כמו שק"ש של שחרית, זה מ"ע בפ"ע בלי שום קשר לתפילת שחרית ולברכת יוצר ואמת ויצבי... זו מצות עשה שחולקת מקום לכשעצמה... כך גם וידי!!! כלומר: וידי על חטא הוא מ"ע בדיוק כמו מקרא ביכורים וידי מעשר, וממילא יש לזה דין של אמירה שצריך להוציא בשפתיו...

אז רק עוד משהו קטן בעניין זה... אם תשים לב: בתחילת הסליחות יש י"ג מידות של רחמים... ואז שוב אומרים סלח נא לעוון העם הזה כגודל חסדך... ויאמר ה' סלחתי כדברך... והעניין הוא כך: שבכל שטר יש גם קיום שטר!!! (צריך לאמת את השטר) כך גם ב"ג מידות, אחרי חטא העגל ה' מסר למשה י"ג מידות. משה כעת מחזיק שטר בידים!!! והנה... חלפה שנה ואז הגיע חטא המרגלים... ולפתע לראשונה משה הוצרך לעשות שימוש ב"ג מידות... ואז משה אמר: ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר ה' רחום וחנון... ואז ה' לראשונה קיים בפועל את השטר, ויאמר ה' סלחתי כדברך!! ובזה נעשה קיום שטרות, ולכן כשאנו מציגים את השטר... אנחנו מציגים יחד איתנו את הקיום שטר... וזה המבנה של 'ויאמר ה' סלחתי כדברך'! כחלק בלתי נפרד מהסליחות.

רק עוד נקודה נוספת: אם עד כה דיברנו על הצגת המסמך המרכזי והחזק ביותר, הלא הוא י"ג מידות!!! אז אם תשים לב לקראת סוף הסליחות יש עוד רשימה שלמה של בקשות שהמאפיין שלהם הוא: עשה עמנו **כמו שהבטחתנו!!!** מחה פשעינו **כאשר אמרת...** הלבן חטאינו **כמו שכתוב**, המצא לנו בבקשתנו **כמו שכתוב**... כל רשימת הבקשות האלו שייכות למסלול הזה! אני אמנם מתפלל ומבקש כאן בקשה... אבל במקביל אני גם מצטייד עם מסמך. רבש"ע: יש לי פסוק שהבטחת לנו וכו

כעת נעבור לפיוטים השונים והמגוונים שכל יום משתנים... וכאן יש נקודה מעניינת: אם שמת לב: הנימה והשפראך של רוב הפיוטים הוא בנימה של... של תסלח לי... סוג של התמסכנות!!! כל הנושא המדובר שם זה עד כמה אנחנו מסכנים ואומללים ונרדפים ותמנה מרעות תשש כוחינו מצרות וכל ראש לחלי וכל לבב דווין... והשאלה הנשאלת: מה זה קשור לבקשת סליחה?? עשית עבירה... ואתה אמור כעת לבקש סליחה... מה אתה כעת מספר לי סיפורים כמה אתה מסכן וכמה רע לך?? מה זה נוגע לעניין?? וכי זה סוג של מיניפולציות... שהקב"ה מדבר איתנו על משהו אחד, ואנחנו מסיטים את זה לאן שאנחנו רוצים??

אז זהו שלא!!! העניין הוא כך: אני כעת שב בתשובה ומתחרט על מעשי... כעת יש לפני שני סוגים של חרטה!!! הסוג הראשון והמוכר זה: **סרנו ממצוותי ומשפטין הטובים!!** מצטער... לא הייתי בן אדם... עברתי על החוק ונהגתי שלא כהוגן, זה סוג אחד של חרטה... אבל הסוג השני זה ההמשך: (סרנו ממצוותי הטובים ו-) **'ולא שווה לנו'!!!** כשבחרתי לסור ממצוותיך זה היה בגלל שחשבתי שאני ארויח מזה משהו... ותכל'ס גיליתי שנפלתי במלכודת ולא רק שלא הרווחתי אלא גם הפסדתי... ולכן אני מתחרט!!! למה אני מתחרט?? **כי זה פשוט לא היה שווה!!!**

זו החרטה הפשוטה ביותר שאין יהודי שלא אווז שם!!! (לא מדובר פה בחרטה שנובעת מהנהגה מעמיקה בחומרת הצינון וגדולת המצווה, אלא טעות טקטית בכדאיות... חשבתי שזה שווה והתברר שזה לא היה שווה) וזה מה שאנחנו באים ומתמסכנים בסליחות... זה לא סתם התמסכנות לשם התמסכנות... זו התמסכנות של חרטה!!! רבש"ע: אוי... זה לא היה שווה... עזבתי אותך כי חשבתי שכך אהיה יותר מאושר, וטעיית בענק... תראה מה קרה לי... תמנה מרעות... יונתך לשערי מוות הגיעה...

רב הנסתר על הנגלה. מה הולך להיות בעוד שבוע בירושלים? איש אינו יודע!

השנה יש בירושלים מתח!!! אוהו מתח!!! כי השנה קיים סיכוי שראש השנה יוצא לא פחות ולא יותר בשבת!!!
האמת היא שזה לא רק סיכוי... אלא כמעט בטוח... לפי כל התחזיות אמורים לראות את הלבנה בכניסת שבת... ואם אכן כך... זה אומר שבשבוע הקרוב הולך להיות הצפה של עולי רגלים שיקדימו לעלות לירושלים שבועיים קודם סוכות... כי אם ר"ה חל בשבת זה אומר שבכל ארץ ישראל לא תוקעים בשופר אלא רק בירושלים ובערים הסמוכות לה... זו כבר סיבה מספקת להרבה הערלעכר יידן לטרוח מאוד מאוד ולעלות לירושלים כבר לראש השנה... ילדי ירושלים ששים ושמים!! הולך להיות פה יום טוב אחד אריכתא... מערב ר"ה ונענעט מוצאי שמחת תורה... הולך להיות פיצוץ של אנשים!!!

אבל!!! באותה מידה כולם לוקחים בחשבון שאי אפשר לדעת... יתכן שברגע האחרון יתברר שלא!! שר"ה לא יוצא בשבת אלא במוצאי שבת... אם זה בגלל מזג אויר בלתי צפוי שפתאום הכל יהיה מעונן ואף אחד לא יראה את החודש... יהיה פה היערכות בחצר בית יעקב לקליטת עשרות אלפים ובסוף אף אחד לא יגיע... זה תרחיש אפשרי אחד... אבל יכול להיות תרחיש הרבה הרבה יותר הזוי ומפתיע... שיראו את החודש... ויגיעו עשרות אלפים להעיד עדות החודש... ויגיעו מאות אלפים לירושלים במיוחד בשביל תקיעת שופר... ובכל זאת!!! משום מה!! רבן גמליאל יקבל החלטה פתאומית מאיזו סיבה שתהיה שהוא רוצה לעבר את החודש... וברגע שהנשיא ככה החליט אז ככה זה!!! העדים יכנסו אחד אחרי השני... ורבן גמליאל יתקיל אותם בשאלות... יכחיש אותם ויפריך אותם... ותסמוך עליו... הוא ידאג שלא יקבל את העדות שלהם... ולמה? כי הוא מעוניין לעבר את החודש!!! וזה בסמכות הבלעדית שלו!! אפילו שוגגין ואפילו מזידין...

ואי אפשר לצפות את זה מראש... אף אחד לא יכול לשער מה התכניות של רבן גמליאל... ויתכן שאפילו ר"ג בעצמו לא יחליט עד הרגע האחרון... אז כעת הכל פתוח ולכל כיוון... (רגע רגע... ואם באמת כל העוילים יטרחו ויעלו לירושלים במס"י ואח"כ יתברר שהכל היה לחינם כי ר"ה ביום ראשון... נו... לא תהיה פה אכזבה ותסכול רבתי?? ממש לא!!! מסיבה פשוטה: מי שמגיע לר"ה לירושלים, לשם שינוי הוא לא מגיע, לא למקדש, ולא לשופר, ולא ליום טוב, בר"ה מגיעים במטרה אחת ויחידה: להמליך את ה'!!! ואיפה ממליכים?? אצל הנשיא!!! שהוא ובי"ד הגדול וכל הדרג שמחתיהם, הם הסמכות לאכזר את רצון ה'... ממילא כשעליו לירושלים לר"ה זה לא כ"כ למקדש אלא בעיקר לחצר בית יעקב!! להסתופף בצילו של צדיק מושל ביראת ה', שכעת זה רבן גמליאל והוא ובית דינו שיש להם סמכות לקבוע מתי ה' ישב על כרסיה מלכותיה, וממילא אם תצא החלטה מבית יעקב שר"ה היום או מחר, זה לא כ"כ משנה לנו... כי בשביל זה אנחנו כאן!! בשביל מה באנו אם לא כדי לקבל מרות והכנעה מ-כי מציון תצא תורה, ועוד מילה אחת: אני אגלה לך סוד כמס: בעצם מה ההיגיון והפרציפ שפתאום ר"ג יתעקש דווקא לעבר את החודש כנגד נתוני השטח? היא גופא!!! כשמתעוררים דינים בשמים ומתעורר צורך נואש באתערותא דלתתא, ר"ג ובית דינו רוצים לפעול רחמים וחסדים ולהבטיח לה' שזה בסדר... אנחנו נעשה דין למטה וזה יתבטל דין למעלה... בשביל זה ר"ג מופיע בכח הסמכות שה' נתן לו וקובע עובדות בשטח ומוסיף יום אחד מדעתו וזה שכולנו סרים למשמעתו ונכנעים לדעת תורה בזה אנחנו נותנים לר"ג ובית דינו את המושכות... ור"ג יכול להבטיח לה'... זה בסדר... ולומר: יש לי חיילים שיחד איתם יעשו אגודה אחת לעשות רצוןך ויאמר למשחית הרך...) תכלס... בירושלים כעת מתחילה היערכות בהיקף הכי נרחב... בו בזמן שאי אפשר לדעת בסוף מה יהיה...

כ"כ מרגש להגיע למקדש בימים שלפני ר"ה... אתה רואה כל מיני פרצופים שבמשך השנה 'לא היו בקו', ולפתע אתה רואה אותם מגיעים לסליחות!!! ולא סתם... אתה יכול לראות כאלו שיש להם סימנים כחולים בצוואר... תמיד סיקרן את יענקי מה זה ה'מפחד' הזה... והפעם הוא כבר לא התגבר על הסקרנות... בלילה האחרון ישן אצלנו קובי... בחור מתוק עם 'קצת' עקקועים והרבה רגש יהודי... ניגשתי אליו בזהירות אמרתי לו: תגיד לי מה זה ה'כחול' הזה?? קובי חייך ודמעות עמדו לו בעיניים... הכחול הזה שבצוואר זה הסיפור הקטן... אם אני אראה לך את הסימנים הכחולים על הגב שלי אתה תתעלף... נו... מה זה??

קובי חייך מתוק ואמר: יענקי... הגעת כבר לנביא זכריה?? זכר מה כתוב שם? 'ואמר אליו: מה המכות האלו בין ידיך? ואמר אשר הוכיתי בית מאהב'!!! כן... עשיתי שטויות במשך השנה... לא משנה כעת מה... אשרי נשוי פשע כסוי חטא, והתחייבתי מלקות!!! האמת היא שהיו לי כמה הזדמנויות לחמוק מזה... (במשך השנה היה לי שפעת... שכבתי במיטה שבוע ימים... ואמרתי לעצמי: אם אני הולך כעת לבי"ד כדי לקבל מלקות, הם יקראו לרופא, הוא רק יראה אותי, יבדוק לי חום, יעשה ספירת דם, ויגיד להם שאי אפשר לתת לי יותר מ-3 או 6 מלקות וזהו... יכולתי לעשות את זה!! וכמעט עשיתי את זה... אבל בסוף החלטתי שלא!!! דווקא לא!! אני לא רוצה לחמוק מהמלקות!!! 'גם אני רוצה להיות ירא שמים' ולפתע קובי פרץ בבכי... כן!! אני רוצה לחטוף מלקות ושזה יהיה כואב וזה יעצור אותי... זה ירתיע אותי ויגרום לי להפסיק להכעיס ולצער את אבי שבשמים... והנה... הגיע כעת ימי הרחמים והסליחות... באתי לירושלים... אבל לא הלכתי לסליחות בכותל!!! חכה... לפני הסליחות... נכנסתי לבית דין מקומי בירושלים... וסיפרתי שאני צריך לרצות חובת מלקות... הם בדקו אותי!! התברר שאני ב"ה בריא כמו שור, וראוי בחסד ה' לקבל את כל ה"ט מלקות... כפתו אותי על העמוד... והזקן שבבי"ד התחיל להכות... דמעו זלגו מעיני... זה היה טיפול מכאיב אבל ביקשתי סליחה מה'... יצאתי משם נקי!!! זך!!! טהור!!! זהו!! נגמר!!

יענקי הסתכל על קובי... אוה... עכשיו אני מבין מה האור המיוחד שיש על הפנים שלך... מהרגע הראשון שבאת להתארח בבית שלנו... שמתי עליך עין!! היה לך קדושה מיוחדת בפנים, והיית נראה כמעט... כמעט כמו אותם בני עליה שאוכלין חולין על טהרת תרומה שמגיעים לכאן לעשות שימוש בלשכת הגזית... אבל הסתכלתי עליך שוב ושוב ולא ראיתי שאתה אוחז שם... לא ראיתי בהנהלות שלך שאתה במדרגה שלהם... לכן זה היה מוזר לי!! בחור שבקושי קם לק"ש ויש לו אור בעיניים... עכשיו אני מבין... אמר היה זה שנאו לפני המקום משוקף ותועבה, והיום הוא אהוב, נחמד קרוב וידיד, מודבק בשכינה... קובי היה מרוגש מהקופלימנט וענה ליענקי... חכה חכה... אני לא הולך להיעצר כאן... אני מקווה שעוד שנה אתה תראה אותי שוב... ואני כבר אוחז במדרגה של בן עליה מופלג... אח שלי כזה... אבא שלי כזה... אני מגיע ממשפחת לוויים בעלי השגה שעומדים בבית ה' בלילות בשמירה על שערי העזרה מבחוץ... רק אני קצת זזתי שמאלה... חכה לי... אני לא הולך להסתפק במועט... אם לשוב לה' אז עד הסוף!! אני נחוש להגיע למדרגה שאהיה ראוי לרקוד בשמחת בית השואבה יחד עם החסידים ואנשי מעשה שם בעזרת נשים... אני אהיה הסולן שאשיר ואכריז בעוז ותעצומות 'אשרי מי שלא חטא, ומי שחטא ישוב וימחול לו',

אגב: השנה באופן כללי יש רוגע מיוחד... לאנשים יש יותר מרווח נשימה... כי אנחנו ככל הנראה לקראת שנה מעוברת... שעכ"פ מבחינה אקלימית החורף מתאחר השנה... אף אחד לא בלחץ להתעסק באסיף ולאגור את כל העצים והתבואה לאוצרות... אף אחד לא בלחץ שעוד רגע מתחיל גשם וצריך לחזור בשביל זריעה וחרישה... כך שהשנה בעז"ש הולך להיות ירח האיתנים מלא וגדוש בצאן קדשים!! אם כי הצדוקים גם לא טומנים ידיהם בצלחת, ואם ר"ג יחליט לדחות את ר"ה ליום ראשון... ההשלכה הסופית תהיה שהושענא רבה יחול בשבת, ואז חכמים תקנו שזקיפת ערבה דוחה את השבת... וזה סדין אדום אצל הצדוקים!!! זה חץ בלב שלהם!!! (כי כל הסיבה שדוחים שבת בשביל ערבה זה רק בשביל להוציא מליבם של צדוקים) ואז עלול להיות פה שמח... אבל דיה לצרה בשעתה... מה שבטוח: כולנו ממתנים לימים המתקנים של ירח האיתנים...

החוברת 'הלוך להרגיעו ישראל'

המתייגעת ומזיזה כהוגן בהטמעת הפיוט 'וכל מאמינים'!!!! תפתח מחזור של ר"ה ותתחיל לעבור על הפיוט קטע קטע ותענה לעצמך בכנות עד כמה אתה מאמין בזה... 'וכל מאמינים שהוא טוב לכל', מ-1 עד עשר כמה אתה באמת מושוכנע בזה? תחשוב טוב לפני שאתה עונה... 'וכל מאמינים שהוא פתוחה ידו', תסתכל לי בעיניים: עד כמה אתה מאמין לרביש"ע שאכן פתוחה ידו?? תחשוב טוב לפני שאתה עונה.

זה הנושא של החוברת הלוך להרגיעו ישראל!!!

עד היום הייתה לי אמונה ב-ה'!!! בר"ה זה אני מקבל על עצמי להתחיל להאמין גם ב-ה'!!!

לעשות סוף לחרפה ולחוסר אימון שצברנו מול ה'...

החוברת מומלצת גם!! גם לאלול... ובעיקר לתמיד

כמו כן: נותרה כמות מוגבלת של החוברת 'אני לאלול' ניתן לקנות במקומים להלן.

ותשובה (ותפילה וצדקה) הספר 'וימאן'

העוסק בנתינת תעצומות וגב בהדרכה מעשית ב'רצוא ושוב' אינטנסיבי, ליוצא צבא הסדיר במלחמות ה' בחזית אש בלתי פוסקת מול התמודדויות שלא נטשו לאורך כל חודש אלול וגם לא 'מתכוונות' לעזוב ביום שאחרי יו"כ, ולא מראות כל רגישות לשקוט על שמריהם, גם לא בימים הקדושים ביותר. מומלץ בחום לכל השנה וסימנא טבא' לרוכש כעת לקראת השנה מתוך הכרה והבנה שקיימת חזית והקרב בעיצומו ואני פה בשביל להיאבק ולהפגין נאמנות והמלכת ה'.

ניתן לפנות למוקדי המכירה המפורטים בעמוד 2

עברית

אידיש

אנגלית

למה עבודת ה' היא כזו רצינית ואוירה כבידה??

המגלה עמוקות אומר חידוש נפלא על דרך הרמז: שהמילה אלול, זה ראשי תיבות **א**רון **ל**וחות **ו**שברי **ל**וחות!!! עד כאן!! והשאלה הנשאלת: מה הפשט בזה?? מה הקשר בין חודש אלול ללוחות ושברי הלוחות??

אז העניין הוא כך: בראש חודש אלול הקב"ה ציווה את משה: פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים ועלה אלי ההרה **ועשית לך ארון עץ**... כלומר: כשאתה עולה אלי שוב ל-40 יום ללוחות שניות... לפני שאתה עולה אלי... קודם תכין את התשתית!!! כן... יש מה ללמוד מלקחי העבר, בפעם הקודמת בלוחות הראשונות לא הייתה תשתית והיערכות מראש לקראת הירידה מההר... כולם אמנם ידעו שביים בהיר משה רבינו לפתע יופיע לנו פה עם הלוחות... אבל מה עושים עם זה? איך מקבלים את משה?? לזה לא הייתה היערכות מראש, ממילא לא נותר לישראל אלא לפעול ע"פ נטיית הלב... וכטוב ליבם הם הכינו במה... תזמורת... הגברת... רחבת ריקודים... (אולי גם דוכני קרטיבים ופינות הצללה) ו... וזה... וזה היה נראה בהתאם... וכשמשה רבינו ירד - וירא את העגל ומחולות רח"ל... אז כעת, היות ואין לך יפה מן הצניעות!!! צריך כעת להתכונן מראש בתיאום והכנת תשתית ראויה לקבלת לוחות שניות...

נו... איך באמת משה נערך באותו ר"ח אלול לקראת סוף מ' יום??

שני דברים: דבר ראשון: ועשית לך ארון עץ!! משה פסל ארון עץ צנוע שיהיה כלי צנוע ומוכן לרגע שמשה יורד מהשמים עם הלוחות... זה דבר ראשון... וכעת הדבר השני: צריך להכין גם את עם ישראל... ואז... משה רבינו פונה לעם ישראל ו... ומנסה להגיד משהו... אבל המילים לא יוצאות מהפה... ואז כולם ביחד געו בבכיה... זה בסדר?? אין צורך לדבר!! כולנו מבנים בדיק מה משה רוצה להגיד לנו... אנא מכם... ש... ש... שזה לא יקרה שוב!!! עוד 40 יום אני שוב יורד מההר... ותעשו לי טובה שאני לא אגיע ואגלה פה שוב עגל ומחולות ועם פרוע...

הוא פורש ובוכה והם פורשים ובוכים!!! כולנו נחושים בשברון לב שמה שקרה לא יקרה שוב!!! וככה משה רבינו נפרד מעם ישראל... ואז ברגע האחרון... רגע לפני שמשה עולה לשמים... לפתע הוא נזכר... רגע רגע... איפה השברי לוחות?? צריך כבר עכשיו לשים אותם בתוך ארון העץ... (כי הלוחות צריכות להיות למעלה ושברי הלוחות למטה ולכן צריך להקדים לשים את השברי הלוחות) ואז משה מופיע עם השברי לוחות ומניח בארון, **וככה!!! ככה הוא נפרד מעם ישראל!!!** השברי לוחות שהונחו כעת בארון היו שיקוף של כלל ישראל ברגעים אלו!!! שברי לוחות תרתי משמע... גם הלוחות וגם הלב של כלל ישראל... ואז ישראל מיוזמתם תקעו בשופר כדי להזכיר לעצמם ללא הרף... עוד מעט מגיע יום ארבעים... ואנחנו לא נתבלבל... גם אם השטן יערבב את כל העולם וגם אם נהיה משוכנעים שמשהו השתנה, בשביל זה אנחנו מזכירים לעצמנו... וככה חולפים להם ארבעים יום של שברון לב... של מתח... של 'אל תאמין בעצמך עד...' ואז הגיע יום ה-40!!! והנה... כעת לפי החשבון... בשעות הקרובות משה רבינו אמור לרדת מההר... נו... יש כבר במה?? יש הגברת?? יש רחבת ריקודים?? פעקאלע לילדים?? **לא... איפה... שום דבר... יש רק דבר אחד: לב שבור... דמעות בעיניים...**

יש תיאור מרטיט בתנא דבי אליהו (זוטא פ"ד) איך היה נראה המעמד המשוחרר של לוחות שניות, שמשה יורד שוב מההר אבל לא ב"ז בתמוז אלא ביוה"כ פ"ו ז': **יום האחרון שבכולם שהוא סוף מ', גזרו ישראל תענית... כדי שלא ישלש בהם יצר הרע, ולמחרת השכימו ועלו לפני הר סיני, הן בוכין לקראת משה, ומשה בוכה לקראתם, עד שעלתה בכייתם למרום, באותה שעה נתגלגלו רחמיו של הקב"ה עליהן, ובישרה אותן רוח"ק בשורות טובות ונחמות, ואמר להן, בני, נשבע אני בשמי הגדול, שתהא לכם בכייה זו בכיית שמחה ויהא לכם יום זה סליחה וכפרה ומחילה'** כתוב כאן שזה היה מפגש מרטיט!! משה מחזיק את הלוחות ברעד והוא יורד בחשש... מי יודע איך אני פוגש את עם ישראל... במקביל גם עם ישראל באים לקראתו וגם הם רועדים מפחד... מה הולך לקרות...

וכן!!! כך ירדו לוחות השניות לעולם... כך הם ירדו בבטחה!!! ורק כך!! כן!! המעמד של לוחות שניות היה כל כולו מעמד של שברי לוחות!! של 'זבחי אלוקים רוח נשברה, לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה' אין לך יפה מן הבושה והצניעות... כלי מחזיק ברכה של כניעה ושברון לב... אומר לנו המגלה עמוקות: אלול ראשי תיבות ארון לוחות ושברי לוחות!! בחודש אלול הייתה חלוקת עבודה בין משה, הקב"ה, ועם ישראל: א. משה בנה את הארון! ב. הקב"ה מסר את הלוחות! ג. ועם ישראל?? מה הם עשו?? הם הביאו את השברי לוחות!!! ראשי תיבות אלול! השילוב של ארון, לוחות, ושברי לוחות, הוא זה שהקנה לנו את יו"כ...

בקיצור: בשורה התחתונה: השברון לב שתמיד איכשהו פולש לתוך הלב שלנו בימים האלו הוא עושה את העבודה יותר טוב מכולם... בסוף זה הסוד הבצאי של אלול... סוף כל סוף אם רוצים פה לוחות שניות... חייבים סממן של שברי לוחות... אז אם אתה מרגיש שברון לב באלול תרגיש נוח... אתה בסה"כ מיישם בפועל את הר"ת שמבטיחות את המשימה של אלול.

אז נכון... בא נהיה כנים עם עצמנו... אנחנו לא אוהבים שברון לב... אנחנו לא אוהבים להתבייש ולעמוד בראש כפוף ולהרגיש שברי לוחות... מה שנכון נכון!!! הרבה יותר כיף שיש צחוקים... הרקדה... סחבק... שרים סליחות... עם כיבוד עשיר... אז נכון!!! יש מה **שכיף!!!** ויש מה **ששווה!!!** כיף וסחבק זה מאוד נחמד ויפה בשביל...?? בשביל לבלות... בשביל לצאת עם שברי לוחות... אבל תסכים איתי: ששום עיסקה נדלג'ית רצינית לא נסגרת באוירה של סחבק... ולמה? כי זה רציני!!! מה ששווה רציני נראה רציני... אתה רוצה צחוקים וסחבק?? בכיף... אבל תדע את המחיר!!! המחיר הוא להישאר כל החיים בדירה שכורה בשכונת עמידר... אי אפשר גם להיות בעשיריון העליון וגם כל היום לשחק שש בש...

כלפי מה הדברים אמורים??

יש כאלו שיש להם טענות למה בעבודת ה' זה נראה כבבבבב כזה... רציני כזה... פרצוף קבעצ'... למה אי אפשר לעשות את זה עם חיוך גדול ומצב רוח (ועם קצת אוכל)?? מה שהכי מפריע לי בשאלה הזו, שהשאלה הזו כביכול מופנית לעבודת ה'... מישוה פה מגיע מנקודת הנחה שבעבודת ה' את רצינות וכבודו... ולמה עבודת ה' היא כזו כבדה?? אז זהו שלא!!! לרצינות אין קשר בהכרח וזקק לעבודת ה'!! **רצינות קשורה בסה"כ לדברים רציניים!!!** גם גוי, אם מדובר באיש עסיקים כבד שמגלגל מיליונים... הוא נראה **רציני!!!** ולוקח עניינים **ברצינות!!!** ומדבר **ברצינות!!!** ואין לו סבלנות לאנשים לא **רציניים!!!** ולמה?? כי הוא מגלגל כסף

רציני ועסקאות **רציניות**... אם אתה רוצה להיקרע מצחוק ולרקוד ולשמוח ולקפץ?? בשמחה רבה... תיצור קשה עם כמה נרקומנים והומלסים ותרקוד איתם... סחבק מסתדר עם סחבק... זול הולך עם זול... מי שלוקח את החיים בקלילות זכותו!!! אבל שלא יפתח ציפיות שהחשבון בנק שלו יהיה כבד... מי שרוצה לשיר סליחות עם כיבוד ומנגל... זכותו... אבל שלא יפתח רף שאיפות גבוה מעצמו!!! אדוני היקר: אתה רוצה להתפתח רציני תהיה רציני!!! ואין לזה שום קשר לידישקייט... כל גוי במנהטן מבין את זה...

לכל בעלי החלומות שמצד אחד רוצים לשבת רגל על רגל על זרי הדפנה... ומצד שני יש להם עיניים גדולות ושאיפות בשמים... אדוני היקר: תחליט!!! תחליט מה אתה רוצה... לא בא לך להיות רציני??

אין בעיה. אבל גם תתאם עמדות ותנמין ציפיות רציניות בהתאם...

היא חולמת להתחתן עם בחור שמצד אחד יהיה רציני ועובד ה' ומונה בלימוד, אבל מצד שני היא חולמת שגם נצא פעם בשבוע לשופינק... נתפנק במסעדות... נבלה בחור'... לא גברת יקרה!!! אם את רוצה בחור רציני זה הולך להיות רציני!!! ואם את רוצה לבנות חיים על מהלך מובנה של בילויים וסחבק... בשמחה... יש לנו דווקא מבחר... לא חסרים לנו פארשים שמפחדים מרצינות... אני רק צריך לקרא לסניטאר שגורר אותם עם המיטה... (אגב: מותר מידי פעם לנפוש... ולבלות... ולתת הפוגה ומנוחה מהעומס... אבל לדעת שיש ימי שגרה וביום יום יש רצינות... ויש כאלו שיש להם פחד רצינות ויש להם מין חלום לעשות רוב ימיהם כחגים... וזה לא!!! צריך לדעת שיש שגרה ויש רצינות לחיים, ואגב: מבדיקה מדעית עולה שכשצריך לנפוש מי שעושה את זה הכי טוב זה האברכים הכבדים האלו!!! אני יכול להעיד: אבא שלי היה אברך, ואין כמעט מסלול בצפון שאין לי תמונות משם, כל בין הזמנים עצר טרנטי בבוקר והיינו איתו עד הלילה, היה גם לפעמים קארצ'אצקס... אבל ביום יום היה שגרה רצינית, לא כל היום חאפלות ורגילות, לא גיבושים ומפגשים וגם לא הליחות) ראיתי מכתב מהרבנים נגד התופעה שעושים מהסליחות חגיגה אחת גדולה של מוזיקה וכו'... **אגיד לך בכוונה:** זה קצת מוזר לי... וכי איך אפשר לאסור על בן אדם להיות אפושטע ייד?? מה לעשות!!! זה האיש... זו הרמה... אפשר לאסור על בן אדם להיות כל החיים בדירה שכורה? זה האיש! לא רציני, תעשה משהו.

רק מה?? שלא תטעה!!! מי שישיר סליחות. ימשיך לשיר כל השנה 'לו הייתי רוטשילד', אבל מי שבאמת נחוש להיות רוטשילד... הוא לא שר את זה... הוא פשוט קם מוקדם כמו רוטשילד ולוקח עניינים ברצינות (רק מה? כנראה כשהרבנים פונים במכתב זה... הם פונים לאלו שכשיירים לרצינות וקצת חבל עליהם...)

אז הנה! ב"ז בתמוז עם ישראל הכינו במה... אורות מהבהבים... דוכנים... רחבת ריקודים... פינת שתיה... וירא את העגל ו-- מחולות!!! כשמשה רבינו ירד מההר, הוא מיד שם לב לשני דברים: א. עגל!!! ב. מחולות!!! העגל והמחולות הולכים ביחד... למה?? כי כשמשה יורד מההר עם טבעת נישואין לכלה של ה' זה אירוע מאוד מאוד רציני... אירוע בעל משמעות בקנה מידה של חירות ממלאך המוות... זהו!! סוגרים את בתי הקברות... סוגרים בתי חולים... ואתם רוקדים?? סחבק?? הפער והמחולות הלכו ביחד... שניהם הביאו לתוצאה האומללה של שברי לוחות...

אי אפשר לעשות עסקה כזו רצינית עם מישוה לא רציני!!!

שים לב: הרצינות פה היא לא סתירה לרגע שמדובר פה באירוע הכי משמח בעולם... אדרבה... דווקא בגלל שזה כ"כ משמח, לכן הרצינות שלו היא כ"כ תהומית!!! צחוקים זה משהו שמתאים לפארק מים או לחלוקת טילונים... אבל כשמדברים על כריתת ברית מול עם הנצח זה... זה גדול!!! זה נשגב!! זה שמח מידי בשביל מופעי זמר והרקדות...

תבין: איפה צריך לרקוד? כשקורה משהו שאני עדיין לא לגמרי משוכנע שזה טוב... כאן צריך ריקודים בשביל לשכנע אותי שכדאי!!! בשביל זה יש שמחת חתן וכלה!! כי נכון שנבנה כאן בית בישראל וזה רציני מאוד... אבל עדיין יש חשש שאולי זה לא באמת רציני... לך תדע... אולי עוד שבועיים יהיה פה גט ח"ו... בשביל זה הזעיקו צוות בידור שיתנו כמה מנות דחף של רצינות!!! (אדרבה... הצחוקים שעושים לחתן ולכלה זה רק כדי לעזור להם לקחת את חיי הנישואין ברצינות!!!) אבל כשהאמת רציני, אין צורך... כשסוגרים חוזה דירה בירושלים בסך 4.5 מיליון שקל אף אחד לא עושה צחוקים!! זו שמחה אובייקטיבית של מישוה שביצע כעת עסקה משתלמת... לשלשל 4.5 מיליון שקל לכיס זה סכום מספיק משתלם... הוא משתלם גם בלי האישור של המזוויל'ת והריקודים... מתי צריכים לרקוד?? כשיהיה עושה מצווה והוא לא באמת חש ומרגיש את ה-4.5 מיליון שהוא הרוויח כאן... כאן צריך ריקוד נלהב 'ועל ידי זה יושפע שפע רב' וכולי האי ואולי... זה אולי קצת יכנים אותו לאוירה 'שעשית פה משהו' (אתה יודע מי **לא** ראה צורך בלרקוד בעשיית המצוות?? האר"י הקדוש!!! שהעיד על עצמו שכל השיעור **קומה** הוא צורך בלרקוד בעשיית מאיפה?? **משמחה במצוות** ואם ככה, נשאלת השאלה: למה לא ידוע לנו שהאר"י הקדוש היה רוקד כל היום?? מה התשובה? האר"י פשוט הבין!!! מה הוא פועל שם בשמי שמים עם השופר... מי שמבין השמחה שלו מסתכמת בהבנה ברצינות התהומית של העיסקה שהתרחשה כאן!!! רק מה? אנחנו נאלצים רק להאמין בדברי האר"י... לכן אנחנו צריכים עזרה חיצונית בלהשתכנע בזה)

בקיצור: יש כאלו שיש להם פחד מרצינות!!! תקוע להם בראש שרצינות זה מאפיין דכאוני!! אז זהו!! שגם אני ככה חשבת... אבל מתי?? כשהייתי לקוי למידה!!! כשלא הבנתי עניין... עיצבן אותי לראות את האנשים המבוגרים והכבדים האלו שמכונסים בתוך עצמם ועסוקים כל בזמן בחישובי כדאיות... היה נראה לי שהם סתם כאלו כבדים שלוקחים את החיים קשה... אבל כשקצת גדלתי בכמה שנים... קלטתי שזה ההיפך הגמור!! רצינות היא בסה"כ מאפיין של מי שעושה פה משהו...

הסיבה שיש לנו ימים **נוראים!!!** כי אנחנו עם **נורא!!!** כן... הנביא ישעיה מכנה את עם ישראל: "גוי ממושך ומורט אל עם נורא מן הוא והלאה גוי קו ומובסה..." לא כ"כ משנה מה פירוש המילים... דבר אחד בוודאי כתוב כאן: שעם ישראל זה עם נורא רציני!! עם שנטל על עצמו את היעוד של הבראיה!!! ולכן יש לו ימים **נוראים**. כי הוא ממליך את ה' **שנורא** הוא על כל אלוהים... רוצה להיות חלק מהנוראות הזו?? לתת כתר מלוכה לנורא תהילות עושה פלא... זו לא נוראית דכאונית, אלא פשוט עסק רציני!! וכן... ה' רוצה לראות שאנחנו רציניים... לוקחים את העסק ברצינות... כי חבל להפסיד... זה הולך להיות **רציני**...

המאור שבמורה

מעט מן האור דומה מן החושך

כל הזכויות שמורות

שבת כג' אלול התשפ"ו

הדלקת נרות	צאת השבת	י-ם
18:44	19:33	20:21
18:42	19:32	20:18
18:44	19:33	20:20
18:43	19:32	20:19

ת"א
ח"פ
ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

דבר מפליא ביותר הוא, שעל אף שלאחר פציעתו ניטל מהרב **יוסף זליכא** זצ"ל כוח הדיבור בכל זאת היה יכול לברך וכן לענות אמן.
כן **תדיר היה** לומד עם חברות, ופעם החברות הפך בטעות שני דפים והרב תפס את זה עוד לפני שהחברות תפס את זה. פעם אף הסביר החברות **פשט שאינו נכון** והרב לא נתן לו להמשיך עד שקלט שטעה.

נכדו של רבי **סאלם יעקב** זצ"ל מספר כי פעם עבר מולו יהודי שומר תורה ומצוות, פנה אליו הסבא ואמר: האם הנחת תפילין היום? הלה השיב, כן. אך לי בשקט התוודה ואמר, פלא פלאים, תמיד אני מניח תפילין, ואילו היום הייתי כ"כ טרוד ועוד לא הנחתי תפילין, ורק **מפני הבושה** אמרתי לסביך שהנחתי.

אישה אחת ילידת העיר מקנס, שהוריה היו מארחים בביתם את הצדיק רבנו **בבא סאלי** זצ"ל, והיו עושים לו כבוד גדול מאד ובכל יום אופים לכבודו ממיטב הלחמים, והיו מביאים לרב עוף חי, והרב היה שוחט בעצמו, **ויהיה מזהיר** את בעלת הבית שלא תיתן העוף למרוט הנוצות לגויה אלא בעצמה תעשה זאת. קרה פעם שהגברת בצעירותה חלתה והגיעה למצב סכנה וכולם **נואשו מחייה**, באותו זמן הגיע רבנו לביתם וסיפרו לו מצב הבת, אז ביקש הרב שישאירו אותו בחדר סגור וששום אדם לא יכנס עד שהוא יצא, ובכן **אחרי שעתים** של הסגר, יצא הרב ואמר להורי הבת כי כעת קיבלו בת במתנה מהשמים והיא תבריא בריאות שלמה וכן היה.

אנחנו מקבלים מהחיים - רק מה שאנחנו נותנים להם.

לע"נ רחל (רשל) אלבו
בת קלרה ואליהו

הרב ניסים טולדנו זצוק"ל סלד מכל מיני גינונים וגם כאשר היה חולה וחלש, גם כאשר סבל משושה ברגל מעולם לא הסכים לשבת על כסא מרופד.
מספר אחד מתלמידיו "כשהבאנו לו כיסא נוח יותר הוא **הדף אותו**, ובחר את כסא העץ הפשוט.
היה זה סמל ומופת לא רק להסתפקות במועט, אלא קודם כל, ביטוי של **ענוה מופלגת**, שפלות רוח אמיתית.

אם אתה מבין מה שאתה לומד, הידע יישאר לך.
אם הבנתך שטחית הידע יעלם

אל תנסה לראות את העולם
דרך עיניו של אחד - הוא עלול להיות עיוור.

נקודה למהשקפה

כשמורדי, נכנס לחדר הניסוי, עוזרו של החוקר, הסביר למשתתפים: 'בניסוי יהיו כמה שלבים', אמר, 'בכל שלב אראה לכם זוג כרטיסים. על כרטיס אחד מופיע פס אחד, ועל הכרטיס השני מופיעים שלושה פסים מקבילים. כל מה שעליכם לומר זה איזה קו מבין השלושה, שווה באורכו לקו המופיע על הכרטיס הראשון'. עוזר המחקר הוציא **זוג כרטיסים**, והניח אותם לפני המשתתף הראשון. 'קו מס' 9, אמר המשתתף והעביר את הכרטיסים למשתתף שליידו, וכך עשו גם הבאים אחריהם. כשזוג הכרטיסים הגיע לידי של מורדי, לא נותר לו אלא להסכים עם קודמיו, וכך עשו גם שני המשתתפים שישבו אחריו. אבל בסבב הרביעי החלה להתעורר בעיה. עוזר המחקר הגיש צמד כרטיסים למשתתפים. הראשון אמר שהתשובה היא קו מס' 4. כך אמרו גם השני, השלישי והרביעי, אך כשהכרטיסים הגיעו אל מורדי הוא השתתק במבוכה. האם זה ייתכן? כולם טועים! כולם אמרו שהקו הזה הוא קו מס' 4, אבל הוא רואה בבירור שהקו הזה קצר יותר - ואילו התשובה הנכונה היא קו מס' 1. מורדי הביט בריכוז בשני הכרטיסים. האם הוא הוזה? האם עיניו מטעות אותו?
האם יש פה איזה תכסיס? הוא התרכז עוד דקה, ולבסוף אמר: 'התשובה היא מס' 1'. כל המשתתפים **הניסו בו בהפתעה**, כפי שמביטים במישהו שאמר שטות מוחלטת.. מורדי חש מוזר ביותר. איך זה ייתכן שהוא רואה אחרת מכולם? שוב זה קרה. כולם לפניו אמרו שהתשובה היא מס' 5, אבל הוא ראה בבירור שהתשובה היא מס' 6. מה עושים... לבסוף הוא החליט אם כולם חושבים מס' 5 כנראה הם צודקים. מורדי היה בטוח לחלוטין שהתשובה היא קו מס' 6 אבל הוא אמר: 'התשובה היא קו מס' 5'. הניסוי הסתיים, וכל המשתתפים יצאו. מורדי נותר בחדר, נבון ומהורהר, אך אז נכנס לחדר החוקר בעצמו, ואמר לו: המחקר שלי כלל לא עסק בתפיסה חזותית, אלא בהשפעה חברתית. כל המשתתפים הם משתפי פעולה שלי. הם ענו תשובות שגויות בכוונה, כדי לראות כיצד תגיב: האם **תעמוד על דעתך** נגד כולם, אתה יכול להיות רגוע, מורדי כי אתה לא לבד. במחקרים שלי התברר שההשפעה החברתית כה גדולה, עד שמרבית האנשים וויתרו על דעתם כדי לנהוג כפי שחברה הכתיבה להם.

מבלי לשים לב. כולנו מושפעים כל הזמן מהחברה הסובבת אותנו.
מהאנשים סביבנו. מה עושים. אפוא? פשוט מאוד: **בחרים חברה טובה וחיונית** וממילא ההשפעות שלה עלינו יהיו חיוביות. (העורך)

רעיון הוא כתיבת כל אחד אוהב את שלו

רבי נתן צבי זצ"ל היה מדקדק מאוד בהכנסת אורחים ומקבל כל אדם בסבר פנים יפות. כשהיו מבקרים בביתו תלמידי חכמים, היה מכבדם **לאין שיעור** ואף משמש אותם. וכן היה מקדים פני כל אדם, יהיה מי שיהיה, נכנס עם כל אחד בשיחה נעימה ומטיב עימו עד כמה שאפשר, כי לגבי חסד אין הבדל, לשיטתו, כאמור, בין איש לאיש.

בימים ששיבתו נמצאה בחברון, קרה פעם שבעצם **יום ראש השנה** הגיעה קבוצת צעירים לטיול. רבי נתן צבי ציווה לקרב אותם, להשפיע עליהם שישבתו במקום עד לאחר החג כדי למנוע אותם **מחילול יום טוב**. ובאותו זמן לקדמם באכילה ובשתיה ולגמול איתם חסד.

שמעתי מהרב דקהילתנו, שפריץ אחד היה שונא **לבער שם טוב** זצ"ל, ואמר כשיראה את הבעל-שם-טוב יהרוג אותו בקנה שרפה. פעם אחת היה הבעל-שם-טוב במבצר, והיה הולך ובא בחצר המבצר עם הקומיסר, ובא האדון השונא למבצר, ועזב הקומיסר את הבעל-שם-טוב והלך לדבר עם האדון **והכניסו לביתו**, ונכנס גם הבעל-שם-טוב לבית ונפטר מהקומיסר והלך לביתו. ותמה הקומיסר על דבר זה, כי הוא ידע שהאדון הנ"ל רגז מאוד על הבעל-שם-טוב. ובשעת האכילה דיבר הקומיסר עם האדון מהבעל-שם-טוב, ורגז עליו ואמר כנ"ל. ואמר לו הקומיסר: הלוא הוא היה בכאן כשבא אדוני, וגם נכנס לבית הלז ונפטר ממני. ואמר: **אני לא ראיתי**. אמר: כיון שהוא איש כזה כשרוצה אין רואין אותו, אפייס אותו.

וראשית העבודה היא להכיר את עצמו ועמל רב דרוש להגיע **להכרת עצמו**.

ומבלעדי זאת אף שמלא הוא בחטאים אין מספר, מ"מ אינו מכיר את עצמו ובטוח כי הנהגתו שלמה וראויה.

כמה משוגעים יוצאים לטיול באוטובוס דו קומתי. בקומה התחתונה ישבו כל מיני אזרחים ובקומה העליונה ישבו המשוגעים. בשלב מסוים נשמעו צעקות מהקומה העליונה. עלו כמה אנשים ליראות מה קרה: למה אתם צורחים ככה?

אין לנו נהג!

העשירים אומרים על כספם מעות צור ישועתי. והעניים אין לנו רשות להשתמש בהם אלא לדאוגם בלבד...

תלמידים כבנים

בסוף מלחמת העולם השנייה הצליח הגאון רבי **ברוך בער ליבוביץ'** זצוק"ל, ראש ישיבת קמניץ, לברוח מרוסיה לגבול הפולני. בדרך הוא נעצר על ידי אנשי הצבא והם שאלוהו: "האם אתה אזרח פולני?" האם ילדיך או בני משפחתך בפולין?" בתשובה זו היה **תלוי כל עתידו**, ואולי אף חייו, כי רק לאחר פולין התירו להיכנס לשם.

אך רבי ברוך בער ענה רק את האמת: "אינני אזרח פולני, משפחתי אינה בפולין, אבל יש לי **תלמידים בפולין**". והתירו לו אנשי הצבא להמשיך בדרכו ולהיכנס לפולין.

תלך בדרך הקדושים אשר בארץ המה שהיו לפניך ולא תזוז מן הדרך אשר הלכו בה הראשונים צאי לך בעקבי הצאן.

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחן גבוה

קשה היא הקנאה שעליה אמר שלמה: "קשה כשאל קנאה", כי טבעה של הקנאה שהיא אוכלת בלבו של האדם ומונעת ממנו מלחנות גם ממה שכבר יש בידו.

בספר "ראשית חכמה" הביא משל נוקב, להמוחיש עד להיכן יכול רגש הקנאה להוביל את האדם: שני אנשים הלכו יחדיו, האחד חמדן בעל רוח גבוהה, והשני קנאי בעל עין רעה. בעודם בדרך פגשו במלך וסייעו בעדו בדבר מה.

המלך שהיה איש חכם. הכיר במגרעותיהם וביקש לנסותם, אמר: "ביקש אחד מכם דבר, ואתן לחבירו כפליים!"

אמר החמדן בלבו: אם אבקש ראשונה אקבל רק מחצית ממה שיקבל חברי, מוטב איפה שיבקש הוא ראשון. אמר למלך: "מסכים אני שחברי יהיה הראשון שיבקש!"

פנה המלך אל הקנאי ושאל: "מה תבקש?" אימץ הקנאי את מוחו, איך יגרום שחבירו לא ירוויח יותר ממנו, ואולי אף ינזק, חשב וחשב ופנה אל המלך: "אדוני המלך, מבקש אני כי תנקר לי את אחת מעיני..."

כך נראה אדם שאינו מרגיל את עצמו בעבודת המדות לראות את השני בעין טובה. מוכן הוא במידותיו הרעות לסבול, ובלבד שגם חברו יסבול יחד עמו.

אולם המלמד עצמו מדות נכונות ומתקנות, הרי טוב לו בחלקו, וטוב לידידו עמו, הוא יוצא נשכר וכולם נשכרים עמו.

עבד שלום לכל בית ישראל

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

איש אחד מגיע לדוקטור בעל גאווה ואומר לו: דוקטור, תסתכל עלי, אני מרגיש די רע. הדוקטור מסתכל ונותן מיד את דעתו בענין: לפי מה שאני רואה בעיניים שלך אני רואה שאתה סובל שיגרון,

שחמת, קולטיס ואסטמה... דוקטור, אומר החולה, תסתכל בעין השנייה **כי ואת היא עין מוכזבת**..

"אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות". לו קיימו זאת הכול,

אלא יש לשנוא את הסמנים שמתלווים לעיתים לרבנות, שזו הגאווה וההתפארות, אבל את הרבנות עצמה ודאי שאין לשנוא.

סופת שלגים השתוללה בחוץ. בשעת לילה מאוחרת, כשכל העיר נמה את שנתה, הגיע לעיר **עגלון דר**. הוא היה תשוש ורטוב, וכשראה אור באחד הבתים, דפק על הדלת וביקש מבעל-הבית לעשות בביתו את הלילה. **מרב תשישות** לא הבחין כי האיש שפתח לו את הדלת לא היה אלא **המהרש"א**. "אולי תוכל להכניס את סוסי היגיעים לאורווה, ולשים לפניהם שחת למאכל", ביקש האיש, והמהרש"א מיהר למלא את בקשתו. כשחזר הביתה, כבר היה העגלון שקוע בשינה עמוקה.

בבוקר נודע לעגלון את מי **הטריח בלילה** בהכנסת הסוסים לאורווה. בבכי תמרורים נפל לרגלי המהרש"א וביקש את סליחתו. המהרש"א הרגיעו בדברי חיבה ואמר: "הרי זיכתי במצווה גדולה. יהי רצון שתאריך ימים".

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעימה בת עזריה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, חסיד מנשה בן רחמה, רפאל ואלברט בני קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יורם אברגיל, יחזקאל ושמואל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אליעזר בן רגילה, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני, הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן איהו, יעקב בן שרה ברסקה, מרן הרב **עובדיה יוסף בן גורג'יה**

מותגים חזקים מתחילים באריזה מנצחת.

מותג נמדד כבר בשקית הראשונה!
Vidank מתמחה בייצור שקיות ומארזים
בסיטונאות, באיכות בלתי מתפשרת,
ובמראה שעושה את הרושם הראשוני.

בסיטונאות בלבד!

vidank
שקיות ומארזים בסטיל

פיתוח קונספט
למארזים ממותגים

שקיות ממותגות
בעיצוב פרימיום

עיצוב וסטיילינג
למותג

 052-647-8000
office@vidank.com | www.vidank.com

שפירד
דפוס מהיר ומתקדם